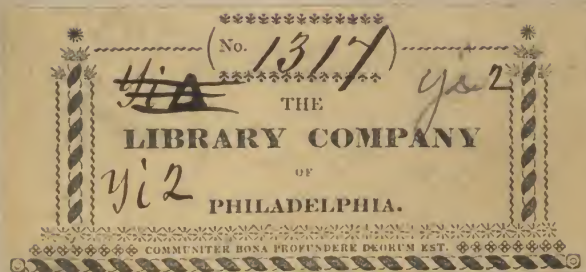

N 7

De Ricci - Wilson Co

卷之四

Propheta magnus
fuerit in nob.
hinc. vii. Quamvis
liber psalmorum
apud hebreos in
ter. agioypha co
putatur. tñ in
latinos nō liberos p̄pheticos reputantur.
ut in incip. qñ dñs qui fecit
psalmos saltem pro uatione p̄. nō
tōtū dicitur p̄pha. sed etiam cōm
mūm ut dicitur in p̄ncipio glo
e super librum psalmorum. p̄ter
quod et ip̄s commēnter dicitur
uerbum p̄pheta. propheta ma
gnus et c. in quo quidem uerbo p̄
fatur totū quatio. cūq; huius
libri. s. efficiens materialis. forma
lis. et finalis. Cāta autem effi
cēs duplex est. s. instrumentalis et
principalis. instrumentalis autē est ip̄s
autē reuelans materia uel de libro
descripta. instrumentalis autem
est ut dñs ip̄s. cū scdm augu
stini omnia contenta in hoc libro
fuerint reuelata. et ab eo descripta.
Secundum uero solū et c. tñ
et om̄s doctores hebraicos. dñs
nō fecit om̄s psalmos. sed magis
fieri p̄tin plures autem alij alijs
psalmos scripserunt. ut moyses sa
lomon et aliqui alij. ut magis pa
tebit infra p̄sequendo p̄ter quos
psalmorum. psalmi in ter. a dñs
et alijs collati fuerunt et in uno
libro congregati. qui dicitur liber
psalmorum. hoc p̄t etiam scdm
et ip̄s dñs p̄ter dñm ip̄s
quā p̄ dñm. ut dicit p̄ter dñm

in prologo super lib. iiii. ubi dicitur quod
in modernis libris colitur non habet.
tenetur tñ a doctoribus uis colitur.
q. edias qui legem conuincunt a cel-
dis regunt. psalmos a diuisis flos
in hoc libris congregantur. non tñ
di. actor. libri seu causa efficiens in-
strumentalis. sed magis ipse dauid q.
maior in ptem psalmorum fecit.
totum enim a maiori pte deuotat.
Hec aut causa efficiens duplex. scilicet. p.
apalis et instrumentalis. tangitur
cum dicitur. propheta. ad actum. a.
plandi concurrens deus incurrens p.
pheta tangens seu eleuans ad fructu
talem cognitione et mens pphie hoc
modo tacta seu illustrata. oportet. n.
q. sit sunt motus actus et res mota.
p. quod dicit do. n. n. n. n. Si quis
inter nos ipse dñi fuerit in uisio
ne appto ei aut p. sompni loquar
in quo uero tanguntur duo modi p.
phetandi. ad quos omnis modi ipse
proprie de uidentur. prout infra
magis uidebitur. vnus est in uigilia
qui notatur cum dicitur. in uisio
ne appto ei. Alius est in sompno
qui notatur cum dicitur. Aut per somp
ni loquar. in utroq. tñ modo. con
currens deus ut agens principale. et
incus ipse instrumentalis. quod p.
manifeste p. hoc quod dicitur. in
uisione appto ei. scilicet. in uigilia re
titatem. si naturalium ei ostendens.
Aut p. sompni loquar. occultis sibi
reuelans. et sic patet p. n. n. n. causa
efficiens. a. Sed tangitur causa
materialis si subiectina. cū dicitur.
magis. ad cuius intellectum sa
endunt. q. ipse aliquis de magni
et ipse eius magna dupliciter.
vnus modo instrumentalis. et hoc colitur

quanto clauor est cognicio ip[s]ius p[ro]phete. et secundum hoc dauid dicitur propheta magnus. unde in p[ri]mo ap[osto]lo glose super librum istum dicit. Alii ip[s]e p[ro]phetia quosdam rerum p[ri]ma gines atq[ue] verborum tegimenta p[ro]phauerunt. dauid aut[em] solus sapiens intuitu sine omni exteriori amminiculo edidit p[ro]phetiam. et hic est modus excellencie p[ro]phie. ut infra magis videbitur cum agitur de gradibus p[ro]phie. Et hic modus magnitudinis p[ro]phie magis p[er]tinet ad causam formalem. que consistit in modo tractandi. quam ad subiectiuam. alio modo accipitur magnitudo ip[s]e seu p[ro]phie. extensio. scilicet qui ad p[ri]ma se extendit. et hoc p[er]tinet ad causam subiectiuam seu materialem. et hoc modo p[ro]phia in hoc libro contenta dicitur magis quia quodam modo se extendit ad omnia que in sacra scriptura continentur. secundum enim cassiodorum super librum istum. totus xp[istu]s quantum ad corp[us] et membra. est subiectum in tota sacra scriptura. accipiendo subiectum pro materia. et similiter secundum eum totus xp[istu]s est materia huius libri differenti tamen modo a tota sacra scriptura. quia hic est subiectum seu materia p[er] modum laudis. p[ro]pter quod dicitur liber psalmonum. id est laudum d[omi]ni. p[ro]pter quod et ab alijs doctoribus totum dicitur quod continet totam sacram scripturam p[er] modum d[omi]ni laudis. et ideo de magnitudine mat[er]ie huius libri potest dici illud er[asmu]s. Quidam et vident visionem hanc magnam. quod est verbum moysi qui interpretatur extractus de aquis. quia nullus est aptus ad consi-

deracionem veritatis in hoc libro contenta. nisi fuerit extractus ab aquis voluptatum presentis vite. unde dicit psalmista. Quem intellegere facit auditum. scilicet dominus. et respondet p[ro]pheta. ablactatos a lacte a millos ab uberibus. et a corporis voluptatibus. **C**ertum in uerbo p[ro]posito tangitur causa formalis amidiatur. inuenit. Ena quod sciendum quod duplex est forma. scilicet forma tractandi et forma tractatus. forma tractatus est diu[er]sio libri. de qua dicitur postea in huius p[ro]secutione. forma uero tractandi est modus agendi qui in p[ro]posito est modus d[omi]ni laudandi ut p[ri]us est. quidquid enim in hoc libro continetur. per modum d[omi]ni laudis ponitur. laus uero d[omi]ni. ordo est seu s[er]ies orationis. Oratio aut[em] secundum damascenum est ascensus mentis in d[omi]num. quod quidem ascensus notatur alio dicitur. inuenit. p[ro]pter quod dicitur psalmo lvi. Exurge gloria mea exurge psalterium et cythara. gloria est clara notitia animi laude. cognoscit aut[em] dauid in hoc libro contenta sunt n[on]nisi clara quantum se extendit cognoscit p[ro]pheta. ut iam in p[re]fatu[m] est. et plenius postea tangitur est etiam descripta p[er] modum d[omi]ni laudis ut dictum est. et ideo b[eat]us uocatur. gloria. p[ro]pter quod dicit dauid. exurge gloria mea. et addit. exurge psalterium et cythara. quia aliqui psalmi ab eo descripti cantabantur in multis instrumentis quod uocatur psalterium. et aliqui in cythara ut videbitur p[ro]sequendo. sicut et modo aliqui cantus

hinc uoce magis proprie cantantur i
mella et alij in alijs instrumentis.

Quarto tangitur causa finalis
cum dicitur in nob. i. ad utilitati
nam et salutem. homo. n. eo q
est capax dei p cognitiōem et amorem
est ordinatus ad quendam finē
finalē scilicet salutem. Secundū illud ps. lxxv.
Q. oculis nō uidit et auris nō
auduit et in cor hōis nō ascendit
que pparauit deus diligētibz
se. et quia ad finem totaliter in co
gnitiōem multis potest se dirigere.
ideo necessariū fuit aliqua dūctio
hōibz reuelari que diriguntur
infine finalē. huiusmodi
autē est sacra scriptura dūctus
reuelata. p quod de ea dicit apoc.
10. xv. ca. Quemqz scripta sūt
ad nostram doctrinam scripta sūt
ut p pacem et consolationem
scripturaz huius hēamus. que
qz est expectatio certa future be
atitudinis. Iulianus psalmorū
continet totam sacram scriptu
ram p modum laudis. p eo est
toti eccē ualde utilis ad consoli
cōnem future beatitudinis. de quo
possumus dicere illud iuxta pmo.
Erexit nobis cornu salutis nob
in domo dauid pueri sui. deus
cum sanctus et bēdictus erexit
nobis cornu salutis. i. scripturā
sacram efficacem ad consequēdū
salutem. que est scriptura libri
psalmorum ut dāc est. In domo
dauid pueri sui. quia dauid pro
maiori parte fuit actor huius
libri p quem si corde teneatur
et opere multiplicatur. In pñti
gratia hēbitur et gloria in futu
ro quod nobis concedat et cetera.

Ad emendandam maiorem huius
libri et aliorum librorum psalmi.
quorum exponi intendo insistere
post istum. atqz descendam ad ter
tium huius libri. Quertur vtrum
dauid fuit criminis psalmum. Et
arguitur pmo q non. quia dicit
deus. ultimo. non sūntent ista
psalmi in israel sicut moyses et cetera.
ergo videtur q moyses fuit excel
lētior psalmi q dauid. Item arg. 11.
Dicitur inter natos mulierum
nō sūntent maior iohanne bap
ta qui fuit psalmi. ergo dauid nō
fuit eo excellētior. In contrariū
arguit p glosam psalmi supra
allegatam. que dicit q dauid fuit
it criminis psalmum. **P**hilo
quomam ista questio mota est
p intellectū psalmi generalit.
ideo quatuor sunt hic videnda.
Primū est de quibus sit reue
lacio psalmi. **S**ecundū de gradi
bus psalmi. **T**ertū de hāro tactu
spūs sū circa mentem psalmi. **Q**u
tū de comparatione psalmi dauid
ad alios psalmi. **C**irca pñti fac
dum q psalmi secundū normis
interpretatione dī q proculsant.
quia demicat que sunt procul seu
remota a naturali cognitiōe hu
mana. et ideo de talibus est pro
psalmi. huiusmodi uero sunt in tri
phā gradu. quia quedam sunt
sic remota p conditionē rei cogno
scēde. et aliqua ex cognoscentis
conditione. et aliqua p modū
cognoscēdi. **P**rimū ad huc
est in triphā gradu. pñti est
p rei cognoscēde sū eminentiam.
an^o modi sunt diuina maxime
circa psonarum pñti iō de talibz

quibz sit
psalmi 25.

facti sunt reuelaciones pphie. p. vi.
per seraphim ter. sanctis clemencia.
et clarus in nouo testamento ut
in pma iohis. v. Tres sunt qui
testimonium dant in celo pater. fi-
lius. et spūs sctus. et hii tres vni
sunt. secundus gradus est p. re-
cognoscende latenciam. cuius modi
sunt cordi scarta soli deo cognita.
unde et cogitatio symonis magi p.
reuelacionem fuit cognita petro.
Actu. viij. unde dicit ei. **I**ntelle-
xisti amantidinis mudo te ee. Cogita-
bat enim spūs scti gratiam vende-
re. Tertius gradus est p. re-
cognoscende distantiam. que distantia
vno modo accipitur ex parte loci.
et hoc modo heliscus p. spm pphiam
distans p. magni spaciū vidit gtrū
accipientem munera a nathan.
ut h. iij. r. v. Alio modo accipit
distantia ex parte temporis. i. p. tēti-
ul' futuri. p. tēti enim tempus non
distat a nobis. de distantibus nō
secundū p. tēti facta sunt reuela-
cio modū quī pphiam de arcone
mudi ut dicit beatus gregorius. si
ezechielem. de distantibus autem
secundū futuri fuit cōter reuela-
ciones pphie. ut p. intuitu scia
scriptura. p. quod pphiam diffinit
a cassiodoro sic. pphiam est diuina
inspiratio rerum euentus imobi-
li veritate demitans. **S**ecundo
aliqua sunt remota a cognoscē-
tia. p. condicione cognoscentis.
et hoc p. aliquem cognoscentis
defectū qui suppletur p. spm pro-
phetiam. et hoc modo alixis filom-
tes cognouit vtoram ieroboam
domi suā ingredientem. quīs
occurrit ut h. iij. r. iv. Tercio

modo aliqua sunt remota a cognoscē-
ne humana. p. cognoscendi modū.
sicut salomon hūit noticiā alium
et plantarum ut h. tertio r. iij.
Non p. certam studiū s. p. inspiracō-
nem spūs scti. **C**etera scdm con-
dicionem q. ad pphiam. p. re-
tam requiritur cognicio intellecti-
ua secundum quod h. danielis. r.
Intelligencia opus est in visione.
Et ideo si habet comminacōem ali-
quid ad pphiam p. tēti absp. al-
tali intelligencia. non dicitur pro-
pheta nisi fortitan valde large et im-
proprie quod contingit tripliciter.
vno modo in visione. sicut pharao
vidit spūtas gen. xi. Et balthasar
mamī scilicet in pariete. dan. v.
Ille dormiens iste vigilans. venter
tū coram fuit pphiam. quia visionē
non intellexit. sed ioseph et daniel
qui visiones intellexerunt. secundo
hoc contingit in locutione sicut cap-
phas iohis. xi. dixit quid pphiam
d. **E**xpedit nobis ut moriatur vnus
homo pro populo et nō tota gens
p. tēti. intendebat enim solū dare
consiliū de morte xpi q. cēt excedēs
quāvis enim innocens. ne occasione
ipius veniret romam et tollerēt
ioannē et gentem. s. asp. scti fuit est.
q. hoc consiliū sic protulit q. mors
xpi futura foret pro salute spūali
totius mundi ipō cappha hoc igno-
rante. et p. hoc non fuit pphiam p. re-
loquendo. sicut nec asina balam fu-
it al' rōnale. quāvis p. linguā eius
fuerit prolatum verbi in aona
bile angelo linguā minus monē-
te. absq. tū cognicione anime. sicut
plenus dicit s. iohne. Tercio modo
contingit hoc in opatione. i. quādo

p. sit
p. h. i.

§

no 24
-p. u. a
h. a. i. a

quis suis impellit aliquem ad aliqd
agendum q' h' prosperum eventū
quīs homo sic motus. hoc ignoret
sicut iudici. xi. dicitur de septe.
q' irruit spūs dñi super eum. l.
ad pugnandū contra filios amon.
tū nō fuit sibi revelata futura vic
toria. et p' hoc non dicitur pphā. s'
talīs motus vocatur spūs sancti
instinctus. qui est calūs pphie fm
doctores. i. aliqd dēficiens a rōne
pphie. et talis motus similis est
ipñis bñ fortunati qui mouetur
ad aliqd bñ agendum sū tū eadē
et cognōne pñia. ut h' libro de
bona fortuna. differt tū. quia mo
tus bñ fortunati est a causa natura
li. l. ab influētia orbis. uel intel
ligēcie motus ut dicitur Aliqm.
n' ab utraq' simul ut dicitur alij.
motus autē septe et consiliū. est a
causa spūali. l. ex motōne spūto
dñi. Itē tū instinctus magis p
pñiat ad rōnem pphie ut videt.
q' duo alij modi p'dicti. **A**gitur
quia ad rōnem vere pphie requirit
intelligēcia ut dictum est. Ideo fm
uarietatem intelligēcie accipiunt
gradus pphie. quia ille gradus est
excellētiōr. ubi ceteris p'ibus est
intelligēcia clariōr. dñm tū pphie
limites non tñsēdnt ut magis
vidētur infra. p'mo g' gradus
est qū cum visione aliam cōstatā.
datur visionis intelligēcia. sicut
jennas vidit ollam succūsā et
fates eius asiae aquilōis. ut h'
p'mo. Et intellexit p' hoc signi
ficatū cētūm regis babilōis neu
tū ad combinendū civitatem
utū. Sēcūds gradus est. qū non sit
talīs visio seu appāio s' audītur

non instruens de aliquo situationali
sicut p'mo r. m. samuel audīit no
cem dñi loquentis. nec tū vidit ali
quam effigiem s' appentem. quod
p' ex hoc q' credidit ee vocem helij
ipñi vocantis. ut h' ibidem. et iste
gradus pphie est excellētiōr p'dcō.
quia voces sunt signa magis ex
pressiva nētitatis. q' figurē p'dictē.
Tertius autē gradus est qū non
solū audītur uer instruens. p' q' itē
gradus est excellētiōr p'dictis. Itē
tū gradus narratur triphater. q'
p'sona sic instruens seu appens talē
quia effigie aliquando est homo sanc
tus. sicut secūdo machab. xv. h' q'
omās iam defunctus appuit inde
machabēo dicens et de ieremia pphā
similiter appente. hic est qui multū
orat pro populo et omnia sancta
civitate iherusalem et c. aliquando est an
gelus de quo nō oportet exemplū
ponere quia revelacōnes veteris ac
nōi testamēti ut cōter leguntur
sic sūt. Aliquando est autē effigies
rēplētiōis ipñi dñi. sicut p'ca. vj.
dicitur. vidi domū sedentē s' solū
excellū et c. et sequitur ibidem.
et audīi vocem dñi dicens m.
quem mittam et c. Angelus est
maior hoīe et dñs angelo et secūdo
hoc gradus secūndus est excellētiō
r p'mo et tñs scdō. Considerandū
autem q' omīs isti gradus pphie v'
p'dcō. narrant' triphater. quia tales
appācōes alij sunt in compno
et tūc vocant' revelacōnes p' cōp
ma. Aliqñ autē in vigilia. et tūc
pphe vocantur visiones. et iste se
cūndus modus qui vocatur visio.
est excellētiōr altero. quia maior
illuētiō mentis requiritur ad

Et cū h' apper p' aliq' loqne

hoc q[uod] ip[s]a diſtincta poſſeſſiones ſen-
ſuum exteriorum in vigilia capi-
at intelligibilem veritate de ſignatu-
ribus. quam in ſompno in quo
ſenſibus exterioribus quietatis.
Anima magis diſponitur ad capi-
endum huius modi veritatem et
tunc autem eſt in cognitione accep-
ta via naturali que accipitur per
viam ſenſus memorie et experimenti
ut dicitur primo methaphiſice et ideo ta-
lis cognitio non poteſt accipi in ſo-
pno ad illu[m] autem modum prophetie q[uod]
ſit in ſompno. reducat[ur] ille qui ſit
in ſompno ul' extaſi. quia protu[m]
non eſt uſus ſenſuum exteriorum.
ſicut nec in ſompno. **¶** Quartus
autem gradus prophetie ipſe dicitur eſſe quando
ſine appoſitione aliam figuram uel ſi-
gni ſenſibilibus. capitur veritas in-
telligibilis de occultis per diuinam
revelacionem. et hoc modo ſc[ilicet] q[uod]
revelaciones ip[s]e dicitur ut dicitur
in principio ge[ne]ſis ſc[ilicet] per alium ut ſc[ilicet]
huius eſt allegari. et iſte gradus
prophetie eſt excellenſior predictis. ſc[ilicet]
enim ille dicitur melioris in-
genij et clarioris. qui caperet veri-
tatem conſolationis geometricali
in deſcriptione figurarum ſenſibi-
lium. quia ille qui capere non poſſet
abſq[ue] tali deſcriptione. ſic in cogni-
tione prophetica. illa mens videtur ex-
cellenſius diuinitus illuſtrata.
que veritatem intelligibilem ca-
pit abſq[ue] ſenſibilibus ſignis cuius
modi ſunt figure et voces ſignificatiue.
quia ille que caput ſub talibus ſi-
gnis ſenſibilibus. et ſic patet
ſecundum principale. videlicet varie-
tas graduum prophetie. **¶** Tercia ta-
men ſacendum q[uod] ſpiritus ſanctus

aliquando tangit mentem prophetice
de preſenti tunc. et non de futuro nec de
preſerito. ſicut actus. x. de miraculis cor-
nelij dicit ſpiritus ſanctus petro. et
et viri tres querunt te. et ſic ſc[ilicet]
eſt ei revelacio de preſenti non tunc
de preſerita viſione cornelij qui vi-
dit angelum ſc[ilicet] dicentem. **¶** Mitte
vno in iuxta et acciſi ſimonem
et c. **¶** Quam viſione petrus poſt-
ea cognovit per relationem cornelij.
ſicut ibidem habetur. ſimiliter nec
de deſcenſu ſpiritus ſc[ilicet] futuro ſc[ilicet] cor-
nelij et eius amicos verbum petri
audierunt. per quod petrus hoc vi-
dens fuit ualde admiratus. q[uod] non
ſciſſet ſi hoc preſagiu[m] ſciſſet. **¶** Alii
vero ſpiritus ſanctus tangit mentem prophetice
de preſerito tunc. ſicut moſi facta ſu-
it revelacio aradonis mundi al dicitur.
¶ In principio creavit et c. **¶** Aliqui
vero tangit tunc de futuro. ſicut
ge[ne]ſis. xxxij. iſaac benedicens filio ſuo
iacob. cognovit ea que tunc erant
futura. tunc ipſum preſeritum non cognovit
quia ardebat ipſum eſſe eſum. nec
conſilium reſpectu preſeriti quod dederat
iacob pro petitione benedictionis pa-
tris. **¶** Aliquando autem tangit de preſeriti
et futuro ſimul. ſicut ge[ne]ſis. xlvij.
iacob qui per ſenectute vidit non po-
terat. manum et effraym pu-
tres per ſpiritum prophetiam cognovit. per quod
cancellatis manibus dexteram ſi-
miliorem poſuit et quid eſſet futu-
rum vix ſc[ilicet] preſeritum. **¶** Alii vero
tangit de preſenti preſerito et futuro.
ſicut huius primo dicitur. q[uod] elyſabeth
ad ſalutationem marie repleta eſt
ſpiritu ſc[ilicet]. **¶** Et exclamavit voce ma-
gna et dixit. benedicta tu inter
mulieres et benedictus fructus ve-

7
tis tui. ex quo patet quod cognovit per spiritum
eam habere in vtero principaliter dei filium.
sequitur ibidem. et beata que ardi
disti. scilicet. angelo nuntiasti tibi concep
cionem christi. ex quo patet quod fuit illust
ta de modo conceptionis preterito. sicut
fuit tacta de futuro ubi subditur. per
fuerunt ea que dicta sunt tibi a domino.
spiritus enim sanctus operatur in mem
bris hominum per ut inquit et ideo non
solum modis predictis. sed et alijs potest
cas tangere tui illi tactus qui est de
presenti preterito et futuro. est perfecti
or quia ille qui et de duobus quam
de uno solo. et ut illos qui sunt de
uno solo. ille qui est de futuris con
tingentibus videtur perfectior. quia
futura sunt magis remota a cogni
tione nostra quam presentia vel preterita.
que possunt per naturam cognosci
non illo modo quo spiritus propheticus co
gnoscamur. hijs dictis descendit
est ad quartum principale. quod
est de comparatione domini ad alios prophetas.

Circa quod sciendum. quod dauid
potest comparari ad prophetas non se
cundum testamentum. aut modi fuerunt apoli.
et sic dauid non fuit excellencior
prophetarum. quia apostoli fuerunt
de sanctis dominus magis illustrati. et
in maiori plenitudine receperunt gra
tiam spiritus sancti. ut habet scriptum ad corinthios.
Si autem comparatur ad prophetas veteris
testamenti. sic adhuc non fuit ex
cellencior prophetarum. ut dicitur. scilicet. tho
mas de aquino secundum secundam secundam. scilicet.
moyses fuit eo excellencior. cuius
rationem principalem assignat. eo
quod fuit ei concessum videre divinam
essentiam in propria vita eterna. sicut
quod dicit angustinus ad paulinam de
videndo deum. dictum est autem super
quod gradus prophetie excellencior. est eo

711
quod clarior. et sic dicit quod moyses
fuit excellencior simpliciter.
tamen secundum quid fuit excellencior.
quia prima christi missa magis ex
pressit. **A**d hoc et inducit rationem
secundam ex parte denunciationis prophetie.
quia moyses prophetiam suam denun
ciavit toti populo iudeorum. non sic
autem dauid. nec alij prophete.

Terciam rationem adhuc addu
cit ex parte confirmationis prophetie
minime. quod est per miracula. maiora
vero signa fecit moyses in egipto in
mari rubro. et in deserto. quod dauid
vel alij prophete. **S**ed quidquid sit
de conclusionem rationes tui inducte
non videntur valere ad oppositum.
quia claritas cognitionis actus pro
phetandi excludens. non potest consti
tuere excellenciam gradus prophetie.
quia idem constitueret et excludere
ut ut videtur. visio autem divine
essencie excludit actum prophetandi
sicut et actum fidei. quia verus actus
est necessario emigraticus. et ideo
visio divine essencie non potest con
stituere excellenciam gradum
prophetie. sed faciat clariorum cogniti
onem seu aliquam claritatem cogni
tionis. per hoc superius dixi quod cla
ritas cognitionis maior constituit
excellenciam gradum prophetie. dum
tamen talis claritas limites cogniti
onis prophetie non transcendat. **P**roterea
si predicta ratio valeat. sequitur quod
moyses fuit excellencior omnibus
apostolis preter paulum quibus non
fuit concessum videre divinam
essentiam in vita propria. quod tamen
ipse negat ibidem. dicens quod apostoli fu
erunt excellenciores moysen. igitur
certa visione non potest dici ut vide
tur quod moyses fuerit excellencior

pheta ipso dauid. Similitudo ratio scda
no videtur valere. quia denotatio
phetice est aliquid sequens cogni
tione prophetice et ideo non videtur
variare gradum prophetice ex hoc quod plu
ribus vel paucioribus nuntiatur
similitudo terna non valet eadem
ratione. quia confirmatio per signa se
quitur prophetiam. unde et iohannes bap
tista multum signum fecit ut dicitur
ioh. i. Et tunc a deo dicitur concedit
maior prophetia ipso moysi. **S**imilitudo
nec ex gradibus prophetice suppositis po
test moyses dici excellentior dauid.
quia excellentior gradus est capere
veritatem supernaturalem absque
vinculis figuris et signis sensibilibus.
qui gradus fuit in dauid ut patet
est per gloriam psalmi allegatam.
et idem videtur per illud quod habetur
scd. x. xij. sicut hic aurore orie
te sole mane absque nubibus nunti
lat. quod dicitur de dauid. visio
nes. ii. imaginarie et signa seu
similia quecumque sunt quasi quedam
vires claritatem solis excedentem
virtutem solis visus nostri. nob
contemplantur. **I**tem. ii. aurore et
foras visus est. qui claritate
solis inde intueri potest. quia ille
qui non potest absque contemptum
tali. et ideo dauid qui absque signis
sensibilibus capiebat radium di
vine lucis. habuit excellentissimum
gradum prophetice cognitionis. et ideo mo
yses eundem gradum habuit. scdm
quod dicitur. xij. de ipso. palam et
non per enigmata deum videt. i.
absque figuris et sensibilibus si
gnis ut ibidem fuit expositum.
tamen non habuit totam nec ita con
tates illustrationes sicut dauid.
Item scdm quod dicit doctor pre

dictus dauid plenius et clarius ex
ponit mysteria christi. quam moyses.
Item autem vetus et propheta ordinabatur
ad christum. sicut et ad finem ubi dicit
apoc. gal. iii. **I**tem pedagogus non fu
it in christo. ut actum. x. dicitur de re.
hinc omnes prophete testimonium
prebent. et rabi moyses dicit in
libro directionis pleniorum quod omnes
prophete non sunt boni nisi ad dies
messie. et ideo cum finis sit nobis
hinc hinc que sunt ad finem. prophetia
dauid videtur coram quanda excel
lentiam ex hoc quod christi mysteria sit
explicat. et ideo probabitur videtur
posse dici excellentior prophetia ipso moi
se. quamvis moyses excellentior fue
rit in aliis predictis que prophetiam
transcendunt vel eam consecantur.
Ad primum dicendum quod illud est
verbum iohanne scribitur de moysi.
et tempore iohanne non fuerat prophetia
maior moysi tamen non est con
firmatum dictum quod postea maior sur
rerit. et ideo hoc saltem dicitur de
prophetis novi testamenti ut pre
dictum est. **A**d secundum dic
endum quod iohannes baptista pertinet ad
nomen testamenti unde dicit sal
uator. act. xj. **I**tem et propheta usque
ad iohannem. scilicet excludit. unde et
prophetia iohannis in novo scribitur
testamento. et ideo excellentior dicitur
propheta veteris testamenti. **A**d ma
iorem autem evidentiam dicendum.
sciendum quod beatus iohannes ter
tius habuit psalterium. primo scdm.
hoc. **I**nterpretes. quod dicitur psal
terium romani eo quod etiam beati pet
rus illo utitur. scdm fecit aliam transla
tionem non multum distantem
a prima et tamen magis appropin
quam hebraico et notatur psalterium

in galicani. eo q' damianus p' ad
rogatu' homini illud fecit cantari
in ecclesiis gallicanis. ppter hoc dicit
in regula finitū mōnū. clera fca
ant' dūmū offiū scdm ordinem
romane ecclē. ex p'p'o p'salterio. qz
fines vntur p'salterio gallicano.
fmo ad p'tes sophonis qui frequēter
disputabat ai mōris. qm solum
recipit illud quod est. in hebreo.
fecit t'nsclacionem immediate accip
tam ab hebreo. p' quod vocatur
p'salterium ieronimi iuxta hebra
p'tam nentatem. mea aut' t'nsclacō
est color iux' latinos. et idō in expō
ne huius libri intendo eam p'roseq'.
et ubi notabiliter discrepat ab he
breo. n' a t'nsclacione ieronimi iuxta
hebraicū. tangam illud scdm gra
ciam a dño michi datam. **I**tem
notandum q' secundū quod dicit
ieronim' in prologo sup' libri p'sal
monū. xvij. sunt p'salmi sine titu
lo. Alii aut' sunt insitulati et hoc
idē p' in hebreo. qm autē sunt in
titulati. et qualiter et quomodo vi
debitur in p'rosecutione libri. De
titulis aut' cois est opio latior.
q' appositae fuerunt ab eisdē p'sal
mos in hoc volumine colligente +
congregante ut supra dictum est.
tū apud hebreos sunt auctoritati
sicut et p'salmi. sicut et p'mis
p'salmi ab eisdē p' modū prologi
cōpositus sū appositae it' p's cōpositae
ut it' dicit. **I**nquit p'mus p'salmus
Ecclesiis vnt. **Q**uā
beatissimus augustinus
dicat ipm dauid
fuisse actorem oī
um p'salmonū.
tamen beatus ieronim' qm diligēter

studuit c' certum scire sapient. p'
quod in hoc est magis s' assensum
dmi. dicit contraui in prologo
cui super p'salteriū nominat. x.
actores p'salmonū. s. dauid. moy
sen. salomonē. tres filios chore. a
saph. etiam. et heman. et ydun.
p'eter + itos dicit q' plures p'sal
mī facti sunt ab aliis scis. p'his q'
nū noia ignorantur. unde et aliq'
p'salmi sunt sine titulo et aliqui
hntes tituli non exprimit noia
actorū ut videbitur infra p'rosequē
do. Similit' ka. sa. sup' p'ncipiū
libri p'salmonū nominat decem ac
tores eorum. s. melchisedech. abra
ham moysen dauid. salomonem
asaph. et tres filios chore et ydun.
et sic in aliquo differt a ieronimo.
quia ponit abraham et melchise
dech inter actores p'salmonū. et omit
tit heman et etiam. quid tū videa
tur in locis suis p'rosequēdo videt'
igit' forsitan aliam. q' secundū
actores p'salmonū liber ut possit
diuidi. s. hoc non potest cōueniē
fieri. quia si p'salmi vniū actoris.
non ponantur segregati ad vnam
p'tem quia inter p'salmos dauid
m'p'm'antur plures de p'salmis alio
rū. et cōmisce ut videbitur. **I**tem
post p'salmū. lxxi. in cuius fine poit'
in hebreo exp'iantur p'salmi dauid
filii p'sal. ponantur plures p'salmi
ab ipō dauid intitulati tanquā
ab actore. Ratio aut' huius est. qz
scdm qd dicit ieronim' in prologo
super p'salmū. p'salmi aduicis ac
toribus cōpositi. post ea per longū
tempus fuerunt in vno libro col
lecti. et sicut inueniebantur sic sar
bebantur. p' quod aliqui p'mis

id. y. augustinus
p'salmonū p'di
beatissimus

sa. potius sunt descripta. qz eandi
us fuerunt inuenta. et eodem mo
do actoribus quia omis psalmi u
nius actus non fuerunt simi
limenti nec immediate unus p
alium s; in medio fuerunt inue
ti aliqui psalmi aliorum docto
rum. p quod liber iste non potest
diuidi secundum ordinem acto
rum. nec t temporis. ut pz ex dais.
nec etiā materialit quia in dñi
lis psalmis et dñisonum actor
distanter scriptis. eadem materia
frequenter tangitur. et conuiso.
aliquando in eod psalmo dñi
lis materis agitur. p q non
indeo bñ qualiter artificose pos
sit diuidi iste liber. nisi in quoda
general. quia pmo ponitur pre
fatio. et scdo creatio. et tertio pñ
apaliter intenti conclusio. scā
da ps incipit in pñapio scādi
psalmi. tertia in pñapio cente
simi quadragessim quinti. Ian
da aia mea domini. huius cū
libri intentio est diuina laudatio.
Entra pñm caudū qz hic psal
mus est sine titulo in hebreo. t
hoc idem dicit iohannis in prologo
super psalmū. p quod si in ali
quibus libris inuiciat scriptū.
ps dauid. non videtur eē verū.
s; magis ab aliquo nescio quo
pro sua voluntate appositū. s;
magis videtur psalmus esse co
positus ab illo qm psalmos
collegit. et in hoc libro redegit.
qm scdm eodm opinionē et ma
gis necessarium creditur fuisse et
dras ut supra dictū est. et sic
collectōm hunc psalmū pponit
per modum amulāam prologi

qm tū nec dicitur psalmus ali
is compaginatus. sed quod hē
actū. xij. vbi dicitur sicut scāp
tum est ps scdo. filius meus es
tu ego genui te. quod hētur
psalmo sequenti qm nō posset
nec dī scādius. nisi iste esset
pñmus. et merito mē psalmos
computatur quia cōdras spm
pñm hñt. et eius liber inter
scripturas canonicas ponitur.
S contra hoc videtur qz dicit
iohannis in epistola ad paulum
que sic incipit. frater ambro
sus et c. et ponitur in pñ
pio biblie. d. sic et in descriptō
ne iusti vñ cum eum actori
bute dauid cōparet. hoc etiam
intulit. In lege dñi voluntas es
et c. hoc aut scribitur in hoc ps.
et sic videtur eē scis ad dauid. et
non ab eodra. **D**icendū qz dō
non est hic nomen pñe. sed et
nomen libi psalmoz sicut acci
pit ieronymus in prologo galeato
.d. tertius ordo. l. libroni veteris
testamenti incipit ad dauid. i. a
libro psalmōni. ut pz inuici
locū illū. et id non valet argu
mentū. nec pōt dī qz iohannis
tenuerit psalmū istū a dauid
eē factum. nam mē psalmos
ad dauid frōs nō ponit ipū. sed
magis excludit. ut pz in eius
prologo s; libri psalmoz.
Agitur in hoc psalmo qm p
modum pñationis ponitur et
dras inducat ad audm scā
scripturę. que in hoc libro cona
nectur per modum laudis dñe.
et hoc facit dupliciter pmo ex
cludendo a fidelibus doctrinā

piscam. so concludendo incis doct
trinam catholicam et sanā. ibi.
sed in lege. Circa p̄mū sciendū
q̄ in doctrina piscā hic est pro
cessus. quia p̄mo ad eam audiē
dam aliquis ab infidelibus in
ducatur. et hoc excludit dicens.
Beatus vñ qm abiit in consilio
impiorum. i. infidelium. sicut enim
pietas p̄rie respiciat cultum leg̃
dīnne. ita impietas per oppositi
tudinem doctrine perisse. ille autē
qm se elongat ab ea. dicitur beat⁹
beatitudinis celestis. nō in re sed ī
spe. sicut dicit pl⁹ p̄mo ethyrozū.
q̄ p̄ncipales beatificamus quāvis
adhuc nō sint capaces felicitatis
polite. sz qz ad hoc sunt dispositi
p̄ conditionē indolis bone. Scđo
in doctrina ~~p̄ncipaliter~~ p̄ncipaliter ali
quis p̄ frequente auditū habi
tuatur. et hoc excluditur am
diatur. Et in via p̄cedim non
statit. per rationem em̄ que inuo
biliter importet. h̄tus doc
trine p̄sse significatur. quia hi
tus est de diffiali mobilis. Tercio
h̄tuitus in doctrina piscā. doctor
aliorū efficitur. ad finē et aliorū
salutem miseram. et hoc excludi
tur cum dicitur. Et in cathedra
petrellencie non sedet. In hebreo
h̄etur. Et in cathedra densorum
nō sedet. perisse em̄ doctrine doc
tores scandū veritatem sunt de
risores. quia errores docēt sub
sp̄e veritatis. Sz in lege. Hic cō
sequens concludit. q̄ infidelibz
debet ee etiam in saar scriphare.
et p̄mo ostendit hui⁹ modi etiam
ma. et scđo etiam premittit. ibi.
Et solū eius non defluet. Cir

ta primi faciendum q̄ sicut inpro
gressu puerise doctrine triplex est
gradus ut p̄dictum est. sic est i
progressu sane doctrine. primus
est intenti audire et deuota. qd̄
notatur am̄ dicitur. Sed in lege
dm̄ voluntas eius. secundus est
h̄itacio firma. i. ad subditur.
Et in lege eius meditabitur die
ac nocte. per frequentem enim
meditationem. h̄itus sc̄e gene
ratur et firmatur. Tercius est
aliorū instructio proficiat et h̄i
tu procedens. et hoc notatur
cū subditur. Et erit lignū q̄
plantatū est secus decursus aq̄
rum quod fructū suū dabit in
tempore suo. Discipulus ci. au
diens deuote et intente. accipit
fructum sacre scripture a doctore.
s; q̄ h̄itatus incipit docere.
tunc dat h̄m̄modi fructū alijs
tempore sue doctrine. cōparatur
autem merito talis doctor ligno
secus aquarū decursus planta
to. quia fidelibus doctoribus et
clericis assunt fluentia dñine ḡ
tie et tandem glorie. secundum
quod dicitur ecc̄. xxiij. Qui elu
adunt me vitam et̄nam hēbunt.
sacri enī doctores sunt sacre scrip
ture que vera sapia et eluadato
res. Et folium. ¶ Hic cōfir po
nit p̄p̄a et̄am p̄mū. et p̄mo
ōnditur qualiter fidelibus cō
ceditur. secundo qualiter p̄sitis
doctoribus dem̄gatur ibi. non
sic in p̄p̄. Circa p̄mū dicitur
Et flos foliū eius nō defluet et c.
fluxus enim foliorū ē signū
mortificationis arborū. s; vioris
p̄manencia cor. est signū euēdis

vita ipsorum. vita autem spiritualis in pa-
ti habetur per gratiam usque ad finem
continuant. et quantū ad hoc di-
citur. Et solium eius non defluet.
doctor fidelis a gratia et caritate
non decedit. quia in primum sui labo-
ris conceditur ei in primum continua-
tio gratie et adeptio glorie in futuro. id
subditur. Et omnia quecumque feci
et semper prosperabuntur. quia
per opera sua ad beatitudinem sem-
piternam deducetur. ro. viii. Dili-
gentibus deum omnia compatiuntur
in bonum et c. Non sic impij. hic
consequenter dictum primum a
pijs doctoribus excluditur. Et
secundo ratio huius redditur. ibi. quo-
modo nonit. Entra primum dicitur
Non sic impij. quia a pijs doc-
toribus primo denegatur vita gra-
tie. et secundo vita glorie. id replica-
tur. non sic. sed tanquam pulvis qui
proicit ventus a facie terre. Con-
paratur autem doctor puerilis pul-
verem puerili deiectione. quia doctor
pijs ad fingendum errores et
periculosas novitates. per ventum
serbie et inanis glorie impellitur.
et sic primo deicitur in foueam culpe.
et postremo in foueam icheme.
per quod subditur. Deo non resur-
gunt impij in iudicio. i. ii. in
iudicio extremo omnes generaliter
resurgent. tñ doctores pijs et
eorum sequaces non resurgent
ad suam exaltationem. sed ad maiorem
sui dejectionem quia tunc deici-
entur in foueam icheme in anima si-
mul et corpore. et quia non so-
lum dampnabuntur pueri docto-
res sed etiam doctrine ipsorum imi-
tatores per mala opera. Ideo subdi-

Reges patres in consilio iustorum.
sic enim debet scribi in consilio quod
in hebreo et in translatione ieronimi
accepta immediate ab hebraica ve-
ritate habetur. In congregatione iusto-
rum. ista ante congregationem est in
beatitudine celesti. secundum quod
dicitur psalmo. xvi. Domines
populorum congregati sunt ante
deum abraham. Quoniam nonit.
hic cum ratio predictorum redditur.
i. quare gratia et gloria pueris doc-
toribus denegantur. et bonis con-
ceduntur. cum dicitur. qui nonit
dominus manum iustorum. id est per
cessum eorum per viam presentis
vite nonit notitia applicationis
viam autem perierunt nonit
notitia reprobationis. Ideo subdi-
t. Et sic impij peribit. quia iter cor-
poris viam pijs inter. in morte ter-
minatur ad dampnationem anime.
et in futuro iudicio. ad dampnationem
nec anime simul et corporis termina-
bitur. et sic omnes peribunt peribit.
absque aliquo spe redendi. secundus ps-
almus sic incipit. hic com-
paratur creatura huius libri
seu narratio. et potest dividi in du-
as partes. quia primo agitur de christi
regno. secundo de eius saeculo. est enim
pijs rex et sacerdos ut declarat a-
postolus ad hebreos. secunda incipit
psalmo. cix. Vnde in illo psalmo
dicitur de christo. Tu es sacerdos in
eternum et c. Ita tñ divisio non est per
accidit. quia in prima parte etiam alii
agitur de christi sacerdotio. et in se-
cunda de eius regno. non enim
in hoc libro apparet in artificiali
his divisio per supradicta. tñ prima ps-
altera dividi adhuc in septem partes

secundum septem eius distinctiones.
secunda incipit in principio sedi
nocturni. tertia in principio tercia
et sic de aliis. **¶** Tercia prima preter
non video aliam distinctionem incōna
bilem. nisi quod quibus psalmis p
se exponatur. et maxime quia in
tendo quantum poterō sensum in
quirit litteralem. **¶** Sciendum quod
quod iste psalmus in hebreo et in tū
lacione ieronimi que est iuxta he
braicam veritatem est oīno sine
titulo. et idē si in aliquibus libris
inveniamur aliquis titulus. ut ps
dauid. ut aliquid huiusmodi nō
est de tertio sed est appositus ab ali
quo expositore sicut et in multis
aliis psalmis. p quod de titulis
psalmorum prout cōter tribuitur
in biblis. parū est curandum. s
solum prout tribuitur in hebreo
et tūlacione ieronimi iuxta he
braicam. igitur quia iste psalmus
nō hz titulum ex titulo non apper
tetur fuerit actor huius psalmi. di
cunt autem hebrei modernū quod da
uid fecit hunc psalmum laudando
deum de victoria hīta de philistinis
qui ascenderunt ad pugnandum
contra eum. qui audierūt eum fu
isse inductū publice super totum is
rael. ut hz scdō ps. v. hiet enim p
fuit inductus in domo pīs sui
p samuelem ut hz pmo ps. xvi.
hoc tū fuit. scate et post ea si
tribum mda solam. ut hz. ps. v.
.ii. Tūc post ea fuit inductus a
publice super totum populum israel.
quo audito a philistinis. ascēdit
ut destruerent regnū eius. Et scdm
istum intellectū exponit hebrei
modernū psalmū istum dicentes.

Quare fecerunt gentes. i. philisti
quia omnes non erant de gente iu
deorum vocabantur gentes sū gen
tiles ut hētur in nouo et veteri te
stamento in pluribus locis et ps
ps. c. dñs sūi amicitia in terra
philistin. meditati sunt inania.
Intendebant enim destruire regnū
dauid sed frustrati fuerunt ab inte
raone sua. Ascēdit reges terre. i.
quique philistinorum sathay. et pū
apox. qui sub eis regēbant popu
lūm tū. Commencerunt aduersus
dominū et c. quia uenerunt cont
dauid qui erat inductus in regē
ex ordinatione diuina. et sic dice
batur xpūs dñi. i. victus et ordi
natione eius. et sic uenerūt contra
dñm. c. ad destruendum eius ordina
tionem. Dirigamus iniqua eorū
secundum hunc intellectū uerba
sunt philistorum se ipos exhorta
tū ad bellandum contra dauid ne
regnū eius in ualeat. et sic sub
iicit sibi philistos quibus filii is
rael erant subiecti. et hoc modo
loquebantur. primo ps. vii. Con
fortamini et cito de uiri philistinū
ne seruatis hebreis. sicut illi ser
uierunt nobis confortamini et bel
late et sic loquebantur in pposito
ne cessent alligati in quo seruati
sub hebreis dicentes. Dirigamus
et c. Qui hītat in celis. uerbūm
est ipius dauid ostendentis quod uir
tute diuina fuerunt frustrati ab in
teruione sua. quia eius uirtute fue
runt delectati ut hz scdō ps. v. Et
sic fuerunt ab eo derisi. Tūc loq
tur ad eos in ira sua. i. uindicta q
fuit locutio dñi p sūm uide audire.
Ego autē constitutus sum et c. ¶

hebreo hebrai. Ego autem constitui te
regem meum. Et in translatione iuxta
hebraicam ueritatem. Ego autem
ordinatus sum rex meum. et scilicet
dominus hoc est uerbum domini loque-
tis de dauid in uincto in regem de
ordinatione dei quasi dicat do-
phisteris frustra intumui contra
regem dauid quem institui quia
non potestas resistere mee ordina-
tioni super montem sanctum
meum. quia uelut erat metropolis
in regno israel et in monte syon erat
fortitudo illius ciuitatis. et domus
regis. Et ibi fuit templum edifi-
catum domino cultui deputatum. per
dicans preceptum eius. in hebreo he-
brai ad statum uel preceptum.
et est principium uersus sequentis
et similis est in translatione ieronimi
iuxta hebraicam. quod exponit sic
rabi salom. ut sit uerbum ipsius
dauid dicentis. Dominus precepit
mihi ut enarrem alijs illud quod
sequitur. Dominus dixit ad me.
per reuelacionem. filius meus es
tu. i. amabilem sicut filius. ego
hodie genui te. quod exponit ra-
bi ioseph sic. i. magnificum te co-
stituentem te principem super populum
israel qui dicitur primogenitus fi-
lius meus. et per consequens tu
perual modo es filius meus. per
stula a me. qui debetis contra gen-
tiles pugnare. et dabo tibi uictoria.
per hoc subditur. et dabo tibi gentes
hereditatem tuam et possessionem
et cetera. Reges eos in uirga ferrea. i.
subiacies in gladio. et tanquam uas fi-
guli confringes eos. dicit. Ra. la.
quod hoc spiritualiter fuit impletum qui
dauid super filios. amon de bella

tos antelegit ferrea carpenta. di-
misit quod autem et misit eos in
typo lateris ut huiusmodi. late-
res autem sunt de luto sicut et ua-
sa figuli. Et nunc reges intelligite.
Hic committit dauid uerbum suum
ab exhortandis reges et iudices et
potentes terre. ut attendant se huius-
modi regem et iudicem super se.
an debent seruire in uenientia
et timore. ne deueniant a via uerita-
tis et iusticie. et patet satis litte-
ra secundum istum intellectum. Habet
autem intellectum predictum in multis
consonet littera. tamen non uidetur
nichil ad presens tenenda. primo
quia littera in pluribus discordat
ut uidebitur. Secundo quia
apostolus ad hebreos primo. per
illud quod dicitur in hoc psalmo.
probat christum esse maiorem angelis. d.
ad quem enim aliquando dicit ange-
lorum. filius meus es tu. ego ho-
die genui te. probat autem non ba-
let ex sensu humano. sed tamen ex littera
si secundum quod dicit augustinus
contra iuuenianem donatistam. et
ideo secundum apostolum qui sentit te-
stamentum per ueritatem
grammaticis. et per litteras per litteras
conuenit spiritus sanctus oportet dicere quod
psalmus iste intelligatur de christo
ad hanc partem. act. iii. post recep-
tionem spiritus sancti hunc psalmum al-
legauerunt fideles tanquam de
christo dictum. ut patebit infra. Item
Ra. la. in principio glorie huius psal-
mi dicit sic. magistri exposuerunt
hunc psalmum de rege messia. per
quem intelligatur christus in lege
et per his promissis. ubi subdit.
sed ad intellectum psalmi. i. israel

et p[er] r[es]p[on]sionem ad hereticos. ex
ponitur de dauid. ex hoc dicto. Ra.
sa. tria h[ab]emus. vnu est q[uo]d docto
res hebreorum antiqui intellexerunt
hunc psalmum de xpo ad h[ab]itum.

Secundum est q[uo]d r[es]p[on]sionem ad
hereticos. Ra. sa. et alij potiores
doctores. exposuerunt hunc psalmum
de dauid. vocat aut[em] hereticos con
fisos de iudaismo ad fide[m] catholica[m]
qui contra alios permanentes in
p[er]fidia iudaica arguebant de hoc
psalmo. non pot[er]it aut[em] argum[en]tu[m]
fieri nisi ex sensu litterali ut sup[er]
dauid est. et sic patet secundum ho
m[in]es litteratos de iudaismo confisos.
q[uo]d psalmus iste intelligit[ur] de xpo
ad h[ab]itum. si q[uo]d duo p[re]dicta in verbo
Ra. sa. inclusa uerba sunt. sed t[er]tiu[m]
q[uo]d ibi includitur om[n]ino confictum. s.
q[uo]d psalmus iste ad litteram exponit
dus sit de dauid t[er]tiumq[ue] conuincit
q[uo]d antiqui doctores hebreorum hunc
psalmum exposuerunt de xpo qui t[un]c
sequebantur litteram sui sensum
israelem. Item quia conficitur q[uo]d
expo huius psalmi de dauid est p[er]
r[es]p[on]sionem ad confisos. ex quo
videtur conficta ad euadendum
appetit[ur] consiliorum argumenta.
Ergo igitur uolens sequi doctri
nam apostolorum et dicta doctoru[m]
hebraicoru[m] antiquorum. expona[m]
hunc psalmum de xpo ad h[ab]itum ex
probando ex textu exp[re]ssionem p[er]
dictam. Ra. sa. et modernorum
hebreorum. Conuenio t[ame]n cu[m] ip[s]is
in hoc q[uo]d ip[s]e psalmus sit factus
a dauid quia licet hoc no[n] appe
at ex titulo cu[m] uis sit i[st]e ut p[re]dictu[m]
est. nec ex processu psalmi qui
de xpo intelligendus est. si hoc

apparet manifeste ex alia scriptu
ra quia actum. iij. capitulo. apo
stoli sp[irit]u sc[ilicet] i[st]e i[st]e dixerunt. do
mine tu qui fecisti celum et ter
ram maris et om[n]ia que in eis sunt.
qui sp[irit]u sc[ilicet] per os patris nostri d[omi]ni
dixisti. Quare firmuerunt gentes
et c. ex quo patet q[uo]d iste psalmus
a dauid scriptus est. in quo descri
bit regnu[m] xpi. et diuiditur iste ps
in tres p[ar]tes. quia primo describi
tur regnu[m] xpi institutio. scilicet institui
ti dilatacio. ibi. postula a me et c.
Secundo dilataci[o] ueneratio. ibi. et
nunc reges et c. Tercio p[ri]mi p[ri]mo
ponitur remocio impeditio.
Secundo stabilitio regni. ibi. Ego
aut[em] constitutus. Tercio p[ri]mi facien
du[m] q[uo]d regnu[m] xpi impeditur uoluerit
p[er]sequentes xpm in p[er]sona p[ro]pria
et i[n] membris suis. p[er]sequentes
aut[em] enim in p[er]sona p[ro]pria fuerunt
principes iudeorum. herodes et
pontius pilatus qui t[un]c fuit anna
in p[er]secutione xpi iuxta. xxij. Itor
aut[em] aliqui fuerunt gentiles. s.
pontius pilatus et sui milites xpi
crucifigentes. Iudei aut[em] fuerunt
herodes et principes sacerdotu[m] xpm
accusantes. et mortem eius nequi
ter p[ro]curantes. et hoc modo exp[re]s
sit littera ista actum. iij. vii. post
illud uerbum supra allegatum.
Quare firmuerunt gentes et p[ro]p[ri]i
medici sunt m[er]ita. Anterunt
reges tunc et principes conueniunt
in unu[m] aduersus d[omi]nu[m] aduersus xpm
eius. subditur immediate pro ex
pone. conueniunt. n. de in ciuitate ista
aduersus sanctu[m] pueru[m] tuu[m] ihesu[m] que
uixit. herodes et pontius pilatus
cu[m] gentibus et populis israel et c.

Primo igitur in hoc psalmo po
nitur psecutio xpi a gentilibus i
gentili cum dicitur. Quare fremue
runt gentes. i. gentiles et est verbi
ipsius dauid ad mirantis malicia
psecutor xpi qd pvidebat in spiritu.
Ad amideis in generali cum dicit
et populi. s. isrl. meditati sunt in
ania. cogitantes p morte xpi des
truere regnu eius. ai tñ p hoc fuerit
exaltati et declarati. vñ post
resurrectionem suam dicit. qd. ult.
Data est in omnis potestas in celo
et in terra. Ad describitur psecu
tio xpi a iudeis et gentilibus ma
gis in spali. ai dñ. Attulerunt reges
terre. i. herodes qui vocatur rex
galilee. ay. vj. et ay. xij. et p
auspilatus qui tenebat pro tunc
in iudea locum imperatoris. vñ et c
turo sub eo constitutus vocatur
regulus jo. iij. Et principes. i. iude
orū ul' sacerdotum. conuenerunt
in vnu. ad tractandum de morte xpi.
ut expresse dicit quatuor euangi
liar. ideo subdñ. Aduersus dñm
et aduersus xpm eius. et hoc autē
quod dicitur. hic aduersus xpm eius
absoluitur appet q non intelligitur
de dauid s. de xpo in lege et pphetis
promisso quia vbiq. in vteri
testamento fit emode xpo dñi. intel
ligitur de xpo in lege et pphis pro
misso. qui antonomastice dicitur
xpus nisi per littera pcedere ul'
subsequēte manifeste appareat q
sermo sit de alio qui dñ xpus de
nominate. sicut scd. x. dicit dñ
de saule. quō aut' fusta mitte ma
ni tuam in xpm dñm. dicit enī
ille adolescens se saulem mē fecit
se. simili psa. xlv. Ite dicit dñs

xpo meo cōtro aus' apprehendi dexte
ram et c. sed in hoc loco nō appet
q dauid dicatur. hic xpus dñi nō
ex titulo psalmi qui nō hz. nec ex
processu psalmi ut iam visum
est. et amplius videbitur. et ideo
de xpo ad litteram intelligitur.
Diripimus vinctula conū et c.
verbum est ipsius dauid pviden
tis in qm scd q alligatores p dñ
torum contra xpm forent destrue
re et pvinde. quia et ponans
pilatus in vinctam mortis xpi
fuit p impatorem romani i exi
mū missus. et similiter herodes
de regno deiectus et in exiliū iele
galis. et principes iudeorū et tot
populus p tptū et iherosolymū oc
clusus et captiuatus. secunde quod
expresse narrat iosephus et scola
stica hystoria ideo subditur. Am
hilitat in celis iradebit eos eos.
et c. quia machinati fuerunt
in morte xpi ne pderent locū et
gentē ut hz. jo. xj. et ut impedi
rent regnū xpi et contigit eis
contrarium quia p hoc pderunt
locum et gentem et regnū xpi
fuit exaltati et dilatati vnde
et adhuc subditur. Tunc loque
tur ad eos in ira sua et c. et finor
iudeo nō hnt locū ppe. sed signi
ficant acerbitatem vindicte quā
erat deus de psequenabns xpm
ut dñ est. et sic deus ad modū
usū ul' furoris se hnt. Ego aut'
descripta remotione impedimēta
regni xpi. hic cōtr pōit cōmū
tatio cum dñ. Ego aut' constitutus
sui rex. et scdm trāslatōne que
vocatur psalmi galileamū est
verbum xpi hois. que deus pat'

constituit regem super omniem creaturam
secundum quod dicitur ad hebreos primo.
que constituit herede omnium et c.
super syon monte sancti eius. signum
autem eiusdem glorificationis christi
et stabilisationis imperii celestis. fuit
misterio typicus sancti in signo visibili sui
quod dicitur. jo. vii. mundum erat quod
datus. quia mundum erat illius glorifi-
catus. hec autem visio in signo visibili
h. facta sunt ad litteram in monte
syon super cuius vincta ardenaui no-
mina. secundum quod dicit iohannes i
epistola ad paulinum. et satis habet actu
in p. et scilicet. predicans preceptum
eius. in monte enim syon. sunt treu-
pni in quo christus plures predicant
ut testantur quatuor evangeliste et
ibi predicantur precepta moralia dei.
et illo eadem loco erant apostoli
ad predicandum populo verbum dei sicut
predicant fuerat i. p. de syon erant
her et verbum domini de usum. secundum
autem translationem id est in hebreorum
veritatem que sic habet. Parabo
dei preceptum. et est principium versus
sequentis et sequitur in eodem
versu. Ego autem ordinatus sum. i. sc-
ilicet ut statu regem meum. verbum
est et ostendit ex voluntate seu pre-
cepto dei patris. quod deus per instant
eum regem super omnia. Domine
dixit ad me filius meus es tu et c.
Secundum utrumque translationem et apostoli
sententia hebreorum primo. Mundum est verbum
christi declarantis suam eternam glori-
ficationem a patre et dicitur ei in persona patris.
Ego hodie genui te. i. eternaliter.
In eternitate enim nichil transiit in prete-
ritum nec expectatur in futurum. et ideo
eterna generatio filii a patre concipitur
exprimitur per presens tempus cum

dicitur hodie. generatio autem patris
deus transiit in preteritum. et similiter
primo ad regnum. et ideo hoc verbum non
potest intelligi de deo ut videtur matre
et apostolus dicit ad hebreos primo ad quod
enim dicit aliqui angelorum. filius meus
es tu ego hodie genui te. quasi dicit
ad nullum. et multo minus potest dici de da-
vid quia angelus sancti sunt magis filii
dei per adoptionem gratiae. quam
dauid et magis magnificati. scilicet
quod dicitur ait. x. Qui autem minor
est in regno celorum maior est illo. unde
et dicitur filii dei. job. i. Omni quod al-
ligerent filii dei et c. et aliter filius hic
expressa non potest intelligi de aliquo
angelorum quantum magis se-
cundum apostolum. et multo minus de dauid.
ex quo sequitur quod hoc filius hic et
perfecta intelligitur de filiatione natu-
li christi quia procedit eternaliter a patre.
Postula autem. hic consequenter
describitur regnum christi dilatatio que
facta est per hoc quod principes terre et po-
puli pro magna parte supposuerunt
colla sua iugo christi per fidem ei obedi-
endo. et perfectius subiacebant circa
finem mundi et perfectissime in ultimo
iudicio. quia omnia perfecte erunt sub-
iecta christo. ut dicit apostolus ad hebre-
os. ii. et hoc est quod dicitur. Postu-
la autem verbum est dei patris ad filium
quem filius frequenter oravit pro
salute hominum que est per fidem christi.
Et dabo tibi gentes hereditate tuam.
in veteri testamento iudei dicebantur
hereditas et pars. sed quia ad predicatio-
nem christi et apostolorum remanent obdurati in
infidelitate et gentes receperunt
fidem christi devote. ut per erant in li-
bri actuum actum apostolorum. Idem gentes
hic merito dicitur hereditas christi.

Et possessione tua firmos fac. quia
ad tempore apostolorum fides xpi di
uulgata est per orbem vniuersi. secundum
quod dicitur in psalms. xvij.
In omniem terram erunt comis eorum
et in fines orbis terre brachia eorum et
per hoc etiam patet quod hic psalmus non
potest exponi de dauid ad litteram ut
videtur quia regnum eius non se ex
tendit usque ad terminos terre sed fu
it satis strictum. nec ualet si dicatur
quod scriptura hic loquitur de finibus
terre israel nisi quia illos terminos
non obtinuit dauid. quia non fuerit
integraliter obtinuit usque ad terminos
caluionis filij sui. tunc quia inde
finita videatur equipolle vniuersa
li. Reges eos in virga ferrea. per
hoc designatur potestas xpi in fi
delibus et eterna secundum quod predictum
fuerat danieli septimo. Almachel
in visione noctis. et ecce cum mihi
vires celi quasi flammis hominis neme
bat et usque ad antiquum dierum per
uenit et dedit ei potestatem et honorem
et regnum quod non corrumpitur. nec per
virgam ferream potest intelligi gla
rius materialis principum terrena
nomini. qui reuelles tanquam eius
ministri debellauerunt. sicut per
tempore herodis magnum et aliorum
principum fidelium. qui contra infide
les vntuosissime se habuerunt. Et
nunc reges eos. hic contra describi
tur regni christi debita ueneratio.
quia cum sit rex regum et dominus dnan
cium. ut habetur apoc. xviij. Omnes
reges potentes et domini debent
ipsum debite uenerari. Iuxta dicitur.
Et nunc reges intelligite. ipsius christi
regiam maiestatem. Erudimini
qui iudicatis terram. i. scitote vos

hunc superiorem iudicem omnia dare in
tuentem. secundum quod dicitur hebrei.
iij. Omnia iuda et aperta sunt o
culis eius. Servite domino in timore
.i. filii et exultate ei per cordis
denotionem et eleuationem in deum.
vnde dicitur exultatio quasi extra
saltatio. cum timore. hoc addi
ne dicta exultatio in dissolutione
vertatur. sicut faciunt dissoluite
cantantes in ecclesia. cum tamen omnes can
tus ecclesiasticis ad exultandam deuotio
nem fidelium ordinatur. Apprehen
dite disciplinam. i. subiace nos huius
liter discipline christi. In translatione
ieronimi nunc hebraice habetur. ad
orate puer. i. deum adoratione la
tric sine fictione. antiqui hebrei
dicunt hic. Osculamini fratrem.
i. facite christo debitum homagium
de animis habundantia eterna agitur. i
hoc psalmus. ut predictum est. et benedi
tur. Osculamini. quia facientes
homini magni fidelitatis aliam. ip
sum osculantur. et de isto osculo
dicitur actuum. i. Osculetur vnicui
osculo oris sui et cetera. Ratio autem dicit
diuinitatis in hac littera est. quia
in hebraico sunt ibi due dictiones
equipollentes prima est ubi et sonat
sic naseq. Et significat appren
dite. et adorate et osculamini.
Alia dictio sic sonat. haur. et signi
ficat disciplinam et puritatem. et
filii. cum frequenter accipitur pro
filio vnde dicitur apoc. xviij. beatus es
simon bariona. i. filius iona. lit
tera autem sequens sans conueni
ter potest coniungi triplici littere pre
dictae cum dicitur. Requado ualea
tur si non apprehendatis eius disci
plinam nisi non adoretis eum puer

1
ad hunc osculenti filii facientes ei
debiti hominibus et per consequens
peractis de una iuxta. a una uerita
tis deducendo. et quia ad talem
deductionem sequitur diuina
punitio. et frequenter in pñia.
quod est signum diuine clemencie
in illis qui sustinent pacenter.
pñia subditur. Cum existeret in
brem iustis. iudicando vindictam
in pñia et bene dicitur in brem qz
vnius est omnis pena pñis vite
respectu future. imo nulla est co
paratio. beati omnes qui sperant
in eo. qui in afflictione positi no
frangunt in pacencia seu disp
aone. s; fiducialiter expectant
remuneracionem vite future.

Que quid. psalmus secundo
multiplicati sunt et c. Inc
est primus psalmus in hñtis titu
los. ut pñ in hebraico. et in gñlaco
ne ieronimi iuxta hebraicam. et e
titulus eius talis. psalmus dauid
cum fugerit a facie absalon filii sui.
In quo titulo apper actor psalmi. s.
dauid. et materia eius. quia in
illa fuga. dauid coram domino se
humiliavit. fletus expto capite et
nudis pedibus incedens. ut hñ
cedo r. rñ. Et inuicias s' illatas
a senex uerbis et factis. pacent
sustinens ut hñtur ibidem. rñ.
Et orant dominum ut respiceret
afflictionem suam. et intellet
a dño se exaudiri et de istis fiat
hunc psalmum et plures alios.
ut patebit mñia. Igitur diuidit
iste psalmus in tres pñes quia
primo describitur multitudo per
sequenti. sed dei assistens pñ
dum. ibi. Tu autē dñe. tercio

ad hanc orationem extinguitur. ibi. qm
tu pñisti. circa pñia dicit. Domine
quid multiplicati sunt et c. qz
sicut dicitur secundo r. rñ. facta
est comminatio ualida. s. contra da
uid. populus qz committens auge
batur cum absalon. et subditur
ibidem. uenit igit mñius a dauid
d. toto corde uniuersus israel seq
tur absalon. Multi dicunt autē
mice. i. de anima mea. nō est salus
ipñ in deo eius. ad omnis intellectu
sciendū qz bethsabee uxor uire fuit
nepotis achitofel. et pñ hoc fuit pñ
apalis consiliarius absalon in re
bellione contra patrem. et ad indu
cendum populum ad ipñs dauid
pñiaone dicebat em qz dauid
erat ipñ deo odiosus. pñ adulteri
um cū bethsabee. et homicidium
uiri sui uire. pño populus israel
cepit uulgariter dicere de dauid.
ei qm furatus est ouem + misit
pastorem potuit ee saluatio. q. d. nō
ouem autem uocabant bethsa
bee. quia sic uocabatur in parola
nathan pñe sed r. rñ. pastore
aut uocabant uiam qm ipñm
nuctierat ut in eade parola dia
tur. et sedm hoc dicebat dauid. mul
ti dicunt anime mice non est sa
lus ipñ in deo eius. sed quia dñ
pñiaone intelletit dñi rege
rille humilitatem suam et audisse
eius orōne. pñ subditur. Tu autem
dñe susceptor meus es. ibi. ma
pit secūda ps ubi describitur ass
tencia dñi ad mñm ai dñat
Tu autē. d. s. meus es tu. proteges
me in pñiaone absalon. gloria me
a et exaltans caput meū. quia
uidit se rediturū ad gloriā regni

huius et exultationem. unde erat fugitum
Ido subdit: voce mea. c. cordis et omnis
clamavi ad dominum. In persecutione ab
salon. Et exultavit me de monte
suo. i. de monte sion in quo erat
tabernaculum ad quod archa domini
fuerat reposita de precepto dauid p
sadoth et abiatkar sacerdotes ut h
sado r. xv. Et ibi fiebat sacrificia et
orationes pro populo dei. uel aliter de monte
suo suo. i. de celorum habitaculo. ad hoc ei
fiebant orationes et sacrificia in monte
sion. ut audirentur in celo sicut h
ij. xv. in ordine salomonis. tuncan
dies de celo et c. Ego dormivi et soporatus
sum. sopor alii accipitur in
scriptura pro magna tristitia. unde
gen. xlv. Dicit de iacob qui fuerat in
mis tristis et continue de ioseph
que ardebat morant. minuerunt
ei dicentes. ioseph finis tunc venit
et quod donatur in tota terra egypti. quo
audito iacob quasi de gratia compungo
emulans et c. Et sic loquitur dauid.
Ego dormivi et soporatus sum. quod
absorptus pro tristitia de afflictione
sua. et populi occasione sui. et de ma
litia absalon filii sui. et resurrexi.
a tali tristitia. Quia deus suscepit
me. in sua protectione. Ido subdit:
Non timebo milia populi. exitis autem
absalon et populi qui cum eo erat ac
obstiterunt dauid in aliqua amicitate quod
non posset aliquo modo evadere. unde
sado r. xvij. Cum dixeret chusi de
dauid quod si virum aliquam fuerit
ingressus circumdabit omnis israel
amici illi fines et trahentes eum
in torrentem ut non repenatur nec cu
culus quidem erca. subditur. dicit
quod absalon et omnis viri israel me

huius conditum chusi et c. Euge dicit
in adiutorium meum salvi me fac deus
meus. victoria enim quam habuit de ab
salon fuit magis virtute divina quam
humana. Quomodo tu parasti. Hec
est terra pars in qua describitur ad
iscarioz certumini. cum dicitur. quoniam tu
parasti omnis adificantes in fine can
sa. Absalon enim et populus qui erat
cum eo. persecuti fuerunt deum sine ra
tione et parte sua sed moti fuerunt
propter malitiam. dantes periculum contra
se. c. ipsius achitofel et aliorum
qui de tractationibus suis mordebant
dauid dantes ei. qui rapit onem et
miserat pastorem potest esse calamitas. quod.
non sicut supra est allegatum. dantes
ante iterum fuerunt contra. quia a
chitofel se fingendit ut haberet sado
r. xvij. Et magna pars populi in bello a
dit. et alia pars de bellata et contrita
fugit ut h. sado r. xvij. Domini
est salus. hoc dicitur contra illud
quod dicebat populus. ei qui rapit
it onem et parast pastorem potest esse
calamitas. quia si deus fuerat a deo
per nathan prophetam de peccato illo. dominus
constituit periculum tui. n. r. xvij. vel quod
magis virtute divina quam humana fue
rat dauid saluatus a persecutione absa
lon. et populi qui erat cum dauid. Ido
subditur. Et si populum tuum benedixit
tuis. ut si dicit deus in fine huius psal
mi. in benedixit populo tuo multiplicata
conne bonorum spiritualium et temporalium
que frequenter in sacra scriptura per
benedictionem deligit. **C**onsequenter per absa
lon prius persecutorem intelligitur quibus
trahimus apostatam a fide persequens
ipsum periculum suum in membris suis.
quibus fuit pulcherrime apostata. sed quod

tiāniq; talis potestate et multitudine
s' ad herente fulgatur. nō finaliter
deciatur et frequenter in pñā. sicut in
hānis apostata sunt oculis a lō in
auro. Ad hoc p gloriosā virtutē missō.
et semp in futurū. nisi pñtāt ante
mortē. et ad hanc sententiā pñt ēcclē
hūi pñāni applicat litterā. **ps. m.**

Coninuocatem. Hinc psalmo p
mutatur talis uolūtas secundū
hebreos. Ad uictoriā i organū psalmū
dō. dicit aut. nā sū. q per hoc quod
dicit. **Ad uictoriā.** intelligit q psal
mū iste cantabatur a leuitis nō quod
conatu vniū chori ad quāndū alterū
ut conuēto. sicut in cantu aliorū
p se vniū choris mittitur alterum
supare. per hoc aut quod subditur.
i organū intelligitur q cantus
hūi psalmū magis erat apud deū
tan i instrumentū musico quod uoca
tur organū q in alijs musis inuē
mentis. sicut una nota magis ap
propiatur uelle q alio musico instru
mento. p hoc aut quod dicitur. **ps**
dō. ostendit q fuit actor hūi ps.
Ad intellectū uero pñā. rōnat
titulus hūi psalmū qui pñt in
tūclacōne ieronimū nūc heb. qm
talis est. **victori in psalmis cantū**
dauid. et ai dī. **victori.** subintelli
gitur choro leuitarū. quia vniū
chorus utebat alii vniū modo
et ai subdi in psalmis. Accipit can
tus pro instrumentū in quo tangit
cantat. s. pro organū. sic cō alii
ponit instrumentū musici p actu
qm in eo cantatur sicut dī cōter.
Quella facit hoīem a pñdiare. qz
sonus uelle hoc facit. qd addit
cantū dō. idē pñtatis significat sicut
psalmus dauid quod expositū est.
Ad eundē intellectū reducat

titulus qui cōt ponit in biblis et est.
In fine ps cantū dō. finis enī hī
rōnū ultimū et optimū sō pñt. len
te aut in cantu hūi psalmū faciēbant
ultimū de potētia. ut p pñtā. et
hoc erat cōā optimū diuinā lān
dis attēta hūi tūclā patuit exdictis.
Igitur. ex predictis titulis appēt nā
infēte actor hūi psalmū. c. dō. sed
materia nō appēt. p quod apud he
breos et similiter apud latinos na
re exponit etiam iūclā lūclā.
quē pñt potēto pñtāq; intēdo. et
p vniūclā certandū omnis na
ris expositōnibus. accipio vnam
quē in videtur magis conuēit lit
ter et cōā rācōn. s. q iste psalmus
sit grāciar actio ipius dauid pro
eius liberacōne. quōd saul et erat
eius angēbant dauid et vñs eius
in modū corone. et dō desperabat
se posse euadere. et tūc uenit mīclā
ad saul dicens. fectua et uen qm
infuderūt se philistini sup tēclā.
et tūc fuit compulsiō dīmittare
dauid. ut hī pñmo x. rñ. Non
est enī uerissimile qm dauid psal
mū egerit spālem reddendo deo grā
as de ita liberacōne nec inuentū
alms psalmus ad hoc appropriatū
hīc in aliquibus alijs psalmis
facit mētiō de hoc bñficio nō aliqui
bus alijs. qmā idē bñficiū in plu
ribus psalmis recohitur. ut p de cōne
acōne populi israel de egypto. p quod
hīc psalmus hīc intellectū videt
satis rōnabilē applicat. **Igitur.**
secundū hīc cantū psalmus dū
ditur intēs pñs. qmā pñmo ponit
actio grāciarū de dicta liberacōne. se
cundo subditur aduclā rōnū allocutio
pro iniqua pñtācōne. ibi. **filij hoī**
mī. tertio rōnat dīuinā laudacō

inactanter sed gratanter hoc attribui
 eius. deo qui sacrificavit ipm. in fili
 laus ieronimi nre hebraici hatur.
apostolus enim. quia vultus
 misericordie pollebat in dand. q
 sauli manibus eius tradito. ptes
 ppat. ut patet pmo r. xij. a. vij.
Exaudiet me ai damascus ad ai.
 in pialis ficturis sunt in pteritis.
pasceamini. hic conr. dand induat
 aduicarios suos ad descendendi a pe
 ccatis melioris. Enia quod facend
 q pmi inchoatur in cogitatione et
 manifestatur in locutione. et consumma
 tur in operatione. dicit igitur adu
 caris suis. pasceamini et nō hēc pr
 care. i. nam quā contra me concep
 tis nolite in opere consummare. Que
directas in cordibus uestis. cogiti
 do me psequi. et in aribus uestis.
 i. temporibus et locis sollicitis co
 tra me tractatis compingimini. i.
 p constructione et compingitione a pro
 secutione thum cōfessionis in filia
 cōne ieronimi nre heb. Joquim
 in cordibus nris si aribus uestis
 et taceite temp. et memorem sensu
 reitatur. q. d. que cogitatis ab op
 re. i. et a manifestacione plocutio
 ne cum alijs. Sacrificate. hic conr.
 induat aduicarios ad opera nūc.
 que sunt due ptes. i. de chinare a
 malo ad quod induit pte pcedē
 ti et facere boni. ad quod induat
 in hac parte. d. Sacrificate sacrificia
qū nūc. i. cōfite opera nūc. nūc
 uniendo ai proxio. quod est sacr
 ficiū acceptū deo. et tunc operate
in domino. de recipiendo pro tali
 bus premiū. Sz quia posset aliq's
 querere que sūt ista bona opera in
 sic. pdeo in psona talū subdit. d.

multi dicunt quis ostendit nobis.
 et est hic pncipii versus in hebreo
 et trāslacione ieronimi nra hebra
 pā. q. anit ista questio nulla sit.
 et q p ignoranciam iusticie pcedit
 nullus excusatur. apco ondit di
 cens. Signatū est sē nos lumen
multis tūc dñe. lūmē em natura
 le intellectus humani quod est
 quod impetio dñi in hūmā. eo
 q secundū partem intellectuā est
 ad pñagūe dei sufficiat. ondit
 que sūt opera iusticie. quia sicut
 pñia pñcipia opēabilū et
 per se nota. ita et opēabilū et q
 bus possit deduci conclusionēs i
 lūmē naturalis rāonis. p qd
 dicit apo. ro. ij. Enim em gentes
 que legem nō hūc. naturaliter ex
 que legis sunt faciūt. pñ sibi sūt
 ler. qui ondit opus legis scriptū
 in cordibus suis. Debita leticia
am. hic incipit versus sequens
 in hebreo et in trāslacione ieroni
 mi nre heb. ubi dand resumit
 confessionē laudis dñe in pñ
 psalmi cōfessionis. dicens deo.
Debita leticiam in corde meo nō
soli de mea liberatione de manu
saul. sed etia de liberatione pñ
 isrl ab infestatione pharisonū.
 qm nenerunt ad occidendi et ad
 deprecandiū populū et nāstandū
 bona com. quibus p laudem exal
 latis et fugatis populus israel col
 legit pacificū fructus terre sue. d
 subditur. A fructu frumētū vinū
et olei sui. multiplicati sūt. et
 per ista tria intelligunt alia ter
 re nāscencia. sū in hebreo non est.
 olei. nec in trāslacione ieronimi
 nre heb. in pace in idipm domū

am et requiescam. hoc dicit dauid i
persona sua quia ad tempus fuit ap-
pauone laul securus et sic potuit
dormire et quiescere secure. similiter
hoc dicit in persona ipsi qui liberatus
ab infestatione philistinorum potuit qu-
tescere et dormire. qui tu dñe singula
nter in spe conatisti me. hoc dicit
dauid pro persona ipsa. quia fuit cu-
ficatus per diuinā reuelacionē. de con-
secracōne regni temporalis post mor-
tem laulis et finalit de consecracōne
regni etm tū p morte x. ad quod
nos pducit etc. **C**onualit exponē-
do psalmū istū. p lauleu qui abutit
inēpi demon potest intelligi. qui
lomis naturalibus adeo s' datus
quere manserit in eo. contamine ab-
ntitur. per dauid qui inēpi manu
fortis. intelligit quibz fidel' qui ai-
dei adiutorio eius multatibus res-
stere mātur. sedm illud ps. Adūsa-
rins noster diabolus tanq' leo rugi-
ens arant quercus quem deuoret.
an resistere fortis mēde. et al per
interiā consolōm sen diuinā reue-
lacionē se mēstet exauditi contra
demonē inuictur eius virtutem
cōtempnēdo et p deuocōne i deum
erigitur grāas agēdo.

Verba mea. In hoc psalmo
premittitur talis talis
secundum hebreos. Ad victoriam
hanchylos ps dauid. Adan' intel-
lectu sciendū q' in hac dictione. ha-
nychylos. li. ha. non est de sba no-
cabu' sed est articulare accusati-
m ca' in hebreo. sicut ai dicitur in
latino. o. magister. li. o uo est de
sba dictionis sed est articulare no-
catum casus. nichylos aut dicitur he-
braica est equiuoca ad significandū

quodā instrumentū musicū et sic ē
nomen singulare. et sedm hoc sen-
sus huius tituli est psalmus dd
sup nichylos. i. apus ad cantandū
in tali musicō instrumento. ad vic-
toriam. i. ai conatu leuitari que-
cantor prout expositū est titulo ps
precedentis. et ad significandū he-
reditates in phylai. quia est phylai
le hmo nois nichylos. simile hētur
frequēter in latino. pila. n. est ut
instrumentū terendi est singulare.
et ut significat iactata est nomē
plurale. vū vūus. pila tēnt pul-
tes. et pila geritur in hostes. Et
secundū hoc sensus predicti tituli
secundū aliquos hebreos est. **Psalmus**
dd et hereditates. i. pro conser-
uatio in hereditatē tribu' israel.
dicit enī. ka. ca. q' psalmus istū
tus est ad dauid ad hoc q' sacerdos
et leuite decantarent ipm ad in-
petrandū dñi auxiliū contra ho-
stes israel utruentes in terram suā.
et sic ista dictō. nichylos. secūdu' vtrū
q' significacōnem ponitur in hoc
titulo. quia denotat materiā psalmi
et instrumentū in quo cantabatur qz
leuite cantabant palmos vocibus
humanis et instrumentis musicis.
Et in idē redit titulus positus in
translacione ieronimū nū hebr'. Qui
talit est victor sup hereditatibus
cantat dauid. hoc autem quod d.
victor ncl ad victoriam secūdu'
hebreos potest referri ad modū ca-
tandi leuitari. qui erat ai quodā
conatu vincendi ut dictū est psal-
mo precedenti. ut pōt referri ad ipm
deū au dirigebatur hmo modi ca-
tus. ut est victor hostium. **Agit**
secūdu' sensū istū ps iste dicitur

indnas partes. quia pmo describitur
cantandi modus et scd effectus. ibi.
Mane exaudies. Etia pmi dicitur in
psona an. cantoris deputati ad de
cantandue huius psalmi. Per te mea
auribus pax dñe. exaudiendo ea in
effectu. Intelligit clamore meo. i. ante
aone affectus. vñ in hebreo hi hic.
Cognitione mei. quia oratio de cō
wcalis et mentalis. Intende wa ord
me mee. rephatō est causam sine. si
aut frequer sit in his que pronia
antur et magno affectu. Rex meus
et deus meus. i. rex meus per spualē
providentiā et protectionē. h. n. sit
rex omniū p potētā. et geniale regi
nici. tamen dicebatur specialiter rex
hebreor p spualē anam. et protecti
onem. quia dedit illi populo quem
eduxit de egypto p multa signa et
prodigia. In montes sinai legem di
mittit. scdm quod dicitur ps. cxi. vñ.
Non erat talis omi naom. et indi
ca sua nō manifestavit eis. Et de
meus. h. n. sit oim deus paraone.
ni dicebatur deus iudeorū qñl p ne
mini cultū et fidem. gentibus alijs ad
polaritiam. dedit. Quomā ad te ora
bo. et non ad idola sicut gentiles fa
ciebant. et sic apper modus cantan
di deuotus. Dñe mane exaudies.
hic incipit versus in hebreo et māt
laone ieromim nūc hebraicā. vñ
ponitur ordinis sū psalmi effectus.
qui est duplex. s. delectio hostiū et
protectio animi. secundus ponitur.
Et letentur. pūna in tres quia pmo
petitur hostiū delectio. scd ad hoc sub
ditur de petendi modo. ibi. Ego aut
in multitudine. tūc resūnt pñ
petio. ibi. Dñe deduc me. Etia pu
ni dicitur. mane exaudies. hebrei

n. non inie modū operamini. s. pro conu
tū futuro iudicāi modū. per te mea
faciendo et hostibus diuidit. et dicit
mane duplia rōne pma est quia illa
hora in scriptura dicitur apta ad ex
audiū videtam de padribus. secundū
q dicitur in isa. c. psalmo. In matu
uo iustitiam omne patres terre.
vñ in illa hora fecit domus vñ
ditam de egyptis subnigendo eos i
mar rubro. secundū quod hētur. ex
xiii. Incipit aduenient vigilia matu
tina. Et tūc respiciens dominus si
castra egyptiorū per columnā ignis
et nubis interfecit cūm cor et vñ
vñs annū. ferebantur q in profu
dum. secūda ratio est. quia illa hora
congregant sacerdotes et scinte et dispo
nebant se ad offerendum sacrificium
matutini q ad dñm laudibus offer
batur. pde subditur. mane astabo tibi.
patris ad hū obsequiū. et videt. de
lectione hostiū p te. qñ cāca subdit.
Qui nō deus iniquitate nolens tu es.
sicut demones qui agnūlibus prodys
celebrantur. pde subditur. nō hēbit
in te malignus. i. p dola i malo igne
genitū. h. em deus sic vñ p cā
am pñam et potētā nō dicebatur
spualit hētur in iudeis scdm quod dī
q. psalm. vi. Elegi in tñ ut sit nōmē
thēi in ea. et hoc rōne tempis hūc au
fui deputata et id nūc ai dicebantur.
hētur in iudeis hēntes in iugno iudee.
Em metropolis erat iūm. et id nō
erat dignū q gentiles hēntent in
terra illa qui erant diditi p dola i re.
nec pmanebant in iudea. i. hostes
nostri in uadentes nos in iudea. ante
oculos tuos. p approbationē. Quia
quis qui operatur iniquitate. i. ad
uicarios iudeos. Inq nos pēqtes

no. luc. 24. 46.
ubi pñe.

Perdes omnes qui loquuntur mendacia
un. quia multi de gentilibus et
indicos existentibus. fraudulenter
silebant ut iudeis amicitiam am-
ti quierent eorum subuersione. secundo
quod hic necnie. vi. Unus sanguis.
i. effusorem sanguinis innocentis. Et
volunt. amicitiam ut decipiat su-
autis. quales erant hostes iudeorum.
abhoiabitur dñs. cum a se ciatu-
do. Ego autē. Hic corā adhuc cū-
dit de psallendi sciendi modo. ai-
diat in persona amicitie cantoris huius
psalmi. Ego autem. et capit hic
versus in hebreo et in translatione iomi-
ni mi' heb. Ego autē in multitudine
ne mie tue. i. p'sumens de tua misericor-
dia non de mea iusticia. In templo
in domui tua. i. templo nominis tuo
dedicatum. Adorabo ad templū san-
ctū. quia iudei et ceteri iudei exiit.
uerba facie. uersus nōm ad orabant.
ut h' scilicet psalm. vi. et daniel. vi.
In timore tuo. i. reuerenti modo.
Dñe. hic corā resiat penas de cō-
rectione hostium cum dicitur ei in p'so-
na populi iudei. Dñe deduc me
in iusticia tua p' inimicos meos. i.
deduc me in protectione tua ut sim
instrumentū iusticie tue ad deiandū
hostes me inuice p'sequentes. Qui
q' in conspectu tuo uiam meam. fa-
ciendo eam propterea. et ad hoc al-
legat aduersariorū iniquitatem tanq'
causam dicit. Quoniam nō est in
ore eorum ueritas. quia post translationē
amicicie. inimicitias exiebant ut
sup' dictū est. cor eorum uanū est.
mā hīs amicitie stabili. sepul-
crū patris est guttur eorum. q' dicit
uellent nos si possent uinos deglu-
tur. Dolet agere. p'ns amicitia

similando. iudica illos deus. eodem
p'uidendo eos ad penā et interitū. vñ
in translatione iudei mi' heb. h'c.
Condemna eos deus. decedant a co-
gnationibus suis. quibz cogitant
nos p'dere et hereditationes nras po-
sidere. Secundum multitudinē
etati eorum expelle eos. multiplicaco. n.
p'corū interitū gentis et iudei.
Quid irritauerit te dñe. attribuēdo
deitatem tuā p'dis et demonis.
scdm q' d' m'ia p's. xxiij. Omnes
dñi genitū demonia et c. Et leten-
tur. hic corā p'mitur secundus
effectus. qui est animi protectio. ai-
diatur. Et letentur omnes qui ex-
erant m'is. h'ic victoria de adu'sa-
ris. erga emicatur. letitia. iust
mī exultabunt. i. exultent quia
fiat dñi. hebrei pro modo optati
no uisitur futuro iudicium. et di-
at m'icini. ut in p'sa s' domino
gaudeant ipm laudando. et p'secti
us inuicem. Et h'ic b'is meis. in
p'nti per gratiam. et in futuro per
gloriam. Ideo subditur. Et gloria
buntur m'is omnes et c. et subdit
causa. qui tu uisitas iusto. i. bo-
nis temporalibus et sp'ualibus
multiplicando. et subditur pro
victoria de aduersariis. gratiarum
actio. cum dicitur in fine psalmi.
Domine ut scuto bone voluntatis
tue. i. per tuam bonā uoluntatem
nō p' malū iusticiam u' fortitudi-
nē. scuto. i. tue protectionis et defen-
sionis coronasti nos. dando victo-
riam de aduersariis nostris que p' co-
ronacoē designatur. eo q' corona
uictoribus antiquitus donabat.
Secundū autem sensū allego-
ricū iste psalmus est ordo ecclie

corā m'icinis ter-
tes. in dñe sensum
corā demonis fa-
corā p'sequenti-
corā xicere a conca-
etia. i. iustos sen-
scilicet. tu q' a quo
p'nti ad hoc app-
p'secti. tum quia
p'nti. nāle f
sunt istas expia-
die ne m'ia
Dicitur in or-
p's. vi. Et in heb-
no i'c m'icini
corā h'ic sic m-
corā que est m-
a' b'itūte corde
h'ic iustitiam
dñi d' octaua
in iustitiam
orānis. i. in ca-
m'icinis cona-
etia. iustitiam
et m'icinis p's-
orānis. nō est
m'icinis. i. can-
tū. acōne n'ic-
tū. h'ic. p-
dñi in p'sa
fata. Et p' ex-
h'ic p'salmi q'
p'nti qui corā
q' talis est. p-
p' octaua. q'
b'ic m'icinis de p'nti
nā h'ic dñi
p'salmi. **I**gn-
dñi. actor f
m'icinis sen-
p'nti. p' quod

contra maledictos terram fidelium inuadentes
 tes sunt in deo sensum morale et ois eam
 contra demones fideles sine tempta
 combus psequentes et querentes
 eos decere a consecratione hereditatis
 etne. si istos sensus non niteretur pro
 sequi. tunc quod a quolibet intelligente
 potest ad hoc applicari littera huius
 psalmi. tum quia alii doctores et ex
 positores. valde sufficienter psalmum
 sunt istas exponentes. **psalmus. vi.**
Quic ne manore. hunc psalmum pre
 mittitur talis titulus in hebreo.
ad victoriam in organo seu octanam
 psalmus david. et in hebreo octama est huius
 nomen instrumenti musicalis. eo quod octo
 cordas habeat sic notati. sicut mono
 corda que est instrumentum musicalis
 ab unitate corde notatur. secundum
 hoc igitur sensus huius tituli est psalmus
 david si octava. id est aptus decantari
 in instrumento tali. ad victoriam in
organis. id est in cantibus. eo modo quo
 cantores conabantur in cantibus uni
 choris alium dicere. sic superpositum
 est in titulo psalmi quarti. et sit
organus. non est hic nomen instru
 menti sed cantus. et ipse huius instrumenti in
 translatione noster hebreus. pro organo.
 titulus hic. in psalmis. dicens.
Victori in psalmis psalmus david. si oc
tava. Et per explicationem dicitur. Et in
 titulo psalmi quarti. et sicut per ex
 positionem quoniam dicitur ponitur in bibliis
 quoniam talis est. In fine psalmus david
pro octava. quod per fine hic intelligi
 blamini de potentia. in conatu tanto
 noster. sicut dicitur sunt supra titulo quarti
 psalmi. **I**gitur ex predictis apparet quod
 david. actor sunt huius psalmi. sed
 materia seu de quo fecerit non ap
 pareat. ipse quod uarie et multipliciter

exponitur apud hebreos et latinos. et
 ipse unitate sectanda exponitur accipio
 que non videtur littere idonabibus
 applicari. scilicet quod david fecerit istum psalmum
 in petra manum si offensa dominica
 qua iactant et de lege inquit psalmum
 manum absque datione argenti. quia
 in tali milacione papitur dari. exo.
 xxxi. ca. ipse quod gad ipsa de man
 dato domini dicit ei. tunc tibi datur
 opus et c. ut habetur scilicet x. xxi. Et
 ibidem subdit. dicit autem david ad gad coar
 tor undique immis et c. Quia uide
 bat requi penam horribilem se et
 ipsam occasione sui. et secundum istam per
 in duas partes diuiditur quod per ponitur
 ipse david mirabiliter afflicti de
 nota petra. secundo ipse dei exau
 diat ibi. Discordite a me. Circa per
 in david. primo implorat dominam
 manum. scilicet ad ipsam obtinendam
 allegat suam penam. ibi. laboram.
 Circa per in dicit sic. Domine mei
furore tuo arguas me et c. id est per in
 me secundu rigorem tue iusticie. et ma
 gis secundu dulcedinem tue misericordie. et di
 cit. in furore tuo. alludendo ei quod
 scribitur scilicet x. xxi. De populi mia
 cone. et addidit. furore domini nati con
 iust. comonit quod david dicitur ad iacob
 iacob. Vade nra ista in manu et c.
conferre mei domine qui infirmus sum et c.
 Et visione enim angelum perueniens po
 pulum pro milacione petra. david sunt
 ita territus quod de cetero sunt quasi
 languidus in tantum quod calciebat ne
 stibus. ut habetur in. x. primo. et huius
 languide frigiditatis una causa sunt
 iste terror ut dicit doctores. sicut ex
 posui. in. x. per. Et anima mea tur
lata est nate. videns enim angelum
 cedentem ipsam occasione sui. ita sunt

turbatus. q' dicit ad dñm. ego sum qui
peccavi et qui nōq' egi. Ita qui ones s'
quid fecerunt. dicitur obsecro in tua
contra me et contra domū prīs mei
ut hētur. m. r. viij. sed tu domine us
quequo. sub intelligitur. sub sanctis
ipī passionē et meam afflictionē. et est
modus loquendi. dicitur sicut
homo auriatus et tectus nō profert
intentionem suam cōplete s' tūctat
Conuertere. de rigore iustie ad dulcorē
mie. et eripe animā meam. de isto ti
more et afflictione. saluū me fac p'
miseriordia tuā. nō p' iniquitā mea
ai inq' egritū. et allegaōne dñe
miseriordie. subdit. p' modū cause. q'
niā non est in morte. i. post mortem.
qui memor sit tui. memoria fructio
la quantū ad eos qui decedunt in pec
cato mortali. iteo subditur. p' iniquo
autē quis confitebit' tibi. c. confessio
ne laudis dñe. q. d. nullus eo q'
in inferno nulla est redemptio. nē
bat. n. dauid ne magna ps populi
que moriebatur subito in illa pētil
lentia tū dicit. decederet in pccō mor
tali et sic dampnaret. qd' erat ei ual
de lugubre. sicut et mors filij sui ab
salon q'us ipm psequeretur. eo q'
probabil' arderet ipm in pccō mor
tali decessit. nē dñi sunt. ij. r. xviij.
laboram. hic conit' dō pro spetōne
dñe mie. allegat pñiam de pccō cō
misso. d. laboram iniquitatu meo.
p' auertere cordis nō potens cōtine
agerintu r' corā hoībz. et dedie qd'
est dñi et laboriozū iniquitatu regie.
lanabo p' singulas noctes lectū me
n' etc. q' de nocte in secreto cubituli
mag' crepebat in signis pñie p' pñi
inī lacrimaz. p' pccū cōmissū.
turbatus ē a furore oculis meus.

.i. a dolore cordis. vñ in hebreo t' in
tūclacōne iōmū nūc hēb'. pro furo
re hēb' amaritudinē. ex qua pñie
bant lacrimę i tanta inuidia
q' uisus aces caligabat. Inueteram. i. ad
intentiū corpus et aie pñiam sedm
illud hebreos. viij. Q' antiquitatu
et senectat p'p' intentiū est. me inu
cos meos. c. sathan et satellites suos
qui me prouocant ad pccū iniquitatis
pñi. secundum q' hētur pmo. pñi.
xviij. Conuersent autē sathan contra
israhel. et inuenerunt dauid ut inuenerit
israhel. Discedite a me. hēc sath ps pñi
cyalis hui' psalmi in qua ponitur
dñi exanditio. de qua sunt testificat
dō p' uerbum qd' pñie dicitis s' de mā
dato dñi. q' edificauit altare in ara
ornam ieburei et ibi sacrificauit. dō
autē non p'p'it s' offerri sacrificiū ab
hoīe. mñ sit placatus contra eum. si
cundo intellit per descensū ignis de
celo. s' holocaustū sūū. ut hēb' pmo
pñi. xviij. Qui descendit signū est
dñe placatōis et acceptatōis sic
dñi sunt ge. m. De oblatōne abel.
et sūo r. xviij. De oblatōne helie. nō
est autē uerū q' dō tantū bñficiū
traheret sine quali gratiam actōne.
net inuenit alius psalm' dauid ad
hoc applicatus. p' hoc dñi in pñi
hūo pñi psalmi. q' ad istam sen
tentiā iōnabili' applicatur. dicit g'
dō. Discedite a me omēs qui op'ra
mī iniquitatē. i. tu sathan et satellites
tui qui me cōtastis ad inuicem
populi. quoniam exandunt dñs
noct' s' t' mei. sicut. n. demones i
gerunt se pccōibus ut faciant eos
ruerit de pccō in pñi. sic refugium
q' uidet pccōe adeo exanditū r' hē
ratū. quia cū sint cōtastum abhorēt

ab hostibus diuina. Et audiuit domus
deus deprecationem meam 7 c. Rephaco
est eiusdem sententiae ad ostendendum maio
rem gratitudinem diuinae gratiae s' fecit.
Et rubescant et conturbentur et c. Reu
tuntur ad expiandum ciuitatem suam. et
turbatione demonum qui videntur paco
rem resurgere ad deum s' plamini. p' causa
daum. Coniungitur. no' consilio pe
nitentiae que no' cadit in demonibus.
s' consilio ciuitatis ita ostendit
a me adeo exaudito. Secundum multitudinem
misericordiae suae. Ideo auditur. Et cru
bescent valde uelociter. quia diuina gra
tia in instanti instantur et p' hoc d' pabo
lica instantia confusa cito repellitur.
Ueritatem p' pot' exponi moraliter
de quolibet paco. ut ueritatem penitentiae in
plorante diuina misericordia pro sua h
leratione a culpa commissa et pena in
curta. et post longam et deuotam oro
nem probabiliter estimat ad deum se exau
ditum p' d'nam s' diuinitus interuina con
solatione. p' q' ite p' in septem psal
mo p'iales est p'imus. s' hanc ex
ponere no' intendo prosequi. n' quia
deiali pot' ad hoc littera applicari.
n' quia doctores uel hanc exponere
et similes no' solum sufficienter s' eam
sufficientissime tractauerunt. et in
scriptis multipliciter reliquerunt.

Domine deus meus psalmus 4. vi.
Domine exaudi et c. Hunc psal
mum preuenit talis titulus in hebreo
Ignorantia de qua accipit d'no sup
nra d'no filii ieremum. Ad cuius intel
lectum sciendum q' d'nis hic accipitur
pro christi q' est nomen xpm. et ap
placatum et secundum hoc. est hic duplex
expositio huius tituli et psalmi. p'ima
est prout d'ni et nomen xpm an
dum hominis qui fuit amicus xpm

dauid ut h' scd. x. v. qm ad instantiam
dauid iunxit se sicut ad absalon. ut im
p'deret consilium achitofel. et significa
ret ipi dauid ea que tractauerunt con
tra in consilio absalon. quod et fecit ut
h'etur scd. x. vii. Et ideo qm dauid
audiuit q' achitofel dederat consilium
q' ipse ad duodecim milibus bellatorum
p'ficeretur dauid in causa p'itibus.
anteq' posset ingredi aliquod fortalia
um et ad suggestionem chusi i angustia
positus disponeret se ad transiendum
iordanem ut esset in loco tuto. ne forte
faceret consilium achitofel contra eum. fecit
hunc psalmum. petens adiutorem ab illo
p'icillo liberari. et ad hunc sententiam
satis concordat littera psalmi. s' littera
tituli videtur discordare ad dicitur. Ignorantia
dauid q' accipit et c. q' secundum
omnes expostores ignorantia hic accipit
pro paco ignorantiae. quod committitur
ex ignorantia nostra. que no' excusat
atoto. p'ficeretur autem q' sustinuit de
ab absalon et achitofel eius consilia
no sunt ei inflicta p' adulterium con
iunctum ad bethsabee et hominidum vne.
secundum qd' p'dicit ei p'pha nathan. n. x.
m. hoc dicit d'ns ecce ego suscitabo si
te mahi de domo tua et c. dea uo paco
no fuerit commissa p' ignorantiam s' ex
certa causa. ut p' n. x. m. Item quia
chusi p'dictus no' uidetur fuisse de stir
pe ieremum. n' quia uocatur arachites
. n. x. v. n' quia uo est uerissimile
q' de fecisset s' amicum familiare hoies.
de stirpe ieremum. de qua fuerat saul ex
p'ficator. Et ideo est alia exp' q' sequi
tur. Ra. la. et ionathan filius oziel
in translatione caldaica. Q' d'nis si d'ni.
est nomen ap'latum et significat et h
open. et si idem sonat somnus qm in
translatione sua iuxta hebreum. hunc

psalmo premitit eilem titulu. pro igno
ratione dauid. quod accit dno super u
ba ethiopis filij iemini. et notatur hic
ethiops ipse saul quia fuit demigratus
in fama et moribus. pro iniqua psecu
tione dd. et horrenda occasione caedendi
nobis. modum dd. ut hie pmo. x. xij.
Cuius occasionis dauid fuit culpabilis
p ignorancia crassam. eo q pte dorch
pdmico pmut panes et gladii ab ach
melech sacerdote. ubi qsi abhathar. filius
achmelech fugit a dauid nuaando ei
uocem pte sui et aliorum sacerdotu.
ut hie pmo. x. xij. dauid culpam su
am recognoscens dicit ad abhathar:
Ego sum reus omniu animi patris tui.
Et causa huius assignans dicit. Caela
eul. i. scire poteris et delecta in illa die.
q aieet ibi doech pdmicus. pro alidu
bio amularet saul. et ideo fecit dd
hunc psalmu orando dnu ut remitte
retur s' dani ignorancie pccatu. ita q
p h no tndetur in manus saulis et
alioru ipm psequenti. Et sedm hoc
sensus huius titulu est. Ignorancia dd.
i. culpa ignorancie dd. predca. Qua
accit dno. i. p qua remittenda acci
ut dno hunc psalmu. Super uba
ethiopis. i. p uba saulis in fama et
moribus. filij iemini. quia saul fuit
de stirpe iemini. ut hie po. x. u. Per
uba aut saulis intelligit pceptu
eius. Quo pcepit doech pdmico mifi
cere sacerdotes dnu. et citatem commu
pauere more gladij. vnos et mulie
res. et puulos et latantes. ut hie po
x. xij. Ad id aut intellecti. uadit
h. io' utiustacie nra heb. ut pz er
pccis. Ami t' psalmi. fecit dd contra
malicia ipsius doech. ut uidet' infra.
Domine deus meus etc. Quia
sedm suam pccam. q' tenent nebi.
et iommo idem uidetur sentire ex titu

lo psalmi. psalmus iste in duas partes
diuiditur. quia pmo dauid preat sua
liberacione. Sed ad hoc allegat mul
tiplicem rationem. ibi. Domine deus meus.
Quia pmi dicitur sic. dnc. per omni
ge. nralem gubnacorem. deus per
at. adone. meus. p spualcm cultu
et deuotione. In te speram. i. de tua bo
mitate confidens plusq' de mea equi
tate. Salui me fac etc. a saule et
omni conpachibus me psequentibus
protegero. et libera me. ab ipis ac
secuturando. Nequando rapiat ut leo.
crudelissimus. animi mei per occasio
nem a corpore separando. Dum no est
qui redimat. neq' qui salui faciat.
et horrenda. n. occasione sacerdotum
p dauid. ipse tenebat q si caderet in
manu saulis. nullo precio posset re
dumi. nec p humana potencia salua
ri eo q saul tenebat potetiam regni.
Domine deus. hic com dauid pro sua
liberacione allegat triplicem rationem.
Quia accipitur ex sua innocentia.
secunda ex dña miffa. ibi. Erige
domine. tua ex psequenti nequicia.
ibi. Consumetur nequicia pccatoru.
Entipm allegat dauid sua innocen
ciam. impcando s' malu. si in ipso sit
contamin. d. Domine deus meus. ex
ponatur sicut prius. si feci aliqd. de
pccato. i. q' quicquam moris saulis
prout s' ab eo et detractoribz impuncta
tur. unde dicit ei dd. po. x. xij. Qua
re audis uerba hominu loquentiu dd
querit malu aduisti te et c. Sicut in
iquitas in manibus meis. quicquid
facere malu de futuro quod in impi
am ut dani est. Si reddidi retribu
tibus in mala. hoc est si psequentibz
me reddidi malu pro malo. q. d. non
quod pz ex hoc q saul psequendo dd.
his tradit in manus eius. ita q potuit

cum occiderit. ut h^{ic} p^{ri}mo. w. xvi. 7. x.
m^{is}. Et tū dāuid ei p^{er}petrat dāda me
neo ab inimicis suis. i. sine virtute
ita q^{uod} non possim me aliquatū ab eis
deffendē. et cōm hanc l^{it}terā dāuid
imp^{re}catur sibi p^{ro} malū p^{er}ne m^{is}
fuit innocens a p^{re}dictis. In hebreo
ait et m^{is} t^{ra}slacōne. iohanni m^{is} h^{ic}
sic h^{ic} h^{ic}ur. si reddidi m^{is} malū retribu
entibus et hostes meos nauios q^{uod}
hādo saule et homines suos domi
suis. imo hādo saule et aphum
aque que accipiat m^{is} t^{ra}slacōne sa
lis m^{is} certum signum q^{uod} p^{er}petrat
ei occidere. remanēt. ut h^{ic} p^{ri}mo. w.
xvi. Et secūdu^m istā l^{it}terā que
necior m^{is} t^{ra}slacōne h^{ic} m^{is} n^{is}us.
si reddidi et c^{on}. dāuid non imp^{re}catur
si malū sed allegat m^{is} t^{ra}slacōne
suā. s^{ed} m^{is} p^{ri}mo n^{is}us sequētis
m^{is} t^{ra}slacōne h^{ic} m^{is} p^{ri}mo. d. p^{er}sequatur
m^{is} t^{ra}slacōne aīam m^{is} t^{ra}slacōne. i. m^{is} p^{ri}mo
m^{is} t^{ra}slacōne innocens a p^{re}dictis.
et cōp^{re}hēdit. ita q^{uod} non possim c^{on}
fugere. et cōsultet m^{is} t^{ra}slacōne m^{is} t^{ra}slacōne
m^{is} t^{ra}slacōne. m^{is} t^{ra}slacōne occidendo. ita q^{uod} cadaver
m^{is} t^{ra}slacōne cōsultetur ab hostibus et b^{er}
m^{is} t^{ra}slacōne. et gloriā m^{is} t^{ra}slacōne. i. gloriā
regni israhel m^{is} t^{ra}slacōne ad p^{ro}missā
p^{er} saulelem. In puluerem dēducet.
p^{er} cadaueris mei m^{is} t^{ra}slacōne. Et
ge dīle. h^{ic} cōm allegat ratiōnem
sue liberatōis ex p^{ar}te dīne iustī
cie dicens. Exurge dīle m^{is} t^{ra}slacōne. i. m^{is} t^{ra}slacōne
affectu iustīe tue p^{er} vīdīctā. et
exaltare m^{is} t^{ra}slacōne m^{is} t^{ra}slacōne m^{is} t^{ra}slacōne.
tuā iustīam ostendendo. et erur
ge dīle deus imp^{re}cpto quod m^{is} t^{ra}slacōne
m^{is} t^{ra}slacōne iustīas facere vīdīctā de ma
lis. ita facias tu vīdīctā de m^{is} t^{ra}slacōne
p^{er}secutoribus. quia nō habeo iudī
cīam m^{is} t^{ra}slacōne ad quem possim re
currere. eo q^{uod} me p^{er}sequit^{ur} rex t^{er}re. Et

synagoga populo. hic incipit n^{is}us
et est sensus. congrega^m populo cir
cūdabit te. c. et t^{ra}slacōne m^{is} t^{ra}slacōne
h^{ic} t^{ra}slacōne tua orando p^{ro} vīdīctā in
stīe fienda contra gentiles eos p^{er}
quentes. ideo subditur. et p^{ro} hoc m^{is}
altū regredere. i. p^{ro} tuā iustīā fac
eudam et ostendendam de superius
procedere dīatur. u. deus quodam
mō m^{is} t^{ra}slacōne regredi. q^{uod} effat. h^{ic} p^{ro}
tenae oīdīr qui p^{ri}us nō appellat. d^{is}
iudicat populos. dīatur autem
hic populi iudeorū adīlarij. de q^{uod}
bus fuerunt frequē^m vīdīcati dī
nīus p^{ro} ordīem corū dēnotam. si
ait p^{ro} m^{is} t^{ra}slacōne regredi. et m^{is} t^{ra}slacōne. p^{ro}
h^{ic} et iudīcī. et ideo dāuid cōsūm
h^{ic} p^{ro} vīdīctā nō zelo vīdīctē
s^{ed} amore iustīe. d. iudica me domīne
scādī m^{is} t^{ra}slacōne m^{is} t^{ra}slacōne. et c. et p^{ro} tuā
ex dīctis. Consumetur. h^{ic} cōm p^{ro}
sua lībratōne allegat p^{er}sequē^m
malīam. dicens. Consumetur ne
quīa. In t^{ra}slacōne ne iohanni m^{is} t^{ra}slacōne
hebrai h^{ic} h^{ic}ur. consumetur et m^{is} t^{ra}slacōne
m^{is} t^{ra}slacōne. et m^{is} t^{ra}slacōne h^{ic}
fīnīatur. p^{er} dīlū. i. saul et suam
satellīū me nequīter occidere quērē
cū. et ista nequīa sūt tēminata
quantū ad effat. quando dāuid tūc
mader m^{is} t^{ra}slacōne saule fugit ad ter
ram philīstī norū secūdu^m quod dī
atur. p^{ri}mo w. xvi. et m^{is} t^{ra}slacōne est
saul q^{uod} fugisset d^{is} m^{is} t^{ra}slacōne et non
addidit ultra ut quērēt et cū. dēp^{re}
rans sepelī capere p^{ri}mo. et dīnges
m^{is} t^{ra}slacōne. i. me t^{ra}slacōne tū. In t^{ra}slacōne cor
da et tēnes deus. i. tūcū fīnīes p^{ro}
dīctā. q^{uod} es sūtans corda. i. dare
m^{is} t^{ra}slacōne cogitacōnes. et tēnes. i. dēlect
tiones que p^{ro} tēnes dēfigūat^{ur} eo
q^{uod} dēlectacōnes vīdīcatū que sūt ma
gis vīdīcatū vīgēt m^{is} t^{ra}slacōne

reddens iustis
et iniquis

uasa mortis. i. innumerata mortifera.
 quia in hebreo annus artis innumeratus. mortifera dicitur uasa et id
 ostendens quod sint illa uasa subdit.
sagittas suas ad dentibus efficit. sa-
 gittae. n. ite quare tanta ignominia
 antequam prociat? grauius nocent
 propter quod talibus sagittis aliqui uin-
 tur in bellis maxime contra obsecros.
 sagittae autem philistinorum quae diant
 sagittae dei idcirco praedicta. fuerunt ualde
 graues saul et suis compluibus. et
 ideo sagittis ad dentibus compantur.
 causa autem huius innumerata subdit
 cum dicitur. Ergo parit innumerata
concepit dolor. hic ordo est posterior
 quia conceptio praecedit partum. saul autem
 primo concepit dolor ex inuidia contra
 dauid dolens quod plus probitas deo lauda-
 retur. quam cantaretur in choris paucis
 saul mille. et dauid. x. milia. ut habet
 primo regum. xvij. parturit autem in malicia
 quia dolore inuidie inualecente. cum
 filius est dolens inuidie parturientis
 filium suum dedit ipsi dauid ut cum
 faceret ~~re-~~ mure gladio philistinorum.
 ita quod cum similitudine amiae quer-
 bat cum interficere. sed in quo habet. i. regum.
 xvij. perurit autem iniquitatem. quia
 aperte et manifeste malicia saul quae
 prius latebat in uisus corde. nunc in
 partu aperit fecit quia prius latebat
 in uentre. laci apert et effudit eum
 et c. quia saul quiescent occasione
 dauid per philistinos ut datus est et ipse
 madit in hoc malum. quia ab eis occisus
 fuit. ideo subditur. Constitit dolor
eius. i. malum quod ex dolore inuidie
 concepit contra me. constituitur scilicet
 cum et per hanc credas. per quod ex datus quod
 dauid hic prophetando potuit morte
 saulis. et modum eius. et causam. Con-
sistebo domino. Hic in hoc in fine psalmi

comulat se dandū ad la-
liberacōne ap p r i o n e
o r d i n e d i n e m i s t e . e t
i n t e p a n t e p o s s e t e x p o
u t i t o r d i n e p o s s i
s p e n d i e t t e m p t a c i o n e
g r a t i a p e t e n t i s d i u i n e
g r a t i a s u a i n o c e a a t
a n a . s i p a n i s c o r u m q
i n t e s t a n t a p p l i c a n
t i n e s i a n t p d i n i m e n
d i n t e r a l i . **p l a l u m**
D o m i n e d n s n o
p r e m i t t a n t u r t
h e l i c o . **a d v i c t o r i a s i**
d d d d a n s i n t e l l e c t a i
t u l . h a . q u e p o m e
l o . i n t e r e s t a n t i a l i
n e b r i o . s i a n t i n g a l i
n e s t e . h e r t u l a . i c .
a u t a n t a . e t n o i n a
p o n t e t u l a m a l a d
e t p n o n a n t p u a n t
m e n e a d i a t n i a g
t r i . m i n i n w o c a t i o
a t p m a g i s t e r . i t a
l a t u o c a t i u i . i g i t
l u s h u i s p l a l u m d e
i l a m o . d e s i c d i a .
t o r s i q u i t p s d a n
c o s i n s u f f a c i n t e x p
a n t i n h w o r a b u l o
m e i l e b r a d a l e t c a
h e l i c o . q m a u n o m o
d e n m a r u m e n i n
h n a n t e . c o q p i n o
a n t e p h i l i s t i n o n i .
p s . c a . p d a n n a n t
p l a l u m s i q u i t . l a p
t i n s t r u m e n t o n n i
c a n t u s d i n i s n u
a d v i c t o r i a s i n e p

conuincit se dauid ad laudem dei. de qua
liberacione a p[er]secutione caulis. eodem
ordine dñe uisite. et p[er] litteras. **Capitulum**
ualit[er] autē posset exponi psalmi iste
ut sit ordo an[ti]q[ui] positi in afflictione
sp[irit]uali et temptacione demoni[um] mali
gua. p[er]tentis dñi m[er]ito lib[er]at[ur]. Alle
gaudo sua innocētia et p[er]secutor[um] mali
ciam. s[ed] p[er] m[er]ito. tumq[ue] ad h[oc] p[er]t[ine]t uite
ra de facili applicari scand[ali] p[re]dicta.
tūq[ue] sicut p[er]diti m[er]ito in facie sen
su litterali. **psalmus. viii.**

Domine dñs noster. Hinc p[er]
p[re]mittitur talis titulus in
hebreo. **Ad victoriā s[ed] h[ab]uitis psalmi**
dd. ad au[tem] intellectū scindū q[ue] hec
tūla. **h[ab]uit.** que p[ro]mittit hinc uocabu
lo. **guitit.** est articulare aculatum m[er]ito
in hebreo. sicut in gallico dicimus. le
meſtre. hec tūla. **le.** est articulare ac
ulatum m[er]ito et noſta. s[ed] in latīno nō
ponit[ur] tal[is] articulus q[ui] m[er]ito distinguit
et cognoscit p[er] uariacionē uocabuli.
in fine a[ut]em dicit magister. **tri. mo.**
tri. u. nisi in uocabulo m[er]ito ubi alibi di
cit. o magister. ita q[ue] **h. o.** est articu
lare uocabuli. Igit[ur] si sup[er]dictus titu
lus h[ab]uit psalmi de hebreo ponatur
in latīno. d[icitur] sic. **Ad victoriā u[bi] vic
tori s[ed] guitit ps dauid.** ita q[ue] hec p[ro]
p[ri]o si sufficiat exp[re]ssit aculatum
m[er]ito in h[oc] uocabulo. **guitit.** q[ue] est no
men hebraicū et est equinoi. ut dicit
hebrei. quia uno modo est nomen au
dam instrumenti. musica. sic uocata
hebraice. eo q[ue] p[ri]mo facti sunt m[er]ito
citare philimonai. et sic exp[re]ssit
ka. ca. p[ro]dān h[ab]uit p[er]dō est iste sup
ple s[ed] **guitit.** i. ap[er]tis de cantu in
m[er]ito instrumenti musico. eo q[ue] dñs
cantus dñs m[er]ito app[er]tatur.
ad victoriā sine victori. i. in quodam

conatu leuitari quorū uinis choris
in cantando conabantur. sicut alt
ri. sicut plenus dñs sine sup[er] m[er]ito
lo psalmi quarti. **Al[ia] uero hebrei**
antiqui dicit q[ue] **guitit.** hec accipit
in alia significacione uidelicet p[ro]ut
significat torcular dicitur q[ue] p[er] hoc
intelligitur edom sine esau. qui uoca
tur torcular. **h[ab]uit. lviij.** Quid est iste q[ue]
uenit de edom factis nescitis de uona.
et accipit quare cygo rubri est indu
mentū cui et vestimenta sua sicut cal
canari in torculari. et respondet. torcu
lar calcani solus. dicunt ei q[ue] hec
scriptura loquit[ur] de messia manus
aduentu expectant regnū romani
p[er] regnū edom significatū. calcanarium
et subiugendū iudeis p[er] regnū messiam.
sicut torcular calcani. et intelligunt
regnū romani p[ro]ut a[ut]em cōtinu[er]unt s[ed]
se oīa regna s[ed] que expectant s[ed] sibi
cienda p[er] regē messiam. et marie p[er]
p[er]uili catholici romane ead[em] subiectū.
et sic exp[re]ssit titulū p[re]dictū. victori
sup[er] torcular. i. regni messie de iudicio
edom uno p[re]dicto p[er] dauid. i. dicatur
ad laudem eius psalmus facti ab ip[s]o
dauid al[ia] dicitur. **Domine dñs noster**
et c. **Igit[ur] patet q[ue] p[er] hebreos**
antiquos iste ps[almus] est de victoriā p[er] x[ristu]m
facti. quod est uerū. quia hoc exp[re]ssit
se dicit saluator. **ay. xxi.** Allegans al
quid dictū in hoc psalmo scriptū de
ip[s]o. quia cū p[er]uili i[n] templō ad eius laudē
clamarent. osanna filio dauid. p[er]uili
ps[almus] sacerdotū indignati dixerūt ei. au
dis quid isti dicūt. q[ue] d. nō desines sicut
nec tale flm aplandū. Et illis resp[ondit]
dit eis. nūquid legistis. q[ue] ex ore israheli
et lactauit p[er]fecta laudē. i. uos qui
legistis scripturas de ueris intellige
q[ue] si scriptū est de me. **h[ab]uit p[er] p[er] apostolū**

incipia ad hebreos so ca. ubi magna
partem huius psalmi inducit et inq[ui]
dictum de xpo. et p[er] consequens totu[m]
psalmi. dicens sic. Quis est homo
q[ui] memores eius + c. usq[ue] ibi. omnia
spicula sub pedibus eius. et post ea
subdit exponendo de xpo dicens. cu[m]
ai modico ante qua[m] angeli immora
tus est. videmus ihu p[er] passionem
mortis gloria et honore coronatu[m].
nec pot[est] dici q[ui] iste expones fuerint
nisi sic. s[ed] sunt litterales. quia so
xp[istu]s loquebat[ur] legi[st]is. et ap[osto]
lus hebreis. qui no[n] attendebant nisi
ad sensu[m] litterale[m]. sic igitur p[er] q[ui]
hebrei antiqui b[e]n[e] dixerunt dicendo
q[ui] iste psalmus est intelligendus
de xpo ad littera[m] et q[ui] romani impe
rii erat ei subiucendum. sicut vi
demus impleta[m] in capite constan
tin tempore. Ahe + partes o[mn]ib[us]
xpo subiucuntur an[te] fine[m] m[un]di. sicut
p[ro]ph[et]ia est p[er] daniel[em]. vii. Omnis po
pulus tribus et lingue seruient
ei. s[ed] illud q[ui] n[on] debet ex[er]tant. s[ed] me
s[er]u[us] futuru[m]. est. s[ed] in. accipiendo
q[ui] illud quod est veritatis. sicut
sem[per] dimitte[n]do. pot[est] exponi sicut
hebraus sup[er]positis et t[er]tius ioh[ann]i
in i[n]terpretatione n[on] heb[ra]e. qui est
omnino similis. nisi q[ui] p[er]tinet pl[ur]ale
pro singulari. dicens sic. victori p[er]
torcularibus. i. pro meritis suar[um]
passionu[m] que torcula dicunt[ur]. si ac
cipiantur p[er]tes passionis. sicut tor
cular si accipiat[ur] tota passio simul.
eo q[ui] sanguis eius fuit ibi exp[re]
ssus sicut sanguis i[n]ne in torcula
ribus seu torculari. et hoc inq[ui]
nec corone myr[ri]ne. Flagellacione.
pedu[m] et man[us]u[m] co[n]fusione. et late
ris suffusione. per que h[ab]uit ple
na[m] victoriam. et glorie coronam.

et exaltatu[m] si omnia creata. p[er] d[omi]
n[u]m. i. psalmus factus adan[d] et eius
gloriam et honore[m] additionem
q[ui] huius psalmi. secundu[m] sententia[m]
atq[ue] p[ro]f[et]iam. considerandu[m] q[ui] licet
triumph[us] + fuerit meritorie i[n]
humilitatis patientis r[ati]one an[te]
est si omnia exaltatus. secundu[m] in
q[ui] dicit ap[osto]l[us] phil[ipp]i. ii. Inuoluit se
metip[su]m factus obediens usq[ue] ad
mortem aut crucis. p[er] quod et deus
exaltauit illum etc. t[ame]n sunt effe
ctus virtutis diuinitatis ut p[er] exant
toritate ap[osto]li inducitur. Et ideo
d[omi]n[u]s p[ri]mo co[n]fiteb[ur] in xpo potestate[m]
deitatis. Et s[ecundu]m co[n]ditione[m] humani
tatis. ibi. quid est homo etc. Cir
ca p[ri]mu[m] dicit d[omi]n[u]s. om[n]i p[er] genera
lem gub[er]natione[m]. dominus nos
p[er] q[uod]ale[m] cultu[m] et admi[n] et quia
et semine dando assumpsit caru[m].
Qua[m] admirabile. i. ualde admira
bile. est nomen tuu[m] in vniuersa terra.
p[er] q[ui] dicit ap[osto]l[us] post ista p[ro]missa.
exaltauit ihu[m] et dedit illi nomen
q[ui]d est co[n]tra omne[m] nom[en] illa[m] aut que
s[ed] excellencia sunt in co[m]p[ar]atione
vniuersa sunt a nob[is]. et p[er] consequens
admirabilia. qui elenata est ma
gnificencia tua. i. x[ristu]s xp[istu]s qui r[ati]one
deitatis dicitur dei sapientia et
virtus. s[ecundu]m q[ui]d d[icit] p[er] cor[inthios] p[ri]ma p[ar]te
m[agist]r[u]m xp[istu]m dei virtute[m] et dei sapien
ciam in istis aut duobus consi
stunt magnificencia. eo q[ui] p[er] ista duo
fuit magna facta cura que p[ro]p[ri]e
est magnificencia ut h[ab]et in eth[er]o.
Et nomen magnificencie hoc ostē
dit si celos. i. si om[n]es creatura[m] ce
lestem + angelicam sicut dicit ap[osto]
lus hebra[ice]. tanto melior angelis
effectus. q[ui]to p[er] istis nomen h[ab]uit
ut etc. Ex ore me[ist]ra[m] et c. diu

tas ante xpi fu
ghs. confessione
vniuersitatis pro ut
datur. et sicut
fudo iudice celo
mi d[omi]n[u]s etc. s[ed] la
quando pueri in
cristentis diu
t[ame]n. obsecro salu
ei celestem m[agist]
sicut quod dicit
m[agist]ram et glori
puer aut ista no
m[agist]ra ex ista legis
m[agist]ra sicut diuina
m[agist]ra. p[er] quod ista le
s[ed] acq[ui] s[ed]. In
t[ame]n sicut locutio ad
est ab ea nisi p[er]
m[agist]ra[m] angelo
t[ame]n sic ista lan
p[er]fectio fuisse qu
s[ed] ad hoc effe[n]s
s[ed] co[n] qui p[ro]p[ri]e
m[agist]ra[m] m[agist]ra[m]. p[er] q[ui]
fuit m[agist]ra[m]. q[ui] p[er] i
m[agist]ra[m] co[n]fessionem
fuerit co[n]fessio
et victorem. i.
et p[er] frequentem
m[agist]ra[m] et s[ed] m[agist]ra[m]
s[ed] m[agist]ra[m] m[agist]ra[m]
capite[m] quebant[ur] m[agist]ra[m]
s[ed] ne legis m[agist]ra[m]
s[ed] ista alius. et ista
m[agist]ra[m] p[er] hoc.
et p[ro]m[agist]ra[m].
ante ex ordi
v[er]bo. hoc co[n]f
s[ed] co[n]fessionem h[ab]uit
m[agist]ra[m] co[n]fessionem
m[agist]ra[m] v[er]bo
Qui v[er]bo

7
intas ante xpi fuit confessa ab an-
gelis. confessione laudis. ad hora
nativitatis prout h^{ic} luc. ij. ubi
dicitur. et subito factus est ei angelo mul-
tudo militum celestis circum laudā-
mū dñi etc. Sz laus ista fuit pñā.
quando puer in templo clamabat
constitutes dñitatem dñis. ocm
na. i. obsecro salua mercedis. salu-
em celestem nullus dat nisi deus.
secūdu quod dicit in psalmo. lxxij.
Gloriam et gloriam dabit dñs.
puer autē ut non erant litterati
qui ex scia legis et pphā. possent
agnoscerē dñitatem. et sic conste-
re. p quod ista laus videtur proat
fuisse apñ scō. Inguas corū monē-
te. sicut locutio asine balauū non
fuit ab ea nisi passine tñ. et effecti-
ue fuit ab angelo Inguā eius monē-
te. et sic ista laus puerorū videtur
pfectior fuisse quam angelorū. q̄
tū ad hoc effacebatur hoc modo a
spñ scō qui pcellit omīs angelos
in infinitū. p hūmos tuos. i. con-
futeandos. qz p istā laudē et scriptu-
re interpretacōne apq̄ unimicantes
fuerūt confutati. ut destruas humi-
al et vltorem. i. populum mdaū
xpm psequentem. qui fuit eius in-
imicus et ultor. inquit sub tu-
lo iulonis minime legis moysayce.
cū psequerent. imponentes s̄ tūgru-
sione legis in violacōne sabbi in qui-
busdā alijs. et iste populus ultor et
inimicus p hoc. postea fuit destruc-
tus p iouanos. xpo ad hoc eos in-
atante ex ordine sue natiuitatis. Quā
video. h^{ic} cōfir. dauid. exprimit i
xpo condicōne hūanitatē q̄ntum
ad hūanitatē eius et exaltacōne
d. Quā video cōlos tuos et c. i. et

hūi cōderum. in quo sunt stelle et
empyrei in quo sunt angeli. emine-
nam eoz considerando respectu nate
hūne in se considerate. Ideo subditur.
Quid est homo. i. natura hūna respex-
tu angelice. q. d. modici quid. et tū
memores eius. eam apud liberando.
videtur ei dñs quod modo fuisse obli-
tus hūne nature. q̄dū dimisit eam
sub malo aupt et pñe. et recordatus
ipius. qui vult eam liberare. sicut pte-
bat dauid. Item ad liberandū nos et c.
hoc autē nature angelice nō fecit. nūq̄
peccatū nō remediante. Aut filius ho-
minis. i. filius virginis quia homo
est cōmunis genis. q. d. natura hūa
na xpi nō se considerata. minor est
angelica. et tū. visitas eum. assūme-
do illā naturam in supposito sibi. ut
sic eet vnus filius virginis et dei. hoc
autē non erat deus nature angelice. qz
nusquā angelos apprehendit s̄ semen
abrahe ut dī heb. ij. Annuntiā eum
paulonū ab angelis. in sua passio-
ne. quia angeli nō sunt hoc modo.
passibiles. i. passione corporali. glia
et honore coronasti eum. quia p me-
ritū sue passionis. resurrexit et asce-
dit in celū. et coronatus ē angelos
sedet ad dextis dei pñs. scdm quod dī
ap̄ ultio. Et dñs quid. i. hūis postq̄
locutus est eis assumptus est in celū
et sedet ad dextis dei. Et constituit
eū s̄ opera manū tuā. p quod
dō pōt reuerentione suam dñit. ap̄
ult. Data est tñ omīs potestas in
celo et in terra. Ideo subditur. Omīa
subiecta sūb pedibus eius. quia t̄ an-
geli sup̄eimi sunt holm xpo s̄iecti.
Omnes et bones vniuers et c. istud ad-
ditur ad remouendū errorem illorum
qui dñunt q̄ dñā promissiona nō

di iudicio. si nobis occulto. Aliqui con-
nati sunt ad idem et alij infidelitate
indurati. cuius est nobis ualde oculi
ta. unde ai apoc. diuisset. ro. ix. Cuius
mult misertur. et quem mult indurat.
et postea 17. vide ergo bonitatem et sci-
entiam dei. in eos quidem qui non credunt
scientiam. inter autem bonitatem dei si prima
sens. postea subdit. o altitudo sapientie
et scientie dei. quam incomprehensibilia
sunt iudicia eius. et psalms. xxxv.
dicatur. Iudicia tua abyssus multa.
aliud est autem iudicium dei quod dicitur
iudicium discationis. quod est in fine
uideri. et hoc aliud iudicium futurum sit
ualde clarum. quia tunc manifesta
buntur et occulta cordium. tunc est modo
nobis ualde occultum scilicet quod dicit
saluator apoc. xxiij. De die autem illa
et hora nemo scit. neque angeli celo.
nisi pater solus. utique uero iudicium datur
est hominibus christus. cui quod dicit. jo. v. pater
omne iudicium dedit filio. et deus dupli-
ci iudicio sibi datus. quod pater datur
in christo scilicet. scilicet istum psalmum. et sic
est sensus tituli. psalmi. i. i. pro
oculis filii. i. pro duplici iudicio pater
dicto datus filio. in fine. i. digne
nos ad considerationem finis mundi. et
etiam beatitudinis que tunc retribuetur
iustis tanquam ultimus finis. et sic per
iste est de iudiciali potestate christi.
sicut precedens psalmus de sua exalta-
tione. quod ad sensum litteralem. non
est omnis expositio psalmorum de christo. et mu-
ltum. sicut super omnia est psalms. ij.
et octauo. et idem dicendum de isto.
plura enim et expressius psalmi dantur de
christo. quod alij prophete. per hoc dicitur eximi-
us psalmum. sicut dictum fuit in principio
huius libri. igitur secundum hoc di-
ctum. iste psalmus induas partes. quod primo
dauid se cantare predicat sub materia

sub cantis subnigat. ibi. in confitendo.
Cura primi dicit sic. Confitebor tibi
domine. scilicet confessione laudis. In toto corde
meo. i. intellectu et affectu. narrabo
omnia mirabilia tua. que sunt in die-
bus iudicis tunc nobis ualde occultis.
et est hic hyperbolica locutio. sicut di-
ctum. tota ciuitas auit ad tale quicquid
alium ad denotandum multitudinem
eiusdem. Quis enim non uideant. sic
sunt multa mirabilia. que non narra-
tur in hoc psalmo. tunc dicitur omnia mira-
bilia. Ad denotandum magnitudinem
horum mirabilium letabor. interius. et
exultabo. exterius. dicit enim exul-
tatio extra saltatio. ubi in psalms. ps. lxxv.
xij. Cor meum et carum meum exultant
in domino meum. quia scilicet quod dicit
beatus gregorius omel. i. Quis iudi-
cium futurum sit terribile multis. tunc incipit
est materia exultationis. per quod dicit
saluator de illo iudicio apoc. lvi. vi.
his autem fieri sapientibus respiciat.
et lenate capita uestra. i. exultate cor-
da prout expone gregorius. ante quod
subditur qui appropinquat redemptionem.
ubi. psallam uos tuo altissime. in
futuro. ii. iudicio apparet christi glori-
tas. ante in primo aduentu omnia et
humilitas. in confitendo. Hic contra dauid
exprimit materiam sui cantus. que
est duplex iudicium predictum. et primo ex-
primit iudicium discationis. et secundo
iudicium discationis. ibi. Confitebor
prodes in inferniis. Cura primi dicit.
in confitendo inuicem meum et cetera. quod d. per
hoc letabor et exultabo inter quia ui-
uimus in eis. scilicet diabolus qui mactauit
dauid aduersandum populum ut he primo
psalm. xij. Et per summas huiusmodi gen-
is. In quo eadem persona loquebatur dauid.
et non solum tunc parte conuictur. retro-
sum. quia a tempore predicationis et

et apostolorum. frequenter demones
fuerunt expulsi et fugati ut p^r in
euangelio et actibus apostolorum
in pluribus locis. Jo. xij. nunc indi-
catus est mundi nunc princeps mundi
eiacetur foras. ideo subditur. Et p^r
ibunt a facie tua. reputabant enim
in se quodam modo p^rte. q^u antebant
a uocamento hominum. u^{bi} dicebant q^uo.
ait. 1. Quid nobis et tibi ihu nazara-
rene. uenisti ante tempus perdere
nos. q^uia fecisti iudiciu meum et c. 1.
facies tempore xpi a me disculsi sunt
sedu carne. et loquitur de futuro p^r
modu p^rteriti p^r certitudine p^rphete. q^uo
loquendi modo frequenter ueniunt
prophete. Sedisti si hominu et c. per
hoc designatur. potestas iudiciaria
xpi quantum ad iudiciu discutiens.
quo fideles cedentes. ab obstinatis
inadhibitis sunt separati. ideo subditur.
Inuapasti gentes. p^r p^rdicacione ap^{osto}lorum
de ydolatria cum cruce dedite. et perierunt
impis. i. dyabolus quia gentes p^r
dicacione ap^{osto}lorum. recipientes. confre-
gerunt ydola in quibus demones impij
colebantur nomen coru delesti. quia
qui uocabantur pagani. mo uocau-
tur xpi. et nomina ydoloru perierunt
de terra. sicut p^rdictu fuerat za. xij.
In die illa dicit dominus p^rdam noia
ydoloru de terra. et no memorabitur
ultra. annua defecerunt frumet. i. gla-
dia dialoh quibus quasi i inabli-
canda bat germs huius. defecerunt.
quia pro magna p^rte coru potestas.
diminuta est per xpm et ap^{osto}lo-
los. ut p^rdictu est. et ciuitates eor
destruxisti. multe eni ciuitates au-
tu demonu dedite. p^r p^rincipes catho-
licos sunt destruxisti. ut p^r huius
magni et alios xanos. perierunt me-
mona coru. c. ydolatriam et ydolo-

rum cum comitu. i. p^r comitu p^rdicta
comis ap^{osto}lorum. et alioru p^rdicatoz.
sicut p^rdictu est. u^{bi} aliter cu comitu.
c. armoru et tubarum. qui solet fir-
ri in illis quantum ad illos qui p^rie-
runt canoni armis. et domus
metu p^rmanet. quia regnu d^{omi}ni in
ihu xpi stabit est in eternu. p^rmanet
in iudicio tromu s^uni. et c. p^r hoc nota-
tur p^r potestas iudiciaria quantum ad
iudiciu discutiens ut dictu est s.
et est repetitio eiusdem s^une sicut
frequenter fit in ciuitas. et talis est
domus refugiu paup^{er}u. i. p^rlo catho-
lico qui sunt ualde paup^{er} et abiecti
in p^rincipis admittit i op^{er}u. n^ucia
tibus. i. in tempore oportuno quod e
tribulacionis. ideo subditur. In tribu-
lacione. s. martiru tempore. quo in-
tanti sunt admittit. ut cometa no
solum s^ustineret p^rauer. s. etiam
gaudent actiu. v. s^ubant gaudentes
a conspectu consiliu. q^uia digni hui
sunt pro noie ihu. contumeliam
pati. ideo subditur. Et operent in
te qui uenerunt nomen tuu. p^r uera
fidem. quoniam no detestantur
absq^{ue} consolacione. querentes te.
in uobis et fide. et id pro tantis be-
neficijs subdit p^rph^{eta}. p^rstatute duo
gracias agendo. qui h^{ab}et in spon. i.
in ciuitate celesti h^{ab}et expressa p^r spon
que s^upra d^{icit} interpretatur quia fa-
cie ad faciem deus ibi uidetur. et id
h^{ab}et sit ubiq^{ue} p^restitum p^rnciam
et potestatem. cu in celo s^unt h^{ab}et
per aptam uisionem. annuatiue me
gentes studia ems. i. legem euangeli-
cam. qua studiose docuit uerbo et
ex^{empl}o. ut dicit actiu p^rmo. Cepit r-
ihus facere et docere. hoc aut annuati-
uatio euangeli sunt imitata discipulis
xpi. iudeis ipam sapie repellentibz

quod paup^{er}is et
d^{omi}ni. actiu. xij.
p^rdictu loqui uerbu
in xpiis uind. c.
d^{omi}niis et tunc uita
a gentes. sic n. n.
a omniu iniquita
et recordatus est
p^rdictu est obliu. c.
p^rdictu. i. marti
et c. clamoris q^uo
s^u agunt cor. de
a p^r p^rnciam t^{em}p^{or}e
et ali uirgo n^uo
u^{bi} ne. loquitur in
n^ucia meam d^{omi}n^u
i. afflictione inu
us. qui exaltat
h^{ab}et. sicut in p^rim
et a n^u p^rnciam
tu oia d^{omi}ni n^uo
ab h^{ab}et ex^{empl}o uir
et paup^{er}is i dan
iⁿu^{er}is n^uo r^uas d^{omi}n^u
u^{bi} u^{bi}. ut h^{ab}et ad
u^{bi} u^{bi} alu x^u d^{omi}n^u
sa nati. u^{bi} am
u^{bi} u^{bi} u^{bi} in po
et u^{bi} u^{bi} u^{bi} q^uo
tu. ad hoc eni fi
c^u u^{bi} u^{bi}. ut a
u^{bi} u^{bi} xpi in gra
sa h^{ab}et cepit et
in asia. sicut p^r
et euangeliu gen
i. uas electiois
p^rdictu nomen in
et r^u u^{bi} et c.
u^{bi} u^{bi} u^{bi} u^{bi}
d^{omi}n^u u^{bi} u^{bi}
u^{bi}. p^r quod
d^{omi}n^u p^rmo u^{bi}

per quod paulus et barnabas eis
dixerunt. actus. xij. vobis oporteat
prius loqui verbum dei. et quoniam
repellitis illud. et indignos nos iu-
dicatis eterne vite. ecce constituimur
ad gentes. sic enim nobis precepit deus.
quoniam iniquitatis sanguinem
eorum recordatus est et c. constituitur sic.
Non est oblitus. C. ipse dominus clamorem
pauperum. i. martirum qui recordatus
est. i. clamorem peccatorum. requirere
sanguinem eorum. de manu tyrannorum.
alii per penam temporalem. alii per carnalem.
et alii utroque modo. quidam mei de
munie. loquitur in persona ecclesie. vide hu-
militatem meam de inimicis meis.
i. afflictione michi illata a tyran-
nis. qui exultas me de portis mor-
tis. sicut in primis ecclesia iohannes cum
genua ante portam latinam miseris
his olei dolui nullus. tanquam fortis
athleta esset victus non aduersus.
et paulus in damasco et usum de
iamnis mortis dimittis fuit sal-
natus. ut h. actus. ix. et xxj. et
multa alii christiani sic fuerunt
salvati. ut amuliam omnes predica-
tiones suas in portas sive syon. i. in
ecclesia militante que est filia triumphantis.
ad hoc enim sunt iohannes predicatio in
salvatus. ut amuliam predica-
tiones christi in greca. et apocalypsim
scriberet ceptis ecclesiis que sunt
in asia. similiter paulus ut predica-
ret euangelium gentibus. ut dicit apostolus
ix. vas electiois est michi iste ut
portet nomen meum coram gentibus
et regibus et c. et ex eadem causa
mors imminens multis causis fuit
dimittis retardata. ut per incommu-
natis. per quod ex tanto beneficio a-
dand primo succedit. Erutabo in

salutari tuo. quo sic saluabis electos
tuos. Hic sunt gentes in interitu
quem fecerunt. quia multi tyranni
in gentilitate obstinati. in persecutio-
ne martirum subito mortui sunt et in
inferni demissi. sicut egas in perse-
cutione audire a demone suffocatus
expiravit. Et quoniam causa agatha
interfecta. dei iudicio in flumine
interiit. Et confusus de multis aliis
accidit. ut per inlegendis scribitur. In la-
queo isto qui absconderit et c. quia
plures tyranni laqueum mortis pau-
tes fecerunt. potius sunt morte domino
iudicio. et sic fluctant sicut ab inten-
tione. sicut iohannes apostata in bel-
lo per se occisus est a suo meritorio
iam ante defuncto. ad preces beati basilii
et populi sui. eo quod civitate et popu-
lum disposuerat destruere rediit suo
de illo bello. et sic comprehensus est
per crucem. in laqueum mortis quem
aliis paraverat. et ex in predictis effec-
tibus. concludit dominus. Cognoscat
dominus iudicia faciens. quia per effec-
tus iusticie apparet potestas iudicialia
christi quantum ad iudicium discipulis.
Convertantur. Hic contra agit david
de iudicio discussione. quod erit
in fine mundi. Et primo describit huius
modi iudicium. sed tempus autem
primum ibi. ut quid dicit. Circa pri-
mum dicit. Convertantur peccatores
in infernum. quod erit quando per
finem et iudicium deiciuntur in infernum
in profundum et circa modi sunt illi
peccatores subdit dicens. Omnes gentes
que obmiserunt deum. C. in fine
vite morientes sine remedio peni-
tenae. et quia sicut mali puniuntur
ita boni premiabuntur. Deo subdit.
Quoniam non in fine. hoc est in fine

no. hoc.

li iudicio obliuio erit pauperis. videt
enim pauperi obliuio in pñia. non
liberans eos de malis pñtis vitæ
nā possit. s; tunc recordabitur qñ cor
pacencia remunerabit. Ideo subdit
pacencia pauperi nō peribit iñe.
quia sicut pñia finalis iudici
inuisti ibunt in supphiam eternā. ita
nisi in vitam etiam. ut hñc aī. xpo.
Et quia hoc est desiderabile malis.
Propter dñd. Et tunc dñe nō confor-
tetur homo. per potestatem iudicari
am si alios hoīes q; talis potestas
inferretur in finali iudicio. Ideo subdit
iudicantur gentes gentali sine excep-
tiōe. In conspectu tuo. sed quia potestas
iudicaria data est ipi xpo ut supradñ
est. id subditur constitue dñe legisla-
tozem s; eos. i. xpm latorem legis eu
uangelice ad iudicandū eos secundū
quod dicitur. Actū. x. pñ est qñ cō
stitutus est iudex inuolū et mortuo
rū. Sciunt gentes qñ hoīes sunt. pñ
et excepto xpo qui est deus et homo
qui in iudicio appret in forma. hñia
mitatis in qua sunt iudicatus corā
pilato iudicabit tñ auctoritatē p
formam deitatis. Et quid dñe.
hic cōfir dñd describit tempus au
tēpñ quod erit finali iudicio pñi.
ubi pñmo ponitur antēpñ pñcia.
et sed eius directio. ubi. Et tunc dñe
Et tñ pñi facundū q; tanta futua
est pñcia ecclie tempore antēpñ.
ut videatur eam deus de seruisse si pñ
set fieri quā dñd pñdens in spñ di
at. ut quid dñe recessisti longe. i. re
cedes tempore antēpñ loquens de fu
turo per modū pñtiti rāone pñci
videtur. n. deus recedere quodam mō
a fidelibus qñ non hñrat eos ann
possint a tantis pñciaōibus. de

spias in oportunitatibus in tribula
tiōe. illos enim videtur deus de pñ
tanq; rem nullius pñci. quos nō
liberat tempore oportuno quod est
tempus tribulatiōis. aī s; vñt ipi.
i. antēpñ et loquitur de futuro p
modū pñtis pñ certitudine pñcie. In
tenditur pauper. i. pñtis rānis s; in
obediens cruciatur omni cruciatur ge
nere. qui pñ mandū dñi signat in tēp
nū. et aliquos ad hñm incedet.
Comprehendit. i. cōprehendit. vñ aīda
no idem nū hebrei hñ. capiant
.i. antēpñ et catellites eius q; cōm
dicta doctorū in mōte olivetū fideli
nabī et magna ps ad heretū s; de
quo dicit apō testat. y. Tunc tene
labitur. ille inquis quē domus ille
interficiat spñ ouis sui et destruet il
lustratiōe aduentus sui. In conspectu
is quib; cogitant. quia sicut cogita
bunt cruciatur pñanos ac a deo cruci
abunt. qñ laudatur pñci et c. i. an
ti pñtis a s; adulantibus. q; dñ hñ
pñ et inquis scāda ad testat. y.
Exaltant dñm pñci. Et minima
adulatiōe adherent s; elenabitur
in tantam sibiā. q; blasphemabit
dñm pñans manu dei. secundū
multitudinē nñ sue. i. ne dñe cōf
se pñocate nō queret. s; pñiam. s;
monetur in obstinatiōe. Ideo subdi
tur. non est deus in conspectu eius
.i. nullius reputatiōis corā se. q;
de ipō dicitur scāda ad testat. y. Qui
adulatur et extollit sup omē quod
dicitur. deus autē quod colit. ita ut
in templo dei sedet oīdens se tanq;
ipē sit deus. iniquate sicut me illius
i oī tempore. q; temp occupabit in
pñciū pollutiōe. Inferunt iudicia
tua a facie eius. quia in nullo tñne

br. diuina iudicia n
p. acōne et obstina
m. mōm suoz dñe
m. tione populos
et m. mōm suo
qñ et minima cla
dm mu sibi stabile
pñ mptā scāda
m. lo anāq; pñe
ne s; pñci est. bla
Et amantidne. pñ
s; amantidne v
qñ a uerbis doctoz
s; iniqua eius la
pñet nñt lat
s; in mīdis. m
nu dias scāda. qñ
s; in hoc ad m
fieri mōm. i. i.
m. obediēt. s;
m. mōm. i. m. pñ
pñ pñciū cōf
s; deū ipm dñm
pñ dicitur in abscō
et s; hñ ex dñs nñ
m. dñ autēpñ cñ
m. mōm fctat nō
lōm ad se amant
a. pños doctoz
dm. x. pñlatoz s;
s; na pñ hñ final
s; dñ. Inmabit a
sed sua virtute. et
Et mōm sicut pñ
s; tempore obic
et aīda dñe dñm
aī dñm. dñm cñ
m. est deus. nō hñ
m. m. Admēt
et nō videtur q; a
m. m. cñm. q; dñ
nā. cñm. ad m
dm. hñ cñm.

bit diuina midiaa super se uentura.
 p̄ clacōne et obstinatione nimia. oīm
 inimicorū suor dñabz potēcia et se
 ductione populos s' subiacens. dicat
cum in corde suo nō mouebz et c.
 quia ex nimia clacōne reputabit
 diuinū suū stabile. sine malo. i. ex
 p̄sumpta securitate dicat. civ sine
malo an' nūq̄ pene. Cum' maledictō
ne os pleni est. blasphemādo xp̄m.
et amaritudine. p̄cipiens iobediēcia
 s' ad amaritudinē uite p̄dūa. et dolo.
 quia uerbis dolosis multos. decipiet.
sub lingua eius latz et dolor. quia
 p̄cipiet inferre latrē et dolorem scīs.
sedet in insidijs. meditando p̄ncipe
 mādias scīs. Cum dicitibus. hūius
 seculi s' in hoc adhaerentibus. ut inter
 fiat innocētē. i. populū fidelem s'
 non obediēte. Oculi eius in pauperē
requisit. i. in populū tamē tunc dē
 pauperandū considerans quātū pot
 sit totū xp̄m destruere. Deo subditur.
Insidiatur in abscondito quasi leo etc.
 et p̄z hāc ex dñs usq̄ ibi rapere paup̄
 rem dñl attrahit enim quia quos cor
 meū fecerat non poterit. uerbis do
 losis ad se attrahere studebit. et quia
 aliquos dolositate decipiet. Deo sub
ditur. In laqueo suo hūiliabit eum
q̄ quia p̄ hoc finaliter derictur. Jo
subdi. Inclinabit se. nō uoluntarie
 sed diuina uirtute. et cadet. a dño suo.
Quī dilatus fuerit paup̄z. c. xp̄ianorū
 suo tempore obictorū. et spoliatorum.
 et causa derictōis eius subditur.
ad dicitur. Dirit eū in corde suo obli
tus est deus. nō hīs noticiā fecerim
 meorū. Aduertit fragem suam etc.
 ex quo uidetur q' autp̄t sit futur⁹
 hui⁹ erroris. q' diuina promissia
 nō se extendat ad ista inferiora. Etinge
domine. hic cōm' desatbitur xp̄us

antixpi finalis delectio. que fiet butu
te diuina ad ptes scdm q' prouidens da
uid de hoc an' orans dicit. Erunge dñe
deus. videbit' eū quasi dormire ant
xpi tempore. eoq' tanta mala pmitteret
cum agere. et p consequens videbit'
erungere. qm' inapiet eū deicere. et exal
tetu' manns tua. .i. potestas tua ad ei
paciandū. ne obliuiscaris pauperum.
dimittendo eos in psecutione antexpi
et suorum. p' quid irascant iymis de
um. .i. antxpūs suis blasphemus q'
eū. Dixit eū in corde suo nō requirer.
fñ mea ad puniendū tanq' nesciens
ea. ut predictū est nel ipotens ad me
restringendū. et tū non est i. ideo sub
ditur. vidēs. tu deus au' oculus omnia
uida sunt et apta. Quomamtu la
borem et dolorē. quos infliget lās
tuus in antxpīs. conadriās diliget'
ad puniendū. ut tñdas eos. l. antxpū
et faciliōs suos. in manib' tuis.
.i. in mēe tue. tibi ei delictus est pauper.
.i. p'pūs xpīanus. orphano. .i. p'pido
xpīano qui antxpi tempore videbatur
sine p'ie protegente et mēe cōpacēte.
tu eis adiutor. accipiens eos manib'
tue mēe. Contere brachiū. .i. potestate.
p'cedis et maligni. .i. antxpi qui dī
hō p'ci et fūnis p'dictōis scinda tē
t'herē. ij. Quērat' p'ccatū illius. .i. a
te diligēt' distructū. nequicia xpīo
auat' amplius utilis ad purgacōi
electorū. Et nō iniiciatur. ad hoc ut
utilis eo q' sufficiens eruit purga
ti. et sic antxpīs aī suis deiectur.
in ignem inferi. sicut p' virgām
proiat in ignē post debitam fūy casti
gacōē. et quia tunc appēbit manib'
sue potestas et dñum xpī. Prohibet'
dñs requirere metum et ē. quia p
testas eius potestas chīa que nō auge
reatur et regnū eius q' nō cōstipauerit

diatur danicho. vii. peribitis gentes
i. tu anteq̃ et tu conphces. et quia
et tu conphces. et quia hoc erit ad
p̃tione cadum. ideo subditur. Dei
deripaueru exanduit dō et ē. et
finalit conchibit dō indicare p̃p̃u
lo et h̃m̃. i. c. pro populo catholico
fidelū quod erit in extremo iudicio.
ut non apponat ultra magnificare
se homo. i. anteq̃m̃ qui erit homo
p̃p̃us h̃y malicia a demone p̃stet
lis. p̃ quod ostendit etanq̃ sit deus.
ut dī cōfā ad thess. ii. psalmus. x.

In domino confido. hinc p̃b
p̃p̃m̃ talis titulus in hebreo.
ad victoriam dō. i. iusticia dō ierou
ni nūc hebreū dicitur victori dāuid. et
est eadē s̃m̃a. Exponitur autē dupl̃.
vno mō q̃ dāuid fecit hunc psalmū
ad laudem dei victoris. ul' quid dedit
dāuid victoriam de inimicis. Alio
mō q̃ dāuid fecit hunc psalmū de
euitandū alienis cū conatu quo vir
chorus intebat alterū superare ut
dictū est supra. psalmo. iii. De
inateria autē h̃m̃ psalmi dicit. ra
. ca. q̃ dāuid fecit hunc psalmū qū
fugiens p̃secutionē sanctis. dicit id
quod h̃ p̃mo. x. xvi. maledicti
sunt inconcepti dñi. qui eiecerunt
me hodie ut nō h̃tē in hereditate
dñi. dñtes nade seruis dñs alienis.
et post subditur. q̃nō fugit ad regē
geff. c. littera psalmi nō videtur
concordē cū dicitur. In domino confido.
q̃nō dñtis anime mee tūm̃gā in
montem. fugiens sanctis p̃secu
nem. ista cū littera magis indeb̃
sanare q̃ remanere in terra et di
uina confidencia. et eodē modo nū
probat̃ op̃io q̃ que dicit q̃ dāuid
fecerit hunc psalmū eo q̃ dāuid ad
mānāam vtrorū suorū. fugit ad

loca montuosa que erant tūora. ut
h̃tē p̃mo. x. in p̃m̃ibus locis
nō tā confidēbat in montibus illis
q̃ in dño. littera enī h̃m̃ psalmi ma
gis videtur conare q̃ deestatus fue
rit fugam. Et id videtur nūc tal
no meliori iudicio. q̃ iste psalmus
sit exponendus de reuisione dāuid in
terrā iuda ex dñia confidencia. pro
ut h̃ p̃mo. x. xvi. ubi dicit q̃ dō
fugit ad regem moab cū q̃d p̃p̃a
dixit ex p̃te dñi nōi manere in p̃e
sidio sed p̃secutū et nade in terrā
iuda. quod et fecit confidens de p̃ter
cone diuina. Agitur. scāndū hoc
psalmus nōe dñidit in duas p̃tes
quia primo ponitur confidencia de
ind p̃secutionē. cū amittēda di
uina protectione. i. h̃. dominus i
templo. Cū p̃m̃ dicit sic. In
dñlo nō. i. in eius protectione asseu
ratus ex verbis q̃d p̃p̃e. quomō
dictis aie mee tūm̃gā et ē. i. fugi
extra terram israel a facie sanctis.
sicut p̃ster enolans fugit a facie
sagittantis. et dirigit dāuid nerbi
istud ad vnos qui cū eo erant qui
dictam fugam s̃ consulerant. eo
q̃ multa eorū erāt amaro aie et
appressi erāt alieno ut h̃ p̃mo. x.
xvi. Quomā intenderūt et ē. hoc
allegabant vni dāuid dicentes.
fuge sicut p̃ster et terram israel.
quia sancti et cōphces eius omnib̃
querūt te m̃ficere. ut sagittent
mobituro i. m̃ficere. rectos corde.
dāuid et fr̃s eius. qui h̃c dirigit
dāuid sermōm̃ ad dāuid dicēs.
q̃m̃ quē tūp̃secuti. i. achimelech
sacerdos que m̃ficatū p̃cō fecit.
deseruerunt. cū et doech et alij
conphces eius in aliis sacerdoti
bus. ut h̃ p̃mo. x. xvi. in odni

ad mō. h̃m̃is autē qu
i. electi iustis nichil
i. ore. nēl manus. i. i
f̃t erit p̃ quod tū
e m̃ debent fieri. q̃
i. p̃t deatib̃ dñi
i. and protectione. cū
i. p̃lo cōfō. i. m̃
i. e ubi alicū angelic
i. cū est ibi modo sp̃
i. intelligi de temp
i. idū erat s̃m̃a talo
i. p̃p̃e r̃p̃am
i. p̃p̃i eius de p̃p̃
i. erant m̃ula de ṽ
i. tū est sup̃. r̃p̃am
i. ip̃m dāuid. ip̃m
i. h̃c eius m̃ficatū
i. s̃m̃at̃ actus cr
i. dominus m̃ficatū
i. amercandū. et m̃
i. tūp̃onibus ñi debu
i. m̃t m̃ficatū o
i. m̃m̃. quia p̃ hoc
i. m̃. i. m̃ficatū
i. h̃m̃. sic. dñs
i. approbat. p̃p̃i
i. m̃m̃. m̃ficatū o
i. p̃am̃s ei p̃m̃a p̃
i. bus. p̃o subditū
i. s̃ laqueos. quia
i. ex m̃p̃onib̃ nū
i. laqueos. ignis aut
i. m̃m̃. quia m̃ch
i. na q̃ non p̃t̃
i. s̃. q̃m̃ m̃m̃s dñ
i. s̃m̃. sicut oide a
i. m̃le. equitat̃ ṽ
i. ad remm̃m̃andū.
i. s̃m̃at̃ ad p̃m̃endū.
i. Anū m̃
i. h̃m̃c p̃m̃

dauid. scilicet ante quid fecit. q. d. adu
melech in istis nichil fecerat dignu
morte. nel manus. i. dauid qui nichil
fecerat pp quod tanta crux ppter
eum deberet fieri. Dominus. hic ad
scit de se uirtute dñia alicuius in
dauid protectione. cu dicitur. dñs i
templo suo. i. in templo glorio
sue ubi alicuius uidetur clare.
et sic est ibi modo spali. no em pot
hoc intelligi de templo materiali. qd
indū erat facta salone. Oculi eius
in paupere respiciunt. i. in dauid +
populu eius depauperati. quia cu
eo erant multa debitas obligati. ut
dictū est sup. respiciant aut oculi
dei ipm dauid. ipm protegendu. pa
pebie eius interrogant filios hoim.
i. scutant actus et cogitationes eoz.
Dominus interrogat iustū. ad re
munerandū. et impiū. ad pñciendū
temporibus nū debitis. Qui aut di
ligit iniquitatem odit animam
sua. quia p hoc ducitur ad ihe
nam. pñtiā dñe. ieronim m
heb hēu sic. dñs manu probat.
i. approbat. pñtiū aut et dilige
tem. iniquitate odit aia eius. i. di
spans ei pñā pro suis iniquita
tibus. Deo subditur. pñet si pñā
irs laqueos. quia frequē subito
et ex improviso mouitur. q. capu
laqueo. ignis sulphur et spūs p
cellatū. quia in iherusa et tanta
pñā q non potest bene exprimi a
lis. Qui iustus dñs et iusticias
dilect. sicut oñe al dñgnt sibi si
mile. Equitate uidet uultus eius.
ad remunerandū. sicut uidet in
istat ad pñciendū. ut dictum est.

S Aluū me fac. psalm. 17.
hunc psalmo preponitur

talis titulus in hebreo. Ad victoriā
sup octauā cantici dauid. accipitur
hic octaua pro iuramento octo co
daui in quo cantabatur istud canti
ci. sicut daui sunt sup psalmo. vi.
pñi autē psalmi fecit dauid qñ fu
gens de cēla saluatus fuit cum vi
ris suis. de prodicione hitatonū cēle.
qui tractauerant de traditōne eius
in manu cālis ut hērent. fano
rem eius. reddentes ipi dauid et vi
ris eius mala pro bonis. quia sal
uauerat eos de philisteis ut hēur
pñmo 17. xxi. dicit igitur. Culmim
me fac dñe qñ defecit salis. de cū
tate cēle. qñ dimissus sunt iusta
tes operū et aboni. alicuius hoim. i.
ab hitatonibus cēle. qui dicuntur
hic filijs hoim. et nō di. vana locuta
sunt unusquisq ad proximu suū.
mutuo se exhortantes et occulte ad
procedendū dauid in fauore cālis
regis. Labia dolosa. suple vtroum
cēle. In corde et corde locuta sūt. quia
in iuris suis preuidebant ipi dauid
fidelitatem et mē se contrariū tracta
bant. dicat dominus vniūsa labia
dolosa. i. labia cēpitaurū. et linguā
magniloquam. quia erant pñciē
tes iuris ipi dauid q facerent magna
pro eo. 20. i. linguā magniloquam
quia dicebant se facere magnū pro
rege saule. et sic hērent eius grām
si tradere ei dauid. vñ subditur.
Qui dixerunt. i. mē se tractāde. i.
quam mēm magnificabimus. qz
procedendo dauid magna pro saule
facimus. et sic hēbimus oportū
tatem petendi magna hēs ab eo.
Labia nra a nobis sunt. i. illa que
tractamus. contra dauid procedunt
a nobis. et nō ex aliorum suggestio

ne. et sic erunt magis placata coram
rege. et que erant illa iura. Subdit. quis
in dominum est. sic enim dicebant quis
dubitat qui scilicet sit dominus in: et
non dandum. et ideo debemus ei favere. s.
id non valet. quia favor iste erat
contra deum. et misericordiam. Propter misere-
ram. hic contra pontium ipsius dei pro
fectio est dauid cum dicitur in persona eius
in misericordia in operibus et c. dauid et
morum eius qui multas miseras
sustinebant tanquam fugitivum et depau
peratum. nunc congaui. ad eos prote
gendum ad dicta prodictione. ponam
in salutem. i. in epistola ubi dominus dedit.
responsum salutis ipsi dauid petenti.
i. r. xxiii. Sitadent me viri cople
et eos qui merui sunt in manu Saul.
us. et dicit dominus. tradent. et sub
ditur. misericordiam est Saul qui fugeret
dauid de cople et saluatus est. Fidu-
cali. agam in co. i. in dauid ad hoc
cum saluatus deus dauid. ut per eum
populus israel protegeretur. et fidu-
cali. ageret eloquia domini. que locu
tus est ad abimelech. reuelando pro
dicionem hitatorum cople. Eloquia ca-
sa sunt in aquila fluminis. argenti
igne examinati et c. hoc additum
ad exprimendum certitudinem veritatis
in verbis domini. Ideo subdit dauid.
In domine servabis nos. i. protegen
do contra dictam prodicionem. et custo-
dies nos a generatione hac. i. ab hita
toribus cople. et a tante mercede. quia
non permittes nos cadere in manus
eorum. In circuitu nostrum ambulauit.
i. hitatores cople et ipse Saul qui que
rebant dauid et viros eius decipere
inibus in uoluntate. secundum altitudinem
tua. i. secundum altitudinem consilii tui
quod est incomprehensibile. multa
phrasa filios hominum. i. Saul doctus et

alios eorum complices et cople hita
tores. In mea predicatione ad exanimum
pacem meam. et mentis vite futu
re. Posset autem iste psalmus mo-
rali. exponi de quolibet malo in peccatis
inibus posito. contra quem patitur
machinaciones et insidie. totum tuum
conuittit ad mentis sue pacem patris
ab omnibus literari auxilio diuine
gracie. sed paulo quia de facili potest
ad hunc finem applicari. psalmus. vii.
Utriqueque domine. hunc psal
mo ponitur talis titulus in
hebreo. Ad victoriam dauid. in em
eromum. victori dauid. quod in
idem redit. et exponitur dupliciter.
vno modo ut sit sensus per suppletionem.
Ite psalmus factus a dauid. de cau
tandis est. Ad victoriam. id est cum
quod conatu leuitari. ut frequenter
supra est expostum. Alio modo ut sit
sensus iste psalmus factus est a da
uid. ad laudem dei victoris super omnia.
nec qui prestat victoriam. De ma-
teria autem huius psalmi. dicit. r. a. a.
q. scilicet est de quatuor regibus per que
affligendi erant filii israel. primo
regni babiloniorum quod destruxit ci
tatem iherusalem et templum. et captiuauit
populum. sub nabugodonosor rege. ut
habetur in. ii. r. secundum autem regem per
saul. sub quo fuit prolata iherusalem
et templum. ut habet primo eisdem. iii. r.
Tertium est regnum grecorum. per quod
fuit positi iherusalem ab hoisacis in tem
plo. et populus occisus. et complices
compulsus ad idolatriam ab antio
cho rege. ut habet primo machabeorum
i. c. et c. d. vi. Quartum est regnum
romani per quod fuit iterum templum
destructum et ciuitas et populus
captiuatus sub tito et vespasiano
imperatoribus. et a prima afflictione

fuerunt filii israel liberati per cyri.
qui remisit captivitatem. datus hinc
reducendi templi. a sedā p dāni.
sub quo cōfirmatū est templū sedā
ut hī pmo edre. vi. a terna per ma
chalcos. ut p; et pmo et sed macha
leoni. a quarta expectant hīcari
per regem mesiam. Sed istud dān
deficit in duobus. vni est quī sup
ponit kullim. i. xpī veniunt. et q
debet terminari ista captivitas
indeorū que usq; ad finem mundi
durabit scilicet quod dicitur amos
sed. si tribus sceleribus iuda et si
quatuor nō conuertit. q. sic expone
vno mō. q. hī scelerā tua p que m
auritū tres pmas afflictiones. sic
nunt eis remissa. quantum ad hoc
q. liberarentur. nō tū quartū scilicet
quod fuit venditio xpī et occisio. p
quod sunt in hac captivitate. remit
tentur eis sic q. ab ista captivitate hīc
revertantur. **S**ecundū est q. dicit po
pulus israel afflictū grauit a regno
psalun quod nō est verū. quia illud
regni remittit captivitatem babilo
ne ut dictū est. et pmit filios is
rael habitare in terra sua pacifice. ut
in legibus singi nec illud mīxedi
mentū reducendū est templū. fuit
a regib; psalū aut dicit. ka. ca. si
pūm edre. i. a salmaritans. quib;
fuit concessū q. nō pmitteret cīta
tis reducendū est templū plus faci
entes q. eis mandata faciat a regē
vni et postea cōfirmatū est templū
hīc dāno regē psalū. et ex dān
hīc pūm edre et necesse appet. q. re
gū illud tractant mīcos satis
humane. p quod. ex. i. illud re
gū designat p faciem hoīs. quia
illud regni satis hīc filios isrl

tractant. Sequēdo q. dictū. ka. ca.
in pte dimittendū est regni iordanū
et regni psalun idēbns pdictis.
et loco istonū accipiendū est regni
assiriorū q. captiuant regnū isrl t
pore osce. ut hīc. i. m. x. v. m. Et regū
egypciū. quod afflxit regnū iuda
tempore ioasaz q. pharao nēthas vic
tū māt megyptū imponens fir ti
butū magnū. ut hīc. i. m. x. v. m.
Et sic tertiū regnū est babilomoz
et quartū grecorū. **P**er sedm istā
sūam dān pūdens quatuor afflic
tiones pdictas s. suscitantes. facit
quatuor questionēs. ptenus et deinde
rans eas facit. dicens in psona ppl
israel. **P**er quo dūc obhūsceris me
. i. in populo meo iā succedū. per
mittendo cum affligi ab assiris in
finem. i. eadē mō dicitur cū afflictio.
usq; ad finem faciem tuam a me.
tandū dimittendo populū meū i
egypciū seruitute. **Q**uādm pōnā
consilia in aia mea. tractans et cō
siderans quō postmū libāi acapāta
te babilomē. et loquit dānū m p
sonis isrl filii ioseph. et zoroabel
filii salathiel qui frequēt mēditalei
tur et deum deprecantur de captiua
tis hūmō reditū. **E**t dñs exauduit
eos. quia factus est sub corū dīcatū.
ut hīc pmo edre. **D**olore in corde nro
per diem. i. omī die quia de destructo
ne cītatis ierusalem et templi dolebat
q. contūne. **P**er quo exaltab; amicus
meus. i. antiochus qui per sībiam
fuit ita eleuatus. ut videtur s. q. hīc
pelagus ad it agendum et tū ad na
uigandū p mētis eleuacōne. ut dī
sed. mach. v. **S**uper me. q. pūm isrl
numis afflxit et suppediuit. p. p
pheta dicit. requie. oclū tue mē. et

no. i. p. p. p.
bet q. v. m. v.

crandi me. liberando a tanta tribulacō
ne. dñe. per oīa quibuscōnem. dñs.
per aradonem. meus pueri cultu
et fidem. Illūa oculos meos. hñc
consolans tūc. ne uquam obdormi
am i morte. mortali culpe. et p cōis
in morte iherime. fractus in pacia
degratione sub tanta tribulacōne.
Regū dicit inimicus mī. i. diabolus.
pualui aduersus eum. q. contigit qū
aliquē dicit a morte culpe in mor
tē iherime. Qui tribulant me erul
tabunt si motus fuerit. ad hoc ei
semacherib. et pharao. et nabue.
tribulantur filios israel. ut tūc
ferret eos de terra sua. unde et sena
cherib. nūstuit filios israel i assyrios.
et nabucod. tres tribus in babilonē.
et pharao et ioachaz in egyptū ut q
dictū est. sūt antequā tribulant
indos. ut faceret eos cūre ad gen
tilem ritū. Ego autē in nūa tua.
nō in iustia mea. Quā ab istis tri
bulacōnibus liberari. sō sōdit. Erul
tant cor meū. leticia interiori. Can
talo dñō. leticia exteriori. cōm qd
dit in fira psalmo. lxxv. Cor me
um et caro mea erulauerit in dē
um vniū. psalmus. xlv.

Orit in sapientia. hñc psalmo
pennat talis natus in he
breo. Ad victoriam dauid. et expō
tur sicut supra psalmo. xi. De ma
terna hñc psalmi dñm aliqui. q. ē
de semacharib qui p mīcos et hñs
blasphemant dñm israel dñm
isrl. ut hñ. mī. x. xvi. et. xix. dñs
q. nō posset ericere ezechiam de ma
mbus suis. et sic negabat dñiam
potentiam. et p cōis tñi qui est id
cū sua potentia. et hñ hñc psalmi
satis pōt ad hoc applicari excepto
uersu ultimo qui videtur discordare

quia fiat mentione de dñi capiti
tatis plebis iudaice. semacharib an
tem non captiuant ezechia et eo
psalm. et hñc captiuauerit osee rge
israel et eius populi. ita hñ cap
tuitas non est redicta nec redire
tur secundu sententiā hebreorum.
p quod ka. sa. expōit hñc psal
mī de nabucod qui blasphemant
dñm isrl. illo et tñ qñ nūc mō
di templi ei p nabucodā. qd nō
fecisset. si reputasset eū verū dñi
sedm hoc diuiditur iste psalmus in
quatuor ptes quia pmo de scribit
ipm nabucod et populi sui malicia.
sed et hoc eximiatō dñm. ab. d.
minis de celo. tñ debita pena. i. h.
nōne coguo sent. quarto liberatio
psalmi israel et dei misericordia. i. q.
dabit. Enra pmi dñm. dñt
in sapientia. i. nabucod et eius cōis
non est deus. non negabat geila
hñc dñm quia colebat dñi cū.
ut hñ. dñ. q. s. negabat dñm isrl
esse uerū dñi potissimū. quod est
fñ et eroneum. corrupta sunt.
luxuria quia babilony erant luxu
riosa. et ab hominibus. idolatria. q.
est deo ab hominibus. vñ et frequen
ti scāa scriptura nōiatur ab hominibus.
inuidus suis. quia talia studiose
et apposito crebant. non est qui
cat boni. i. meritorii. hñc aliqui
facere aliquod bonū de geile. sō
ē ulq. ad vniū. si nō est in hebreo nec
in iustia dñi ioumū mī hebrei. sed
mīa ponitur ut ubi expōit. dñs
de celo. hñ cōis ponit dñi malicia
erantiatō. cū dñt. dñs de celo pōit
sī filios homi. q. nūc pñs potest
latere ipm. ut videt q. ē intelligēs.
per verum cognitiōe. aut requirēs
xii. p bonā opacōne. et quales pte

deos inuenerit. ostendit. Quis deus
nauerit. a rectitudine iustie. sicut in
uiles si sunt. dicit aut res inuiles
 que non uale ad finem intenciu. sicut me-
 dicina que non uale ad salutem. hoc
 aut ordinatur ad salutem ad q-
 iam erant in epi. Non est qui faciat
bonu. s. meritoriu q non pot esse cu
fide et caritate. non est usq ad uniu.
 ita q nec uniuersalis reputatur in eis.
 quia sine fine impossibile est place-
 re. ut dicitur heb. xi. Aliter exponi
tur. non est usq ad uniu. exceptane. i.
 in omnibus populis non est n. vni. c.
 ipsi iudeis qui de deo heat legem uera
 et cultu. Ier. n. data in morte synag.
 solum sunt data iudeis populo. se-
 pulchri patens et cultus eor. quia
 nitebantur. deglutire populu iuda-
 iai. huiusmodi fuit dolose agebant.
 q. mali quod inferre non poterant
 potestate. inferre querebant frau-
 dulencis et dolositate. quor os ma-
 ledictione. i. blasphemis contra de-
 um. Et amaritudine pleni est.
 contra dei populu que nitebant inflic-
 et ad amaritudinem mortis deduci.
 s. subditu. veloces pates conu et e.
 Conuersio et inuersionis i vni conu
 ad hoc em discantebant p. f. i. i. i.
 ut ipsi iudeis tota. cetera
 et ad misericordiam deduceretur. via
paas no cognouerit. i. tenere no
huerit. et ea huius subdit. cu dicit.
no e timor dñi an oculos eor. carpi
ti est ei pñ. xv. p timore dñi decti
 nat ois a malo. et ideo subtrahit
 huiusmodi timore. currit ho-
 mines ad malu sine freno. Nonne
conuenerit. hic conu. pñ. pñ. pñ.
paas pena cu dicitur. nonne co
quosset omis q. exant. iniquitatem

. i. de iniquitatem. q. d. sic. qui agno-
 scunt. p. pene s. infigende expiema-
 am. Qui deuorat plebem meam si
cur etiam panis quia delectantur
 in occasione sicut in lapidi abi cōsti-
 one. sedm id pñ. i. letantur ai male
 fecerunt et exultant in rebus pñi-
 nis. Quia non inuenerunt. in afflic-
cone pñi. quia non crediderunt i eu.
ip qd dicit. Ro. x. Quis inuocabit
eu inquit non crediderunt. hic tripi-
duerunt timore ubi non erat timor
 sedm qd scribi pñ. xviii. fluit
 ipius nemine pñ. q. d. dicit autē
 . ka. ca. q. h. sunt impleti i baltha-
 sar nepote nabuc. qui videt manu
 scribentium i pte. fuit ita territus
 q. compages remi regni eius solue-
 bantur. et gema eius ad femur se-
 nucem collidebant. timore aut huius-
 modi. Et cu illa manus eu no ta-
gebat. nec sciebat q. signabat. qui
dñs in generatione iuda est. in he-
breo non est hic principu nertus.
 sed est finis illius pñ. dñs. d. red-
 ditur. cu dicit timoris. co. n. q. co-
 est in generatione iuda. i. in egiptu
 gradue nertu. nertu. ab eo ta-
 lis timor alii malis hoibus. consi-
 lio nertu. hic est principu nertu.
 et est sensus consilii populi iud.
 de paupertate confidit. tu nabucod.
 et exatus tuus. i. confusibile et
 oprobriose dicitur. et quod sit tui
 consilii. subditur. Quonia dñs
q. eius est. iherabant. n. babilo-
ni filius iud. in captiuitate ductis.
 q. q. abant in deo qui sic pñ. i.
 int. eos captiuari. Quis dabit. in-
uicio ponitur iherab. populi iud.
 ex dei mia. ai di p. modis optau-
 tis. Quis dabit et spon. i. ex celo

pr. non designato eo q' ibi fuit templu
dñi. n' aliter. Quis dabit et hon. pr.
modu negantis. salutem israel. q. d. ut
his. quia in captivitate babilonica
destructu fuit templu ut h'c un. x. ult.
et sic nō poterat ibi offerri sacrificiū
pro salute israel. et sic liberatio ab illa
captivitate. excola dñi liberalitate erat
expectanda. p' quod subditur. Cum
adūit dominus captivitate plebis
sue. inducēdo eam de babilone. erit
tabit iacob et letabitur israel. Quia
redierit cū magna leticia. et exultacō
ne. Moralit' aut' pōt' expōi p's iste.
de quoz pōt' dñe in malis suis obstina
to. qui in v'bis confitatur dñm. nē
gat tū fco. secundū illud t'p's. i. con
fiteatur se nosse dñm. f'is aut' negat.
cū malicia dñs examinat et pu
nit. et innocētē de manu eius eripit.
et sedm p'dicta et h'c cūam pōt' de
facti h'a applicari psalmus viii.

Omnis quis habitabit. hinc p's
p'mittitur. talis titulus m'he
breo. psalmus dauid. ex quo app'et ac
tor psalmi. de materia aut' dicunt
aliqui q' dauid fecit hunc psalmū ad
oñdūvū qm' cēt dignus habitare in
terra israel in securitate et absq' tūc
inigracōne. i. ille qui h' condicōnes
in hoc psalmo d'scriptis cū dicitur. qm'
dicitur. Qui ingreditur in macula.
et c. usq' ad finē psalmi. p'orūsit. n.
illis dñs illis terre h'itacōnem. q'
dñi celerent eum et faceret iusticiā.
et eos de t'ra expellē. qm' facerent cōf'ū
rū ut p' dñm non mēt. xj. et in phi
ribus loas. n'ctis t'ramēti. et cū
dicitur. Dñe quis habitabit in tab
naulo tuo et c' p' talismanū et
montē intelligitur dñs n'lm. cū
vna p's erat in monte et in illa fuit

templum. et p'ntū que erat incho
p'hs in m'ca intelligitur tota terra
et ad hoc laas pōt' applicari h'a
h'ns psalmi. videat tū n' q' dauid
fecit hunc psalmū pro sacerdotibus
et levitis in templo ministrantibz
dñs. et id tenebant ad maiore p'f'e
aonē quā cōis p'f'us p'p'ntis. sic
erāt m'f'ri q' ad sedm hoc d'midit
iste p's in tres p'tes. quia p'mo c'
hoc dauid monet quēstionē. sed
pōnt quēstionis solucōne. ibi. q'
ingreditur. et t'io conclusōne. ibi.
Qui facit hoc. Cū p'mū dicit.

Dñe quis habitabit in tabnaulo tu
o. i. quis est dignus seruire tibi in
loco s'co ubi est archa testamenti.
et dicit in tabnaulo quia tempore
dauid archa fuit in tabnaulo qd
c' t'endit. ut h'c p' p'aly. xvi.
aut quis requiescet. hoc est in qui
ete mentis et corporis tibi seruiet.
In mōte s'co t'io. i. in mōte moria
quem elegit dñs ut ibi finideret
templū s'co nōi dedicandū. Qui in
greditur. h'c cōm' pōnt dauid it'p'o
hōnem. d'scribendo p'f'ōne que in
ministris dñi requirebatur cū dñi
Qui ingreditur in macula. i. corp
ris et mentis. p'ap' n. leuita. xij.
q' homo de semine aaron h'ns ma
culam corporalem. repellatur a sa
cerdotio ut vltimus d'claratū fuit
ibidē et multo magis est indignus
deo ministrare. h'ns maculam mor
talis culpe. et opatur iniquitatem. q'
non suffiat d'clmāre a malo. nisi
f'opertur l'vni. Qui loquit' ver
tate in corde suo. i. prout castat in
corde suo. et hoc facit quedam virtus
que a p'p' n' c'et'p'oz. veritas nō
minuatur. p' quā homo talem

in fas et v'bis

in facis et iudis se ostendit. exterris quahs
 est interius. Non erat dolium in lingua
 sua. alii uerbis deapicendo. nec facit
 primo suo malum. in facio. et oppo-
 nit non accepit aduersus primos.
 defecis enim peritos in propriis.
 ut ad eorum infirmitatem alijs propa-
 lando. Ad nichilum deductus est in con-
spetu eius malignus. quia scilicet
 uirtutem non est aliquo honore dignus.
 eo qd honor defecit. ut aliam inter-
 stimonium sue uirtutis. ut hie in. ethi-
 cor. Timentes autem dnm. i. uere di-
 uinos glorificant. eos manifeste et pub-
 lica honorando. i. uirtutem eum delata
 aliam interstimonium sue uirtutis etiam
 in seculo. ut coram paucis. dicitur
 honor. si autem hoc fiat publice et co-
 ram multis. de gloria. q. quedam
 clara. g. imitata in. a claritate de-
 ca. Am iurat proximo suo. et non
 decipit quia facit iuramentum bonum
 et tenet eum in iusticia. i. ieronium
 ius hebrei hie sic. Iurat ut se affligat.
per ieiunia et vigilas carnis castitas
et non mutat iuramentum euando.
 si ibi ponitur iuramentum pro uoto.
 quia utriusque est obligatorium. Am p-
curam suam non dedit ad usuram.
 Etiam gentili ne dicit hic glosa hebrei
 ca. et p hoc uidetur. qd iste psalmus
 de pfectione sacerdotum. et non communis
 populi intelligatur ut dictum est. qd
 lex moysi pmittebat coram populo tradi
 ad usuram alieno qui non erat de
 gente iudeorum. ut hie dicit. xxi. Sed
hoc non pmittebatur sacerdotibus.
 qui debebant esse maioris perfectionis.
 Et immo et innocencem non acce-
 pit. ad accelerandum ei in iudicio.
 si enim aliquis talis dubius accide-
 bat in aliqua ciuitate ex ierusalem
 redire debeat ad iudicium sacerdotum in

utrum ut hie dicit. xxi. Et pro defunctis
 tunc illius iudicium. non erat latum
 eis aliquid accipere pro mercede. Am
facit hoc. hic coram dauid infert con-
 clusionem dicens. Am facit hoc. qd
 dicta sunt in hoc psalmo. Non ino-
uebi etc. i. non amonebitur. tanquam
 indignus alio ministerio in uita pui-
 ti. nec et apud in uita futura. con-
 traria uero faciens. amonebitur. sed in
 quod dicitur. ps. xxi. ca. Ad conu-
sum templi p sua maiestas. quia tu
 hic. aut qd qm hie. et subditur. ecci-
 te faciet deus apud sicut gallus
 gallinachis etc. Moraliter autem
 posset psalmus iste exponi de pfectione
 ministrorum ecci. et posset textus ap-
 plicari de facili. qd p alio intendens
 sensum huius psalmus. xxi.

Conserua me. Hinc psalmo pre-
 ponitur talis titulus in hebreo.
humilis et simplicis dauid. qd expo-
 nit aliqui de persona ipsius dauid hu-
 milis simplicis. ut p ex de arsu pu-
 mi. x. et cecidi. ptenas ad deo conser-
 uari in pfectionibus sanctis. et abla-
 ion filij sui. sed hoc non uidetur uerum.
 quia prius apud ad intelligendum
 distinctus illustratus. dicit hinc psal-
 mi intelligendum esse de xpo. et non de
 dauid. act. ii. ubi dicit sic de xpo. qd
 deus suscitauit solius doloribus in-
 ferri. in quod impossibile erat te-
 neri illi ab eo. quod probat per li-
 teram huius psalmi. d. dauid cum
 dixit in eum. i. in xpm ut p xpm.
Proinde cum dnm coram me temp-
et. utq ibi notis michi facta uia
 inter plebis mee iocunditate ad facie
 tua. allegans hanc uiam huius
 psalmi secundum iustitiam. lxx. que hic
 erat autentica. et subdit eam expo-
 nendo. vni fratres licet audet dicere

p[ri]ncipio gen[er]is. gentiles aut[em] comi[n]i
 ad fidem catholice[m] unanimit[er] p[er] i[de]o
 la et alia uerba que habebant ad eoru[m]
 reuerentia[m] obliu[is]a. an[te] i[de]o subdicitur.
Domini[us] p[er] hereditatis mee. i. p[er] mea
hereditaria. d[omi]ni. n. i[de]m xpi[m] ele
gerit comi[n]i ad fidem. pro p[ar]te sua
hereditaria. et alias mei. i. p[er] passio
nis mee que p[er] uiam m[er]it[um] des
ignatur. u[bi] saluator de sua passione
dicat. an[te] xxiij. Si n[on] posset hic ca
l[or]e fuisse nisi u[er]ba illa et c. multi
aut[em] gentiles aut[em] comi[n]i comi[n]i xpi[m]
p[er]sequentes. amore xpi[m] postea ad
passionem se prompte et letanter
obtul[er]unt. ex hoc p[er] q[uo]d heredi
tatis eterne o[mn]ia. i[de]o subd[icitur]. Tu es
qui restitues hereditate[m] meam m[er]i.
fines cecideru[n]t m[er]i in p[ar]te. i. in
ap[osto]lis que p[ar]teris fueru[n]t a p[ar]te ad
u[er]itatem. et ip[s]i p[er] sortis m[er]i fueru[n]t
ad p[ar]tand[um]. que sortis ap[osto]loru[m]
p[er] fines intelligu[n]tur. u[bi] in libro io
sue sortis. v. tribu[n]t. frequen[ter] uelau
tur. i. amali et fines. et loquuntur
hic scriptura in p[er]sona f. t[er]m[in]o de
mebris ad caput. Et cu[m] hereditas
mea p[ar]tita est m[er]i. i. c[ir]ca fide[m]
que uocatur hereditas f. sicut scribi
tur in p[er]sona d[omi]ni. i[de]o. h. Qui fecit
omnia ip[s]e est. et int[er] acceptu[m] heredita
tis ei[us] d[omi]ni c[ir]ca nomen eius. le
u[er]itatem. hic restituitur scriptura ad
actio[n]e[m] f. ho[m]i[n]is erga deum. cum dicit
in p[er]sona eius. benedicam domini
gracias agendo deo p[er] u[er]itatem h[ic] i[de]o.
vi. Pat[er] gr[ati]as ago tibi q[uo]d audisti
me f. c. Qui tribuit m[er]i intellectu[m].
quia a[n]i[m]a f. ab instanti creatio[n]is fu
it repleta sciens. i[de]o et usq[ue] ad
noctem. i. usq[ue] ad mortem que in
scriptura uocatur. iuxta p[er]uenit
me renes mei. i. iudei de sanguine

mea nati. xpi[s]tus enim ad m[er]i carne[m] na
 tus fuit de m[er]is. p[er]tela aut[em] de ag[er]u[m].
 p[er] renes eo q[uo]d ibi inget uirtus gen[er]a
 tina in seru[itu]m m[er]i. iudei aut[em] m[er]i
 erunt xpi[m] in uita dicentes ei. demo
 nui h[ic]s. jo. viij. et dicentes xpi[s]tus. Ecce
 homo uorat et potator uini. Et p[ar]do
 et publicanoru[m] amicus. an[te] xi. Et
 in passione dicebant. uach q[uo]d de stu
 is templu[m] dei et c. an[te] xxiij. p[er] u[er]itatem
 d[omi]ni in conq[ue]rat meo temp[or]e.
 quia a[n]i[m]a f. ab instanti creatio[n]is h[ab]et
 continue claritate[m] d[omi]ni uisio[n]is.

Anoma ad dext[er]as est in u[er]itatem moue[n]t[ur].
 humanitas ei[us] f. est organu[m] u[er]itatis
 co[n]u[er]t[ur]. et id[em] u[er]itatem mouit ad ali
 quid m[er]i secundu[m] uoluntate[m] u[er]itatis.
 p[er] quod in xpo n[on] potuit e[ss]e aliquis
 motus inordinatus in iuge[n]t[ur]is ex p[er]
 dictis inu[er]is. uel ex quib[us]cu[m]q[ue] cau
 sis alijs. p[er] hoc et c. Hic co[m]m[un]e de
 caritate[m] ip[s]ius f. resurrectio gloriosa
 al[ia] dicitur. p[er] hoc. i. p[er] resurrectione[m]
 mea[m] que m[er]i ponitur que erat ca
 le[n]te ordina[n]te ip[s]i xpo. certitudo. n.
 boni expectati. est causa delectame[n]ti.
 quia p[er] certitudine[m] op[er]andi boni
 futuri iam apprehendi quasi p[re]s[ens]
 et sic est causa delectatio[n]is que est
 de bono apprehen[n]do ut p[re]s[ens]. i[de]o
 et caro mea requiescat in p[ar]te. f. resur
 rectionis future. Anomam non d[omi]ni
 lingue[n]t[ur] a[n]i[m]a mea in inferno. i.
 in limbo[n]i p[ar]ti u[bi] a[n]i[m]a xpi[s]ti fuit
 p[er] xxiij. horas t[er]ti[us]. c. ab hora nona
 fere certe in qua fuit sepa[n]ta a corp[or]e
 re. usq[ue] ad d[omi]ni diei d[omi]ni q[uo]d
 fuit corp[or]i reunita. i[de]o subd[icitur]. Et n[on]
 dabis sa[n]c[t]u[m] m[er]i. i. corp[us] meu[m] totali
 m[er]i uoluntati. uide[n]t[ur] corru[n]tione[m]. i. ma
 n[er]atione[m] u[bi] putrefactio[n]e. fuit t[er]ti[us]
 corru[n]t[ur] accipiendo. pro morte q[uo]d
 corp[us] f. sic mortu[m] p[er] sepa[n]tione[m]

anime. Notas michi fecisti mas uite
accelerando tempus resurrectionis mee.
adimplebis me leticia cum vultu tuo.
quia tunc gloria aie. tpi quam hnt
aphapio. et quia consistit mundando de
mi facie ad faciem. hnt deuata ad
corpus in sua resurrectione. quia ex t
hnt corpus gloriosu. delectaciones in
dextera tua. quia xpus assumptus est
ad dexteram patris scdm quod dicitur. ni
ile. Et dñs quid ihs postq locutus
est eis. assumptus est michi et sedet a
dextris dñi. ab m sine. i. meum. quadi
gritas huius sessionis erit in qd hoie
sempitne diuicoms. Adorati pot ex
poni psalmus iste de quoli fidei qui est
membru xpi. expectans resurrectionem
future. et pñe sui ad dexteram cum alijs
electis. fm qd hnt ost. rrb. psalmus xvi.
Exaudi dñe. hinc psalmo pñe
talis titulus in hebreo. et i tñl
lacione romani. oro dauid. et quopz
actor huius psalmi. accipiendo laude
psalmi pñe pñe dicitur pro ordine.
quia accipiendo psalmi pñe pñe
dicitur. apfaliendo publice ul ai mñ
mcto nullus. sic nō est psalmus. sed
est oro dauid in scarto fñi apud deum
pro liberatione sua a pñe dñe saulis
et suori satelita mahaa. ista enī
duo faciunt ordinem aliam exaudi
bulein. cadā. i. A resurrectionibus. Enī
pñi dñe sic. Exaudi dñe iusticiam
meam. i. meqm p iusticiā meam
quā tenui erga saul et domū suam.
pro quibus multiplicat et fidei dñi
ind laborant. ut p ex deursu pñi
x. et cōdi. Auribus pñe ordinem me
am. loque de deo pmodū inuati qz
inde non sunt inuati corporis.
nō in labijs dolo sis. i. ordinem meam
pñe fñi a me ueraciter et adde. et

non labijs tantū sicut oro comū de qui
bus dicit dñs p iñia. rrb. Populus
hic labijs me honorat. cor autē comū
longe est a me. De multitudine iudicij
mei prodcat. quasi dicit patris simi
litudinem quidquid iusticijs deatue
ris. unde dicebat saul pñi x. rrb.
Si dominus sciat et adūsum me.
Adorati sacrificium. Passi tui vident
equitates. inter me et saulem. proba
ti cor meū. quia homo videt ea que
parent deus autem iudicat cor. ut hñ
pñi x. rrb. Et dicitur nocte. cognosce
do et examinando cogitaciones meas
nocturnas que magis latent. diuine
autē alij paliqua iudicia hoibus pa
tent. Igne me examinasti. i. igne tñ
bidacionis me purificasti ab aliqui
bns meis insolentis. si quibz non
tñstaur nita hñia. scdm quod dicit
et. ij. i. igne probatur aurū et in
camino argēti. et hoies reprobabiles
in camino tribulacōis. Et nō est in me
ta in me iniquitas. Nō intendit dñs
p hoc se dicere inuati. Ab oī peccato.
Et quia non fecerat aliquid iniquū
erga saul. unde debet eum pñe qñ. i.
magis bis ei pñat a morte. Enī pñe
et eum occidit. ut pñi pñi x. rrb. x. rrb.
ut nō loquatur os meū operatiōni.
quia nō solum contra saul cū pñe qñem
nō extendit manū suam. cū pñe qñem
do aui pñe qñem nō dicitur est. i. nec x re
laxant os suū inuati de qd loquē
do. i. magis reuacit. unde dicit ei.
pñi x. rrb. Nunc ergo audi oro dñe
mi rex abacerni tui et c. pñi iñia labijs
tui que dixisti. i. iñia. x. rrb. Non
querēs ulaonem nec memor eris
inimice tuor. Ego autodiui
bias diuinas. quia pñi iñia tua pñe qñem
ego pñe qñem saul nō querēs ulaones

Et copiant me e pro
talis et rripibus. pñi q
vñe dñe. quia a mñe
opñe tñe me pñe qñem
re. fac gressus meos in
ut nō dñe a via vñe
mñe qñem nē qñem me
mñe. Ego clamauit qu
mñe. ex hoc qñem aha
hñe qñem iñe exaudir
clauauit de pñe dñe. pñe
tñe in et c. loquitur dñe
mñe qui inclinat aurē
qñem aut eū exaudir. mñe
tñe. i. fac cas mñe
hñe auge tam pñe
A iñe tñe. Hñe
exaudir sine ordi
a saul. d. a iñe
mñe que est qñem
de pñe qñem. opñe a
dñe de dñe mñe dñe
mñe. iñe. tñe qñem
pñe. Scitatur oues a
a iñe. dñe. dñe
tñe in sua qñem dñe
dñe in rege pñe mñe
saul et mñe complices
dñe. ut pñe qñem a
qñem pñe uocare mñe
a iñe. iñe pñe mñe
qñem mñe pñe pñe
qñem. iñe. ne mñe
pñe. iñe. iñe. iñe
qñem. iñe. qui me a
qñem ad mñe de
qñem mñe mñe
qñem saul et dñe
dñe. iñe. iñe. iñe
mñe. iñe. iñe. iñe
ad iñe. iñe. iñe
nā. a bñe mñe. pñe

Et sic oporuit me esse profugum in montibus et rupibus. In quibus sunt vire dunt. quem a me fecerunt. non oportuisset me per tales vias ambulare. placeat gressus meos in semitis tuis. ut non declinem a via vitæ. ne non moueantur nequicia mea. a rectitudine iusticie. Ego clamaui qui exaudisti me. i. ex hoc quia alias me saluasti hoc semper iterum exaudisti. propter quod iterum clamaui deprecando. d. Iudicia aure tuam in et. loquitur de deo more hominis qui inclinatur ament suam aliam qui multum exaudire. misericordiam nostras tuas. i. fac eas mirabiles me pauperem humando auge tam potentia. et iniquo. A resistentibus. Hic colligitur dauid pro exauditione sue ordinis allegat neque nam Saulis. d. a resistentibus dextere manus que est organi organorum. designat opus. opus autem misericordie sue dextere manus dextera. opus sue in facie sinistra. scilicet quod dicitur ait. xv. Statuerunt oues ad dextris. eos autem a sinistra. dominus autem posuit dexteram suam super dauid ex sua misericordia vincto de eum in regem per samuelem. autem dextera Saul et sui complices resistebant. Quia dicitur me ut pupilla oculi. i. ita diligenter quod non possint nocere michi. sub vultu alani magni protege me. i. ad modum galline solite protegenas pullos quos sub alas. ne milium possit eos occidere. Et ego in manu tua. i. Saulis et filii sui. qui me affecerunt. persequendo ad mortem de loco ad locum. Iudicia mei anima meam circumdederunt. qui Saul et vir eius angelant de et viros eius in modum corone ita quod dauid deprecabatur se posse euadere. per. et. adque amicum uenerunt persequendo me obsequio ablati nulla misericordia. per tale modum

loquitur iohannes prima canonica qui videtur fuisse suum uisum. et clausit viscera sua ab eo et c. Os eorum locutus est superbiā dantes se me occide contra dominam ordinacionem que disponit me regnare post saulem. proiacentes me. i. suis persecutoribus me eiactos a cor hominum societate. circumdederunt me. in tendentes in diuersas aliquas. Paulos quos statuerunt declinare in terra. in terra enim regni tui. persequerentur dauid ad mortem. ne regnum Saulis transiret ad eum et ad domum suam. Suscipuit me sicut leo paratus sum ad predam. i. a per me persequentes ad maria ardentia. Et sicut catulus leonis hitans in abditis. quia cum hoc perquerantur rex dauid in oculis insidiis et ipse exclamavit dauid. d. Exurge dñe pñem eum. Et loquitur de pñem per modum futuri quia iam erat liberatus ab inimicis ut dñs est. sed hoc facit ad exprimendum statum fuerat positus in persequendo. dicitur g. Exurge dñe pñem eum. dando ei in persequendo ne pñem ad intentionem. sicut factum est primo regum xxiii. Qui angelat dauid in modum corone ne possit euadere. ex ordinacione dñi de uis subito miles datus ad eum. firmata et uel qui insiderunt se perhibeam se terra. et sic pro hinc dimittit persequi dauid. et supplanta eum. quod factum est qui Saul persequens de ad mortem cecidit in manibus eius ita quod de poterat eum occidere. ut habet per regum xxiii. et xxv. Et per animam meam ab impio. i. Saul. Anneciam tuam. i. me qui sum gladius tuus. ad destructionem infidelium. alii non potuissent interficere goliath giganteum. nec totius philistinos debellare. nisi perguisset divina virtute. Ab inimicis manus tue. i. a saule et eius copis

abus qui imminantur tuis operibus in
me. dñe apauas. i. a me et vris meis
qui panas sumus respectu laudis et
cratus eius. diuide eos in vita coru.
ita q. quādm vident nō possunt nos
contingere nec capere. de absconditis
tuis. i. diuicis temporalibus que dī
no iudicio h. nob. occulto frequenter
conceduntur hoibus malis adimple
tus est uenter eorum. s. carnis et ann
coru. sicut qui erant pleni talibus
bonis p. potentiam regni temporalis.
saluati sunt alijs. quia mali hoies
dīna digne omulta. nō solum hūidat
in temporalibus bonis. sed etiam in
multitudine prolis. et dimiserūt reh
quias suas p. uilis suis. quia p. pot
moiem suam hūidant alijs eorum.
ul' aliter quia cum saule mortui sūt
in monte gelboe illi qui erant fortes
et robusti. et sic reducta sūt bona eorū
p. uilis remaneantibus et illis qui re
spectu interfectorum erant nullius
momenta. s. q. dāuid nō considerat
i talibus bonis temporalibus et terre
nis. s. in spūalibus et etnis. Ideo sub
dit. Ego autē in misericordia tua. legam que
conant omis uirtutes. Appeto conquestu
tuo in pñti p. gratiam. et p. gloriā
in futuro. Ideo subdit. Sanctorū apu
cū gloriā tua. que faciat appetitum
humani. eo q. ibi consequitur bonū
infinitū. Uxorale potest exponi p. sal
mus iste de quolibet fidelis pōito in mag
tribulatione. corpus ul' anime. peten
tis inde misericorditer diuinitas libe
rari. et ad illū p. dicta pōt hanc faci
applicari. psalm. xlvii.

Diligam te dñe etc. Hic p. s.
ponitur talis titulus in he
breo. Ad victoriā seruo dñi dāuid q.
locutus est dño uerba carnis sue huius

indie qua liberauit eum dō de manu
omnī inimicorū eius et de manu saul.
et dixit diligam te dñe. Hic autē
titulo appet actor psalmi. s. dāuid. et
materia eius quia sicut p. cedens p. s.
est oīo dāuid ut liberauitur a p. secū
adibus inimicorū. ita iste psalmus
est grām actio pro liberatione abi
nuias iam ad opta p. hoc autē q. mī
ne trahi dicitur de manu omī inimicorū
eius in quādā gentilitate includi
saul. et nichomī. addi et de manu
saul p. quod ostenditur q. p. secūto saul
his ponderabat contra omis alias ei
p. secūtoes scādū q. dicit hic. ka.
sa. diditur ante iste psalmus in di
as p. res. quia p. mo ponitur libera
tōis dāuid narratio. secūdo intentio
conclusio. ibi. Uinit dñs. p. na i. ita.
quia p. mo ponitur de liberationis
efficacia. secūdo liberationis ma
teria. ibi. laudans inuocabo. tercio
liberationis forma. i. quāto de sumo.
Etia p. mī dicit dāuid. diligam te
dñe. caritativa dilectione. fortitudo
mea. i. qui dedit in fortitudine con
tra insulas aduersariorū. Domini
firmamentū meū. i. dñs in firma
tem pacē uolentia aduersariorū.
Et refugium meū. in magitudine summi
aut p. uolū. Et liberator meus de
manu p. ualencia inimicorū. Deus
meus aduitor meus. sine cuius
aduitio nō potuissent aduersarios
enasci. Et sperabo in eū. de p. mo vi
te future. protector meus. uel in
gentes hostes. et cornū salutaris meū.
repelles et aduersos aduersarios meos
fortes. Et susceptor meus. cū de qua
in hostes me fortiores. laudans. hic
conr. ponitur liberaōis materia. et p.
pōit liberaōis cui. cū liberaōis

in de dñe egipti. ibi. d.
in to mīa dicitur. e.
in terram sic libera
tis. ab aduersarijs
corralia. et quāto
lib. dñs inuocabo dñm
inualorū que scādū
et ibi inuocabo meos
sicut dō me saluam
p. ualibus. s. saule ab
p. ualibus. ita q. q. c.
in uitas meos spūali
bus. Et nō dicit mī
hū. sicut cū dāuid ali
aduersarijs q. d. q. p.
cū dicit ut dicit. et p. s.
to. entes iniquitatis
me. quia p. iniquitatis
saul contra uia i adu
et. omniadio uie summi
ad uolū sū. ut h. s.
p. iniquitatem inuoca
in uolū magna tur
ne uolū ammu. et p.
h. s. ut h. s. cad. w. m.
sū. ut. dolores inuolū
me. quia dolore motu
glamis angeli p. ualē
ue. uolū i. eum. ut h.
et ut descendat ad i.
de. ut omis morienter
h. s. p. uolū me.
m. h. s. pro liberaōis
Et exaudiat de temp
q. d. et. templū glori
sū. grā dāuid inuolū
Et clamor meus in co
m. uolū inuolū
de. co more inuolū
te. h. s. inuolū ammu
q. eius oīo exaudiat.
h. s. cū dāuid inuolū

isti de terra egipti. ibi. comota est. cum
 ratio nostra dicitur. Entra pmi poit
 matiam sic liberacionis mala illa
 ta s' ab aduersariis tam spualia q'
 corporalia. et quatuor ad hoc dicit.
 laudans innotabo dnm. pro euasio
 ne maloru que scilicet ai dicitur.
 et ab inimicis meis saluus ero. i.
 sicut do^s me saluauit ab inimicis cor
 poralibus. s. caule absalon. et cor co
 plibus. ita q'ero q' saluabit me ab
 inimicis meis spualibz. s. aduol
 bus. Cur aduertit me dolores mor
 tis. fuit eni dauid ali ita amittens
 ab aduersariis q' deprebat se p'p'e
 euadere ut dicitur. est p's pcedentia. Et
 torquentes iniquitas aduolauerunt
 me. quia p' iniquitate eius comit
 sam contra vna fadulatio vrons sic
 et hominatio vne. sustinuit p'p'acione
 absalon filij sui. ut h'z. ii. r. rj. Et
 p' iniquitatem inuicinis populi.
 sustinuit magna turbacionem et au
 rictatem. annu. ex p'cellencia popu
 li sui. ut h'z. i. r. r. r. r. Et p' hoc
 subdit. dolores inferni. Cur aduertit
me. quia dolore mortis. rogant ut
 gladius angeli p'p'acionis populi
 uertitur i' eum. ut h'z. i. r. r. r. r. r.
 et sic descenderet ad inferni. v' d'ac
 debant omis morientes ante aduoc
 ti. In tribulacione mea inuocam do
minu. pro liberacione a p'dis malis.
 Et exaudiuit de templo suo. i. de celo
 quod est templu glorie dei. voca mea.
 sua gracia dauid michi liberacione.
 Et clamor meus inuocetui eius
 introiit in aures eius. loquatur
 de deo more humano quo clamor pe
 tentis introit aures p'p'ulati dicit.
 qui eius oro exaudiat. Comota est
hic conr dauid introducat liberaco

nem ist' ab egipto pro sue liberaco
 nis exemplo. quia sicut dicit. ra. sa.
 modus hebreoru antiquoru fuit.
 myphaularibus liberacionibus. facit
 uencionem de liberacione egiptiaca
 que fuit generalis toti p'p'o. et hoc
 p' in pluribus locis sacre scripture.
 dicit g'. Comota est et contremuit tra.
 . i. Instantes in terra. secundu modu
 coem loquendi. q' p' plagas egipti
 omnes instantes egipti fuerunt con
 moti et contriti ut h'z in exodo. et r'
 ad hanc inter plagas illas f're fuerit
 conuersiones et tonitrua tribula
 ut h'z exo. viij. Ita q' videtur tre
 uere tota terra et comoueri iudiciu
 fundameta. Quonia iratus est eis.
 talia eni erant contra egiptios di
 uine iracundie signa. ascendit fu
 mus in ira eius. loquitur de deo ad
 modu hominis irati de cuius ore et
 uaribus exit fumus. Et ignis a facie
 eius exarsit. quia ignis et grando
 mixta pariter feriantur ad pu
 nitionem egiptioru. ut h'etur exo.
 ix. Et dicitur. uide ignis a facie dei
 exarsit. q' p'cedit de eius p'p'
 cepto et uoluntate. Inclinauit celos
et descendit. no p' loca mutacionem
 que deo est impossibilis. sed p' effectus
 exhibitione. egiptios in ira puniendo.
 et hebreos liberando. Et caligo fuit
pedibus eius. quia erat tenebras pal
 pabiles tribus diebus in egipto. ut
 h'z exo. x. Et ascendit r' cherubin
 et uolauit et r'. p' hoc designat
 uelocitas diuini subsidij ad liberaco
 ne p'p'i de egipto. q' os filios ist' ead
 die sal' eduxit. ai tu cent i maximo
 nio. ut h'z. xij. Et posuit tenebras
 latibuli sui et r'. hoc intelligatur
 de uibe erascente me et r' egiptoz

44

celso hic com. describitur forma libe
rationis ipsius dauid. que fca est virtu
te divina. Et pmo describitur ista li
bratio p modu euasioneis de manu ad
uersionu. sed p modu mteuacionis et
destructionis coru. ibi. Qui in te erup
at. pma in duas in parte pnapale
et mactentale scada ibi. Cu scd scis
eris. Enia pmi dicit dauid. misit
de sumo. i. de celo un venit auxiliu m.
et accepit me. s. deus me liberando sua
gracia et virtute. Et assumpit me de
aquis multis. i. de tribulacionibus
multis. saule et abalon me pseq
tibus. q aut p aquas tribulaciones
intelligantur. ps. lxxv. vbi d
adducet dominus sc eos aquas fortes
et multas regem assironu et onlem
gloriam eius. i. exaltu eius. Erupit
me de inimicis meis fortissimus. i. saul
et abalon. Et abhys qui oderit me.
i. seba suo lachri et sibi adherentib.
ut h. c. ij. r. xv. Qui confortati sunt
sc me. hntes magna potentiam p
multitudine s adherent. Preuenie
rit me in die afflictionis mee. quia
saul ita preuenit dauid q ad modum
corone ai circumdedit p quod deperit
se posse euadere. ut h. c. pmo. r. xij.
Et athitofel dedit consiliu ut pque
reitur dauid. ita q preuenit eu ante
q posset inuare aliqd fortitatu ut
h. c. cad. r. xv. Et alia sumis bochie
attant re bellione contra dauid. anq
reducet ad qrtate et domu regiam.
Et scd est doo protector meus. quia
ex eius ordinacione saulus pulsus
fuit ssecuone dauid dimittere eo q
phalichum infuderant se super terram
isrl. ut h. c. pmo. r. xij. Et mutui di
consilium athitofel fuit dissipatu
ut h. c. ij. r. xv. Et caput sibi fuit

amputasti & conuulsi
habet hoc deo faciente.
Et dicit me malla
id est predictis tribula
tionibus. Et retribuet in
temporalia. Quia a
eterna. Et adu punit
in opereum que p
co q mambis op
dum vias quanc
affirmatua. N
deco. agendo conat
ma oia iudicia e
me. exequendo pcep
et iusticias eius
repulh amc. cas
manulatus ai a
pau confor. au nu
lit ois solum. trob
ab iniquitate uia. i
ad no adulterij et h
fio ne. et a consumu
vng in dominis ei
iste iustis sicut sup
sais eis. hec est ps
quidam incidentes
mias. et legunt tring
ralu. ciga bonos. co
loa us fuerat de bon
se p suam inoerua
sais. r. neidm ca
-q- d. sais te sai conu
sua audaces derinat
leo in. f. se nunt. i
sais te augmenta iud
cre. qui mali aliq
un. r. eis mali
mi forsitam manu
ne id expurgatone c
ni id etiam se puer
dit. ad boni vite cet
ad itam etiam p

metalia informata probata. profecto
est omni quantum in se. t. ut deus dicitur
illa spes pronemiat ex gratia et meritis
par. n. nō est spes sed p̄cipuū. Quā
quis deus p̄ter dñm et c. q. d. nullus
qz alij sunt dñi. tñ p̄cipuū. c. hoīes
tā cōmū illud psalmi. lxxvi. Ego dñi
dū cōtis. nō sunt dñi falsi. naut p̄dola
genai. Deus qui p̄cēgit me v̄tute.
corporali contra hostes insubiles. et
spūali contra inimicabiles. Et posuit
iniquitatem viam meam. auferens
a me iniquitatem adulterij cū bēthsa
lee et hominū v̄tute. que iniquitate fac
iūt p̄m̄gare p̄ patientiam q̄ deus de
dit dō in p̄secutione abscalon. cōmū
q̄ p̄dicit ei iathan p̄phā ut h̄r cōd
x. xij. Qui p̄cēgit pedes meos tanq̄
ceruoni. dādo mī agilitate ad hostes
meos i sequēdū. Et q̄ cōtēta statues
me. i. stabilitus in regna dignitate.
Qui doces manus meas ad p̄liū.
qz deus docuit eū arte p̄liandi. Et
posuit ut archū cū brachia mea.
dans mī fortitudinē cōscientē ad ex
equēdū p̄liandi artem. Et dedit mī
p̄tectōnem salutis me. q̄ dīcet
fortitudo mīa p̄li p̄sser mī protectō
tua adesset. Et disciplina tua corre
xit me in fine. p̄ tribulōnes tempo
rales me corrigendo. Et disciplina
tua nā me docendo docuit. quia ne
p̄cō adeo inflicta dat intellectū. Di
latasti q̄stus meos subitus me. in te
breo h̄r. p̄cēgit meos. quia q̄n p̄
des sunt cōmī hō dispositus est ad
cadendū q̄ q̄n sunt cōscienter cō
gati tē est dispositus ad firmū cōan
dū. Et p̄h̄ intelligit firmitas i statu
regis que seruat ip̄i dāno adeo. p̄er
sequar inimicos meos et cōp̄hēdam
illos. quia nō poterūt manū meā
effugire. Et nō cōuertar. ab eorum

insecutione. Confregisti illos. qd̄ cōtingit
in filiis Amion quos capta captitatem
regia trucidauit. et tūc fecit sup̄
eos carpenta ferrea. tūc dūcens eos
in cūpo lateri. ut h̄r cōd x. xij. Et
p̄cēgit me virtute ad bellū. contra
goliath et d̄ alios philistinos quos di
na virtute frequēte debellauit. et sup̄
plāstati indugentes i me cōtis me.
i. philistinos et alios infideles popu
los. quos dāno redēgit cōtēto. ut
h̄r cōd x. viii. Et inimicos meos de
disti mī dñm. cōmitendo eos i fugam
corā me. Et odientes me disposuisti.
i. caula abscalon. tūc filiū
bochi cū adherētibz eis. Clamane
rūt nec erat qui saluos faceret. de la
eute eis auxilio humano. ad dñm.
i. clamauerūt. nec exaudiuit eos. q̄
erant indigni auxilio dñmo. Et cō
mimasti eos et c. tanq̄ delectatos omī
auxilio hūmō et dñm ut dāuēt. Et
p̄cēgit me. i. eripisti. de cōditiōibz
p̄li. q̄n cō abscalon. et tūc cōtēto filio
bochi p̄li mī rebellans dōuēt mī.
Et statues me. i. cōstitisti in caput
genai. cōseruās mī stabilitatē regni.
Et qz dñm dāno cōtēto bat et ad
alias gentes i caruitū q̄erāt p̄dolatē
dedit. ut philisti amonē. et c. p̄dō
subd̄. p̄p̄ulus que nō cognouit. no
ticia approbans p̄ cōmī p̄dolatā.
seruauit mī. obediendo et tūc red
dendo. et quia nō cōmī obediēbant d̄
m̄p̄cō. p̄p̄a. s. et mīcās ab eo nūm̄s.
p̄dō subditur. Et manditu auris obe
diuit mī. v̄m̄p̄cō qz mī gentes recē
serūt. ab obediēti regni dō tempore
robam nepotis sui et aliorū sequētiū.
p̄dō subd̄. Fili alieni menta sunt mī.
qz inuenerunt ei cōmū et mīcās dñi
suis. fili alieni inuenerunt ei. s. n. mī
p̄m̄p̄cio h̄ne obediēti h̄n tempore

p̄cedit. ab obediētiā
p̄dō. Et dāno dāno
m. s. p̄ h̄bro h̄r. Et
om̄s cōtis. i. tūc dñm
h̄r. Et cōtēto mī
et n̄ cōmī dñm n̄
et cōtēto mīcās et iōas
mīcās mīadi ab illis
rebellant. p̄dō mīcās
dñm iōi cōmī p̄m̄d̄. Et
p̄m̄d̄ h̄m̄ psalmi
h̄m̄ videt dñm nōis mī
b̄n iōas p̄d̄ctis ad dñm
mīcās. quia cōtēto
Et om̄a nūm̄t mī cō
p̄. quod cōm̄ est. c. ois
p̄m̄d̄ erat quia cōtēto
dñm p̄m̄d̄ cōtēto cō
id̄. mīcās intelligit dñm
mīcās est sup̄m̄us
et intelligit est dñm
q̄ nōo actu intelligit
mīcās. p̄dō dñm p̄h̄s
mīcās n̄ mīcās uob̄m̄
op̄m̄a. Et v̄m̄d̄ctus
et cōtēto mī cōtēto
dñm salutis me. n̄
mīcās mīcās mīcās
mīcās ip̄m̄ laudant
q̄m̄ dñm v̄m̄d̄ctus mī
et cōtēto mīcās. p̄dō
mīcās mīcās laudis. mī
q̄m̄ a p̄m̄d̄ dñm
n̄m̄d̄ mīcās mīcās
f̄m̄d̄ salutis regis c
mīcās q̄m̄ mīcās
Et p̄m̄d̄ n̄m̄d̄ mīcās
mīcās iōi dñm
s̄m̄d̄ h̄r. Et cōmī cōmī
q̄m̄ cōmī mīcās
mīcās p̄dō et h̄m̄

in scdm scilicet. Alia precepta fuerunt in india
alia. Et qm ad hoc dicitur. India dicitur
vra in hac parte in se metipsum. qz cotine
manifesta sunt. sic apper de lege talio
nis et de multis alijs. exo. xvi. et xvi. et
xvi. De desiderabilibus. hic consilium datur.
legis observatio. qz p dicitur et i corde. id
p dicitur. desiderabilia. simple sunt
precepta divina. si annu et c. quanti quila
lia corporalibus preferuntur. Et dicitur
ora. gustu mens. et mel et fani. i. ma
gis qz sit mel et fani gustu corporis.
idcirco dicta. sed dicitur conservari
sepe ibi. Et ei scribitur qz uere
scribit tibi. Enaudiat ea. in opere ad im
plendo. Et in audodiendis illis recti
tudo multa. c. beatitudo futura. qz
i lege et multa precepta. c. accepta et
nam scdm hebreos. idcirco difficile est
observare ea abqz delicto p qd dicitur.
Delicta quis intelligit. q. d. malus
pcc. idcirco dicitur dauid. ab oculis meis
munda me. dulcedine me tue. Et ab
alienis parte seruo tuo. Delictu cui
alienus tunc ad aliquem p sua negli
gentia qui negligit corrige loco et tpo
requibus dicitur. et si corrige finis qz
ad omis n corrigeatne coactua qz
ad platos et phares d qz erit dauid
idcirco dicitur. Ab alienis per suo
tuo. qz impossibile est n talis ualde de
fide tunc sine defectu i tali correctio
ne. Si mei no fuerit dicitur. defectu
tuo pui u alieni mo dco. Tunc in
maculatus ero. in conspectu pua et
emulador a delicto malo. qz quia
uictu inuota pccat amict p maiora.
Alii exponitur. ab aliquibus ab illo
loco. Ab alienis. hoc e ab iudicibus
qz alieni a fide. per seruo tuo. ita qz
no hbeat potetia si me p qz iudicat
me ad pccat iniducatus sue. naut au

thicus cogelat iudeos tunc ad istum
gratiam et pcolatit. ut hie sed ma
clab. vi. idcirco. Si mei no fuerit dicitur
a. iudices. tunc immaculatus ero ab
cor culpa. Et emulador a delicto malo.
i. ab pcolatit ad qz no me cogit et
sic maneo inuidus ab ea. Et aut ut
coplacant eloquia ois mei. quia elo
quia et uide inuidi procedentia sunt
deo placata. Et meditaco cordis mei.
in conspectu tuo semper. ad te cognosce
dum et amandū uinciter. domine
adutor meus. in tribulacoibz tuis
nomen tuum. Et redemptor meus. de
egiptu eruit me. in qua dauid dicit se
redemptu in suis pabus. Et aut
ista exo. xvi. qz dicitur tunc si non vi
detur in conueniens ut dicitur. exo
xvi. pmo. quia pautus aplo in
lege et prophis edoctus qz p audito
ne huius et dicitur. Allegat istam hie
psalmi dauid de publicacoie enigly
p aplos et discipulos x. ro. x. Conclu
dit ergo fides et audiu. audiu aut
pulum x. c. dicitur in qd no audierit
q. d. sic. qz pcolat p istam hie pcolat
in. d. et quid i omem istam eruit
seruo tuo. et i fides ois sit ista cor
ne in fine hie pcolat dicitur. Dicit
adutor ms et redemptor meus. p hoc. n.
quod dicitur. redemptor absolute. intel
ligit tunc qz est redemptor antonoma
sic. sicut ai dicitur ph absolute intelli
gitur. az. redemptor aut anto dais
i captiua. est qz ipis. redemptor enim
a captiua egipti. fuit ptaularis uir
us populi redemptor fca p ipm. est ge
nal coa mudi. qz pcolat in ipm pro
phico ipse dauid qz dicitur et dicitur de qz
sit ista x. qm am. ut dauid e i pho huius
hbi. et de ista hie pcolat psalmi. i. qz
scdm istu intellectu. ps ista i hie ptes

dimidiatur. quia primo declaratur eum
genu publicano. sed publicani condicio.
ibi. ter dicit. tertio eundem observat
et desiderabilia. Etia pmi dicitur.
etia. apli qui dicunt hic celi metap
phorice. quia fuerunt excellenti anima.
et indei elevati. tali modo loquendi
vltus est pmas pmo capitulo. Audite et
h. et amibus pper terra. no est allo
quebatur corpora celestia et terram
qz no hnt sensum ut intellectum. sed
sub voce celorum. alloquebat ma
iores in populo. et sub voce terre mi
nores sicut et indie. ix. sub voce
rapiu intelligitur. abimelech. eodem
sensu laleu. et sic in pposito apli
nosant celi ai dicitur. celi ennar
rant gloriam dei. qua xpus hnt
i miraculis et gloria resurrectionis.
et ascensionis. hoc eum narravit
apostoli ubi hic pditionis. et ope
ra manui eius an annuat firma
mentum. per firmamentu in quo a
stelle fixe intelligitur eam quantu
ad doctores scos. vbi dicitur. dan. xij.
Qui aut docti fuerunt. quasi splen
dor firmamenti. Et qui ad iusticia
crudunt pmas qz stelle in pper
tuas eternitates. dies diei eruat
ubum et. p diem intelligitur no
m testamentu in quo est veritas
revelata. per nocte vero vetus testa
mentu. in quo veritas erat sub figu
ris et uelamentibz obumbrata. sic
en loquitur apd ro. vij. nox pre
cessit dies at appropinquavit lo
quens de tempore nectis ac noui
testamenti. est igitur sensus. di
es diei eruat ubum. nouu testa
mentu ab euagelistis et aplis de
scriptu. populo sano. eruat ubu
.i. annuat ubum in caruatu.
Et nox nocti indicat scientia. qz

vetus testamenti iudeis annuat
et miserum hnt magis oblatu si
aut pz isa. ix. parvulus natus est
nobis et filius datus est nobis et
vocabitur nome eius admirabil.
consiliarius deus fortis et ceta. In
quo omditur humanitas xpi et
eius divinitas. et in unitas alius
loas scripture veteris testamenti
descripta sunt misteria xpi. h. nu
mus clare qz tempore ueritatis reve
late. Nouum loquere uoz sermones
et c. quia apls alius qz discipulis
cum eis existebat iudic pper
fides data est gra linguaru ut possit
pdicare euageliu et linguis oim
gentium. ut h. actu scd. quia
spis scis in linguis ignis cecidit
et apostolos et alios et discipulos de
quibus ibidem dicitur. Erat aut
triba homu tre centu. et. in omi
terram erant sonus cor. et c. quia
in uente beato petro apostolo fides
xpi pdicata est uqz in iusticia q
est in ultio climata ihus occidente
ubi et senoris fundata est eam in
noie bti petri mmi. quia ip vnu
te consecrata est. ai qz apostoli alij qz
discipuli et exierunt de nrm ad pub
licandum euageliu p orbem. se
cundu quod h. actu pmo. Eri
tis m testes in iusm et in oi iudea et
samaria et usqz ad ultimam terre.
Ierusalem aut sita est in medio
climata. Et ideo sicut euageliu
publicatu et in uente petro usqz ad
ultimam clima ihus occidente. ita
intelligendu est ihus alias ptes
rudi. In sole posuit tabernaculum
suum. i. in beata uirgine. que noiat
sol p plenitudine gr. et i pa hnt
ut xpus sicut in tabernaculo. ppter
quod in psona eius dicitur. etia

etia. Qui autem n
in tabernaculo inco. et y
fms procedens de thala
gnali utro ad dulp
et uilant ut qz qz
dne virtutis. ad annua
vne pmas. secundu nat
bz pcam. et reommi
ir quibus sit hnt. so
re. alium simi in eis. E
et de xpi qui est sol iud
m alium dnmntatis
et hoc tabernaculum p
m. i. apostols alius qz
nam quibus familiar
secundu quod dicitur. p
etia fca est et hntur r
Euphras quia spousus p
thanno suo. hoc est de
vbi p. sicut pms exponat
A. in pmo celo egredie
etia adne in qua uisita
etia oralto. Et occusio
filiu eius. in sua bndi
noia qua ascendit ad de
p. is. ut h. maria m
se. Secundu. a calore eius
dne caritatis ipius que se
oris quantu ad est de se.
m. ignem neu mittere
qui d nolo nia ut accend
dne. Hic conr. descriptu
p. iustici condicio ai dia
qz mediate tradita est a
no. ut p. mathi. b. Ap
sunt docebat eos. d. loca
et aut mofica hnt o
fuit dita ab ip in med
a. te angelo qui in pson
h. aut p. quod in credo
gnus aliqui dos noia
dne. Secundu. a calore eius

a. xxij. Qui accipit me requiem
in tabernaculo meo. et ut tanq[ua]m spon
sus procedens de thalamo suo. i. de vir
ginali utero ad discipulos sanctam s[an]c[t]am.
Exultant ut q[uod]q[ue] p[er] magnitudi
dine virtutis. ad curandam manum.
vit[ae] p[er]itas. secundum vero litteram he
braicam. et romani filiacionem
in quibus sit h[ab]it[us]. Soli p[er]sunt tab
ernaculum suum in eis. Exponendum
est de ip[s]o qui est sol iusticie. cu[m] tab
ernaculum divinitatis est h[ab]itatus.
et hoc tabernaculum p[er]sunt deus p[er]
in eis. i. apostolos alios q[ui] discipulis
cum quibus familiariter h[ab]itavit.
secundum quod dicitur. jo. i. Verbum
caro factu[m] est et h[ab]itavit in nobis et c.
Et ip[s]e tanq[ua]m sponsus procedens de
thalamo suo. hoc est de virginali
utero. sicut p[ri]us exponatur usq[ue] ibi.
A summo celo egressio eius. in in
carnatione in qua visitavit nos ori
cus ex alto. Et octavus eius usq[ue] ad
summu[m] em[en]s. in sua b[eat]idicta ascensio
ne in qua ascendit ad dexteram dei
patris. ut h[ab]eat mara[m] illa[m]. Hec est qui
se abscondit a calore eius. Hic est ar
dor caritatis ip[s]ius que se extendit ad
omnes quantu[m] ad est de se. vii dicit hic.
iii. Ignem veni mittere in terram et
quid nolo nisi ut accendatur. Hec
dm. Hic con[tra] describitur eu[an]geli
publicati condicio cu[m] dicitur. Hec dm.
q[ui] immediate tradita est ad i[n]f[ir]mum in car
nato. ut p[er] math. i. v. Ap[er]iens os
suum docebat eos. d. beati pauperes et c.
Ier aut[em] mosaica licet sit a deo no[n] al
fuit data ab ip[s]o immediate sed medi
ante angelo qui in p[er]sona d[omi]ni loque
batur p[er] quod in exodo aliqui an
gelus aliqui d[omi]n[u]s no[m]inatur. secundu[m] q[uo]d
dicit beatus gregorius et beatus stepha

mus actum. vii. dicit de ip[s]o p[er] se. Hic
qui fuit in ecc[lesi]a in solitudine cu[m] an
gelo qui loquebatur ei in monte sy
nai. et cu[m] p[re]sibus m[un]di. infra eode[m]
capitulo augustinus iudeos dicit qui
accipitis legem indigne angeloru[m].
et non custoditis. Comitatus a[ut]em
i. ordinans motus interiores anime.
Ier aut[em] mosaica ordinabat exteri
ores. de motibus aut[em] interioribus. actus
pari se intromittit p[er] quod dicitur
in gl[ori]osa phil. ii. q[uod] ier uetus prohi
bebat manu[m] et no[n] annu[m]. et as. v.
Dicitur audistis quia dictu[m] est anti
quus. no[n] occides qui aut[em] occidit re
us erit iudicio. ego aut[em] dico vobis
q[uod] omnis qui mactat fratri suo reus erit
iudicio. etiam mo[n]i d[omi]ni. i. eu[an]geliu[m].
fidele. quia ad implet q[uod] promittit.
inducens observatores ad vitam bea
tam quod no[n] faciebat ierueus. secun
dum quod dicitur. heb. vii. Nichil ad
p[er]f[ect]u[m] adduxit ier. Sapientiam p[er]itas
p[er]uultis. i. ap[osto]lis alijs q[ui] discipulis
qui erant simplices et humiles. sicut
quod dicit saluator. as. x. confitebor
tibi p[er] d[omi]n[u]m et t[er]re quia abscondi
sti hec a sapientibus et p[ro]videntibus
et reuelasti ea p[er]uultis. Iustie d[omi]ni rec
te. i. consilia eu[an]gelica commune in
iusticiam credentia. sicut quod di
citur. Iusta iusticia tua sicut mon
tes dei. et ista consilia retineant et
dirigunt hominem ad vite p[er]f[ect]u[m].
lectificantes corda. ex co[n]solatione d[omi]ni.
p[er] quod de ip[s]is dicit saluator. as. xij.
Simile est regnu[m] celoru[m] thesauro
abscondito magis quem qui inuenit
homo abscondit. et p[re]gaudio illius
nedit et erit agri illi. quod expo
nens gregorius dicit. thesaurus ab
conditus est recte desiderium agri.

nec disciplina studij ceteris. que consi-
 stit in obsequiana consilio. preceptum dñi lucidum. quia dare et ma-
 re auditum est emagñi. in quo uer-
 tas est reuelata. Timor dñi salus. i. tñor
 filialis reuerencie. permanet i scilicet
 cdi. q. permanet i iustitia iudice. et hic
 timor pñet ad nomē testamenti. si
 mor aut pñe magis pñet ad ve-
 tus quia timore pñatū apñis ita
 lebat. p. quod ueritibus fuit datū
 ut hñ. c. x. Iudicia dñi uera. quia
 iudiciū extenu in quo pñis iudica-
 bit. erit uerissimū. Iustitiam iustitiet
pñ. quia auli manifeste patebit equi-
 tas illius iudici. et notatur hic iudi-
cia. pñat co q. erit oñi generali. Ali-
 pñt exponi iudicia dñi et. i. tñe a
 dñio dare. in textu emagñi que sunt
 uere et iuste et hoc expō magis con-
 dat sequētia sñe. Desiderabilia. hic con-
 scribitur emagñi publicati obse-
 ruatio. que pñio debet ee in affectu.
 Et quantū ad hoc dicitur. Desidera-
bilia super auris et c. nō solum quantū
 ad spñalia corporalibus pñeritū. s.
 et quantū emagñi lege iustitiae
 excellens et pñatū iustitiae ut pñ
 et predictis. eo in affectu. et quāam
 ad hñ dicitur. Et cñ sciamus tñis. i. lo-
 mis tamis et maxie in statu pñonis
 pñis. qui nō solum tenetur ad pñp-
 ta. s. et ad consilia. Audit et c. i. audit
 dicit opñe ad pñendo. Et in audien-
dis illis ita tribnas multa. q. scilicet
 mensurā menti manus et nimis
 pñis hñ. et quia hñt dñi est lex
 emagñi non solum ordinat motus
 exteriores. s. et interiores. et nō solum
 dat pñpta sed et consilia in quibus
 homo pñt desali desali abq. hoc
 quod aduertat. pño subditur. De

ta quis intelligit. q. d. nullus pfect. p
 subditur. Ab omibus meis milia me
que. tibi remittendo. et alicuius po
teruo tuo. que possunt ei imputari tunc
 negligentiae correctionis fine. quatenus
 ad omnia. ut correctionis exacte quatenus
 ad platos et principes ut pdaest. si
 mei no fuerit diuati. defectus pdaest.
defectus pdaest. Tunc immaculatus
 no in pdaest tunc tunc. et emulatio.
 a decto maximo. i. in morte immemur
 imidus a quod pdaest mortali. quod et
 si tunc non fit maximo et genere. si
 est maximo et tempore condicione. eo
 quod est tunc remediabile. sicut nec
 pdaest demoms. quia sicut dicit dama
 scimus quod est hominibus mors. hoc e
 anglis casus. Et erit ne coplatant
eloquia oris mei. i. mentales. in con
spatu tuo senper. i. tibi placuit pla
 cuites. illud. ii. quod est placui. Alian
 libenter respiciatur ad eos. sedm quod di
 genesis. iiij. Et respicit d. ab abel et
 ad munera eius. ad carum vero et ad
 munera eius no respicit. domine ad
mitor meus. in tribulacionibus et pdaest
 suis. et redemptor meus. pdaest tui
 sanguinis sedm aliud pma petri po.
 no emi auro ul' argento redempti estis
 de uana nra consilacione pme tradito
 nis. sed pdaest sanguine qm agni in
 cotaminati et imaculati illi spi.
Escandiat et dno. psalm. vi
Hinc ps pdaest talis titulus
 et hebreo. ad victoria ps d. qui pdaest
 ex pdaest uno mo sicut sup psalmo. vi.
 Alio mo qm sicut dicit. ra. sa. ite ps
 fatis aut adamo post qm omi eius nra
 nerant dicentes ia no egredieris nobi
 sai in bellu ne extinguas lucernam
 in isrl. ut h. s. d. k. viij. plus. ii.
 poterat nrae erant nrae in pdaest

nus omnibus absens. q̄ pugnando cor
 pibus natus plens. sicut et mox
 tes absens foras dimittit p̄ci
 bus contra Amalech. q̄ citatus ab eo
 nullus armis instructus. ut h̄et
 cro. vii. vñ ibid dicitur. al q̄ eleua
 ret mores manns. s. deuote orando.
 vñebat isrl. si aut paululu reuulsi
 let citat Amalech. Et ḡ sensus
 tituli predicti. ps̄ dauid. i. fuis ab
 ip̄o dauid. ad victoriam. s. impetrada
 pro citati suo. et hoc est quod dicitur.
Exaudiat te dominus in die tribulatio
nis. dando victoriam. de aduersarijs.
 protegat te. quis es citatus isrl.
 nomen dei iacob. i. virtus nois dei pro
 te innocens. mittat tibi auxilium de celo.
 i. de celo. per angelos sc̄os t̄
 amittentes in bello. et de sion tueatur
 te. i. merito ois n̄i et laudatū que
 fiebant in monte syon. eo q̄ erat ibi
 archa testamenti itabnaculo qd̄ te
 tendit ei d̄s. ut h̄et p̄mo ps̄m. rbi.
 Et ibi faciat sacrificia fieri p̄ popu
 lo suo ad bellū procedenti. s̄o subditur.
 armor sit ois sacrificij tui. i. sacrificia
 ai pro te oblata. Et holoquistū tui
 p̄mque fiat. i. de acceptis. tribuat t̄
 sc̄m cor tui. i. victoriam de aduersa
 rjs. ad hoc cui tendit cor oim̄ exultat
 ai i ph̄s. Et ois consiliū tui confir
 met. carb. n. ecc̄s. iv. q̄e hor est sa
 pientia q̄ anima bellica. et ideo in bell
 manē valent bona consilia. que con
 firmantur. qm̄ victoria obtinet. ad
 quā victoriā sequit̄ victori leticia.
 s̄m qd̄ d̄s p̄ca. iv. letabit̄ corāte sicut
 qui letat̄ in messe sicut exultant
 victores capta p̄da et c. s̄o subditur. le
tabit̄ in salutari tuo et i noie dei n̄i
magis habuit. cui virtute s̄i aduersa
 rios exaltamur. i. p̄cat d̄s ois p̄ciō
 nes tuas. de protectione eius h̄ida et

victoria obtinenda. quibus h̄itis iert.
Nunc cognom p̄ experientia vñica
 d̄m. qui saluū fecit d̄s ip̄m cui a.
 dand de mādato eius victū qui ductur
 saluatus. in salute sui exatus. Et au
 diet illū de celo sc̄o suo. annūti tibi ven
 do. in potentatibus dextere eius. i. p̄ an
 gelos sc̄os potentia qui sunt ad dexte
 ram eius. h̄m m̄curibus et h̄m m̄
equis. sup̄le confidunt. s. aduersari n̄i.
 nos aut i noie d̄m dei n̄i inuocabim̄.
 sperantes victoriam consequi virtu
 te eius. ip̄i obligati sunt. i. ob s̄i b̄ia
 suā ligati catenis et cōp̄dibus tanq̄
 victi. nos aut sursumus. eis p̄ualen
 do nō n̄i s̄ tua virtute ideo subditur.
 Et erit sumus. an alio manus tue.
 Dile saluū fac regem. i. me ip̄m sal
 ualio citatū meū cui salus redidat
 me. et exaudi nos in die qua inuocau
 imus te. i. in die belli qua solent hoies
 inuocare d̄m foras ibiē inuoc
 as p̄ciā. Moraliter p̄t exponi
 p̄s ite ut sic ois cat̄ pro citati p̄cedē
 ti ad bellū contra inimicos fidei. uel
 n̄ie pro defensione regni. ps̄. xx.
Domine in virtute. h̄m p̄ca
 mo p̄m̄tatur talis titulus
 in hebreo. ad victoriā p̄s d̄s. et m̄tū
 laōne iom̄m n̄i heb̄. Victori
amati dauid. et p̄ exp̄. et d̄s sup̄
psalm̄. r. Et quo t̄ p̄ actor psalm̄.
 s. dauid. de matena eius. dicit. ka. m̄.
 magri m̄ h̄m̄ psalm̄ de regē m̄c
 s̄i. i. de xp̄o exp̄fuerūt. et ibid̄m sub
 dit q̄ ad hoc induxunt concordiam
 que h̄et d̄m. vii. de xp̄o ubi dicitur
 sic. Ecce al̄ m̄bibus cēn q̄ filius hoī
 nis v̄iebat. et usq̄ ad antiquū d̄ez
 puenit. et in cōspectu eius obtulerūt
 et dedit ei potestatem et honorem et
 regnū. et omnes populi tibi et h̄m
 que ip̄i serment. potestas eius pote

scis etia que non auferatur. et regni
quod nō conūptur. p magistros aut
suos intelligit hic. Ra. la. doctores he
brei antiquos. dicit tū q' iste ps cō
necient exponatur de rege dō. p' respon
sionem ad hereticos. p quos intelligit
comilos hebrei qui ex hā hūis p
placm et expōne eius cōm antiquos.
cōtra iudeos sui temporis arguebant.
ex quibus p' q' iste ps ad hūm de pō
est intelligendus scādū antiquos
hebreos. et ideo aliam expōne hāle
sequi ul' querere. ut pote de rege dauid.
ul' alio quocūq' est magis iudaza
re. q' iudazabant antiqui hebrei.
et dare occasionē modernis iudeis
defendendi suū errorem. p' quod ex
p' de rege dauid uidetur eē cōficta. ut
p' per predicta. **¶** Salu' iste dī
ditur ad hāam exponendus ē de ma
gificētia regni ē q' cōficta ē eius ex
ultacōne. et adūlariorū suoz depō
ne. que ponitur hic. prūciat manus
tua et ē. Igit' cē p' mī dauid in spū
as p' uideus ē hoīs regnū. ad quod
fuit exaltatus in humanitate dei
p'is uirtute scdm qd dī actū. 1. dē
terra g' dei exaltatus et ē. dicit g' sic.
domine. i. o tu dñe deus p'. in uirtu
te tua letabitur rex. c. xpūs rex regi
et domin' dñanū. qui in q' al' hō
letabatur de uirtute dñia i qua facie
bat inuicta. et inuitos simpliciū
illustrabat sapia. scdm qd dicit
luc. x. In ip' hora exultant in quī
as et dicit. cōfitebor tibi dñe celi
et terre absconditi her. alapiētib'
et pudentibus. et reuelasti ea par
uulis et super salutare tuū. i. qz
dispositi saluare iudū p' xpm. Ex
ultabit uelociter. i. ualde. qz exul
tus nō h' i xpo locū. Desideriū cordis
eius tribuisti ei. de sin corpore glori

ficaōne. et ardenti uocacōne. que
nihil desiderant et idnabitur. et
uoluntate labiorū eius. i. orōnibus
suis uoluntate interiori exprime
tibus labijs. nō fraudati cū. quia
fuit exauditis i omib' orōnib' suis
que precedebant ex uoluntate delibe
ratia. que semper erat conformis
uoluntati dñe que semper implet.
Quoniam preuenisti eū in bñdicti
onibus dulcedis. Ita preuenio aut
a tempore abrahe. cū dñm fuit ad
minio gen. xxi. Et bñdicentur in
sele tuo. omīs gentes terre. qd semē
est xpūs. et in scā elizabeth dñte
uigini marie luc. p. Benedicta
tu i mulieribus fructus uentris tui.
Aliter exponit. Preuenisti eū
i bñdictiōnibus. i. in domo spūs scī.
et carnisatibus quibz oīa ē fuit
repleta ab instanti sue creatiōis.
et sic p' uenta. Postuisti in capite
eius coronā. dauid ei digtate regā
cū omem creaturam et hoc auctori
tate ap' uimōis cū deitate. et uir
tute aut in sua resurrectiōe. p' qd
tunc dicit apostolus. ap' ultio. Da
ta est in omīs p'as in celo et i tra.
uitam p'ntate. c. gloriā q' ad
corpus quā obtinuit in sua resur
rectiōe. p' dō subditur. Et tribuisti
ei. et qz xpūs resurgens ex mortuis
iam non moritur. mors illi ultra
nō dñabitur. scdm quod dicit apo
stolus. ro. vi. 30 subdi. longitudinē
i scām scī. i. etnālē. magna est glo
riā eius. in salutari tuo. i. i xpo cū
magna fuit gloria i sua ascēsiōe.
glām et magnū decore ipones cū
eū. quod impleti fuit qz xpūs
i humanitate ascendens positus est
ad dexterā p'is. ut h' ap' iat. Qui
dabis eū in bñdictiōne i scām scām.

Omnes cum uindicta
in uoce xpi. sicut p'cedit
h' supra. scāficabitis
in la tuo. qz quāto
et res creaturis in
ip' qz est et con
ta to clarus uidet
loz abāis. Qui
h' i. in xpo nō fuit
tu dīcologā. si me
et certa expectatō fuit
aut passiōe nō hūi
comis si eam spem
al' scām. nō cōmone
mis xpi aūto inferi
nū fuit ab eo repa
quā i iudicio mori
et i iudicio fuit
as que erat in lūdo
scāta magnificētia
et cōfictiōe. h' cōi
et magnificētia i
et cōfictiōe. al' dicitur
in tua et ē. Etia
uāqz dei manū. i. op
al' accipitur i bono
et dextera respicit
in a temporalia. scdm
p' i. m. longitudinē
et i m. m. m. m.
glōia. al' aut i p' p'
quod ad dō mfigitū
hō datur h' c. x. p'
ad dō in manū dei
p' salutari intellig
p' uicio. et per dext
p' et granior. et sed
in datur manū
p' p' omibz inuict
h' i p' nā cōm. dext
in p' uicis et spā
at cōis qui te odit
dū et dñm est act

Omnes enim vultiones esse fuit
in nomine xpi. sicut predictum abrahā. ut
hic supra. scilicet in iugandis al
multa tuo. q. quanto huiusmodi xpi
actibus creaturis in intellectuibus
primis est et con. nictor. deitā.
tanto clarus videt et ex fructu de
lectationis. Quia ter hinc i dno.
h. n. in xpo nō fuerit q. que est vir
tus theologica. tu meo sunt q. que
est certa expectatio future glorie. quā
ante passionē nō hūit quantū ad
corpus s. eam sperant. Et in mīa
altissimū nō cōmonebatur. q. hūa
mitas xpi adū misericorditer assūpta.
nūq. fuit ab eo separata. nec sepābatur.
quia i. in tūdo mortis corpus ea
actus in sepulcro fuit vntū vnto. et
aīa que erat in hūdo. hinc dicitur de
saupia magificētia regni i. mēis
exaltatione. hic cōm. dicitur. em
dem magificētia i. adūlationum
depressionē. al dicitur. hinc dicitur ma
nus tua et c. Entra quod lacidū q.
vaq. dei manus. i. operatū virtus.
aliū accipitur i. bono. et tūc manus
eius dextera respiciat bona etia. et si
māta temporalia. sedū quod dicitur
proū. m. longitudo dexte in dextera
eius. et in sinistra illius dñit et
gloria. aliū autē respiciat māta pene
quod adū infligitur. mīa. et sedū
hoc dicitur hē. x. hinc dicitur est in
adere in manus dei vntū. et c.
p. sinistra intelligitur immor
punitio. et per dextera que foras
pauit grauior. et sedū hoc dicit.
hinc dicitur manus tua. pñiens
pñia. omībus inimicis tuis. quan
ti ad pñia cōm. dextera tua. gra
uius pñiens et pñia causa. hinc
at omī qui te odit. sicut etiam
dūgere dñm est actus pñiens

ita odire eum est pñiens actus eo q.
odū dei directe opponitur caritati.
pones eos in dextera ignis. inuolue
do eos igne iehenne. hinc dicitur in
tus tui. i. iudicij tui qñ ponēs facē
tua ad eos condeupnandū. dūg in
na tua. i. in vīdīca. cōm. dicitur eos.
profertus contra eos sūa. et deuo
rabit eos ignis. i. iehenne. nō cōsumē
do. sed etia. affligendo. fructū cori
de terra pñies. i. bona spūalia tempo
ralia totali ab eis auferes qñbz au
ebantur. et semē cori. i. imitatores. a
filijs homī. i. a coactate sūa. possit
i. hā ab illo loco. hinc dicitur et c. Ex
poni de pñione iudicij. pro morte
i. p. quā dicitur nūm et tempū incen
derūt romā. et popū pñm occide
runt et pñm captiuos p modū dūg
serūt. et quantū ad hoc dūditur. quī
destruauerūt mīa mala. i. pñe xpm
occidentes et affligentes. Cogitane
rūt consilia que nō potuerūt stabi
līre. dñ. n. jo. n. q. hinc dicitur consiliū
interficiendi xpm ne occasione eius
venirent iōmā et tollerēt locū i.
gentem. et hoc consiliū nō fuit sta
bilit sed magis accidit ad contrariū.
q. p. i. mortem iōmā destruxit locū
et gentem ut dñū est. Qui ponēs
eos dextera. i. terga vertentes corā
adūlationis. et in reliquis tuis. hoc
est pñiens pñias. hinc dicitur in
tū cori. oī confutioni que magis ap
pāit in multū q. in ceteris pñibz
corpus. pñiens nō exponit
de finali pñione ut s. dñū est. re
sumenda est ab illo loco. quī dñi
nauerūt pñia causa finalis pñ
mōis. que est in pñia final
que notatur cū dicitur. Qui destrua
uerūt mīa. i. contra te mala. i.
pñia que sunt contra dñm. et

indianur declinauerit quia dicit decli-
uacio in ginnastica est de casu in casu.
sic declinacio a iusticia est in inueniendo
de peccato in peccato. quia secundum quod dicit
gregorius. peccati quod per penam non
dilatatur. mor suo pondere ad aliud
trahit et tandem ad periculum con-
tempnus et obstinacionis adducit. se-
cundum quod dicitur psalmi. xviii. Inperi-
us autem in periculo peccati venient. eo
tempus. cogitauerunt consilia que
non potuerunt stabilire. quia repen-
titer collumitur de felicitate temporalis
in qua cogitabant permanere. qui
pones eos dorsum asiac tua eos deci-
cundo in infernum. secundum quod dicitur
psalmi. xlv. Discedite a me maledicti in
ignem eternum. In reliquis autem. i.
in demonibus qui sunt a te totaliter
relicti tanquam irreversibiles ad bonum.
parabis multum cor. mittendo eos ad
societatem cor. ubi dicitur. psalmi. xlv. ai dicitur.
Discedite a me et subdit qui pa-
tus est diabolo et angelis eius. In
hunc concludit psalmista. Et saltare
dne in virtute tua. quod maxime appa-
rebit in finali iudicio. Cantabimus
et psallemus virtutes tuas. quia
electi in prelia continue cantabunt
laudes domini tuas. secundum illud psal-
mum. lxxviii. hi qui habitant in domo
tua dne in eterna seculi laudabunt
te. **¶** Moraliiter posset exponi psalmus iste
de quolibet iusto regni sui ubi regni-
te. i. quantum ad vires interiores. ad
dei adiutorio. per quod coronatur
finaliter in celo. et eius inimici et adve-
rsores puniuntur in inferno. **ps. vii.**

Deus deus meus. Aut qui te
dicit hunc psalmum exposuerit
de tribulacione contra iudeos per amari-
tatem. in qua aduersarii eorum ad
certam diem se parabant ad occide-

dim eos. et quoliandiu tractantes
nisi se de modo occidendi et affligen-
di per confusionem manuum et pedum
in ligno sicut amari parauerat
mardocheo. ut habetur. vii. et ne-
ces cor et spiritus. haec sunt se dimidebat
per verba. et haec hunc psalmum satis pos-
set ad hanc sententiam applicari. dicitur
quod quod dicitur in titulo huius psalmi
qui talis est in hebreo. ad inueni-
endum perina matutina intelligit hester
regina. que de liberacione populi sui
fuit valde periculosa et sollicita. ka-
sa. dicit quod perinam matutinam. hoc
intelligitur congregatio populi israel.
que etiam vocatur ut dicitur psalmi. v.
Carina carissima est gratissima huius
que fuit valde afflictis per nubem. per
salem quoliandiu et perinam occidentem.
et perinam captivam. et per ordines
secundum hunc congregacionis iordanis
bus vigilanciam. fuit liberata tem-
pore tur. et quoniam posset ad hoc hanc
applicari. tunc iste expones et similes
non sunt ne si dicantur. hanc. primo
quia christus ait. xxviii. Propter
apud hunc psalmum tanquam dictum de
persona propria dicens in arce. hanc
hebrei lamazabatani. quod est in-
terpretatur. **Deus meus deus meus**
in deum quoniam me. Sic n. mapte
iste psalmus in hebreo et in translatione
nisi in hebreo. quod autem in translatione
correspondentur. **Et spera in me.** non
est in hebreo nec in translatione
dicta. sed sunt additi a per. in pre-
sentibus. et sic per quod secundum sententiam calu-
tous principium huius psalmi. et per
cons totus psalmus ad hanc de ipso est in-
telligendum. **Ita ait. xxviii.** dicitur.
quod illud quod scribitur in fine in hoc
psalmo. **Dimiserunt s' v' amara mea**
et c. impletum fuit de ipso. et sicut per.

ita per paulus ap-
per extitit studi-
per instructum
in hunc psalmum
necens de ardore
cor funditur fides
de psalmo. **¶** Nunc
ai. **fibris meis in**
deus te. per quod inueni-
quod exponitur hunc
de inueni per inple-
aia tamen diuini
tu per hoc et quod
per inueni in synodo to-
de. ait. iohis. et per
de inueniacione cor-
et inueniendus est ad
sua. a qua sunt di-
in hanc gloriosa res-
am diu hoc quod inueni-
sua vito. per certam
inueniatur hanc
a de nocte latitat
a io in mane procl-
inueni. sic inueniatur
tis inueniatur que m-
inueniatur corpus in-
inueniatur hunc. si n-
inueniatur. apparet in-
ue et post ea discipuli
inueniatur si hanc
phanc dicitur certam.
quod inueniatur inueni-
fiant gen. xlv. dicitur
inueniatur dans e-
tu inueniatur. **¶** Deus de-
inueniatur in diuini
de inueniatur psalmo per
inueniatur. sed eius re-
ta s' virtute. ibi. **¶** Nunc
inueniatur. et per inueniatur
inueniatur eius delectio a

rix. Item paulus apo^s qui sancte lege
 per certam studij. et post ea plenus
 per instructionem spiritus sancti. Allegat
 hanc huius psalmi de xpo dictum. heb.
 .ij. dicens de ardentibus in xpo. non
 confunditur fides eos vocare. c. xps
 d. in psalmo. Quaerabo nomen
tui filius meus in medio ecclesie lau-
dabo te. p. quod merito quid nomen.
 qui exposuit hunc psalmum ad hanc
 de dauid posito interpretatione scribit.
 aqua tamen divinitus fuit hinc
 tus p. hoc et quedam alia. sunt conde-
 mnatus in synodo toletana. g. seq³
 do r. ant. iohis. et pauli sinam. et
 determinacione ecclesie. iste psalmus
 exponebatur est ad hanc de xpi pas-
 sione. a qua sunt divinitus beatius
 in sua gloriosa resurrectione. De
audu hoc g. in titulo huius psalmi
supposito. per certam matutinanam
 intelligitur humanitas e. quia sicut
 cerua de nocte latitat in cubili suo.
 aquo in mane prodeit appens in ma-
 nifesto. sic humanitas e. tempore noc-
 tis. i. in tenebris que mortis latant q³
 in cubili corpus insepulchro et anima
 in seculum limbo. Et in mane sic dici
 resurgens. appuit mare magdale
 ne. et post ea discipulis in manifestum.
 nec mirum si humanitas e. metapho-
 rice dicitur cerua. q³ tali modo lo-
 quendi frequenter utitur scriptura
 sicut gen. xlv. dicitur neptalim cer-
 uis cuiusdam dans eloquia pulchri-
 tudinis. Deus meus meus. p.
 iste dividitur in duas partes quia p.
 describitur passio xpi ex carnis in-
 firmitate. sed eius resurrectio ex di-
 vitas virtute. ibi. Tu autem dñe. p³ma
 mites. q³ et xpi passio p³mo descri-
 bitur eius derelictio ap³e. sed eius

derelictio amodo genti. ibi. Ego ante
sunt iniquis. tunc afflicto in passione.
 .i. qui tu es. Entra p³mi dauid p³ndes
in xpi e. passione. in persona eius dicit.
Deus meus meus. .i. o tu p³mi deus meus
 ratione humanitatis a te arate. respice
 in me. p³mi in afflictione. t³l hoc no
 est in hebreo ut p³dm. Quare me de-
relinquisti. in manibus iudeorum
 me p³sequenti traditi coram volunta-
 ti. longe a salute mea. c. corporali
 quia non sunt p³servatus a morte.
 verba de herodis meorum. delicta popu-
 li sua dicit. tu p³mi membrum et caput
 affinitatem. t³l quia fecit ea sua q³
 dam modo sustinendo pro eis p³iam.
 In hebreo autem et in translatione ioni-
 ni m³ hebreo. h³. Ubi rugitus mei
ut clamoris mei. quia xpi in cru-
 ce clamant voce mag³. dicitur lx
 lx hely et c. ant. xxv. Deus meus
clamabo per diem. quia c. horam
 nona dici clamavit in cruce. hely.
 hely. ut d³ ant. xxv. et nocte p³ce-
 dente simili clamavit ad p³em pro
 sua liberatione. d. pater mi sup³bi-
 le est ut t³lcat a me m³ h³ ite. Et no
 exaudies. quia no sunt exauditis i
 ista oratione no enim procedebat ex volu-
 tate de liberatione. sed ex ratione afflictio-
 nem et morali sensu p³is p³onente.
 ad ostendit in xpo unitatem huma-
 ne nature de a³ integritate est p³
 sensuina. et no ad insipientiam
 michi. supple hoc contigit quod sunt
 exauditis. p³mo in hoc appuit ma-
 xima eius sapia. et quantum ad d³ita-
 tem. et quantum ad humanitatem.
 quia iste modus liberationis humane.
 fuit conscientissimus. ut sic homo
 solueret qui delibat et deus redime-
 ret qui re. p³erant. tu autem i sancto

hitas. i. omnia scē facias et ordinares.
hanc autē ignorantibus videatur.
ante quā uenisset p̄s m̄i et libera-
sti eos. de caritate egypti. et capti-
uitate babilonis. que liberationes
fuerūt quidam figure huius liberationis
per mortē meā fac. Ego autem.
hic cōsū describitur. ip̄ius r̄ dēdo.
cū dicitur in p̄sona eius. Ego autē
sum iūnis. i. vili et abhominabilis
in conspectu iudeorum. vñ exp̄ ue-
rit in facie eius. et colaphis eum
cecidērunt tamq̄ contēptibilem. ut
hic ait. r̄ r̄bi. Et non homo. i. non
utrus idne s̄ magis demonis agi-
tacōne. vñ dicebant ei. ioh̄n. deuot
um hēs. Obprobriū hominū. i. maio-
rū. c. sacerdotū et phileorum. Et ab-
ieccio plebis. i. populi cōis. i. n. p̄s
eum p̄ honorauerūt. p̄t ea cū de-
ceptus a sacerdotibus eū contēptit.
ait. r̄ r̄bi. Preterites autē blasphemabant
et c. p̄s subditur. Quis
videntes me deriderūt me. c. tam
maiores q̄ minores ut dictū est.
locuti sūt labijs. me vituperando.
et blasphemando. Et mouerunt
caput. me sicut filiū p̄stam notādo
quid autem dicerent sacerdotes eū
blasphemantes. subditur. Quia nūc
in domino eripiat eū et c. vñ car-
bitur. ait. r̄ r̄bi. Principes sacerdo-
tum illudentes eū cū cōsilijs et se-
mōibus. dicebant alios saluos fa-
ciat. se ip̄m nō pōt facere saluū. et
subditur. confidit in deum. hēret-
nūc curā s̄ ip̄s. Qui tu es. hic
cōsū describitur. passionis afflictō.
in qua tamquam uerus homo re-
currit ad dñi auxiliū. d. Quā tu
es qui extraxisti me de ventre. i. sup̄
naturā nasci me fecisti de uirgine

Spiritus mea et c. quia sicut supra
dictū est. in xp̄o fuit sp̄s in quan-
tum in eo erat certa expectacō fu-
turę glorie quo ad corpus. in te pro-
iectus sū ex utero. i. tibi in supposito
verbi unitus a concepcōnis p̄i-
capio. De ventre matris mee deus
meus es tu. i. dñi mei te cognoui.
quia aīa xp̄i ab instanti concep-
cōnis fuit repleta uirtutibus et
scis. ne discerneris a me. subtrahēdo
auxiliū tuū. cuius causa subditur.
quā tribulacō proxima est. i. i.
accēditas manā meē passionis.
Quā nō est qui me adiuuet eripi-
cundo de manibus iudeorū. sicut
supra dictū est. hec petas et con-
similes. erant iōnis nō pro se sed
ueritatem naturę patribus oīdē-
tis. Cū uiderunt me intelli. m̄i
ti. i. iudei qui ip̄i insolentia et car-
nīs patulencia uocantur. uirtu-
li. tam p̄nges obiderūt me. q̄
iudei erant avari et diuicijs sp̄m
gnati. Apruerūt s̄ me os suū. de-
siderantes me deuorare. sicut leo
rapieus et rugiens. et crudelita-
tis magnitudine. sicut aqua ossa
mea sicut. aqua cū p̄fectus effu-
ditur de nate. quā alij liquores. q̄
de alijs liquoribz effusis. remanet
sapor et odor. p̄ hoc intelligitur
q̄ iudei ita intendebant eum ad
nichilare. ut de eo nulla memoria
remaneret. Et dispersa sūt omnia
ossa n̄a. i. discipuli qui debebant
esse robustiores. tū imminente p̄sio-
ne eū relinquentes fuerūt dispersi.
ip̄ quod p̄dicit eis xp̄s. ioh̄n. xxi.
Venit hora ut dispergamini vniūq̄
in p̄p̄ia. et me solum relinquantis.
uel alij et maḡ n̄r h̄am. sicut

aqua effusus sum. i. de caritate
 vigore in pte sensitiva. p. et viciem
 passionis immutatis. Et dispersa
omnia ossa mea. i. a micturis dissoluta
 tali modo dicitur danielis. x. dñe
 in visione tua dissoluti sūt cōpagines
 mee. et nichil in me remanet viri
 um. Factum est cor meū tanquā
cera liquefactus. sicut. n. anima ex calo
 re ignis resoluatur. sic cor hūmāni
 iniquitatum est sensu pte organ
 ni. hōiū pte tribus immutatis.
 et hoc fuit in xpō. nō tū fuit in eo
 aliquid de ordinatuū. ad animi ple
 moriū intellectū. sciendū q. mado
 de liberatione hūmāni sēu mūit do
 lorem interiorē animi sensibilem
 in carne. quia pñmū dolorem im
 tigit in quātū ponit i. modū vir
 tū. ita q. non tūgdit hūmānes
 recte rōnis. et hoc maxie fuit in
 xpō. scilicet autē dolorem non im
 tigit sēu dimiuit dñe. q. nō
 obedit pti intellectui. inuēit tū
 in dñe. p. quāndā redēdāntiam
 virtutis aīe ad corpus. et hoc non
 fuit in xpō. quia sicut dicit danielis
 mus. ordinacōne dñi fuit ea. ut
 quelz ps faceret id quod erat s.
 pñmū. ut ac dolor sensibilibz i xpō
 eēt maximus. et maxime meri
 tozus. in quātū aīe libe ratiā
 erat maxime acceptatus p. calu
 tem hūmāni generis. et ad expiē
 dū magnitudinē hūi doloris sen
 sibilis. dicta sunt ista de xpō. effu
 sus sum sicut aqua et c. Aut
tanq. cēta virtus mea. quia hu
 mor castus in corpore xpī. fuit q.
 et hūctus p sudorem sanguinem.
 de quo hīc luce. xxi. Et p extatōm
 sanguinis in flagellacōne. corona

cōne. manū et pedum confusione. et
 latens apone. manū signū post lau
 guinem erant aqua. ut hīc jo. xix.
 Ad ostēdū q. corpus remansit. q. et
 sanguis et anima. et ossa mea con
 fundita sunt. quia defuerit sang
 uis defuit virtus ossium. et aqua mea
 adhēsit sanabris meis. pte defec
 tu hūmoris. et in puluerē mortis
 deduxit me. i. ad mortē p. quā cor
 pora rediguntur in puluerem. tū cor
 pus ē ab hoc fuit pseruati p. lue re
 surrectōis acceleracōnem. ut dictū
 fuit sup. ps. xv. Quoniam arāde
 derūt me canes multi. i. iudei se
 hntes ante nō sūt hōiēs sed sicut
 rabidi canes. Consiliū malignan
cū obsecit me. scdm quod dicitur
 ay. xxiij. mane autē facto consi
 liū inuēit omnes principes sacerdo
 tum et seniores ppli aduersus ihū.
 ut eum morti traderent. et vitā
 adduxerunt et tradiderūt p. nō pi
 lato p. ludi. foderūt manus meas
et pedes meos. clausis in aīe per
 forando. et hī hoc fecerunt mltis
 quierant gentiles. hoc tū fuit
 ad ipōrtūā p. nōnem iudeorū.
Diminuerūt omnia ossa mea. i.
 diminuerūt potuerūt. ad animi in
 tellectū sciendū q. qñ aliquis affli
 gebantur. aug. p. nō accipiebatur
 mensura corpus sū a manu in
 manu scilicet latitudine et a qua
 tibus neq. ad pedes scdm longi
 tudinē. ut in liguo cruas fierent fo
 rōnina. per quēdam possent fa
 ctus tū fuit. ut sic fāt fuit de xpō.
 qñ. aut vna manus fuit affixa.
 hūmoris acciderūt ad locū uul
 qui naturalit. acciderūt ad locū lectū
 et sic nū fūerūt reācti iūis tū

ptem. et ideo ad hoc qd alia manus
reduceretur ad loci foraminis in li
quo ffr. oportuit eam talem inoleat
ai cordis. et idem intelligendum de pe
dibus pp leuonem factu in ptibus
superioribus. pp quod extali violen
ta corporis extensione. appellant of
fium inleat. quia xpus nudus fu
it auastus. et sic poterant offa
eius diuiniari. pp uero considera
nunt me. et inspererunt me. estimā
tes me homine pmi co qd uidebant
me talia passum. dunferunt sub
uestimenta mea. adu quod dicit
jo. xij. Acciperit uestimenta eius. t
fecerit quatuor partes uniuersas
milia. ptem una. et sup uestem
meam miserit sortem. i. si tunica
eius inconsulte ut dicit ibidem. et
quia nō erat coicue dñilibus.
miserit sortem quis hiet eam to
tam. Tu autē dñe. hic conit de la
bitur xpi resurrectio ex deitatis vir
tute. quam xpus homo pmo po
stulat dicens. Tu autē dñe ne elo
gāis auxilium meum. quod factū
est p accelerationem sue resurre
ctionis que facta est tñ die. erue me
astamea deus animam meam. i. a mor
te violenta que gladio colet infer
ri quod factū est p hoc qd hiet pla
ge s' illate et tormenta de sua na
tura deducit hōem pmi usq;
ad sepationē anime a corpore. tñ nō
sic sunt sepata in xpo. sed ppria vo
luntate. eadē quod dicit jo. x.
Ego pono animam meam ut nemo tollet
eam a me. s. ego pono eā a me ipso.
i. pvo voluntate mea. quod tñ fuit
oniscum p magnitudinē amoris
in morte. que nō poterat esse na
turaliter in hōie sic mori ppinqe

centino nudus qd sic clamans exp
rasset ait dñe. hic homo animus dei e
rat. ut h. ay. xv. Et de manu m
inis unia meam. i. de potestate in
ferni qui denotat aude ut caus.
salua me ex ore leonis. i. populi in
daua. quem uocat leonem pp an
delitatem. et aconibus uictoriam.
i. apsumptione et supbia multū
qui me putabant custodire man
sepulati. Narrabo nomē tui
in conspectu regum. i. aplis alijs qd discipu
lis. quibus mag' fecerunt resur
rectionem suam factam uirtute
dei pūs. sedū quod exponit apō
heb. ij. ut dicitur cū supra. In medio
eccē laudabo te. i. in medio congrega
tionis fidelium. in qua pōt resurre
ctionem annūciant uirtute dei p
tis ad laudem et gloriam sui no
minis. ut ali' in medio eccē lau
dabo te. i. faciam te laudari per ap
stolos alios qd credentes. qui in die
pentecostes recepta grā spūs s'
loquebantur magalia dei act. q.
Qui timetis dñm. hic conit ex tñ
to uisūo extat alios ad laudan
dum deum dicens. qui timetis
dñm timore filiali. laudate enim
corde et ore. uniuersū semen iacob.
i. uniuersa imitatores fidei eius t
operum. glorificate enim. corā oī
bus absq; timore et ueracūdia ho
norantes eum. quia gloria est ho
nor exhibitus altari coram multis.
in testimonium sue uirtutis. ut dicit
comētor super pmi ethiopiū.
timet eum omne semē isrl. nō
carual sed spūalis. scāndum qd
describitur apōs ro. ij. isrlael
eadē caruen et eadē spū. qm
non quērit neq; despectat de pē

conem paupis

conem pauperis. i. qui in paupertate
 et fuit natus. conuersus. et mortuus.
 quia mundus crucifixus. et iherosolima se-
 pulchro sepultus. Et adit faciem suam
ad me et c. quia ipse in omni ordine
 sua procedente ex voluntate delibera-
 tua. fuit exauditus. ut dicitur est sup
 ps. xi. Apud te laus mea in omni ma-
gna. Verbum est xpi ad patrem directum.
 quia ipse in nomine patris laudatur in
 omni per orbem terrarum diffusa. nota
 mea. i. corpus meum et sanguinem
 meum voluntarie a me oblata in aqua.
 reddam. conuertendo scilicet panis et vi-
 ni in corpus meum et sanguinem in
 sacramento eucharistie. Ipse est. n. sacer-
dos summus qui hanc se consecrationem
efficit virtute diuinitatis. sacerdos
 aut ecclesiasticus non est nisi minister pro-
 ferens ista consecrationis in nomine eius.
In conspectu timendum cum. i. fidelium
coram quibus in ecclesia conficitur hoc.
Edunt pauperes. i. uerbi humiles. et sa-
tiabuntur. quia proficiat eis hoc sac-
 ramentum. Et laudabunt dominum. quia
 ad diuinus laudibus et gratiarum
 actione de accipi hoc sacramentum. Di-
uent corda eorum in scilicet celi. quia
 viuificat spiritualiter et eternaliter. Jo. vi.
Si quis manducauerit ex hoc pane
uiuet in eternum et c. Humiliscuntur
et conuertuntur ad dominum et c. Ver-
 bum est dauid prudentis conuersione
 omni gentium. ad fidem et ante finem nul-
 di. Idcirco subditur. Et adorabunt in
conspectu eius. Adoratione latrice. Un-
de familie gentium. sicut predictum
 fuit dauid. vii. Omnes populus terrarum
et lingue seruiunt ei. Qui dominum
est regem gentium et ipse. c. ipse quod
 est idem cum patre deitatis ratione. Man-
ducauerunt et adorauerunt omnes prin-
ces terre. i. repleti diuitiis et hono-

ribus autem modi sunt principes terrarum.
 qui deuote manducauerunt corpus xpi.
 et unde dicitur manducauerunt et
 adorauerunt. quia nullus deus corpus
 xpi sumere si adoret. In conspectu
eius cadent. ex latrice reuerentia. quod
 habet ex hoc quod habet in hebreo et cal-
 lacio ne iohanni nunc hebreo. Et adorabunt
gentem quod est. primum latrice signum
pro ut dicitur de clauum hebreo. n.
Quis qui descendit in terra. i. omnes
mortales homines. Et anima mea illi
iniet. quia dauid habuit fidem xpi
 uenturam. Et semen meum seruet ipse.
 i. multatores mee fidei in hebreo aut
 habet. Et animam suam uiuificauit.
 aut concordat cal-
 lacio iohanni nunc hebreo.
 que sic habet. Et anima eius iniet. et
 est finis istius preditionis. et scilicet hoc
 redditur ei eius quod supradictum est.
Et adorabunt in conspectu eius un-
de familie gentium et c. ex hoc enim
 quod ipse humiliter et caritative exposu-
 it se morti pro humano genere. uicru-
 it talem honorem. scilicet quod dicit
 psalmus. Humiliter seruet ipse factus ole-
diens usque ad mortem mortem antem
auas. ipse quod et deus exaltauit illum
 et donauit illi nomen quod est super
 omne nomen ut in nomine ihu omne
 genu flectatur et c. Et semet ipsum
et c. i. fideles que sunt semen xpi.
Amulabitur dilectio generatio uen-
tura. i. generatio populi. qui regene-
 rat in ipso aqua et spiritu sancto. que te-
 pore dauid ad hoc erat uentura. Et
per orbem dimittenda et amulabitur
celi. i. apostoli alii quod et discipuli qui no-
ta sunt celi s. ps. xvi. Iustitia eius. i.
 et non iustitiam ex operibus legis
 ex quibus non iustificatur ad plenam
 hominem. ut habet. no. vi. populo qui nascitur
i. populo tanto ex aqua et spiritu sancto

Quem fecit dominus. spali et nouo
genere fictionis de qua dicitur nos
fecit ut nudi cernimus in conspectu eius.
v. dicit glossa. Omnia factio fuit de
nichilo. sed uero de sanguine proprio.
et ideo magis est attendenda et consi-
deranda q̄ p̄ma. **M**oraliter autē
posset exponi ps̄ iste de quolibet fidei
qui est incubus ē. qui in afflictione
mentis et corporis positus. petit a deo
liberari. a quibus cū dei admittit non
resurgit. saltem spalius. et tunc
corporaliter. quatenus p̄mittit alii
fideles suos in afflictionibus corpo-
ralibus mori. ut per meritū p̄ae
p̄ueniant ad maius p̄miū cele-
stis glorie. **Psalmus. xxij.**

Dominus regit me. Hunc ps̄
p̄mittitur talis titulus in
hebreo. ps̄ dauid. et in cōfessione
ionanni n̄r̄ hebr̄. **Canticū dauid.** et
idem est. quia canticū et ps̄ idem
sunt. et p̄ exp̄ ex supradictis. n̄
q̄ dicit hic. ra. la. q̄ alii sp̄s talis
pus tangebat mentē. et post ea
canebat psalmū. et tūc in titulo
talis psalmi p̄ponitur canticū.
nōi ipsius. alii autē eo q̄ dauid in-
p̄iebat canē cū instrumentis **musi-**
ca ad exaltandum deuotionē suā
sicut legitur. m. p̄. de helysco. cū
q̄ caneret psalter sanctus est mel
sp̄s domini et c. Et post dauid se-
nebat tactū sp̄s cā. et in titulo
psalmi sic f̄. p̄mittatur nōi
dauid canticū. **D**ominus regit
me. dicunt aliqui q̄ dauid fecit
hunc psalmū p̄uidens in sp̄i cap-
tuitatis babilonice reditū. man-
p̄sona dicit. **Dominus regit me.**
q̄ rediit in terrā israel. diuina gu-
bernacōne. et nichil n̄ deerit. quia
in ma d̄fau notabilem non h̄uit

In loco pascue ibi me collocauit. i.
in terra israel. que est fertilis. sed
istud non consonat ei quod dicitur
necum. v. v. dicitur qui redierat
de captiuitate erat in tanta pau-
peritate. q̄ aliqui disponebant uen-
dere filios suos et filias suas in
seruitutē. et alii possessiones suas.
ut possent h̄re alimentum ad uiuē-
dum. p̄ quod. ra. la. alii exponit
.i. de p̄sona ipsius dauid. qui amo-
re sanis annis uiris suis ad regem
moab fuit. ut h̄r. i. p̄. xii. Sed q̄
cū dauid erant homines fugati. et
debitis obuitati. et p̄ cōs ad idola-
triam et alia mala p̄omi. q̄d pro-
p̄lata de mandato dñi dicit ip̄i d̄.
q̄ nō maneret ibi. sed nec i terrā
iuda quod et fecit. unde ibi subdit
et profectus est dauid et uenit in
caltū arch. cōfessus de diuina pro-
uisione. et dicit hic. ra. la. q̄ dñi
virtute falsus est ille locus infidus
fructibus et al. et irrigatus
ribus. ut d̄ et uir eius ibi posset
suscitari. et nō h̄rent occasio-
nem idolatrando. remanentes i
terra moab que erat idolatre
dedita potest f̄ dici probabiliter
absq̄ tali miraculo. q̄ ille saltus
erat fertilis et h̄midans victuali-
bus et q̄ fuerit ille saltus de quo
dicit p̄. p̄. xii. Onie q̄ terre in-
gus uenit in saltum in quo est
mel super faciem agri. i. fructus
de arboribus in quibus apes mel
h̄ficabant i magna h̄midanaa.
Secundum ḡ hunc sensum.
dicit d̄. **Dominus regit me et ni-**
hil n̄ deerit. hoc dicebat n̄ris
timentibus redire in terrā iuda
debitis obligati ut h̄r. p̄mo p̄. vii.
et est sensus. **Dominus regit me.**

per prophetam suum interea uita me
 reuocando. et nichil michi derit.
 ex quo enim me interea suo cultui
 deditam reuocauit. teneo firmiter
 q' de victu conuenienti michi et loca
 tati me prouidebit. in loco pascue. et
 bone sufficientie ad uiuendum. Hi
me collocant. quia in saltu archi
 erat locus sufficiens ad uiuendum ut p
 dictum est. ex quo p' finis eius quod
 subditur. super aqua refectio me et
anima meam conuertit. quia p'us
 amore laudis uolebam manere
 in terra gentium in uolo contra
 rium. idne dicta. deduxit me aqua
sanctitas iusticie. et duxit me ad lo
 cum sue cultus que est iusticia p'ce
 ta. in uocem suam. i. ne ego ul' vi
 ri mei aliquid ageremus contra
 honorem uois sui. ut p'dictum est. na
 et si ambulauero in medio umbrę
 mortis ex p'secutione sanctorum intra re
 gnum suum. non timebo mala. ab eo ex
 cogitata. quis tu mecum es. tanq' defensor
 fortis. et in hoc dirigit alium suum id.
ad ipm deum. virga tua et baculus
tuus et c. i. defensiones tue que desu
 giuntur nobis baculi et virge.
p'asti in conquestu meo mentem. i.
 victu sufficientem. aduersus eos q'
tribulant me. i. simul et tuos compli
 ces. in pugna tua ioleo caput me
il. q. d. non solum promissa michi
 de alio sed et de conuenientia addime
 to quoie olei deliquatu. Et aliter
meus mebrans q' p'dictus est.
 i. nō solum michi prouidisti de a
 lo. sed et de potu conuenienti. Et mi
sericordia tua subsequetur me.
 prouidendo in sufficienti succedente
 tempore. et ut in hunc idomo dñs.
 in terra ubi uiget cultus dei. Amorali
 pot' exponit psalmus iste de homine

deuoto fugiente a loco tanq' a loco
 to periculo. et nutante locali religio
 nis maxime mediantis. confidēs
 de diuina promissione. et defensione
 ab aduersariis. nō solum corporis. sed
 et mentis. psalmus. xxv.

Dominus est terra. hunc ps
 psalmum. talis titulus in he
 breo et in latine idem nuxta
 heb. Cantum dauid. ut p' expō et
 dictis p'cedenti psalmo. dicunt aut
 aliqui q' dauid in hoc psalmo p'm
 dit de se ipso generale dñm dñi cō
 omniū creaturā. et p'ncipiū psalmi
 satis cōsonat aī dicitur. Dominus ē
terra et plenitudo eius et c. sed
 psalmi finis videtur ad aliud in
 sp'itū tendere. cū dicit. Tollite por
tas principes iherosolymę et c. p' quod
 ps. lxx. expōit dicens. q' cōstructo
 templo per salōnem aī archa p'p
 taretur a sacerdotibus ut p'ueret
 in templo intra san' scōrum. porte
 clauserunt se nec fuerūt aperte
 donec sacerdotes auerentes psalmi
 cxxx. Memorato domine dauid et c.
 uenerunt ad locū illū. p' dauid
 seruū suū. ne aduersas faciem tuā
 et tuū. i. salūis in regno tuo inuicti.
 sicut plenius dñi secundo ps. vi.
 Et tertio regu. vii. Et tunc porte
 fuerunt ap'te. et archa fuit m'uo
 ducta in locū suū. dauid g' hoc p
 indens in sp'itū scō. fecit hunc psal
 mū. et psalmū centesimū. xxxj.
 nec obstat q' isti duo psalmi. in
 hoc libro sunt ita distanter ab in
 uicem situati. quia sicut dicit iō
 minus in prologo huius libri psal
 mī fuerūt scripti in hoc libro. nō
 scdm ordinē quo fuerūt reperi cō
 tigit autem in aliquibus. q' illi
 quierant p'mo scā. fuerūt ultio

ut de istis reperi. sicut p. de psal
mo ante limo. xlvij. bñdictus domi
nus deus meus qui docet manus
meas ad pñm. quem secundu ier
miam fecit dauid pro victoria q. hñt
contra goliath philistin. et sic sunt
pñm. ut ceteru de pñm facis add.
Et cōro tēnus psalmus q. fecit dō
fugiendo aśaac fili sui abſalon. sunt
de istis facis. sicut c. faciem vite dō.
Et sic dicendū est de istis duobus psal
mis. h. faciant de pñm facis. ut fac
runt distanter reperi. et sic nichoc
voluntate scripta. pñm. scilicet hñc
sententia. pñm. iac in duas partes pñ
dum. quia pñm c. templū salōnis
describitur de vñs cultus. sed archē
mōstus. ibi. tollite portas. Cūta
pñm dauid pñm probat dei cultū
ta. sed pñm questionis declarat
colendi modū. ibi. Quis ascendet
Cūta pñm facit talem tōnē. pñm
qui est deus oñi pñm. et dō
per gentilem gubñacñem est tñ
me colendus. sic est de deo israel. ad
cūm cultū de pñm sunt templū.
ergo t. hñm tōnis pñm. tantū
minor cūdiatur. dñi est terra et ple
nitudo eius. per plenitudinē mōstū
guntur aīalia et sic ualētia. Or
bis terrarū et vñm qui hñm in
eo. per hoc tollitur erri manūta.
qui dñt ista inferiora corruptibilia
non cē adeo bono sed a dō malo q.
posuit dño pñm. vñm bonū t.
alterū mah. qñ qñ si manū fida
ut cam t. non est per hoc intel
ligendū q. mare sit simplē infe
rius terra. nī terra sit infimū ele
mētū et gramīsimū. sed solū pñm
aliquas pñs terre. i. ripas maris
que sēminēt aqñ. et pñm
modum modū loquendi dñm

q. normania est sup mare oceanū
et terra ianuentis super mare me
diterraneū. et similē de flūmibus.
q. pñm est si. scilicet et aurelia
mō super iegerm. et sic de alijs.
Ad hoc enī sunt ēre similitudo super
maria et elina. ut describant vñ
tā hñm in nauigacñibus. et pñ
mōstus. et alijs utilitatibus. Quis
ascendet. hñm cōm declarat colen
di modū. per modū qñm dñm.
Quis ascendet et c. q. d. ex quo est
ita excellent colendus quis erit ad
iūta cultū dignus. et iōdiat. Quis
ascendet in monte dñi. i. in monte
mōna in quo sunt fundati templū
dommo dñm. ut hñm. y. pali. in.
Aut quis habit in loco sōnis.
stabiliter ibi mñm. pro vi
te sue mñm et respondet pñm. dñm
pñm manūta. i. opñm q.
pñm designantur eo q. manū
est organū organonū ut dñm.
m. de aīa. et unido corde. qñm
suffiat mñm extēor nī sit mñ
rior. qñm non accepit in mano aīa
sua. applicando eam totalē bonis
tenēis que uana sunt sedm q.
diatur ceteris pñ. vñm vñm
tūm t. sed magis applicat eam
bonis spñalibus et eternis. nī ip
sit acatūta spñalis et in mortal.
Nec mirantur mñm pñm
pñm fallaciter decipiendo. hñm
pñm bñdñm ad dñm. i. mñm
cōmōs temporalibus et spñalibus.
et mñm a dō salūtari sñm.
quia sic fragilitate hñm alij
pñm pñm mñm a dō ob
tinebit. hñm est generacō quereña
mñm. quia aīalibus vñ que
nātū. et mñm. Tollite portas
hic cōm. descriptū archē mñm

qui facti sunt miraculose tempore sub
mis ut p[ro]phetia est. idco dicitur attollite
portas. i. sep[ar]ate vnam ad altera p[ro]
p[ro]phetas. i. o nos anglice virtutes ad lo
ca custodiam dep[re]cate. p[ro] quod g[ra]t
reum. Jacob vidit scalam an[te] sum
tas eugebat celum et p[er] terram. i. in
monte moria. d[icitur] fuit templu[m] f[aci]d[u]m
postea. et vidit angelos dei descendentes
ad iudicia et custodi[er]e loca. sicut dic
ti sunt ibidem. s[ecundu]m. jo. sept[imo] libro de
iudicio bello dicit. q[uod] ante templi de
structionem per evai et vespharianu[m]. p[ro]p[ter]
causa[m] multa signa destructionis tem
pli. p[ro]pter que p[ro]phetia istud. i. q[uod] in et so
penthecostes al[ia] sacerdot[es] de nocte in
traerent templum ad agendum res di
vinas p[ro]p[ter] se sentierunt quenda[m] strepi
tu[m] et motum. et postea subito audie
runt vocem dicentem. ingredimini hic.
que sunt vox angelorum deservit
n[on] locu[m] p[ro]p[ter] malicia[m] et h[er]esia[m]. clau
no vero portaru[m] templi contra sacer
dotes dicentes archam d[omi]ni et eaz
apias. fuerit f[aci]t iudicio angelico.
p[ro] q[uod] d[icitur]. tollite portas p[ri]ncipes ue
stras. i. ap[er]ite eas. in hebreo aute[m]
et in t[ra]nslatione sonum iux[ta] hebrai
m[od]o. h[ab]eat porte capita vestra. i. s[ecundu]m
te p[ar]tes v[est]ras superiores virtute divi
na et p[ar]tes inferiores inferiores. et in
idem redit. quia angeli sunt ex
autores mandati d[omi]ni. et eleuam[ur]
in. i. sep[ar]am[ur] ad magnificencia[m]
dei. porte etuales. quia dominus
p[ro]m[er]eat ponere nomen suu[m] in templo
illo in sempiternu[m]. i. absq[ue] tempo
ris determinatione. dictu[m] cu[m] fide
liter scribitur. sc[ilicet] q[uod] dicitur
tur. m. v. w. sanctificam[us] domum
h[uius] qua[m] edificasti. ut ponere nomen
meu[m]. ubi. p[er] sempiternu[m] et c. Et in

tribuit rex glorie. i. archa testam[en]ti
super quam erat sedes dei. in p[ro]p[ri]i
a[re]o[re]o sicut plenius sunt exp[re]ssu[m]
ex. xv. Q[ui]s est iste rex glorie. ad
nuntiatu[m] dicitur. quia excellencia
glorie eius et honoris est om[ni]ar
atque admirabilis. p[ro] quod respon
detur. dominus fortis et potens. co
tra omnes potestates terrenas que
nichil sunt in conspectu eius. Tol
lite portas et c. Exp[re]ssatur sicut
p[ri]ncipes quia repetitio est eiusde[m] ad
maior[em] confirmationem. usq[ue] ibi.
dominus d[omi]ni. i. angelicu[m] pote
statu[m] p[er] quod ostenditur q[uod] non so
lum p[er] creaturas inferioribus. s[ed]
et superioribus. p[ro]p[ter] est rex glorie. i. si
omnia gloriosus et b[e]n[e]dictus in saecula
seculi amen. Qui aut[em] vult t[er]re
p[ri]ncipem exp[re]ssum. videt[ur] q[uod] in hoc p[ro]
describitur solum generale d[omi]ni
dei. sans patet exp[re]ssu[m] exp[re]dictis usq[ue]
ad locu[m] illu[m]. attollite portas et c.
v[bi] loquitur de deo more h[um]ano. quia
h[um]anis credentis magnitudinis
requiritur alio[quin] m[ag]nificus. et p[er]
hoc m[ag]nificat p[ro]p[ri]a q[uod] altitudo dei ex
cedit om[ni]em mensura[m] creatam et c.
possunt de facili h[uius] sententiae appli
cari. psalm[us] xxviii.

Ate domine ienau. p[ro]p[ter] est
p[ri]mus p[er] alphabetu[m].
quia uersus eius mapit ordina
te a litteris alphabeti hebraici. p[ri]
mus n[on]us a aleph. es a beth. et
sic co[n]tin[ua]t. hoc ex[em]plo q[uod] hic omittu
tur dicit h[uius] vau. et chof. Quia mul
tus n[on]us p[er] eas mapit. cu[m] in hoc
p[ro]p[ter] vau. v[bi]us. sicut sunt. xxi. h[uius]
hebraice. quia quatuor n[on]us p[er]
duas h[ab]as mapit. i. dom[us] et rex
p[er] h[ab]as n[on]us. et v[bi]us et v[bi]us p[er] h[ab]as

plie. Dicitur autem aliqui. q. ite hie
sic ponitur in pncipis istius ad a
gnoscendum. Aliquid nunciat. sed he
bici de hoc nichil dicunt in aliqua
scriptura q. viderunt. et ideo Alij dicunt
q. finis est ad qdam modum qalem
dicendi. q. tunc antea. sicut in
illo hymno. alohs ora cardine.
versus incipit p has alphas
lati. i. pncipis ab a. scilicet ab. et sic
conit. usq. ad g. inclut. ut p. in
tuentia et c. Ad te domine leuam
et c. hinc autem psalmus pmitatur
talis titulus in hebreo dauid. et no
phis. nisi q. pponitur hie lancti ad
designandu q. dauid est hic dauid ca
sus. ac si diceretur. p. dauid. In istis
lacone autem iommi nix hie ad
ditur. hie dictio semp in titulo s.
semper dauid. sed saluo meliori in
diao. non videtur hie addita in ti
tulo. Quia hie semper est ultima dic
ao psalmi precedentis in biblis hie
bratas quas vidi. et sic no pntet
ad titulu huius psalmi. per hoc q. i
hoc titulo non ponitur cantat. neq.
psalmus. sicut in alijs ceter. ondi
tur q. non est psalmus. p. de
a psallendo. sed est simplex oratio
q. fecit dauid pro liberatione sua a
psecutione caulis. p. q. multas oio
nes fecit sicut dictum fuit sup. ps.
xvi. Secundum hoc q. diuiditur h.
oio in quatuor ptes. quia pmo do
p. tit. in dmo huius vite diuina dnt
conem. sed impedimenti remocou.
ibi. Remittite iniquitatu. tunc
tas finem degustaconem. ibi. Quis
est homo. Quarto a p. huius librac
nem. p. q. meliorem contemplan
ibi. Oculi mei. Entra pmi pmitte
modum hie p. huius. d. Ad te do
mine leuam animam meam. quia

oio est altitudo seu eluatio metis
in dmo secundum damale. Deus me
us in te confido. i. in tua bonitate
non in mea equitate. unde m. a
p. remissionem sue culpe. Requ
irideant me inua mei. i. saul et
coplices sui me tenendo et morte
turpi affligendo. q. timebat saul
q. inferri a philistis ne hie pmo
x. ultio. p. quod p. ab arimge
ro suo interfici ab eo. d. euagm. gla
dii tui et interfici me. ne forte uel
ant martiali ist. interficiant me
illudentes mi. Et cui vniu. qui fugi
uent te. i. qui sustinent psecuciones
p. te sicut ego sustineo. no confundu
tur. finaliter seu etnali. si alii con
fundantur ad tempus seu tempora
liter consequent. ondit qui sunt di
g. confidi eternali. dicens. Confidi
dauid omis iniqua agentes. i. do
latre et innocenti psecutores. Supra
uacue. i. inutiliter et infructuose.
p. multu dampnosc. Conit. fort
petitione suam dicens. Quas tuas
domine demonstra m. dicens per
viam rectam iustit. inter deus hie
vite. que nullus abq. tuo auxilio.
potest ineffacenter cunctare. Et se
mittas tuas edoc me. semita huius
hor est et rectior vita via coi. et
per hoc dauid p. tit. non sibi diu
gi in iustia coi. n. ad salu. sa
am iustia credenda. que tedit ad
pfectione. Dirige me in veritate
tua. que salu. non pot. huius huma
na inuestigacoe. Quia tu es de
saluator meus. ad quam salu. di
rigi no possum nisi p. tuam iust
conem. homo. n. diuinitus ordi
natur ad finem credendum cognosc
naturale. fm. qd. d. ps. lxxv. Oculi
no vidit. et auris no audiuit. et i

cor hominis non
diligentibus te.
tota. n.
et ideo o. hoiem
conem salutis et
am te tota die. i.
psecuciones cona
st. ut me consol
ones. remittite
inimam directi
one. hie conit. p
conem. quod m
me. hoc aut. est
i recto processu.
dntu nuptia
dntu inuam. d.
dntu tuam. c
ma p. loqui
or. iniquitas.
reter. et verit
it. m. q. m. et
t. effecti eius a
neo aut. m. m.
i. annidi p. m.
p. huius dntu
dntu iniqua
ud p. p. r.
iniquitatis me
dntu. quia p.
inuat. tempore
iniquas meas. i.
a conu. ne
iniquit. de p. m.
et et. malicia
ita que fecit e
si post mortem
dntu vne et su
em fecit enat
s. ut p. dntu
nam. et no sed
iniquit. mei tu
dando gram.
dntu. de na

cor hominis non ascendit. que hanc
 diligentibus te. ad finem ante i cogni-
 tum totum. nullus potest se dirigere.
 et ideo ois hominem edocet a deo colat
 rationem salutis eterne. Quoniam hanc
in te tota die. i. p. te hanc in sanis
 psecutiones conamur. p. quod deus
 est ut me consolans p tuas illustri-
 cones remiscere. post q. dand. p. ait
 dnm in dnm dnm me de ma h.
 vit. hic conr. p. ait offendidi remio
 conem. quod in via recta potest ipse
 dnm. hoc autem est p. am. m. p. dnm
 a recto processu. ad hanc autem remio
 conem m. p. dnm. allegat p. mo
 dnm. m. d. Remiscere miseria
comi tuarum et m. dnm tuar.
 m. d. p. p. loquendo est actus m. d.
 noz m. d. m. d. m. d. uero effectus
 extenoz. et uerit. allegat dand. f.
 actus m. d. qm est idem q. u. d. d. d.
 et effectus eius qm qm recipitur
 meo au. m. d. m. d. que actus d. d.
 i. amidi p. m. d. in omib. n.
 op. m. d. dnm. m. d. m. d. effectus
 dnm. m. d. m. d. Conr. da
uid p. d. p. m. d. m. d. d. Delicta
inuentus mee. i. p. d. ex p. m. d.
 com. d. qm p. m. d. magis do
 m. d. m. d. m. d. Et i. g.
rancas meas. i. p. d. et ignoran-
 tia com. d. ne memineris. ad p.
 p. m. d. de p. m. d. autem p. m. d.
 ex c. m. d. non loquitur. q. d.
 p. d. que fecit ex certa ca. d. d.
 f. d. post mortem sanis et homi-
 adnm. vne et filia. hanc uero oio
 nem fecit ex c. m. d. m. d. san-
 is ut p. d. d. Secundum m. d.
tuam. et no. d. m. i. m. d. m. d.
memeto mei tu. remittendo culpam
 et dando gram. p. bonitatem tuam
domine. de natura. n. boni est q.

si sui diffidit. Et io bonitas tue m-
 fuit condecens est. ut diffidat se
 erga penitentes remittendo eis cul-
 pam. et offerendo gratiam. dulas et
 rectus dominus. i. misericors et in-
 stus. qm d. d. m. d. m. d. m. d.
 rectitudine m. d. non est m. d. m. d.
 pusillanimitas. et m. d. m. d. m. d.
 est crudelitas. p. quod dicit gregorius
 in pastoral. l. i. m. d. bonis recto-
 ribus d. m. d. m. d. m. d. et pie-
 temens disciplina. ne m. d. sit alpe-
 ra. et pietas sit m. d. sit ergo a-
 mor sed no. emolliens. sit zelus q.
 non exasperans. sit pietas sed no.
 plusq. expedit parans. p. hoc legem
 dabit delinquentibus. que lex est
 ut si uere penitent. m. d. conse-
 quatur s. m. d. eterne p. m. d.
 am. tamq. sua m. d. abutentes.
In via. f. p. m. d. vne. qm post mor-
 tem no. est locus p. m. d. Diriget
mansuetos. i. tractabiles et ben-
 gnos. qm mansuetudo est que
 dam mentis tractabilitas. m. d.
 d. d. i. m. p. m. d. m. d. m. d.
 uandis. per que homo b. se h. t.
 ad proximu. d. d. m. d. m. d.
 suas. quanti ad armoniaha p. p.
 ta dnm. outus. per que b. se h. t.
 homo ad dnm. Unice iuc dnm. i.
 op. m. d. que sunt quedam m. d.
 d. d. m. d. m. d. m. d. m. d.
miseria et uentis. i. m. d. m. d.
 qm h. m. d. m. d. m. d. m. d.
 magis appet m. d. ut m. d. m. d.
 d. d. m. d. m. d. m. d. m. d. i
 quantu dnm. ordinauit q. pro tali
 b. m. d. m. d. m. d. m. d. m. d.
 eternu. p. quod dicit ap. d. m. d.
 d. d. et m. d. m. d. m. d. m. d.
 d. d. m. d. m. d. m. d. m. d. m. d.
 d. d. m. d. m. d. m. d. m. d. m. d.

inimae. q̄ reddet michi dominus i illo
die iustus iudex. et simili in aliq̄
vno operibus plus appareat iniquitas.
ut in dampnatione maloni. tū ibi
est iustia. iniquitatem punit agra
condignū. quia tanta est offensā.
quantus ille qui offenditur. Et id
in quolibet mortali peccato. manentur
de rigore iustie pena infinita et in
tensius si posset eē. requiruntur
testamentū eius. i. legem a deo da
tam. testimonia eius. per oracula
prophetarū. illis. n. qui scrutantur
taliam appet q̄ vniūse vie dominū et
iustia et veritas. uel aliter. Requiritur
et c. i. audientibus legē
et pharisei monita. appet per experien
ciam dñi iustia vniūse vie dominū
vniūse vie dñi sunt iustia et veritas. et hoc
magis consonat hīc iōnini iuxta
heb. que sic hīc. hīs qui custodiūt
pactū eius et testificatiōe eius. v.
terius concludit dauid petitiōem
suam de remissione peccatorū dicens.
pp̄ nomen tui domine. i. pp̄ declaratiō
nem bonitatis tue. propitiū facis pe
ccato meo. i. p̄m̄ remittēs. multū
est enim. i. excēdēs facultatem
virtutis mee ad satisfaciendū. quia
de nullo peccato pot̄ homo satisfacere.
nisi ex dei dono. nullū enī opus
est satisfactoriū absq̄ diuina gratia
fai. Quis est homo. hic coīr dō
petit vitā future p̄gratiatiōe dicens.
Quis est homo qui timet dominū.
timore filiali. et per cōs consolones
eius sciens. q. d. nūc est sūme de
siderandum. quia tanta subditur ai
diatur. Legem statuit ei. s. legem
dñam et eam legem naturę que
dirigunt iustia iustie que est pro
omnibus eligenda. anima eius in
bonis demorabitur. s. in bonis dñe

gracie et consolōnis. a quibus per per
catum morale non amonebitur.
et semen eius hereditabit terram. h.
exponitur ad aliquibus de terra is
rael quā habitant ille populus q̄
dñi deo debite seruunt et nūc sunt eie
tus q̄ ad idolatriam declinant. ut
p̄. iij. v. sed nichilū exponitur de
terradivitiis. p̄m̄ enī est finis
meriti. et p̄ cōs nichilū ip̄o quia
finis melior est hīs que sunt ad
finem. opera autē meritoria sunt
maiora bona q̄ hereditas terrena.
et id nō pot̄ hīc rōnem finis reperi
opere meritorij. pp̄ quod vāq̄ iustia
a scriptura pro operibus virtutū
promittitur bona terrena q̄ p̄m̄.
intelligitur bona spūalia et eterna
tanq̄ p̄ncipali intentā. firmamē
tūm est dominus timentibus eum.
quia stabilit tales in bono. in hebreo
hīc. consiliū dñi timentibus ei.
et iustitiam iudicij iustia heb.
scatū dñi et c. et idem iustitiam.
quia dñs aliquibus boni consi
liū ip̄s firmat et stabilit. et her
itū ultia. magis consonat seq̄.
et testamentū ip̄ius ut manifestat
tur illis. quia oculta legis dñice
revelantur tribus. Quia nūc. hic
coīr dauid petit sū iustitiam
a tribulationibus ne quicquid pos
sit faciat contemplatiōem. et dñi
consolatiōibus. d. oculi mei semper
ad dominū. de cuius virtute confidō.
p̄o subditur. Quoniam ip̄s euasit
a laqueo pedes meos. i. ab insidiis
p̄ncipem iustitie p̄paratis. Requie
in me. i. iudicium pietatis affectū.
et miserere mei. i. effectū. quia
vniūse. reperiunt multitudinē san
cti sequentis. p̄ talem modū dicit
coīr ut est solus qui in p̄ncipem

gritum scilicet respectum. et pauper su-
 cyo. respectu sanctorum quia ego sum fu-
 gitivus. et ipse est rex in potestate co-
 stitutus. tribulationes cordis mei
 multiplicatae sunt. quia in maiorem
 sanctorum multa persequuntur dauid.
 sicut per primo reg. de iherusalem et iherusalem
 coribus teile. et de necessitatibus
 meis erue me. i. tribulationibus in-
 ventibus per quas nunc habeo fuisse.
 vide humilitatem meam. in corde. et
 laborum meorum. in corpore. et dimitte
 te vniuersa delicta mea. acceptando ista
 pro ista satisfactione. respice inimicos
 meos. ad eos exponendum. Quomodo
 autem multiplicata sunt. et ideo non
 possem euadere nisi per tuum adiutorium
 meum. et odio iniquo oderunt me. eo-
 .i. q. tua scilicet voluntate ordinasti me
 regnare. et quia peccatum me pro bo-
 no operis quod factum cum sanctorum et populo
 eius. pro eis exponendo me periculum
 ut per primo reg. in pluribus locis. et
 sic reddunt in mala pro bonis. Quia
diminui vitam meam. i. vitam meam. q.
non vniuersam. et erue me. de periculis
in periculis. non cubecam. captus ab
aduersariis. qui spiritum me. quies
protector me. sperantem. inuocato
et recta adhererunt in. h. autem in per-
iculo fuge dauid aliqui oppressi debi-
tis adhererunt ei. ut in primo. v. reg.
et post ea multa boni et mali consi-
derantes ipsius sanctorum malitiam. et
dauid inuocantem. de diuersis tribu-
bus israel venerunt ad dauid et ad-
herentes. ut in primo psalmo. xi. Quia
custodiam te. i. per te nunquam sanctorum
persecutionem. et quia ad vniuersam per-
peram peruenit non solum per vniuersum bo-
ni operis. sed etiam commune. Ideo au-
dit dauid deprecando. Iuxta deus israel

i. bonos de populo israel. Et omnibus
 tribulationibus suis. i. corporalibus
 et spiritualibus. Maiores posset et
 ponere de quolibet fidelis cridente in afflic-
 tione spirituali. a deo petente liberari.
 qui debet facere easdem preces
 cum ipso dauid. psalmus. xxi.
Iudica me. hinc psalmo p
 mittitur talis titulus in hebraeo.
 dauid. nisi quod ponitur littera lameth
 ad designandum quod dauid est datum
 malis. in satisfactione ionam in hebraeo.
 nichil ponitur. pariter autem sententia
 hinc auctori. et psalmo praedicta.
 dicunt autem aliqui quod dauid fecit
 hunc psalmum fugiens persecutionem
 sanctorum. et petens ab eis liberari. vbi
 infra dicitur. ne perdas cum ipsis
 deus animam meam et cum ipsis vniuersis
 sanguini vitam meam et c. De ma-
 teria huius psalmi determinata.
 non invenimus aliquid nobiliter dauid.
 ipse quod saltem meliori iudicio. vbi in
 quod ipse sit exponendus de statu da-
 uid qui post mortem sanctorum de re-
 spo domini inuenit regnum manens i-
 ebion cum adherentibus suis. ut hie-
 rod. v. 11. Et quia sola domus iuda
 sequebatur dauid. reliqui autem populi
 eius erat. cum ysaia filio isai. id
 dauid orant ut sanctorum finis prope-
 rarentur. Igitur. codem li psalmus iste
 dividitur in duas partes. quia primo
 dauid petit se prosperare in bonis.
 sed perueniri a malis. ibi. ne perdas
 cum iniquis. prima in duas quod primo
 petit prosperitatem in statu regni.
 sed in cultu dei. ibi. Angelo. Quia
primum dicit sic dauid. Iudica me de-
.i. cum regni terminis pro me. q.
nam ego in innocencia mea. ab-
principio. et ambicione iniqua

sum regni per totum responsum. et
in domino sperans non infirmabor.
scdm quod dicitur. 11. 12. 13. Dauid
proficiens et semper seipso robusta-
or. dominus autem sancti dearscens coti-
die. et quia innocentia dauid de in-
gressu regni non erat omnibus no-
ta. ideo prout eam manifestat. d.
proba me domine et tempta me pro-
batio autem et temptatio ad hoc or-
dinantur. ut aliquid ignotum mani-
festetur. et alii ut manifestetur ipsi
temptantur. et sic homo temptat
alii. deo autem nichil est ignotum. et ideo
non temptat. ut si aliquid mani-
festetur. sed alijs sicut gen. 22. dicitur.
Temptavit deus abraham etc. quia
per hoc quod ad preceptum dei patris fuit
filius immolare. notum fuit alijs bo-
ni obedientie sue. secundum quod ple-
nins fuit dictum ibidem. et hoc non
propter dauid se temptari adeo. et cum
innocentia fieret alijs manifesta. ut
sic liberatus se ei subicerent. et sic fac-
tum fuit. quia per hoc quod dauid in
monte abner flevit et ieiunavit.
cognovit populus israel quod non fuit
sed interfector de latu eius. scdm quod
huc. 11. 12. 13. Et cognovit omne mu-
ltus et universus israel in die illa. quod
manum non actum fuisset a rege et occi-
dere abner. nisi per hoc quod non fuit
letatus de morte ysaac regis. sed
magis interfectores eius morte pu-
nit. ut huc. 11. 12. 13. Notum fuit
omnibus quod non ex ambitione vel p-
sumptione querebat regnum. sed ex
divina ordinatione. propter quod dicitur
capitulo. 5. Audiat quoque universus
tribus israel uenit ad eum in ebron
ut ingerent eum in regem. et quod
ad pacem innocentiam requirit. nisi
dicia cordis et corporis. ideo dicitur

propter reus meos. persuadendo me a
patris et ualibus. et cor meum. persuadendo
me apud philistinis. Quia misericordia
tua ante oculos meos est. ipsam
ingiter meditans. et complacui
in veritate tua. in ipsa delectando.
ideo supple. non sedit cum consilio in
iniquitate. i. cum hominibus presumptuose
incedere uolentibus querens ab eis
consilium de modo intrandi regni.
Et cum iniqua gentibus non intravit
ibidem. i. cum ioab et abysai et eorum con-
phabus qui inique inessebantur
abner. Odium eorum magnitudinem.
i. rethab et bama qui erant prin-
cipes latronum et insidiosos occiderunt
dominum suum ysaac. 11. 12. 13. Et cum
impis non sedebat. quia talibus non
fuit et magis in se fecit. huc
10. hic contra petit prosperitatem in
ultu dei. d. Iamabo inter innocentes
manus meas. i. utinam laudem. he-
bici enim non sunt optatum modum. sed
utitur pro eo futuro iudicium
per manus autem significantur
opera eo quod manus est organum or-
ganorum ut dicitur deo de anima. per
hoc autem petit dauid salutem vir-
que requiritur in ultu dei. 10. dicitur
dauid. Et circumdabo altare tuum dicitur.
i. ueniam ad offerendum oblationes et
sacrificia. cum per sacerdotes ad quod
officium spectat talia offerre. 20. et au-
diam uocem laudis. quia in tali-
bis ordinibus oblationibus leuitici
tores cantabant diversas laudes. Et
enarratem universa mirabilia tua. i.
etiam enarrare per leuitas. quia
dauid fecit cantica alemtis dauid
tanda. ut huc primo psal. xvi. et po-
et d. 11. Tunc dilexi decorem domus
tue. propter quod enim adducit antiam
testamentum in ipsum iuxta domum

nam ut huc dicitur
et eam in modum
et ei extendit
agnosca. ut huc
sunt et edificavit
hic per psal. xvi.
sicut et edificavit
libris suis cum da-
pilas. ut huc primo
et salom de tempo-
omni edificavit et na-
in acinus glorie. i. l.
in cor. in quo can-
e. pinnatorum quod
sunt plenus et posu-
das. hic contra da-
in mahs dicens. et
notas cum in ipso. i.
et deum. pietas e-
et ideo ipse dicitur
in ur. et cum vris
in bus male se huc
sunt sunt hominad
dicitur vni sang-
et asione ut comen-
dunt raptos de
et gume vincentes.
in iniquitatem si-
psal. sunt iniqui agri-
et est in iniqui-
in bonis et deum
et aut. nel inter-
et in innocentia in-
in ne psalmi repen-
in in a ingratum
al gaudent in ipso
quod sit in cantica
quod repenit in se
quod a plura vitam
quod in aliqua culpa
et sine mercede et
per mens. i. affectu
et eto. Apertus in

regiam ut haret aulam dei ppe se. et
 fiat eam in modum miam bñm aulam
 quod ei tenebant. et pparauerat
 magnificam. ut hie pmo psal. xlv. et
 voluit q edificare ei domum adunam
 ut hie po psal. xlv. Sed dos fiat hoc
 edificium itatam. usq ad tempus
 salomnis fuit. cui dandm tñ pñuit i
 pñtas. ut hie pmo psal. xlv. et
 dedit salom de sapientia tempus et
 omni edificiorum et utilium. Et loci
 hierosolimis glorie. i. loci qui notant
 sanu scōr. in quo erat archa testamēti.
 et pñatorum quod erat qñ sedes dei.
 sicut plenius exponit. exo. xxv. Ne
perdas. hic coru dandm pñat pñria
 n. a. m. h. dicens. Ne pñas. i. pñi p
 nittas. cu supis. i. male se hñtis
 erga deum. pietas em est dñm cul
 tus. et ideo impietas dñm cultu oppo
 nitur. Et ai vñs sanguini. i. ai
 hoibus male se hñtis ad pñm
 sicut sunt hominē et raptores q
 dñantur vñi sanguini et sanguis
 effusione ul' cōmētores. amīs mo
 di sunt raptores de alieno labore et
 sanguine viuētes. In quoniam ma
nibus iniquitatis sunt. quia semp
 parati sunt iniqui agere de terra con
 repleta est mñibz. pro quibus
 innocentes cōdemnabūt. sicut ne
 xauerūt. vel interfecerunt. Ego au
 tē in innocētia mea iustitias sū.
 in fine psalmi repetit. innocētia
 suam et ingratia regni quam
 allegauerat in pñcipio sicut fir
 quent fit in cantas in quibus ph
 apñi repñat in fine. Pñptam
 quia pñtem vitam non tñnt ali
 quis in aliqua culpa. Pñt subdit.
Redime me dñe et misere mei
ps. mens. i. affectus mea. stetit i
directo. apñtens rectitudinē miam

ne. in ecclesiis bñdicam te domine.
 de bñficijs in collatis atc. Carora
 liter aut posset exponi psalmus
 iste de quolibet fidei. qui ueniens ad
 etatem adultam. dñ regni sui
 ingredi vñ regendo motus inter
 ores. et actus exteriores. et quia
 pñ pñmtem censum ad madi.
 patitur difficultatem et regni hñ
 statū. ideo debet deum collare dep
 rari. ut prosperetur status sui re
 gni. ad laudem et cultum nois di
 ni. et pñt ad hoc defaah hñ appñcan.

Omnino illud ps. xlv.
 hñc psalmi pñm
 titur talis titulus in
 hebreo. dand. pñm
 ai littera lameth ad designandū
 q est dñm casus. in trāslacōne ne
 ro idm m nichil pñm m. & abso
 lute dñm. dand. et per hoc apñt
 actor psalmi. i. dand. de materia aut
 hñm psalmi et tempore quo factus
 fuit. dñt idm m in prologo hñm
 hñm. q dñm fiat hñc psalmi
 post mortem saul anq ingreditur
 in regem. et scdm hoc non pñt
 intelligi de vñtōne qua in vñctus
 fuit dand a samuele. sicut hñ po
 x. xvi. quia illa vñctio fuit lon
 ge an mortem saul. post mortē
 vero saul fuit bis in vñctus. pñmo
 et tubum nudi. ut hñ. ii. pñ. m.
 scdm et totū israhel. ut hñ scdm x. v.
 de qua ai israhel dñm vñctōm
 factus fuerit hñ psalmus. idm m
 non dñt. vñctur tñ q fuerit factus
 pñctō. quia pñma fuit pñctō
 et scdm q. 1. ai aut generalis et
 simplici. dñm aut hebrei et
 est satis uenissimile. q qñ deus
 pñmnet aliq ad aliquam digni
 tatem. dat s grām p quā cōiēnt

possit erigere illam. et per hoc in se per mo-
tus ponat se obicere. pro quod dauid ad
illam vocationem deuote se ipsamuit.
et hunc psalmum fecit. et diuiditur in
tres partes. secundum tria peccata a dauid
nata ad erigendum debet regie dignita-
tis officium. primum est contra aduersarios
constantiam. secundum est et diuinam adu-
diligentiam. quia per ipsum reges regnant
tertium est in bonis perseverantiam. cui
quia alia sunt inuitia. secundum prestat
ibi. vnam precem. scilicet ibi. Ad iutor
meus esto. Cura primum dicit dauid.
Domine illudatio mea. incognitum
ne agendum que maxime requiritur
in rege. Et salus mea. in periculis
bellorum. quoniam timore. timore fili
al' iherusalem. Deus protector vite mee.
contra hostes. A quo trepidabo. quando
cum hostes nemunt contra aliquem
regem. debet formidare. ne hoc deus per
miserit pro suam culpam. ideo sub-
ditur. Quoniam appropinquant super me uoce
tes. i. in et populo meo uocare uole-
tes. ut edant. i. edi faciant a feris et
anibus. Carnes meas. i. populum
mificandi. et quia dauid ex contri-
tione aduersariorum suorum diuina vir-
tute iam facta. confidebat de futura. pro
dicit. Qui tribulant me inuincam me.
i. qui tribulantur de preterito. quia
in libro psalmorum qui compositus
est metrico. idone metrici frequenter
ponitur unus tempus pro alio. et
quia loquentes ex magna affectu.
frequenter mutant modum loque-
di de preterito ad futurum. et ego. hic
autem liber factus est per modum ordi-
nis seu diuine laudis. in quibus requi-
runt affectus deuotionis. ipsi in fir-
mati sunt et ceciderunt. scilicet Saul do-
ech et isboseth. et copheos eorum.
Si conuerterent aduersum me castra.

de futuro. non timebit cor meum. con-
fidens de domino adiutorio. sicut inuit
de preterito. ideo subdit. Si erigat
aduersum me prelium. sicut factum est
post inuentionem potestatem. ut habet
x. v. Audierunt ergo philistinim quod
virescent dauid in rege super israel.
et ascenderunt uniuersi ut querebant
dauid et sequuntur ibidem. et consilium
dauid dominus d. si ascendam ad philis-
tinim. et si dabis eos in manum me-
am. et dicit dominus ad dauid. ascende
quia tradens dabo tibi philistinim in
manu tua. Quoniam precor. hic ad
sequenter dauid petit. Quoniam. scilicet
rem. precor ad domino. pro ceteris. hanc requi-
ram. deprecando dominum perueniat
pro contemptu ipsius quia ad hoc quod
natio sit erandibilis ad domino non volumus
requiritur quod sit pia. et pro se fiat
ista. sed eadem quod sit perueniat et que
sit dicta preterito subditur. cum dicitur
ut inuincam in domo domini. i. quod domus
hitarum mee sit. pro locum cul-
tus domini. ut inuincam. i. castrum. de
huitate domini. quia ibi dabatur di-
uina responsa. et inuincam templum
eius. ad orandum ibidem facit
et offerendum. et dicit. templum. quia
huitate positum edificandi ipsum ut dic-
tum est psalmo precedenti. et una
causa huiusmodi subditur. Quoniam
abscondit me in tabernaculo suo.
i. in finibus suis loco. scilicet qui fugiens
caulem ipsum inuincam volentem. ut
in inuincam ad achimelch sacerdo-
tem. et ibi accepit panes. et gladium
primo x. xij. In die malorum. in
hebreo habet. In die pessima. eo quod il-
la die erat ibi doech pominus qui re-
tulit Saul hoc facium et quo se-
cuta est omnis sacerdotum. primo.
x. xij. propterea exaltauit me. i. in

loco sic uocato. quidam Saul et viri eius au-
gebant dauid. et viros in modum co-
rone. ita q. dauid deprecabatur se posse
evadere. et adeo facti sunt. q. milites ve-
nit ad saul dicens. festina et veni qui
insidiarunt se philistinim super terram.
reversus est ergo saul delictens pscq.
dauid et subditur ibi. p. hoc uocave-
runt loci illi pertransigentem. p.
p. xxi. Et nunc exaltavit caput me
um. coronando me corona regni ist.
p. profice et quere. annuim. frequetad.
et insolam in tabernaculo eius. p. sacra-
dotum mannis. hostiam uocasti me.
quia hostie offerbantur. cu uocasti p.
dilectis laudis p. cantatores. amato et
psalumi. dicam dno. quia p. me. dauid
amabat coram archa. scdm qd. h. q.
p. vi. Exaudi dno uocem meam. i. ordm.
qua clamam ad te. orando ex magno
affectu pro bono regni statui et tuo cul-
tu. ut p. p. p. d. q. dicit cor meum.
quia non solum orabat uocem sed me-
te. exquisivit te facies mea. i. facies
corpons exterior. et facies mentis inte-
rior. faciem tuam dilecti requisitam.
i. gratia tua. et loquatur de deo uo-
re huius. quicquid petens est s. gratia. q.
ut faciem admi. q. autem displicet
auertit. Ideo subdit. Reuerentia facie
tua amem. in tua gratia denegau-
do. Ne declinas in ira a facie tuo.
talus. ii. declinatio faciei. apud ho-
nes signum est hostis irae. Adiutor
meus. hic conseq. dauid p. p. p. p.
na i. bonis. d. Adiutor meus esto do-
mine. q. d. si tuo adiutorio nullum
est opus boni. Ne derelinquas me.
quia tunc non possem in bono stare.
neq. derelinquas me et c. illa enim que
sic relinquitur deprecia videntur. Et
subdit causam necessitatis p. d. ad
iutorij. d. Quoniam p. meus. i. adam.

Et nunc mea. i. tua derelinquerunt me.
expositi miseris p. sentis vite. quia p.
comm. t. i. g. r. t. i. o. n. e. m. d. i. n. a. t. u. r. a. d. o. s.
hoies origuale p. m. i. p. q. u. o. d. h. i. n. t. p. r. o.
mitatem ad malum et difficultatem
ad bonum. Domine autem assistit mihi.
quia transeuntibus ad eu. no. denegat
sui auxilium contra promissum ad ma-
lum. et difficultatem ad bonum. Ideo
subditur. Regem pone michi domine
in via tua. Ier. dicitur a ligando di-
at g. Regem pone mihi et c. q. d. ita me
liga lege naturae et diuina. ut non
declinem ad via regia mandatorum tuorum.
Et dirige me in clemencia recta. p. clemet-
tiam que arator est et rectior. intelligi-
tur. p. f. t. i. o. r. m. a. i. o. r. q. u. e. e. s. t. s. u. p. e. r. e. r. o. g. a.
me. q. d. dauid desiderabat. Ne tradideris
in aias tribulationum meam. i. in uoluntates
maligiorum spirituum in aduersariis. Qui
insurrexerunt in me testes iniqui et c.
demonos enim de maioribus innocencia
requirit. sibi respondent. et contra eos
allegant. sicut p. iob p. m. i. o. q. s. a. t. h. a.
requiritur a dno de innocencia s. iob.
falsum respondit. et contra eum fal-
so allegant. dicens. mihi frustra iob
timet eu. dicitur. Et nichil est in
quintas g. quia sathan mandauit eis. et
peccati eius. i. inuentor mendacij ut dicit
iob. viij. Alii exponitur ab aliquibus
ab illo loco. Regem pone mihi dicitur. q. u. o. d.
est petio p. tentis ut a deo sic dirigatur.
q. a salute et eius copulabitis non capia-
tur. et quod subditur. Qui insurrex-
erunt in me testes iniqui. i. illi qui
erga saul falso diffamabant dauid.
scdm qd. p. dicit. n. x. xxi. Quare
audis uerba hominum loquentium. dauid que
rit mali aduersi te. i. p. m. a. e. q. d. ma-
gis consonat hie p. d. e. n. t. i. et subseq.
ti. que loquitur de p. s. e. n. t. i. a. d. a. u. i. d.
in bonis p. m. o. r. t. e. m. s. a. u. l. i. s. p. q. u. o. d.

et tali p[re]senciam quam a deo ob-
tine[re] sperabat. concludit in fine psal-
mi. credo uidere bona d[omi]ni. electis re-
promissa. in fide ueniamini. i. in uita
beata. que est eterna. spes eni[m] est ar-
ta expectatio future b[eat]itudinis. et g[ra]-
tia et meritis promerens. p[ro] quod
d[omi]n[u]s exhortatur seip[su]m loquens ad
seip[su]m quasi ad aliu[m]. et d[icit]. Expe-
ta d[omi]n[u]m. s. p[er] uirtute[m] sp[irit]us. et b[eat]itudi[n]e[m]
ab ip[s]o expectando. et uiriliter age.
de bono in melius proficiendo. et co-
fortetur cor tuu[m] in uirtute d[omi]ni g[e]n-
ne que stabili[t] cor. p[ro] quod dicitur.
heb. xij. et subsume d[omi]n[u]m. p[er]acut
ferendo discipline ip[s]i flagellu[m]. quia
ip[s]e uulnerat et medetur. p[er]cutit et
manu[m] eius sanabit iob. v. **C**on-
sidera autem posset exponi ip[s]e iste. ut
sit ordo aug[ustinus] sapientis ad uocatione[m]
regiam seu pontificale[m] se deuote pre-
parans. quia p[ri]mo d[icit] p[er] te constan-
tiam contra multos malignos
sp[irit]us. sed diligencia[m] contra aulic[os]
d[omi]ni. t[er]cio p[re]sencia[m] i[n] bonis. ut p[er]-
gat ad finale p[ri]mi. quia qui p[re]s[en]-
tiam uisq[ue] in finem saluus erit
matth. x. **psalmus. xvj.**

Ad d[omi]n[u]m clama bo. hunc psal-
m[u]m p[ri]mitur talis titulus
in hebreo. et in i[n]t[er]pretac[i]one id est in si-
cut p[er] p[re]cedenti. p[ro] quod ex dictis p[er]-
exp[on]it. De materia aut[em] huius psalmi
et tempore quo factus fuit. uidet[ur] in
saluo nichon iudicio. q[uod] dauid erat
hunc psalmu[m] de p[er]secu[ti]o[n]e ab salom
contra ip[su]m. q[ui] dauid fugiens de ie-
rusalem timore ab salom. ascendebat
chuni otmaru[m] i[n]dis pedibus me-
dens. flens et g[em]ito capite. et sadoech
et abiatthar opp[ro]b[er]aueru[n]t archa[m]
dei uolentes ip[su]m co[n]u[er]tere. et ascen-
dit abiatthar ad consulendu[m] d[omi]n[u]m

ut h[ic] scilicet. x. xv. s. tunc non h[ab]uit re-
sponsum. p[ro] quod dauid reputant de-
um non esse s[ic] placatu[m]. p[ro] quod inuit
archa[m] reposita i[n] statum ad locu[m] suu[m].
sua co[m]m[un]ia reputans se indignu[m]. et
tunc ascendens similitate[m] i[n]dis uir-
tutibus d[omi]n[u]m clare uidebat. et illo
loco orauit u[er]ba facit ad locu[m] suu[m].
solatus erat facit q[ui]a uidebat ad lo-
cum illum. sicut et m[ul]ti fideles a loco
unde p[oss]u[n]t uideri caeli alia q[ui]a s[ic]. ibi.
adorant. et uenissime est q[uod] n[on] fecerit
psalmu[m] p[ro] sua libera[ti]o[n]e ab illa
p[er]secu[ti]o[n]e. et p[ro] q[uod] m[ul]ti intellexit se er-
audia. et scilicet hoc diuidit ip[s]e iste.
quia p[ri]mo ponit ip[s]e dauid deuota
petitio. sed ems exaudia. ibi. uide-
tus d[omi]n[u]s. Etia[m] p[ri]mi dicit sic. ad
te d[omi]n[e] clama bo. i. ex magno affectu
orabo. et que sit ista oratio subditur.
annu[n]cia[m]us. deus meus ne silas
ame. denegando michi responsum
p[ro] q[uod] tunc fuit denegatu[m] michi.
petenti p[er] abiatthar sacerdotem. ne
q[ui]a taceas a me. reputatio est em[en]-
ad maiore[m] affectus expressio[n]em.
et similia. descenditq[ue] in lagis.
i. reputatio me mortu[u]m. si n[on] des-
mi responsum. Exaudi d[omi]n[e] uocem de-
p[re]cat[i]o[n]is mee d[omi]n[e] oro ad te. i. ne des-
feras longe me exaudire. d[omi]n[e] er-
tollo manus meas i[n] uicis ad
p[er]t[ur]u[m] san[tu]m. quia ista facit oratio
ad locu[m] ubi erat tabernacu[u]l[u]s. in qu[od]
loco sacbat p[er] ip[su]m fundandu[m] et i[n]
p[er]t[ur]u[m]. Ne silas t[ame]n me cu[m] p[ro]p[ri]etate.
qui sunt digni morte temporalis.
et cu[m] p[ro]p[ri]etate iniquitate[m] ne p[er]dat
me. p[er]d[i]tione iehenne. et qui sic
illi. o[n]dit. d. Qui locatu[m] p[er]at cu[m]
p[ri]mo suo. i. mecu[m] et de talibus erat
ad iohel qui fuerat co[n]siliarius
dauid. et silas ab salom qui i[n] uerbis

et signis fingebat se diligeret dauid
ut p̄em. et tū machabatur cōtra dauid
in malū. quia abalon de cōsilio adhi
thophel cōspūmunt cōtra p̄em. ut
h̄r. cōd. x. xv. Dauid scdm op̄a cor.
eos scdm de merita p̄mendo. quod
dicit dauid nō zelo vmdit s; m̄rie.
Et scdm nequiam ad inuendū nō
rum. i. scdm nequiam ab eis m̄diose
iūctam. quia de cōsilio adhitophel
sub sp̄e deuotōis sūt ad locū cō
spūatōis fiende cōtra p̄em. scdm
x. xv. scdm op̄a manū cor. x. c.
reptio est em̄de ad maiorem exp̄
sionem. qm nō intellerūt op̄a
dñi. i. op̄a ad nō p̄cepta que sūt
sancta et bona talia nō intellerūt
p̄tice. qm adhitophel qui erat ual
de sapiens intellerit sp̄atane.
et in op̄a manū eius destruxit
illos. quia abalon sine filio mor
tuis interfectus est. ut h̄r. cōd. x.
xvi. Et adhitophel suspensio m̄ari
it. scdm. x. xvi. Et vniq; cōtagit in
dico dño. benedictus dñs. h̄r.
cōm. p̄t. p̄t. dñs dñs exaudiat. quā
in sp̄u p̄ndit i genai. nō tū quā
ad om̄s cōditiōes p̄tiales. dicit
g. benedictus dñs. tanq; gratus de
dño bñficio. Quoniam exauduit
et c. i. exaudiam reuelant. dñs
adiutor meus. in fās ardins. et
protector meus. in p̄t. et i p̄o
sperant cor meū. et nō lingua tū.
et adiutor sū. eo q; speram vere cor
de et ore. et refluunt caro mea. q;
ex lectica cordis intēon sit quēdā
refluencia i carne extēon. scdm
quod dñs p̄n. xvi. Animus gaudēs
etatem florida in fac. sp̄s tuus
exsultat ossa. et ex voluntate mea
i. motu p̄e deuotōis. cōfessio
et. cōfessione laudis. et quid cō

fiteamr. subdit. Dñs fortitudo plebis
tue. q. d. ego. et plebs tua cū sumus
paua non possemus resistere nisi
virtute dñna. et protector saluacō
mī qm sū est. i. mei qm sū xp̄s ei.
quia per eū in regem iunctus. et q;
ad bonū p̄ncipem p̄tinet decidat
bonū populi sū. p̄o subdit dauid.
d. salmī fac p̄m tui dñe. in p̄t. et
et bñdic h̄r dñs tue. multiplicando
populi tui in temporalibus et sp̄
alibus bonis. et reges eos. ne dñment
a via m̄rie. et extolle illos. p̄ndat
eos ad altitudinē celestis glorie. n̄
m̄chm. q; est sine fine. Moralit
autē pot ex p̄i p̄s iste de quob; fidei
p̄ito i affectōne corporali ul' men
tali et ideo deuote p̄t se dñis h
berari. et seruens se ad nō exaudiat.
m̄det ei deuote regiam. psalm. xvi.
Afferre dño. h̄r p̄s p̄mittit
talis acutus in hebreo p̄s
dauid. in m̄lacione uero ieronimi dñ.
cantat dauid. et in idem redit. et
p̄ exp̄ ex dictis supra psalms. xvi.
et. xvi. De materia autem huius
psalmi dicit p̄o in prologo huius
libri. q; dauid fecit hunc psalmū
in cōsumacione tabernaculi qd fecit
ad reponendū archam dñi. ut h̄r
i. p̄t. xvi. Quo cōsumato. erat s;
ad deo deuote offerendū. et seruē
dum. Et scdm hoc iste p̄s dñidit
in duas p̄tes. quia dauid p̄mo in
uitat ad offerendū deo deuote. scdm
declarat q; seruendū est ei h̄m̄iter
et p̄mpt. i. b. v. dñi. Cūta p̄m̄
dicit sic. Afferre dño tui dei. i. vos
fili i s̄rl' qm etis filii dei t̄m̄am
tanq; ab eo sp̄ali electi et dilecti.
scdm quod ip̄e dicit. exo. iiii. filius
meus p̄mogenitus israel. ul' alie
fili dei. i. vos sacerdotes et m̄tri

qui inter filios israel electi sunt. Afferite filios an-
cam. hoc dicitur propter iuge sacrificium
in quo offerretur corde domino agni
immaculati. unus in mane et alius
in vesperis. et propter hoc intelligitur alie
oblaciones et sacrificia. que offeruntur
medio tempore. quia autem sacrificium
matutinum. non poterat fieri aliqua
oblatione seu sacrificio. similiter non poterat iuge
sacrificium vesperinum. Afferite domino glori-
am et honorem. omnia opera nostra bona
ad eius gloriam dirigendo. secundum quod
dicit apostolus. 1. cor. x. Omnia in gloriam
dei facite. hoc autem facit fides operans
per dilectionem. in quibus consistit
dei cultus interior. propter quod dicit augustinus
euchemius. fide. spe. et caritate. colitur
deus. Afferite gloriam vobis eius. id est vobis
dei. tetragrammaton quod habet in tan-
ta reuerentia apud hebreos. quod non
inhabebatur in publico sed tantum in tem-
plo in benedictionibus sacerdotum super po-
pulum. Adorate dominum in atrio sanctis. id est
in atrio sacerdotum ubi faciebant sacrificia.
quod erat sanctius alio atrio in quo
erant vulgares ad orandum et audiendum
verbum domini. Vox domini. hic com-
munitur deus quod deo sit obediendum pro-
pter. et hoc per multa exempla virtutis
domine. aut nullus potest resistere. primum
est exemplum de transitu maris rubri
audi. Vox domini et aquas dedit mare
secas. intonuit. quod sicut dicitur fuit et
transiit. Deinde inter media inter cast-
rum et egiptum dicitur in manu processisse
nuntius comitatus et fugit. subitanea
causas annui egiptum. et aque
reverserunt super egiptum. pro subditur.
Domine et aquas multas. **S**ecundum
domini exemplum est in datione legis.
que facta sunt et in temporibus domine

virtutis. secundum quod. ex. xix. Jam ad-
venerat dies tertius. et mane incan-
descent. et ecce cepit audiri tonitruum.
ac unicus fulgur. et miles dempsit
sima aperit montem clangor. quod
tunc videmus perperat. et quod
ad hoc dicitur. Vox domini in virtute.
post calidus est dominus. d. ego
sum deus tuus. qui eduxi te de
terra egipti. et contra posuisti decem
decalogi precepta. et quantum ad hoc dicitur.
Vox domini in magnificentia. loquebatur
enim dicit rex magnificus ponens pre-
cepta. et quia filii israel fuerunt valde
perterriti. secundum quod dicitur ibi. et
perterriti ac paucos verbum. accurrunt
proci dicentes moysi. loquere tui-
bus et audiemus. non loquatur nobis
dominus ne forte moriamur. et quan-
tum ad hoc dicitur. Vox domini confregit
cedros. id est maiores illius populi.
qui confacti timore. sic loquebantur
moysi. et confregit domus cedros li-
bani. hoc additur ad denotandum
magnitudinem principis illius po-
puli. qui erant capita tribuum. immo
ter. n. libani creverunt maiores cedri
quam alibi. Et comminuit eas sicut
vitulum libani. pastorem in libano.
id est sicut vitulum pastorem in libano.
qui ex modico comitu vel fragore
terretur. et tremunt. sic ista fuerunt
mirabili terra ut predictum est. et
quod comminuit in mente. quia comi-
tantes dominam maiestate et suam
fragilitate. reputaverunt se quasi mo-
les et sicut res comminuita. quod tamen mo-
les non sunt in aliquo territorio. unde
dicitur ad populum. nolite timere.
et subdit moyses autem accessit ad
caliginem in qua erat deus. id est cubitus. Et dicit
tuis. id est moyses qui fuit dilectus deo et

hoibus. ut h^{ic} est. clv. Quenadmodum
filius vinctus in i. scilicet et in p^{re}
ntus. sicut vinctus. tunc autem id
num in h^{ic} ac h^{ic}. Et d^{ic}get eas
quasi vitulum h^{ic} et sanon qⁱ
filius rinoce^{re}ns. et eadem est s^{ic}ia.
 quia multi s^{ic}ia d^{ic}guntur. v^{it} de
 filiis israel d^{ic}atur. ubi s^{ic} p^{er} terra
 ac panon^{is} s^{ic}ia s^{ic}terunt p^{ro}cia.
 et sanon. i. filius. p^{er} quem m^ul^{ti}gi
tu^m moyses adeo p^{ro}dictus sicut filius
qⁱ filius rinoce^{re}ns. i. ita in p^{re}ntis
 sicut rinoce^{re}ns. que idem significat
 q^{uod} unicor^{is}. ¶ Tertiu^m exempli^m est
 de vincta d^{ic}i s^{ic}ia in deserto de chore et
 omphabus eius. ut h^{ic} n^um. xvi. ex
 qua aliqui fuerunt c^obusi per ignem
 adeo inu^{it}u. et aliqui a s^{ic}ia absc^{is}i. et
 quantu^m ad hoc d^{ic}atur. ¶ Por^o d^{ic}i m^ul^{ti}
dentis flama^m ignis. quia sanon pro
 illa plaga sedenda. obulit th^uma
 ma. et sic cessavit incendiu^m s^{ic}ia
 quod d^{ic}atur n^um. xvi. ¶ Obulit th^u
ma. et s^{ic}ans inter mortuos et
vinctos. pro populo dep^{re}catus est
et plaga cessavit. Por^o d^{ic}i c^obiae
tis deserti. quia tunc fuit terre mo
tus et terra ap^{er}uens os suu^m degluti
uit chore d^{ic}han et abiron et tab
natia eorum. et comonebit d^{ic}o
desertu^m cadet. hoc additur quia hoc
factu^m accidit in deserto cadet v^{it} man
serit. Alii israel longo tempore ut
h^{ic} d^{ic}nt. p^{ri}mo. ¶ Quartu^m exempli^m
ponitur. cu^m d^{ic}atur. Por^o d^{ic}i p^{re}paran
tis ceruos. d^{ic}nt hebrei. Por^o d^{ic}i oc
adentis suas. p^{ri}mo in t^ul^{ti}ade
in h^{ic} d^{ic}nt. Por^o d^{ic}i obsecrans
ceruas. et eadem hoc ita h^{ic} multa
placit exponit. Pa^{re}la. exponit e^o
de tempore messie in quo ut d^{ic}at
in d^{ic}i h^{ic}udabunt omib^{us} bonis.
et delictis. et sic ad voluntate^m eor^u

d^{ic}is m^ul^{ti}et ceruos et alia animalia
 saluaria que sunt comestibilia. s^{ic}
 hoc d^{ic}tu^m fundatur super errorem co
 rru^m quod d^{ic}ant vitam futu^{ra}m fore
 alalem c^obis indigente sicut d^{ic}i p^{le}
 n^uis s^{ic} p^{er} genesim p^{ri}mo. Et in hoc
 errore comenit cu^m taitaris et. s^{ic}
 iacenis. d^{ic}tu^m autem hebraica h^{ic} p^{ri}o
 ta. equinoma est ad significandu^m o^{mn}i
 sionem obsecrationem. et p^{re}parationem.
 secundu^m autem t^ul^{ti}ade n^um p^{ri}mo et
 ponitur de virtute dei dante d^{ic}i vir
 tutem p^{re}ndi. et t^ul^{ti}ade s^{ic}ans.
 ita q^{uod} s^{ic}plet i^u v^{it}am obsecras. s^{ic}
 cundum autem h^{ic}am c^oem p^{re}st
 exponi de terra neptahim. secundum
 quod scribitur gen. xlix. neptahim
 ceruus emillis d^{ic}ns eloquia pulai
 tudinis. quod exponitur ad doct^uri
 bus hebreis et latinis. eo q^{uod} in sorte
 neptahim erat terra p^{re}ntia. ante
 alias sortis p^{re}stans fructus suos
 sicut ceruus velocius currit alijs ala
 libus et p^{er} hoc d^{ic}nt s^{ic}iant saari
 aa in sollempnitate paschali de gra
 tis nonis. et tunc levite cantabant
 d^{ic}nt laudes que sunt eloquia pul
 tudinis. s^{ic}ndu^m hoc g^o p^{er} ceruos
 intelliguntur fructus de terra nept
 him veloces ad matinescendu^m p^{re}h
 is. sicut ceruus est velocior in cursu
 alijs alijs. que quide^m velocitas fie
 bat d^{ic}na virtute o^{mn}ia producente. t^u
 secundu^m hoc d^{ic}. Por^o d^{ic}i p^{re}parans cer
 uos. et quia de illis fructibus fie
 bat obis in sollempnitate paschali
 ut d^{ic}tu^m est. iero subdian. et reuela
 bit c^odempla. i. atriu^m sacerdotum et
 templu^m. quia tunc ap^{er}iebantur. ad
 sollempni^m celebrandu^m d^{ic}na. et d^{ic}tu^m
 au^m c^odempla. eo q^{uod} milgus n^o h^{ic}bat
 illic accessum literu^m. et in templo c^o
 omis d^{ic}nt gloniam. q^{uod} tunc d^{ic}nt

laudes foras cantabantur. per Tem-
plas et sacerdotes. tñ hic accipitur
templū pro tabernaculo quod p̄para-
uit archē dñi et frequē accipit
vni pro alio in ueteri testamento.
Domus dñi dñi. c. hic. **C**on-
tū exemplū de diluuiō. quod tem-
pore hoc fuit iudicium dñi virtute
super terram. ad p̄ueniēdū hominū
maliciā. ut h̄c. gen. vii. et qñtūm
ad hoc dicitur. Dñs diluuiū. i. trā-
dūpaci p̄ diluuiū. h̄bitat f̄at.
p̄ multiplicatiōem hominū et animā-
rum que in arca reseruauit. et se
debit dominus tanquā iudex oīū.
iuxta iudiciū. scdm illud ps. ix. qui
triplicabitur eius imperium. et re-
gna nō erit finis ultio dñi imprec-
atur. bona p̄lo suo. d. dominus
virtutem. c. pacē in adiutis. p̄lo
suo dabit. i. det. hebrei non h̄nt mo-
dum optatiui s̄ pro eo ueritur. si
tuo iudicium modi. dñs b̄ndi-
cet. i. b̄ndicat populo suo. cū mto-
ris temporalibus et quālibet
multiplicando in pace. quia sicut
dicit psalmus si queratur quid ca-
sumū bonū in vita. tñ datur pax.
quālibet possit exponi psalmus iste
de materiali caā. in qua cotidie
offert agnū immolatus ih̄s xp̄s.
ad honorē dei patris seu totius triu-
nitatis. cui seruandū est. et p̄mptē
obediendū. p̄ mirabilia que facit
in celo et in terris. et p̄mo mirabi-
li quo respondet. correspondet sa-
cramentū baptismi. scdm illud
cor. x. Quis in morte baptizati
sunt in nube et in mari. secūdo
necro exemplo. correspondet p̄b̄ta
cō eūāgelij. p̄ quā confecti sunt
cedri libani. i. principes sc̄li submi-
tentes insuliter colla sua in go fi

dei. Tercio exemplo correspondet re-
p̄tio ignis in m̄n̄ dei. cōburiendi vir-
tutem amittentis in multis ma-
litiis. sicut p̄ corū legendis. et
tū motus op̄m̄s tyrannos. et
corū m̄stos et conuere faciens
templa p̄dolorū sicut p̄ in legen-
dis p̄m̄m m̄stos. **Q**uartū
necro exemplo representat eadē p̄m̄-
tue statum. q̄ tūc sicut terra
p̄m̄tia protulit multos fideles
gaudentes. et p̄mptē amittēs
ad maturit. quod fuit materia
cruciatōis animā celestij. in tem-
plo glorie dei in ingiter laudanda-
um. **C**onm̄ti exemplū p̄figu-
rant statum m̄l̄dī. an m̄cūna
cōuēni xp̄m̄ in quo deo p̄mittente
suo m̄cū m̄diao imidant dilu-
uiū uiaom̄. c. p̄ xp̄m̄ et ap̄los. tñ
q̄ p̄ alterum nec et eius filios. h̄a
bitata ē tñ ex multiplicatiōe fi-
delium. psalmus. xvi.
Exaltabo te. h̄nc ps̄ p̄m̄t
atur talis titulus in he-
breo. et m̄tūclatiōe iōm̄m uir
hebr̄. ps̄ canaā pro dedicatiōe do-
mus dauid. Cū quod sciendū.
q̄ ista dedicatiō nō fuit domus dñi
in qua h̄bitant. s̄ h̄ aliqui dicāt
et mala quia nō legitur illis domus
aliqua dedicatō. sed templi edifi-
cati p̄ salōm̄ quod hic dicitur
domus dauid. quia uoluit tem-
plū edificare. ut h̄c. sc̄d̄ x. vii. s̄
de mandato dñi hoc edificū fuit
retardatum usq̄ ad tempus salō-
nis filij sui. dauid tñ timidit eide
sacp̄cōnem templi et edificatiōem
et manantū. uenitū. et p̄m̄t
impensas saltem pro magnap̄-
te ut h̄c. p̄mo ps̄. xvi. p̄ qd
dicitur hic domus dauid. dicitur

no. p̄. c. l. v.
na h̄nt
cūm
m̄cūna
m̄cūna

autem hebrei. et satis necessarii
 prout declarati sunt plenius. m.
 x. viii. et scd pal. vi. Quod in dedicatione
 ne templi ai sacerdotes portantes
 archam uellent eam trahere de
 tabernaculo dauid in quo fuerat.
 et inducere ultra templum in scd scd.
 porte templi clauserunt se. nec fue
 runt reuertere donec leuiter amittentes
 psalmum. cxviii. uenerunt ad locum
 illum. ps dauid seruu tuu ne auctas
flagem xpi tui. i. saloms in regem
 in iuncta. et tunc porte fuerunt re
 serate. qd videntes omis populi co
 gnouerunt qd pccu dauid de adul
 terio cum bethsabee. et homicidio uue
 erat totali remissu. et usq ad tem
 pus illud ples de populo tenebant
 contrariu. Agitur dd hoc puidens
 in qm. fecit hunc psalmum. in quo
 describit pdicti pmi commotione et cu
 a fragilitate. et eiusd remissione.
 ex dei mia et benignitate. et scdm hoc
 iste ps diuiditur in duas ptes. quia
 pmo dauid confitetur diuinam boni
 tatem. scd puiam fragilitatem
 ibi. Ego autem dixi. Entra pmi dd
pmo dei bonitate confitetur. scd a
 hos ad idem hortatur. ibi. psalms
dllo. Entra pmi dicit sic. Exalta
bo te domine. non tuu publice col
 laudando. Qui suscepisti me. in tua
 gratia post tanta flagitia a me p
 trita. s. in adulterio bethsabee. et
 homicidio uue. Nec delectasti inimi
cos meos super me. s. achitophel
 et abalon. qui inducebant pmi
 ad me psequendi. allegantes con
 tra me pdictu flagitiu. tu finali
 no fuerit delectati quia achitophel
 se suspendit. et abalon i bello mte
 rix et magna ps populi sequentis
 ipm. Domine deus nris clamaui ad

te. corde et ore et sanasti me. apud di
 pmi iuuuare. Domine eduxisti ab in
ferno animam meam. et c. quia p dicta
 flagitia etiam dignis ieiunia. et
 in saluasti me ex tua mia. psal
ms dllo. hic conr alios hortatur ad
laudandum dnm de mia s' fca. d.
psalms dno omis sae eius. i. uos sa
 cerdotes et leuite dno autu deputa
 ti et sanctificati. Et confitemi me
in ore scitatis eius. confessione lau
 dis. ad quoniam confessionem lau
 dis ai dicerent memento domine
 dauid et c. Aperte fuerunt porte te
 pli ut dnm est. et sic omibns appint
 pmi dauid adeo dimissu. qm un i
dignatione eius. s. ato tndens. un
in hebreo et trahit dno iom nre lxx.
hrc. Qui ad momentum irascens.
inta in voluntate eius. qd no vult
 morte pccus. qd ut conuincat et uiuat.
 ex. rvm. Quia eius mia superuolat
indignu. iacobi. ad uespertinu dno
inbitur fletus ad matutinu lecti
aa. qd. si in uespere mduat. fletu
 pccos pmiendo. ato tndit. et in
 mane dabit lectiaa cos consolando.
Ego aut dixi. hic conr dauid cona
tetur puiam fragilitatem. et c. hoc
 pmo declarat suam miseriam. et scd
 dei clemenciam. ibi. Audite dnm.
Entra pmi dicit. Ego autem dixi
in humilitate mea. i. in principio re
 gni mei qm humilitati uois tempo
 ralius et spualibus. no monebo
 metm. a via veritatis et uitae. et
 hoc em q in pccatione saulus pccus
 diu innocenciam seruauerat. ut p
 ex transu pmi x. de cetero eandem
 se tenere cōfidebat. Deo dicat. Quic
in voluntate tua pmihi decori meo
uirtutem. aut em dno tempore
 ut hrc pmo. x. rvi. Et magis nre

et unitis deore. Unpti quia in hoc m
nis cōfide. deus ad horam enim dimittit.
et sic graue peccando sua fragilitate
cognouit. et hoc est quod dicitur. aiū
m faciem tuam a me. ad horam me re
linquendo fragilitate mee. et factus
sum conturbatus. quia perathaniam
in flagitia grauius deiecit. ad redile
clamabo. corde et ore. et ad deum meū
deprecator. pro dictorum peccatorum remis
sione. Allegando quod sequitur. que
uoluntas in sanguine meo. i. in peccato meo.
dū descendo in corruptionem. i. si p̄ eū
mauram morte corporis et gehenne.
q̄ dicit nulla. unde sequitur. aliquid
confitebitur tibi pulvis. i. corporis mei
in cinerem. quasi dicit non. et ideo
melius est ut in remittas culpā et
penam etiam eam commutando in cen
soralem. Auduit dūs. hic confite
tur dñā remissionē. d. auduit dominus
deprecationē meam exaudiendo. et nu
certus est mei. meū flagitium remitten
do. dūs falsus est adiutor meus. insu
tus satan a me repellēdo. consilia
planti mei. de peccati commissione. in
gaudii michi. de eius remissione.
consolandi facti mei. uelut lugubre
deponēdo. et aralde dñi me leuā.
interius consolando. hoc autē factū
fuit. q̄ post peccatū bethsabē et bñe
commisū remissum dō et scint ia
ceus sē tenā p̄ infirmitate p̄uulde
bethsabē nati. ut h̄c eod. r. xj. post
ea mortuo puero surrent de luctu et
unitate uelut lugubri lotus et uic
tus est. insigni exultationis. cognouit
enī p̄m suū dimitti q̄ntā ad
culpam et pene p̄m p̄ luctū dñi
et p̄m mortem. et ante tibi
glia mea. i. laude publica et clara.
et nō cōpungat. remorsu consue.
ex peccati commissione q̄ cognouit esse

dimitti quantū ad reati culpā. dñe
deus meus meum confitebor tibi.
quia in p̄ia erit confessio diuine
laudis p̄fecta psalmo. lxxij. lea
qui habitant in domo tua dñe i celis
celorum laudabunt te. et oratio
posset exponi p̄ istē de quocalq̄ ad
li qui reuelatione diuina seu p̄uulde
cōiectura. cognoscat aliquod ḡie
p̄m adeo s̄ dimitti. p̄ quod gra
as agit colando dei uoluntate. et
reprehendendo suam fragilitate.
In te domine speraui. ps. lxxij.
hic psalmo p̄mittit talis a
tulus in hebreo. ad victoriam
ps dauid. et in iussione iohanni
m̄ hebreo. victori ps dauid. et p̄
exponit ex dñs sup. x. et. m. psalmo.
In aliquibus autē libris additur. pro
ertati. sed non est in hebreo et in iussione
iussione iohanni m̄ hebreo. et ideo v̄ ab aliq̄
doctore appositū forsitan pro eo. q̄ m̄
dicitur. ego autē dñi mercedem meam
meē tē. excessus enī mentis et ex
tatis idem significant. ex titulo autē
appet actor psalmo. c. dō. et mat
na uō app̄. p̄ quod nane exponit.
dñe enī aliqui q̄ dauid fecit h̄c
psalmo loquens in p̄sona populi
de captiuitate babilonica liberati. p̄
indens m̄p̄u hanc liberationē. ali
qui autem dicunt q̄ fecit h̄c
psalmo loquens in p̄sona p̄m
israel liberati de seruitute philisti
noni. p̄ p̄m dauid. sed h̄c h̄mō psal
m̄ non v̄ v̄l concordare. p̄ q̄ m̄.
sa. dicit q̄ fecit h̄c psalmū enā
i p̄secutione saul. pro qua multos psal
mos fecit q̄ longo tempore diuinit.
et fecit h̄c psalmū gr̄is agendo co
q̄ multa p̄uulde p̄uulde iam enā
rat. et orando pro euasione p̄uulde
et futuroz que formidabat. p̄uulde

secundum hanc suam que videtur
in hic magis consona. psalmus iste
dividitur in duas partes. quia primo
dauid orat sue persecutionis acerbitate.
so dñe retributionis equitatem. ibi.
et tribulavit ipm. prima in duas. quia
primo oriditur confidence dauid stabi
litas. et tunc persecutionis atrocitas. ibi.
misere mei. Secunda primum dicit dauid.
pute dile spiritum. sicut in protectore
forti. non confundar in eternum. h. con
fundar ad tempus. quia erat exul
et fugitivus. et tanq̃ lesor regie
maiestatis bñctus. In iusticia tua
libera me. quia confido de ea non
de mei. Iudicia ad me aurem tuam.
loquitur de deo more hūmo. ans est
aurem suam inclinare ad illud
quod vult audire et exaudire. ac
celam. ut eruas me ne deficiam i
persecutione. Est in in deum protec
tozem. in presentibus periculis. et in
domu refugij. pro futuris. qui for
titudo mea et refugium meum est.
hoīes cui & illi qui erant de tribu
dauid nō audebant eū reaperire tūde
saulis regis. primū eo erant in ppe
cū dāuid. secundū quod dicitur
primo. ps. xxiij. Et si in iustam se abco
derit. psautabz enim in amictis in
libus iuda. et p nomen tui dedu
ces me. p talem viam q̃ saul nō
potuit me capere. et eruit me.
i. in desertis longis ubi nō potui ab
hominibz victuaria hñe. Educes me
de laqueo que absconderunt m.
i. de occultis insidijs in pscorū q̃s
facebant contra dauid. in memorie
saulis. ut hñ. ps. xxiij. In manu
tuas comendo spm meum. quia nō
hñō protectionem seu defensionē
et pte homi. Redemisti me dñe

deno mentatis. quia dō de seruitute
egipti redemptus fuerat in pēdibus
antiquis odisti obliuiscens uanitatē
tes. i. sompnia auguria et consilia
p quorum obsecrationem. Aliqui sper
rant euadere periculum. Cuius naque.
quia talis obsecratio inutilis est inuo
notata quia est ostēdita. Ego autē
in dñs speram. nō in ualibus sompn
is et uanis. exultabo et letabor in
mīa tua. me liberante ab angustia.
quia sicut psecutio est causa tristitie.
sic liberatio causa est leticie. quī re
spiciat. humilitatē meā. excelsus enī
deus et hūilia requiat. secundum qd
dicitur p salmo centesimo. xxvi. cal
nata de necessitatibus. i. de periculis
vigintiabz in quibus homo est nec
essitatus. animā meā. i. vitam
meam. et que fuerint illa pericula
vigencia. subdit. Per conculsa me
in manibus inima. c. sanctis et cū
tus eius qui angelant dāuid et
viros eius in modū corone. ita qd
deprecabatur se posse euadere. ut hīc
pmo p. xxvi. stānti in loco spā
ioso pedes meos. quia tunc exordia
tōne dñi. mīans uenit ad saul. d.
festina et ueni quia insidierat se phi
listinū s. tenā. et sic fuit compulsi
uocare. et dāuid qui erat indutus
potuit quo noluit abire. Miserere
mei. hīc com. describitur psecutio nō
arbitas cū dicitur. miserere mei dñe
quā turbulor. pondere malorū pīan
et timore futurorū inueniēti. Eō
turbatus est in ira oculus meus. ista
ira erat p reum non p uiciū. cū ex
ca dicitur oculus cōponis turbatur.
quia passio ut marie app. misere
et in oculis potest. aiā mea. quia
ira p reum oculum mentis turbat

no. 102.

sed neque est p. v. an. illi. exeat.
et uenter meus. quia passio ne i
inuitat totum corpus. qui defecit
in dolore intra mea. i. ad defecionē
fuit disposita ex doloribus et angu
stijs. unde de ipso dicitur. fno. w. p.
et rex dand. seminat. hēbat q. eta
tis. p. l. mos dies. cūq. opiretur ne
stibus nō calefiebat. et tū tunc nō
hēbat nisi. lxx. annos quia. xxx.
annos cepit regnare et xl. tū an
nis regnauit ut h. p. sed. w. v. q.
igitur ita ato uenit ad semit. mor
tem. una causa fuit p. dolores et
angustias quas in p. scilicet. saulis
suscipuit. infirmata est in paup. ta
te virtus mea. In illa enī p. scilicet.
cōne multas paupertates sustinuit
tanq. fugitiuus. unde et ab āhime
lech panes eliciens petijt. ut h. p.
p. mo. w. xx. et a nabal victus ē
fidm. ut h. p. mo. w. xv. Et defec
tu aut. virtus debilitati. corporis
virtus. super. omis. inimicos meos
fals. sum. obprobriū. viciis me
is. quia eis pro obprobrio diceba
tur q. erant amia. proditoris regis.
l. f. d. et timor. notis meis. quia
timore saulis non audelant eum
reaper. et timebant occasione eius
dampnificari a rege. qui uidebant
me foras. hoc est. in desertis ubi cū
fugitiuus. fugerunt. amie. time
tes ne iponeretur eis q. erant de nia
gente. Oblivioni datus sū a corde.
i. amicos mei. tanq. mortui.
de quo dicitur. vulgariter. mortui
us nō h. t. annal. factus sum tā
q. vas p. diti. de quo milis q. erat
reapacōm. Qm. audm. intuxta
cōne multorū cōmemorandi m
amici. unde et nabal an. m. an.
sio erat in carinelo in quodam

et vir eius alii latitabant. viri
pauit dō et vnos eius. d. quis
est dō et quis est filius p. l. a. q.
d. nullus momēti. et subditur.
hodie maruēt. seruū qm. fugiūt
dnos suos et ē. In eo dū cōueniūt
siml. aditū me. i. saul et ciuitas
eius. Acceper. animā meā dū con
siliati sunt. q. de morte mea tunc
tabant. Ego autem mee. q. m. m.
dne. tanq. in mō. protectore. dū
dne. meus es tu. p. uera. fide. m. t.
culam. In manib. tuis fortes
mee. i. fortes tam. vite mee. q. mo
tis sunt in tua. d. p. d. m. In hebreo
hētur. In manibus tuis. temp. mea.
i. ad uiuendū. qm. tibi pla
cuerit et nō plus. Erpe. me. de. ma
nibus inimicorū meorū. i. saulis
et suorū. copliat. et a p. p. p. p. p.
me. quancūq. alia. occōne. Inuaga
faciem tuā. nō. seruū. tui. a. super
me. ipm. me. tua. grā. illustrando.
saluā. me. fac. in. mīa. tua. nō. m.
mea. nūc. dne. nō. cōsumat.
ab. ad. n. l. a. m. s. m. p. t. u. s. l. e. n. a. c. r. i. b. u. m.
te. p. l. a. c. o. m. s. in. p. a. c. i. a. f. r. a. c. t. u. s. q. u. o.
m. a. g. n. i. m. u. o. c. a. m. t. e. q. u. i. p. o. t. e. n. s. e. s.
e. x. a. n. d. i. t. **E**ruelant. de. l. a. m. p. t. a.
a. c. t. i. t. a. t. e. p. l. a. c. o. m. s. h. i. c. c. o. n. t. r. a.
s. a. r. i. b. u. t. u. r. e. q. u. i. t. a. s. d. n. e. r. e. t. i. b. u. c.
m. s. e. t. p. m. o. q. u. a. n. t. u. m. a. d. p. l. a. c. o. m. s.
c. e. d. d. q. u. a. n. t. u. m. a. d. p. l. a. c. o. m. s. s. u. s. t. i. t. u. t. e. s. i. b. i. q. u. i. m. a. g. n. a. c. u. r. a. p. m. i. d. i.
a. t. **E**ruelant. ipm. nō. p. o. t. e. n. t. e. s. a. l. l. e. q. u. i. s. u. i. i. n. t. e. n. t. i. m. p. l. a. c. o. m. s. m. u. l. t. o. r. u. m. s. i. a. u. t. t. h. r. a. u. m. i. n. f. i. d. e. n. t. e. s. p. t. o. r. m. e. n. t. a. a. u. e. r. t. e. r. e. m. i. e. s. a. f. i. d. e. e. t. nō. p. o. t. e. n. t. e. s. e. r. u. e. l. a. n. t. e. t. cō. f. i. d. e. b. a. n. t. u. r. d. e. c. o. r. t. o. l. l. a. u. a. s. i. a. u. t. p. r. d. e. d. a. r. i. a. n. o. e. t. s. a. n. c. t. o. v. i. r. c. e. n. a. o. e. t. d. e. p. a. s. c. a. n. o. e. t. s. a. l. u. q. a. e. t. m. u. l. t. i. s. a. l. i. s. e. t. s. a. u. l. p. l. e. q. u. i. s.

dauid. cum capere non potens reuer-
 tebatur ad domum suam confusus. et
 deducantur in iussum. post vitam
 istam. si in sua manna penderent
 hoc autem dicebant dauid non zelo
 vindicte. sed diuine iusticie cui est ap-
 plaudendum secundum alium psalmum. Ibi
 presbiter. iustus cum viderit vindictam
 et c. mutant labia dolosa. i. saul
 qui alii vocabatur dauid filius ut hie. i.
 2. xxij. ubi dicitur. dixit saul. nunc
 hoc uox tua est fili mi dauid. et le-
 uauit saul vocem suam. et fleuit
 quia ei compatiens ad horam. tunc post ea
 querit eum ad mortem. et labia hi-
 tatorum cepte. et zephoni. qui prede-
 bant amicum ad dauid in vrbis. et
 cum quererent eum tradere in manu
 saulis. ne per primo. 2. xxij. et xxvj.
 Am loamur aduersus iustum. i. meipsum
 qui nichil eis nocuit. benefecit. iniqui-
 tatem. de me dicentes quod quererem ma-
 lum regi sauli regi. secundum quod
 habetur primo. 2. xxij. iniquitas et
abusione. quia aliqui de dauid lo-
 bantur. et abusione. i. iactantes se ut capereut
 regis inimici. et aliqui in abusione
 mendaciter detrahentes ipsi dauid
 ut haberent gratiam saulis. Quam
 magna multitudo. hic contra detra-
 ctum equitas diuine retribucionis
 quantum ad sustinentes patienter per-
 secucionem pro deum. et primo facit da-
 uid quod dicitur est. secundo et hoc in-
 uitat fideles ad patientem sustinendum.
 ibi. diligite dominum. et ita primum dicit.
Quam magna. i. valde magna. mul-
 tudo dilectionis tue dile. in futurum
 beatitudine. Quia oculus non vidit.
 et auris non audivit et in cor hominis
 non ascendit. que premissa diligenti-
 bus te. ut hie ps. lxxij. perfecti.

.i. perfectam rem fecisti et parasti. cis
 qui sperant in te. que debita que est
 et gratia et ex meritis promerens.
in conspectu filiorum hominum. quia non
 timent nec erubescunt suam spem
 ostendere coram hominibus eos persequenti-
 bus. abscondes eos in abscondito fa-
 cie tue. i. coram facie tua que homi-
 nibus hominum nullo est abscondita.
 a confusione hominum. quia vix sunt
 oculis sapientium mori. illi autem
 sunt in pace. ut hie sapie. iij. et in
 pace. Ideo subditur. proteges eos in
 tabernaculo tuo. specialiter eos pro-
 tegens in pace. i. a contradictione
 linguarum. i. ab illis qui linguas suis
 tractabant de morte eorum. et quia
 istud contingit ipsi dauid ab hostibus
 eius cepte. qui tractabant inter se
 ipsum tradere in manibus saulis. ut
 hie primo. 2. xxij. Ideo gratias age-
 do subdit dicens. benedictus deus quod
 in manu manifestauit iniquitatem suam
 michi. me inuincibiliter luctando. in
 ciuitate munita. i. in ceptra in qua
 cecidit eis saul capte eo quod erat ani-
 tas fortis et clausa. secundum quod hie
 primo. 2. xxij. manifestum est autem
 saul quod uenisset dauid in ceptra.
 et ait saul tradidit eis dominus in
 manus manus meas. conclusus
 quod est ingressus urbem in qua porte
 et serrae sunt. Ego autem dixi in excessu
 mentis mee. in iudicacione iominum
 in hie. hie. Ego autem dixi in super-
 re meo. super cui est quidam excessus
 mentis. dauid autem tunc fuit
 positus in superre magno. qui audi-
 uit quod saul uenerat ad obsidendum
 eum. et quod vni cepte traderent eum.
 in manu saul. et tunc dicit dauid
 domino proiectus sum a facie oculorum

tuorum. q. d. videtur q. ego sum po-
tius ex custodiam tuam. Ideo exaudi
voca[m] orōnis mee. me mirabili-
ter liberando. dñi clamarem ad te. cor-
de et ore potius in tanta amicitia.

Diligite dñm. hic com. inuitat fi-
deles ad pacem tollerandam omni-
sacris. ita q. nō recedatis ab eius
amore. post in tribulacione. qm ven-
tatem requirit dñs. vñ remittan-
do vos pro vestris angustis et labori-
bus. et retribuet hñdūe facieb[us]
se biam. i. vñ p[er] peccatoribus eos debite
puniendo. Ideo subditur. vñ l[icet] a-
gite in bonis perseruando et prosp[er]
audo. et confortatur cor vestrū. tribu-
laciones sufferendo. Omnes qui speratis
in dño. q. d. debita que est v[est]ra expecta-
co future vñtutinis et grā et mē-
tis prouidens. Et t[em]p[or]e ante huius p[er]sal-
mi et sequentis et cōsumiles. s. dñe
hystorales sententiales respectu ip[s]ius
dauid. sunt tñ morales respectu n[ost]ri.
in qñtū dauid dedit nobis exempla.
virtutis. psalmus. xxxij.

Esta quorum. hinc psalmo
p[er]mittitur talis titulus in
hebreo. quid iudicio. s. p[er]mittitur hñ
lamet[us] ad designand[um] q. dauid ca da-
tū casus. in cōsacōne vero idem
n[ost]r[us] h[ec] p[er]mittitur sic. iudicio dauid.
et non imitatur scelus. p[er] hoc enī
quod p[er]mittitur hinc iudicio datur intel-
ligi q. aliquid p[ro]fundū fuit ip[s]i dñs
reuelatū. sed quid sit illud nō app[er]et in
sp[irit]u et hñ tituli. p[er] quod n[ost]r[us] et h[ec]
datur ab hebreis doctoribus et la-
tinis et omnib[us] alijs accipio vñ
modum dicendi. qm videtur in dñi
magis probabilis. et magis cōson[us]
h[ic]. et ip[s]m p[ro]sequitur. fa. ca. hebreis.
videt[ur] q. dauid fecerit hunc psalmū

quando fuit s[ic] reuelatū a deo dimissū
s[ic] p[er]mitti adulteriū cū lethale et homi-
cidij me. quod non p[ot]est tam ab aliquo
nisi p[er] sp[irit]u[m] dei reuelacōne. alioquin
posset aliquis scire certitudinaliter
se h[ic] grām sine qua nō remittatur
culpa. quod est contra illud eccl[esi]astes.
ix. Remo facit n[ost]rū amore n[ost]rū odio dignū
sit. faciedū q. q. c[on]t[ra] dimissionē p[er]mitti
dictū. fuerunt plures reuelacōnes di-
ne. p[ri]ma fuit f[aci]t ip[s]i nathan p[ro]ph[et]e.
cū fuit reuelata dimissio p[er]mitti p[er]
quanti ad p[er]mitti p[er]mitti. vñ dauid p[er]mitti
cū hūm[il]it[er] recognoscere. ut h[ic] n.
x. m. et dicit dauid ad nathan p[er]mitti
in dñe dicit q. nathan ad dauid. dñs
q. t[em]p[or]e p[er]mitti cū non moriens
et e. mors enī corporalis quā dauid
meruerat. p[er] confessionem suam
hūm[il]it[er] cōf[ess]a fuit ad p[ri]mū de leth[ali]
laxat nati. tñ cū hoc p[er]mitti s[ic] nathan
q. c[on]t[ra] affligendus temporaliter. q.
dñs cōf[ess]aretur contra enī malū de do-
mo sua. ut ibidem h[ic]. et h[ec] reuela-
cōnes nō fuerit f[aci]t ip[s]i dauid imedi-
ate. quia tunc nō erat dignis p[er]mitti
ca tñ p[er]mitti et cōd[ic]iones deuotas me-
ruit. ut s[ic] reuelaretur dimissio p[er]mitti
p[er]mitti quanti ad culpam. et de hoc
fecit hunc psalmū. in quo p[ri]mo gra-
cias agit de p[er]mitti dimissione. cō dicit
ut p[er]mitti a reuelacōne. ibi. h[ic] orabit. p[ri]mo in duas quia p[ri]mo
dabit remissionis culpe fructū.
cōd[ic]io remittendi modum. ibi. Qui
exan. Enī p[ri]mi dicit. Dea quor[um]
remisse sunt iniquitates. q[ui]ntum
ad culpam. ita. n. sunt loca in q[ui]b[us] et
si nō adhuc m[er]it. remissio. n. culpe
non fit nisi p[er] grāam que est q[ui]da[m]
arra gl[ori]e. Et quorum t[er]ta sunt p[er]
cata. c. ip[s]i deo. nō quia aliquid posset

Intellectum tibi dabo. sciendum he
breos hoc allegat dauid pro causa
p quia debeat cum pferuare aul
pa et conligitur sic he pcedenti. erus
me a circumdantibus meis. demo
nibus me temptantibus q dicit
michi. Intellectu tibi dabo. ad cogno
scendum agenda. et instruam te
ad vitandum vitanda. firmabo q
te oculos meos. sicut super rem qua
nolo custodire cum diligencia. qui
cum mult diligent custodire rem ali
quam sit attentos oculos si ipam.
et v dixit ista dominus ipsi dauid
pot videri q hoc dicit ei. scd. x. vii
vbi dicitur sic. Ego te tui de pascuis
et c. et additur et an te cum mol
bus dauidq ambulasti et pmo. pal
xvii. v ead dicit. Nolite fieri. hic
com. dauid c. alios facit monico
nem ut caueant apais. quia bo
in pnapis est non solum cogitare
de se. sed p de sua gente. et pmo fa
cit suam monicon. scd addit re
tribucionem. ubi. multa. Ena pmi
dicit. Nolite fieri sicut equus et
mulus. i. sequentes appetitu sensu
tuum videntes vita brutali. Quibz
no est intellectus. q. d. hec nulla
culpa est in brutis animalibus quia
no hnt intellectu p quem possint
refrenare appetitu sensum. sed i
hominibus rationem pot appetitum se
suum refrenare. et ideo de hominibz
appetitū sensum sequentibus. dd
deum deprecatur. d. Inclamo et freno
maxillas conil cōstrunge qui non
appropinquant ad te. i. eos qui nolūt
tibi obedire. sicut equus in domo
penis et laboribus eos afflige. itaq
pena dante eis intellectu. obediant
tibi ad nutu. sicut frequenter legut
in libro iudicium. quia filij israel

deo recalcitrantes p idolatriam. tan
debantur in manibus affligentium
eos et sic iratebantur ad veru dei
ultum. multa flagella. hic com
ponit sue monitionis retribucionē
. d. multa flagella pabus. i. multe
penis pabus obstatas in iustis
sunt retribuate scdm illud deuter. xxi.
v cuius multis flagellis dicit.
nonne hec condita sunt apud me
et signata in thronis meis. inca
est ulco. et ego retribuam eis i tem
pore et c. Exultatem autem i dno.
qpe debita que est certa expectatio fu
tur beatitudinis erga et meritis
promittens. in misericordia amittabit.
in futura beatitudine. in qua et dei mi
sericordia nunquamq hēbit materi
am leticie. supra se in visione diuina.
in se videro inferni tormento q
evadit ex dei gratia. et te ex scdū
et angeloz societate grata. et ideo
in fine psalmi exultat in dno ad lau
dem dei. d. letamini in domino. gau
dio interiori. et exultate. gaudio ex
teriori. quia exultat dicitur q
extra saltat in quantum gaudii
mentis. prout exterris in vo
bis dñne laudis. Et gloriamini
omnes recti corde. quia scd. cor. i.
Gloria mea hec est testimoniu con
scientie nr. hec est eni recta glori
cio q conata no remordet et gra
ui pccato. psalm. xvi.

Exultate iusti. Hunc psalmu
non pmutatur titulus aliq
in hebreo. p quod dicitur aliqui q
non est psalmus distinctus apre
cedens. et occasione huius dicti. res
xit tres biblias hebraicas. et tres
hēros hebraicos. edictos super hēru
psalmorum. et in omnibus invenit
hunc psalmu distinctu aprecedē

non solum in signatione p[er] quā uari
 um inter duos ps[alms]. sed et in quotacō.
 quia iste ps[almus] apud hebreos quotatur
 xxxij. p[re]cedens autem. xxxiij. et eodem
 modo in translatione iohannis iux[ta] heb[reos].
 distinguitur a p[re]cedenti p[er] l[itte]ram ma
 gnā capitalem in p[ri]ncipio. et p[er] quo
 tationem. quia hic ps[almus] ab eo quotat[ur].
 xxxiij. et p[re]cedens. xxxiij. Item iohannis
 in prologo libri psalmonū facit men
 tionem de psalms cōiectis apud he
 breos. qui tū sunt distincti apud nos.
 et et cōf[us]i de cōiectis apud nos. distinctio
 tū apud hebreos. nec tū facit ibi mē
 tionem de cōiunctione istorū dionij.
 ex quo p[er] q[uod] sunt psalmi distincti a
 p[er]ud hebreos sicut et apud latinos.
 saltem a tempore b[eat]i iohannis qui fuit
 dñi est ualde. quia floruit tempore
 grāciam et ualentiniā imperator.
 qui cepit imperare anno dñi.
 ecce lxxxj. hoc autē opus fuit scip
 tum anno dñi millo. cccxvi. moti
 uū et aliorū non ualeat. quia multa
 et psalmi sine titulo et distincti ab ali
 is. uidelicet. xviij. ut dicit b[eat]us ioh[ann]es in
 prologo libri psalmonū. et iā hū
 mus de tribus. c. de p[ri]mo et cōf[us]o. et
 ita. et de alijs uideb[imur] inferius pro
 sequendo. Agitur. ex titulo nō potest
 uideri quis fuerit actor huius psal
 mi quia titulum nō h[ab]et. nec inueni
 mus hoc clare declarari nisi solum mē
 tionem angustinū. qui dicit omnes
 psalmos frōs fuisse adam. sed hūc
 opinionem non intendo protegi sic
 dicit a p[ri]ncipio huius libri. tenendū
 tū est. q[uod] hic psalmus sicut et
 alij. factus fuit ab aliquo cōf[us]o pro
 pheta quicūq[ue] fuerit ille. c. dauid
 in alius. et ex amicitia littere
 uidet[ur] et fatis ad hoc. q[uod] p[er] leuitas cō
 taretur in templo. p[er] quod satis pro

uabile est q[uod] dauid enim fecit. qui
 diuinas laudes p[er] leuitas in templo
 decantandas. pro magna p[ar]te con
 posuit ut h[ic] p[ri]mo psalmus. et p[er] cōf[us]o.
 in. Agitur iste ps[almus] in diuinas p[ar]tes
 diuiditur. quia p[ri]mo actor huius
 psalmi induat fideles ad dei p[re]com
 ium. et cōf[us]o ostendit huius p[re]comij p[ri]mi
 um. ibi. beata gens. p[ri]ma in diuinas.
 quia p[ri]mo induat ad dei laudat[i]o
 nem. cōf[us]o ad hoc addit triplicem
 rōnem. ibi. Quia recti est. Et ita
 p[ri]mi dicitur sic. Exultate iusti i do
 mino. i. et uos in deum salutate p[er]
 deuotionē. rectos decet laudare. et
 hoc duplici rōne. una accipitur ex
 parte laudantis. dicens enī est ut
 deum laudet de rectitudine sua q[uod]
 h[ic] non potest nisi ex diuina grācia
 que subiat p[re]tem anime aīorem
 ipsi deo. et uires inferiores rōm. et
 in hoc consistit hominis rectitudo.
 Alia rō accipitur ex p[ar]te dei. quia tū
 eius bonitas et maiestas sunt infi
 nite. p[ar]tes p[re]comij cōf[us]o eo sunt idigne.
 cōf[us]o ita est. xvi. Non est speciosa
 laus in ore p[re]comij. s. decenter lau
 datur a iustis. Confitemini dño. con
 fessione laudis. Mattharia in psal
 terio decem cordarū psalms illi.
 exprimitur hic ita musica instru
 menti quia diuine laudes cantabā
 tur in templo p[er] leuitas nō solum
 uocibus humanis. sed et multis
 instrumentis. ut p[er] cōf[us]o. p[er] et cōf[us]o in
 pluribus locis. dicitur autem hic
 in psalterio decem cordarū. Illud
 enī instrumentū sic fuit factū. in
 nomenclatione decem decalogi p[re]ceptor.
Cantate ei cantam nonū. si enī
 amor carnalis et lacrimis semper
 facit inuenire cantilenas et nonnos
 cantandi modos. multo magis a

modumque semper fiat ad inche-
nonos modos deuotionis et laudis
diuine. quia recti. hic dicitur ad pro-
bandum cum positum. induat tri-
plicem rationem. secunda ponitur. ibi.
Verbo domini. etiam ibi. dicitur dicitur. prima
uero id accipitur ex dei fidelitate quia
fidelitas est in omnibus laudanda.
et maxime fidelitas diuina que est ex-
cellentissima. et hoc est quod dicitur.
Quia rectum est uerbum domini et c.
q. d. ubi debitas laudare deum. Quia
uerbum domini rectum et omnia opera
eius iuste. i. in fidelitate. recti cui
dicitur an. in eodem non est ab eorum
uit uerbum aut in eodem est. ut
intentionem loquentis et eius effec-
tum. et ideo tunc est uerbum rectum.
qui non declinat ab intentione loquen-
tis et eius opere. et sic est in deo. quia
uerbum eius producit effectum prout
egreditur ab eius intentione. fidelitas
autem dei consistit in sua iustitia.
iustitia temperata. ideo subditur. diliget
iustitiam et iudicium. iudicium cui est ef-
fectus iusticie. sed quia iustitia liberaliter
iudicium ut hic iacobi. ij. Pro sequitur.
quia domini plena est fides. Verbo domini
ponitur secunda ratio diuine laudis que
accipitur ex infinita dei potestate. et po-
nitur. ipa id. sed et hoc sequens va-
lis monito. ibi. timeat dominum. Circa
primum prout declamatur. infinitas po-
testatis diuine in corporibus celestibus.
cum dicitur. Verbo domini celi firmati
sunt. q. d. rationabile est ut deum laude-
ris. qui est tante potestatis. quod solo eis
verbo. celi firmati sunt. i. stabiles facti
et in corruptibiles quia non sunt
suscepturi periculum ipsationis. etiam
secundum philosophum. et spiritus sanctus. hoc est
in ipso. et loquitur de deo more hu-
mano. quia uerbum progredietur ab

ore hominis. formatur ex aere et spina
to ab anima. sed in quod hic dicitur de aia.
aer autem frequenter uocatur spiritus in spi-
ritu. Omnis uirtus eorum. Prout laudat
ionum in hec. hic. Omnis ornatu
eorum. per quem intelligitur acie.
et in idem redit. quia in uariis ac-
tis sunt uirtutes et influentiae.
Consequenter ostenditur potestas diuina
in corporibus inferioribus ad dicitur.
Congregans sicut in uita aquas ma-
ris. ex hoc dicitur aliqui quod aque
maris in oceano sunt contra na-
tutam suam detente. ita quod si libe-
derentur. fluerebant sicut terras.
quia sunt aliores terra ut dicitur
in medio oceani. sed hoc non uidetur
verum quia grandis flumina tendit
ad centrum undique sed in angulum rectum.
et ideo sicut aque oceani sunt di-
uisiores terre in ripam. ita in
medio. quia equaliter undique tendit
ad centrum. ubi dicit augustinus si gen. q.
dens sic res quas condidit aduim
sunt. ut eas. prout motus agere
sunt quod non esset si aque oceani
plius distarent a centro mundi in
medio quod in hystorie. Igitur congrega-
tio aquarum in locum unum ut hic ge-
nesis. i. facta sunt per hoc quod ante ter-
ram dicitur aque per modum euaporatio-
nis eleuare erant sicut terram et per
rem distare. sed tertia die deus coe-
cis dempsit terram debitam et sic or-
apauerunt uniuersis locis. facta est
contaminata et amara notitatem in
terra. que per sua soliditatem ubi pot-
est aliquas sui partes a centro mul-
di magis distantes aliis. ut per inal-
tis motibus in quibus contaminata
congregauerunt aque et appert an-
da ad habitandum hominum et alium. sicut
dictum est planus gen. ij. aque terram

sunt in oceanis tamquam in naturali lo-
co. et sic dicuntur ibi congregare sicut
aque in vete quia prius erant alibi dis-
tante ut dictum est. ponens inter oceanos
abyssos. id est inferiores aquas maris que
sunt hominibus occulte. sicut illa que
reponitur inter oceanos. quod sunt aque
maris noventur abyssus vel abyssus.
patet gen. primo. ubi dicitur. et tenebre
erant super aquas. et spiritus domini fe-
rebatur super aquas. ibi significatur
idem nomine abyssus et aquarum. ut ple-
nius dictum fuit ibidem. **¶ Tuncat.**
hic con- ex deis ponitur. dicitur enim
cum dicitur. tuncat dominum omnis
terra. id est habitantes in terra. quia terra
est elementum insensibile in quo non
adit timor. ab eo autem commoveantur
commotione timoris. et est reprobatio
eius. tunc ad maiorem explicationem
et rationem huius timoris subdit. d. quod
nam ipse dicit et facti sunt et facti
eius simplici voluntate omnia creantur
de nichilo. ita potest in nichilum redigere.
et ideo merito debet eum creatura id
ualis timere. et hoc timore filiali.
¶ Dominus dissipat. hic ponitur
tertia id est divine laudis que accipit
et gubernationis seu domus gubernationis.
quia potest omnia secundum quod
placet. promovere et hoc est quod
dicitur. dominus dissipat consilia
gentium. hoc apparet ex eo quod in gen.
vi. in his nocte. qui habuerunt inter-
se consilium edificandi turrem annis
centis pertingeret ad celum. et deo
reprobavit eorum consilium ita confu-
dens eorum labium. ut non intel-
ligeret vir proximum suum et descenderet
ab opere nichilato. reprobatur autem cogi-
tationes populorum. hoc apparet in gen.
vi. cogitantibus capere filios dei
ut deservit et mare rubrum. et deus

eos subvertit. et filios israel libera-
vit ut h. x. vii. **¶ Et reprobatur con-**
silia principum. sicut patet in libro io-
sue quia multi reges conveniunt ad
numicum. ut interficerent ioseph et popu-
lum israel. sed fuerunt debellati et
ocisi. **¶ Alii** potest exponi iste sensus de ma-
chinacionibus contra dauid adeo dis-
cipulis. cum dicitur. Dominus dis-
sipat consilia gentium. id est saul et filios
sacerdotum qui persequuntur dauid
more gentium in fidelium. sed ipsi non
optinuerunt intentionem. reprobatur autem
cogitationes populorum. id est philistinorum
qui audientes dauid in vinculum super
israel. venerunt cum exercitu magno
ad dissipandum eius regnum. sed ipsi
virtute divina magis quam huma-
na debellati fuerunt ab eo et subin-
gati ut h. x. vii. **¶ Et reprobatur co-**
silia principum. id est abalon achitophel et
eorum qui erant principes in tribu
iuda contra dauid in iungentium.
sed pro magna parte fuerunt occisi et
aliqui fugati. ut h. x. vii. **¶ Et**
quia hec facta sunt divina providen-
cia que in sua dispositione non fallit.
ideo subditur. Consilium autem domini
non inveniuntur. quia licet divina consilia ali-
qui mutentur ut patet de universis io-
ne. vii. tamen eius consilium non mutatur.
consilium enim dei proprie accipitur eius
ordinatio prout est in mente divina
sua vero secundum merita hominum
et de merita. que sunt variabilia.
¶ Locata gens. hic conit de laudibus
domine laudationis sui cultus primum.
et scilicet huius primum causa sui principum
ibi. **De celo respicit.** cum primum facit
dum quod secundum quod dicitur loc-
cus de consolatione libro iii. **¶ Vultu**
do est status omnium bonorum congrega-
tione perfectus. qui in re habitant in

no. hic. p. h.
beatus

Non saluatur rex per multa uirtut.
 .i. sin. etatus nisi cum hoc habeat diuina
 protectionem. hoc appi. iij. xij. de
 con. rege qui cu. fortissimo etati egit
 sus est obuiam filius israel. et anti
 cadit in pho. et gignas no saluabit
 in misitudine uirtutis tue. hoc apper
 ibidem de og rege basan. qui solus
 remanuerat de stupe gignati. ut
 hic dicit. iij. et tam stati corruit co
 ra filijs israel. sili. in golias gigan
 te q. d. adhuc adolescens iacu lapidis
 interfecit. Nullar equo ad salutem.
 hoc appi. in phione et etate. de
 quo scribitur. exo. xv. iniquus est
equus pharao cum auribus et eq.
tibus eius in mare et reduit q.
eos dñs aquas maris. Ita autem
 dicta sunt. ad ostendendum q. si non
 potuerunt saluari corporali uirtute
 hūna. multo minus potuerunt con
 sequi salutem spūalem et eternā
 ab eo. de grāa sperant. Et ex oai
h. hic con. ponitur exemplū quāti
ad bonos. ai dicitur. Et ex oai dñi
si merentes eum. ut eos diligēt
custodiat. sicut homo figit oculos si
rem q. mult. ai diligēcia custodiat.
et si aliq. punitat eos tribulari
temporaliter. hoc tñ est ad bonū
ipōm. ut p. paciēcie merentū hē
ant māis pmiū. s. d. dicit. Et
meis qui sperant. et pro idē. idē
in eis qui sperant si mīa eius. et
in quo sperant subdian. ai dicitur.
et eruat a morte. c. culpe. et alac
cos in fame. c. pane celesti. dampna
his esurientibus. sedm quod dicit
ps. lvi. hēc dicit dominus deus. ecce
serui mei comedent et uos esurie
tis et c. et quia dominus aliquādo
liberat sperantes in se nō solum in
fuauo. sed et in pēna. s. p. ai. expo

ni. ut eruat a morte et c. sicut heliam
 eruit de manu ieralelis cū occider
 toletis. et panit eum tempore famis
 p. conios et mulierem iudnam ut hē
 iij. r. xviij. Et eodem modo fuit de
 pphīs quos abscondit abdias ne in
 terficerentur. per ierabolem. et panit
 eos pane et aqua. ut hē iij. r. xviij.
 p. quod subdit actor hmo psalmi. Asa
noctua substat in dñm. i. paciēcie expec
tat eius uisplacitū. Qui admittit et
protegit in. est. in futuro et aliqñ
in pñia pro suo uisplacito ut dictū
est. quia in. eo letabitur cor mñi
. q. d. si tribulamur exterius. tñ cō
solamur ab eo interius. et quia
ista consolacō procedit ex spe retu
bucōis future. ideo subditur. Et
in noie scō eius sperabimus. p. p.
quod finaliter orando concludit.
fiat mīa tua domine si nos q. ad modū
speramus in te. et hoc q. debita que
est certa expectacō future bñitudinis
et grāa et meritis promerens.

Enedicam dñm. psalm. xxxij.
 hic est secundus ps. alphabe
 tialis. quia uersus incipit ordina
 te p. lras alphabeta hebraica. hoc ex
 cepto q. omittatur hic lra certa. c.
 uau. quia nullus nō hēc incipit
 p. eam. tñ sunt hic. xxiij. uersus sicut
 sunt. xxiij. hē hebraice. quia sunt
 hic duo uersus incipientes p. litterā
 phe. c. xviij. et. xxiij. ad q. ante pos
 te sunt iste hē in pñapīs nōn dñ
 tñm aut supra ps. xxiij. In uicam
 tñm psalmo pñmittitur talis titulus
 in hebreo. Dauid qñ committant cō
uicū suam corā abimelech. et fuga
uit eū et abijt. hinc tñ nōi dauid
pñmittitur. lameth lra ad designā
dñm q. est datum cūctis. et est sensus.
ipī dauid fuit hic psalmus pro grā

nam actione. Quoniam commutavit
idoneum suum. i. abum suum et c. et si
militis titulus ponitur in hac actione
icommuni nre heb. v. dicitur. **Dauid**
qui commutavit os suum. et accipitur
ibi os pro isto ore prolato. Coram abi
melech et cecit eum + abut. **Ad**
aut intellectum sciendum q. ista duo nomina
abimelech et achimelech sunt magna
conscientiam. p. quod dicitur aliq.
q. significant eandem personam. dicentes
q. dauid fecit hunc psalmum qui fugi
ens scilicet uenit in nocte ad achime
lech sacerdotem ut h. pmo r. r. et
tunc mutavit os suum coram eo. quia
non dixit se fugiuit. sed pro negotio
urgens ad regem mactum. sed hunc
dicto contrariatur quod sequitur in pda
titulo. **Et fugauit eum ut cecit.** q.
achimelech non fugauit dd. s. ma
gis eum amabilius et honorifice
suscepit. p. ens ei panes et gladiu
ut h. r. ibidem. p. quod aliter expm
tur coiter a doctoribus hebreis + lau
nis de fuga dauid ad achis regem p
geth. ad quem fugit iradens ab achi
melech. erat. n. bmonius et uoca
batur abimelech noie regni. et achis
noie p. sone. sedm quod dicit. r. sa.
sicut ipratores idm uocabantur ce
sares noie ipi. et al hoc **hoc** heb. bat
proprium nome personale. s. mihis.
augustus c. berius. et sic de alijs. et
hoc dictu consonat ei quod dicitur
geth. rr. et r. q. abraham uenit ad
p. gaudiu in gerara v. regnabat
achme abimelech. et sumit pot
ca y magnu tempus p. sate. illa aut
cinitas que antiquitus dicebatur
gerara. post ea notata sunt geth. de
gerara cui dicitur q. erat in palesti
na que est terra philistinorum. et id
dicitur de geth. et quia rex uocabat

abimelech nonne regni. qui ante
dauid fuit in geth. fuit cognitus a
philisteis. vii. dicitur. naq. iac. et
dauid rex tene. q. d. boni est eum
meficare ne ueniat ad regnu. et ma
leat contra nos. p. quod adduime
eum ad achis ut moreretur. p. quod
dauid in tali periculo positus. scilicet se
mactam. sedm illud p. ca. **Solua**
am simulare loco. p. uidaa s. ma. e.
Et ideo achis tanq. mactamentu eum
cecit. et sic dauid de periculo libera
uit. et pro gratia. actione hunc
psalmum composuit. **U** g. r. ad
hoc. iac. p. m. duos p. s. diuidian.
quia pmo dauid de sua liberacione do
minio regnauit. secundo alios ad
bonu hortatur. ibi. **Accedite ad eum.**
p. uia m. duos. quia pmo p. s. gra
tiam actio. et ad eundem angustia
cio. ibi. magnificat diu. m. ca. Cir
ca p. m. dicit dauid. **vidiam diu.**
ei regnando. in omni tempore. s. p.
p. s. t. a. s. + adu. s. t. a. s. conan m. a. s.
qui uidiunt deum tanu tempore
p. s. t. a. s. sedm illud r. a. r. a. q.
vidiam diu. qui diuites facti
sunt s. m. a. d. i. a. t. e. tempore adu. s.
t. a. s. unde v. r. i. o. b. dicitur ei p. a.
to m. adu. s. t. a. s. vidit deo et morer
i. m. a. d. i. e. ut ibidem fuit exp. a. i.
i. o. b. n. s. temp. laus eius more m. e. o. h.
semper no m. p. o. r. a. t. h. i. c. c. o. m. m. u. t. a. t. i.
no cu p. t. h. o. m. o. m. o. r. t. a. l. i. s. c. o. n. t. i. n. u. a.
re diu. s. l. a. n. d. e. quia op. o. r. a. t. q. a. l. i. i.
m. i. t. i. p. i. t. et fragilitate carnis. sedm
tempore dominacionis. s. m. p. o. r. a. t. s. i. c.
quencia. s. i. a. r. de homine eam f. a. c. t. i.
tante dicitur. q. semper est in eam.
h. a. r. aliquibus temporibus sic c. r. a. t. i.
In dno laudabitur anima mea. i. s. i. m. e.
sic aliqd. laudabile toti attribuitur
deo a quo illd. h. d. o. i. u. s. a. i. t. **In dno**

laudabitur anima mea. q. d. de laudibz
hoim non auo. qui frequēt laudant
quod est vituprabile. et eo. s. laudari
a deo desidero cuius laus est vera. laudat
aut deus hoim qui paucum effectū ul'
signū pietat ei virtutis testimoniu et
sic loquitur apoc. cōd. cor. Qui gloriā
tur in dño gloriatur. non enī qui seipm
cōmendat ille probatus est. i. approbatus.
sed quem deus cōmendat. hoc. ii. mod.
deus plics dauid cōmendauit. Audiant
mansueti et letitiae. mansuetudo est
virtus in re pñia. que nūc alias vir
tutes maxie in dauid appuit. quia sa
ul cum psequens ad mortē. bis in ma
nu eius cadit. et nō solum ei peperit.
s. et viros suos ab eius mēfatione re
pñit. ut hīc pmo. x. ym. et. xvi. Et
p hanc mansuetudinē qñ dñs ipm
in bonis temporalibus et spūalibus
multiplicauit. sedm qd ipē dicit scō
p. xxi. Mansuetudo mea multiplicauit
me. p quod dicit hīc dñs. Audiant mā
sueti. vñ michi adeo collata pro nūc
suetudine mea. et letitiae. facientes
q ita fieri eis. Magnificat. hic
cōm. ponitur grā actōis angine
scō. reputabat enī dauid dñm bil
liam signū se ita magnū. q nō suffic
bat ad regnandū. et idē inuocat
alios ad adiuuandū ipm. d. Magnifi
cate dñm meū. de biliao nō collato.
p quod subdit. Exultate dñm et ex
audite me. et p. in hā. Accedite.
hic cōm. dauid alios ad bonū hortā
tur. et pmo ad bonū vite contempla
tue. p qñ homo ordinatur ad deum.
scō ad bonū vite actiue p qñ ordinat
ad proxmū. ibi. venite. pma idias.
qua pmo ponitur exhorta cōm. scō
induat ad hoc rōne. ibi. hic pauper
cum pñi dicit. accedite ad eum. s.

ad deum ad quem acceditur nō passi
bus corpore. s. affectibus mentis. pxi
neram cognitiōem et amorem. p deo
subditur. Et illuminamini. deus enī
lux est ut dicitur pma jo. i. Et sicut
accedens ad lucem corporaliter illūia
tur. sic accedens ad deum p bonū mē
tis affectū spūaliter illūiatur. et fa
cies nre nō confundentur. i. nō pātemi
repulsi in oīdibz nris. illius. n. fa
cies confunditur. animis pñas replat.
hic pauper. hic adducat ad dñm pñi
tūm idē. et pmo ex. an. d. hic paup
clamauit. i. ego qui sum erul. pauper
et fugitiuus. Et dominus exaudiuit
eum. liberando eum a pñitatis nō
supdicto. et ex omnibus tribulacōibz
eius saluauit eum. quia non solum
mō fuerat saluatus de pñitatis s. et
de manibus saulis qui conatus fuerat
occidere eum. ut hīc pmo. x. in pluribz
loas. q. d. dauid. Sic ego qui sum pauper
et fugitiuus inueni grām apud eum.
sū. sū qui nro corde accedunt ad eū.
Scō induat rōnem ex pñi spūs
anglia. d. inuitat. c. mēfuit sue virtu
te. angelus dñi mēfuit tūmēcū
cū et c. hoc p. in pluribus locis scō
scriptur. vñ et angelus liberauit loth
a sodomis genēsis. xix. Et tres pueros
de camino ignis. dñi. iii. vbi dicitur
q angelus dñi descendit ad azaria et
loas eius informac. et emisit flā
mā ignis de fornace et c. et similit
tiberant danielē de laai leonū. dñi.
vi. hoc allegat dauid ad ostendendū
cōdescensionē angelorū. erga eos q
corde nro et pmo accedunt ad deū.
Tercio adducat rōnem ex pñi
ipm dñi. Quidate et videte. q. d. pñi
perimentū potēis probare. Quoniam
quāvis est dñs. et loquit ad modū

bona opera homo ad
 ingit. **Oculi domini**
 dunt alios ad boni
 fructum. et quia d
 pita magis elucet
 de fructu bonor
 m. d. oculi domini
 i q' q' spualiter d
 m durgitur ad id q
 durgitur. **Et ante**
 i q' pate ad creandiu
tem domini. f. ne. et tunc
 entes niala. ad p
 ur. ut pdat de terra
 co m. f. de terra vinct
 m. h'ebunt local. et a
 m nam commi de tem
 ne est monentia.
 ritam no remane
 m. aia. scindu quod
 t. **temora nati cum**
 et. iomen ipromi pua
 ut nati de nocte ora
adunt eos promon
 bo. et ex omnibus tu
 co. liberant eos. prob
 al. alis spualibz. et a
 po. alibus sicut libe
 de. au leoni. et tres p
 m. io ignis. pfecte ti
 ad. regnem tucferend
 vi. pias. **Purta est**
 q. tribulatio sunt co
 po. patris est eos ad u
 la. ando ul' virate pa
 ai. ad mans mentu
 m. les. scindum quo
 p. tar. huiem sp
 re. **multe tribulaco**
 q. in do punit. ut
 nu. si remant ad n
 m. **Deo subditur**. **Et**
 hi. liberant eos domi

per bona opera homo ad pacem eternam
peruenit. **Psalmi dñi.** **Psalmi** dauid in
introducit alios ad bonum. hic enim omni
dies fructum. et quia opposita iuxta
se posita magis elucescunt. idcirco
agit de fructu bonorum operum et malo
inimici. d. oculi domini super iustos.
tamquam si specialiter dilectos. oculus
enim dirigatur ad id quod specialiter
diligatur. **Et** antequam ad preces eorum.
tamquam pateat ad exaudiendum. **Uultus**
autem domini. s. n. et transactio. sup
facientes mala. ad puniendum. Ideo sub
ditur. ut patet de terra memoriam
eorum. s. de terra uimentium. in qua
non habunt locum. et ubi non potest me
moriam eorum de terra presentis vi
te que est momentanea. quia post co
muni vitam non remanet fama. s.
infamia. secundum quod dicitur pri
mo. **Memoria** iusti cum laudibus
et nomen ipsum perueniet. clama
uerunt iusti de nocte orando. **Et** de
exaudunt eos promouendo eos in
bonis. et ex omnibus tribulationibus
eorum liberant eos. protegendo eos
a malis spiritualibus. et aliqui a cor
poralibus sicut liberant danielē
de lacu leonum. et tres pueros de ca
minio ignis. perfecte tamen liberat eos
ad requiem transmittendo de malis
uite presentis. **Iuxta** est dominus hijs
qui tribulati sunt corde. quia se
pe patitur eis ad uiuam. eos
liberando in uirtute patientie tribu
endo ad manus mentium potestatem. et
hunc. secundum quod dicitur
psalmi. huiusmodi spiritus suscipiet glo
ria. **Quia** tribulationes innotant.
quod alii dicitur promittit. ut per patientie
meriti. tamen remaneat ad manus pre
mium. **Ideo** subditur. **Et** de omnibus
hijs liberant eos dominus. quia

translati ad requiem liberantur ab
omnibus uicissitudinibus penarum.
Exaudiat dominus omnia orationes eorum.
per orationes in quibus consistit robur
corporis. intelliguntur uirtutes in
quibus consistit robur mentis. quas
custodit illas finaliter in electis
suis. **Mors** peccatorum pessima. mors
enim nature mala est. quia est pena
et uoluntas uite. mors autem culpe. peior
que est penam spiritualis uite. et tamen non
est penam quoad peccatum est in pen
a uite. in qua peccata redunt ad uitam
spiritalem per penam. sed mors gehē
ne est pessima. a qua non possibilis
reliquo. et hoc est mors peccatorum
in mortali peccato de cadentia. **Et** qui
oderunt iustum derelinquent. quod odal
tamen. est occasio multorum malorum.
sicut e contrario amor proximi est
causa bonorum. quia qui diligit
proximum legem impleuit. Ro. vii.
In hebreo et in translatioe iohanni
nisi hebreo. hic. interficiet impios ma
litas et odientes iustum. quia mali
causam semper est causa mortis eius
spiritualis. et aliqui a corporalibus. sicut
malitia achitophel fuit occasio sine
suspendio. ut hie. ii. v. xvij. **Re
dimet dominus animas innotant suorum.**
hoc fuit ad impletum in ipso domino qui
nos redemit suo sanguine precioso.
Et non derelinquent. finaliter. **omnes**
qui sperant in eo. s. per formata cari
tate. que promouet ex gratia et me
ritis. et hoc intelligendum de pre
destinatis. **psalmus xxxiii.**
Psalmi dauid. **Hinc** psalmo p
rimetur talis titulus in he
breo. et in translatioe iohanni nisi hebreo.
dauid. tamen in hebreo ponitur. **in la
meti.** ad designandum quod deus est da
uidi casus. et est sensus. hic psalmus

appropriatus est ipi dauid. tanq̃ eius
actori. et sic appet actor huius psalmi.
materna autem eius non sic appet
expositores n̄ hebrei et latini dicunt
cōter. q̃ dauid fecit hunc psalmū
contra p̄secutōnem saulis. p̄tens di
nisi auxiliū in qua p̄secutōne multos
psalmos fecit. quia nunt dunt.
et diuiditur in duas p̄rs. quia p̄mo
dauid postulat auxiliū dñi ne deficiat
om̄s. secundo declarat p̄cū suā p̄e
cū om̄s. Augentes testes. p̄ma
in tres. quia p̄mo petit diuinū auxiliū.
secundo p̄p̄tē p̄dicat deiectionem
hostiū ibi. Confundantur. t̄cio exp̄
unt sine liberatōnis gaudiū. ibi. aīa
autem mea exultabit. Enim p̄mū
dicit. Iudica dñe nocentes me. iudi
cio condempnatōnis in hoc as. quia
in iuste p̄secutur me. sicut p̄ manife
ste et deaurū p̄mū. quia dauid n̄
cl̄s fore fecerat saulis aut sin populo.
sed fecerat eis multa bona. pro quibz
reddebant ei mala. n̄ quod turbat
dauid. Expugna ipugnatōes me. quia
non potui eos expugnare. app̄ende
arma. loquitur de dō more humano
quo aliquis uolens auxiliū p̄tare
alicui nunt se armis et hoc dupli
cabus. s. armis ad sustinendum. et
quantū ad hoc dicit. et scitū. et
armis ad uiuendum. et quantum
ad hoc subditur. Effunde sanguis
i. euaguna gladii. et concludit ad
illius suos eos qui p̄secutur me ita
q̃ non possunt amplius me p̄sequi.
Dic anime mee. p̄ reuelatōm interio
rem. salus tua ego sum. p̄ effectū et
tenorem. Confundantur. hic p̄
hetate p̄dicat deiectionem hostiū. s. sa
lis et docti et cōsiliū. d. confun
dantur. et c. hoc impleti sunt. q̃

saul confusibilis de p̄lio fugiens se ip
sum interfecit. et fili. docti amiger
ci. et magna ps populi fugiēdo m̄
iit. et isti p̄ces quesierat dauid ad
mortem. fiat sicut p̄lius ante
faciē uentis. q̃ sicut p̄lius nō p̄t it
sicut uentioz impulsus. sic nec saul
et vir eius philistinorū uictioz.
Et angelus dñi cōfatus eos. nō ei
saul et ceteris fuissent sic de heri
ti a philistis. m̄ angelus dñi iudic
di iudicio fuisset cōfatus eis pro
p̄cis suis. sed in quod dicit deus. xxi.
de filiis isrl̄ quō p̄sequerantur unus
mille. et duo fugientes decem milia.
nōme idō q̃ de dñs uenit dicit illos.
Et dō cōclat illos. fiat uia illoz
tuebre. ut nō uideant nocua ad e
m̄cā. Et libral. ut nō possint ca
re. Et angelus dñi et c. hoc totum
p̄dicat dauid p̄p̄tē et motus zelo
dñe iusticie. et causā dñe p̄m̄tōis
subiūgit. d. quī gnat. i. si causa. ab
scondit in interitū laquei sui. q̃
saul et cōplices eius ponebat in
diab oculus contra dauid. ut p̄ p̄
x. xxi. Sup̄ uale exp̄lauit
animā meam. dicentes in uia de me
mendaat. ut s̄ exp̄tū est arḡet.
xxi. ac laqueus quē ignorat et c.
In hoc p̄dicat prophetia modū me
is ip̄s saulis. qui nōme dauid m̄
hacore occidit p̄mam philistinor.
ut hic p̄mo. xxi. Et ip̄s saul ad
ip̄s philistis fuit inuictatus. et
timēs ab eis turpiter occidit. se ip̄m
interfecit. ut hic p̄mo. xxi. Et sic
occidit i laqueū q̃ parauerat ip̄i.
q̃ ap̄p̄io ignorauit. Aīa autē
hic cōr. exp̄uit gaudiū de dñi
uictōe futura de manu saul et oī
adulatoz suoz. d. anima autē

ica exultabit in dñi
ore reddendo. Et de
meau suo. i. de hoc
uolūtatibus bīplac
saulis et ceteris
hūat. ut hic. xxi.
hūat. p̄tinet ad au
exp̄m. Om̄a oīa
a cū leacia et aī
indant ad uires a
o. Om̄a oīa mea
habuit gētibz
u dñe in p̄tate sa
is similes tu. q̃
m̄ op̄m. i. me ip̄
u adheret cū aī
p̄tatis et p̄cōis
is. cōuenientē
p̄p̄ia et de uitis
p̄. xxi. Et saul
manu foras
i. ceteris. Exp̄m
i. iusticiis enim. l
p̄tatiōi facto i
ci. i. bona dauid et
ci. i. dñp̄tē cū sa
u. Augentes. postq̃ d
aī dñe diffusi
aī gnat p̄cū suā
m̄ declarat p̄p̄tē
aī p̄tatiōis oīa
p̄a m̄tēs quia p̄
et p̄tatiōe dñi. q̃d
u. Et ad dñm me
de. ibi. Am̄ m̄. cū
q̃ dñi de populo iud
u. i. p̄p̄tē dñm
q̃ app̄laudat saul
q̃ dñm. q̃ dñm. m̄
et agnatat p̄cū
q̃ dñm. dñm. m̄
aī m̄ de p̄cū p̄p̄
dñm dñm saul. et aī

mea exultabit in domino. s' gratias de
noce reddendo. Et delectabitur super
salutem suam. i. de hoc q' saluabit me p
re volu'tatis b'placato. nō dicit de mo
re sanctis et ceteris sui de qua dicit
et luxat. ut h'c. q. i. s. gaudet de p'p'a
salute. p'inet ad avaritatem quā h'c hō
ale p'm. Omnia ossa mea dicent. ma
gna est leticia et amicitia mentis re
dimidant ad vires corporis. et ideo di
cit. Omnia ossa mea dicent. i. mani
festabunt gestibus exultationis. gra
titudinē in p'ate salutis. Dice
quis similis tui. q. d. nullus. c'p'i
ens in opem. i. me ipm + populum
in adherentē erat ei dauid a facie saul
fugitinis et p' cons bonis suis spoli
atus. conuenit et ad ipm hoies de
paup'ata et de vitis obligata. ut h'c
p'mo. w. xij. Et fals est coram p'ncps.
De manu fortiori eius. i. saulis et
sui ceteris. Egredi et pauperem ad i
mpientibus eum. bona cū mobilia
fugitinis h'c regio applicatur.
et sic bona dauid et corz qui cū ipō
erat. d'p'uerit latentes saulis.
Emerentes. postq' dauid p'p'ulauit
auxiliū dūc diffensionis. h'c cōtr
allegat p'culū sue p'cauōis. et p' u
mo declarat p'p'at. sed p' te et s'
compacitibus orat. ibi. exultat
p'ma m'as quia p'mo o'ndit p'p'at
et ipōne elī. sed et cōsp'atōe cōl.
ibi. Et adiūm me. h'c ex cōl'atōe
doli. ibi. Qm in. Cum p'mi c'aud
q' m'at de p'p'ato i'at. ad h'ndū grām
saul. ipōnebat dauid multa falsa.
q' b' applaudebat saul q' p' p'cauō
q' faciebat q' d' d' m'at. et m'at. et
et h' agnabat p'cauō cōl' d' d' et h' cō
quod dicit. Augures ceteros inq'm. q'
aliqui de p'dictis ipōnebant falsas cōl'
dauid corā saule. et alij cōfitebantur

ad maiorem asserionem. que igno
rabam. i. nō erat in cōfatus itom
malorū. Interrogabant me. i. p'ponebat
contra me ac si d'etē responderi p'ci
aduerse. Interponebant in mala pro
uins. Quia dauid multa bona fece
rat sauli et populo eius. p'gnando
pro eis contra philistinos. ut p' p' p' p'.
in p'hibus loas. Acritate aut mee. q'
ex p'cauōe saulis cogebatur vitam
austeram ducere in desertis et acritu
bus locis. Ego autē nō in molem cōt
inductur. alio. insigni h'nduōis
et mortificationis ad i'p'atū b'ndū
dūne cōsolōis. Inuiliabam i' i'cimo
aiam meam. i. vitam meā aiale. Et
orō mea in aui meo cōt'at. i. ad bo
nū meū ordinabitur. et quia dauid
ex p'cauōe saulis acritate fina
non dedit q' maxime p' ex hoc q' ei
dem in manu sua tradito bis a morte
p'petat. ut h'c. i. w. xxij. + xxij. Ideo
dicit. Q' p'p'mi et q' h'cū nostrum.
supple reputans saule et eis p'p'm. h'c
cōplacbam in prosperitate corz cōi
tia philistinos. ut dictū est supra. inq'm
Et quasi lugens et cōf'at'us sic
Inuiliabar. de corā adu'sitate. vnde
luxat et plaurit de saul et cū c'ca
tus morte. ut h'c. sed w. p'mo. Et ad
uicium me. h'c cōtr o'ndit grām
tatem sue p'cauōis et cōsp'atōe
cōl' contra eum. quia x' illi qui erant
de tribu dauid am saule. asp'rabant
ad mortem ipius. ut p' de x'p'is. i.
p'. xxij. Et ibidem h'et'ur. quod dicit
saul de dauid q' a'c'atā ignis fue
rit p'cauō cōl' in m'atibus i'ndā.
de qua tribuerat dauid. et multo ma
gis illi qui erant de alijs tribubus
erant cōl' saul in p'cauōe dauid. et hoc
est quod dicit. Et adiūm me leti
ta sunt et cōnenerūt. q' d' d' d' d' d'

Domine ne discedas a me. Subtrahendo
 brachium defensionis tue quia
 non possem tot laqueos evadere ex
 mte et intrude iudicio meo. eos con
 demnando. Deus meus et dominus
meus in omni meum. quia nō hēo
 ad quem possim recurrere nisi ad te. q.
 ps ad iudicium ier. c. iudica me
secundum iustitiam tuam. que nō
 cōdemnat innocentes s; impios.
Et non segaudeant in. capiēdo me
 et tenendo scdm desiderii anime sue.
Non dicant in cordibus suis euge
euge. gaudentes de me de capōne
 sicut philisti gaudebant de capōe
 sanson. iudic. xvi. Nec dicant de
nostrum eum. q. d. si tenerent me
 statim traxerunt me interficere
 crudeli morte. Exultant et iucunt
antem suum. tanq; frustrati sua
 intencōne. qui gaudiant malis
 meis. i. querunt gaudium. i. laud
 et vitā eius. iudicantur cōfusione
et reuerencia. i. timore. q. d. talib;
 circumdantur vndiq; sicut vestimen
 ti circumdat hostem ex omni parte.
Qui maligna locutus sum me.
loquentes de me falsa coram saule.
Exultent. Hec est ultima ps
 huius psalmi in qua dauid orat pro
 se. et cōpacentibus s. d. exultent
et letentur qui nolunt. i. approbat
 iusticiā meā. et dicant cō magni
 ficatū dñs dñi laudando de mea li
 beracōe. et apiculis gratiis. Deo
 subditur. Qui nolunt pacem serui
eius. i. mei qui sumi serui dñi.
Et lingua mea meditabitur iusti
tiā tuam. i. ore et corde eam cōfite
 bitur. Cotidie laudem tuam. i. sin
 gulis diebus. Quia iustitiae aut expo
nitur ps iste de xpo cuius dauid fuit
figura sicut dictum fuit s; psalmo

112. et 113. qui passus est in se et in
 membris suis a populo iudeo et
 tyrannis. et ideo in hoc psalmo s; m
 humanitate loquens. pmo petit a
 pte sen a tota trinitate auxilium propter
 cōm. et secundo exprimit gratitudi
 nem sue psecutionis. ibi. Exultent
quoniam quam
 gratitudinem explicat pmo ex impie
 ti. quia sibi fuit impossibile qd eēt
 filius pphetā. et membris suis qd eēt
 magi et deceptorij. secundo ex conspi
 ratione cō. ibi. Et aduersum me. quia
 contra eum inueniunt herodes et
 ponas pilatus cum principibus sa
 cerdotum. ut supra fuit expōitum.
 scdm psalmo. tertio ex aduersione dñi.
 ibi. Quoniam in quid pacifice loq
uamur. quia multos dolos cogitant
 nunt contra xpm. ut p; ex textu eū
 glij. et contra membra eius. ut p; ex
 actibus apudum et ex epistolis pau
 li. Residuum autem huius psalmi
 omitto cū p; breuitatem scitandam.
 tū quia diffuse satis traditur in glo
 sa sup psalmū. tū quia consideratis
 illis que expōitae sunt de dauid in hoc
 psalmo pot de reali applicari hā huius
 psalmi xps. pām proennis psona. par
 tū pro membris suis. in quibus se
 diat psecutionem pati. act. ix. Saule
caute quid me persequeris. **ps. xxxv.**

Dicit unicus. huius psalmi p
 mittitur talis titulus in tūc
 latione iohanni nūc heb. Pro victoria
sui dñi dauid. quem exprimit sic al
 qui qd dauid fecit huius psalmi pro
 victoria populi israel gloriose cecidit
 de seruitute egypti ad seruendum dñi
 libere. secundu quod fuit dictū phom
 ero. v. Hec dicit dominus deus hebreor.
Dimitte populum meum ne seruiat in
in deserto. et h; hā huius psalmi pot
 applicari ad hoc salus tū mehor ni

161
dico unum videtur melius. qd dicitur hinc
psalmi fecit de se ipso apostrophe cau-
tis pñes dimittis liberos. quod vide-
tur ex titulo psalmi qui talis est in
hebreo. Ad victoriam sermo dñi dñi.
et hinc notandum pponitur laudat hā
ad ostendendum quod est datum alicui. et
sic hinc sermo dñi. nō refertur ad populum
israel. sed ad ipm dauid. Igitur secundū
hunc sensum psalmus iste induas pñes
diuidian. quia pmo agitur de mali-
ginitate saulis dauid psequens. sed
de benignitate dei ipm liberantis. ibi.
Dñe in celo misit tua. Cuius pñis dicitur
sic. Dñe in iustis in corde suo ut de-
relinquat. i. saul amur disposuit et
deliberavit de interficiendo dauid. h. inmi-
ce de qua liberatione hic pmo. p. xx.
Et intelligit jonathas qd dicitur
est apud suo. ut interficeretur dauid. nō
est timor dei ante oculos eius. qd. si aut
oculos mentis eius timor dñi poneret
tur. a tanto malo recederet. sed qd
dicitur pñ. xv. p. timorem dñi determinat
omnis animo. Qui dolose egit. i. quid
dauid esacius cū generū suū ut sic oc-
cideretur gladio philistinor. pro ut
hic pmo. xv. rñm. in conspectu eius.
i. dei. quia nulla dolositas latet eum.
ut inueniat iniquitas eius ad oculū.
cum enim saul nō potuit occidere dñm
latenter et dolose gladio philistinor.
p. secutus est eum patenter manife-
stans odium quod conceperat contra
ipm. Verba eius iniquitas et
dolus. qñ inuenerit jonathas de quo cō-
fidebat dauid. sicut de se ipso. qd addu-
cit dauid ut moreretur. pmo. xv.
xx. Voluit intelligere ut vñ ageret.
quia cū jonathas innocentiam
dñi allegaret saul intelligere uoluit.
q magis indignatus jonathan lan-

da paucere noluit ut ibidem dicitur
iniquitatem meditatus est in cubili-
suo. Quia de nocte iugiter cogita-
bat quomodo posset dauid capere et
eum occidere. Acceperit enim vñ nō bone.
i. male quia patius fuit psequi dñm
et periremas perimias. i. sup. amptas
petras que solis ibiabus sunt pñe
ut hic. i. w. rñm. vñ alit' accipit oī
vñ non bone. quia patius erat omī
malo consilio acquiescere. ideo dicitur.
iniquitatem autem non odit. Dñe
in celo. hic cōm. agitur de benignitate
dei que pmo declaratur generaliter.
sed quāti. ibi. filii autem hoīm. terro
singulariter. ibi. nō uelut m. pmo
ostenditur generaliter erga omīs creaturas
venientes vita aī. Cuius quod facien-
dum qd mīa sē exaltat iudiciū. iacō
bi. q. ca. Unde inter dei pñetates te-
net quāti excellētia. p. quod dicitur.
q. mīsereri est eius pñm. et ad hoc
ostendendum. dicitur. Dñe in celo misit
tua. tanq. in loco syon. Et ueritas
tua usq. ad mīres. que sunt mīres
ores celo. Iustitia tua sicut montes
dñi. qui ut in phurib. sunt inferiores
nubibus. Iudicia tua abyssus mī-
ta. i. hoīb. abscondita. Veripm
quia ista alii agnoscunt pfectus et
marie dei largitas de qua pñapali-
ter agitur. ideo dicitur. Homines
et iumenta saluabis dñe. quia nō
solum creatura rōnal' saluat' per
dei providentiam. sed et brutales.
q. aliis dat pilos pro uestitu. et
ambus plimias. et eis de mīctu pñ
mīdet sufficient' sū solitudine eoz.
q. admod' multiplicata mīam tuam
dñs. q. d. ex multitudie tue mīe
procedit. q. nō solum rōnalibus crea-
turis sed et irracōnabilibus. ita pñ

indis. **P**sal. hic conr. onditur di
na largitas specialiter. s. et hoines. q
eo ipso q sunt ad ymaginem dei facti. et
ad bonu excedens creaturam in modum
leui ordinata. s. ad bonu idnis. quo
si vult utantur ad beatitudinem seruati
ralem ulterius deducantur. et hoc est
quod dicitur. filij autem hominu. s. rationabi
liter. et iuste nueniamu. in regnu
ne alax tuaz sperabunt. i. in beatitudi
ne recta et abscondita apud te. scilicet
illud est. lviij. Oculu non vidit et au
re non audiuit et in cor hois no ala
dit. que sparsa diligenter te. p. deo
subditur. procurabuntur. ab apai
factio. Ab ubitate domus tue. i. domi
celestis glorie. sedm quod dicitur est sup
psalmo. xviij. laudabo al appuerit glia
tua. et tormente whiptatis tue potabis
eos. hoc additur ad ostendendu pfecto
rem refectionis glie. quia apud nos re
fectio pstatu et alio et potu. Quomodo
apud te est bonus vita. deus em est vi
ta p certam. et oia ante meo vita. te
audiu quod dicitur. jo. i. Quod factum est
. s. in creaturis. in ipso vita erat. creatura
. n. ante q creatur. no erat aliud q
creatur. et. que est p certam ipa
vita. ut dicitur est. et in hunc tuo videbi
mus lumen. i. in hunc creato glorie.
videbunt lumen tue essencie. quod vi
dei non pteat ab intellectu creato u
ad hoc eleuatur p hunc glorie foras
lumen naturale intellectus creatu.
sicut nec oculus noctue posset videre
lucem solis. nisi aliquo s. addito for
asficaretur. p. quod dicitur. secundo ma
thas. q. sicut se h. oculus noctue ad
lucem solis. ita intellectus nocter ad
ea que sunt manifestissima i uana
p que intelliguntur. dicitur que de sunt
manifestissima. s. dicitur in m. m. l.
lectus credentia. dicit et h. solis est

maxime mirabilis. si iproporcionata
noctue oculis. et quia ad hanc visio
nem non possumus ptingere nisi p
dnam gratiam. so subdit dauid de
pando. procedende miam tuam sa
entibus te. i. dirigentes cognoscere
tuam naturalem quantum possi
bile est. ad te illustra fidei cognoscere.
et miam tuam hys qui recto
sunt corde. i. uiuentes secundu ier
ta iudiciu modis. rectifica rectitu
dine gracie tue. que sola iustificat
perfecte et sic semper contingit. qz
gracia est pfectio nature. p. deo dmi
gentibus se miam quita possibie
est virtute nature. non denegatur. p
perfectio gr. Non ueniat. hic conr.
onditur dicitur liberalitas singulari
ter quoniam ad ipm dauid. qui depre
cando dicit. non ueniat in p. s. h. u.
. i. p. s. sanctis sibi. et suoz satellit.
ad me pro suo uoluntate conuolunt.
et manus padris. i. p. s. u. adentis in
malu. non moneat me. astatu gra
cie et ualq. fuit concessum aliq. mo
ipm dauid et diuina largitate quia
non fuit datus in manu sanctis ipz
psequentes. h. et p. s. h. in p. s. h.
uoluntate. alu. acciderit ai per p. s. h.
resurget. et finali gra. dicitur. p. s. h.
acciderit qui operantur iniquitate
quia p. s. h. in p. s. h. frequenter
traduntur in manu inimicor. tem
poraliter. et in potestate demonis
finaliter. **psal. xxxvi.**

Ohi emilari. Hunc psalmo
p. s. h. talis titulus in
hebreo et in t. s. h. i. s. h. m.
hebreum. dauid. ab q. aliqua addi
tione. h. q. in hebreo p. s. h. i. s. h.
laneth. ad designand q. h. dauid co
datur in casus. et est sensus q. h. p. s.
appropriatur q. dauid tanquam

actori de materia volūti pſalmi. ſa-
cendū q̄ multi videntes ſanctū re-
grū et docti amigerū ſm̄. et poſt
ea abſalon. et achitophel et plures
alios inque agentes temporaliter
proſperari. et dauid innocentem et
pentes ſuos et fr̄es et multos al-
ios iuſtos. et tunc poſtea temporaliter
affligi. deducant ad malum. et
reducant ad bonū. q̄ deus curā de ac-
tibus hominū nō h̄et. et ideo dauid
ſcit hunc oīdēs q̄ proſperitas ma-
lorū ſit contempnenda et inſtorū
appetenda. quia iuſti ſemper ſunt
in melius conditōis et in p̄ſenti. h̄ ho-
minibus bona ſenſibilia tū conſi-
derantibus. contrariū videatur.

Conſideratur q̄ iſte p̄s in duas p̄tes.
quia p̄mo ſcit ſuam deductōnem.
ſecundo ponit q̄dam monitiōnem.
1. Expecta dñm. p̄ma induas. q̄
p̄mo declarat. poſitur ex eo q̄ iuſti
et iuſti in p̄ſenti h̄nt. ſecundo ex eo
q̄ in futuro recipiunt. ibi. nonne dō?
p̄ma induas quia p̄mo oīditur
poſiti ex conditōne boni. ſecundo ex
adiuſtione mali. ibi. Obſeruaſit
peccator. p̄ma adhuc induas. quia
p̄mo oīditur. poſiti ex boni conditō-
ne. ſecundo ex eius diuſione. ibi. Noli
emulari. Ena p̄mi ſcit dauid
talē rōnem. ſua proſperitas meli-
or eſt et magis appetenda. in qua q̄s
aſſequitur manus boni. ſi proſpe-
ritas maior et in p̄ſenti et h̄m̄ mo-
di. ergo eſt magis appetenda. ma-
iorem h̄m̄ rōnis dauid ſupponit
tanq̄ p̄ſe manifeſtam. quia in
ch eſt appetibile niſi inquantum
bonū. et ad quanta h̄ de bonitate
tū h̄t de appetibitate. inuolū-
tū aut declarat oīdēs p̄mo q̄ pro-
ſperitas malorū in p̄ſenti modica eſt

ſecundo q̄ proſperitas inſtorū et in
p̄ſenti eſt magna ibi. ſpera in domi-
no. Ena p̄mi ſcendū q̄ iuſti bona
hoīs. bona temporalia que ſūt exi-
ora ſunt modica bona anime que ſūt
virtutes et ſcientie. ſunt maxima
bona vero corporis media. proſperi-
tas autem temporalis malorū. et
in bonis exterioribus ſeu corporis.
tū et ideo nō ſe extendit ad maiora
bona ipſi hoīs. p̄ quod non eſt app-
tenda. et hoc eſt quod dicitur. Noli
emulari in malignantibus. 1. noli
imitari malignantes in ſuis opib.
neq̄ zelantes. 1. amantes. ſcā-
tes iniquitatem. tales enim nō ſunt
imitandi nec amandi in quantū
mali. quia hec natura ſit exan-
tate diligenda. quamdiu ſunt in p̄-
ſenti iuſti. in qua poſſunt ad bonū re-
ti. tū corū malitia eſt odienda. et
ſic loquitur ſaluator. luc. xiii. Si
quis venit ad me. et nō odit p̄ſenti
ſuū et materem ſuā et c. nō p̄r nō
eſt diſcipulus. ſubdit autē rōnem
predictorū. d. quā tanq̄ ſemī velo-
ciſ aſcendit in terra. ſemī et olus
cito deſiccantur. quia p̄mi in ſe
radicantur. et ſic modici aſtutē
de h̄m̄ore inuolūtem et con-
ſervante. ſic appetitus malorū ra-
dicatur niſi boni ſenſui non h̄t
modici de bonitate. et ſic eius app-
tibilis cito tūſit et ſic eius ad-
eſt eſtendi induat. ſicut p̄ de alio
q̄ famelicus appetit ſatiatus nō ab-
horret et reſtat. ſpera in domino. ſpera
conſiderat q̄ iuſti et in p̄ſenti ſe-
ſcuntur manus boni quod eſt bo-
ni virtus et non ſolū virtus p̄-
ſentis que eſt p̄ aſſequiōnem. ſi et vir-
tutis inſeſe que eſt p̄ gratiā et c.
Alii cum hoc temporale h̄m̄dum

hac non semper. quia est de minoribus
bonis. ip̄ quod corū prosperitas & in
p̄nta est appetenda non solū in q̄n
aliis s; & in temporalibus bonis in
q̄ntū ordinacōnib; ad opera pietat
is. et sic ea vtiātur. nūc. quod hoc
est quod dicitur. Sp̄s in domino. si
grando appetat in summo bono. et facit
talem. i. opera bona. et iusticia tenet
et pascens in diuina eius. quia si
aut dictum est iustū bono virtutis alii
assequuntur. affluentiā i temporalib;
his bonis. Delectant in domino. delect
atio dicitur. q̄ de alio lactat. ḡ in do
mino delectant et de bonitate eius lacta
ti. que suggerit p̄ cognitiōem et
amorem. Et dabit tibi p̄cedentes cor
dis tui. nūc em̄ nō p̄cedit a deo si
pliciter nisi bona gracie et virtutis.
que temper dantur petentibus. q̄
petunt pro se et p̄senerant. quod
faciunt nūc. de alijs aut bonis in
seuoribus nō faciūt p̄cedentes nisi
subordinacōne. s. si exp̄diant honori
dñi et salua sue ul' aliorū. hoc
& modo deus eos exaudiat. reula dñi
non ei aliquid manifestando. quia
omnia munda et apta sunt oculis ei
etiam ab eterno. sed in orōne coram
eo tui desiderium explicando. et di
rectiōem eius petendo. et ip̄ faciet.
quia sicut natura non nō deficit i
necēs. sic nec actor nature multo
minus. et educet quasi hīem nūc
tuam. ponendo opera iusticie tue ali
is in exemplū virtutis. secundum
quod dicit saluator. aut sic luceat
hic m̄a coram hominib;. ut videant
opera vestra bona. et iudiciū tui
tanq̄ mercedem. iudiciū est effect
iusticie. et ip̄ hoc designatur q̄ deus
iustos facit prosperari in operibus
iusticie. usq; ad p̄fectiōē debitam

et p̄ talem modum loquitur sapi
ens p̄i. iij. Iustorum semita qua
si lux splendens et ardens usq; ad p̄fer
tam diem. i. usq; ad p̄fēctiōē iusticie si
aut accensus solis p̄ficiatur in meri
die. et quia deus tanta bona confert
iustis & in p̄nta. Deo subditur. sub
ditus esto domino. ei iustitiae et bono
te seruendo. et ora eum. q. d. tunc
confident potes orare eum. quia
consequens intentū. si tū oō sit pia
pro te. et p̄senerans. Qualis est oō
iustorum. Noli emulati. Hic
conū ostenditur q̄ prosperitas iustorū
est maior & in p̄nta. et hoc ex diuina
cōne. quia prosperitas malorum
conficitur in bonis tūcioris & cor
ruptibilibus ut p̄ ex predictis pro
sp̄ritas autem iustorū conficitur
p̄ncipaliter in bonis aeternis que &
in corruptibilia inq̄ntum manet
in anima separata. ip̄ quod dicitur.
Noli emulati in eo qui prosperat
in via sua. Hic est p̄cedor qui nō da
dit p̄ viam legis diuine et iōnis
recte. sed secundum iptum passi
ons sue secundū quod dicitur. p̄sa.
lup̄. Omnes nos q̄ om̄s oīes er
ramus vniūscuiq; in viā suā
declinavit. et talis in via sua pro
sp̄ratur. q̄ optinet q̄ intendit.
Ita tū prosperitas est magis adū
sitas. quia et si sit aliorū boni
temporalis additamentū. secundum
quod dicit in sermone de innocentibus.
Inciū in artha. dampnū in consilia.
tulit neccem. et p̄didit fidem. acq̄
rit p̄ccatam. et amittit iusticiā.
et ideo de tali dicitur hic. Noli emu
lati. i. imitari. in eo qui prospera
tur in via sua. i. facta illius. qui pre
dicto modo prosperatur. aut prosperi
tas est magis adūsitās. de fine ab

ipis. contendit ydolum animam et hoc
 quidem huc trahit. hoc autem ubi. q.
 admodum dispensata et post ea conclu
 dit. d. g. si sit miserum est malum esse
 fingendum maliciam intente. Alio mo
 contigit. et hoc q. mal. coagitur in
 india de bono virtutis quod re huc in
 mictis. et inde est q. tyranni aliqui plus
 affligebantur de patientia et magnam
 unitate martirii. quia ipi multos de
 afflictione eis illati a tyrannis. sic le
 gitur de dauid et eo b. mactatus. unde
 dicit ei beatus b. mactatus. patus sum
 tpi seruis ad omnia. ut diu deuotione
 nem meam pimis in corpore actibus
 pimaris in mente. et subditur. ad hoc
 martiris ubi summa voce dauidis cepit
 infirmare. et talio ore ai stridore de ual
 hanelare. ut ostenderetur p. dia se p. q.
 di m. r. lacrimare. et hoc est quod dicit
 hic. **O**bscrubuit p. di. mictum et strid
 bit super eum dentibus suis. dolens
 de bono sine virtutis. **D**ominus autem
iridebit eum. q. n. h. b. m. m. m. q.
 m. t. d. b. a. t. e. m. i. a. v. t. u. t. e. **Q**ui
 prospiciat q. ueniat dies eius. i. dies debi
 te p. m. a. o. n. i. s. p. r. o. s. u. s. n. u. a. l. i. s. **G**ladum
 euagauent p. d. o. r. e. s. e. t. e. q. u. i. a. f. r. e. q. u. e. n. t. e. r. a. r. m. a. n. t. l. e. q. u. i. n. i. p. o. s. s. u. n. t. a. d. d. e. m. i. n. u. m. m. i. s. t. o. s. **G**ladus eum m. i. t. e. t. i. n. c. o. r. d. a. i. p. o. n. i. t. e. t. q. u. i. a. e. t. s. i. p. l. e. t. u. d. o. n. e. m. m. i. s. e. r. i. t. n. i. s. t. i. s. i. n. c. o. r. p. o. r. e. i. p. i. p. u. s. p. l. e. n. c. o. n. e. m. s. u. s. t. i. n. e. n. t. i. n. m. e. n. t. e. n. t. p. o. i. c. i. t. e. t. d. e. d. a. u. i. d. **I**tem q. f. r. e. q. u. e. n. t. e. r. d. i. n. o. i. n. d. i. c. i. o. n. e. m. o. r. t. e. m. q. u. i. a. i. p. u. e. n. i. e. n. t. a. t. h. i. s. n. e. i. a. t. s. i. c. o. s. s. i. c. u. t. a. m. a. n. s. i. n. t. s. u. q. u. e. n. s. i. s. n. i. p. a. t. i. b. i. l. o. q. u. o. d. i. p. a. t. i. a. m. a. d. e. h. e. o. h. e. n. d. i. t. **A**l. p. o. t. e. x. p. o. n. i. s. t. a. d. i. n. q. u. o. s. a. u. l. e. t. d. d. m. i. s. t. o. a. b. i. l. l. o. l. o. c. o. p. e. c. c. o. r. o. b. s. e. r. u. a. b. i. t. m. i. s. t. i. s. i. a. u. l. i. p. i. n. d. d. a. u. i. f. r. e. q. u. e. n. t. e. i. n. s. i. d. i. a. s. p. o. s. s. u. n. t. d. e. h. i. p. i. n. o. **E**t stridit t. e. u. m. d. e. n. t. i. b. u. s. s. i. n. s. q. u. i. a. f. r. e. q. u. e. n. t. e. r. e. t. i. m. i. n. i. a. u. a. t. d. e. s. i. t.

o occidendi enim fu-
ipm. dis autem
b intentio fundam-
und mde in manu
q: nemat dies en-
teritis fuit aph-
agnauentit pco-
eius facillit as
tquent quocien-
vros eius. Glad-
corda iporum t-
it videtur mo-
doet idmici. qm
prios gladios et f-
no R. ulamo. E-
uigan. tota. n. v-
ctus fuit ibi con-
odiat iusto. et r. q-
odiam heat de vo-
l' iusticiam eo q-
a bona pcuratua
tina. q' diuicias
quibus no hit si-
ag' indigentiam. c.
p diglitateu seu au-
d huanes. si pmo u-
p modiglatatem tra-
antur. et sic ad tene-
p xiantur diuicias
Si lo mo. l. pa-
rit indigentia. ti-
is va diuicias. tim-
upicetiam. videtur
e dehaat. q' a hit
pndm mlla. et si
alia et sic semp ang-
rea totam pmit u-
an. quia ab eis p p-
uenerunt. pco mdo
toy contentur. i. q-
nade bent. conit a-
na a bono virtute

no occidendi cum feruntur dentibus
 si ipm. dñs autem iridebit eis. quia
 ab intento fraudant eum. nō pñtēs
 dandū autē in manus ipius. Quā pñt
at q' ueniat dies eius. s. mortis qua
interfuit fuit aphilictis. Gladium
enagmanerit pñtēs et c. quia laud
et eius latellites cum gladiis et armis
frequent' quēserunt ad mortem dñi
et viros eius. Gladius eorum intret
in corda ipsorum et c. In hoc dñd pro
pñtē videtur. mortem laudis pñtē
et docti pñtē. quia ipi intruerūt
se pñtēs gladios et sic se interfecerunt
pñtē et c. ut lano. Et armis eorum
confutatur. tota n. virtus laud et sui
creatus fuit ibi confutata. melius
modici iusto. et c. quia qñtācūq'
modicum hēat de bonis temporalibz.
h. i. sufficiencia eo q' appetitus eius
ad bona spiritualia v' quēscitatur eis
anima. q' diuicias pñtū multas.
in quibus nō hnt sufficiencia s.
mag' indigencia. quia eis abutit.
p' prodigalitatem seu auariciā. a virtute
detrahentes. si pñtē nō abutit. s.
p' prodigalitatem statim diuicias ena
uantur. et sic ad tenendum statū suū.
anxiantur diuicias indigne acquirē
do. Si so nō. s. pñtē suū sic in
anrit indigencia. tñ quia nō audent
suīs va diuicias. tñ quia astante
conspiciencia. videtur eis q' semper pl'
eis deficiat. q' si hnt centū hanc lant
ad hñdum mille. et si mille ad dñm
unū et sic semp' augmētando. tñ
pñtē totum pñtē in morte et ali
et c. quia ab eis pñtēs ut laudēs
aufferunt. pñtē suū. Quā vñtā
pñtē confutatur. s. diuicias in quibz
confutatur. confutatur. multos dñs.
quia a bono virtutis nō mouentur

in profanis ut aduē. Nonit do
minis. hic com. ondit pñtēs
in stoz excellencia: prosperitas maloz
erco q' in futuro itapient. et pñtē
et hoc tñgion dñtēs itapit et
so nñt. s. apud dominū. Cūra pñtē
nñt laudum q' nñt in futuro ita
pñtē pro lñs operibus pñtē glorie
malū nō malū pñtē et c. sñm quod
diatur. ap. xv. Et ibunt in mñt
phān et cñm. nñt autē in dñtā et
nam et hēq' dñ. Nonit dñs di
es imitator. quia ipi solus nñt
scaret cordi multā videtur. ima
culat et cñm qui sunt ualde maala
ti intus et hoc noticiā dñā qñtā
ad iustos est noticiā aprobatōis
ad quā sequitur pñtē et cñm
cōm io sequitur. Et hereditas eorum
in eñm erit nō confutatur nñt
pñtē malo. n. in et cñm iudicio pñtē
magis honorabuntur quia tñt eis
dicatur. Venite bñdicti pñtē mei
papite pati nobis regni ab origi
ne mñd et c. s. nñt tñt confut
dicatur quibz pñtē dñtatur. Itē
maledicti in ignē et cñm et c. et in die
bus famis satiabuntur. quia tñt
nñt dampnati et cñm pñtē
omīs boni. et nñt satiabuntur per
adeptōm suū boni io dicatur. pñtē. xv.
serui mei cñdēt et vos cñm et cñm
a dñm mor ut honorificati fuerunt.
in vita pñtē que non est mñt mñt
reptu fuerunt. deficiēs qñt modū
fñm deficiēs. quia qñt pñtē fñm
i altatū deficiēs. sic nñt qñt pñtē
fñm et cñm in pñtē vita. tanto mag
depñtatur in futuro. sñm qñt dñ. ap.
xv. Quānt se glorificauit et mñt
et cñm. tñt dñt illi tormentū et
luctum. nñt pñtē et nō soluet.

Si vis ad vitam ingredi serua man-
data et quia vita bñ a solo deo dat-
pro causa. quia dominus amat in-
dual. i. opera iusta. que papiuntur
mandatis de calogi. Et non dereli-
quet eos suos. i. pñtinatos qui
ab eo finalit itapuntur. ideo sub-
dian. pñtinu conseruabuntur. in
vita bñ et qz sicut iusti pñnabit-
ita impij pro operibz iusticie pñen-
tunt. Jo subditur. multi pñent pe-
na etna et semen impioru pñbit.
i. mutatores impietates ipñs. Ju-
sticia hereditabunt terra. i. vñeant.
et inhabitabunt in scdm celi. i. ca-
i. etia liter. bñ in vñeant testame-
to duplicatur scdm sicut hic. Intel-
ligitur pñtutas apte finis. et celi
pñ q loquitur hic de terra vñeant
quia ista terra inferior pñt iudicia
nu nñ habitabitur. **Cos mñ.** po-
lita iustate mñ et dñm qñt ad
iustos et impios in vita actua. hñ
conit pñ i vita cñteplaua am dñat
Os mñ. meditati sapiam. i. loque-
tur sapiam et meditacñe cordis sui
pcedet fin dñi saluatoris. qñt. et
humanaa cordis os loqr bono ho
de bono thesauro suo. pñfert bona.
sapia a dñi qñ lapida scia. qñ pñ est
et cognacñm dñm. Aliqua eius
loquetur iudiciu. qñ ipñtat rectitu-
dine cognacñm i agendis ad pñti-
mñ. **ter dei** eius in corde ipñs. per
nigem meditacñem. Et nñ supla-
tabuntur gñus eius. qñ nñ amo-
nebitur a via mñe. pñdemonis et
hois suggestiōem sicut a medita-
cñ iusti et cñ legē dei ut cñ autodiat.
ita meditacñ impij ē ut mñi cñp-
tñ pñat. pñ subditur. **conadit**
pñtñ mñi. qñt pñtñ dñpñt qñ.
et querit mortificare eñ. qñ nñ solū

querit ei nocē in bonis cñtionibz. Et
in pñona pñia non solū querit
pñare enim vita cordis. Et qñat.
querēs eñ ante agatu mñe. Et quia
dñs frequenter eripit mñi de manu
iniqui. Jo subditur. **Dñs aut nñ**
delinquet eñ in manibus eius. sic
pñ de ioseph quem libant de manibz
fñm ~~et~~ suoz. **net dampnabit eñ**
cñ iudicabitur illi. i. ad pñtñnem
eius seu volūtatem sic literamē io-
seph ad iudicatu carceri. ad pñtñ-
nem mulieris inqz gñ. xxxix. et
danielē ad iudicatu leonibus ad sug-
gestiōem hoim iniquoz dñi. vi.
Expecta dñm. postqñ ondit pñox-
ritatem iniquoz cñ cñtempnēdā et
iustoz appetendam. hic conit pñnt
sua monicñe vñt qñ ho cñmittat
se fideliter dispñm dñe. nec monētur
a rectitudine iustie et maloz iustico-
ria prosperitate. d. **Expecta dñm.**
i. eius dispñnem pacē. Et **audidi**
viam eius. obseruando mandata ipñ.
et exaltabit te. de nñt pñtis in
ter. **ut hereditate capias terrā.** i. vñe-
ant. **Cum pñt pñtēs vñtis.** bñ
cñ vñt dampnacñne maloz.
et est eis materia gñtācñne i qñ
tñm euasunt eam et gñā dñe mi-
seracñm. **Vidi impij et exaltati.**
in pñti dñ pñtente. **Et eleuati**
sicut cedros libani. hoc est in ma-
xima dignitate temporali. in mñe. nñ.
libani cñtānt maxā cedri. hoc pñ
de nerone ipñssimo qui tñ impant
toti mñdo. et de multis alijs tyran-
nis. **tñm et ecce nñ erat.** quia ta-
lis potestas est ita vñs. qñ nñ est
mñ quacñ quidam transiit. sñm
quod dicitur sap. ij. vñb. ij. tñm
tus est tempus mñi. **quesiui eñ**
et non est inuentus locus eius.

quia in profundo inferni est absconditus.
Custodi innocentiam. nulli noamē
tū mēdo. Et vide equitatem. mēte
annu proano agendo. qm̄ sūt reliq̄
homi pacifici. q: bona op̄ra. p̄ iūsti
remarant annu illis qm̄ tūcunt de s̄
mūdo cētis cīs dēficiatibz. Iūsti a'
discipulunt. p̄ cētiam dāpnacōnem.
siml' relique impiorū mēbūt. i. ali
quos reliquerunt et sūnt nuntatores
celestium p̄mōz. salus aut̄ iustoz
a dñō. i. salus cētia que datur a solo
dō. et p̄tector coram eō in tēp̄e tri
bulōnis. i. mōrtis quia dominus eos
protegit a p̄tate demonis. Et admi
nabit eos dñs. fūmto eos q̄ cēptacōes
i p̄tē. et libavit eos. sicut ceciderunt
in manu iūsti p̄ p̄m̄. et eruet eos.
p̄ iūm p̄m̄am. a p̄cōribz. i. a dēdū
bis i p̄cō obstatas et p̄fūantibz. et
saluavit eos. deducēdo eos ad gloriā.
quia op̄ra iūsti mēo. s̄p̄ dēbta p̄one
rit ex iūstis et grā dñi. p̄s̄t̄ hoc et
p̄m̄ de p̄tectorē dñi qua p̄tegit
fideles suos in p̄tē ab hostibz iniquis.
sic libavit filios iūst' de manu p̄m̄is
et dō m̄ltacōis de p̄tē cōtū. et idē
posset exemplari i iūstis aliis.

Et t̄p̄o a' hūmō p̄salmi moral' tota
ē et id nō oī addē aliam moralitātē.

Omnine ne mēdore. **p̄s. xxxv.**
Hūc p̄salmo p̄ntatur ta
lis titulus i hebreo. **p̄s. dauid ad reco**
dauid. p̄ tūclacōne uero idē. n̄r̄ hēb
sic h̄r̄. Cantal dauid i cōmōdracōe
sabbi. q̄ autē iōmō addidit sabbi
forſitan fuit ad denotandū q̄ iste p̄s
antabatur alēntis in sabbiōm. tū
hebi m̄d̄ de hoc dicitur q̄ vidim ex
titulo dō hebreo app̄et actor p̄salmi
. i. dō. de materia autē hūmō em̄s dicit
ka. ca. q̄ dō fecit hūc p̄salmi i p̄s̄
totius populi israel collectane. ad reco

dauidum p̄cā populi coram dō ad hū
liacōnem et dñe m̄e m̄p̄tācōnem.
fuit. n. cōflicti apud hebreos. sic reco
dari cō p̄m̄ populi. Aliquī dō cēp̄i
tores latini dicunt q̄ fecit hūc p̄sal
mū q̄ fecit hūc p̄salmi loquens i
p̄ p̄cōul dñi sūne tū ita q̄ p̄t̄ cōp̄m
de quolū p̄cōre. Alii dō dicunt q̄ fecit
hūc p̄salmi loq̄s in p̄sona bī iob.
et hūc modū dicendi videt̄ cōp̄ p̄o
teq̄m. s̄ saluo meliori iudicio om̄nes
iste cōp̄ones videntur multae. seu mo
rales. p̄ q̄ dīdū q̄ dauid fecit hūc
p̄salmi de seip̄o. ad recordandū p̄o
p̄ia p̄cā nō b̄ha corā dñō. h̄n. fuit
sent dñi sūne quantū ad culpā et p̄
ista sustinuit̄ aliq̄ p̄nā tūcētā
tū ne adderet̄ ad hūc aha s̄ s̄. n̄
s̄ populi sūl. et dato q̄ cēt̄ cēt̄ cēt̄
de dñi sūne totius culpe et p̄ne tū
vācile foret s̄ ad sū h̄i s̄ h̄i s̄ h̄i
corā dō tāta recordari. ḡ cōm̄ hoc
iste p̄s dñi datur m̄d̄as p̄tes. quia
p̄mo hūmō modi recordacō. s̄o m̄tēta
cōflictiō. m̄tēta p̄salmi. i. bī. **Necere**
linguas me. Cūta p̄m̄i s̄cūdū
q̄ dauid legitur bis. p̄tēta nō b̄h
p̄mo m̄ s̄o tūc cēt̄. ut h̄r̄ s̄o d̄n.
s̄cūdū m̄ m̄tēta p̄salmi. s̄o. b̄n.
igitur dauid recordatur cōm̄. et s̄o
p̄m̄i. i. bī. An̄t̄er f̄ais sūm. Cūta
v̄m̄m̄q̄ recordatur culpā cōm̄tā
et p̄nā m̄tēta s̄cūdū q̄ r̄
de v̄oq̄ne fecerit p̄salmos p̄ op̄a
les. fecit tū hūc p̄salmi de v̄oq̄
sūl' et p̄mo recordatur v̄lām̄ tū
q̄m̄ magis v̄m̄i tēp̄ora m̄ quōte
at hūc p̄salmi. d. Domine ne m̄
fūp̄e tuo arguas mē et c. i. nō p̄n
mas mē s̄cūdū rigorem m̄tēta tū. q̄
hoc cēt̄ m̄ m̄p̄tābile. s̄ magis cē
audim̄ tēp̄m̄tū m̄tēta tū. P̄oel
dū s̄ q̄ cōdē modo m̄p̄t̄ p̄s̄ s̄cūdū.

quem fecit in avaritia p[ro]p[ri]us ex p[ro]p[ri]a
p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]one pro ista m[er]cedne ut
ibidem. Quia sagitte tue m[er]ce sunt m[er]ce.
i. p[ro]p[ri]e m[er]ce d[omi]nate ex p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
p[ro]p[ri]am d[omi]nate. hec dicit d[omi]n[u]s aut septe[m]
annis veniet t[ibi] fames in t[er]ra tua. aut
trib[us] mensib[us] fugies adu[er]sarios tuos.
aut trib[us] dieb[us] erit pestilencia in t[er]ra
tua. unde d[omi]n[u]s sagittis p[ro]p[ri]is. di
xit. coactor v[er]idic[us] iunior. y. x. xij.
Et confirmasti t[ibi] me m[er]cedem.
i. f[er]me d[omi]nate me p[ro]p[ri]a al
terio istomni tui modor. Non est sa
nitas in carne mea a facie n[ost]re. i.
p[ro]p[ri]e m[er]ce tue. quia d[omi]n[u]s videns ange
lum adente[m] p[ro]p[ri]am. fuit sup[er] modum
p[ro]p[ri]is. et ex hoc in p[ro]p[ri]a scilicet est i
carne eius tanta frigida. q[uo]d n[on] tale
facbat n[ost]re ut d[omi]n[u]s fuit t[er]ra. x. p[ro]p[ri]a.
Non est par ossibus meis. que sunt
foras a carne. a facie p[ro]p[ri]a. i. p[ro]p[ri]a
p[ro]p[ri]a mea. p[ro]p[ri]a i[n]f[er]nas q[uo]d multo p[ro]p[ri]a
debat de culpa q[uo]d de pena. id[em] subd[icit].
Quia m[er]ces mee q[uo]d gressu sunt cap[ut]
meu. i. n[on] s[un]t dignis ad facienda. unde
et p[ro]p[ri]a d[omi]n[u]s p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a. q[uo]d ante
p[ro]p[ri]a d[omi]n[u]s n[on] de gressu. id[em] subd[icit]. sic
hominis gressu gressu sunt t[ibi] me. i.
t[ibi] q[uo]d dicebat d[omi]n[u]s. ego s[un]t qui p[ro]p[ri]a
et ego qui n[on] egi ista qui ones sunt
qui fecerunt v[er]itatem obsecro na tua
contra me. et contra domi[n]u[m] p[ro]p[ri]is mei.
p[ro]p[ri]a m[er]ce et corrupte t[ibi] a facie n[ost]re.
quia p[ro]p[ri]a adulteru[m] quod comiserat
cum bethsabee. quod m[er]ce redit i[n] p[ro]p[ri]a
de p[ro]p[ri]a m[er]ce. p[ro]p[ri]a subd[icit]. A facie
insipientie n[ost]re. i. p[ro]p[ri]a i[n]f[er]nas mea.
de p[ro]p[ri]a cui h[ab]et m[er]ce d[omi]n[u]s d[icit] d[omi]n[u]s. y.
x. xij. p[ro]p[ri]a n[on] de m[er]ce ista. sed
p[ro]p[ri]a d[icit] ut t[ibi] m[er]ce m[er]ce fuit tu.
q[uo]d ante egi n[on] m[er]ce. Miser factus
sui. hic co[n]f[ite]r d[omi]n[u]s recordatur p[ro]p[ri]a de
adulterio cu[m] bethsabee. et ea que sunt

scilicet ad illud dicens. miser factus
sui. qui deo migratus erat in tam
enorme p[ro]p[ri]a. et avaritatis sui. i. q[uo]d
m[er]ce. i. d[icit]us sui totaliter a n[ost]re
t[er]ra m[er]ce. tota die contristatus
sui m[er]ce. ad locum solita
rui p[ro]p[ri]a. quia postq[uam] r[ep]l[et]us fuit
anathan de illo p[ro]p[ri]a et v[er]e homi[n]a
dio quod scit[ur] fuit adulteru[m] d[omi]n[u]s
de d[omi]n[u]s. y. x. xij. Et ieiunavit d[omi]n[u]s
ieiunio et m[er]ce scilicet ieiunio t[ibi]
t[er]ra. et subdit adu[er]sariu[m]. Quia l[ib]i mei
impleti sunt illusionib[us]. s[un]t q[uo]d d[icit]
g[ra]t[ia] om[n]i. x. xij. luxuria i[n] l[ib]i v[er]g
et n[on] l[ib]i d[omi]n[u]s illusionib[us] fuit r[ep]l[et]
a. q[uo]d p[ro]p[ri]a illusionib[us] adulteru[m] d[omi]n[u]s
manit avarit[em]. p[ro]p[ri]a illa d[icit] m[er]ce
heb. y. Quia l[ib]i mei impleti sunt
ignominia. quia n[on] de ignominia
fuit d[omi]n[u]s manit t[ibi] flagit[um] p[ro]p[ri]a
et hoc redit ad feditatem quam fecit
absalon. accedens publice ad uxores
p[ro]p[ri]is sui ad ignominia[m]. ut h[ab]et. fo.
x. xij. q[uo]d co[n]f[ite]r d[omi]n[u]s p[ro]p[ri]a adulteru[m]
i[n] cu[m] bethsabee et homicidio v[er]e. sicut
p[ro]p[ri]a ei nathan. fo. x. xij. hec dicit
dominus et c. seq[ue]nt[ur]. Insultabo adu[er]sariu[m]
sui te mali de domo tua. et p[ro]p[ri]a h[ab]et
recordatu[m]. hic d[omi]n[u]s p[ro]p[ri]a q[uo]d
ab absalon sustinuit. Quia sunt in
pena p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a. Et n[on] est sanitas
in carne mea. quia ex infirmitate
carnis p[ro]p[ri]a luxuria l[ib]i a i[n]f[er]nas
p[ro]p[ri]a d[omi]n[u]s. d[icit] n[on] s[un]t p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a. et
p[ro]p[ri]a fuit ab absalon. q[uo]d fuit de d[omi]n[u]s
p[ro]p[ri]a. afflictus sui. de mania absalon
fuit sui. et humilis sui n[on] m[er]ce. q[uo]d p[ro]p[ri]a
cui fugit[ur] fuit a i[n]f[er]nas de metropoli avarit[em]
reg[is] mei. t. de i[n]f[er]nas. ut h[ab]et. y. x. xij. Ru
gibam a gressu gressu cordis mei. q[uo]d
d[omi]n[u]s dolore in corde suo exultat p[ro]p[ri]a
m[er]ce m[er]ce n[on] de om[n]i avarit[em]
et poterat. D[omi]n[u]s ante te om[n]i d[omi]n[u]s

meum. quia te nō latet. aliqd̄ secretū.
Et gēitus mē a te nō est. absconditus.
q. d. apponās ibi remediū qui solus
nostrū secretū cordi. Sor mēi contur-
batur est. p̄ p̄dicta derelinquit me
virtus mea. quia fugiens de n̄līn
p̄ ab salon. ascendit cūm olivārum.
stans et fluens flens opto capite
et nudis pedibus mēdens ut h̄. so.
R. xv. Et sic fuit multū tristatus i
illo itinere. maxime cū cēt iam senex
et etatis p̄uēctē. Et h̄m̄ oculorū
m̄conū et ē. quia sicut erat fatiga-
tus in corpore. ita turbatus i oculis la-
lore et senectute. p̄t̄ h̄ hoc exponit itē
i ad oculos m̄tis. q̄ nulla fuga tur-
batus et n̄m̄ p̄uēctus p̄p̄terierit de-
dit hereditatē m̄l̄phibolech n̄lī. s̄ylē
senio eius p̄ssuuo detractō. ut h̄.
ij. R. xvi. Amica mei et proximi mei
et ē. hoc app̄ de ab salon filio suo.
et amasa nepotē suo. et achitophel
cōsiliario suo. qui p̄sequēbantur dō
ad mortem. et qui iuxta me erant.
ante p̄secutiōē ab salon. Et v̄m̄ fa-
ciebant qui querebant animā meā.
q̄ ab salon et sū cōplices toto cora-
tu suo querebant dō a morte. Et q̄
inquerebant in mala. sicut semer
et cōsiles. loquū sunt vanitates.
falsa. i. in p̄p̄antes. dicebant ei
ei semer. egredere v̄r sanguinē. et vir-
belial et ē. ut h̄. so. w. xv. Ego a-
tanq̄ fundus nō audiebam. i. disci-
bam p̄acētē sustinens eius maledic-
tōnem. vnde ab p̄lamolenti ip̄m mē
ficere. dicit. dimitte eum ut maledi-
cat et ē. et ex h̄ p̄t̄ s̄nā usq̄ ibi. Qm̄
nice domine speravi tu exaudies. i. et
audias. hebi. n. non h̄m̄ optatū.
s̄ v̄m̄tū. futuro idicatum loco ei.
quā dicit. i. tibi mōtione mea. nāp̄
s̄ gaudeant in anima mei. i. me te

neant p̄ voluntate sua ad me iuctā
endiū. quod s̄ime deidant. Et d̄m̄
quonēt̄ pedes mei. fugiendo p̄ ab
salon de ciuitate regali. s̄ me maḡ
locuti sunt. sicut p̄ de semer ut d̄
tū est. et s̄l̄ achitophel dicit ad ab
salon. sabb. R. xvij. Et h̄m̄ m̄ch
duo milia v̄hor. et cōiungēs p̄e
quar dauid hac nocte. et virutus
s̄r eum. quippe qui lassus est et s̄
h̄m̄s manibus p̄uēct̄ et sic iactat
iste se q̄ caperet dō fugiente. Qm̄ ego
in flagella patus sum. i. p̄mptus
aid ad sustinendū flagella. p̄atus
sum que dō voluit m̄ch inferre.
vnde dicit so. R. xv. ad sadoch. rep̄-
ta archam dei in iherlm̄. si m̄uēno
gr̄as i ocul̄ d̄m̄. rednet me et ostē-
tū eam i tabernaculū s̄nū. si autē d̄t
it m̄ch nō placeat p̄tō s̄i. faciat q̄
bonit̄ est corā te. Et dolor meus in d̄
Oretu meo temp̄. quia scio me inuē-
pro p̄tō adulterij cū b̄th̄ saler et h̄
m̄ad̄ v̄re. et p̄ tale modū loquitur
m̄s̄n̄ psalmo. quāq̄ gēssimo. p̄t̄m̄
meū cōt̄ me est temp̄. qm̄ inq̄m̄
tem meam amicalo. stat̄ ei eam
recognom̄t ad r̄p̄hensionē nati-
so. R. et p̄ exp̄iōne eius multa
ca s̄arificaa obtulit que q̄d̄ m̄d̄ a
m̄iābant p̄t̄m̄ pro quibz offerēti-
am. p̄ p̄t̄s ex malicia ita cōmissis.
q̄ pro p̄t̄s erigōrānā. ut d̄i m̄le
m̄t̄m̄. Et cogitālo pro p̄tō meo. a-
uendo diligētē a readm̄o. p̄m̄m̄
a mei v̄m̄t̄ et cōfirmati s̄nt s̄r me.
i. ab salo achitophel et cōm̄ cōplices
p̄ quorū violētiā au nō potuit
resistere cōpulsis erat fugere. Et m̄
t̄phatū s̄nt. v̄n̄. so. R. xv. d̄i. amq̄
s̄m̄olaret victimas s̄rā est cōm̄m̄
v̄nda. i. contra dauid populus q̄ s̄
am̄tus augebatur cū ab salon et ibid̄.

subi. aut. venit g
co de v̄m̄l̄us
Qui d̄m̄t me h̄
f̄m̄t̄. eis. et ideo
v̄m̄l̄ mala pro
cū h̄m̄t m̄. me
quet̄ u. b̄m̄t̄m̄.
eis m̄a m̄ inferē
d̄m̄l̄m̄s. h̄m̄
cōt̄. d̄m̄ m̄t̄m̄
utem p̄f̄m̄t̄ a m̄d̄
la. d̄. s̄e d̄m̄l̄m̄
cōm̄m̄t̄. d̄m̄
me. d̄. s̄ad modū
ḡl̄m̄t̄. mee. nō p̄
cōm̄t̄. us. et d̄m̄
m̄ m̄l̄. cōt̄ p̄t̄m̄
m̄m̄. d̄m̄s salu-
t̄m̄. in quo o b̄
c̄m̄ v̄te. psalm
Psalmus
cū d̄m̄t̄. p̄t̄m̄
d̄m̄t̄. p̄t̄m̄
q̄ c̄m̄ datim c̄m̄
h̄m̄t̄. t̄m̄l̄ c̄m̄d̄
p̄t̄m̄. R. d̄. m̄l̄
nas. aud̄s. d̄m̄t̄
p̄ v̄m̄s c̄m̄t̄ d̄
et m̄l̄s f̄m̄t̄ t̄
i. s̄aph̄ h̄m̄m̄
psalm̄s ab ihs̄
d̄m̄. in q̄ h̄ p̄
ēst̄. s̄ s̄m̄t̄ h̄
p̄t̄m̄s tanq̄ acto
c̄m̄ m̄b̄s c̄m̄t̄
d̄m̄t̄. d̄m̄t̄. ad
cōm̄t̄. i. q̄m̄t̄
bat̄. s̄ s̄m̄t̄ al̄
f̄m̄t̄. s̄m̄t̄ p̄s. m̄
m̄. ut h̄. p̄t̄m̄
t̄m̄. p̄t̄m̄t̄. c̄m̄
m̄. c̄m̄t̄ d̄. h̄.

subditur. venit g' mianus ad dd. d. to
 to corde uniusus ist' sequit' ablaton.
Qui odit me inq. q' dd' mala bona
fecit eis. et ideo subditur. Qui retri
buit mala pro bonis. me p'eq' do. de
antebant in. me infamando. qui se
quebat bonitate. i. pro bonis q' fecim
eo ista in inferebant tanq' iustici.
Ne delinqs. hic pome' hui' p'clm
conclusio intentu in q' dd' d'm depar
ntu p'fuet aucto mo in p'etita ma
la. d. Ne delinquas me dñe. i. in p'da
comittere. deus meus ne dicesis a
me. q. d. si ad modicu dimisist' me fra
gilitati mee. nō p'tero resistere cēpta
combibus. x. id' dicit. p'ende maduto
in meū. cō p'tando in anulum. do
mine deus salutis mee. i. agno effia
enē et in quo obiectu consistit salus
etne vite. psalmus. xxxviii.
In custodia h'ic p's p'mittitur
 tal' t'atius in h'bo. ad victoriā
 p'dia p's dd'. p'tis tū uoibz p'diam
 dd' p'mittit' h'a lamedu ad designādu
 q' est datu salus. ad intellectu a'
 hui' titulu cōsidandū q' sicut d' p'mo
 pal'. x. d. m'ant' cantores ad di
 uas laudes. duātos octoginta octo. q'
 p'vices auctent dñas laudes in templo.
 et in istis fecit tres p'napales cantores
 .i. alaphy heman et p'dia. fecit x' dd'
 psalmos ab istis cantonibus deatā
 dos. fin q' h' p'o pal'. xvi. et p' e'dre. m.
 Et g' scilicet h' titulu p's dd'. i. s' ap
 patus tanq' actor. p'dia. i. appatus
 cantonibus c'itabz s' p'dia p'cam
 deantandus. ad victoriā. i. ai quodā
conatu i q'ntū lūa p's cantoz nite
batur supare aham prout expōitū
fuit sup p's. m. i. in cōclacōne iom
ni n' h'eb. p'it' tal' aculns. pro vic
torā p'dia cantuā dd'. in biblis a'
nīs cōit d' sic. in fine cantuā dd'

pro p'diam. Et in istis eade p'mittis
 est s'ia sicut in titulo hebraico. ut
 p' edictis h'ic x' s. m. p's. p' h'ic g'
 titulu app' actor p'clm. et p' quos est
 deantandus et modus cantandi. s.
 matia nō app'. p' q' nare dicitur apd'
 h'ebos et latinos et omnibz multis
 p' p'vitate vitāda accipiam duos mo
 dos exponendi qui vni mag' in h'ic p'
 p'miqu. Omnis modus est quem
p'clmū pro tribulacōibz venturis
et populi ist'. manē tēpore captivi
tatis babilonice q' p'ndit dd' in spū.
Et id' i hoc psalmo oñdit q' debet paci
ent' sustineri. et ai deparacōne ad deū
pro ei' cōclacōne. et scdm hoc expōit'
p's iste sic. quod dd' loquatur in p'o
p'li captivitati. d. Qui custodiam
vias meas. i. ai diligencia me custo
diam. Et non delinquā in lingua mā
q. d. aliquo mō inuine de dñis nidi
cis. q' p'mittit gentiles et p'dolatas
dñari. et filios ist' pro p'as suis ad te
p'us affligi x' captivari. p'oñi ou meo
custodiam cum cōsist' p'oñi. i. p'lis
babilonice p'dolacōe deditis. aduñi
me. ai ei populi ist' cōit ibi in cap
tivitate inuēdi bantur babiloni aliq'
raye de ore eius vñ possit accutare p'
quod oportebat t' maiore custodiam
ou opponē obmutu et hūiliatus sū.
coram babilonis. et sumā loms. i.
a lege dñi. ut dicit ka. sa. quia de
ca nō audelant loqui coram babilo
nīs. Et dolor meus renouat' est. q'
p'us doliant de sua capcōne et x' de le
gis dei de p'fione. cōclacōne cor meū
intra me. quia nra est altencōne tan
gus cō cor. x' illa que ē p' rehum qua
lis est ista et sic causat' ardore in
tra. loquens sū in lingua mea. i. tacite
orando. uoñi sic in domine finē meū.

Exemplis nonis. s. in statu iudici
 in statu quo possit in regni iudice mti.
Alio uo mo potest exponi ps qd de yd
 dauid. itaqz facit ipm potius in fuga
 a facie abalalon filij sui potqz audierunt
 vitupria s' illata a semet' sicut eni pro
 psecutione saul' fecit multos psalmos
 ut ex deis sup' patuit. et msa adhuc
 patebit. sic et de psecutione s' mota ab
 abalalon. et videtur in hoc expoiatio sa
 mag' ronabilis et magis consona lre.
 qm' pcedens. et scdm hoc ps iste potest
 diuidi in tres ptes. quia pmo de scribi
 ipius dauid paca. et eo eius confide
 aa. ibi. locutus sum. tmo ordms maa
 aa. ibi. Et audi ordmem meam. Ena
 pml dicit sic. dm. i. finit in corde
 meo pposui. Custodiam vias meas ut
no delinquam in lingua mea. mura
 ando contra dcl de afflictione mea.
Posui in meo custodiam anni conu
let pccati aduersum me. i. scilicet in uia
 ledicis et lapides et etiam cont' me
 ptiacis. ut h'c. n. x. xvi. Quoniam
tu. mdu nideos s'. Et humiliatus
sum. magna eni humilitas erat q'
 rex pacent' talia sustinet. et simla
 bonis. De n. scilicet erat dignus mor
 to p' crim' lete maiestatis. p' q' tlc
 dunt ab p'lap. quare maledicat mori
 turis canis dno meo regi. Qadatu
 et ampu uocabo caput eius. dauid a'
 no dedit s' licentiam. s. magis prohi
 buit. et sic sunt a bono mltas fide.
 non tñ peccant. quia illa muna
 erat contra psona sua. et sic poterat
 sine lesione iustie dimitte ul' differre
 vindictam. s. magis iunet sustinendo
 patient' ex humilitate. unde subditur. Id.
Dimitte eum ut maledicat. si forte
 respiciat dñs afflictionem meam t' c.
 de duobz eni bonis. unū est melius
 alfo. vii dicit ap' pma ad cor. vii.

Qui nigit unguem suū in mmo
 bu fac. et qui non nigit melius fac.
Et dolor meus renouatus est. quia
 tunc reuoluit in spali de malicia filij
 sui abalalon dicens. Ecce finis vis
qui egressus est de uero meo quere
animam meam. quanto magis mte
 filius iemini. de qua malicia ualde
 dolebat. unde et mortuo abalalon in
 sua malicia dicebat. n. x. rom. Q's
nichi tribuat ut ego mouar p'.
abalalon fili mi. iugens eius damp
 nam suam sicut expoiat fuit ibidem. Q
caluit cor meū t' c. ex caritate eni
 q' hēbat ad filium. dolebat de eius
 culpa magis q' de psecutione ab eo
 contra se mota. Locutus sum. h
 coh' de scribitur ipius dauid confiden
 aa. et pmo de scribi hūmum de fcau.
 fo ex hoc concludit q' de solo dno est
 confidendi ibi. et unie. de scribendo
 ante hūmū de fcau. pmo incipit a lēq.
d. locutus sum in lingua mea. notū
 fac in domine finē meū. i. finem
p'foms psecutionis iniqua sum. t'
mihi dicens meor' quis est. i. quot
 diebz stalo in ista tribulatione. ut sa
 am q' de h'c. i. q' tñm optebit me
 ulterius sustinere. q. d. ann difficul
 tate possim ista sustinere. no de fca
 ro finem scire. Ecce mēsurabiles.
i. breues ut s' expoiat est. p'foms
dies meos. Idco subditur. et cū mā
i. uita mea. ut h'c in tūclacōne idm
 mi m' hebreum. tanq' in ch'um
ante. q' q' modici est q' mch' repita
 tur. fo procedit ad ostendendum hūm
 m' de fcau generalē. dicens. Imptū
umūsa uanitas omnis homo uiuēs.
q' omis homo ita est breuis uite q'
q' contigit mea d' reputari mane. Idco
et sicut est modice duracōis ita
est p'nc cognacōis. Idco subditur.

Corruptum in imagine et c. et
etiam in vtilis et frequenter noxie sol
itudinis. Ideo sequitur. sed in su
stra contrabatur et c. et exponatur
sicut precedenti expone dñi est. Et
mine. Hic concluditur quod
de solo deo est confidendum. ex quo
defectus huius fragilitatis tantus est.
d. Et mine que est expectatio mea et c.
et exponatur sicut in expone pñissa.
et quia de solo deo est confidendum
pñ conuincit se ad ipm deputandum. d.
ab omnibus iniquitatibus meis erue
me. nō solum quātū ad culpam. s. et
quātū ad penā. in aet. inflicta.
que non solum erat dñi. s. etiam
ignominiosa. pñ subditur. Obprobr
um iniquitatis dedit me. s. senex
in maledicta ut pñ in pñas. Ob
mittam patienter sustinendo ut pñ
est. Qui tu frater. vnde dñs pñ. Et
rbj. Quis enī pñit emt maledictet
dauid. tñ pñit senex hī faciendo
quia iniqua voluntate faciebat. dñs
enī alī malis hoīb; nātū ad bonū.
ut diffusus sint ibidē. amonea
me plagas tuas. i. penas in mīte
inflicta. a quib; nō possum libari
nisi pñ. A fortitudine manus tue.
i. pñitōnis tue et c. Exponant
sicut pñs usq. ubi. Corruptum hōi
nem. i. me ipm ex fragilitate hūmā
peccante. et talitē frater sicut amne
am aīam ems. i. vitam meam ul
pñonā reddidit contemptibilem corā
absalon et eius compñib; Imptū
contrabatur omnis homo. s. de ista
pñ qd' scribitur pñ. Et rbj. toto corde
vniuersus israel sequitur absalon.
et isti nane turbantur contra dñ.
tūquā non habent cām iustam.
tūquā nō habuerunt intentū. s. ma
gis confusionem. Grandi. hic

ultimo ponitur iustitiam orōnis ipius
am dicitur. Grandi orōnem domini
peccati liberacionis mee. Am rbj. p
ape lacrimas meas. Fleuit enim dñs
in illa pñitōne sicut quod dicitur
fo. Et rbj. dauid ascendebat chuii oh
naum fleus et oyo capite et modis
pedibus incens. ne silcas. i. ne car
des seu dissimiles audire de pñitōne
meam. Qm advena ego sum apud
te et pñitū. hoc dñs quia quia
erat fugitiuus de sua ciuitate regia.
sicut omnes pñes mei. i. pñitū cā
qui mīa aliena sunt aduene et pñ
grm ut pñitū est. Remitte mē.
s. Et rbj. aduētiū cā bethsalce et ho
madm vñe. pñ que faciebat dauid
pñitōnem absalon filij euēisse
prout nathan pñitū s. pñitū fo. Et
rbj. hoc dñs domini ego suscitabo
cā te malum de domo tua et c. ut
iustitiet. pñitū consolouem. Hic
q' abeam. de vita pñitū pñitū. et
amplius non ero. s. in statu mēdi.
et pñ hoc mīc est tempus remittē
di. quia post mortem non fit pñ
remissio. Adorant post expō
pñ ite de quocūq; fidei exite iustit
cone temporalī pro pñis suis. et b
stinet eam patienter. et confiden
de dñi nñā ipm imploreat deuot.
et iustitiet. et confidētis pñitū.
hā hūm pñitū pñt ad hoc de facti
applicat. psalmus. xxxv.

Expectans. hūc psalmus pñt
statur talis talis in hebreo.
Ad victoriam pñ dauid. In iustit
do dñm iustitā hebreum sic dicitur.
pro victoria cantat dauid. et idm
pñitū sigt. expō aut hūm titū pñ
s. psalmus. Et rbj. v. cōsumit talis pñ
nitur. et titulo aut isto appñ actm
psalmi. s. dauid. s. materia nō appñ

et pñt hoc vñe et
ra. Et q' dñs facit hūm
bñ. ad exhibito pñ
et c. de egypto. quia
mīr cernitū dñm
notm. am dñm. Et
laa. mīr et de hito
mīr. cā sicut mīr mīr
am. nōm dñs. d. mīr
robi et c. ero. Et rbj. Et hū
ten. applicat ad ei que
populo in deserto. s. hū
detm. repugnare mīr
dñm. Sancti et obli
et c. in quo de facti
mīr. sicut et obli
a mīr magis pñitū
Et rbj. non sicut mīr
sed magis ad dñm iustit
mīr. pñ quod alī eq
toris catholici. s. Et
q' dñs facit hūm pñ
am. actōne de sua
pñitōne filij sui abse
hūm videtur q' cā pñ
pñitū dñ. mīr mīr
tā. nōm et c. q' dñm
tū pñitū absalon.
actm. cā sicut. s. Et
rbj. hūm. d. absalon
mīr. sicut ut ego mīr
pñ. Et rbj. Item hoc exp
vñe cā mīr mīr
apñ et heb. Et rbj. v. mīr
pñitū dñm ad hū
pñitū hūm pñ
do. pñ quod dñm q' mīr
ad dñm de dauid. s. cā
alī. et mīr mīr de
cā. ad dñm mīr mīr
mīr. Et rbj. Ad expōnē
pñ mīr de pñ. dñm mīr
cā mīr mīr mīr

et propter hoc varie exponitur. d. a.
ra. ca. qd' dicitur hunc psalmum pro
hinc exhibito populo israel in
eritu de egypto. quia tunc sunt educ
tis de seruitute d. m. et m. quod
notatur cum dicitur. Eduxit me de
laai misere et de hito frans etc. Et
tunc tunc manu rubro crant can
nam non d. d. cantem d. d. glo
rose et c. etc. r. b. Et sic hanc sequi
tem. apparet ad ea que facta sunt hic
populo in deserto. Et hunc exponi vi
detur. repugnare manifeste qd' d.
dicitur. Sanctum et oblationem nominis
et c. in quo describitur magis la
cificiorum et oblationum veteris testam.
a ut magis patebit prosequendo.
Item a non sunt tunc reprobata
sed magis adeo instituta in monte
sinay. p. quod alii exponitur a doc
toribus catholicis. et dicunt alii
q' dauid fecit hunc psalmum pro gra
tiam actone de sua liberatione a
psecutione filii sui absalon. et cont'
hoc videtur q' c. p. principium huius
psalmi d. i. uisit me os meum cau
tial non u. et c. q' dauid fuit libera
tus p. morte absalon. de qua non
cessat carum leticie. et magis plau
re et hinc. d. absalon fili mi. q's
in tribuat ut ego monar. p. r. so
r. r. b. m. Item hec expō et consules
visi. c. manifeste contra intentionem
apli et heb. x. v. iudicat hanc h.
psalmi dictam ad hanc de expō
ipsum hanc huius psalmi p. l. q.
do. p. quod dicit q' intelligatur
ad hanc de dauid. seu quocumq.
alio. et misce tui de xpo. videtur
c. iudicia timoris erroris confir
matio. **A**d exponendum aut hunc
psalmum de xpo. due regule exponendi
sacramenta sapientiam quas ai

alios posui in principio c. i. genestum.
sunt h. i. repete. p. uia est de dno
et eius corpore q' est eam sen fidei
um congregatio. quia p. comen
onem capitis ad corpus et cap. ca
aa scriptura frequenter sub uno
contextu tunc de uno ad aliud. lo
quens q' de una psona sicut p. la.
l. r. iudic me vestimento salutis.
et indumento iusticie circumdedit
me q' sponsam de coratū corona. et
q' sponsam ornatam monilibz
simis. quod cum dicitur. quasi qd
suum decoratum corona. referendu
est ad xpm et quod subditur. et q'
sponsam et c. ad corpus eius misti
am qd' est eam. secundum quod
dicit augustinus. scio de doctrina xpi
ama. hoc et p. datus in uono te
stamento. actum. u. d. i. caule caule
q' me psequeris. i. corpus meum
misticū misticū. caulis enim nō
psequeretur xpm in psona p. r.
et eius fideles. quod aut statim
subditur. ego sum ihus nazareth.
ad psonam d. m. refertur. **A**lia
regula est. de corpore d. m. bipato.
quia in corpore d. m. misticū conti
uentur sicut boni al malis usq. ad
diem iudicij. et tunc segregabunt.
sicut pastor segregat oues ab edis.
et idne huius conuiccionis. Aliqui
vitupantur boni cum malis sicut
p. la. i. Cognouit eos possessorem
suum et alius p. l. q. d. m. sui israel
autem me non cognouit et populus
meus non intellexit. Alii aut cap
mah comedantur cum bonis. sicut
osee. x. p. i. israel et dicit cum hys
g' p. misticū. p. s. i. m. m. p. s. d. m.
dicitur. quia p. m. m. m. m. m. m.
nacionis ponitur gratiam actio
et p. r. m. m. m. m. m. m. m.

ratio et p̄ xpi. i. bi. sacrificium. et cō
dignū deprecacō pro statu corporis
mūstia. i. tu autem domine. Cū
p̄mū in p̄sona corporis mūstia. Expe
ctans expectari domini. quia sc̄i pa
tres de corpore xpi mūstia exites. exp̄
tauerunt xpi aduentum. unde dicitur
cū desiderio. p̄sa. lxxij. vanam dñi
pes celos atq; descendens. Et intravit
michi. i. oīom fideliū de aduentu ē.
Et exauduit p̄ces meas. in mūdiū
veniendo. Et eduxit me de lacu miserie
et ē. quia resurgens a mortuis eduxit
sanctos p̄ces de inferno. et statuit sup̄
petram. i. xpi. quod dicit ap̄colus p̄
ma ad cor̄m̄. p̄ta autem erat xpi.
p̄ces meos. i. affectus quibus anima
graditur p̄r p̄dicacōm cūm ē et ap̄lo
rum. ceperunt homines cōtempnere
temporalia et totum affectū suū p̄uē
in deum. Et dixerunt gressus meos. i.
actus meos in vitam etiam. et hoc
p̄r legem euāgeliāam que intro
ducit ad b̄itudinem q̄ lex uetus facē
non poterat. secundum quod dī heb̄.
vij. nichil ad p̄m̄ adduxit lex. Et mi
sit in os meum canticū nouū et cē.
istud fuit ad impletum q̄l ap̄li aliq;
discipuli recepto sp̄i sc̄o in signo uisibi
li. loquebantur varijs linguis maḡ
haderi act. ij. videbunt multi. quia ad
uocem ap̄ololum a hominib; q̄l eis
deum laudauit. conuenit mūstia
et mente confusa est p̄mūla admi
racōne ut ibidem dicitur. Et timebūt
et sperabunt in dño. quia auditis ū
bis b̄i p̄ari. multi cōpuncti sunt cor
de de xpi morte et cōuēsi sunt ad fidē.
et posuerunt in die illa anime cūcti
cia multa ut ibidem dicitur. unde et
subditur. Writus vir cuius est uonē
dñi. i. ih̄u ē q̄s eius quia secundū
quod dicitur actū. iij. Non est ali

ud nomen sub celo datum hominibus
in quo opteat nos saluos fī. Non ex
sperit in uanitates. i. in leges gentiliū
p̄dolatre deditarū. et insanas fal
sas. i. errores iudeorum contra xpi ob
tinatōrum qui propue diantur insa
ne. quia astant a uitas sanitate.
Confir oīditur magnitudo mūstia
incarnatōis aūm dī. multa fecit
tu dñe deus meus. numbilia tua.
mundum acūdo et gubnando. s; ma
ius fuit mirabile satis. xpi itera
do p̄ tuam b̄ndictam incarnatōnem
et passionē. ideo sequitur. et cogitacō
nibus tuis. quib; ab eō disposuit in
strumē tuē incarnatōis. nonē simi
lis sit tibi. q. d. hoc mirabile excedit
om̄ia alia. in hebreo h̄. Et cogitacō
ues tue nobis. i. pro nobis secūdiū
quod tūstet iōnū in tūstacōne iur
hebreū. et est finis ūsus. et exp̄
natur sicut p̄ius. Et cogitacōnes
tue. quibus ab eō disposita sunt
assumere pro nobis. s. sunt. quia
cā nre salutis. non est qui similis
sit tibi. s. in mirabilibus faciendis.
et maxie in mirabili incarnatōis.
annūciā et loquens cum. secūdiū
possibilitatem meam. sed quia ex
dunt facultatem hūmā. p̄o autē
multiplicati sunt c̄ mim. in tūstacō
ne iōnū iur hebreū h̄. plurā
sunt q̄m ut narrari queant. s. mira
bilia tua. maxie in mūstia ita
natōis contenta. et ideo quod dicit
hic. multiplicati. forte est h̄a corrup
ta uis scriptorū ponentū multi
plicati pro multiplicata. ut sit h̄a
ūa sup̄plendum est sic. multiplicati
sunt. s. effectus mirabiliū tuorū.
Sacrificium. hic com̄ describitur
mūstia incarnatōis ratio. et hoc in p̄
ē. quia p̄sa tūstet de corpore ad caput

per modum predicti
dum q̄ una causa
nauis fuit ad su
nem legis p̄r xpi
p̄ q̄ ad x̄p̄ dicit an
nem legem sed ad
eram aliqua p̄ce
de s̄. iustis et obio
ber. ut sacrificia et
nom̄ ueterant. auct
in p̄tio fuit subla
p̄ceum. s. corpus ē
q̄ sim̄ edit om̄ibus
legi. et hoc est q̄ d
p̄m̄. s̄ibile est em̄
cūm et h̄corum a
ingr̄ dicens mūdiū
suam incarnatōne.
et oīonem notū
ap̄m̄ in. i. corpus
moīonem sicut d
ap̄m̄ ad heb̄. et he
hic aliqua uocab
quā xpi et ap̄li
nam et scripturam
ti uo ad x̄p̄m̄.
ē h̄o nris loq̄tis d
tā sacrificiū q̄ f
bue et oblationem. q
in s̄. iustis ut de pan
not. iust. quia talis
ap̄m̄. de s̄. sicut est
ndū offertur in alt
officiū. am̄es a
ad p̄. r. de corpus
in. edū est eadē
cūm dī. am̄es aut
p̄s ad obediēdi
obediens deo p̄i u
as. et h̄ p̄m̄. ca
et. quoddam gen
totū in incendiatu
et p̄o p̄rō cūis v

per modum predictum. Cum q' sacri-
dum q' una causa huius videret in car-
nationis fuit ad implendum imperfecto
nem legis per ipm xpm incarnatum.
ip' quod ip' dicit ait v. Non veni sol-
vere legem sed ad implere. in lege ac-
erant aliqua precepta criminosa
de sacrificiis et oblationibus offerendis.
hoc aut sacrificia erant imperfecta. quia
non poterant auferre peccata et ideo ista
imperfectio fuit sublata p' vni sacrificii
perfectum. scilicet corpus x' in cruce oblatum.
q' succedit omnibus sacrificiis veteris
legis. et hoc est q' dicit ap' ad heb. r.
impossibile est enim sanguine carni-
um et hircorum auferri peccata. Ideo
ingrediens mundum. scilicet dei filius per
suam incarnationem. dicit n. hostiam
et oblationem noluit. Corpus autem
aptatum in. i. corpus pale aptum in
molacionem sicut diffusum corpus in
epistolam ad heb. et hoc est quod dicitur
hic. h. aliqua vocabula sunt mutata.
quia x' et apli non semp allega-
uerunt scripturam veteris testame-
ti verbo ad verbum. dicitur q' in p'so
r' hominis loq'is deo p'r. ut totum
tati. sacrificii q' fiebat de alibus et ani-
mibus. et oblationem. que fiebat de rebus
in altaris ut de pane simila et silibz.
noluit. quia talia non erant deo ac-
cepta de se. sicut est corpus x' quod co-
ndie offertur in altari. scilicet tunc ex fide
officiam. ames autem p'fecta in
ad heb. r. de corpus autem aptatum
in. ut dicitur est eadem causa. quia
cum de. ames autem p'fecta in. i. ames
p'fectas ad obediendum q' fuit in hoc
obediens deo p'r usq' ad mortem cru-
cis. ut h' phil. n. ca. holocaustum. hoc
erat quoddam genus sacrificii quod
totum incendebatur ad honorem dei.
et pro peccato cuius una ps incendebatur

et alia erat sacrificium. ut diffusius
dixi si leuicum. non potuisti. q'
talia non fuerunt de se deo accepta.
ut dictum est. tunc dixi. ego x'is.
ecce venio. ad offerendum sacrificium
acceptissimum deo. Incipite librum etc.
Incipit liber etc. est liber dominice etc. p'de
stinacionis de quo scribitur psalmo
lxxv. delectantur de libro viuencium
et c. Incipite autem huius libri dicit
et scriptum. illud qd p'mo et p'napali-
p'tinet ad diuinam p'destinationem.
sicut apud est p'napal ps hois. inuicem
autem e' p' quod omnes hoies in-
ducam ad vitam beatam. est illud qd
p'napaliter p'tinet ad diuinam p'desti-
nationem non vndiat. Incipite librum
scilicet diuine p'destinationis. scriptum est de
me ut facerem voluntatem tuam.
ip' quod dicit x'is iohis. vi. ca. descendi
de celo non ut faciam voluntatem me-
am. sed voluntatem eius qui misit
me. et quia voluntas dei facienda e'
hois sy erat diuine voluntati confor-
mis. id subditur. Deus meus volum
et legem tuam in medio cordis mei.
scilicet legem euangelicam. Annuntiam
iustitiam tuam. i. legem euangelicam
que continet iustitiam p'fectam i' ega-
magua. i. in templo ubi omis iudei
conueniebant in quo x'is frequet
docuit. ut descibunt quatuor euang-
giste. sili. in eadem magua p' totu orbem
diffuse in qua x'is p'p'los euangelii
p'mulgauit. scilicet mandum quod dicitur
ps. xlviii. In omni terra exauit sonus
cornu. ecce labia mea no' proluetelo.
a p'mulgacione veritatis euangelice
p' me et alios doctores etc. Iusticia
tuam no' abscondi in corde meo. q'
x'is eam manifestauit vbiis et fatis.
Veritatem tuam qua impleti promissum
de x'is factum. et salutare tuum. i. me

similiter in paupertate aut moranis
ut pote suis uestibus spoliatis et
in alieno sepulchro positus. de isto g^r
pauper dicit dauid. beatus qui intel
ligit et c. i. iustis legit. ita q^d sub
paupertate quam gerit infirma n^re
humanitatis. iustis legit per v^ram
fidem caritate formatam. diuicias
sue deitatis p^r quas debet intelligi
opera diuine virtutis que faciebat.
In die malaliterant eum dominus.
quia talem fidelem in die iudicij
libabit d^{ns} de potestate inimici
dominus conseruet eum. in corde.
et viuificet eum. sua g^ram mente.
et beatum faciat eum in terra. i.
vniuersum in qua est v^ritas de
ra. et non cadat eum in animum.
i. ad voluntate inimicorum eius cor
poralium et spiritualium. Dominus op^e
ferret illi sⁱ lectu doloris eius. i.
cum iacuit sⁱ lectu afflictus do
re cordis seu mentis. vniuersum sta
tum eius iustitiae et c. mutat p^rha
modum loquendi de ista p^rsona ad
secundam. que mutatio fit valde frequ^e
in p^rphetis. et sensus est hui^{us} m^{od}i.
q^d sic confortetur et sanctus add.
q^d non indigeat lecto pato ad ia
cendum. i. magis refectur tanq^{uam}
lectus quo a^{li}s non indiget am
plius. p^r talem modum saluator
jo. v. ca. Dixit languido ab eo cu
rato in probatica piscina. surge
tolle lectum tuu. et c. et hoc p^rcepit
ad manifestationem miraculi p^rfecte
sanationis. **C**onr dauid constitit
se ad orandum pro alijs. d. Ego di
xi domine miserere mei. animus a^{li}m
subiungit. d. sanguis animae meae
quia peccatum tibi. in adulterio lecti
salute et hominibus v^ris et populi n^ris
cone. virtus em^{en} diuinitatis xpi

qua sanat peccata est etia. secundum
q^d dicit ap^{osto} ad hebr. xij. illis t^{em}p^{or}e
heri et hodie x^pus in secula. p^r quo p^rfecte
sanare animam dauid a peccatis.
Immua mei. hic conr agitur de
xpi morte. et mutat dauid modum
loquendi. quia prius loquutus fu
erat de xpo. hic introducat xpm lo
quentem sicut psalmus. sicut enim lo
quutus fuisset de xpo. d. Quare fecerunt
erunt gentes et c. Conr introducat
xpm loquentem in p^rsona p^ria et
dicentem. Ego autem constitutus
sui. ut ab eo et c. sicut sunt ibidem
expositi. et hec mutatio frequenter
fit in p^rphetis. g^r m^{od}i et dicitur. immua
ei mei dixerunt mala m^{od}i. quia n^ris
dixerunt ei vitia frequenter fuit. jo.
viij. nomen b^endicimus nos. quia
sanantibus es et demonia h^{ab}es.
Quando n^retur et p^rbit nomen
eius. frequenter enim tractatur de
morte et ut sic p^rter memoria n^ris
eius. jo. xi. Ab illo die cogitauerunt
ut m^rderent eum. alij et t^{em}p^{or}e cu
gl^risse scribunt quatuor tractatus
de eius morte. Et si ingreditur
et c. hic mutatur sⁱcuti modus
loquendi quia scriptura frequenter
loquendo de pluribus in p^rsona
transit ad loquendum de illis q^{ui}
v^ro. eo q^d sunt conuerti ad alios
v^ro. et maxie in scripturis p^rphetis
et sic dicitur inc. et si ingreditur
et c. quib^{us} de multis m^{od}is. ut videtur
n^re docentem ut consueuerunt. ut
ne loquebatur. quia falsa refertur
ad meam diffaniam. Cor^{pus} eius
congregant iniquitatem s. quia
frequenter n^ris p^rphetis in sermone
ut in aliquo reprehensibili sⁱnt. sⁱ
p^r in plurib^{us} locis in euangelio

Ego n^retur foras. i. ad
bas. et loquebatur in id
n^ris. ut denotarem p^rsonam
n^ris. h^{ic} jo. x. Denotum
n^ris. cum auditis. p^rsonam
illo. i. eo. et si ingreditur
de ip^so. n^ris in singulis. q^{ui}
egressus erat ad tractandum
de iⁿterdictione et c. et n^ris
diebus n^ris condicium et c.
ut v^ris t^{em}p^{or}e et loca
ei am^{en} t^{em}p^{or}e. et sic m^{od}i
m^{od}i. i. angelus et dicitur
p^rsona. dicitur quatuor
ad m^{od}i me suscitabant
d^{icitur} h^{ab}ebant. omnes sⁱ
scriba pharisei et consili
me. p^rsona mala m^{od}i
in m^{od}i t^{em}p^{or}e t^{em}p^{or}e
n^ris. dicitur iniqui
tatem ad m^{od}i me. quia o^{mn}
xpi mortui in sepulchro
n^ris. p^rsona eius cum to
d^{icitur} eum iⁿterdictione. i.
rebu^s n^ris. n^ris. n^ris
n^ris. i. n^ris mortuus m^{od}i
d. n^ris. sic enim loquebatur
morte. o. illud quod de re
sua d^{icitur} conuerti. i.
homo p^rsona mee. et c. q^{ui}
et m^{od}i si m^{od}i qui erat
mei. i. illa dicitur contra
canon. discipulus meus i
n^ris. i. n^ris me conuerti. i.
ind^{icitur} sⁱnt. et hoc est
et c. homo p^rsona mee. i.
p^rsona. i. in quo sⁱnt. i. d^{icitur}
q^{ui} conuerti de eo. i. in hoc q^{ui}
et au^{ditur} diebat illa que c^{on}
off^{icitur} n^ris. p^rsona n^ris
dicitur. n^ris suoni et ad d^{icitur}
p^rsona. ut h^{ic} jo. x. et. xij.
p^rsona. n^ris. et dicit p^rsona

egrediebatur foras. i. ad vulgares
 las. et loquebatur in idipsum. ut ad
 uerteret denotacionem populi ab eo
 sicut h^{ic} jo. x. Denominum h^{ic} et n^{on} s^{ed}
 int^{er} q^{ui} cum auditis. p^{er} illa l^{it}er^a ab
 illo loco. et si egrediebatur. exiit
 de ipso iuda in singularem. qui aliquando
 egrediebatur ad tractandum cum iu-
 deis de iudicacione. et iterum egre-
 diebatur concordiam. et et ap^{osto}lium.
 ut videret tempus et loca q^{ui} id p^{oss}et
 cu^m autem taceret. et sic multa s^{er}mo-
 na angelat et dicebat h^{ic} et n^{on} s^{ed}
 p^{ro}ut describunt quatuor eu^{an}geliste.
 adu^{er}sus me susurrabant. i. letene^{re}
 detrahebant. omnes h^{ic} mea mei. s.
 car^{is} p^{ro}ph^{eta} et consules. aduersu^m
 me cogitabant mala michi. s. m^{er}it^o
 et mortem contemptibilem et dolo-
 rosam. 2. x^{risti}bum nunquam conser-
 uunt adu^{er}sus me. quia ordinauit
 x^{risti}um mortuū in sepulcro custodire.
 ne discipuli eius eum tollerent et
 dicerent eum resurrexisse. ut h^{ic} ar.
 reb^{at}. et subditur. nunquid qui do-
 mit. i. iacet mortuus in sepulcro. q.
 d. non. sic enim loquebatur de x^{risto}
 mortuo. illud quod de resurrectione
 sua p^{ro}phetat contempnendo. et enim
 homo pacis mee. et c. q. d. x^{ristus}. nō
 est miru^m si iuda querant inimici
 mei talia dicebant contra me. quia
 etiam discipulis meus in familia-
 ris contra me conspurcavit al^{icui}. s.
 iudas scarioth. et hoc est quod d^{icit}.
 Et eni^m homo pacis mee. i. meū h^{ic}itas
 pacifice in quo x^{ristum}. i. de quo o^{mn}i
 q^{ui} confidit de eo. s. in hoc q^{ui} portabat
 et custodiebat illa que ex denotacione
 offerbantur pro necessitatibus. et et
 discipuloru^m suoru^m et ad dandum pau-
 peribus ut h^{ic} jo. x. et. xii. qui edebat
 panes meos. et dicit panes ipsati

quia iudas cu^m alijs discipulis in a^{li}na
 domini dupliciter panem mandu-
 cant. s. co^mmune et sacramentalem.
 quia corpus x^{risti} cum alijs amplexit.
 magnificauit si^m me supplantadum.
 tradendo me iudeis. ad hoc q^{ui} ecum to-
 taliter deiectus et conuictus per
 mortem. si non h^{ab}eret intentum. quia
 x^{ristus} p^{ro} hoc h^{ab}eret magis exaltatione^m
 sua die resurgendo. tunc eni^m dicit.
 data est m^{hi} omnis potestas in celo et
 in terra. **T**u autem. hic con^{tra} agi-
 tur de x^{risti} resurrectione cu^m dicitur m^{hi}
 et h^{ic} iudas. tu ante d^{icit}. i. tu d^{icit} p^{ro}pter
 tota trinitas misere mei. ut nō d^{im}it-
 tas d^{omi}ni animam meam in inferno. et
 corpus in sepulcro. et resuscita me.
 anima cor^{am} iⁿueniendo. q^{ui} factum fuit
 tertia die q^{ui} resurrexat iⁿ co^mite gloriose
 pro gl^{ori}a eum co^mite qua non habuit
 ante resurrectionem legitur x^{ristus}
 orasse jo. xi. Et retribuam eis. istud
 fuit impletum quando populus
 iudaicus fuit occisus et captiuatus
 p^{ro} romanos. p^{ro} peccatum quod co^m-
 miserat in x^{ristum}. sicut p^{ro}phetat x^{ristus}
 h^{ic}et. x^{ristus}. videns iⁿhis amicitia^m s^{an}ctam
 iⁿ illu^m fuisse si^m illam. d. quia si cogno-
 uisses et al. s. mala tibi veniura
 simil^{iter} fletes. In hoc cognoui q^{ui}
 voluit me. i. dilexit ut app^{ar}eret.
 quoniam non gaudebit inimicus
 meus. i. populus iudaicus. si^m me.
 s. finaliter. quia quamuis iuda
 de morte x^{risti} ad horam letati fuerit.
 nō p^{oss}et resurrectionem magis fuisse
 contristari. quia tunc fuit magis
 declarata gl^{ori}a x^{risti}. s. p^{oss}unt queri
 quomodo x^{ristus} homo qui h^{ab}eret p^{ro}ptam
 noticiam ab instanti sine conceptione. 2.
 p^{ro} suam resurrectione cognouit circa
 se dilectionem p^{ro}is. ad hoc d^{ic}endu^m
 quod p^{ro}pter caritatem que conuenit x^{risto}

inquantū deus. ponitur in ipso epiter
noticia a doctoribus. p̄ma est quia
cognoscat vbiū et alia in verbo. &
scdm istam noticiam non cognoscat
vnam creaturam p̄ aliam ul' vni
essā p̄ alium. quia m̄har noticia
non sunt cogitationes volubiles
ab vno in aliud transientes s; p̄
vniū inmediate alia cognoscuntur.
sa noticia est quia a principio con
ceptōis cognouit res in genere p̄
p̄siam dūm̄tis in fūm̄. et ista
noticia p̄t considerari dūp̄l̄. vno
mō quantū ad acquisiōem. et sic
non cognoscat vniū p̄ aliud. quia no
ticia om̄ium que sic cognoscat. sūm̄
s; sūt m̄fusa. alio modo quantū
ad vbiū. et sic vniū cognoscat vniū p̄
aliud. sicut hīs noticiam acqui
tū vbiū ea aliquando conclu
dit effectum p̄cū ul' eōs. et vniū
sūm̄le p̄ aliud. et sic de alijs modis
concludendi. et hoc mō xp̄s. ait
rōm. Eūm̄ quē sūm̄t ap̄tō reges
terre a quibus accipiunt attribū
a filijs suis aut ab alienis. et rēp̄
deute p̄tō ab alienis. concludit.
ergo filij sūt liberi. terna noticia
est exp̄m̄entalis. que sūt acqui
sita p̄ lūm̄e intellectus agentis. et
ita cognouit vniū p̄ aliud no solū
quantū ad vbiū. s; & q̄ntū ad ac
quisitiōem. et scdm̄ hoc de xp̄o
dicit ap̄o heb. v. didicit ex hīs
que passus est obediētiā. me
autem p̄ innocētiā suscepisti.
habet nō meruit gloriā anime
quā ab m̄st̄i cōceptōis habuit.
tū meruit gloriā coris et suam
exaltatiōem. et q̄ntū ad hoc dicit.
me autem p̄ innocētiā suscepisti.
i. p̄ meritū innocētiā vitē.
suscipisti. corpus gloriōsum michi

conferendo. scdm̄ quod dicit
ap̄o. ult. Et dominus quidē illis
post q̄ locutus est eis. assumpsit
est michi. et q̄ h̄c assumpsit est
stabus scdm̄ quod ibidē sub
et sedet ad dext̄is dei. Ideo sequitur.
Et confirmasti me in conspectu tuo
metui. vltimo in fine psalmi p̄m̄
dauid gr̄as agit de predictis di
cens. benedictus dñs deus israh.
quia sic deus om̄i p̄ arāonem
tū dicebatur deus israh p̄ debitum
cultum et v̄ram fidem. fiat fiat.
In hebreo h̄. amen amen. q̄ p̄p̄
tat iustas cōfirmatiōem. ps. xli.
Quemadmodum. hunc psal
m̄o p̄m̄tatur talis titulus
in hebreo. Ad victoriā eruditio
filijs chore. et hunc dictiōem. sūm̄
p̄m̄tatur littera lamech. ad designā
dum q̄ est datū casus. et est sen
sus psalmis ita est eruditio facti
filijs chore adeo p̄ q̄m̄ p̄p̄tiam
qui cantandus est a leuitis ann
quodam cōnati victorie. sicut sūp̄
frequēte exp̄situm est tamen se
cundū augustinū qui dicit om̄es
psalmos factos dauid. ita ps̄ de
m̄tatur a filijs chore. non q̄ alio
factus. s; quia ab eis decantabāt.
sed contra hoc videtur. q̄ h̄c filij
chore fuerint de leuitis. tū nō fū
runt cantores s; ianitores. ut h̄
p̄mo ps̄. xlv. Item. i. a. la. et ali
doctores hebrei. et iōnn̄. quib;
in hoc magis est arduum nē vi
deatur. dicit q̄ ita ps̄ fuit factus
a filijs chore. vbi autem ab vno co
rit ul' pluribus. non unum dictū
ab hebreis. sed iōnn̄ videtur sen
tire q̄ fuit factus ab vno qui inter
filios chore fuit excellētiō. vidē
m̄tatiōem nūc hebrum. p̄m̄t talē

titulus. i. pro victoria a
tum. ore. nec hoc dictū
tur p̄ or q̄ m̄tatiō l
tali dñi filijs chore
libro i. tractatū edito
minor frequēte dictū
arna f̄itū minorū
q̄ h̄c filij chore p̄m̄
p̄s sūm̄ illa rebelliō
sen de qua h̄ nū. xlv. a
reprehensione mōs. p̄
alijs tūc elongantibus
chore. s; ad heretici rem
p̄m̄tatur p̄ q̄ p̄m̄tatur
mōs. i. mo non acquies
fuit tūc et chore am
bus p̄m̄tatur. factū est g
cūm̄ et filij eius non
quod datur nū. xlv. v
raahm̄ fuit plenius e
m̄tatur p̄m̄s dicitur p̄
ex tūc autē filij chore
bus cōm̄t sūm̄ ad deu
dicit eis spiritū p̄p̄tiam
de f̄itū p̄p̄tiam. c
f̄itū. quoniam ita e
quo agitur de statu p̄p̄
entis in babilonia. q̄
spiritū. et dūm̄tatur in
p̄mo n̄tatur a dicta cap
raas p̄m̄tatur. s; ad h
ibi. p̄m̄tatur me deus. qui
m̄s ab iō apud nos. e
gunt. et iud hebreos. p̄m̄
quia p̄mo decantatur de
adū. i. o cōm̄ dūm̄tatur
nūm̄ in. Cū p̄m̄tatur in
m̄tatur in capantat v
cōm̄tatur dicitur. Quia
lūm̄tatur. s; fontes aquarū
a uenarū m̄s et m̄tatur
de dicitur aquam. ita am
te deus. i. ut educat ad l

titulum. pro victoria doctissimi filio
rum chore. nec hoc dictum infringi
tur p hoc q' in titulo hebraico inphi
niti dicitur filius chore. sicut de alio
libro ul' tractatu edito ab aliquo sic
minore. frequent' dicitur. hec est doc
trina fratru minorum. sciendum
q' q' nec filii chore pmo fuerunt ai
p'e suo in illa rebellionem contra mo
sen de qua hi n'm. xvi. tamen audita
reprehensione moysi. penitentiam
alii tñ se elongantibus a tabernacu
lo chore s' ad heremum remanserunt ut
psiaderent p'i q' penitent et obediret
moysi. quo non acquiescente rupta
fuit terra et chore cum s' ad herem
um perire. factu est grande mira
culum ut filii eius non periret. sed
quod dicitur nu. xvi. ubi istud un
taulm fuit plenius expostum. et
infra plenius dicitur psalmo. xlv.
ex tunc aut filii chore totis visceri
bus comiserunt ad deum. et deus
dedit eis spiritum prophetiam. et multa
de futuris prophetaverunt. et psalmos
fecerunt quorum iste est unus in
quo agitur de statu populi israel
cuius in babilonia. q' p'miserunt i
spiritu. et diuiditur in duas p'tes. qz
p'mo addita a dicta captivitate libe
ratio postulatur. eo ad hoc rō allegat
ibi. iudica me deus. quia sic p's dicit
tis ab isto apud nos. tñ nō dicitur
guir' apud hebreos. p'ma in duas.
quia p'mo describitur desiderium libe
rationis. eo t'm dilatacionis. ibi. fue
runt illi. Cum p'mi in p' deuotum
iudeum in captivitate babilonica
existenciu dicitur. Quemadmodum de
siderat ad fontes aquarū. qui uerac
a uenatoribus et aucupatoribus multū
desiderat aquam. ita anima mea ad
te deus. i. ut educat ad locum tuum

tis. i. in n'm quam deus ad hoc ele
git. ut hi. ii. pal. vi. sicut. i. si
me desiderant. anima mea ad deū
fontem vni. sic est in hebreo et in
translacione iohanni n'm hebreu. i. vi
no carpat' positū est. fontem i' libus
mīs vñ p' l'ar' similitudine ul' ex in
p'ia aliquor' conceptu. qui ex igno
rantia veritatis hebraice posuerunt
hic fontem. eo q' p'mittitur. q' admo
dum desiderat carnis ad fontes aq
uarū et c. quando veniam et apper
tū faciem dei. i. in loco cultus dñi
hoc modo loquitur scriptura. exo. xxv.
Ter m' anno app'bit omne israel
in iherusalem corā dño deo tuo. Stimul
hic conr' describitur. tedium dilacionis.
et p'mo ex tempore longitudine. eo
ex afflictōis multitudinis. ibi. abur
sus. p'ma iduas quia p'mo exprime
tedium. eo subditur aliquale solaciu
ibi. Quare tunc es. Cum p'mi dē.
fuerit in lacrimis meis. qz p'p's deuoc
fuer' lacrimabat' i babilone pro
captivitate longitudine. magis a
more cultus dñi quā p'ie. vñ qz
enī erat tunc desertū. pauces die ac
nocte. q. d. iste lacrimis ex t'edio pro
cedentes auferant michi appetitū
comedendi. sicut dicitur de anna p'
regū. i. p'p' illa flebat et nō capie
bat cibum. dñm dicitur michi co
adice. alabastris michi exproban
tibus. v' est dominus deus tuus.
quia dicit nullus virtutis est.
quia non potest populum suū a
captivitate liberare. et de talibus blas
phemiis contra deum. affligebantur.
vñ videri sup' modū p'ro subdian.
hec recordatus sum et effudi in me
lacrimas meas cum lacrimis orando.
hoc modo dicebat anna p'. r. i. flendo
orabat. vñ et omne q' mebraret

potest non bibi s. effudi animā meā
in conspectu domini. qm transiit in
locum tabernaculi. i. in irām dāuid
p̄mo fecit tabernaculū ad reponendū
archam dei. ad imitabiles. quia ibi
dabantur diuina responsa mirabilia.
usq; ad domū dei. quia ibi sunt edificā
ta domus dei p̄ saluēnem. ad quam tūc
lata fuit archa de tabernaculo quod fe
cerat dauid. ut h̄c. m. v. octauo. In
uocē exultationis et confessionis. s. dñe
laudis. ibi. n. lenit diuinas laudes
cantabant cū mentis exultatione
p̄ trāscōne iōnni n̄ h̄c. licet.
multitudinis facta celebrant. et sic
plana est t̄ra. et ad idē pōt referri
q̄ d̄ h̄c. comis epulantis. quia nō
solum lenit diuinas laudes cantat
in pacificōis obliuione. s. et offerentes
quorum una ps illius obliuio cū
et de illa epulebantur letitiae coram
domino. Quare tristis. h̄c conr pō
tur aliquale solaciū quod singebat
ex hoc. q̄ populus deuotus firmiter
sperabat ab illa captiuitate libera
ri. sicut p̄ ieremiam et alios p̄ph̄as
fuerat dictum. p̄ quod sic dicebat
populus deuotus loquendo sibi p̄.
Quare tristis es anima mea. q. d.
recipies consolōm. et subdit causā.
spera in deo. firmis ab eo expectando
liberatiōem. qm adhuc confitebor
illi. confessione laudis in loco depu
tato suo cultui. et qualis sit h̄c cō
fessio loq subditur. salutare uultū
meū. i. dñs in leticiam salutaris. et
dñs meus. es tu supple et non alius.
ad me ipm anima mea conturbata
est. p̄ p̄dicta p̄p̄a. ad aliqualem
meā solōnem. meior ero tū de t̄ra
iordanis. i. bñfāctionū que fecisti in
t̄ra iordanis qm fecisti p̄des m̄os
trāsire p̄ auentē alueni. et postea aq̄

memit secundum cūctum suum.
ut h̄c ioseph. n̄. et hermony. i. de m̄ia
bñfāctione fās in t̄ra hermony. que
sic noīata est a monte hermon. et
est p̄p̄e iordanem. a monte modicus.
quia ille mons hermon est modicus
respectu montium in d̄a illa ep̄icā.
dicit t̄i. ra. sa. q̄ mons modicus
hic dicitur mons synai. quia ex
modicus respectu montium in quib̄
morauit aaron et moyses. nullo
aut monte dicit dedit deus populo
istū bñfāctionem legis. ut h̄c. exo. xix.
et. xx. p̄p̄am aut bñfāctionem mor
dabantur nāci in captiuitate bñi
lonia pōti ad suam consolōnem.
quia et illis h̄ebant sp̄m sue libe
ratiōis. quia sicut dicit ḡgōnis
om̄. i. p̄p̄itū r̄rum cābāo. et
certitudo futurū. abūsus. h̄c cō
sequens dēscribitur cōditiō dilatiōis
ex afflictōnū multitudine. et nūc
dēscribitur h̄c multiplex afflictio.
et m̄p̄sita consolatiō. dicitur ḡ.
abyssus abyssum inuocat. i. una
afflictio aliam. dicitur cū cōter q̄
vni dampnū sū malū nō uenit
h̄c. s. adduat seann alia. et sic
sunt hyp̄p̄o. quia aī malo ap̄p̄
tōnis de t̄ra p̄p̄a. enēnt m̄dō
malum opp̄ressiōis in seruātiōe
labouribus duris et contempnib̄.
uibus et h̄m̄ modis. In uocē cathartice
rum tuarum. cathartice dei dicit
ferre fere celi que p̄ quācūq; alia
nem uis. aperiri. In uocē tonitru et
fulguris. et pluuia. magnarum
in talibus dēscribiāti. secundū q̄
dicitur genesis. vi. dedilunio et catha
rtice celi ap̄te sunt. et p̄ hanc similitu
dinem denotatur multatudo afflictō
nū in magnitudo. que uenerit super
populi israel tempore captiuitatis le

bilon. et nullo dei modum
ignit. x. p̄p̄o subditi
sacra. et fluctus tui. i.
a s̄io. ibis et inferno
cunt. i. aī aque m̄ia
m̄t. i. n̄p̄a quia m̄ia
h̄c p̄p̄ia. i. d̄o s̄io
m̄ia. ut dominus m̄
et uocē cantici eius. p̄
ḡm̄. i. n̄p̄is p̄p̄ia
tem̄p̄is aduētiā. c.
q̄ s̄io. eius in p̄p̄ia
s̄io. d̄o m̄ia h̄oib̄
aduētiā. quo oñd̄i s̄io
m̄ia. d̄o m̄ia s̄io
am̄ia. i. d̄o d̄o. et s̄io
yū. b̄n̄cam d̄m̄ m̄ia
i. t̄m̄p̄is p̄p̄ia et
p̄p̄ia. i. d̄o d̄o. qm et
s̄io. m̄ia m̄ia. d̄m̄
m̄ia. qm populi i
t̄m̄p̄is. i. cathartice
m̄ia. et d̄o c̄ legem
l̄tis c̄m̄ia. dimittendo
in captiuitate. licet cū
m̄ia. n̄. x. t̄i ad modū o
s̄io. q̄ p̄p̄ia. s̄io
et qm. cathartice m̄ia
h̄m̄. d̄m̄. d̄m̄ affligit m̄ia
i. p̄p̄ia babilonia. d̄
q̄m̄ia. oīa m̄ia labori
b̄n̄cam s̄io. i. m̄ia
affligit p̄. exo. v. et p̄
m̄ia. s̄io d̄m̄ et blasphem
subditi. d̄m̄ d̄m̄ m̄ia
exponit. s̄io s̄io. qm
am̄ia. h̄c m̄ia
et s̄io cathartice. et exponit
sup̄ia. i. d̄m̄ m̄ia. p̄p̄ia
liberatiō. h̄c conr. ad hoc
et accipitur criminalia gen
m̄ia. qm erat d̄m̄ p̄p̄ia

bilonice mto dī iudicio pro sua in
 iquitate. Idco subdicitur. Quia exal-
satia et fluctus tui. i. pñe inflige
 a sionibus et inferioribus. sē tūq
 erunt sicut aque nunc certam coop
 nunt. denipai quia mtabus debet
hri pacencia. idco subditur. iudic
mandavit dominus miam suam
et nocte cantat ei. y diem intelli
 gitur. tempus prosperitatis. et pñoc
 tem tempus adūstatis. est q̄ census.
 q̄ sicut deus in prosperitate oñdit m
 senecordiam suam hoibz. ita tempore
 adūstatis quo oñdit iusticiam suam.
 non dī omitti cantat laudis eius. se
 cundū quod dictū est sup psalmo. x
 viij. bndicam dñm moni tempore
i. tempore prosperitatis et adūstatis
idco subditur. Apud me oīd dco vnt
mce. i. dñm dco. qm est actor et con
 servator mīe mee. Dñm dco suscepto
mce. es. quia populi istī suscepit
 tanq̄ s̄ p̄batur. educendo de egypto
 mirabiliter. et dādo ei legem. Quare ob
litus es mei. dimitteudo me taudū
 in captivitate. licet cū oblitio non
 cadat in dco. tū ad modū oblitiscens
 se hī. qm p̄tendit auxilium nō p̄tēt.
 et quare conarsitatus incedo p viam
hūi vīe. dñm affligit me in inimicis.
 i. populus babilonicus. dñm conarsit
 guntur. ossa mea laboribus dñis &
 verbis sicut in egypto fuerunt
 afflicti. ut p̄ exo. v. Exprobanerunt
mī. vñs dñis et blasphematoris. id
 subditur. dñm dñam me mīch et c. et
 exponitur sicut sup. Quare tūas es
anima mea. hic interpretatur consolo
 ex spe hberacōis. et exponatur sicut
 supra. iudica me. postq̄ p̄tūlati est
 liberacō. hīc conr ad hoc allegatur id.
 et accipitur et malina gentis tribulo
 nice que erat dedita ydolatrie. et idco

rationabile iudicatur q̄ populus dñm
 colens av ems servitate liberaret. &
 hoc est quod dicitur. iudica me dñs
i. secundū tui iudicij mīch me libe
ra. Et discerne causam meam de gen
 te non scā. i. babilonica ydolatrie de
 dita. ab hōne migno et doloso erue
me. quia populus babilonicus non
 solū male se hēbat erga dñm p̄ ydo
 latram. s̄ & erga hoīes p̄ mīsticiam.
 et cā dicitur liberacōis allegatur. cum
 subditur. Quia tūas dñs fortitudo me
a. q. d. nō possim liberari pñe. s̄ solū
 ex tua fortitudine. Quare me repulisti.
 a civitate et terra deputa tuo cultui
Et quare tūas incedo et c. exponat
 sicut supra. emite lucem tuam. ad
 educendum nos de terra babilonis
 sicut emisisti ad educendū p̄ces mōs
 de egypto sicut hīc exo. xij. mīq̄ dñi
 it colūpnia iudis p̄ diem. nec colū
 pna ignis p̄ noctem coram populo.
 et veritatem tuam. quia p̄missa p̄
 per moysen nos liberat de captivita
 te. qm iheriterimur ad te. deuto. xij.
 si ad cardies celi fueris dissipatus. inde
 retinet te dñm dñs tuus. ad ter
 ram quam p̄cederunt p̄ces tui. ip̄a
 me dederunt. i. deducunt. loquuntur
 p̄phā de futuro p̄ modum p̄tūta p̄p̄
 certitudinē p̄phie. et hīc modus loq̄
 di frequens est in p̄phīs. vñ p̄sa. ix. dī
 de xpo pro tunc futurū. p̄mīlus natus
 est nobis et c. In monte scā tui et c.
p̄tē est mons novus b̄ calon edificat
int templum. ut hī. ij. p̄al. m. Et
in tabernacula tua. dicant hīc tabna
 aca loca que erant cū templi oīdm
 deputata. Et introibo ad altare dei.
 ad offerendū sacrificia et oblationes q̄
 offerbantur in altari holocaustoni.
 et ad offerendū tūmāna s̄ altare m
 censi. ad dñm qui iustificat iuventutē

DENS amibus. *ps. rhy.*
Hunc psalmo premittitur
talis titulus in hebreo. *Ad victoria*

Deus in tribus notis an-
piet u annu- ci- au- er- u-
quod di- at ra ca et bi
pr q u in cho- re non lo- que-
se ip- s- u quia un- u- abi- lia q
us in er- tu de eg- ip- to et n
pulo in el non co- gno- uer- u-
ra- di- u in p- an fi- om- ni- a
o- di- u ip- s- u vi- der- u- nt et n
pro po- n- do tu- nc fu- t- u- ro q
fi- nt t- u mp- re ma- cha- be- or- u-
er- u- nt in ma- gna af- fi- ct- i- o-
bat u- fi- ca an- ti- q- u- is p- u-

Deus auius nostris auduimus
 pres nri amulauerit nobis. sedm
 quod dicit. ra. ca. et bi et ita hia
 p. q. filii chore non loquebantur pro
 se ipis. quia uim abilia que fecit de
 us in exitu de egipto. et in deserto po
 pulo israel non cognouerunt p. nar
 rationem p. m. suorum. quia p. m.
 oculis p. m. viderunt. et ideo loquit
 pro populo tunc futuro q. m. p. m.
 fuit tempore machabeorum. qui p. m.
 existens in magna afflictione recole
 bat uisita antiquis p. m. collata.
 unde et scd machab. dicitur de nuda
 machabeo. Annomunt aut cos et
 de auxiliis dei que facta sunt erga p.
 entes. et quod semmacheib centum
 octoginta quinq. milia p. m. te.
 ideo subdian. opus quod opatus
 es in diebus eorum. i. morfi et iohue
 et aliorum p. m. manns tua gen
 tes dispendit. que habitabant in terra
 promissionis. quod impletum est
 tempore iohue. et plantasti eos fi
 lios israel in eadem terra. Affixisti
 populos. quia aliqui illorum fue
 runt in p. m. triudati. ut p. m. chaui
 nei et iebirei. et expulisti eos. q.
 aliqui eorum exellerunt p. timore
 ante ingressum filiorum israel ut
 dictum fuit in libro iohue. s. quia
 victorie iste fuerunt facte d. m. a vir
 tute magis qm humana. p. m. sub
 ditur. nec em in gladio suo posside
 runt terram et c. ut p. m. En
es q. hic com. recoluntur antiquo
rum iha. quia iohue et alij illius
temporis. videntes victorias mira
biles quatenus dabat eis. attribue
bant eas d. m. virtuti. et ita q. m.
bant de futuris. et id sic dicebant.
tues ip. rex meus. p. m. halem gub
nacionem. p. m. quod et deus dedit illi

populo legem. scandium quod dicit
 infra psalmo. Exlvi. non fecit tali
ter omi nacioni. et iudicia sua no
manifestauit eis. et hoc fuit quia
xpiis de illo populo erat nascaturus.
et deus meus p. m. autum. q.
mandans salutes iacob. i. victorias
in bellis populis em iudicis erunt
ex. de iacob p. m. d. m. p. m.
i. quibus denotat sunt duodecim
tibus israel. p. m. i. p. m. v. m.
tutem. p. m. m. m. n. m. m. m.
i. fugit faciemus com. i. p. m.
nobis a te data. sicut enim de p. m.
to et de p. m. h. m. victorias vir
tute dei. ita q. m. de futuro. et
in nomine tuo p. m. m. m.
in nobis. i. nullo modo timebimus
de com. m. m. m. de tua virtute co
fidentes ideo subdian. Non enim in
arma meo et c. et p. m. usq. ibi. p. m.
laudabimur tota die. i. si laudemur
de talibus victoriis. totum actus uat
deo et non nobis. et in noie tuo con
fitebimur. confessione laudis pro be
nctis nobis collatis. p. m. m. m. m.
semper in futuro. Nunc autem.
hic com. recoluntur m. m. m. m.
bus erat populus iudicus temp.
anthiochi regis. cum dicitur. Nunc
autem repulsi. quia videbatur ges
iudeorum adeo repulsi sicut mulier
qui datur libellis repudiij. Et con
fudisti nos. unde dicitur machab. i.
Et uniuersa domus iacob induit co
fusione. et maxie. quia anthiochus
rex potuit ab holaudum v. m.
desolomus et altare dei. ut dicitur ibide.
et non egredietis deus in virtutib.
nostris. p. m. m. m. m. m. m.
m. m. p. m. m. m. m. m. m.
ti quia iudei no poterant tunc con
gurgare exteriori. m. quia si tunc co

no. xlv. 25
 p. m. m.

Erant autem toto ardore. lxxx. milia
interfecti. xl. milia uincti. non minus
autem uenidati. posuisti nos oppro-
brium uicinis nostris. i. gentibus qui
erant et tentam promissionis. qui
gaudebant de infortunio iudeorum.
exprobantes eis et deridentes eos.
Ideo subditur. posuisti nos i
scitandam gentibus. qui cum loquebantur
de infortunio aliquorum ponebant pro
exemplo uel similitudinem infortunii
iudeorum. commodum capitis in po-
pulis. solent enim homines mouere
capita per administrationem. qui uidet aliquem
magnum repente deictum et aduictum
atum. qualis erat status iudeorum

[illegible]

mortis. quia in quiete memento erat
 a mortis periculo. si ob hoc sumus nomen
dei nri. eius recordationem debitas tem-
 poribus omittendo. et expandimus
manus ad deum alium. scilicet idola
 tue committendo. nonne deus requirit
ista. puniendo suo isto iudicio q. d. sic.
 hic enim nomen abscondita cordis. hoc
 dicitur contra eorum aliquorum gen-
 tium. qui negabant diuinam providen-
 tiam se extendere ad actus hominum. Qui
per te. i. per custodiam legis tue. mortis
facimus tota die. iussit enim andr-
 ophus iherosolymis qui nollet ad ri-
 tum gentiliū transire. ut hic primo machi-
 .i. **E**xurge. hic conr ad liberacionem
 populi allegatur. id ex parte dei. au serui-
 erat populus iherosolymis. et ipse poterat
 eum liberare in momento. ideo dicitur.
Exurge. et loquitur deo more humano.
 quia ille qui oppresso iuxta fuit auxili-
 um. surgit ad adiuvandum ipsum. Quia
obdormis domine. deus enim ad mo-
 dum dormientis dicitur se habere. quod
 punitur malos diuini et malos tribu-
 larum. unde quando talia videntur. con-
 dicitur. deus dormit. Exurge. repetat
 hoc verbum ad exprimendum liberacionis
 desiderium. et ne repellas. i. peccata nostras.
 irascentem. i. finaliter. Quare faciem tuam
aduersus. loquitur de deo more humanum. qui
 quandoque ordinem aliquorum non exau-
 dit faciem avertit. Obliuiscaris in opre
nre. iuxta enim inopia erant q. sem-
 ab uelabantur. ut dictum est. et tribu-
 lionis nre. quia multis modis et va-
 rias tribulabantur. ut primo machi-
 cad. Qui humiliata est in puluere aia
ma. i. ma uita. tu quia in signum huius
 liberacionis ponerent avertit se capita
 sua. sicut mos erat iudeorum in af-
 flictione posito. ut quia uelabant in
 montibus me feras ut dictum est. v. non

habebant lectissima si inebant in pulue
 ribus. ideo subditur. conglutinator
est. i. immediate coniectus ut ad hereticos.
 interuenienter. quia nec f. palcas
 habuit quas inter se et etiam poterat.
 ideo concluditur. Exurge deus adiuua
nos. tantis malis oppressos. et redi-
 me nos per nomen tuum. q. volumus
 nec malis que sustinentur. ueniat apud
 gentes in contemptum. **C**onualiter
 potest exponi ps. iuxta de quolibet fidei
 in magna afflictione posito mentes
 ut corpus ut utroque modo. quia tu
 pacenter sustinent. p. p. uita
 dei s. collata recolens. ut se ostendat gra-
 tiam. et p. cons. dispositum ad alia in
 futuro recipienda. et sic exterius expli-
 cat mala que sustinet coram deo. potes
 humiliter et deuote. ab eis liberari di-
 uina misericordia et uirtute. **platanus. xlii.**
Exurge. hinc ps. promittit
 talis titulus in hebreo. ad
 victoriam super colanum filii chore
 erudias cautia dicitur. Cuius quod
 sciendum q. hebrei modernum dicunt.
 q. hoc nomen colanum significat uolens
 in plurali. sonm. ait. iussit illa
 qui ponit hic talem titulum. victori
pro filiis filionum chore eruditionis
tantum amantissimum. ardo ai q. id
 melius dicitur in ypoth. et q. tempore
 suo iudei dicebant significationem
 dicte dictoris. huius in plurali. et li-
 tum q. ponitur singulari p. uis. u. u.
 in toto veteri testamento. ualq. est
 ista dictio in plurali ut singulari iom-
 nis iussit huius ut huius. et inquad
 glosa hebraica s. loci isti. Ego repen-
 sic dan. victoria s. huius. q. q. tu ac-
 de significatione ista ut illa. non muta-
 tur tu s. ma. apud hebreos nec apud la-
 tinos. quia secundum hebreos p. uolens
 intelliguntur hic filii israel. qui alios

sermoneum. Ideo subditur. Ubi ueni.
quia est uisus xpi et carnis expositum. et
ideo non solum ueni s. et opamini. et i
hoc in quod gratia tangitur materia
huius psalmi. tunc ostenditur intentio ad
subditur. Dico ego opera mea regi. i.
ad laudem regis regum illius xpi. quar
to modus loquendi cum dicitur. Ung
mea clauis s. uelociter. clauis
regis. i. spūs s. qui in uocando nō indiget
instrumento temporis. Synodus.
hic conr. natus et pmo desin
bitur regis xpi magnificentia. po
sponit de amica. ibi. Admittit regina.
tuo prolis comitencia. ibi. addu
centur. Utra pmo pmo scribitur
xpi magnificentia quanta ad hūa
nitatem. et tunc quantā ad dīnitā
tem. ibi. sedes tua deus. Ita tū dīni
tū nō est pāsa. quia in pma pte
aliqua mencio de deitate + in s. de hūa
nitate. s. est apli. Utra pmo sciendū
q. exaltatus optime scit in pncipe.
p. quod dicitur. spūs pami digna est
in pmo. et quantum ad hoc dicitur de
xpo. Exaltatus forma p filius homin.
fuit enī exaltatus pte alius ex pte cor
poris. q. corpus eius fuit forma ad
uirtute spūs s. in aū opere non pte
ce error nec defectus. s. ex pte aīe.
quia ad instanti aīe fuit re
pleta omib. uis gūis uirtutibus et
sais. scilicet q. dī. jo. m. Datus est
ei spūs spūs non ad mensurā. s. i p
apx scit optie eloquēcie claritas. et
quantur ad hoc subditur. diffusa est
grā in labijs tuis. vii dī luc. m. in
stantur omīs in vobis que procedebant
de ore eius. p. bndictio te deus me finit.
Ita bndictio est glie corporis collatō.
et ad celū assumptō q. nō hnt xpi
apncipio s. ex uirtutis nūto. tunc in
pncipe requiritur probitas et quādam

ad hoc subditur. Tangit gladio tuo.
non materiali quo xpi nō fuit ut
sino uisum eius prohibuit pte. jo.
xviii. d. m. et gladiū anī in uagi
nam. et id gladiū hnt intelligitur
uirtutis dei. scilicet q. dīat apō xpi
vi. Et gladiū spūs quod est uirtutis dī.
Ita gladio uisus fuit ut tū oīo pā
dens uirtus et erroris. sup. fūit tū.
p. fūit uirtutis uis generatā. in
telligitur hūana natura in qua re
doant et pducunt. Conr redit ad
describendum dēpms spūs uirtutem
xpi. d. spūs aīa et impulcritudine tua.
Utra quod sciendū q. exaltatus
proprie consistit in uirtutis coloris
et pte uirtutis. sed ad pulai
tudinem aīa uis requiritur de uia
pfectō quātitas. unde q. dī. dī.
q. pū pte dīa fo moti et cōmēsu
iati. non tū pulai. in xpo aīe mē
de fuit de hīs que pānent ad debita
pfectionem corporis et aīe. ideo nō
solum a spūs s. et apulcritudine omē
datur. intende pte. i. pte pte
populi tui. ad hoc enim tendebat mē
tio xpi. procede p uiam hūa mōta
lis uirtutis. et regna. quia ea fūita
obtinuit regnū quā ad exteacōm.
p. quod in hūa resurrectione dīat apō
stolis dī. uisio. data est in omīs
potestas in celo et in tū. et quia glo
riam corporis quā tūc hnt ex mō
pcedenti accepit ut iam dictum est.
et ideo subditur. p. uirtutis. i. uirtutis
et doctrine. et mansuetudinem.
quia molestias et tūmias sustinuit
tū. mentis p tūmias. secundū
quod p dīat p. r. h. non tū tūmias
neq. tūmias. et uirtutis hūa
dantem quā fuit in hūa passione of
ferendo se ipm deo pū pro offensa ge
neris hūanū. et sic fuit recona

no. dīferēcia
i. r. p. m. s. d.
et p. m. m.

hacōnem p viam mēae. Et deducet
te mirabiliter. Arctia tua. p dēctam
que est ps forco et nobilioz intelli
gitur dūmūtas xpi. an organi cō
nūctum erat hūmūtas. et ideo i omibz
monebatur. secundum motū deita
tis. sagitte tue acute pñi sub te cadēt
in corda inimicōz regis. secundum
quod dicit. Ka. la. lra ista est iūsa
ta. sicut et in pluribus loas saae
scripte. et ad hūmū plāni intellē
tūm ems. sic ea sitūanda. sagitte tue
cadēt acute in corda inimicōz regis.
populi sub te cadēt. p sagittas que nūc
se a longe ferunt intelligunt apli a
xpo nūllā ad pōtandū et dēctatā.
ut hīc mara ultimo. Emites dōc
te omnes gentes et ē. et iste sagitte
cederunt in corda inimicōz xpi. ita p
nūctantes corda mīdēlū et genali
um q multi cōnūsi sunt ad fidē p
orbem vniūsi. et sic fācunt dēctatā
as amā. Idē subditur. populi cōte.
.i. sub obediēcia tua xpi. Sedes
tua. hic cōm. dēctatū maginūc
cā regis xpi quātūm ad dēctatū.
tū am hoc adūgitur de hūmūtatē.
quā iste dūc nātūe sunt inseparā
litr cōmūctē in vno supposito. dicit
ergo. Sedes tua. i. regia maiestās.
hī in hebreo et hūclacōne iōmū
nūc heb. pōnitur. tōmū tūm et ē.
tōmū antem pūe significat sedē
regis maiestās. Inleauū scī. in he
breo hīc. ollam red. et significat in
secūlū scī et ulā. et est regula apd
hebreos q vāiq sic scribitur intelli
dūatō pūctā a pūctis. et alī ab
vāiq pūct ex quo pū q hūc est sermo
de regno ē de quocūq vāit. dāi. vi.
pōctas ems pōctas cūa que nō
aūctat et regnū q nō cōmūpū

Virga directōis virga regni tui.
distinguitur. n. regnū a tyrannā
p hoc q tyrannus quēnt vāctat
pūam p subditorum opūctōnem
ter aut bonū cōmūne subditorum
p cōmū directōnem secundū lūcā
vāctat. vāctas et mīctie. dūctat
mīctiam et odia iniquitātē. hoc
aut dī de xpo iōne hūmūtatē pūct
illud quod subditur. virga tūc
xpi in nātūa hūmāna vāctas fū
it plenitudinē gīt ab mīctat cōmū
aūme. p cōsōlatōz tūm. i. omibz
intellectuālibz cōctatū. p quod
dicitur. Jo. m. q dūctus est ei spūs iō
ad mēctatū. mūct et gūct et cō
lūct. p istas spēs aromātās. pūct in
telligi aromātā. que sūt mīctas em
rūct adūmūctūm cōpūct dūct. q
de talibus spēcibus erant cōctat.
et quā cōpūct dūctat erat q vāctat
tūm dēctat. secundum quod scribit
pñi. ij. ar. mēctas ut homo. idē cō
dūctur. Aūctamentis tūm. et dūctat
in plurāli p dūctas pūct cōpūct.
Admūctas cōmūctas. dūctas cōmūct
sunt pūctas fāc de cōct. ul alāct
arō quod est simile cōct. in quā
illa aromātā erant repōctā. sūt
in dūctas sine. ergūctas dēctat
uerunt tē. Quā dēctat illāct
mūctatū sunt accepta xpo. hī nō
vāctat cōpūct ems quā non in
nēctat cū mīctat. iam ems
rēctat tēctē angelo. sūt regū.
mūct ems alās mūctas fūct
maria iacobi et solomē que sūt
cōctas lēct vīctas mūct et pū
māct. de qua cōctat est q dēctat
de tūct dāct et alōmū regū
adāct dēctatūm. et idē vāct
sūctat est de sūct cōctas. idē dūct

hic filie regni

hic filie regni in honore
em i vinctōnem fūct
hō. rem. Arctia. h
hīc. regne dēctatā. c. cōct
Arctia regna. c. cōct
nis. i. in pōctat
quō. p de cōctat
xpo iōmū cōctas glo
lūctat que adct pū
que iūct mūctat
pūctat dēctatūm. pūct
tūct. sapīctat que
cōctat. Arctia vāctat
tūct et vīctatūm. Arctia
cōctat. sūt ems
spōct. ita est et ems
mūctat. Arctia mūctat
ad dēctatūm et opūct
dō. Arctia obīctat pūctat
pūctat mūctat de quo
mūctat cōctat. sūt pūct
mūctat nātūe mūctat.
pūctat. Arctia gōctat sūt
quō mūctatūm nūctat
ad dēctatūm. que cōct
et erant sūt obīctat
mūctat. et idē illis sūt
lūctat et mūctat sūt
sūt amū pūctatūm
sūt. Arctia tūctat. Arctia
pūctat dēctatūm. quā
tūctat in cōctat pūctat
et pūctat q cōctat
gōctat. Arctia tūctat et
cōctat. Arctia tūctat
dēctatūm. pūctat dēctatūm
mūctat. dēctatūm est et cōctat
pūctat et vāctat opūctat
et sūt tūctat in mūctat
gōctatūm. et idē pūctat
gōctat. Arctia tūctat
apūctatūm. et mūctat

hic filie regum in honore tuo. illam
cuius vultum facere volebant ad
honorem. **¶** Stat. hic vultu de sa-
bitur regine danna cum dicitur.
¶ Stat. regina. c. eam e sponsa. ader-
tis tuis. i. in pccatis bonis tuis.
quod p de eam triumphate que est ai
qd in bonis celestis glorie. sicut de nu
liante que astat ipi qd in bonis gr
que sunt maxima bona pccatis inter.
¶ in uertute de auctoritate. per hoc intelligi-
tur deo sapientie que exulget in
eam. **¶** Cum uidetur uarietate. c. amica
tum et virtutum. audi filia. lege
eniglicam. sicut enim eam est xpi
sponsa. ita est et eius filia. et inde
intelligendo. i. maxima auctoritate tua.
ad obediendum et opere ad impleu
do. **¶** Et obliuiscit populum tuum. i. po-
pulum iudaicum de quo descendit pu-
nitua eam. sicut p in apostolis q.
fuerunt natione iudei. et domui pris-
tu. i. synagogam sive templum in
quo conueniebant iudei ad sacra
cia offerendum. que cessauit eo
q erant figur obliuiscit corpus i
mauer. et ideo illis sacrificijs figura
libus et mysticis succedit vni
sacramenti pfectissimi. c. euchar
istie. sacramentum. **¶** Et conuiscit
ire deus in tuum. quia ipis rex de la-
taur in cultu spirituali eam que
est pulchrior q cultis exterior synago
ge. **¶** namo templi et similibus
consistens. Quoniam ipse est dominus
deus tuus. p hoc dicebat ipse. po.
my. spiritus est deus et eos adorant i
spiritu et ueritate oportet. adorare.
et filie tui in muneribus. sicut amitas
gentilium. et ideo p filias tui intelli
guntur. amitas gentium designando
apud totum. et multe ciuitates genti

lumi conuiscit sunt ad fidem p de pccatis
apostolorum offerentes qd in uia de
not. **¶** vultum tuum deprecabimur.
omnes dantes plebis. videmus enim
ad implem q pncipes mundi et pot-
tes honorant xpm et eam suam hui-
liter se subiaccendo eis. Omnis gloria fi-
lie regis ab uis glorie. n. eam conti-
sat in omni uirtute carnis et v-
ritutis non in magno apparatu et orni.
sicut synagoga gloriabatur in pccati
bus templi de auctoritate. et uas aucto
ris et ceteris pccatis in uirtute templi
deputatis. et ideo subditur. **¶** in uirtute
amoris. i. sapientie doctrinis. Cum
amata uarietate. c. diuorum
statum qui sunt in eam dei et in uirtu-
tatibus carnis et uirtutis que
sunt in pccatis huius modi statum ad
ducuntur. de la pta magnificencia re
gis et regine in se ipis. **¶** hic con-
ditur in prole procedente ab eis. non
p carnalem gloriam. c. spirituali. c. p
fidem et sacramenta. et pmo agitur
de filiabus. s. de filiis. ibi. pro pccatis
Cum pmi dicitur. adducuntur regi
uirtutes pccati. loquitur hic de qd
sa pccatitudinem regine quam scatur
domine ad eius honorem. vbi in he
lo dicitur sic. in uirtute ducuntur ad
regem uirtutes pccati. et in uirtute
idone idone in hebreum. pccatula
tis ducuntur et c. hoc est in uirtutibus
pccati et uirtute de pccatis et ornatibus
ducuntur. eam sponsa ad regem. xpm.
et uirtutes scatur eam. quia mul
te nobiles puellae sperto munitate et
in uirtutem suam consecravit
qd q adit ad honorem eam. **¶** princeps
auferuntur tibi. et in uirtute idone
in iuxta heb. h. i. Amice eius duc
tur tibi huius modi enim uirtutes

dei quam amantem letificavit ausus
iordanis. dupliciter uno modo quia
fecit ut populus transiret per alium sic
aut ut hie. ioseph. m. alio modo. quia
portat transierat populus iordanis nunt
secundum animum suum sicut ante fecerat.
ut hie. ioseph. m. sanctificavit tabula
alium suum altissimum. hic accipitur
tabula alium pro archa. c. continens
pro confecto sicut alii sit comiso sicut
colter dolui dicitur boni done. boni vi
in meo contentum. archam autem et statu
ti tunc deus sanctificat. i. eius sanctitatem
ostendit quia statim cum sacerdos
eam portantes posuerunt pedes in aqua
iordanis ausus aque puerientis
stetit. et qui exierunt de iordanis. Alio
cursum iordanis solus remanebat. ut
hie. ioseph. m. x. m. De in medio non
commovebitur. i. in medio populi israel q
dicitur auras de iura q. dimittit ea
subtrahendo suum auxilium. Ideo subdit.
Dominebit eam deus mane diluculo.
i. nate mane et cito. conturbare sunt.
hic dominatur sui. c. destructio popu
li cananeo. et aliorum in terra pro
missa heremum. quia ad audierit
sancionem iordanis divina virtute
pro transitu filiorum israel dissoluta est
cor coram uer remanet mens spiss
timeam confatate in avaria filiorum
israel. et hoc est quod dicitur. Con
trahat sunt gentes. in terra pronu
sa hitantes. Et in dinate sunt reges.
i. directi sunt ad andana et coratu
dine sua. et dicit. regna in plurali.
quia. x. et vms reges fuerunt
de bellati a ioseph et filijs israel. ut hie
ioseph. m. Dedit nocem suam. c. dms.
et hoc per sacerdotes de precepto eius
in auxilium iericho sub clauentes.
et in die septimo ex tali clauore et
populi clamore muni iericho fundit

convenit. ut hie. ioseph. m. et quia h
fuit factum per motum adeo in multum.
io subditur. mota est terra. ita do
tente motus non contigit causa uat
ali sed divina virtute. ideo sequitur.
Dominebit virtutem nobis suscepit.
ut deus iacob. i. acceptum de paco
nem uia. uenit per dno dno et vi
det per attencione. opem dno. quia n
hnd factum contigit virtute divina no
hina. que posuit prodigia. in hebreo
et in translatione iohanni uir. heb. hie.
solitudines. quia ciuitas iericho fuit
posita sub maledicto ad reficiendum
ut hie. ioseph. m. maledictus vir co
ram dno q. succubuit et edificauit
ciuitatem iericho. auferens bella usq
ad finem hie promissionis ita fuit
debellata per ioseph et filios israel. q
nullis. audebat bellum mouere co
tra eos fin q. dicit. ioseph. m. Quoniam
q. tra a phis. ideo subditur. archam
conteret et confingit anima et c. qui
per tanta non poterunt resistere ante
israel. et quia ista fiebant divina vir
tute. Ideo subditur. In persona domini.
Quare et videt. per diligenter acti
one. qui ego sum deus. aus. ut
nullis pot. resistere. Exultabo.
gratias. in car. inuabili conuictum.
Et exultabo in terra. q. per effectum vid
bitur q. nullis pot. resistere. hie
virtutem nobis et c. Iud est dno
filiorum chore confitemi in fine psal
mi se saluatos de ore apara divina
virtute. Plaudite ad dragones.
Omnino gentes. hinc psalmo
hebreo. ad victoriam filijs chore ps.
et per sensus hinc tituli et supradictis
i. hant psalmo spm phico pot. qm
actio a filijs chore pro victoria futu
ra sub ioseph de populo hitantibus

in terra dicitur. Cum qu
tu. hic aliqua de bina m
na. fuerunt ex pta psalm
et. indiat. indiat pte
populus israel ad dei laudem
et in medio ad hoc id indiat
dno. Quia pmi dicitur
gr. es. i. omnes tribus is
rael. hie. Omnes populi. et
laude dno m. hebreo
nomi gentes colit accipit
alibus. plaudite manibus
exultate. In hebreo hie
in manibus. c. in manibus
in manibus laudes dno au
alibus. et cum hoc et noc
me. ideo subdit. In iudicio d
exultate. Qui dicit. b
id a. hoc indiat. et c. ad
laudem. i. i. psalm
p. p. accipitur id dno
a excellencia cum dno
dominus exultans. quia
omni intellectui arati et p
nem laudem s. oblatam. c.
dicit. hie. bndicentes d
tr. a. quia pot. m
ei. in laude. sed adducit
ei. bndicentes cum dicitur.
c. hie. tribus nris. quod m
tur. pro dicitur. subie
not. s. a. cananeos et am
os. q. hie. m. a. pro
in hebreo autem hie. pro
pro nobis. i. pot. laude
de nobis ut hie. m. b
et hie. facti est pugna
na. s. in quod dicitur.
hie. m. filios israel. et c.
hie. th. on. dno m. hie. c.
gum. lapides de celo n. q.
et m. orati sunt multo pl
dno. s. grandis quia qu

interam chanaan. Cum quam exprimi
tur hic aliqua dei bñtia in spūi que
non fuerunt exp̃ta psalmo p̃cedenti
et diuiditur in duas p̃tes. quia p̃mo
populus isrl' ad dei laudem induat̃
et secundo ad hoc id induat̃. quonia
dominus. Quia p̃mi dicitur omnes
gentes. i. omnes tribus isrl'. vñ i he
breo h̃et. Om̃s populi. et s̃c̃l' m̃t̃c
lacōne idem m̃t̃c hebreum. hoc em̃
nom̃ gentes coit̃r accipitur. pro g̃
alibus. plaudite manibus. in signū
exultacōis. In hebreo h̃et̃. tangi
te manibus. i. instrumenta musica.
in quibus laudes dñe antebantur
alenitas. et cum hoc et vocibus lina
tis. p̃co subdit. Jubilate deo in uocē
exultacōis. Quia dñs. hic om̃
id ad hoc induat̃. et s̃c̃l' diuina
laus refert̃. i. psallic. Cum
p̃mo p̃mo accipitur id dñe laudis
p̃. Quia excellēcia anni dicitur. Quia
dominus exaltatus. quia t̃c̃l' dicit
om̃em intellectū at̃c̃l' et p̃ cois om̃
nem laudem s̃ oblatam. sedm̃ quod
d̃c̃t̃. xliij. bñdicentes dñm. exalta
te cum quantū pot̃is maior est
em̃ om̃i laude. s̃c̃l' adducit̃ id ex
cūs bñficia anni dicitur. terribilis.
i. hostibus ñis. quod magis exprimi
tur. quod al dicitur. subiecit populos
nobis. i. timidos et amicos. ali
os q̃ qui h̃c̃ant m̃a p̃missiōis.
In hebreo autem h̃et̃. potēcia aut
populos nobis. i. potēcia eos p̃uic
sit pro nobis ut h̃em̃is victoriam.
et hoc factū est p̃guante ioseph cō
tra eos. s̃m̃ quod dicitur. ioseph. x. aq̃
fugerunt filios israhel. et c̃c̃t̃ in d̃c̃e
sui bechoron. dñs milit̃ s̃c̃l' eos ma
guos lapides de celo usq̃ ad archam
et morati sunt multo plures lapi
dibus grandinis quā quos p̃uic̃at

gladio filij israhel. Et gentes sub pedibz
ñis. hoc sunt impletum iniquit̃ re
gibus qui tunc fugerunt in sp̃et̃ica
ut ibidem h̃et̃ et p̃a inde educti ad
sunt ad ioseph et aut ad p̃ncipes cit̃
tis qui secum erant. p̃c̃ et p̃uic̃e p̃
des ñis sup̃ colla regū istorum. et se
quitur postea. sic em̃ faciet domin⁹
amicis hostibus ñis contra quos di
micabit̃. Elegit nobis hereditatem
suam. dicebatur em̃ t̃c̃l' p̃missiō
nis sp̃et̃ali modo h̃editas dei. eo q̃ ibi
viguit aīl̃is eius. sem̃ iacob. In
hebreo h̃et̃. gloriā iacob. de hoc enim
gloriatus fuit iacob p̃archa q̃ illa
c̃a fuit s̃ et sem̃i suo p̃uic̃a. ul' p̃
ibi accipi iacob pro populo israhel descen
dente a iacob. i. t̃c̃l' sp̃et̃am quam
dedit populo descendenti de iacob. quē
dilect̃. et istud pot̃t̃ referri ad p̃lo
uam p̃arche iacob de quo dicit dñs
malachie. i. iacob dilect̃. etiam autem
odio habui. ul' ad populum descendem
de iacob. qui sunt populi p̃uic̃aris
ip̃is dei. ut h̃c̃ d̃c̃t̃. vij. Ascendit
deus i nubilo et c̃. At ascendit aut q̃
h̃c̃ta victoria de populis h̃it̃atibus
t̃c̃l' p̃missiōis. secundu quod
dicitur. ioseph. x. quēnt̃ q̃ t̃c̃a a p̃li
is. filij israhel posuerunt tabernaculū
dñi in sp̃lo. ibiq̃ h̃c̃ant tabernaculū
testimoni. et fuit eis t̃c̃l' hereditas s̃c̃l'ar
ta sp̃lo a c̃a in forte effraym que est
c̃a montuosa. tabernaculū aut̃ fuit
app̃t̃atū ibi galgalis. qui locus est
p̃c̃ iordanem et sic de iustior. p̃c̃ qd
portantes tabernaculū et archam ad
locum sp̃lo. m̃cedebant ascendendo.
et p̃ t̃c̃l' modum dicitur tunc de
us ascendisse. quia p̃uic̃atōm̃ quod
erat s̃c̃ archam erat quasi sedes dei.
sicut dictum fuit exo. xxi. plā aut̃
portacō fuit in nubilo dinarum

laudum que antebantur uocibus
humilis et unius infirmitas.
et hoc non sit scriptum ioh. xvij.
tunc hoc probabili dicitur ex alijs lo
as scriptur. in quibz archa legitur
de portata ad locum quem parauit
dauid. et simili. m. x. viij. psallite.
hic pro pdictis dei uisibus laus re
sumitur ai di. psallite deo nro. tunc
dicitur quinquies psallite ad maiore
rem uenerationem secundum numerum
hebreorum librorum moysi am
anisa subditur. Quia rex omnis sit
deus. idcirco excellenter laudandus. id
subditur. psallite sapient. i. manur
et dnote. et non insolentem sen dis
solite. Regnabit deus si gentes. i.
cum mo regnet. tunc pfatus apperbit
regni suum uisitando iudicio. Deus
sedet si sedem sciam suam. i. si ppa
atorum secundum modum pdicti.
ut si celum empuerum quifigurabi
tur san scdm in quo erat ppaato
rum. sicut plerumqz dan sint ero.
rb. panapex populi. i. m. tribuni
ist. Congregati sunt cum deo abraham
ad locum dnu cultus in eslo. ubi co
gregati fuerunt principes populi is
rael ut dictu est supra. et dicit deus
abraham. quia abraham pmo pub
licus fidem uisus dei pdicantem sen con
fessus est alijs ad pdolatriam dech
nantibus. Qui dñ fortis sit. isti sunt
iudices israel. de quibz dicitur. exo.
xviij. dñs non detrahens. et pncipi nō
maledices. uelcimentu eleuati sunt
fuerunt multi in altari qñ terra
fuit subiecta filiis. et locus dñi in
cultus i eslo stabilitus. psalm. xviij.
Agnus domini. hinc ps
in hebreo et in uisitatione io
ann tñ hebreum ponitur tal' titu
lus. Cantum psalmi filior chore.

et pñ sicut et supra dicitur. De mat
ria uero huius psalmi dicitur cōter
expōitores uñ. q' ps iste loquitur ad
israh de magnificencia ciuitatis ie
rusalem et templi. que salom rex ual
de magnifice frat edificauit. ut hñt in
p. m. et so pal. Et hoc ad dei cultu
et honorem. quod pñdentes in spñ
fili chore dicitur ut dñ secundum alios.
magis domini et laudabilis nimis
manente dei nri. i. in nrm quam de
us elegit ad cultu nominis sui. ut hñt
so pal. bñ. In monte scd ems. quia
in monte mona sine syon erant tem
plum et regale palatium. fundatur
exultatione uniuersa. tota em terra
ist exultant in templi et ciuitatis
edificacōne et cōfirmacōne multi
caam de alijs rebus ahi ueniebant
ad templum ai denotans. mons
qñ lara aquilonis. quia mons hñ
est in pte aquilonari ciuitatis nrm.
deus in domibus eius cognoscitur.
quia in edificijs ad dñm cultu depu
tatis non solum fiebant sacrificia.
sñ ibidem uigilant doctrina legis
et pphari et in scd scdm daban
tur dñia responsa. unde et xpñs in
euangelio frequenter legitur de uisite
templo. ai suscipiet eam. pñmouet
ciuitatem ad hanc gloriam. unde
tñ latione ionam hñt sic. deus in
domibus eius agnitus est i am
ando. qñ ecce reges tene congregati
sunt etc. Quia multi reges audi
entes famam salom nemebant
ad audiendum eius sapienciam et
ad uidendum pñs et acatis ma
gnificenciam. Ipi uidentes sic admi
rati sunt. quia maiora uidebant
qñ audierant. et io multi admirati
sunt. secundum quod dicitur de regina
saba. m. x. Turban sunt et con

mo sunt. quia ipi uisite
co: india pausti auribus
dicitur isti. timor apper
tes. pñma timebant de si
expt. p potenciam salom
que man dolonibus uniu
dian. Ipi dolores etc. In ci
hennita contere naues
retr. u. ad iolaphadi regem
ad laudem salom f
ad audendum amñ de o
pñam. incingente confac
q' conuocat amicaam a
rege. sñ pñmo. ut hñt p
saba. audimur etc. In ci
hoim. tempore salom ex
uidens magnificenciam ci
nula in dicebant se uid
quos alijs chore et alijs
dñe aut et predictum. f
dñs. pñam tñam etc. Qu
plo a latione edificato dñi
istat la et alia uisita. f
nōm. tñm deus. quod e
sic et laus tua mñnes f
et. u. id dñt pmo pal. e
quon edificari uolo dñ.
et in omibz regionibz
Ieter. mons syon. i. hic
pñt lon magnificenciam
tñm. i. hic iud. i. ciuitate
ind. la tua domine. p qu
uobz gentes marantur
dñt. syon et conplectun
hñm. mñs et mñm dñ
mñm. tñm dñs. mñm
uñm. hñt sunt. pñm
mñm. tñm dñs. tñm ei at
et. mñm dñm dñm em
tis. mñm ad dei gloriam
ut. mñm in pñm dñm
fñm. mñm succedat dñm
pñm. uñm. Qui hñt et

moti sunt. quia ipi in saltem unila
co: inuidia possi aulabantur ut
diant ista. amor apprehendit eos.
ess. quia timebant de suis regibus
exelli p potestate salonis et sic to:
que lantur doloribus unilas. io sub
ditur. Hi dolores et c. In spiritu re
hemerit contentes naues tauris. iud
refertur ad iolaphach regem inde. q
ad altitudinem salonis fecit naues
ad afferendum aurum de opulit. c: c
pstatat inlingente consuetudine sunt. co
q contantat amiaam amiocholia
rege ista pstatat. ut hie fo. pal. ix.
sicut audimus et c. Ita sunt verba
hoim tempore salonis exant qm
videntes magnificencia amiaas ie
nialeni dicebant se uide impleti.
quod alijs chore et alijs phis au
dimentur et predictum. Suscipim
deus nram tuam et c. Quia in tem
plo a salone edificato dabatur dina
reponsa et alia bnficia. secundum
nomen tui deus. quod est inestum.
sic et laus tua in fines fit. s. diffusa
est. unde dicit pmo pal. xij. domus
quam edificari nolo de. talis deb:
et ut in omib: regionib: nominet:
Ieretur mons syon. i. habitans i eo
ppter loca magnificencia. et exul
tut si he inde. i. ciuitates inde. ppe
india tua domine. p que subiecta
nobis gentes inuicem iud. Quia
dare syon et complectum eam. na
hdis inuis et inuicemibus. nar
uit in amibus eius. laudes dei an
bnficia hec sunt. ppter corda nra
in uirtute eius. tota ei attribuendo.
Et distribuente domos eius. i. distri
tis officijs ad dei gloriam disponit.
ut euaretas in progeme altera. i.
filijs nris succedentib: de bnficia.
Ido subditur. Qui hic est domus

deus nre ecc. Uet autem hec expo
videatur in pluribus hie concordare.
ti in aliquibus discordat. c. ab illo
loco ai dicitur. Quonia ecc reges
terre congregati sunt et c. quia non
videatur posse intelligi ad hram de regi
bus ueniabus ad regem salonem
ut audirent eius sapientiam q: de
illis dicitur pmo palip. ix. Omnes
q reges terrarum desiderabant uidere
faciem salonis. ut audirent sapien
et c. De uiderum autem si compleat
delectat animam. ut hie p. xij. Et
ideo ualde dissonat q subditur i h
psalmo. Ipi videntes sic admirati
sunt conuicta sunt et c. imo ma
gis eius uisione grandebant et de ei
amiaaa acquisita. letantes itade
bant sicut p: ibidem de regina sala.
Et idem probati. intelligatur de alijs
qui fili causa ad salonem uenierat.
Item quod subditur. i ipi uoluerunt
et c. dicitur referri ad iolaphach. no
videatur conuenient dani eo q sunt
quibus rex a salone. p quod fictia
um hie q carpura in eod contextu
faciat talem salanu. p que et ali
qua alia. hebrei exponit psalmu
istum de rege messia p quem intelli
guntur xpm futurum. in auo aduen
tu expectant uisum et templum re
edifican magis magnificet q nung
fuit. et sic exponit hram istam. qua
gnus dominus et laudabilis in
uis in ciuitate dei nri et c. usq: ad
locum illum. qui ecc reges terre
et c. quod exponit de regibus gog
et magog et alijs regibus s aduic
as quos dicitur uenire contra ie
rusalem sic edificata. s. destruentur p
regem messiam. et ad hoc indnat
scriptura ezechielis. xxxv. usq: ad
finem eiusde libri. Idem subditur.

Conuincuntur et commoventur. quia non
solum veniunt per fidem sed etiam per ma-
rit in manibus. quas contigit dominus
ideo subditur. In spiritu vehementer con-
tes et c. et tunc filii israel videntes ita
de benedictione dicunt. sicut audimus. C. p
dicta prophetarum. sic videmus in amita-
te domini. s. ad impletum et sic applicat
hunc sequentem ad suam personam. S.
hoc quod est ceteronea. quia supponit re-
nuntium et mundum quod est filius sicut pro-
bat diffinitus per scripturas veteris te-
stamenti. in quadam questione quod disci-
puli de aduentu christi que in prophetis
locus habet. per quod salmo meliori iudicio
videtur in dicendum. quod hic per ex-
ponendum est ad hanc de christo. autem aduen-
tu tunc. in quo aduentu civitatem nostram
in templum magis glorificavit sine co-
mparatione quam unquam fuit. quia ibi oblati
fuit a beata virgine. et ibidem plures
dant etiam discipulis suis imminente
passione cruciavit. et in nostrum pro vo-
bis mortui sunt ad iudicium. et per po-
tam aetatis passus. p. xiv. in aetate
etiam nostrum primo suis discipulis ma-
nifestavit suam resurrectionem. et
de monte oliveti qui est hic nostrum a-
scendit in celum. et apostolis in monte
sion exivit misit in agro visibili quod
itaque. p. xvi. secundum quod dicit idem
in epistola ad paulum. de omnibus
digne scriptum. lib. vii. cap. i. que epi-
stola ponitur in principio bibliae no-
strae tempore moderno. et per ista et
alia multa in quibus saluator noster.
deus et homo in una persona civita-
tem et templum glorificavit ut dicit
gera. Adhuc vult modicum esse et
deinet desideratus amicus gentibus.
et impleto domus istam gloriam. dicit do-
minus eternam. et ibidem subditur.
magna erit gloria domus istius non

minime. phil. i. p. i. et ceterum est quod pro-
pheta loquebatur de templo quod re-
dificabitur post reditum de captivitate
babilonica. et illud quod nullus repugnans
fuit respectum templi primum quod
edificavit salomon. per quod in mul-
to potest videri prophetam veritatem. nisi per
hoc quod christus ipsum glorificavit per personam.
Adhuc. n. stabat illud in templo.
Arguitur secundum hunc sensum. per
id quod dicitur in actibus. quia primo
ponitur propheta de iherusalem. s. cum
implet. ibi. sic audimus. s. in iude-
corum publicis. ibi. Exultate sion.
Exultate dicitur. Magis domus
istius et laudabilis munus. et hoc ex-
ponit magis benedictionem. In civitate dei.
s. nostrum que sunt electa ad aedifi-
cationem. In monte sion. quia in per-
sona civitatis in qua erat mons sion. erat
templum domino aedificatum. et
ideo dicebatur mons sion. quia sicut
in una significatione idem est quod domino
aedificatum. per quod iherusalem sa-
cerdotes dicuntur s. et ceterum. Domus
istius deputata. in locis autem istis
sunt predicta benedictione ad dei laudem
exultant. fundatur. in fide catholica
per ipsum ibidem predicantem in persona per-
sona et multum facientem. et per
apostolos per ea. ut habet actum. n. cap.
Exultatione vult tunc. ad exulta-
tionem vult tunc. quia fides catho-
lica de nostrum ad alias partes orbis per
predicationem discipulorum christi est deriva-
ta secundum quod erat per personam
predictam. i. cap. De sion exivit lex
et verbum domini de nostrum. quod est amica
exultationis fidelibus amicis. mons
sion laeta aquilonis et c. quia sicut
dictum est mons sion est in aequi-
lone per civitatem nostrum. deus in do-
minibus eius cognoscitur. ipse enim

motis. secundum quod dicit eis. xpus.
actum pmo. etas in testes in iherosolimam et
omni iuda in samaria. et usque ad ultimum
mundi. et hoc est quod dicitur. eis hic
in spiritu phetico. Enamdate honorem. qz
in monte syon ubi erat templum et in
alijs locis per iherosolimam constanter discant
bant publicando xpi fidem et miracu-
lis confirmabant mita qz in placitis
ponebantur. mirum ut venient ptao
saltem umbra illius obumbraret qz
qz illorum. et liberaretur ab infirmita-
te sua ut hie actum. Panate i huius
bus eius. i. publice et manifeste ac
pcones clamantes in auribus audi-
untur de tota civitate. Ponite corda
vestra in dno. virtute eius. i. xpus et
in eius virtute magnalia faciebant
apostoli. ut hie in actibus apostolorum.
Et distribuite domos eius. i. ordinate
loca ad cultum xpi. quod fecerunt
apostoli pmo in iherosolimam et civitatibus
iudee. post ea idem more fieri ubiqz
secundum qz hie excoz a civibus. Pro
ditur. ut enarratis in progenie alia.
i. in gentilitate que erat alia progr-
mes a iudea. quia pmo pdicaverunt
apli et xpi discipuli iudeis. et postea
gentilibus per os discipulorum. quid
autem pdicaverunt. ostenditur ai subdi.
Qui hic est deus. i. xpus annis dimi-
tatem pdicaverunt. ut. quia sededit
nobis et non solum in pnti sed et in
futuro per gloriam. Pro sequitur. In
eterni et in seculum seculi ipse reget nos in
secula. i. firmus. In hebreo autem hean.
suaviter. quia dñs providentia at-
tingit a fine usque ad finem fortiter et di-
ponit omnia suaviter. Somnus autem
in translatione iudehebraica dicit. Ipse
regit nos in morte. quia ante ma-
gis apparet qz ipse est rector sanctorum.
in hoc qz deficiatibus mundanis au-

tilis. habet spalem curam xporum.
Rō autem huius divinitatis in lra ista
est. quia in hebreo sic hie. Ipse regit
nos almit. Almit autem si sine die die
cores significat sup mortem vel in mor-
te. sicut sit una dictio. sic significat
secula in plurali. pro ut hie lra colis.
ul' immortalitatem. loco autem hebrei di-
cunt suavit. eo qz homo pueri pmi
hinc finit dicit in suavitatem et non
in ngore. secundum quod dicitur. Et
locum istum. idem ius. Idem bñ
videatur dicere. quia in omnibus vilijs
quas vidi. Almit. et hie est una
dictio et nō die. psalmus. xlvij.
Audite hoc. Idem psalmo p-
mittitur talis titulus i hebreo
ad victoriam filijs chore ps. et mita
lacone idem iudehebraica. Victori
filiorum chore cantamus. titulus autem
coris est in finem filijs chore psalmus.
Et est eadem sententia in istis. ut
per ex dictis. sup psalmo. am. Et per
exps et sup dictis. Secundum ai qz
angustiam ps iste intellatur a fili-
is chore quia ab eis decantandus.
sz ad david finis. secundum vero idem
in iudeis. et doctores hebreos. quibz
in hoc vs nō magis assensendum est
ps. et alij sic intellatur a filiis cho-
re fuerunt ad eis scilicet. i. ab uno cor-
ul' pluribus ne dñs finit sup ps
xli. Et ex dictis ibidem per exps huius
tituli. dimiditur autem iste ps in
duas ptes. i. in proemium et tracta-
tum. Pa ps incipit ibi. En ameto.
Cura pmi pmo redditur auditores
beuoli excoi valitate doctric
ai di. Audite hoc omnes gentes. q. d.
qz est hic dñdum vtile est pro bono
cori omni. Amibz papite. i. amibz cor-
pons et mentis. quiqz frugere. i.
quammamqz nationi natum. Jo

sequitur. Summi in vni dices et pauper. scando redduntur attenti et discendunt profunditate. cum dicitur De meum loquetur sapiam. que est notitia de altissimis. Et meditatio cor-
dis mei prudentiam. que est directio in agibilibus hiis. ita redduntur doctores et modo loquendi intelligibili-
aidi. Inclumato myabolis autem meam. i. applicatio intellectui mei ad intelligendum vbi lege et phrasu que frequenter sunt palloca. et tunc potero luade tander alijs qm. Ite sub-
ditur. apiam. i. luade tander i psal-
terio ppositionem meam. et dicit i psal-
terio. quia iste ps erat apus dectam i tali mstrumeto. Cur timelo.
hic conr ponitur tancis in quo pmo monetur quedam questio et soluitur. et so solutio declaratur. ibi. Qui con-
fidunt. sed et hoc quedam moniao in-
duatur. l. ne timueris. Cura pmi-
sacendum q questio ista est de exte-
mo iudicio q erit ualde formidabile m-
mulus delectabile m mltis tunc videntibus vindictam de pccoribz
fm qd mtra m ps. lviij. letabitur mltus cum viderit vindictam. mar-
suas lauabit m sanguine pccor. p qd saluator. luc. xij. loquens de adueta ad iudicium dicebat discipu-
lis suis. hys autem fieri incipientibz respicite et leuate capita vtra. i. et h-
larate corda secud qd exponit gg. fm hoc igitur psalmista monet questio-
nem. d. Cur timelo in die mala. i. in die iudicii. que frequenter dicitur di-
es mala in scriptura nectens et no in testamenta et loquitur in psona genens hnam in quo sunt plures mali qd boni fm quod dicitur. i. Sauitorem mltis est mls. conr-
respondet ad questionem dicens. Inq

tas calamei mei annidabit me. i. in hoc hbo tunc in iudicio. si iniqui-
tas annidet me sicut recte in uol-
uens autem captam ul testam. et di-
cit. calamei mei. i. opis mei. quia cal-
amei hois facit nectigim impuluer. opem autem hoim alii vocantur in scriptura nectigia cori. et m h melli-
gitur ps opposita videt q absoluta i-
iquitate uon hebunt tunc timere.
Qui confidunt. hic conr declara-
tur dicta solutio. et primo quantu ad mltos. so quo ad mltos. i. Et dominabuntur cum mlti. Cura p-
mi sacendum q iniquitas annidat m-
mum p qd m iudicio condempna-
bitur et duobz phapaliter onan. l. et pntas prosperitatis m ordinato ap-
petitu. et futur felicitatis contemptu. pmo ergo declaratur pmi et ludo con-
ibi. Non videbit mlti. Cura pmi-
dicitur. Qui confidunt. i. fiduciam et finem ponit. In virtute sua. i. in potestate temporali mlet annas-
sims. Et m mltitudine dicitur. suaz-
gliaut. tanq m summo bono. et per-
conseqs m abyssum pccor m labunt-
inque m ita duo faciunt mare. tales m-
q. mltitudo iudicio hebunt time-
re. cur causa subditur annidatur. frater non redimet. quia nullus ab illa sententia poterit redim p-
ul pao alicor suoz fm qd pson. vi. zelus et amor vni non pat m die vndict. nec acquiescet auq pabz nec suscipiet pro redemptione dona-
plima. redimet homo. m tvgatue. qd dicitur qd pccor ne se redimere. q. d. non ideo sequitur. non dabit deo placone sua. i. sacrificii ul oblatio. vnde placetur sibi deus. et pmi-
redemptionis anime sue simili no poterit dare. quia erit extra statu

merendi. p̄ quod sequitur. Et labo
rabit in eternum. i. affligetur pena eterna.
et vinctur adhuc in finem. ut semper sen
nat penam que a non viventibus non
sentitur. p̄ qd dicitur ap̄c. i. r. m. p̄ diebus illi
querunt homines mortē + nō sciunt
eam. Et desiderabunt mori et fugiet
mors ab eis. et hoc mō expōit iōm
m̄ passum istum. Non videbit.
hic cōm̄ declaratur secundum. ex hoc
enī q̄ homines invidiam vident iustos
et iniustos. sapientes et stultos. sile
mori. reputat q̄ non sit alia vita p̄
mortem in qua ista p̄venerunt. Et illi
p̄venerunt. et hoc est occasio anre
di ad vitia sine freno. vñ et in p̄sona
elium dicitur sapie. ii. Ex mēso nati
sunt et post hoc enī tangit si nō fue
runt. et post ea concludit. venite ergo
et faciam vobis quesierunt + subdian.
nullum p̄vial sit quod non p̄viseat
luxuria nra. et p̄ cōis tales finem
suum ulamū in vita ista ponit. nec
p̄ cōis post mortem querunt nisi q̄
remaneant in hominū memoria sed
ad penam inferni dēvenerunt p̄ talia.
Igitur cōm̄ ista finem dicitur hic.
Non videbit interitum. i. i. hanc.
cū vident sapientes morientes cū
insipientes et c. i. homo carnalis eo
q̄ videt sapientes qui sunt iusti et
insipientes. qui sunt iniusti. sile
mori. Et relinquent alienis divi
cias suas. q̄ sicut multa nō possunt
seculi divas suas talem̄ de vita
p̄vial. ita nec m̄. Et sepulcra eorum
in hebreo et in assyria de idem m̄
hebrei h̄. Et interiora eorum. et
in idem redit. quia sepulcra sic m̄
etia. et id sepulcra sunt interiora
h̄teralia mortuorum. domus illorū
in eternum. reputant enim ista q̄ iusti +
iniusti post mortem nichil h̄eant

in se nisi q̄ aduicem eorum i sepulcra
remaneant absq̄ aliqua resurrectione
futura. p̄ quod querunt p̄vial q̄
ann possunt in vita ista. faciendo al
qua ad eorum famā post mortē. vñ
subdi. tabernacula eorum i progenie
et p̄gene. faciunt aliqui enī magna
et foras edificia que possunt p̄manē
re i multis gionibus. ut sic i illis re
maneant eorum fama. p̄ deo subditur.
Non viderunt noia sua. i. querunt vo
cari p̄ famam remanentem. p̄vial
suis. quia homo magis amat de fa
ma in vita et post vitam in terra
p̄vial. q̄ in aliena. simile legitur. ij.
p̄. xviij. de absalon. vñ. p̄vial abla
lon cretat sibi tabernaculum cū adhuc
viveret. dicit enim non h̄eo filii.
in quo. c. maneat memoria mei. et
hoc erit monumentū nois mei et c.
h̄m̄ autē erroris causa subditur. cū
dicitur. homo cū in honore esset nō
intelligit. honor hois consistit in hoc
quod factus est ad p̄vial de m̄
par ip̄is p̄ cognoscētia et amorem.
et sic ordinatur ad beatitudinem
etiam. q̄ homo carnalis non intelli
git ut dicitur est ideo subditur. et
paratus est in multis insipientibus
eo q̄ eligit vitam voluptuosam
dicitur est que vocatur vita p̄vial
p̄mo ethiops. Et similis factus
est illis. quia substantia honoris p̄vial
gimis. non differt homo a brutis. vñ
in p̄sona talium carnalium dicitur
m̄. Quis est interitus hois et in
mentorum. et equa utiq̄ condicio.
sicut moritur homo sic et illa mori
untur. nec h̄ aliquid homo in mē
to amplius. h̄c nra illorū. i. p̄vial
suis talis ut vita p̄vial scandalum
ip̄is. quia facit eos credere de p̄vial in
p̄vial ut predictum est. et post eam

ore suo complacuit. quia iactant se
de tali vita tanq̃ astra: felicitatem
hoi possibilem. sed quia non vident
nec considerant penam & patam⁹
mortem. Deo subdian. sicut omnes.
s. ducte ad occasionem hoc ignorantes.
sic isti in inferno p̃ta sunt. post mor-
tem. mors dep̃sat eos. s. mors ichē
ne que temp affliget eos. et nimia
bit sicut iuues conuolunt aduā in
sepulcro. Et dñabuntur. hic con-
declinat soludinem supra positam.
quantū ad m̃atos qui nō hēbunt a-
mere in iudicio. s. magis letari. ut
sup dictum est. et hoc est quod dicit.
Et dñabuntur comm̃ in iudicio i matu-
tino. i. in iudicio q̃i iudex veniens
am̃ sua claritate illustrabit. om̃ia
que p̃us erant in nocte. quia tunc
clare discernentur p̃i ab impijs. et
isti in beatitudine dñabuntur. et ille
in inferno deturbandur. Deo subdit.
Et quidū comm̃. quod hēbent ab
animis carnalibus in vita p̃ia. ut
transit in inferno. q̃i totalit̃ accabit.
a gloria comm̃. supple erit iudicis.
ad maximā cōsolationē. s. q̃i iudex a
talibus erunt liberi. Deo subditur.
deripat deus iudicet animā meam
de manu inferni. i. de potestate eius.
et loquatur. hic psalmista in p̃sona
añle mar. am̃ accepit me. dep̃l
a vita ul' alr. am̃ accepit me. i. me
recepit ad suam grām. **De timore**
176. hic exp̃dictis ponitur quedam
vtilis monitio. s. q̃ homo non tū-
tur seu admittitur. cū vidit aliquos
malos prosperari. et se talibus p̃i-
uari. quia totalit̃ erit oppositum i iud.
et hoc est q̃ dicit. **De timore.** q̃i m̃ler
et p̃uatus omnibus bonis. **Eni dñes**
fr̃is fuerit homo. vniens carnalit̃
et mondane. **Et cū multiplicata fue**

ut gloria dñis eius. in p̃entibus et
prole. **Qui am̃ int̃erit.** per mortē
ato et repente non sumet gl̃ia om̃ia.
nūq̃ dicit et plus significat. s. q̃ nulla
portabit. Deo subditur. neq̃ descendet
am̃ eo gloria eius. i. felicitas vite p̃i-
tis. **Quia anima eius in vita ip̃ius be-**
nedicatur. i. commendabitur ab adulato-
ribus qui assidue tibi. confiteb̃
tibi. et commendans. am̃ b̃ñficeris ei.
i. operatus fuens ad eius iuuam̃tem
porale ul' honorem. ul' aliquid s̃ile.
Thapibit usq̃ in progredies p̃m suoz.
descendens cū eis ad infernū. sicut fuit
iudicator p̃i hominū scelerū. et usq̃
infernū non videbit lūmē. **gr̃ia et**
gl̃ie. quia in inferno nulla est redēptō.
per hoc autem intelligitur oppositū
de iudicis. s. q̃ videbunt lūmē gl̃ie
et̃naliter. vltimo reprobis causam er-
roris hoim carnalium cū dicitur. **hō**
am̃ in honore eēt et c. Et exponat
sicut p̃ius. ad hoc enim repetitur.
ut p̃ hoc intelligatur q̃ est iudicis
memoria dignū. et debet in p̃mi i
cordibus hoim. **psalm̃ 9. ṽl.**

Deus deorum. hunc ps̃ in heb̃
et in iudicacōne iōm̃i p̃oint
talis titulus. psalmus asaph. et
secundum angustini. attribuitur
ei solum sicut cantor. quia fuit
vnius de principalibus cantoribus.
ut h̃ p̃mo ps̃. dauid aut̃ sicut actor.
secundum iōm̃i et om̃s hebreos
quibus in h̃ magis assensio. asaph
non tantum fuit cantor s. & p̃ph̃a.
et fecit hunc psalm̃ et plures ali-
os. ut videbitur infra. de materia
vero hunc psalm̃ dñt aliqui docto-
res. q̃ ist̃ ps̃ loquitur de datione le-
gis in monte synai ad quem venit
deus in igne tonitru et fulguris.
ut h̃r̃ exo. xx. Sed contra hoc videt̃

in m̃. 2
p̃l. significat

quia in principio huius psalmi dicitur
Deus deorum dñs loquutus est et no-
minat terrā a solis ortu usque ad occasum.
et ibi est finis primi versus. in hebreo
et in translatione iohanni in hebreum.
Ad dationem autem legis moysi dñs
vocavit dominus habitatores terre a solis
ortu usque ad occasum. scilicet tunc populum
inducit ad soli data est lex illa. eo quod
christus de illo populo secundum carnem erat
nasciturus. ut dictum fuit in principio
credi. Item in hoc psalmo non fit me-
tio de monte sinay. in quo datus est lex
moysi. sed solum de monte syon in
quo data fuit lex evangelica. quia
christus ibi docuit. et sic apostolos quoniam
sancti missi ad confirmationem evangelii
et legis. Secundum dicitur hic. Ex syon
spēs decoris eius. Item in hoc psal-
mo fit mentio de probatione sacrificii
novum veteris legis. secundum quod
dicitur nisia. Non accipiam de domo
tua vitulos et c. et postea. in quid
manducabo carnes carnes tauri
ui. et c. In datione vero legis in mo-
te sinay non fuerunt reprobatæ ve-
teris legis sacrificia sed magis institu-
ta et approbata. propter quod. in sa. heb-
us. dicit quod iste psalmus loquitur ad hunc
de rege messia. id est christo ante adventum
erit manifestus quia tunc fuerunt
multa mirabilia virtutis divina. in-
que erit vniuersi. scilicet quod omnes iudei per orbem
dispersi. qui in momento congregabun-
tur ad ipsum in iherusalem. et secundum hoc
exponit quod subditur. Congrega-
te illi caedes eius et c. Et sic contra ap-
plicat hanc ad finem prophetiam prout
potest. Dimittam. quod opio eius.
quoniam ad hoc quod continet salutatem
scilicet quod christus venturus sit in iherusalem.
et iudei congregandi ad ipsum. et ac-
cipiatur id quod est veritatis. scilicet quod

iste psalmus loquitur ad hunc de
rege messia qui est christus dominus.
et dividitur in duas partes. quia prima
describitur adventus christi. secundum
virtutem sui evangelii. ibi. Audi
populus meus. prima in duas sunt
duplicem christi adventum. scilicet in carne
vel in iudicio. et ad iudicium. et primo
agitur de primo. scilicet de caede. ibi. de-
us manifestat veniet. Cuius primi
scilicet dñi in prophetia aliquan-
do dicitur in scriptura prophetica et iho-
nes scilicet quia palus sunt prophetiae de-
tatis. et hoc modo dicitur in sa. ps.
lxxvj. Ego dixi dñs es et facti es
et omnis. secundum quod exponit sal-
uator. jo. ij. m. d. illos dicit deos
ad quos sermo dei factus est et c.
Secundum hoc igitur dicitur hic
Deus deorum dñs. id est ille qui est ve-
rus deus et dñs deorum. id est secundum
prophetiam. scilicet cum sit dñs omni-
um gentium. et cum sit dñs spirituum.
in quibus obediunt ei sicut filiis
seruis dñi suo. loquutus est. scilicet
humilitate pro nobis assumpta.
unde dicit iohannes. Primum qui
loquor vobis. Et nomine terram a
solis ortu usque ad occasum. hic est
finis versus ut predictum est. et est
finitus quod nominat habitantes in terra ab
ortu solis usque ad occasum. ad legem
evangelicam per se et per apostolos quos
misit in mundum. secundum quod
dicit ps. xviij. In omne terram exau-
sonus corui et in fines orbis terre
verba eorum. lex autem moysi fuit
data tunc uni populo. scilicet iudeis. Et
syon spes decoris eius. christus enim
docuit evangelium. in monte syon.
et ad eius confirmationem ibidem ipsum
sancti per apostolos misit. ex quo facti
constantes et loquentes omnibus

lingens. ut inde earent ad predican-
dum in omnis partibus orbis. sicut predic-
tum fuerat psa. 72. De syon erunt ler-
et obum domini de usum. et hoc est quod
dicitur hic. Et syon spes de consensu
quia puritas legis emigrauit inde de-
mutata est ad alias partes terre. De-
us manifeste. hic contra agitur de
aduentu ad iudiciam qui erit ualde
manifestus. secundum quod dicit
saluator matth. 24. sicut ful-
gur erit ab oriente in et per in occi-
dentem. ita erit aduentus filii hominis.
et hoc est quod dicitur. Deus mani-
festus ueniet. quia deus in humana na-
tura apparet in iudicio. in qua sunt
iudicatus coram pilato. et apparet
in forma gloriosa omnibus manife-
sta. et non silebit. quia profert sen-
tentiam contra impios. d. Ite ma-
ledicti estis. et pro multis d. uenite be-
nedicti patris mei. ut hic ait. xv.
ignis in conspectu eius erit delect.
hoc dicitur de igne conflagrationis
qui predest aduentum iudicis. Et in-
gratitudo eius tempestas valida. in qua
tunc quod admirabatur omnia creatura.
aduersum celum de iustitiam. quia
angeli cum eo descendunt ad iudicium
secundum quod perit dicit ait. xv. m.
filius hominis uenietus est in gloria
patris sui cum angelis suis. et tunc
reddet unicuique secundum opera sua.
et terram quia ad preceptum eius mor-
tui de terra resurgent. jo. 5. Omnes
qui in monumentis sunt audient vo-
cem filii dei. discernere populum su-
um tunc cum discernentur per ab-
impios. sicut legantur oues ab
edulis. et ibunt impii in supplicium
eternum. inquit autem in uitam eternam.
ut hic ait. xv. Ite subditur. Con-
gregate illi. i. xpo. scilicet eius. sicut

membra capta. et dngitur hoc librum
ad angelos sanctos qui erunt exerto-
res domini iudicij in hoc. Qui ordinat
testamentum eius scilicet sacrificia. duplex
autem est testamentum. uetus et nouum.
in uetere autem fuerunt multa sacrifi-
cia quia imperfecta. in nouo non est u-
nui perfectissimum in quo christus immolatur
. scilicet eucharistia quod instituit. est a
christo quantal ad id quod est ecclesie. et
contra sollemnitatem huius sacrificij.
multa sunt ordinata a sanctis patribus
noui testamenti. et eodem modo sunt de
sacrificijs ueteris legis et sanctis patribus
illius temporis. et isti patres et illo
aggabuntur. Andi populus. hic contra
describitur uirtus euangelij que co-
sistit principaliter in duobus. scilicet in actus
condicione. et sacrificij oblatione. qui
per condictionem actus omnia in pro-
bantur. et ad sacramentum eucharistie.
omnia sacramenta noue legis ordina-
tur. primo quod promittuntur. per uerbum. et secundum sen-
tentiā. ibi. non in sacrificijs. Entra pu-
erum sciendum quod propria condicio christi quod
est actor euangelij. est quod deus est et
homo uerus in una persona. unde di-
xit leo pp. pater autem est pater in filio
dei. si non humanitas et ut patris
negatur equalitas. humanitatem
autem declarant in homines
consecrando in natura passibili. dei
tatem autem. uerbis et factis o-
dendo. et hoc est quod dicitur hic in
persona eius. Andi populus eius et
loquar illi. christus enim in persona propria
predicauit filiis israel. et alii aliis per
dicauit. ut samaritanis tamen hoc sunt
ita ratio. quod quod in christo reputatur in
spectare. per quod dicit ait. xv. Non
sum missus nisi ad oues que peri-
erunt domus israel. Et testificabo
tibi. uerbis et factis. quod deus deus tuus

ego sum. deinde autem testificabis
est vobis. jo. x. Ego et pater unus sumus.
et in multis alijs locis. Alii factis fa-
ciendo miracula per imperium tanquam
potestate propria quod est solius dei
factis. sed dicit. deus tuus. quia na-
turam deitatis unitam assumpsit de po-
pulo israel. quia beata virgo descendit
de semine david. per hanc autem quod actor
euangelij declaravit suam deitatem.
firmitate dedit vobis et fratribus suis que
in euangelio continentur ad adeo
que est ipsa veritas non possit tradi
aliqua falsitas. Non in sacrificijs.
Hic contra ostenditur euangelij virtus
quantum ad eucharistie sacrificium.
et primo declaratur per hoc. sed con-
cluditur intentionem. ibi. Intelligite
hoc. prima modum quia primo ponit
sacrificiorum veteris legis etiam
ad. et sed sacrificijs nonne stabili-
bit. ibi. Immola deo. Certe primi sacri-
dum quod sacrificia veteris legis hinc
runt antequam usque ad mortem christi. et
extincte fuerint mortalia. poterant
tamen servari usque ad publicationem
novi euangelij. sed cum homines non po-
uerunt ibi fidem. post publicationem
autem euangelij. sunt mortalia.
dicit ergo. Non in sacrificijs tuis. scilicet.
et arguam te. tanquam repulchrum
tem si omittantur. et hoc a tempo-
re passionis quia usque tunc per of-
ferenda erat et dei obedientia. ho-
locantur autem tua in conspectu meo
sunt semper. In hebreo et in tunc
ne hominum in hebreo habetur. Et
holocausta tua coram me sunt
semper. et ad id quod dicit. Ka sa.
et vult idem hinc copulatur. et
li. non est in principio usque. hic
relinquitur. et est sensus. et ho-
locantur tua non sunt coram me

semper. de cetero non sunt michi accepta.
et hoc modo loquitur scriptura
psalmo precant. Udatur. Non dabit
deo placationem suam. et precium
redemptionis anime sue. sed intelligi-
gitur non dabit. ne supra dictum est.
non accipiam de domo tua vitulos
et c. q. d. sicut sacrificia veteris legis
non sunt amplius michi accepta na-
ture obedientie. ita nec ideo indige-
re nec a peccatis alium tiorum. quod eis in-
digam. Quia omnia alia tam do-
mestica quam siluestria mea sunt. Co-
gnovi omnia volatilia celi. hoc dicit
quidam. Aliquibus autem habent sa-
crificia. scilicet de turribus columbis
passeribus. Et pulcherrimum agnoscere
autem est. quia habent oblationes
in lege de frugibus. si esuriero non
dicam tibi. si ita est quod esuriero
non oportet quod a te aliquid petam
aut omnia in potestate mea habeam.
si quia sicut deus non indiget ali-
bus. per defectum rerum. ita nec ex
condicione sine natura aut repugnat
comedere et bibere inquit deus. jo-
sequitur. Quid manducabo et c.
q. d. non. Immola deo. hic
declarat. sacrificijs nonne legis
stabilis et primo immolatio hinc
sacrificijs papitur. secundo minister
indebitur excluditur. ibi. primum.
Certe primi sciendum quod christus in-
staurando eucharistie sacramentum. filius
pater hinc sacrificijs eternum. scilicet
quod dicitur. hic. xxi. Cum dixisset
hoc est corpus meum quod pro vobis
traditur. statim subdidit. hoc fa-
cit in meam commemorationem. et
hoc est quod subditur hic. Immola
in deo sacrificium laudis. scilicet sacrificium
eucharistie quod immolatur ad lau-
dibus dominis. et redde altissimo

nota tua. que promissa in baptismo
quantum ad omnes catholicos et in
sacramento sacri ordinis ut professione
religionis. quantum ad clericos et reli
giosos. q. d. in istis sacramentum eucha
ristie non recipitur digne a lapsis. et
inferioribus. nec administrantur a
militibus ecclesie et sibi subditi.
Et inuoca me. si facis ista. in die ai
bulla domus. i. temptacionis. Et etiam
te. quia sicut dicitur prima cor. x. fidelis
deus qui non patitur vos temptari.
supra id quod potestis. et faciet ut tem
ptatione. prouentui ut possitis sustinere.
Et honorificabis me. digne recipiendo.
ut ad ministrando sacramentum eucha
ristie. Pada. hic omni. mite indebi
tis excluditur. ann dicitur. pada a
dicit deus. ipm repellendo. Quare ai
enarras nuntias meas. cum glori
in missa recitando ut exponendo. Et
assumis sacramentum meum per os tuum.
quia epla et c. quedam sunt in missa
accipiuntur pro maiori pte de ueti
ut nouo testamento. Tu uero odica
disciplinam. mandata seniorum con
spue. et eam mea. ideo subdit.
proieci sermones meos in uentum.
quod explicat magis in psalms. d.
si uidebas furtum aurebas ai eo. in
fuito eius pnapando. uel exemplo
illius. furtum aliud conuictendo. se
quendo concupiscentiam oculorum. et ai
adulteris poratione tuam puebas.
sequendo concupiscentiam carnis. Os
tmi hmdant malicia. i. malis lib
et sibi. sequendo sibi in te. unde
sequitur. Et lingua tua conuincat
dolos. in hebreo hebreo. hebra. blas
phemiam. pati cum blasphemie p
cedit ex magna elacione sibi. se
quid autem letam man istud
refertur ad deponem pnam. ai

dicitur. Et lingua tua continebat do
los. i. colorabat falsa et mendacia ad
proximi deponem. sedens aduersus
frem tuum loquebatur. falso accusando cum
in iudicio ut multipiose ipm obmagi
do. Et aduersus fratrem matris tue. i. ad
uersus catholicam ecclesiam matris tue filium.
ponebas scandalum. pbandu ei occasio
nem ruine ex libris tuis malis et fals.
scandalum cum est dictum ut tam in p
tatu pluris alteri occasionem ruine q
aut omnia ista mala pdicta sunt in mil
tis ecclesie militibus. tam deicas q religio
as malis. appet ad sensum. et ex hoc
pbandu laicos et simplicibus matrem
scandalu. hec fecisti et man. quia deus
mala ista statim non punit. et frequet
differt secundum ordinem sapientie
sue. et ideo uidetur. malis. q no debeat
malis punire. Deo subditur. Existi
uisti iniqui q ero tui similis. i. q non
displicant in peccata tua eo q no
statim punio ipm. sed expecto tempus
debitum. Deo subditur. Arguam te.
saltem in morte. et naturam contra fa
ciem tuam. p remotum consue qui
est magna pena in dampnationis. ip
quod uocatur diuis consue moris
et condens continue. pl. lxxv. Ver
umis eorum non mouetur. et ignis
eorum non extingetur. Intelligite.
hic ultimo ponitur intentio confusio
conclusio. quia pdicta ad hoc sunt
inducta. q malicia mortem corrigant.
et sic p sacramentum eucharistie quod
dicitur. uiaa. ad pnam deducantur.
et hoc est quod dicitur. Intelligite hec
qui obliuiscimini deum. eius mandata
contempnendo. nequi impiat. nos de
piti uia. Et uo sit qui eripiat. q i
inferno nulla est redemptio. sacrificium
laudis. i. eucharistie ut dictum est. ho
norificabit me. si pmissa debita p

2.
no. qm 2
pand. lxxv

tenaa. irapiatur. et admiscetur. et
illuc iter quo ostendam illi. In virtute
huius caritatis. salutem dei. i. vita
beata in qua est salus nostra ad quam
pducatur etc. *psalmus. 1.*

Merite mei deus. Hinc psalmo
premittitur talis titulus in
hebreo et in translatione iohanni. et de
cetero per talem modum loquendi.
intelligatur. translatio iohanni. in he
breo ut vnius scribitur. Ad victori
am psalmi dauid cum venit ad eum na
thani propheta qui intravit ad bethsabee.
Cura quod sciendum. quod hoc non fuit
immediate post adulterium cum bethsa
bee sed qui post mortem eius. deo accepit
in uxorem bethsabee. tunc enim venit
nathan ad arguendum dauid. ut he
sodo. x. rj. Et tunc dauid peccatum
suum recognoscens dicit. peccavi domino.
Et de penitencia illa fecit psalmum. et
sic per actor et materia huius psalmi.
qui dividitur in duas partes. In prima
dauid petit culpe remissionem. In secunda
vero restitutionem. ibi. Asperges me.
Hec autem ista duo sunt idem in re. quod
non remittitur culpa nisi per gratiam
iustificancem. differunt tamen ratione. quod
remissio culpe respicit maculam que
abiatur iustificatio gratiam que ac
quiritur. prima in duas. quia primo
pouitur. imploratio remissionis. se
cundo ad hoc induatur. allegatio
multiplicis per suasionis. ibi. Quoniam
iniquitatem. Cura primo dicit. Con
fite mei deus secundum magnam
miseriam tuam. secundum argumen
tum miserie nostre. et ideo deo
implorando magnam misericordiam. con
fitemur suam magnam misericordiam.
et in hoc ostendit cum sine culpa gra
uitatem. Et secundum multitudinem
miserationum tuarum. implorando mi

serationum multitudinem ostendit sine
culpe multiplicatam. quia primo
peccavit adulterando. secundo per
summi celare volendo. tunc in modo
celandi quia volebat introducere
falsum heredem. inducens unam
ad dormiendum cum uxore sua. ut
sic puer conceptus de dauid. ascer
retur. quanto in hoc quod non potuit
hoc facere. unam fidelissimam mul
terem suam fecit occidi perditione. quod
quia occasione mortis ipsius. plures
alii de seruis dauid fuerunt mortui.
ut he. ij. x. ij. Amplius laus me
et c. in hoc enim quod petit amplius
locutionem et modulationem. ostendit per
actum sui diuinitatem. maxime
enim in uerbis recte conuenit
de facili ablinitur. sed in ueritate de
difficili. a tempore autem quo dauid
dauid commisit adulterium cum beth
sabee. usque ad reprehensionem per na
thani. fuisse annis noli cunctis.
quod per hoc quod per quem acci
pat bethsabee de dauid. iam erat
natus. vii et dicitur et nathan. filius
qui natus est tibi morte et morte
an. Quoniam iniquitatem. hic con
inducitur per suasio. ad impetrandum
dictam remissionem. et prima acci
tur ex parte vere penitencie ipsius da
uid. per quod deus peccata remittit. et
hoc est quod dicit. Quoniam in
iniquitatem meam ego cognosco. quod dauid
sciret mei quod iniquitatem meam tanquam
vere penitens. recognosco. Et primo
meum contra me est semper. i. horum
in me est. sicut adulteris existens
continue contra me persequitur.
Secunda ratio accipitur ex parte ve
ritatis dñe ad quam pertinet impie
quod promissit. promissit autem
deus dauid ante peram predictam. quod sit

mairet regni eius ad posterum. et q
 filius suis edificaret templum. 2. a.
dui. quam promissionem multi
 dicebant impediam et frustratam
 p^o vne occasione. p^o quod dauid
 ad p^o sui remissionem. allegat dic
 te promissionis sciendam dicens.
 tibi soli peccavi. c. tanq^m iudici et
 punire peccata. peccavit eni contra
 vnam et alios occasione hui^o inter
 fectos. n^o quia erat rex. non habebat
 superiorem qui posset eum punire n^o
 deum. Et malum coram te feci. et
 subintelligitur remitte michi. De
multificatione in sermonibus tuis. i. ut
 promissio tua michi facta implea
 tur prout dicit mani veritatem. et
 vni^o cum iudicatis. faciendo con
 trarium illius q^d de te indicatur a mi
 his. c. q^d tua promissio n^o fuit. sic re
 tractata. in hebreo h^o. Et monda
beris a iudicatis. i. apperbis mundus
 adimplendo promissu a^o a^o de te a mi
 his. indicatur contrarium v^o p^odicto.
 terna persuasio accipitur ex h^oana
 fragilitate ex qua p^ou^o eius est
 remissibile. non sic aut p^ou^o an
 g^oli in quo n^o est talis fragilitas. et
 hoc est quod dicitur. Ecce enim inq^m
tu habes conceptus sum. quia homo
 descendens ab adam p^o carnalem ge
 neracionem. in vni^one aie ad corpus
 contrahit originale peccatu. quod
 est ad p^ou^o actualia inclinatum
 vne fontis vni^omentis t^o null^o
 qui mondati sunt ab originali
 iniquitate est culpa. Et in p^ou^o co
cepit me mater mea. repetitio est
 eiusdem ad maiorem repressi^oem.
 quarta aut persuasio accipitur ex di
 na veritate. et est eadem a^o scda. re
 petitur t^o h^o sub alijs v^ois. eoq^d
 est efficacior alijs sicut col^o fit in

persuasionibus q^d id mag^e efficit c^o
 alijs v^ois plures replicatur. dicit
 igitur. Ecce enim veritatem dilexisti.
 in quibus ip^o veritas. q. d. et sequenti
 datus est q^d promissiones tue verita
 centur. inarta et occulta sapientiae
tue manifestasti mihi. ad occulta eni
 diuine sapientiae p^ouenit futura conti
 gena. de quibus erat promissio p^o
 dauid facta de successione regni i filiis.
 et de descensu xpi de semine eius. q. d.
 docet ut ista impleantur que n^o im
 plement^o nisi p^ou^o n^o remittentes.

Asperges me domine. i. asperges he
 brei n^o h^ont optatum modum. s. pro
 eo vtiuntur futuro indicatum. Psopo
et mundabor. loquitur de munda^one
 spiritali p^o modum emundac^onis cor
 poralis quia emundac^one quia e
 mundacio leprosa et contaminata et
 tactu mortuam. fiebat ann^o p^olopo.
 ut h^o m^olentico et m^ohor confectur
 dauid se manuisse leprosum et mort^o
 spiritaleni. lauabis me. i. laues
 me aqua graue tue de qua dicitur.
 czech. xxxvi. effundam s^o nos aqua
 mundam. et mundabimur ab omibz
 inquinamentis n^ois. Et s^o inueni
de alba. quia dealbacio spiritalis
 maior est corporali et melior. quia
 ibidem est et manus et melius.
 quanto spiritalia corporalibus p^oferu
 tur. secundo patet dauid sp^ou^o p^ohie
 qm ab eo recesserat p^o p^ou^o p^odicta.
 d. Auditiu meo dabis gaudium. et
 leticiam. i. de gaudium auditiu
 meo p^ohor q^d facias me audire an
 tibus mentis reuelaciones tuas

sicut autem. Et exultabunt ossa humiliata. i. mutabunt exultatio in mente mea. q. reddabit ad corpus meum in tunc humiliatum. quia ex penitencia dauid iacuit in terra. R. vii. Auerte faciem tuam a peccatis meis. ut non aspicias ea. amplius ad puniendum. Et omnes iniquitates meas dele. sicut deletur scriptura de quibus non auatur. et q. hoc non potest fieri sine gratia misericordie. ideo repetit peccatum iam positum de misericordia ne per gratiam sit affectuose peccantes frequenter replantent suas peccationes. Ideo dicit. Domine non in ira mea. et dicit ira quia gratia misericordie de potentia subiecti non educatur. s. in anima a deo creatur. Et spiritus rectus. i. recte tendit in deum. In uisceribus meis. quod sit per gratiam reformationem. scilicet preat peccatum de gratia psalm. d. Ne proicias me a facie tua. scilicet habedo a me a facie tua. et omni casu tu. s. psalm. ne auerfas a me. in non reuertendo. quia adhuc tunc auerbat ipso. Ideo subditur. Fecit michi misericordiam saluans tu. i. saluare animam me leuans. et qui per uaporem. i. qui scis. confirma me. seruando me a re ad meo. Docto iniquos. hic conuad ad predictam peccationem impenitentem dandam induatur multiplex persuasio. et prima accipitur et per bonum et alios deruandam am dicitur. Docto iniquos uias tuas. q. d. si michi penitenti gratiam tuam reuocans. homines inquam et per uiam misericordie per interuenit et sequitur uias tuas. i. misericordiam tuam. et inuenit ad te conuertatur. per penitentiam et dicitur in psalm. prope peccantes contra deum. inquit uero contra proximum. ad frequenter unum pro alio accipitur. scilicet per uiam

suo accipitur et bono quod euemet in dauid deum laudando et reformatione sue miserie. et hoc est quod dicitur. habeat me de sanguinibus. i. a pena mortis quam manui per effusionem sanguinis dicit et aliorum occasione eius interfectionum. Et exultabit lingua mea iustitiam tuam. uel q. debet dicit misericordiam tuam. ad hoc dicitur q. moribus operibus de semper secundum comitatur misericordiam et misericordiam. et ideo cum dicitur hic. misericordiam tuam. sub intelligitur uiam reformationem. et sic sunt in psalm. q. d. dauid non habet tunc pena mortis quam in auctore in psalm. persona tuam cum habet in persona filii nati de deo et carne. ut habet psalm. R. vii. Cum hoc et per peccatum meum uenit sustinuit a filio suo absalon contra eum mortem. in penam huius peccati. sicut dicit psalm. R. vii. in uisceribus aduersum et malum de domo mea erit. Domine labia mea aperis. i. aperis ut supra dictum est. et in hoc per dicit reformationem gratie. quia illi soli qui sunt in gratia potest debere coram deo aperire ad ipsum laudandum. quia non est speciosa laus more peccatoris. et. xv. Terna persuasio accipitur et per penitentiam ipsius dauid ad satisfactionem dei. que notatur ad dicitur. quoniam uoluntates sacrificium dedisti in uis. i. pacis etiam et sumi facit. Cum quod sciendum q. sacrificia ueteris legis non erant deo accepta de se. sed tunc et fide et deuotione offeruntur. in quod dicitur psalm. m. Repperit deus ad abel et ad numerum eius. quia non repperit ad numerum nisi per bonum in offerentis. et ideo dauid ad remissionem peccati non erat in statu offerendi. ita q. sicut homines eorum deo accepti. remissio autem peccati. accipitur et contritione sufficientia. jo

in ydian. sacrificia deo quis contribu-
latus et c. quia sacrificia deo oblata
non erant accepta nisi pcedente con-
tione debita. quare aut pualio
nampiat et diua uirtute. quia deus
ante promiscuit dauid templum edi-
ficandum p filium suu nascitum. ut
h. scando. x. vii. Q. impletum no
fuisse. si dd' p' p'au' vne morantibus
set sedm rigorem mte. quia deat de
iun adimplere promissum. p' hoc
allegat dauid. d. lingue fac dñe in
bona uoluntate tua. i. pcedens ma-
gis scandum dulcorum mte q' sedm
rigorem mte. non. i. mona non. et
que sit illa bona uoluntas. dñd' dicit
ut edificetur muru nrm. i. muru tem-
pli in nrm p filiu memu. quod fuit
edificatu in illa pte ubi est mons sy.
ti omi hoc clausit salomon nrm tu
phia mmo ut dictu fuit. m. is. m.

Tunc acceptabis sacrificia iusticie. i.
post iusticiam mte mee. sacrificia
autu mte eut tibi acceptabile. ut p
h. hoc refert ad sacrificia saloms
oblata in templo edificato. quorum
acceptationem deus dñd' p deatulu
igne de celo super ea. ut h. scando. x.
vi. Tunc imponent s' altare tui
uiculos. ex tunc em ai maiori deno-
aone et fiducia obtulerit ibi sacer-
dotes sacrificia. psalm. 1.

Quid gloriaris. hunc psalmo
pmitatur talis titulus i he-
breo. Ad uictoriam ps dd' qui uenit deo
pdumens et ammauit saulu. et di-
cit ei. uenit dauid in domu achime-
lech. et in tñclacoe idimmi ponit
aailus eiusdem sentencie. i. nla ali
quantulum fuit mutata. de hac
aut ammauacione h. pmo. f. m.
Quia aut saul turbatus de hoc q'

dauid enasit. manus eius. coq' uer-
te tenus suis tñq' fauoribus ipius.
ne deo dñt saulu q' uideret dauid in
domo achimelech sacerdas et q' de-
int ei panes et gladium. adiuuans
eam salum sicut modus est relato-
rum. i. q' achimelech gladius prode-
derunt. sicut ibidem plenus fuit ex
positum. p' quod saul mte mte
sacerdotes et uxores et puulos conu-
ocadi. et ammauacionem deat. an-
nuntiois deo cum suis satellitibus
fuit exaltor ut ibidem h. et de hoc
fecit dauid psalmu istum. et diuidi-
tur in duas ptes. quia pmo malicia
deog arguitur. scando inuocata
dauid oñdian. ut oppoita nrm se po-
ta magis elucetant. ibi. Ego au-
tem. pma mte quia pmo dauid
arguit deog maliciam. scando p'dat
penam. ibi. p' ea deatuet a. tñd' oñ-
dit ualutatis consequam. ibi. uide
hinc mte. Quia pmi dicit. Quid
glaris in malicia. q. d. l. x. et p'ssi-
ma gloria quia pma est illorum
qui p'caut ex certa malicia et li-
ti signu. i. h'is gñat. est delecta-
ao in opre. scando eth. p' quod di-
proh. i. Qui letantur cum malefe-
cerint. et exultant in rebus p'm-
inis. Qui potens es in iniquitate.
i. potenter et tanta iniquitatem. sa-
cerdotes uxores conu ac puulos. om-
dendo ut dictu est. In hebreo et mte
lacoe ionim sic h. Quid glaris
in malicia potens mte dei tota die.
ita q' li tota die. q' est p'mapm n-
sus scandi mte lacoe nostra est
fins pmi. In hebreo et in tñclacoe
ionim et est sensus. Quid gloria
is in malicia potens. i. gloriaris
eo q' malicia tua potenter extinta i

operis in sacerdotum occasione. in sen-
cordia dei tota die. .i. misericordia dei que to-
ta die sustinet te in vita. debuisset
te irruisse a tanta malicia. tota
die in iusticiam cogitant lingua tua.
In hebreo + in iusticiam idem ac
incipit istus iste. insidias cogitant
lingua tua. si non mutatur sen-
tentia. iste enim dog. q. continue
insidiabatur dauid et amicis eius
ipsos saul falso accusando. quod
erat insidius. sicut novacula acuta
fracta dolium. novacula v. acuta
ta auferit pilos quasi insensibilis.
dog. aut sic dolositates suas colo-
rant. q. saul no. papiebat. et quia
facebat hoc ex his qui causat
delectacionem in opere ut dictum
est. ideo sequitur. Dilecti mahad
et c. et p. lra. dilecti omnia uerba
papitacionis. .i. uerba saulis quibz
papitane precipit sacerdotes occi-
di. ad quod enim induxit lingua
dolosa. ut p. p. dicta. Propter
ea. hic conit. dauid in sp. p. phico
p. dicit ipse dog. penam dicens.
p. ea destruet te. in finem. l. mo-
dis potens ann. rege. euertit te.
et emigrabit te de tabernaculo tuo
animam de corpore auferendo. qd
fuit impletum in monte golgotha
v. dog. nisto dei iudicio interfecit se.
prout dictum fuit p. mo. R. ultimo.
Et radicem tuam de terra vimen-
ti. hoc fuit impletum q. dauid
fecit interfici filium dog. in quo se
uabat post mortem suam manere
sicut in quadam radice remanente
ut dictum fuit p. mo. R. ultimo. et
scd. R. i. Videbunt iust. hic co-
sequit. ponitur uarietas consequen-
tia in hoc q. iust. uidentes p. m. co-
nem iniquorum. et hoc magis fir-

mantur in bono. et contempnunt
prospexitatem malorum. et hoc est
quod dicitur. Videbunt iust. .i. dog.
destructionem. et timebunt magis of-
fender deum qui ari. et si cum ius-
tibus contempnentes eis prosperita-
tem preteritam. et dicunt. ecce ho-
mo qui non posuit deum adiutorem
suum. per bona merita. sed spera-
uit in multitudine diuitiarum suarum.
quas male acquisiuit saul adula-
do. et numeris ab illis qui habuerunt
godan ann. rege male accipiendo. et
perierunt. ad tempus. quia me ser-
uos saul erat potensissimus. ut hi
p. mo. R. xxi. In nauitate sua. quia
prospexitas eius tunc uelud um-
bra. Ego autem. hic conit. o. l. d.
tar ipse dauid innocentiam. quia
p. dog. et saulis maliciam. non
relinquit suam innocentiam. qd
p. ex hoc q. saul bis in manu sua
tradito bis a morte peperit. ut hi
p. mo. R. xxiii. et. xxv. et hoc est
quod dicit. ego autem sicut olma
fructifera in domo dei. non est. p. l. r.
intelligendum q. aliqua arbor
olma est in domo dei quia p.
tur deus. xvi. Non plantabis in
me altare domini dei tui. neq. uia
arborum. s. p. olmam fructiferam.
hic intelligitur oleum qd de fructu
olme exprimitur. quo lucerne
in domo dei replebantur. scdm qd
dicitur. leuit. xxiii. precipit fi-
liis israel ut afferant oleum de
lignis oliuarii purissimum. ad co-
finandas lucernas. Lucernas. ista
rum autem lucernarum aliquae ar-
debant de nocte et de die. l. plures
ardent. de nocte. et g. sensus.
ego autem sicut olma etc. .i. sicut
fructus olme est fomentum l. his

continue in deo dei. sic innocentia mea
lucet coram deo. nec extingetur p
doce ul' sanctus nequicia. Quoniam in
mia dei metui et c. i. non tui mudi
ta presentia & i' in iustitia. Ideo subdi.
Confitebor tibi in seculum. confessi
one laudis. quia facta in iustiam in
presentia. Et expectabo nomen tuum.
in futura retributione iustorum. Qui
boni est in conspectu sanctorum tuorum.
qui laudant continue nomen tuum.
sz in conspectu iniquorum non est
boni qui frequenter iuris et factis
blasphemant ipm. Clamorant
autem posset exponi ps iste de quolibet
iniquo detractore. qui p detractiones
et adulationes suas. exaltat aliq
potentem. ad innocentem psecutionem.
pro quo consequitur finaliter pena
etiam. et al hoc & alii temporalem.
et ad hoc consideratis p'dictis pot de
facti applicari hinc hinc ps. ps. ii.
Dicit insipiens. hinc
psalmo in hebreo
premitatur talis ti
tulus. Ad victoriam
si mahalat cruditas
dauid. et dicunt aliqui hebrei q ma
halat est nomen instrumenti mu
sicæ cui appropinquat. cautis hinc
psalmi. Alii autem dicunt q sig
ficat chorum. et hoc nro accipit id
nimis in iustificatione sua. ubi ponit
talem titulum. victori p chorum
cruditas dauid. secundum q hanc
significationem quam acceperunt
similis hinc titulus est. q dauid fe
cit hunc psalmi detrahendo a cho
ro leuitarum. ai quodam conatu
victorie. sicut supra frequenter e
expositum. In aliquibus libris
in titulo p'dicto additur pro amalech
sz hoc est falsum quia hebreus &

ionianus non hnt. nec psalmi
iste fuit factus contra amalech. ut
videbatur in processu. Sacendi
q' q' psalmis tertius dauid est mi
tum similis isti in smia et abis. ut
p' in iustitia. p' quod dicit. ka. ca.
q' dauid fecit hunc psalmi con
t'ntum qui destruxit psalmi septu
secundum. et populum iudaicum
p'mi interfecit. et p'miam. sicut
fecerat psalmi. xii. contra nabu
godonosor regem babilonis. qui
p'mi templi destruxit. et populi
captiuitatem. dicit. ka. ca. q' in ad
uentu messie templum edificabit.
et iudei p' orbem dispersi ibi imo
mento congregabuntur. sz hoc e
falsum et erroneum. ut sup' dauid
est frequenter. p' quod psalmus
iste potest exponi de afflictione
iudeorum. p' regni grecorum. et q'
multa iudei fuerunt interfecit et
multa captiuitatem. et maxime tem
pore antiochi ulianis. p' quo
tyrannidem iudei qui remanse
runt in terra fugerunt ad mon
tes et ad alta loca relinquentes
omnia que habent in manibus
et in illis. ut hic p'mo mach. lxxv.
Ab hac autem memoria miseria
sen captiuitate fuerunt iudei
p' machabeos qui ciuitatem et te
plum recuperant. et infideles
deinde finibus eiecit. quod p'
indens dauid in spu. fecit hunc
psalmi qui diuiditur in quatuor
ptes. quia p'mo describitur g'oz
et sp'alis antiochi mahaa. secun
do examinatio d'ina. ibi. Deus de
celo prosperit. t'io debita pena. i.
none facit. et quarto liberatio
populi et dei mia. ibi. Quis dabit.
Curia p'mi dicitur. Dicit ilapies

.i. antiochus non est deus. quia cul-
tum ueni dei a monte de urini & am-
tatibus iudee. et ydolum posuit
si altare dei. ut hi pmo machi. i.
et co fco et uerbo negabat unum
deum. corrupti sunt. pco lumine.
gra em erant luxuriosi. et de antio-
cho nobili qui fuit figura autpi
di spaliu daniel. q. me. Et erit in
concupiscencijs feminarum. Et ab-
hoiabiles fa sunt. pco ydolatrie
quod notatur ab hoimao frequer
in scriptura. et de antiocho dicitur
pmo machabeor. i. q edificauit
ab hoimandi ydolum si altare dei.
non est qui faciat bonu. i. meritu-
um quod fieri non pot sine fide et
caritate. i. alii fecerunt aliquod bonu
de genere. non est usq ad vnu. hoc
non est in hebreo nec in iusticia
ionnu. sed in iustia ponitur. v. expone-
tur. deus de celo. hic conr. ponitur
examinaco iustie dimitte ami dicit.
Deus de celo prosperat si filios hoim.
q. nichil penitus latet ipm et hoc
spaliter dicitur contra illos qui ne-
gabant diuinam providenciam
se extendere ad actus hlanos. ut
videat si est intelligens. per uera
cogniconem. aut requirens deum.
per bona operaconem. quales aut
inuenti fuerint subditur. omnes
deficiant. a iustitudine iustie.
simul in vales fa sunt. i. mepti
sunt ad cōsecucionem vite beate. si
aut mediana dicitur in iustis. que
est mepti ad cōsecucionem iustiti-
as. Non est qui faciat bonu. expona-
tur ut supra. nō est usq ad vnu.
q. duplicat exponit vno modo in-
clusiue. ut sit sensus q. nec vni-
us talis reperitur in eis. quia

sine fide impossibile est placere deo
q. Alio modo exclusiue. ut sit sensus
in omnibus populis. non est in-
vni qui de deo heat. he legem dani
et altum. i. populus iudaicus. au-
data fuit lex in monte synai. de qua
dicitur dicitur. in iustia psalmo cuncti
mo. xvi. non fecit taliter omi uero
ni et iudicia sua. non manifestauit
eis. **N**omine tacet. hic consequit
ter ponitur determinaco pene de bit.
am dicitur. nomine tacet omnes q.
opritur iniquitatem. q. d. ino-
pi tacet dei iustiam per pene iust
gende experientiam. vnde in psona
talium dicitur. sapie. v. iustia sum
in via iniquitatis et ydionie et
et subditur. post ea. talia dicitur hi.
qui in iustia positi. Qui denotant ple-
bem meam ut abini pons. i. ita de
lectantur in spoliacione et occasione
innocentium. ac si comederent boni
tribum. deum nō inuenerunt. qm
non crediderunt in eum. ip quod di-
atur. po. x. Qui inuocabunt eum
in quem non crediderunt. **N**ic hept
dixerunt amore ubi non fuit timor.
scandim quod caritur. p. xv.
xviii. fugit uipus nemine p. lq.
te. ip enim mala que fecerunt. tunc
in omi loco s. insidiam. et in omi
abo improuari. ip quod dicitur. lxx.
sed de consolacione de d. p. l. q. i. p. r.
no. qui ip mala que fecerunt. em
in continuo amore cortis sue p. l.
lorum expertus tyrans. regni me-
tus pendens si uerticem gladii
terrore salant. ai. n. quidam am-
tus suis dicitur eum felicem. se
at eum sedere in solio regali. et op-
tima alaria fecit apponi. et sup-
caput sedentis gladium acutissim.

tunc filo apprehendi quem papicis il-
 le qui sedebat. nullo modo comedere po-
 terat sed p[er] more amebat. et palpi-
 tabat. tunc dixit ei dionisius. quo-
 dias me felicem qui continue sū in
 tali statu quali tu es modo. quā deus
 dissipavit ossa eorum. i. virtutem
 eorum. qui hoib[us] placent. sicut de
 vane gloriosi applausu. homin[um] et
 adulacombus delectati. de d[omi]no v[er]o
 placito non curantes. in hebreo h[ec]
 d[omi]n[u]s dissipat ossa obliuiscit te. et in
 m[em]oria[m] iomin[um]. Enuandauit te.
 et idem est. et refertur ad antiochi
 et eius c[on]statum qui obsecravit et
 destruxerunt amicitias iude. et ip[s]i po-
 cauerunt fugati et debellati a ma-
 chabris. et antiochus miserabiliter
 mortuus fuit in montibus. videns
 enim de auxu h[uius] ossa collisa. et
 n[on] mirabiliter mortuus est. ut h[ec] 2.
 machab[us]. iv. Confili sunt quā deus
sp[er]auit eos. inquantū enī ferebat
 antiochus ex langore adeo immo-
 b[ilis] q[uo]d eius f[er]ore c[on]statu grauiatur.
 ut ibidem h[ec]atur. quod erat maxi-
 ma confusio s[ed] et t[ame]n c[on]statu. Q[ui]s
dabit. hic coll[ec]t[ur] de scribitur. populi
 liberatio ex dei m[er]ito. et loquitur d[omi]n[u]s
 p[er] modum optantis ad exprimendū
 desideriu[m] liberacōis. d. Quis dabit
et sion. i. et h[uius]modi sen[te]ntia
 tibus in templo quod erat in monte
 syon. salutare isrl. i. remediū cōf[er]re
 antiochi et eius c[on]statu. et hoc
 fuit ad impletum. quā d[omi]n[u]s de-
 dit constantiam et audaciam ma-
 chabe et filijs eius ad pugnandū
 pro populo. quā machabeas fuit sa-
 cerdos ministrans in templo quod sit
 in urbe. ut h[ec]atur p[ri]mo mach[us]. scd.
Enu adu[er]tent d[omi]n[u]s asp[er]itate

plebis sue. inductam paup[er]um. et
 ulcabit iacob et letabitur israel.
 quod f[aci]t fuit quando iudas macha-
 beus et populus qui erat cum eo.
 reu[er]rata ciuitate iudaica erunt
 templum iedificantes altare. et
 n[on] illud offerentes cum gaudio ma-
 gno. ut h[ec] p[ri]mo mach[us]. iii. unde ibi
 dem dicitur. et f[aci]t est leticia in
 populo magna valde. Canonic[us] aut
 potest exponi p[er] ista de quib[us] p[ro]d[ic]t[ur] i
 malis suis obstinato qui n[on] confitea-
 tur deum i[st]is. negat t[ame]n f[aci]t. scilicet
 illud ap[er]t[um] et t[er]t[er]io p[ri]mo. Confiteat[ur]
 se nosse deum. f[aci]t aut neguit. an-
 machabeus deus examinat et punit.
 et innocentē de manu eius eripit.
 et h[uius] sentencie de facili consideratis
 p[ro]d[ic]tis p[ot]est h[ec]a applicari. psal[terium]. h[uius].
Deus in nomine tuo. h[uius] p[er]
 h[uius]modi talis titulus in he-
 breo. Ad victoriam in organo erudi-
ao dauid quā uenerunt zipli. et d[ic]e-
 runt sauli nonne dauid abscondit[us]
 est p[er] nos apud uos. ut h[ec]. i. v. xxv.
 et. xxvi. Quāuis cecit de tribu iuda
 sicut et dauid. n[on] infanore regis u[er]o
 fuerunt eimi tradere in manu eius.
 et sic et hoc titulo p[er] actor et matia
 h[uius] psalmi in generali. p[er] hoc aut
 quod dicitur in organo. significat[ur]
 q[uo]d cantus h[uius] psalmi appropriatus
 erat instrumento musico quod dicit[ur]
 organa. titulus t[ame]n consilis ponitur
 in m[em]oria[m] iomin[um]. et ponitur ibi
 in psalmis. l. cantus pro iuda. sicut
 dictū fuit sup[er] psalmo. iii. Qui
dicitur iste p[er] in duas p[ar]tes. q[uo]d p[ri]mo d[omi]n[u]s
 posuit suam deprecationem. secundo
 ut sit magis erandibilis. facit deo
 notum sen[te]ntiam promissionem. ibi. u
limitare. Cui p[ri]mo dicit. Deus in

nomine tuo. i. in virtute nominis
tui a me inuocati. salui me fac.
a ziphis michi insidiantibus a
caute et vris eius me psequēdibus.
Et in virtute tua iudica me. i. pro
me. conseruians meam innocentiam
et pūuens eorum maliciā. Deus
exaudi orōem meam. p. condescensū
tue saluacōis. auribus pape urbi
oris mei. loquitur de deo more hoīs
qui inclinat aurem ad precationem
quam multo exaudire. Qui aliam in
siurētiū adūsum me. i. ziphis vo
lentes me prodire. et in hoc alienati
sunt a me. quāuis sint de arbu mea.
Et fortis quesierūt aīam meam. i.
saul rex et exātus eius. et non p
suerunt deum. aī conspectū suū.
quia dei timore postposito. querunt
me innocentem mēfice. Eae enī
deus adiūuat. i. spero q. me adiuua
bit in hac tribulacōe. Et dīs su
scryptor est anime mee. i. conseruator
vite me. Auerte mala inimias me
is. i. auerte mala a me. ab inimias
contra me cogitata. Et confite
re conui capita. scilicet quod dē
pū. q. ca. in insidiis suis capieūt
iniqui. Et inuēntate tua dīpde
illos. i. ita quod non possint pfacere
quod cogitauerūt contra me. ne
nemater promissā innocentiam
conseruare. Voluntarie. hic con
dānd promissōe deo fiat ut sua
deprecacō sit magis exaudibilis
. d. Voluntarie sacrificābo tibi. sacri
ficiū laudis. et eam sacrificiū
legis qū poterit ad loquū dūm
aīus accendere. quia pro tunc nō
poterat eo q. exil et fugitiuus est.
Et confitebor nōi tuo dīe qm lo
mi est. i. confitebor confessione lan
dis bonitatem quam michi exhibu

isti. Quoniam et omī tribulacōe
eripisti me. de pteūto et quo pteūto
q. sic fiet de futuro. et ideo subditur.
et si inimicos meos dēpēit ocul^a
meus. i. pro nichilo computam cor
mādas contra me. confidens de tua
bonitate non de meis meritis in boni
tate. Canoraliter aut pōt exponi
psalmus iste contra reīatores pēti
mos extitantes pōtentes contra in
nocentes. quorum insidias inno
centes euadunt ex diuina bonitate.
Exaudi deus. psalmus. lxxv.
hinc psalmo pūntatū in
lis titulus in hebreo. Ad victoriam
in organis erudias dauid. et est
sūs q. dauid eruditus ad dō. hinc
hinc psalmi. ad erudicōnem ali
orum. qm psalmus de cōtandis
est in organis. ann quodam cona
tu victorie. sicut frequenter expō
tūm est supra. titulus autem id
innest eius sententiā hāc aliqua
tūm differat in hā que talis est.
Victor in psalmis erudici sunt dō.
de matina vero hinc psalmi vane
diatur. s. illud quod michi videtur
probabilis. et magis consonū hī
est quod dauid fecit hinc psalmi
grās agens deo qm fugiens de ca
saluatus fuit. de manibus saul q.
uolebat eum mōrta occidere. et de
manibus populi arēie qui dispone
bat eum sauli tradere. ut hī. i. xv.
xviii. Cum tū saluasset populum il
lum de manibz philistinor. ut hī
ibidem. Agitur psalmus iste
diuiditur in tres ptes. quia pmo
dauid orando sūū pericūlū expō
nit. scd arēie populum arguit
ibi. papita domine. scō cura se
dūm bīficiū reuolūt. ibi. Ego aut
emā pūm de auālm innotat d.

Exaudi deus orationem meam et c. et
quater eandem sententiam replicat
sub alijs tribus. ad ostendendum ma-
gnū affectum suū. scilicet causa
allegat. d. Conturbatus sum in ora-
tione mea. i. eo qd per totum annu-
m liberam ceterū populum. et tū-
tanq̃ ingratius noluit me tradere
in manū saulis. et conturbatus
sum a nocte nimia. i. saulis qui di-
xit me occidere in cetera ut audiret. et
a tribulatione peccatorū. i. a tribulatio-
ne uniuscuiusque peccatorū p̃ dolum populi ceteri
le qui in hoc peccaverunt gravissime.
Quoniam dechnaverunt in me iniqui-
tates. illi enim qui volebant eum tra-
dere in manu saulis. diabatur enim
trium ceterū lese maiestatis querendo
malum saulis. p̃ quod debebant
eum saluare. i. pugnasset pro eis.
Et in ira molesti erant mihi. quoniam
non meruissim qd magis oppositum.
Ideo subditur. Cor meū conturba-
tum est me. et ictorum dolo et
in eo periculo. Ideo subditur. Et
formido mortis cecidit super me.
ai p̃ potentiam saulis me persequi-
as ai p̃ nequamam populi tradere
me disponens. amor. in corde. et
timor. in corpore causatus ex timo-
re. venerunt scilicet me. p̃ p̃dicta. Et
conturbavit me tenebre. i. aduſitates
diue. aduſitates enim aduſitates in sa-
na scriptura sequuntur tenebre noi-
nantur. Et dixi quis dabit michi
premas et c. timuit enim dauid ne
siues clauderent portas. et sic nō
posset exire pro sua voluntate ad sal-
uandum se et viros qui erant cum
eo. quia ai de amicitia exire p̃o cōdō.
Ecce elongam fugiens. saulem et
populum ceterū. et mansi in solitudi-
ne. i. in deserto secundum quod hētur

p̃mo regum. xxiij. Expectabam enim
qui saluū me erat. q. d. i. manus
saulis pro tunc euasissim ai ma-
gis confidebam de protectōe dei qd
de asperitate deserti. quia saul postea
querētur cum eam si amplexi
mas prans que solis ibiabus p̃uue-
sunt. ut hē p̃mo. x. xxij. Apulū
lanimiciter spūs. i. a timore nimio
am etiam in cetera reditus. et tem-
perante. c. saulis nolentis me ibi oc-
cideri. Preceptum. hic corū dō
augmēt populum ceterū et p̃mo de
carbit eorum culpam et eadē penā
debitam. ibi. veniat mors. Cetera p̃
unū dicit orando. papia domine
et dūde linguas eorum. i. fac hita-
tores ceterū ita papitanter loqui et
discordanter ab invicem. qd non pos-
sunt p̃ficere suam prodicionē audien-
do me manibus saulis. qui unū. i.
certitudinaliter intellexit. iniquita-
tem et contumacitōne in aitate. quia
querunt me inique tradere cetera
dicentes innocentie mee. ut p̃ p̃
p̃dicta. ut dicit contradictionem
quia non omnes concordabant
ad tradendum eum. die ac nocte di-
candabit eam scilicet multos eius in-
quitas. quia aliqui intin erant
inaligni qd discurrebant scilicet multos
ad videndum ne dauid exiret do-
nos saul ai suo etatu venisset. et la-
bor in medio eius et in iniqua.
quia inaligni et iniqui in hoc la-
borabant nocte et die. et non desierat
de placis eius vana et dolus. quia
in ciuitate ceterū erant aliqui pub-
lia vſurarii. et meratores fraudu-
lentū. Am si inimicus meus ma-
ledixit michi. eo qd s' noanſsem.
sustinui utiqz. i. hūilem causā
sustinendi pacis. et si is qui ode-

2.
no. 3. vſurarios
iniquos p̃uue
rel.

int me. manifeste. super me magna
loquens fuit. dominando in morte
ut aliquid tale. abscondissent me for-
sitan ab eo. si indissent me impo-
tem ad resistendum. tu vero homo
vna nung. alloquentur populum
cepit sub noie hois qui ostenderat
sibi amicitiam tanq' huius ai co.
vnam autem. dixit meus quia p
miam adduxit dauid ad defen-
nem sue amicitie. et notus meus.
et noticia cui q' habet dauid cum
dauid ai eis. venit catus in commu-
nium. qui simul mecum dul-
ces capietas alios. quia populus
ille comederat cum dauid sicut ai
amici familiarum. in hebreo hētur.
Dilectabimus consilium. et in mil-
lacione iohanni. qui simul huius
dulce scartum. quia maiores am-
icitas cepit ali' antebant consilia
cum dauid insigni amicitie. in do-
modo ambulabim' cum consilio.
in hebreo hē. cum firmatu. i. cum r-
ba magna et expone. ka. sa. et in
idem redit. quia q' multa consen-
cunt. vadunt simul in tanta. cad-
dum autem q' dominus dei non acci-
pitur hic pro templo quod erat in
ierlm. ad quod dauid tunc non pote-
rat nec audebat ascendere. s. accipiam
pro scola ul' synagoga que habebat
iniqua amicitie iudeorum. no ad ca-
ritatandum quia hoc solum erat
licitum fieri in ierlm. s. quia populo
ibi conveniebat ad audiendum le-
gem. et ad orandum deum. **U**en-
at mors. hic conr p'diat penam de
vitam. d. veniat mors s. illos. hoc
dicit dauid non zelo vindicte s. zelo
iusticie ul' alr. venit mors et c. i. digni
sunt q' veniat s. illos. et descendat
in infernum videntes. sicut chore et

complices eius. ut hē. min. xvi. eo q'
ingratia de viciis moysi. rebellant
in me ei. ita fecerunt hīatores cepit
ipi dauid. ut p'd p' ex p'dae. Qui ne
quiae. s. imite sunt meis. ut p' p'
p'dicta. **E**go autē. hic ito dauid
recolit aīa se de viciis anq' gra-
tis dicens. Ego autem ad domum
clamaui. tanq' ad saluatorem me-
um. Et dominus salvavit me. de
manibus caulis et hīatorū cepit.
nescire et mane et iudic. i. tūns
temporibus p'dictum. nannat et an-
niabo. sicut legitur de danielē. dū.
vi. **E**t tūns temporibus iudic ad-
ibat dei. i. i. dūna viciis an-
collata. et exaudiet dūs oīem meā.
d. futuro. sicut andunt de p'terito
Redimet in pace animā meā. i. vi-
tam meam. ab hīs qui appi-
quant michi. i. a proditoribus
cepit. qui appiquant michi i. a
guī amicitie. qm' in' multos car-
meam. i. in magno nro afflic-
bant in ad me prodendum. et hoc
erat graminis. tū quāciunt mul-
ti. ai quia dolosi. **E**xaudiet dūs.
me. s. de p'cantem. et hūi liabr
illos ad nichilum devacudo. qm'
est an' scula. i. ille qui est deus
eternus et potens omnia. et causa
hui' deviccionis subdit. non est
est illis comitaco. de pad ad pen-
tenaam. s. sunt obstatu. et sic
non merentur. nemini. et non
amuerunt deum. s. mag' cōstump-
serunt sicut dicitur de obstatu
proib. xbm. Jarpins cum impro-
fundum padum venierit cōtem-
puit. **E**xtendit manū suā i. re-
tribuendo. secundum aliquos ito
refertur ad populu cepit qui mē-
batur retribuere ipi dauid mali

pro bono. **S**ecundum alios refertur ad
deum qui hunc manu extensam ad reddendum
penam pro peccato tempore ad debi-
to secundum ordinem iusticie sue. et
hinc consonat littera sequens cum dicit
contaminaverunt continentiam eius.
i. de legem que phibet persequi innocen-
tem. divisi sunt ab ira vultus eius
et c. i. vultus populi cyle quia in
multis erant pacifica ad dauid. et con-
taminaverunt in corde. mollia sunt
sermone eius sicut oleum et c. quia in
presencia dauid loquebatur amica-
bilis et pacifica. et in oculis ancta-
bant continua. facta sicut diuini am-
niam. Hic dauid alloquitur seipsum
ut in deo ponat spem suam. et ipse
et emicet. quia in desertis locis lon-
go tempore vixit dauid cum viris sine
providentia quam spalem. ut per
primo regnum. et non dabis in circuitu
fluctuationem iusto. i. ipse dauid et
loquitur de se tanquam de alio fluctu-
ationem ante notat persecutionem
per quam dauid compellebatur fugere
de loco ad locum que non semper dura
uit. quia mortuo saule. dauid in re-
gem vultus fuit. tu vero deus dedisti
coros. c. proditores et persecutores me-
os. in puteis interitus. hoc est ad
mortem. et subdit cum d. vixi san-
guini et dolosi. i. querentes effici-
dere sanguinem innocentium et dolose.
non dimidiabunt dies suos. i. non
vivet secundum medietatem vite
sue naturalis. quia mors talium
coiter acceleratur. secundum dictum sal-
vatoris mat. xvi. Omnes qui acci-
perint gladium gladio peribunt. Ego
autem sperabo in te domine. libens
me a penalis ita quod unam secundum
totum animum vite mee. quod per

et ratio regnum. i. ubi dicitur et reddi
severitatem habet quod etiam plurimos
dies. **M**oraliter potest exponi per
iste de quolibet iusto in persequente positum
contra quem et ab ingratas fabu-
latur machinaciones dolose. quod
quod orat devote ab istis liberari.
quem dominus exaudiat. et ad ista
nos eius punit. et ad hoc potest de
finali applicari littera considerans potestas.

Miserere mei deus. **psalmus. lxxvii.**
huius psalmo primitur titulus
titulus in hebreo. Ad victoriam super
columnas iuxta elongationem dauid
militum qui tenuerunt eum philistei
ingredi. Ad cuius intellectum faciendum
quod secundum aliquos hebreos hebreos.
militiam est dictio gen. composita ex
milit et tam et sic significat humilem
simplicem vel perfectum. et hunc modo acci-
pit idem qui ponit talem titulum.
victori pro columnis iuxta. eo quod pro
cul abierit dauid humilis et simplex.
qui tenuerunt eum palestinam in grech.
et secundum istum sensum or hic sup-
plere per talem modum. dauid humi-
lis et simplex simple fecit psalmum
istum. qui tenuerunt eum et c. fin
alios vero militiam est nomen can-
ticum spalis sicut mortuus apud nos
et hocquetus. et dicit. Ra. sa. quod sig-
ficat canticum pulcrum vel decen-
tem. et secundum hoc est sensus ti-
tuli hebraica. militiam dauid. i. can-
ticum decens ab eo factum qui tenuerunt
eum philistei. de ista autem
intentione dicunt aliqui expostores
nostri. quod mittit qui iherosolensis philistinus
visus fuit puerum dauid. presidio quod
ei fuit ab ista fame filius et puerum
philistei interfecit ut hunc sicut p. xxj.
sed istud non videtur verum. quia dauid

De mattheo 2
hug. eto 26

non sunt ibi captus imo sunt victoria.
propterea illud bellum non sunt ingreditur.
et ideo ka. sa. exponitur hoc de dō
qui fugiens a facie saul. venit ad
achis regem geth. quem cum cognovissent
philistei dixerunt. nūquid non iste est
david rex terre. ut h. p. r. x. et tunc temerunt eum
adducere ad achis ut interficeret.
Et achis ardens eum esse furiosum cre
dit eum. et sic saluatus fuit. de h.
g. david fecit hunc psalmum et fili
xxv. sicut dictum fuit ibidem. s. z.
psalmus. xxv. magis respicit
evagationem david ad mandatum
achis. p. quod ille psalmus magis
agitur actione sic. iudicium do
mini in omni tempore et c. Ita
p. magis respicit captivum ipius
p. quam fuit in periculo. p. quod
magis ab imploratione dñe mis
ericordie sic. Transfere me deus.
et c. de eadem materia david
aliqui plures psalmos fecit. ut sa
tis patuit p. supradicta. laudum
etiam q. david hic vocatur. Solus
ba mitta elongationi. columba. q.
sunt sibi felle amantissimus. quia
santem ipm p. sequentem ad mortem.
bis salvavit a morte. ut h. p. r. x.
r. xxv. et. xvi. mitta. q. tenet
a philisteis non audebat loqui
idioma hebraicum. s. mittunt os
coram achis. ne amplius cognov
sciretur. ut h. p. r. x. dicitur
et columba elongationi. quia a
more saulis fugerat extra terram
israel ad terram philistinorum. quod
aut significatur p. hoc quod dicitur
in titulo. Ad victoriam. frequen
dictum est. c. conatus leuitatum.
et sic p. s. tituli hebraici. et fili
tituli iohannis que est eadem i. sub

stantia. patet etiam actus huius p. s.
et materia ingenieri. Secundum
hoc g. psalmus iste dividitur in
tres p. tes. quia p. mo ponitur ipius
david deprecans. secundo deprecans
mis exaudians. ibi. sicut sustinuit
me ut p. aus ibi. pro nichilo. ut
videbitur. t. r. g. n. a. u. m. ibi. In
deus laudabo. Circa p. m. dicit david.
Transfere me deus qui conatus est
me. i. hoies eo modo loquendi
quo dicitur. ex vii. Transfere
grammatica. i. n. m. i. t. a. d. o. m. i. t. a. u. m.
plures enim philistei tenebant
eum impingentes eum et cona
cantes sicut morte dignum. p. c. s.
dicitur. Qui multi bellantes aduersi
me. quia querebant eum occidere
ut p. dictum est. In hebreo h. r. c.
multi bellantes aduersi me allati
me. q. d. qui es altissimus liberum me
ab ista multitudine a qua non
possum me defendere. et usus te
quens incipit sic. Quaerit die
timelo et c. et tunc est l. i. a. p. l. a. n. a.
am subdi. Ego vero nunc sperabo.
quaecumque die occurrerit michi
materia timendi. et sic pro eo q.
dicitur in principio huius versum
t. i. l. a. c. o. n. e. n. o. c. t. a. Ab altitudine
quod est de preceps versum et i. h. e.
breco est. allatime. et hoc modo
signantur usus in t. i. l. a. c. o. n. e. i. o.
m. i. m. p. o. t. e. s. t. e. a. m. e. x. p. o. n. i. t. a.
a. o. n. o. c. t. a. s. i. c. Ab altitudine diei
timelo. i. tempore alter diei. quia
fugitum qualis erat david. magis
timet de die q. de nocte. quia non
potest de facili se abscondere et eva
dere de die sicut de nocte. Ego vero
nunc sperabo. i. in quocumque timore
non desperabo s. magis sperabo
de tua protectione. In deus laudabo

Exponatur sicut pñs. In quacumque die
inuocaueris te. sinceriter et deuote. ecce
cognom quū deus meus es. exaudien
do me et saluando. **In deo.** haec est
tertia ps huius psalmi. in qua ponitur
ipsius dauid gratiarum actio pro sua
liberatione. d. **In deo laudabo uerbum.**
i. tūc sūc seu bñficiū grās referē
do. **In deo laudabo sermōnes meos.** re
petitio est eiusdem ad maiorem affec
tus expressionem. **In deo sperabo.** q. me
proteget de futuro. sicut fecit de prete
rito. **Non timebo quid faciat in bono**
homo. timore deiciēte me in de spā
conem. uel nimis paubante idem.
In me sūc deus nota tua. fecit enī
dauid aliqua nota spālia ipi deo si
liberaret eum ab illo piculo i. nō sūc
expresā in scriptura. que desiderabat
ad implere. **Que reddam laudacō**
nes tibi. ad laudem noīs tui. et sū
dit aīn. d. **Qui eripisti animā me**
am de morte et c. i. quia pfecta illud
ip quod uolū tibi. iō mīserū est ut
reddam nota tibi. ut placeam corā
deo. **In hebreo et mīsericōdie idē**
ui hīc. ut ambulem coram deo. pro
cedendo de bono in melius. **Hinc uincē**
auit. hoc est in hūc gratias quia vi
nitur in deo. **Moraliter** pōt expo
ni pñs iste de quolibz fidei qm pñs
est in mortis piculo. et orat deum
deuote pro sua liberatione. et a deo
exauditus agit gratias deo tanq̃
gratias. **psalmus. 107.**

Mere mei. hinc psalmus pre
mittitur talis aīn mīsericō
ad victoriam ne dispdas dauid mīsericō
qñ fugit a facie saul in speluncam. ad
aīn intellectū faciendū q. dauid legit
fuisse in speluncam a facie saul. pñs
in speluncam odollam. v. uenerūt ad
eum illi qm erant de cognacōne sua.

Et alij qm erant in angustia conuicti
et factus est coram pñe pñs pñs
an. et de ista non loquitur hic. quia
de ista fuga mīsericōdie est alius ps.
c. centesimū. 114. scāndim quod di
at iōnū in prologo sūc psalmi. sūc
qñ saul psequelatur dauid sūc anīp
assinas petas que solis ibi abis pñe
sunt. ut hīc pñs. 10. xxij. Et tūc saul
mīsericōdie pñe ad pñgandū uē
tem. dauid autem et uiri eius fugie
tes saul. pñs mīsericōdie caudē
speluncam laudantes mīsericōdie
pñe. et tūc uiri dauid uoluerūt saul
lem occidere. s. d. hoc impedit. et
sinceriter oram claudis saul abtan
dit. et aīn erāt saul de spelunca.
pñe aīn abit clamans et oīdeus
ei panem pñe pñe mīsericōdie
aīn q. pñe aīn occidit si uolū.
quod recognoscens saul grās egit ipi
dauid. et ita deus aīn cū cūcū oīo. pñe
aīn dauid aīn ad dauid tempus
cessauit. et de fuga dauid ad hanc
speluncam loquitur titulus huius psal
mi. et sic pñs ultimas ps huius cūcū. ad
intellectū nō pñe pñs. pñe et dictis
q. dauid erat in piculo mortis qñ
fugit ad speluncam illam ip quod
in titulo huius psalmi loquens deo d
at. **ne dispdas.** i. dispdi pñe pñe. d.
mīsericōdie. i. aīn dēns mīsericōdie
ut dicit ka. ca. q. d. si pñe pñe me
pñe non pñe aīn aīn aīn
dulcia ad laudem tuā facit. quod
aīn pñe ad victoriam. s. sūc
conatū lenitaur mīsericōdie huius
psalmi. ut sūc pñe dicit est. scānd
alios uero. mīsericōdie sūc pñe
lem sūc pñe. ut dicit est psalmi
pñe. et sic pñe iōnū aīn
hūc huius psalmi d. pro victoria ut
non dispdas d. hūc sūc

quando fugit a facie saulis in persequencia.
 et per omnia eruditus. **I**gitur iste psalmus
 in tres partes diuiditur. quia primo po-
 nitur ipius dauid a facie deperit. secundo
 diuina exaudicio. ibi. misit de celo.
 tertio gratiarum actio ibi. et exaltat. Cuius
 primi dicit. auferre mei deus misere-
re mei. et secundu quod dicit. ka-
sa. scilicet dicit. misere mei deus. pe-
 tens ne occideretur a saule. et secundo pe-
 tens ne saul occideretur ab ipso. unde
 et tunc dicit dauid. propter hoc sic michi
 dominus ut non mittam manum meam
 in propter dominum primo. et tunc. potest et dicit
 quod replicat. misere mei. ad maiorem
 affectum sui expressionem. sicut fre-
 quenter fit in omnibus deuotionibus. qui
inter confidit anima mea. hoc dicit
 allegando quod deus debeat sui misere-
 ri quia proprium est ipsius pietate
 misericordiam illis qui habent in ipso
 fiduciam. Et in umbra alarum tua-
rum sperabo. sicut pullus sub alis ma-
 tris sue ne rapiatur a milite. do-
nec auferat iniquitas. scilicet saulis me
 persequentis. clamaui. corde et opere.
ad deum alacrum. et per consilium potest
 alacrum ad me saluandum. deum qui
auferat michi. de periculo. et sic spero
 quod faciet de futuro. In confusione so-
lutionis. deum ultorem meum. quia no-
 lebat accipere ultionem de saul ma-
 num propriam. et expectabat eam a ma-
nu domini. unde dicebat alacrum
 meo de te. manus autem mea
 non sit inter. primo. et tunc. misit
de celo. hic contra describitur diuina
 exaudicio ut dicitur. misit de celo
et liberauit me. omne enim uisum
 a deo peractum. committit dicitur
 celitus datum. dedit in opprobrium
conuulsantes me. scilicet saul et viros

eius querentes me occidere. et sic me
 datur conuulsioni hominum et bestiarum.
 quod autem dauid tunc exprobrauerit
 sauli et viris eius. ut hic primo. et
et tunc. dicitur. dicitur quod ad saul. qua-
 re audis uerba hominum loquentium.
 dauid querit malum aduersum te.
 et tunc. et postea. quem persequens rex
 israel. qui persequens. amicum mortu-
 um persequens et publicum unum. quod
 d. hoc ueritatur in opprobrium tuum.
aufer deus misericordiam suam et ne
irascatur tui. scilicet iustitiam quod semper
 committatur se in operibus domini.
Et eripuit animam meam de medio
catulorum leonum. scilicet hominum ferocium
 autem modi erant saul et satellites
 eius. dominum conturbatus. qui sui
 implecione corum positus in tali
 persequone non potest dominum quiete. in
 tunc tunc idem uerum. Anima mea
dominabit in medio leonum ferocum. et
 potest reduci ad eandem sententiam ut
 per. filii hominum. ut saule exstentiam.
duces eorum arma et sagitte. qui pati-
 sunt male dicere de ipso per obprobrium
 nem. et de longe per denotacionem sicut
ga sagitte a longe perueniunt. Et in
qua coram gladius acutus. quia sic
 gladius acutus separat coniuncta natu-
 ritat. sic deus et alij consules per suas
 denotaciones diuidebant amicitiam in
 inter dauid et saulem ut si saul de-
 beret eum naturaliter diligere sicut
 generum suum. **E**xaltat. hic contra
 ponitur gratiarum actio ut dicitur.
Exaltat super celos. scilicet laus tua magis
 fiat ab angelis sanctis. et monuem
 terram gloria tua. supple magnam
 actum ad amictis hominibus deuotionis. et
 subdit eam ex parte sui dicens. laque-
um pauperum pedibus meis. scilicet po-

invenit insidias ad me capiendum.
et manuerunt animam meam.
.i. manum uoluerunt intam me
am. deridendo me in mortem. fo-
derunt autem faciem meam foveas.
querentes me ad mortem. Et ma-
derunt meam. quia saul in quo
tanquam inprimis erat totus exitus
in virtute manum exultantem in
qua dauid posuisset eum si uoluisset
ocidere ut predictum est. et quia et
hoc habebat dauid materiam laudan-
di deum. subdit. patui cor meum de-
us. ad te laudandum et tibi seruieu-
dum. et replicat idem. d. patui et
ad ostendendum magni affectui. et co-
dem modo dicitur. cantabo et psalmum
dauid. quia est replicatio eiusdem
per alia uerba. Exultet gloria mea.
gloria est clara notitia cum laude.
et sic dauid se ipsum exultat ad re-
gnum dñi. Exultet psalterium
in cythara. hoc dicitur quia aliquae
laudes dñi conueniunt cantari
bantur in psalterio. et aliquae in cytha-
ra. Et tangam dilapso. i. prompte et
expedite et aīo uolenti. Confitebor
tibi in populis domine. p̄m̄dit eū
dauid in spū q̄ laudes diuine ab
eo compositae. cantande erant in fu-
turo in dñis populis et gentibz
sicut ad impletū uidemus. quia
magnificata est usq; ad celos.
mīa tua. hoc fuit ad impletum te-
pore ioh̄e q̄ sol erat spacio vni⁹
die ut israel h̄eret plenā victoriā
ut h̄et ioh̄e. x. et usq; ad nubes
ueritas tua. quod fuit t̄ tunc ad
impletū quia dominus misit lapi-
des magnos de nubibus s̄ aduēsa
nos israel. ut ibidem h̄et. Exalta-
re s̄ celos deus et c. exponat sicut

plus. Asperatiter pot̄ exponi psalmus
iste sicut et p̄cedens. quia est alius
materiam in utroq; et eadem dñis
ut p̄ p̄dicta. psalmus. lxxv.
Sicut vagr. h̄m̄c psalmus p̄
m̄tatur talis titulus in he-
breo. s̄m. ka. ka. ad victoriā ne disp-
das dñs sua uic̄ cantat̄ sine decore. se-
cundū uero ioh̄m̄ titulus talis
est. victoriā ut nō dispdas dauid.
h̄m̄lem et simplicem. et p̄ exp̄sio-
nem. p̄dicta materia psalmi p̄-
cedens. De materia uero h̄m̄c psal-
m̄ dicit. ka. ka. q̄ dauid fecit h̄m̄c
psalmi q̄ saul ad dñm̄ accōnem
ziphroni exiit cum tribus mili-
bus uirorū electorum ad querēdū
dauid. ut h̄et p̄mo. x. xxi. quod
cum cognouisset dauid p̄ explorato-
res suos assumpto seculi abscissa clau-
uente ad castra saulis de nocte. et
inuenit om̄s dormientes. et cum
absceps neller saulem occideret. dñs
hoc prohibuit. et assumptam h̄m̄c
que erat ad caput eius et ap̄ho. a
que recesserit inde. annq; esset
sic elongata q̄ erant in arto lo-
co. dauid clamauit fortit̄ emigra-
tū abier. et populum. malipans et
de hoc q̄ male custodierant dñm̄
mī sūl. et ostendens p̄ hastam et
aphum aq̄ q̄ potuerat saule occi-
dere si nolueret. et p̄ hoc declara-
uit maliciam saulis. et aliorum
ip̄m̄ innocentē p̄sequēti. Agitur
secundū hoc p̄s iste diuiditur
in duas p̄tes. In p̄ma dauid ostendit
saulis et satellitū suorum mali-
ciā. et in scd̄a p̄dicat penam debeat
ibi. deus extaret. Cum p̄m̄ dicit
sic. Si uere vagr maliciam loqui
mi. i. multis loqui maliciam. Recte
indicate. q. d. p̄ hastam et aphum

aque pteas manifeste pndere in
stiam et innocuam meam er
ga saul. et eius maliam con me.
filij hoim. i. vnabili et iure vuen
cium. tales em fuerunt pñarix et
quibus descendit saul et populus
eius. et ex hoc debent moueri ad iu
te iudicandum et viuendum. q. quia
facebant contrariu. pño subdian.
Et em in corde iniquitates operamini
interra. i. iniquitates quas cogita
tis in cordibus uestris. opere ad i
pleas. et inuictas manus uestras
anant. i. ornate ul' palliant appen
ti iniqua et falsa. In hebreo hñar.
iniquitatem manibus nostris cõ
põdente. i. iniquitatem qua me
psequimur. pndente cõtra inno
cenciam meam. ut sic videatis ei
grauitatem. et ab ea cõfessis. et eã
dem finem hñt. sñ iõmni que ta
lis est iniquitates manum vñar.
appendite. s. iniquitatem in modo
iam dicto. Aliam sunt pñores
et vñar. i. hoc dicitur pñato
quia hoim pñat in suis operibz.
dicitur male uari cõm cõm mo
dum loquendi. r. s. expone hoc
de illis qui cõ ad hñc in uenit in eis
enat. per aliqua signa figuratur
eorum uita uala futura. sicut elan
in vño uatris. iuxtaebat frim su
um iacob. sicut illis secundu cõ
tinentem serpentis. In hebreo hñ.
uenem illis. et ad emendat cõfessu
referunt. quia serpentes ex ira et fu
rore effundunt uenem. sicut aspi
dis tunc et obstantis aures suas
quia videns incantatorem pñit
viam aurem cõtra finem. et ali
am obturat cauda sua ne audi
at caruere incantatoris. sic pñ
res obstanti qualis erat saul et

vir eius. voluit audire vñ iococu
tur a suo corpore. Deus cõteret.
hic cõm dauid pñat pñam ei
debitam. et pñio dicit hñ pñam.
secundo balitatem insequenti. i.
Itabitur. Cita pñi dicit. Deus
cõteret dentes cõm. quibz morde
bant alios vñis iniuriis et deane
coris dicebant enim ipm dauid. cõ
remi cõmme lese maiestas cõm
boni regis et regem quesimur. mo
las leoni. i. saul dog et cõfessu
ad modu leonis ferocum. Confu
get dominus. quod fuit impleti
in monte golbe. vbi morans fuit
saul et dog et multa alij. Ad nichil
deuenit tanquam aqua deaurens.
quia regni fuit amotum a saul
et posteris eius. Intendit aram
sui donec infirmetur. pñid pñ
referit ad deum qui passionem
maloz secundum ordinem iust
cie sue pat inferendam debito tem
pore. pñt et referit ad quicq obstina
tum in suo malo qui semp audie
aram sine malice ad nocendum
alijs qdñ pñt vñere. et hñc cõ
ordat tñclao iõmni que sic hñ.
Intendat archi sui donec cõte
rantur. sicut cõm que sunt aufer
tur de pñia vita morte repentina.
In hebreo. quasi limas tabes au
ferentur. et in tñclao iõmni.
quasi vermis tabes pñauiscant.
et est et eadem finis hñt sunt alia
verba. quia per vñumq designat
subtraccio pñorũ repentina. Super
adit ignis. i. pñipio adeo inu
sa. et non viderunt solem. subtra
h de hoc mudo p mortem. In hebr
hñ. Cecidit alvum mulieris qd
non vidit solem. et sñt in tñclao
ne iõmni. et est eadem sententia

per hoc intelligatur punitio diuina
que peccatores ad nichilum deducit.
punitioq̃ intelligereut sp̃ne uestre
rāpnū. p̃ sp̃mas intelliguntur hic
filij p̃mū iniquorū. ut dictū est. ra. sa.
p̃ rāpnū. qui accūs pūgit intelli
guntur filij commū aduū. qui plus
de malo sciunt et faciunt. Et scāidū
hoc est sensus. p̃mūq̃ intelligereut
sp̃ne ṽr. i. ante q̃ filij nectū p̃mū
hēnt tantū intellectū q̃ possent
ita male agere sicut aduū. sicut vi
nentes sic in ira absorbet eos. i. eo
tempore quo sperabant de diuinitate
nec eorum deus auferet eos sub
ito de p̃na ṽr. p̃mūq̃ aduū idē
sic h̃. Anteq̃ auferat sp̃ne uestre
in rāpnū. i. ante q̃ veniant ad ma
hac rāpnū mō sup̃ exposito. q̃ ṽr
tes q̃ in nā tempore rāpnū eos.
et est iā planior et eadem cūa. p̃
hebreo autem hēat. sicut ṽr
sic absorbet eos in ira. et refertur
ad eum deū qui sicut ṽr. i. vi
uidus et foras a nō potestati nō p̃t
reliat. sic in ira absorbet eos. aufer
tus repente de p̃na ṽr. Acta
bitur. hic cōm p̃mū ṽr. ṽr. ṽr.
sequens et maloni punitōe ai
diatū. Actabitur iustus cum vide
rit ṽr. i. p̃mū punitōe.
non motus zelo ṽr. p̃r.
q̃ zelo dñe iustie. manus suas la
uabit. i. opera sua magis iustifica
bit. secundum illud ap̃. xij. p̃
stus iustificat. adhuc. p̃mū
ne p̃mū. i. in punitōe eius que
est occasio melioratōis ṽr. sue.
secundū illud. p̃mū. xij. multatō
p̃mū. capientior erit p̃mū.
et dicit homo. i. quiaq̃ rāpnū
loquens. si utaq̃ est fructus iustie.
et accipitur hic h̃ pro quia. quia

et punitio peccatorum. affirmabit
premiū iustorum. p̃mū a con
tans. ṽr. q̃ est deus iudicans eos
in terra. i. dñs iustū pro eis. i.
solum in futuro. q̃ f̃r. quicquid
presenti. psalm. lvi.

Expe me. hinc psalmo p̃mū
h̃r. talis titulus in hebreo.
ad victoriam ne discas dauid ai
tāam deus. q̃ m̃t. sicut et cū
dicunt domū ad occidēdū eum.
hoc h̃r. p̃mū. ṽr. xix. q̃ sicut uoluit
p̃mū lancea dauid p̃mū
coram eo. sed dechnatū dauid uol
et m̃t ad domū suā. et tūc sicut
m̃t satellites suos nocte illa in
domo dauid ut custodirent eū et
interficeretur mane. quod cum
annūciasset nichol ip̃i dauid de
posuit eum p̃ fenestram. et sic abi
it et saluatus est. Ignor quia ṽr
fuit dauid in mortis p̃mū. p̃mū
sic m̃t titulum h̃mū psalmi.
ne discas. i. discas p̃mū. i. dñs
deus meus. dauid cūcū. quia
p̃mū uoluit laudes tuas non
cantaret p̃mū idē. p̃mū
ap̃ sic titulus. victori ut non
discas dauid h̃mū et cūcū.
i. aduū h̃mū titulus est sicut in
hebreo. et est sup̃radictis p̃mū
tenaa ip̃is tituli. patet f̃r. actō
h̃mū psalmi. c. dauid et matrua
eius ingenerali. Ad h̃mū aut
eius notāam in sp̃mū. p̃mū dñi
ditur. m̃t p̃mū. quia p̃mū
ip̃is dauid deuota p̃mū. scāidū
dei exaudiao. ibi. et tu domine.
tio pro exaudicōe grānī actō.
ibi. Ego cantabo. prima adhuc
m̃t. quia p̃mū dauid in sua
p̃mū allegat suam angustā.
secundū p̃mū in uocem. ibi. m̃t.

iniquitas. tunc aduersariorum nequi-
tatem. ibi. Intende. Cuius primi
dicit. Expe me de inimicis deus nris.
q. d. non possum eripi. tunc ad
interitum. Et ab insurgentibus in me
libera me. quia ad captandam sa-
lis benignitatem. multi insurge-
bant ad capiendum dauid quibus
est innocens. Ideo subditur. Expe
me de operantibus iniquitatem.
quia facit persequerentur innocen-
tem. et de vris sanguinibus salua me.
i. de vris paratis ad effundendu
sanguines innocentium. Quia
cepit amara anima mea. i. me
ipsum. a peccato principali que est anima
designans totam. reputabant enim
se debet dauid repulsi eo q. custodie-
bant domum iniquitatem. reputantes
q. non posset eos effugere. Ideo subdi-
t. Frueunt in me fortes. quorum
fortitudinem non possum bellando res-
istere. Neque iniquitas. hic con-
allegat suam innocentiam. Neque
iniquitas mea. peritudo contra
primum. neque patrum meum. peritudo
contra deum. supple meruerunt ista
persecutionem. Ideo subditur. si in-
quitate auerit. ausu vite pntis.
et ducit. opera mea ad finem debui.
in iustificatione hominum hi. Et illi au-
runt et parauerunt. et secundu hoc
refertur ad satellites saulis. qui
discurrebant tanq. patrum ad dauid
occasionem. Ideo subdit. Erunge
in oculum meum. ad liberandu
me anteq. me occidant. et vide.
meam innocentiam et eorum ma-
liciam. et tu dñe et pro id est. id est.
tu dñe deus virtutum. i. angelorum.
deus israel. p. ueritatem fidem et spem
lem aucti. Intende. hic conseq-
ter ut sua oia sit exaudibilis al-

legit. aduersariorum maliciam. Et
primo explicat eorum culpam. secundu
p. dicit penam debitam. ibi. deus oia
det illi. Cuius primi dicit. Intende ad
visitandas omnes gentes. quia diuina
providentia se extendit ad omnes in-
iustos q. iniustos. ad reddendu eis
secundum merita. Et ideo subdit.
Non miserearis omnibus qui operantur
iniquitatem. ex certa malicia et ob-
stinata. quia tales sunt indignum
lenordia. Conuertit ad uespertum.
satellites enim saul nenerunt in ue-
spe ad custodiendu domum d. et noc-
te. ut p. dictum est. et famem patitur
ut canes. i. magno desiderio. querit
tres occidere dauid. In hebreo hi. et
latere ut canes. quia int. se loque-
bantur quo cum occiderent. Et au-
erunt ciuitatem. quia no solum
custodiebant domum d. et aliqui eor-
um erant p. vicos ut manus eorum
evaderet. ut quia postq. sauerunt
eum fugisse. satabantur loca cita-
tis si forte absibi latere. Et loque-
tur more suo et gladius in labijs
eorum. quia int. se tractabant de
ipso dauid occasione. Qui quis au-
dunt. i. ac si nullus eum audiret.
unde in iustificatione idum hi. Qua
si nemo audiat. ai michi et ipi
dauid ammicant. Et tu dñe.
hic conr. describitur. p. dicitur ex
audias. et primo quantum ad ipsius
dauid liberationem. secundo quantum ad
aduersariorum punitionem. ibi. de-
iudicet. Cuius primi dicit. Et tu do-
mine deridebis eos. frustrando eos
ab interitu. quia ai oblitterent do-
mum dauid fugit p. fenestram ut p.
dictum. Ad nichilum deducet omnes ge-
tes. malignantes sibi sicut et isti.
fortitudinem meam ad te custodia.

.i. exponendam tuo sermone. Quia
deus susceptor meus es. liberando
me a querentibus me occidere. deus
meus inia eius pueniet me. qz
deus misericorditer liberauit do
anqz veniret mane in quo saul di
posuerat eum occidere. Deus
onidit. hic con. ponitur etiam dico
petitionis dauid quanti ad adu
uorum puenit am dicitur. de
onidit si inimicos meos. i. si saul
et satellites suos. ne occidas eos.
ulascendo te manu pua. quia hoc
faciam p alios iusticia mea. licet
autem non sit scriptu qz deus mor
tem saulis et suorum satellitum
dauid reuelauerit. tñ hoc accidit
est. eoqz al. cēt. pphā hic dicit. et
hoc dauid adimpleuit quia sauli
bis manibus eius tradito a mor
te ppat. ut hē pmo. x. xxij. et
xxvi. Regū obtinuerunt populi
mei. sine psecutionibus miserem
hoc. inia dauid regis. data est in
exemplū toans plebis. Dilige a
los in bntate tua. hoc fuit adim
tum in monte golboe qñ coram
philisteis cepunt p dñitas vias si
gere pmo & ultimo. Deleuons
comm sermoneu labioru pōam
relinuatur li deponē am dicitur.
Delectū ons comm et c. quia liba
quibz saul et dēg. disponebant
dauid mittere. fuerunt depōta
et directa. qñ ceciderunt in monte
golboe. Et comprehendantur in si bñ
lia. quam dñ. i. saul fuit hñlis
placuit deo. et electus fuit in regē.
et qñ abñit dñs eum abire ab
at. ut hē pmo. x. xv. Et de etra
cōne mīdāo amūaaleuau i cō
simācōne quia imminente morte
saulis reprehensus fuit a samuele

si appente. Et tñgrestionibus sine.
ut hē pmo. x. xxvij. Et facit. per
experienciaam pūmōis et reuelat
nem samuelis. quia deus diabitu
iacob. cūferens reguū a dauid et do
mū eius. Conuēntur ad uespam
et famem puenit. istud refertur ad
famem inductam tempore dauid
in terra israhel. ut hē sabb. x. xi. Que
fuit inducta a deo tribus annis. p
pām saul qui inuiste occidit qñ
baonitas ut ibidem dicitur. et ideo
illi de cognacōne et tribu saul. p
illa fame fuerunt grauius afflic
ti. et quantum ad hoc dicit. Con
uēntur ad uespam. reuēnto ad
pūas domos de agro ul' alio labori
cio sicut mons est. Et fame pū
cutur. quia non inueniunt ibi. vñ
reficiantur. Et arantibunt amantē
querendo victimi p mercedem.
pūi disperantur. tñscundo ad alia
loca que tempore illius famis erant
mīdā afflicta. Ad manducandum.
.i. ad querendum in mētū. si nēuō
fuerint saturati. et accipiant hē.
si pro quia. quia non inueniunt
ad sufficiētiā. pō subdit. mir
mirabunt. p impaciēciā. qui
multi coram impaciēti illam
penuriam sustinebant. Ego autē
hēc est ultima ps hñs pstatu. in
quia ponitur. pūis dauid graui
actio pro sua liberacōne. al dicitur.
Ego autē cantabo. i. in deuōis cā
tis laudabo. fortitudinē tuam.
qua me eripuita de mīdīs saulis.
et exaltabo mane mīam. i. simo
mane iugam ad magnificand
mām tuam. et subdit cām. qz
factus es susceptor meus. de adu
sauru meoru manibus. iudic
tribulacōis mee. quia disponebat

omino me occidere. Adiuuor meus
psallam etc. Repetitur enim
 sententia. ad maiorem expectatio-
 nem deuotionis sue. Apertius
 potest exponi ps. iac. de quob. fide-
 li in angustia erit qui p. pces
 suas meretur liberari et p. p. cauto-
 res suos puniri. Allegorice uo
 exponitur de xpo p. dauid figurato
 qui custoditus fuit in sepulchro tan-
 q. al. dauid in domo. s. hoc non ob-
 stante p. diuina potentia uiuere
 ut. et uideri qui illi in sepulchro se-
 erant custodiri. in pena huius fuit
 runt p. romanos captiuati. et per
 orbem dispersi. tunc ad uesperam huius
 mundi committuntur ad xpm. Et tunc
 pacatur p. fidei xpiane zelum. tunc
 heredes sicut canes latitantes et fide-
 xpi ad ferore magno et desiderio
 pdicantes. s. de hac expone b. n. c.
 tunc quia diffuse traditur i. gl. o.
 dicitur s. libri psalmorum. ps. lvi.
Dens repulsi. hinc psalmo
 premitur talis titulus in
 hebreo secundum. Ra. la. Ad uictoria
 si uoce testimonii. suauit cantu. ad
 ad docendum qui pugnant contra
 aram humorum. et syriam co. et
 reuerfus est iob et paussit eodem
 in ualle siluauum duodecim milia.
Ad animis intellectui facundum
 q. dauid misit iob in exercitu bel-
 latorum contra filios amon qui in-
 uirari fuerant milis dauid. ut
 h. scd. R. x. Et delectas filijs a-
 mon et syris que uenerant in
 auxilium eorum. iob redit in i. x.
 ut h. scd. R. x. et post ea dauid.
 ai toto exercitu suo disposuit sent-
 uet ad pugnandum contra syros
 ut ibidem h. i. dicit g. ca. Ra. la.
 q. syri hoc audientes miserunt milia

os ad dauid dicentes. q. no erat ei
 licitum uenire contra ipsos. p. sedus
 et iuramentum quod fecerat iob
 ai laban s. mo. ut h. gen. l. xxi.
 Et tunc dauid consulit sapien-
 tes legis. qui responderunt ei in q.
 erat ei licitum. eo q. syri p. s. fir-
 gerant iuramentum ueniendo ad
 bellum contra ceruos dauid in an-
 tium amonitarum. ut dictum est. x.
 quia asanathatham rex syne.
 impugnauerat filios isrl. eos cu-
 iacis seruituti sue p. octo annos.
 ut h. iudic. iij. dicit g. ra. salou
 q. in titulo p. dicto p. iobam in illi
 gatur. actus sapientum qui testifica-
 tus est ipi dauid q. licite poterat
 contra syros ad bellum procedere.
 et quantum ad hoc dicitur. s. iose-
 testimonium. i. responsum datum ipi
 dauid p. centum sapientum. de quo re-
 sponso et uictoris sequentibus q.
 inuiguitur in quodam generali i-
 titulo. ai subditur. qui paussit aram
 humorum etc. fecit dauid psalmum
 psalmum istum. sed in hoc g. sensus
 huius tituli est. Cantum suauit
 dauid. supple est iac. ps. ad co. f. s.
 si iose testimonium. i. p. responsum
 sibi datum a centum sapientum p. iobam
 designatum. Ad docendum. i. ipi dauid.
 q. licitum erat s. pugnare contra
 syros. quid autem significet ad uicto-
 riam in principio tituli frequenter
 supradictum est. Quando paussit
aram humorum. aram. est no-
 men ciuitatis in qua habitauit la-
 ban syrus. et dicitur humorum.
 quia erat in medio duorum humorum.
 p. quod alio uoce uocatur mela-
 potoma a mela quod est mediu
 in greco. et potamos quod est flu-
 uius. et reuerfus est iob. salz

in istis debellatis amonitis et syris
ut predictum est. Et paucis edom etc.
Ista victoria attribuitur dauid. ij.
re. viij. ubi dicitur. fecit quoque s'
dauid nomen cum reuerteretur ap-
ta spua in valle salmarum ceteris duo-
decim milibus. et sequitur. et facta
vniuersa idemque cernens dauid.
et primo pal. attribuitur abysai.
de quo dicitur primo pal. xvij. ab-
ysai uero filius sarue percussit edom
in ualle salmarum. hic autem attribui-
tur ipse ioab. Dicendum quod ista res
fuerunt in illa victoria quod facta
fuit in reditu dauid de syria ad quod
capiendam uenerat ad toto exitu suo.
ut predictum est. et attribuitur ista vic-
toria dauid tanquam regi. ioab uero tanquam
principi milicie. abysai uero tanquam
duci vniuersae que fecit probita-
tem notabilem in illa victoria. pro
quod attribuitur abysai tanquam duce.
non est enim inconueniens idem attri-
bui duobus personis omnibus duobus.
xij. milia. primo pal. xvij. ponitur. xij.
milia. nec est contradiotio quia minor
nis includitur in maiori nec ponitur
hic minor nis cum translatione pas-
seruntis que primo palus expunit.
In translatione uero idem talis a-
ctus. Victoria pro filiis testimonium
huius et per dauid ad docendum qui
pugnauerunt aduersum syriam me soror
sarue soba. et reuersus est iob et p-
percussit edom in ualle salmarum
xij. milia. Ad autem intellectum sacra-
dum quod ubique in ueteri testame-
to idem fuit huius uel liba.
hebrei dicunt. iofai uel iofas. sic
dictum fuit super psalmo. xliij. idem
autem importatur per utrumque. scilicet ceteris sapi-
entia. et hic ponatur singulare. scilicet.
iofa secundum hebreos. jeronimus

in fuit plurale dicens. lilijs. eo
quod quilibet de ceteris sapientia. poterat
dici. iofa uel huius uel pulchri-
tudinem sapientiae. et sic totus ceteris
dicitur liba in plurale. quod autem
dicitur. huius et per dauid. est quod
dictio hebraea mikam. secundum
ra. sa. significat antici decus uel
pulchritudinem. secundum idem uero.
huius et per factum. quod autem de
hic testimonium huius et per factum.
non de testimonium dauid eo quod de
ipsum. scilicet quia a sapientibus fuit et
datum. et sic per expone tantum idem
ethis que dicta sunt in expone
tituli hebraea psalmus. lxx.
Deus repulsi. ad intellectum
huius psalmi. sacrum quod autem
quod regni israel fuit in manu de
simplici fuit multiplex afflictus et na-
tatum. ut per tempore iudicium et
in principio regni de saul in quo
philistei tenebant ipsum in terra cir-
uitate. quod habet. terrarum non erat
in tota terra israel. ciuitatem enim plu-
risti ne facerent hebrei gladium
aut lanceam ne possent rebellare
ut hic primo re. xij. Item mortuo
saule philistei intraverunt ciuitates
regni israel. unde fugerat populus
et habitauerunt ibi. ut hic primo re. x.
et. Item post mortem saul facta est
longa ciuitas de regno inter domum
dauid et domum saul. ut hic secundo re.
ij. pro quod gentiles in ciuitate re-
gum israel ciuitates. multipliciter
uastauerunt illud. non huius na-
tidam reuerentiam. pro dictam ceteris
conem. dauid quod hic considerans
fecit psalmum istum. In quo primo va-
stacionem regni plangit. secundo
reuerentiam eius prophetae predictat
ibi. ut liberentur. Ceterum primum

diat. Deus repulisti nos. p̄ p̄cā
 nostra. Et destruxisti nos. i. destrui
 p̄misi. Intus es. contra regni
 israel temporibus p̄teritis. ut p̄
 ex dictis. et misisti es nobis. q̄
 regni in p̄te conseruasti. Conuio
nisti terram et conturbasti eam. i.
 conuolueri et conturbasti p̄misi
 hīcantes in terra n̄ra ab aduersarijs.
causa contritiōnis eius. tempore m̄o
 meo. Ostendisti populo tuo diuin.
 p̄ eius p̄cā. potasti nos diuis con
punctis. Jonim⁹ h̄i v̄mo meioris.
 et idem est qui meior est cop̄itō
 de p̄cis. Dedisti meciuitatibz te ag
ficatōm. respectu futuri temporis. ut
 fugiant a facie armis. tūc in hac
 que extēta est ad parandū p̄mises.
 et hic armis effugiat amēdō a p̄cis.
Et liberentur. hic con̄i. restitūō
 et ampliatōne regni p̄diat. et hoc
 p̄mo p̄diat. secundo aut̄ attribue
 dum sit ostēditur ibi. Annis deducit.
 Eū p̄mū inap̄t orando. d. De h̄i
ritur dilecti tui. i. populus israel
 qui dicitur deo dilectus osee. 11. Et p̄
populum israel. pueri israel et dilec
 tum. salui fac. i. p̄p̄m israel. dexte
 ra tua. q. d. nō p̄t fieri virtute h̄ia
 na. et exaudi me. de p̄mitem pro
 regno meo. et ad hoc in p̄tandū
 allegat diuinā promissionem. d.
Deus loquutus est in scō suo. i. camu
 ele aū deus reuelauit futurā regni
 prosperit̄e tempore dauid. p̄ quod di
 cit p̄mo R. xiiij. Quēsiuit virū iux
cor suū et p̄cipit ei ut eēt dux. et
 hanc reuelatōnem samuel dicit q̄
 dauid. p̄ quod subdit. letabor in deo
salutari meo. Et p̄ator sicut m̄an
 i. diuidam sp̄lia terr̄e sp̄hem bel
 latoribus meis que fuerat occupa

ta ab aduersarijs regni israel. et con
 uallem tabernaculorum meorum. lo
 cus est p̄e iordanem ubi iacob rei
 tens de mesopotamia declinans
 eam finem suū facit tentoria. et ap̄l
 lamit nomē loci p̄cis illi⁹ co d̄x
i. tabernacula. ge. xxvij. Illa enī ual
lis erat de regno israel. Compata
 fuerat ab aduersarijs. quibus expul
 sis dauid restituit eam filiis israel
 vniūq̄ secunduū tinentiā s' debi
 tam. et quia in istas dd̄s fuit ad int̄
 sp̄aliter ab aliquibus tribubz. id
 consequent̄ exprimit eas dicens.
 arcus est gallad ibi fuerūt hoīes
 bellicosi sicut iad̄et iēpte de quibz
 descendunt hoīes fortes. et mēs
 est manasse. hoc dicitur quantū
 ad illam p̄tē que erat circa iorda
 nem de qua fuit ged̄on v̄r foras.
 et effraym fortitudo cauitis mei.
 i. regni mei. Iuda rex meus. i. custo
 des et defensor mei regni. Ite ciu
due tribus filierūt et fortiores et
belliciores alijs. p̄ quod fuerūt
 situate in duabus extremitatibz
 regni tribus effraym in extremitate
 aquilonari. et tribus iuda i extre
 mitate australi. sicut plenius fu
 it dictū cū ageretur de diuisione
 terre in libz ioseph. moab olla sp̄i
 mee. i. sp̄io in deo q̄ terra moab
 erit michi subdita ad seruendū
 sicut olla qua hō utitur in m̄st̄i
 niū summi. p̄p̄heo h̄i. moab ol
la lauat om̄s mee. i. populus
 moab erit ita michi subiectus
 sicut olla ad lauandū pedum p̄
 parata. In ydumcā extēdam cal
amentū meū. i. calceabo eam et
 subiciam p̄ plenam victoriam. in
 alienigenis subditi sunt. id est alie

nationes maritimi regni mei. michi
subditi sunt. In hebreo h^{ic} michi
philistea associata est. i. addita regno
meo. quia scribitur dauid subditi
eo. ut h^{ic} add. id. viii. **Quis deducet.**
hic com^{it} ostenditur q^{uod} predicta victoria
sunt deo attribuenda. unde dicit dauid.
Quis deducet me in ciuitatem munim^{en}
tam. munitis virtualibus. bellatoru
bus. et armis. **Quis deducet me**
usq^{ue} ad ydumeam. ubi erant multi
fortes et bellicosi. Vdet. none tu
dens. q. d. nullus alius pot^{est} hoc
mihi facere. **Qui repulisti nos.** tem
poribus p^{er}itis. ut p^{er} et p^{er}dictis.
et non egrediens deus in virtutib^{us}
m^{is}. i. etatibus uocatis. m^{is}rogat
tine. q. d. ymo tu egrediens. alit^{er}
nichil facere possemus. p^{ro} hoc sub
ditur. **De nobis malum** et c. et
p^{er} h^{ic} exdictis. **Ma**ioraliter p^{er}
capm^{us} psalmis iste de quolibet uere
penitente. qm^{oniam} considerans regnu^m
auare sue p^{er} p^{er}ata p^{er}terita dispa
tum lamen^{ta}tur. et p^{ri}mo reuocacione
ip^{si}us ad a^uta^m gratie et omnis dep^{re}
catu^r. ad hoc autem adiuuat^{ur} p^{er}
quatuor p^{ri}mi est confessio m^{is}preta
tur. secundum est a^uradmo p^{er}ser
uacio. que p^{er} manasse intelligit^{ur}.
eo q^{uod} m^{is}p^{er}i obliuio. talis eni^m sic se
h^{ic} ad p^{er}ata p^{er}terita quasi obliuio
sit iterum operari ip^{si}a. Tercium
est boni op^{er}is multiplicacio. que desi
gnatur p^{er} effugem. qui m^{is}preta^{ur}
arsenus. aut fertilitas. quartu^m est
p^{ri}ue consuetudine testificacio secundu^m
illud ap^{osto}li sc^{ilicet} cor. i. Gloria n^{ost}ra.
hec est testimoniu^m consue^{tud}is n^{ost}re. et
figinatur p^{er} galad. qui m^{is}p^{er}at^{ur}
aceruus testimonij. et talis subiat
s^{ed} conu^{er}sionem carnis p^{er} moab

designatam. quia m^{is}p^{er}i ex p^{ar}te her
autem conu^{er}sionem a^uradmo et mu
nali generacione. et conu^{er}sionem a^uradmo
oculoz que figinatur p^{er} ydumeam
que terna m^{is}p^{er}i et s^{ed}iam uita^m
p^{er} philistea designatur. eo q^{uod} ore con
tendens m^{is}p^{er}i. sup^{er}bi eni^m obis despi
cibilibus m^{is}timatur. alios contem^{de}
sed quia omnia ista emanant a deo.
Iste est sibi tota victoria attribuenda.
Secundi deus. psalm^{us}. h^{ic}.
Iste psalmo p^{ri}mititur talis
similis in hebreo. Ad victoriam si
organu^m ip^{si} dauid. et p^{er} enis expositio
et dictis sup^{er} psalmo. m^{is}. De macta
autem h^{ic} p^{er} dicit doctores uideri
q^{uod} dauid fecit ip^{si}u^m existens in saulis
p^{er}secutione. s^{ed} ubi et q^{uod}. noⁿ dicit^{ur} da
uid saluo aut^{em} meliori iudicio uidetur
michi q^{uod} fecit istu^m psalmu^m post q^{uod} e
uaserat man^{us} saul^{is} ip^{si}u^m iⁿ mod^o coro
ne argenti. ut h^{ic}. i. v. xxiij. p^{er} q^{uod}
dd^{us} ascendit uide ut h^{ic} p^{ri}mo. xxiij.
Et h^{ic} autem m^{is}loas tuas m^{is}is enigm^{as}
que erant iⁿus finem regni saulis.
ut si saul m^{is}sequeret^{ur}. posset an
us erne de p^{er}te e^{ius}. p^{er} q^{uod} mod^o
et finaliter t^{er}minat ad t^{er}minu^m phi
listinoru^m. ut h^{ic} p^{ri}mo x. xxvj. sic
dum tu q^{uod} h^{ic} p^{er} m^{is}. Cum inuocari
et c. sit de eadem intera. tu diffit^{ur} ab
isto. quia ille p^{er} m^{is}. est p^{ri}ue de u^{is}
ficio illius euasionis de manu saul^{is}
ip^{si}u^m in modu^m corone argenti. Iste
u^{is} est de hoc b^{is}u^{is} iⁿ exhibito et
alio exhibendis. ut patebit in proci
su. Item quia p^{er} m^{is}. fecit dd^{us} iⁿue
diat^{ur} p^{er} recessu^m saulis ab ip^{so}. istu^m
aut^{em} postea. q^{uod} iam dd^{us} elongatis
fuerat iⁿue^t regni saul^{is}. Igit^{ur} in hoc
p^{er} p^{ri}mo dd^{us} d^{is}na b^{is}u^{is} s^{ed} p^{er}ta^m u^{is}
lit. secundo p^{er}ta^mda p^{er}ta^mda p^{er}diat. ubi.

In hinc. scio pro utriusque gratias agit
 .ibi. Sic psalmi dicam. Cum pui
 mapit ab orone denota sicut gratias
 et deuotus. d. Et laudi deus depreca
conem mea. et p. a finibus terre.
 .i. israel. ad te clamam faciens
 hunc psalmi ut iam dictu est. ul
 terris incolit bñficiu s' pñcia me
 uatione d' manibus laudis dicens.
 dñm amantur cor meū. eo q' laud
 et eius cecitatus auerit me in mo
 dñm corone ne possem euadere. ut
 ibidem dicitur q' dauid de spabat se
 se posse euadere. p' quod amabat. s.
 sicut ibidem dicitur. exordinacone di
 na mianis uenit ad saul. d. frater
 uenit q'na philistinū effuderunt se
 sup' terram. p' quod sint compulsi
 radere adauit. p' quod uocauerit
 locū illum petram diuidentem ut
 h' ibidem. et hoc est quod dicit. In
petra exaltata me. librando me a
predita aueritate. Deiurata me ad
loann tuorem ut pñcia mea. qz
factus es spes mea. In omni angustia
 turis foraudinis a facie inimici.
 .i. laus me pñcia. In hitabo
 hic com' pñcia pñcia bñficia a do
 s' pñcia. et pñcia macta dñm q'
 dauid desiderabat. d. In hitabo in ta
bulaculo tuo. dñm enī tēdit tabula
 culū nūc dñm tuā in quo pñcia
 archa et dñm cultus ordinatus
 et dauid illū locū frequentabat
 et dñm laudabat. ut h' pñcia pñcia
 .ibi. In scula. hoc expone. ka. sa. d.
 q' sicut dñm pñcia se hitaturū in ta
 bulaculo dei in pñcia sculo. sic pñcia
 se hitaturū in sculo futuro in tabula
 culo dei quicquid locis sculo. protegit
 in uelamento alani tuam. ita q' ad
 uisari mei nō poterūt me capere.
 scandū in regno tū dicit. Am tū dñm

mens exaudisti oronem mea. teneo
 finit q' de dñm ueritate. i. regni u
 iael. amantibus nomen am. i. m
 et filis meis me mutantibus hñr
 em hereditatem dederat deus dauid
 auctoritate qñ fuit inuict' p' laudi
 elem. s. exaltat qñ fuit munitus
 in regem s' totum isrl. ut h' sculo
 x. v. Tercio qñ ad uite tue am
 cum dicit. dies s' dies regis adiaes.
 .i. facies enī uincit sculo uite sue. p
 subditur. annos eius. supple mul
 tiplicabis usq' in diem exultationis
 et quomodo. sic enī fuit de dauid. vi
 at enī. lxx. annis. et sic potuit uide
 re filios usq' in sciam generatione. pñ
 manet in eternū in sculo dei. i. sic
 pñmanebit regni mei. qz xpñs de
 scendit adauit scandū amē an
 regni est eternū. mian et uerita
 tem chis quis requirit. i. quis
 poterit explicare. uerbum est pñ
 dauid ueritatis et se mian
 et ueritatem dei explicabilem.

Sic psalmi. hic com' dauid
pro bñficijs pñcia gratias agit. d.
sic psalmi dicam nomen tuo
sculo sculo. i. q' dñm uiuam. ut
reddam nota mea. i. laudes a me
tibi pro nullas. d. die in diem. i.
p' singulos dies. nūc alit' sic. sic bñ
dicam nomen tuo in sculo sculo. i. ut
q' ad finem mundi. q'na pñs ab
ipso dñm sculo. amantibus. semp in
eternū dei. et eodem modo redduntur
ab eo promitte laudes que sunt
idem q' psalmi. psalmi. lxx.

Domine deo hunc psalmi pre
 mittitur talis titulus in he
 breo. Ad uictoriam s' pñcia psal
mus dñm. dicit aut ka. sa. q' pñcia
 est hic nomen instrumenti musica
 an appropriabatur cantus hñm

sculo pñcia
 lxx. annis

honoris. et tū idem pāum fuit a
dauid repulsum. quia pma fuit
data adrieli uolathite. ut h^o pmo
x. xviii. Et secunda post fugam d^o
fuit data saldnel filio lays. ut h^o
ij. v. m. Quanti insit. i. ad bella
contra philisteos expedit proceffi.
ex desiderio hndi filia regis vxore.
ut aliter insit. qz bellantes multū
sistunt. pro eo quod dicit h^o insit
in hebreo hētur. Ratuerunt mēda
aū. et in iustitiae iōnū. plaue
runt s' in mēdāo. et sic refertur
ad saul et cōsiliarios suos. qui mē
dāis uolebant deapere dauid. Ore
suo bñdicebant. i. saul et sū cōsi
liarij pcedentes ore qz ficiem ge
ner regis ad meam exaltacōnem.
et corde suo maledicebant. qz p hoc
intendebant me morte tūde gla
dñe philistinonū ut h^o p^o x. xvij.
ubidicant. saul aut reputabat di
cens. non sit man^o mea s^o eū. s^o sit
s^o eum manus philistinonū. Deu
pāi. hic d^o repetit suā confidenā
in deū. et exponatur sicut i pnapio
psalimi i. deū. quia ea cadem tē
tenaa ut p^o mliā usqz ibi. In deo
salutem meū. i. tota salus mea
et gloria mea scādū illud apli. v.
Qui gloriatur in domino gloriatur.
deus auxilij mei. in tempore pscn
ti. et spes mea in deo est. in ppetu uite
fuane. spes em est certa expectacō fu
tur bñtūdis ex gnaa et meritis
prometiens. et idem ad hanc spem
induat fidelem plin. d. sperate in
eo omīs congregacō populi. i. fideles.
infideles eū nō hnt unde vitam
beatā sperare ualebant. effundite
coram illo corda nra. i. pces ex
deuotis cordibus procedentes. deus
adutor n^o meāi. sū anō aduto

no nulli opus est mentoni. De
uipāi. pāqz dauid arguit pscatores
suos de aueritate. hic cōm. eos argu
it pscatores suos de aueritate. hic
cōm. eos arguit de aueritate. et pmo
arguit eomū auariciam. secundo
auerit am. ibi. sciet. Cū pmi
dicit. Van filij hominū. diant. n. ho
mines nam qm nō ordinant opa
sua ad finē debiti aū modi sunt
auari. finem sū puenies in diuicijs.
sicut mediana dicitur. uana que nō
ordinant ad salutē. mēdaces sū
in hominū mēdatis ut deapiant ipi.
hoīnes eū cupidij in falsis ponderi
bis student alios deapere. De uanitatē
in idipm. omia eū talia audia di
antur. uana in uanitas. quia sūt
ad malū ordinata. et quia taliter
acquistā in morte delingūt. sū aut
ter caū talibus deapōnibus in
psona ppa nō ueretur tū quia emt
cupidus. quod p ex hoc qz gabao
uitas occidit inuēit cupiditate hē
ditatis eorū ductus. ut h^o scād. x.
xij. arduū est qz talia p alios et
atbat. deqz aut pdimens et alij cō
satellites p se et p alios talia exēbat.
In hebreo sic h^o Mēdaces filij hoī
nū mēdatis ad ascendendū. i. ad
ponedū in stateta. pū et uanitas
simil. i. sunt eūdem ponderis ut
exponit ra. sa. quia tales nichil
valent sicut nec ip uanitas. Nolite
sperare iniquitate. p fraudulētiā.
et rapinas nolite conuipiscere. anse
tendo aliena p uolētiā. diuicijs
si affhiant. nolite cor apponere. po
nendo ibi finē ultimū quia ita de
ducant ad iehēme interuū. Ex
mel. hic reddit pōictorū causam. q
acapiant ex rigore dñe iudic. ad
pūendū malos. et dilcore sue nūe

uipāi

ad p̄m̄andū bonos. et hoc est qđ
dicitur. Remel loquutus est deus.
quia in deo vniū est verbum qđ
om̄ia exp̄mitur et dicitur. h̄c ad ho
mines dūis reuelacōibz uoc
ficiantur. Jo subditur. duo hec au
dim. et que sint illa subdit. d.
quia potestas dei est. ad p̄m̄andū
sc̄andū rigorem sine miseric̄. et ē
domine m̄ia. Ad p̄m̄andū sc̄andū
dulcorem tūc ḡr. nec mirandū
qđ imitat modum loquendi de
tertia p̄sona ad sc̄andū. quia talis
mutatio freq̄t̄ fit in p̄ph̄is. et man
ne in libro psalmorum qui metrice
scriptus est in hebreo. quia tu in
des vmanq; n̄r̄ opera sua. sicut
natus n̄der qui nō p̄mittit aliqđ
malū īp̄mitti nec aliquod bonū
irremuneratū. Moraliter p̄t
exp̄m̄ p̄lalm̄s iste de quolibz iusto
qui ex obedientia ad deum p̄sc̄i
cōnes inuitas patienter tolerat.
et vicia p̄sc̄atorū arguens corā
deo memorat. et equitatē dūine
retribucōis pro vniū exp̄tat.
Dus deus meus. ps. lxxv.
Hunc psalm̄ p̄m̄itatur ta
lis titulus in hebreo. ps. dđ cū ēēt
in deserto iude. et talis titulus
ponitur in t̄l̄l̄acōne iōnn̄. et
ex hoc p̄t̄ f̄l̄itas tituli qui cōt̄ p̄
n̄r̄ in bibl̄is n̄ris. ps. dđ cū ēēt
in deserto p̄dumce. Item quia os
exp̄itores tam hebrei qđ latini
dixerunt. qđ dđ fecit hunc psalm̄
fugiens a facie saulis. In tota aut̄
illa fuga. nō legit̄ dđ f̄l̄it̄ i p̄du
mea. s; tūc in t̄ra moab et t̄ra i
rael. et ultimo in t̄ra p̄h̄stino
rū. p̄ quod sicut dixi a p̄ncipio
de titulis psalm̄orū p̄m̄ est cu
randū. nisi pro q̄to accipiuntur

immediate ab hebreo. n̄l̄ a t̄l̄l̄acōne
iōnn̄ n̄r̄ hebrei quia in alijs m̄l̄
ta sunt app̄sita sc̄andū fantasias et
p̄itor. De materia vero huius
psalm̄. sc̄andū qđ dauid in p̄ncipio
p̄sc̄icōis sue a facie saulis fugit ad iuge
moab. ut h̄i p̄mo x. xxi. s; inde
ad gad p̄ph̄e rediit ad t̄ram iuda.
ut ibidem dicitur. et h̄it̄ant i loas
desertas. quia in citatibus nō p̄t̄
h̄itare p̄ p̄sc̄icōne saulis. et ideo n̄r̄
indiguit consolacōibz d̄nis. tūc
erat in t̄ra sui p̄sc̄itoris. tūc quia
erat in loas desertis et sterilibus
om̄ibus bonis. et deus fuit qđ deus
eum consolaretur. quia ad eius in
datum uenerat ad locū illum. et d
istis fecit psalm̄ istū in quo p̄m̄
gloriatur de cōsolacōibz d̄nis. sc̄andū
uana n̄r̄ d̄ictōnem suis ad
sauls. ibi. ps. n̄r̄. f̄l̄o letatur in
laudibus conditoris. ibi. ixx. n̄r̄.
Cū p̄m̄ dicit sic. Deus deus meus
ad te de luce vigilo. qđ primo mane
ad d̄nas laudes confurgebat cōt̄
p̄ncipes qui usq; ad altam diem
uolunt dormire. Item i t̄ra aia
mea. desiderans consolacōem aiam
in hoc deserto in temporalibus et
sp̄l̄alibus. et maxime de x̄p̄o. qđ
dđ sime desiderabat x̄p̄m de suo
semine sc̄andū carnē nascitū. qđ de
ad dđ f̄l̄a f̄l̄it̄ reprobatio. Item d̄
ditur. qđ multipliciter tibi caro
mea. quia multi de dauid carnali
descendentes ut ezechias ioh̄as.
p̄s̄as. et daniel et multi alij
s̄i qui fuerūt de semine regio. i
desiderauerūt. vñ dicit saluator ap̄
nol. luc. x. multi reges et p̄ph̄e desi
derauerūt videre que nos videmus.
In aia deserta. qđ tūc dđ erat i des̄
to iude ut d̄m̄ est. ps. iia i aq̄

1. carens vijs et aquis. qualis est
deserta deserti. sic in eo apponit tibi.
2. sic in tali loco deserto huiusmodi
tibi neminem et consolationem tuam. ac si
esset in loco sanctuarii tui ubi
habitant domine reuelaciones eo quod ibi
erat archa testamenti et altaris dei.
ut viderem virtutem tuam. a p[ro]p[ri]a
cone laus me protegentem. et gl[ori]a
tuam. quia talis protectio cedebat
ad dei gloriam. n[on] aliter. ut viderem
virtutem tuam. i. xpm de me nasci
tum qui est dei virtus secundum illud
ap[osto]li p[ri]ma ad cor. p[ro]dum[us] xpm di
vinitate. et gl[ori]am tuam. gl[ori]a est
clara notitia ad laudem. omnia autem
ad noticiam p[er]ueniunt in d[omi]no filio
appropinquat. et ideo dicitur dei gl[ori]a
sicut et dei virtus. Quia melior est
vita tua quam vitas. vita est nature. vi
tagie. et vita glorie. dependunt ex di
vina tanquam ex re meliore. Ideo subdit.
labia mea laudabunt te. pro consola
tionibus tuis in exhibitis. sic videri
am te in vita mea. i. in tota vita
mea. et in nomine tuo. i. in virtute uoluntatis
tue. laudabo manus meas. i. o[mn]i
dignitate. sicut adipe et pinguedine
impleat anima mea. i. sicut corpus re
ficiatur pinguibus. sic anima ma
nus illuminabitur et consolabitur.
Et labijs exultationis laudabit
os meum. quia de tantis beneficiis non
ero tibi ingratus. Sic memor fui
tui sicut amicum meum. cogitans de tua
bonitate non solum de die sed et de nocte
et in iuramento aliam tuam exul
tabo. i. de tua protectione gaudebo.
Adhesit anima mea porta te. feruientia di
lectione. me suscepit dextera tua.
i. sua protectione et consolatione.
Ipsi uero. hic com[un]i d[omi]no uanana
tur de refectionem suis adiutoris. d.

Ipsi uero. c. saul et complures sui.
in uanum querierunt animam meam.
quia fructuati sunt sua intencio
ne qua queriebant de d[omi]no. **Iusto**
idcirco in inferiora terre. tradentur
quia alii queriebant de d[omi]no in carceribus
terre et quibuscumque. n[on] in inferiora
terre. i. in iherusalem que est in inferno
ribus terre. tradentur in manu
gladii. quia gladio ceciderunt in mo
te golgothe. p[ro]pter uuln[er]um erit. ca
daverem enim eorum remanserunt se ter
ram ita quod uulpes et alie poterant
denotare. **Per** uero. hic ultio
de letatur de consolationibus condito
ris. d. **Per** uero letabitur in deo.
et loquitur de se sicut de alio. et uo
cat se regem. tanquam iam in uictoria
fuerat per samuelem ut h[ic] p[ri]mo. p[er]
xvi. Tanquam erat certificatus di
na reuelacione quod regnaret post san
leui. **Laudabunt** os qui inuenerunt in eo.
innuunt enim debite sicut est actus
virtutis. quia fundatur sicut reuerentia
nam diuine veritatis. ideo dicitur
deus omni. r. ca. p[er] nomen illu
minabis. Quia obstruatum est os
loquacium lingua. c. deus et aliorum detract
orum. saule contra deo meditante. p[er]
notantem quoniam os fuit obstruatum
qui ceciderunt in monte golgothe. et
loquitur hic dauid de futuro p[ro]mo
dum p[er]tinet p[ro]p[ri]a caritudine p[ro]phetie.
Capitulum pot[est] exprimi p[er] salm[us]
iste de quolibet iusto i[n] p[ro]p[ri]a reuelacione ho[m]i
posito. qui tamen sonatur d[omi]nis
consolationibus et c[on]solationibus fina
liter destruitur. p[ro]pter quod letatur.
non zelo vindicte. sed iusticie diuine.
Exaudi deus. **psalmus. lviij.**
Hinc psalmo p[ro]mittitur ta
lis titulus in herodo. Ad victoriam
p[er] deo. et in iusticia diuine.

Dictum cantici dñi. et idē signū patet
aut expositio ex supradictis in pluribus
titulis libris. dicit autē Ra. ca. q.
doctores hebreorū antiqui explicave-
runt hunc psalmū de danielē qui
fuit de stirpe dauid. vñ p̄sa. dicit ex
dñe regi. iij. p̄. xv. De filiis tuis q̄
egrediantur ex te quos generabis.
tollentur. et erunt eunuchi i palat-
io regis babilonis quod fuit im-
pletum in danielē et soars eius. ut
h̄r daniel. a. dauid ḡ p̄m̄dus i spū
q̄ daniel de suo semine nascaturus
p̄ inuidiam malignāū foret i la-
cum leonū. p̄ciendus et inde mira-
biliter liberandus. fuit hunc psal-
mū loquens in p̄sona danielis. et
secundū hoc diuiditur in tres p̄tes.
quia p̄mo recolitur dñi bñficiū.
scd̄ de scribitur malū aduersariū.
ibi. Quia exaceruit. scio subdit
bonū cōsiderauit. ibi. Conturbati
sunt. Curā p̄mū dicitur. Et audi-
deus orōnem meam aī de p̄cor.
taliter cū daniel p̄cabatur dñi
intra laai leonū. a t̄ore iūmā ex
p̄ annūā meā. i. a t̄ore leonū quibz
datus sum ad deuorandū. et sic factū
est. q̄ nūq̄ dñs angelū suū et cō-
clusit ora leonū. ut h̄r dñi. vi. Et sic
sine timore potuit aī eis eē. et acci-
piat h̄c singulare pro plurā aī
dicitur mimā. i. iūmā. i. sic credi-
bi. vñ nūq̄ grammā. i. nū-
tatio nūmā. proteristi me a cō-
uētū malignāū. i. machināū
malum i corde + x̄ in op̄. p̄ quod
subditur. a multitudine operū
imi iniquitatē. Curā q̄ sciendū q̄
datus ut disponebat pouē danielē
aī tōnī regni. ut h̄r dñi. vi. p̄ q̄ p̄n-
ap̄es et satrap̄e inuidentes cōḡgati

fuerunt ad inuicē querentes occa-
sionē mortis d̄ danielē ut sic more-
ret et ideo dicit. proteristi me a cō-
uētū malignāū. q̄ de ip̄m mira-
biliter liberauit. Quia exaceruit
hic cōr de scribitur malū ip̄m adu-
sariū danieli. et p̄mo de scribitur
corū malum aīp̄. scd̄ p̄ne. ibi.
sauctati s̄. Curā p̄mū d̄. Quia
exaceruit ut gladiū linguas suas.
tractando de morte innocētis daniel.
Intenderunt autē i amariū. p̄ he-
breo h̄r. vñ vñ amariū. aīp̄s autē
fuit a longe et ita similiter p̄p̄m
runt a longe uerba p̄ que finaliter
daniel moreretur post videbitur.
Subito sagittabunt eū. hoc em̄ mi-
debat. c. ip̄m finaliter ex improbi-
so occider. et non timebunt. quia
nō timebant d̄ vniuersam cōtē-
tū. firmauerūt s̄ sermone nēq̄.
q̄ erant in sua malicia obduriati.
Parauerūt ut absconderēt laq̄os.
i. modos capiendi danielē malua-
los. dixerunt quis videbit eos. q̄
d. nullus videbit intentū n̄m donec
h̄cimus effectū. et ita accidit. q̄ ut
h̄r dñi. vi. p̄m̄ap̄es et satrap̄es
rip̄uit regi. ut poneret edictū q̄
om̄s qm̄ p̄taret aliquā p̄tē m̄
a quocūq̄ deo et hoīe usq̄ ad vni-
ta dies n̄ ate ut inuēat̄ vñ laai
leonū. et hoc dicebant sub p̄tē
loni eius. ut sic hoīes magis redig-
erintur sub timore dñi i p̄m̄ap̄io
regni eius. ut ibidem plenius ex-
p̄m̄. p̄ hoc intendentes capere danielē
de quo tenebant q̄ nō dimittere-
ret adorare deum suū p̄ regis edic-
tū. quod et accidit ut ibide h̄r.
ut autē in p̄m̄ap̄io nō p̄cepit eos
faciendū quia nō p̄sūcet illam

legem quod p[er] hoc q[uod] posuit cor su-
um ut liberaret daniellem. ne mitte-
ret in laqueum leonum ut h[ic] ibidem. **Sau-**
ta sunt. hic cor. de caribatur malis
p[er]ne p[er]sonum ai dicitur. **Sau**ta sunt
iniquitates. al magna diligencia q[uod]
suerit mas iniquas ad interficiendu[m]
daniellem. defecerunt saucantes lau-
tatio. i. defecerunt ab intento quia fina-
liter daniel fuit liberatus. et ip[s]i fue-
runt deuorati a leonibus. p[er] deo subditur.
Accedat homo ad cor altu[m]. In hebreo h[ic].
cor profundu[m]. secundu[m] illu[m] modu[m] loq[ui]
di qui h[ic]etur. p[er] m. p[er] m. altus est
i. profundus. p[er] h[ic] homo fuit daniel
rex qui profunde considerans p[ro]fundi-
tatem d[omi]ne sapie et iusticie in m[un]da-
bili saluacione danielis a leonibus.
misit accusatores eius mitti i[n] laqueum
leonu[m] ai fatis et v[er]onibus. et exalta-
bitur deus. quia tunc d[omi]n[u]s carpit
vniu[er]sis p[er] his regnu[m] suu[m] ut om[n]es et
timeant et paueant deum daniel.
ut h[ic] ibidem. **Sagittae p[er]uulorum** f[un]t
sunt plaga eorum et c[etera] q[uod] p[er] u[er]ba que
p[ro]ferunt ad mortem danielis que
rendam. mortu[m] fuerunt ut p[er] ex-
dictis. et uocantur hic p[er]uul[us]. q[ui]nis
erant p[ri]ncipes et magni. quia ex
inuidia contra daniellem. fuerunt mo-
ti. ut dictum est. Inuidia est auct[or]
a de bono alterius inquit[us] et amant[ur]
p[er]uul[us] boni diminutiuu[m]. ut dicit[ur]
p[er] 1. scd[us] r[ati]one. et ideo nullus
inuidet alteri nisi inquit[us] reputat
se diminut[us] et p[er] co[n]s p[er]uul[us].
et ideo om[n]is inuidus inquit[us] hui[us]
modi est p[er]uul[us]. secundu[m] illu[m] quod
declarat beatus g[regori]us. u. moralu[m]
exponens deo illud iob. p[er]uul[us] oc-
cidit inuidia ab illo loco inquit[us].
et exaltabitur deus. l[et]a hebraica
h[ic] ac. et sagittauit eos d[omi]n[u]s sagit-

ta subita facti sunt ictus eoru[m]. lau-
dabantur eos lingue eoru[m]. iusticia
ad uer[um] ioninu[m] sic h[ic]. sagittabit q[uod]
eos deus iaculo repentino interficiet
plaga eoru[m] et conueniet in senect[us] u[er]os
linguis. et p[er] q[uod] eadem est sententia.
In hebreo et i[n] iusticia d[omi]ne ioninu[m]. et
exponitur de iaculo seu sagitta d[omi]ne
iusticie. quia p[er]uul[us] fuerunt. ut h[ic] p[er]
m. adu[er]sari daniel subito. quia ai
ardere eum inuenire a leonibus
deuoratum eductus fuit nimis et
sanus. et ip[s]i fuerunt proiecti a leonibus
et in monent[ur] deuorati. **Conturbati**
sunt. hic cor. de caribatur bonu[m] con-
sideraciuu[m]. quia om[n]es videntes
liberacionem danielis mirabilem.
et p[er]uul[us] nem adu[er]sariu[m] ei[us] ter-
ribilem. fuerunt mirati. et hoc est
quod dicitur. **Conturbati sunt om[n]es**
et c[etera]. no[n] turbacione doloris sed admi-
racio[n]is. et timuit om[n]is h[ic] de[us]
danielis. et annu[n]ciauerunt op[er]a d[omi]ni.
quia ip[s]i ad tunc fuit publicatu[m] ad lau-
dandum p[er] totu[m] regnu[m]. ut p[er]dictu[m] est.
et facta eius intellexerunt. i. ita
se legendo meditati sunt. adu[er]ten-
tes q[uod] hoc non p[er]uul[us] contingeret
nisi diuina virtute. **letabitur ui-**
rus. i. daniel. iud[us]. q[ui] leticia sua
erat debite ordinata. et **remittit**
in eo. de futura vita obtinenda. et
laudabunt om[n]es recti corde. et
exemplo danielis qui saluatus est
pro sua iusticia. **Moraliter**
p[ot]est exp[er]i p[er] ista de quolibet iusto. ab
iniquis usq[ue] ad mortem calumpni-
am sustinente. quia p[ro] sua iu-
sticia subito d[omi]n[u]s liberatur. et ei[us] ad
u[er]sarij condempnat[ur].

De deo hymnu[m]. In hoc psal-
mo p[ro]ponitur talis titulus in
hebreo. **Ad victoriam psalm[us] d[omi]ni.**

canaa. In translatione ionum sic dicitur
victori ps david canaa. et p: exp
et supdictis in pluribus titulis. In
aliquibus aut biblis ponitur ac
titulis. In finem ps dd cantiam
seime et aggeri ut ezechielis de iho
pergrinationis. s: omnia ista et con
similia si inueniantur. sunt qued
additiones s: ab expolitoribus. eo
q psalmus iste loquitur de reditu cap
tinitatis babilonice q pderunt ie
nnas et ezechiel. aggens. pstant
hys qui redierunt de captiuitate.
pro templi reedificatione. que dauid
pndit in spū. et de hoc erat psalmus
istū. Duidatur aut iste psalmus in
duas ptes quia pmo agitur de redi
tu captiuitatis. secundo de statu fer
tilitatis. ibi. visitasti terrā. Cuius
pmi dicitur. Te decet hymnus deus
in syon. sic dicebant redemptes de cap
tinitate eo q deus illi locū elegit
ad altarium suū. ut h: cad pal. vi.
In hebreo h: tibi silens laus deus
in syon. et in translatione ionū
m. tibi silēt laus deus in syon. ut
est contrariū translationi nre. quia
hoc dicitur pro eo q dīna laus q
inimiciq: fiat ab hoīe. dicitur in mī
niam ad hūa magnitudie collati
data. Et tibi reddetur notū in iud.
q: ibi adducebantur ea que dīo
p notū obligabantur. Et audi oīo
nem meam. hoc est populi redem
tis reedificationem templi postulantis.
Ad te omīs aux ueniet. i. de omī
natione uenient hoīes ad te add
randū qū templū fuerit reedifica
tū. vñ actū. vii. legitur. q cum
chus regine candatis a longinqs
ualde pabus uenit adorare deum
in iherosolimis in templo reedificato
et idem fiebat de alijs nudi pabz

Dei in iniquit. i. facta bilonia
eo modo quo dicitur. cad. vi. quod
est vbi quod fuit est. pualuerunt
si nos. p: pā nostra nos captiui
do. et templū destruendo. Et impie
tatis nris tu pualueris. ad tri
tam nostrā nos rednando. ad
phī mī reedificando. Deus q
elegisti et assumptisti. ad triuē
dum tibi in loco altaris tui. Inhi
tabit in atrijs tuis. Atria erant
loca circa templū ubi fiebant sacri
ficia et ordines. et legis lectiones.
ut dictū fuit plenius. m. vi. Re
plebimur in bonis domus tue. q
sacerdotes et milia ueniebat de do
mīs oblati in domo dei. de hominibz
pachas. offerentes vñ ptem hēbat
quam coram deo letanter cōcedat.
Cū est templū tuū. i. tuo nol de
catum. mirabile in equitate. oīs
enī casus difficiles et dubij refe
rebantur ibi ad sacerdotes leuīa
generis. ut h: dnf. xvi. Ut dēma
rent quid eēt iudicū et iudiciū. et
erat firma. et stabili sententia
eorū. Et audi nos deus saluator
nū. In reedificatione templi et statu
sps oīm famī terre. i. tu qui es q
oīm hūmanū in mari et in terra
q: tūa q: longe. q: nullū bonū pō
hīe nisi ate. Et allegatur ad hoc
rō ex pte dīne potēcie al dicit. pre
parans montes. i. tu qui facis et cu
stodias montes pro tua uoluntate.
qui conuertas profundū mēis.
Cōmouens tempestates sicut tibi
placet. et q: ex talibz hoīes tenēt
p subditi. Turbabimur gentes
et amebimur qui habitant tēos. i.
tota terre. aliquis tūis. i. a mira
bilibus que facis in terra et in ma
ri oīs contemplant. q. d. tu qui

es tante potencie potes nos creandis
in templi et ciuitatis reedificatione.
Ideo subditur. Entis matutini et
uesperis delectabis. .i. oblationes sacrifi-
cij matutini et uesperum. delectabiles
facies fidelibus tibi deuotis. et hoc
potissime sunt templo reedificato.
qz & a principio redierunt in istum edificium
uerunt altare et obtulerunt sibi illud
holocaustum domino mane et uespere.
ut hinc primo edicere. **P**rocurasti
terram. Idcirco dicitur de terra
fertilis futuro post reedificatio-
nis alii dicitur. visitasti terram
et inebasti eam. pluujs tuis ea
fecundando et loquar de futuro p mo-
dum pteriti p certitudine ppterac.
multiplicasti locupletare eam. qz
et fertilitate terre uascorum que
sunt diuicie naturales. multipli-
cantur ulterius diuicie artificiales.
flumen dei repletus est aquis. hic e
flumen iordanis. qui dicitur de flu-
mine. qz ad ingressu archie dei iuda-
tus fuit eius alueus. ut hinc iohne
.iij. et quia in illo baptizatus fuit
xp̄s deus et homo. pacti abii illar.
qui ita est p̄paratio eius. secundum
enimque aque iordanis sunt maiores
ul' minores. Eni si ista illa profert
fructus amphiores ul' pauciores.
pro ut audiri ab aliquibus q' h̄ita-
uerunt. ibi. inos eius inebrians.
In hebreo et in translatione ieronimi
h̄c. succos eius inebrians. quia
cū cula terre qui sunt q' qui d̄i
rimuli humectantur illa que se
minata uel plantata ad germina-
dū et fructificandū disponit. In
salladijs eius. .i. in pluujs de celo
cullantibz adeo. delectabitur germinans.
.i. terra germina profertus.
que tunc dicitur letari methapho-

rice. sicut et p̄sum ridere. qū ma-
pit uirescere. ut dicitur terra ger-
minans letari quia tunc est cū
leticie colenabz eam et h̄itantibz
in ea. benedices corone aui benigni-
tatis tue. .i. ex benignitate tua b̄i-
dices auiulo aui. dando rores plu-
uias et calores et h̄m̄ modi tem-
poribus debitis. pro ut expedit fe-
cundationi terre. Ideo subditur. et
campiani replebuntur ubertate. .i. h̄uc
aui et uocant h̄c campi. terre aui
te pinguetent p̄ciosi deserti. pro
ferendo sine hominū cultura pascula
apta alibus nutriendis. et exultabunt
colles acingentur. .i. libris uereuabz
circundabuntur. et sic exultabunt
colles methaphorice sicut p̄sum vi-
rens dicitur ridere. ut quia tales her-
be sunt cū exultationis pastoribus
et alibus. Inducti sunt arietes om-
niū. In hoc designatur h̄m̄danca
lanarū que sunt indimicta arietū
et omniū. et ualles humidabunt fru-
mento. in terra enim illa in uallibz
seminantur meliora grana. Clam-
abunt et hymni dicent. d̄m̄
clamare et hymnū d̄cē metha-
phorice. sic s̄p̄ exp̄ciat est. ut qz ex
frumentis illis dabantur p̄m̄ae
sacerdotibus. et decime leuitis. di-
minas laudes cantantibus. **T**av-
rali pot' exp̄m p̄s iste de quibz he-
penitente. t̄q̄ redimite de babiloni-
ca captiuitate. et ad fertilitatem
bonorū op̄m̄ totis uiribus hanc
lante tam in se q' in alijs et pot' ad
hoc uia applicari. psalms. lxxv.

Tribulate deo. h̄m̄c psalms p̄mit-
tatur talis titulus in hebreo.
Ad victoriam cantici psalmi.
et in translatione ieronimi. victori-
cantici psalmi. et pat' exp̄o v̄m̄is

no methaphorice

et supradictis in similibz casibus. Et
 titulo isto nō apper actor nec materia
 psalmi. ita. sc. exponit hunc psalmū
 tanq̃ sit gūmū actio pro liberacōne
 fictum de captivitate ista in qua sunt
 iudei in diuisis p̃tibus orbis ad quod
 applicat quod infra dicitur. Imposui
isti hoīes s̃r capita nostra. i. diuisos
 reges et eorū satellites. et quia ab
 hac captivitate sperant liberari per
 messiam venturū. et eis templū
 reedificaturū ṽreddant nota que mō
 faciunt in captivitate ista ut liberent̃
 de ea. Jo postea subditur. Præparabo
domū tuam in holocaustis reddam
tibi vota mea et c. hoc aut̃ exp̃tū
 datur s̃r fundamentū evocū. et
 p̃ cōis ruinōsū. c. q̃ p̃p̃s sit uentū
 nis i mōdum. quod tūc sit i p̃tentiā.
 Deo talis nichon iudicio. michi
 videtur q̃ iste ps̃ a quocūq̃ sit fac
 tus. est gūmū actio pro liberacōne
 populi iudaici de egypto de qua li
 beracōne plures alij psalmi faa
 unt mencione. Igitur secundum
 hoc ps̃ iste dividitur in duas p̃tes.
 quia p̃mo actor huius psalmi indu
 at omnes ad dei laudacōnem. secūdo
 ad hoc adducat multiplicē rōnem
 ibi. Venite et videte. Cū p̃mū
 dicit. Pubilate deo omīs terra. los
 hitantes in terra. et dicitur i ṽitas
 iubilus. p̃p̃e gaudium cordis quod
 nou p̃t totaliter celari q̃li oīdat̃
 in signo exteriori. psalmi dicit
noī eius in hoc videtur cē p̃phā
de hūano q̃ iste psalmis cēt de can
tandis in dei laudē ad iudis gūom
bis. dāt gloriā laudē eius. i. tō
 re de p̃tito laudate eum corā omibz.
 q̃ gloria est clara notā aī lau
 de. Dicit deo q̃ tribula sūt opera
tua dāe. in multiplici egyptiorū

nō. q̃d sit
 p̃p̃e hū.

paucione ut h̃c in exodo usq̃ ad. xiii.
 capituli inclinet. in multitudine
 virtutis tue mentient̃ tibi inima
 tu. loquitur de p̃tento p̃ modum
 futuri. sic h̃c q̃t̃ sit i p̃p̃is et cō. et
 maxie in libro psalmorū rōne me
 tri quia metricē scriptus est. p̃p̃o
 autē rex egypti et eius populus
 a deo plagis p̃cūsi. frequenter ac
 scribant dimittere populū israel
 dū tū cēt liberatū. et p̃ liberacōnem
 retractabant. ut p̃ in exodo i p̃p̃ibz
 locis. et sic mēuacabantur q̃ nō
 mēuacabant populum dimitte s̃r tū
 liberatū ad iudā paucione. omīs tū
 adoret te etc. replicatio est. seruacō
 in p̃mo iudā posite ad maiorem exp̃
 sionem affectus sicut cōter sit in
 gūmū actionibz. Venite. p̃p̃o
 actor huius psalmi induat ad dei lau
 dacōnem. h̃c cōtr. adducat ad hoc
 multiplicē rōnem. et adducat p̃
 rō et mirabili operacōne. secūdo et
 populi agnūbz libacō. ibi. būdāt.
 tū et sp̃iali consolacōe. ibi. ven
te audite. Cū p̃mū dicit. Venite
 et videte opera dñi. que fuerūt ual
 de mirabilia in liberacōe p̃p̃i istī
 de egypto. ut h̃c in exodo. Terribi
lis in consilijs s̃r filios hoīm. i. s̃r
 egyptios qui et dearto dñi con
 silij frequent̃ et terribiter p̃tiae
 bant. Quā cōstat mare i aridū.
 q̃ deus mare rubrū dīmīsit ut
 filij israel tūderent p̃ sicā. et egypti
 aī eos conseq̃tes mergerentur in
 p̃fundo maris. ut h̃c exo. xiii. In
flumine p̃cūbit pede. i. i flumine
 iordanis ubi filij israel sicut pede tū
 erunt Josue. iii. ibi letabimur in
 yō. quia tūc populus israel leta
 tus fuit in deo. Quā dñatur in vir
tute tua iherosolym. quia p̃tias

cuis potestas etiam quicquid auferretur:
dñi. vii. Quia eius sicut si exultes re
quiritur. quia omnia munda et apta
sunt oculis eius. heb. iii. Quia
aperuit. deo recalcitrando. non ex
altatur in semetipso. qz et si ad
horam eleuentur tñ etiam de
primunt. Indicate. hic conit ac
apitur id diuine laudis et libit
alaboribus duris. a quibus libe
ratis sunt isti meriti de egypto. et
quantū ad hī dicitur. Indicate qñs
dñi mñ. qui sic libit eos nos
de afflictione egyptiorū. Qui posuit
animā meā ad vitam. quia quāto
populus israel opprimebat ab egypti
ais. tanto magis multiplicabatur
et ardebat. ut hī exo. i. Et nō dedit
i dñm dñe pdes meos. i. nō pmi
sit me cadere p idolatram. Qui pro
bati nos deus. non ad accipiēdū
uotāam de aliquo ignorato ai oia
abi uota sint ab eterno. sicut pae
nam infidelitate nūm notā fac
iet tota mūdo. igne nos examina
ti. i. in afflictōe ignis quia cogēti
tur coquere latres. ut hī exo. v.
ppter quod dicit dñs de filiis israel
jenne. vj. ca. Educi eos de fornace
terra egypti. Induristi nos i laque
um. i. induci pmissi. quia pharao
et serui eius semper querebant oc
casiones implicando filios israel ma
ioribus laboribus. unde dicebant.
vacant eū et idcirco uoastantur
dicentes. canis et sacrificiū dñi
do nō. opprimat opertibz et ē. posui
tribulaciones in dorso mō. quia
cogebantur ab egyptiis portare one
ra grauiā luti et lateris. inposui
hostes sicut capita uirg. s. tractores
pliois q' compellebant eos ad opem
minis grauiā. et eos flagellabant

ut hī. exo. v. Tribulaciones p ignē. i. per
laborem ignis ad decoquendum
latres. et aquam. quā apportabat
p'p'us humens ad cōmunicandū ai
terra ut inde latres formarentur.
et eduxit uos in refrigeriū. i. libe
tatem a tanta seruitute. ut alie. nūm
nūm p ignē. qz innumerate p'lo ist
contra eum i deserto. accusus fuit
ignis et denotante extrema p'ca
morū. s. orante moysē fuit ab egypto
ut hī. nūm. vj. et aqua. s. flumē ior
dānis. que siccata fuit in cōstitū popu
li. Et eduxit uos in refrigeriū. i. in
terram promissā lacte et melle ma
nentem. inposui ad domū tuam. i.
loam tuā altus et ai manis. p'co
ebd. in holocaustis. i. sacrificiis ad
honore dei totali maculis. Reddam
tibi uota mea que distulerunt. i.
dimittet et a p'posito emiserit. labia
mea. et loquūti est os meū in tribu
lacione mea. hostes ei in tribulacione
eriles. solent uota facē dño si ena
dant. holocausta inediūta. i. bona
et pingua. offeram tibi ai mēso
arcti. i. ai arctibz totaliter mē
as ad honore tuū. offeram tibi
ues ai hyris. de istis tribus fac
bant sacrificia maiora. s. de lobis
hyris et arctibz minora at fidebat
de ambus. Proinde. hic conit in
duatur id diuine laudis et quāli cō
solacione ai dicitur. Remite et audite
onīs q' amicus dñi. talibus enī
narranda sunt dñia bñficia qui
hnt ea in reuerentiā. nō autem
in malicia obtinatis q' deprecant
ea. p' qd dicit saluator ai. vii. Poli
te dant cāi amibz uer margaritas
uinas ponas ai porcos. qd subdit
et narrabo. nobis timēdibus deū.
quāta fecit aīe mee. cā spūali cōso

lando. fuit enim populus israel. ualde
 consolatus. qui uiderunt egyptios mor-
 tuos post transitum maris rubri. et in
 dauidone legis. et in alijs beneficijs di-
 uis. Ad istum ore meo clamant ei
regnando. et exultant sub iugo
meo. i. gaudium et dulcedinem senti-
 untur ore. Com. omdiam quibz
 talia conceduntur uel denegantur
 ad dicitur. Iniquitatem si aspera i
corde meo. conatus in mortalis pcc-
 Non erandiet dominus. quia oio ta-
 lis est exaudibilis. pccca erandunt
 deus. Supple oio meam qz non
 fin talis in conatus et qz hoc p-
 cedit et dei beneficium. Ido subditur.
Benedictus deus qui non amouit oio
ne mea. cum repellendo pccca ma-
 liciam. et uiam suam a me. sup-
 ple non abtulit. et magis beneficia
 sue misericordie contulit. et loquitur hic
 captiua de populo israel pro illis q
 erant boni et deuoti. idne quozu
 comedatur totus populus. sicut
 eo idne maloni intupatur. scilicet
 regulam de corpore dñi punito. q
 posui nigrescat pñr. Maiores
pot expm pñr iste sicut pcedens. de
 quoz penitente de seruante educto.
 tanq de egypto qui tenebra intpre-
 tatur. et ad dei laudem insurgit ex
 sua mirabili liberatione. quia ma-
 nis est impm iustificare. qz celum et
 terram acare. scilicet angustiam sup-
 ioh. et ex gramin labor euasione q
 sit i opibz pccoz. vñ dñi i pso pccati
 sap. v. Uellati sum i via iniquitatis
et pditionis ambulauim vias dif-
ficiles et c. et caa ex dñia consolone
 q furot magis lenitatur. pot nam
 pñr de pñs q an p pccoz pccatione.
Deus miseratur. ps. lxxv.
Hinc psalmo punitur

talibus talibus in hebreo. Ad victoria
in organis ps cantata. et in talia
 ionum di sic. Victori in psalmis.
 cantati carminis. et est eade sententia
 in basq titulo que pz erupia die
 tis psalmo. m. Et talis autem
 itas non apper actor psalmi nec ma-
 teria. dicitur aut et hoc aliqui q
 ps iste est gratia actio pro fertilitate
 annu. Indei enim collectis fuit
tibus concelant i septem in nñm
qui mensis erat qz totis festinus.
 qz illo mensis erat festi tubarum
 et festi expiationis. et tabernaculo.
 et festum octus seu collecte ut ut
 hñ leuit. viii. et quido annis fuerit
 fertilis consueti erat q aliquis vir
 talis et deuotus faciebat cantata
 spale pro gratia actio. et sic fuit de
 ido psalmo ut dicitur hñ expm
 quis fuerit actor ille. Secundum
 hoc qz iste ps in duas ptes diuidi
 qz pmo ponitur hñ fertilitatis
 imploratio. scilicet pro obtinui pñr
 gratia actio. ibi. Confiteantur
pmi dñi. Deus miseratur
mi. pccati remittendo. et bñ dñi no-
 bis. i. bonis spualibus et tempor-
 libus nos multiplicando. Illuc
in ista sum si nos. loquitur cap-
 tiva de deo ad modum hominis qui
 mult facit gratiam aliam oñdit ei
 vultu hyplarem et iocundum. ut cog-
 sciam in terra. i. in fertilitate de-
 viam tuam. i. uia gratia tue grē p effm
 fertilitatis concessit. In omibz gen-
tibz salutare annu. i. ut sit notu oñ-
 bus gentibz q tu hñs spalem amā
 de salute nra. Ido subditur. Confi-
teantur t pñr dñi. i. per effm nob
 concessum confiteantur tua deitate
 et ad te conuertantur. sicut legatur
 q qñ iudei fuerit libera mmbi

no. q. m. n. q. e.
 i. p. m. n. p. h. f. m.
 v. l. p.

Inter de psecutione amari. multi genti-
les p dñicas ptes conuersionis
nigabantur. ut h^{ic} h^{ic} vñ. Vete-
tur et exultent gentes qui iudicas
populos iniquitate. sicut p^{ri}amam
qui dño concilio fuit suspensus
p consiliis suis. Et gentes in terra
dirigis. q^{ia} p tales effusis dirigit
gentiles ad cognicionem tue verita-
tis. Confiteantur. hic conu^{er} p^{er}
grā^{ti} actio p fertilitate adepti ai-
diantur. Confiteantur tibi p^{er}li deus. t^{er}
.i. confessione tue laudis. et quare
debeant sic confiteri. subdi. Terra
dedit fructu suu. in magna copia
p tue grē bñficiū. Ideo subditur. be-
nedicat nos deus deus n^{ost}r. et c. de fu-
turo sicut iam fecit de p^{re}terito. et
metuant eum omīs fines terre.
tanq^{ue} iudicem omī ad p^{er}uincendum
mala potentissimū. Hec ante
hec expō in pluribus concordet h^{ic}et.
tū videtur aliquo modo exanctū
q^{ia} pro fertilitate in iudea que est
parua terra inuitarent omīs ge-
tes et populi totius mundi ad con-
fessionem dñe laudis. et maxie
q^{ia} tū fertilitas nō erat nota i ah-
is frs. p^{er} quod saluo meliori iu-
dicio v^{er}ū q^{ia} p^{er} iste nō est grā^{ti}
actio pro p^{re}terito bñficio s^{ed} magis
est p^{ro}ph^{et}ia de futuro. c. de xpi i carna-
tione et eius conu^{er}satione n^{ost}r^e hoīes.
quod quidē bñficiū fuit a scīs
p^{re}st^{it}ū de desideratū. p^{er} quod ali-
quis scīs p^{ro}ph^{et}ia quāq^{ue} fuerit ille
videtur de hoc psalmū itā fecisse
d. Deus miseratur n^{ost}r. mitte
do nobis saluatōrē. et bñdicat no-
bis. cōf^{er}endo grām suā. Mittet d^{eu}m
suū cum fr^{at}r. uos. clarificādo mi-
raculis filii sui. qui d^{eu}m multus
p^{re}st^{it}. q^{ia} est eius ymago. col. 1. dicit

Tūc dicit in regnū dilectionis sue q^{ia}
est ymago in uisibilibus dei. hoc enī
p^{re}tebat saluator 3o. xviij. pater cla-
rifica filiū tuū. et ipse respondit. cla-
rifica et iterū clarifica. q^{ia} clar-
ficauit eum miraculis aū mortem
et p^{er} resurrectionem. et miseratur
n^{ost}r. liberando a iheremia p sanguinem
filii sui. ut cognoscamus in f^{ide} uia
tuam. p saluata cōstitit ubi sumus
ad xpi aū^{tem} uia hoīb^{us} fuit cogi-
ta inter hoīes conu^{er}sando. docendo sa-
uitates donādo. In omīb^{us} gentib^{us}
salutare tui. q^{ia} salus p xpi facta.
notificata est omīb^{us} gentib^{us} p p^{ro}-
mōnem apostolorum. scādiū quod
dicitur ps. xviij. In omēm terram
exiit comis eor et i fines orbis ter-
re. cor. 2. Confiteantur tibi p^{er}li deus. cō-
fiteudo tuam trinitatem. Confiteant^{ur}
tibi p^{er}li omīs. i^{tem} p^{er}uincendo latius latius
seruitutem. Exultent et exultent
gentes. de sua uocatione ad fidem t^{er}.
Qui iudicas p^{ro}p^{ri}os i equitate. uādo
ad finem sedisponentes p op^{er}a f^{ide}i
sū psonarū acceptōne. vñ petrus vi-
deus uocacōm comelii m^{is}ti. dicit act.
x. In ueritate cōp^{er}i q^{ia} nō est psonarū
acceptio apud deum. s^{ed} mōm^{is} gē-
te qui timet deum et op^{er}atur. in
grām acceptus est illi. Ideo subdit^{ur}
et gentes in terra dirigis. in uiam
eternę salutis. Confiteant^{ur} tibi p^{ro}p^{ri}
h^{ic} deus et c. et quid debeant confiteri
subditur. terra dedit fructu suū.
.i. uirgo beata protulit filiū de q^{uo}
terra dedit p^{ro}lias. rlv. aperiatur
terra et germinet saluatorē. et q^{ia}
uocandi ad fidem baptizandi ciat^{ur}
in noīe trinitatis. sū qd h^{ic} a^ut.
ill^{ic}. cūctes docete omīs gentes
baptizantes eos in noīe p^{at}ris et
filii et spūs scī. 3o cōdi. benedicat

nos dñs etc. confitendo grām bap
tismalē. et dicit: benedicat. in singu
larē. ad notandū unitatē cētic. et
ter dñs ad ostendendū unitatē p̄sōz.
sicut ostenditur p̄ seraphim ter sanctū
clamantia. et unitas cētic p̄ hoc
quod subditur dñs dñs cētū.
et metuant cum om̄s fines terre. nō
timore serui s; filii qui stat ai
cantat. psalmus. lxxv.

Estinguit dñs. hunc p̄s p̄p̄t
talis titulus in hebreo. ad vic
toriam dñi psalmus annua. et in
titulacōne iōnū. victori dñi p̄s cā
na. et est eadem sententia utrobique
que p̄r et predictis in aliis titulis. et
titulo aut ita patet actor huius p̄s
.i. dñi de materia uero huius psalmi
dicit ka. sa. et alii hebrei. et alii
doctores catholici in hoc consensu.
q̄ dñi fecit hunc psalmū pro grāz
actōne de bñficiis collatis populo is
rael. p̄m in egiptu de egipto p̄m
in processu p̄ desertū. et p̄m. i. gressu
in terre p̄missionis et post egressū.
dicit tñ q̄ ita bñficia nō ponūt
in hoc psalmo eodē ordine quo fue
runt facta. et quāntū ad aliqua
priora post ponuntur posteriorib;
et eodē. et quia ista expositio est nul
tum mutata et maliquib; videt
extorta. nō hoc ē est satis proluxa.
ideo eam dimitto et accipio aliam
que magis cōsonat scripturę nō
in testamenti. paulus ei aplūs
ad eph. iij. expōit scripturam
huius psalmi de mōtione sp̄s sc̄i
post ascensionē f̄ dicentis. vnicuique
vñm data est grācia sc̄idū mēsu
ram donacōnis xpi. p̄ quod dicit
ascendens in altū captiuā duxit cap
tuitatē dedit dona hominib; etc. p̄
quod videtur q̄ p̄s iste ad hñ sit

grāuim actio de p̄teritis bñficiis. q̄
magis p̄p̄ta de futuris p̄ r̄p̄m en
tendis quod p̄uidens dāndū inq̄p̄
fecit psalmi istū. Secundū
ḡ hunc sensū p̄s iste in duas p̄tes
diuiditur: q̄ p̄ agitur de r̄surre
ctō. sc̄ido de eius ascensione. et nō
istis agitur de bñficiis deq̄ab; ad
ea sc̄da mapit ibi. Cantate dñi.
Cura p̄mū dāndū ponitur f̄ r̄surre
ctionem. d. Etingat dñs. q̄ p̄s
mōtūus fuit ex hñm mōtūus in fu
tūrate s; r̄surrexat ex virtute di
tatis. et disc̄p̄ntur unīma ei.
.i. iudei qui in vindictā mortis
p̄ t̄p̄al et uesp̄aliā p̄m fuerūt
trudati. et p̄m captiuati. et p̄
or̄bem disc̄p̄. nō alii. in mōtū ei.
sp̄s maligni qui p̄d r̄surgente fue
runt confusi et spoliati. et fugiunt
qui odērūt eum. i. demones. ascen
dēt. q̄ post r̄surrectionē in uole xpi
fugabantur demones de obsec̄is. sic
destat fūnis destat. nō est per
hoc intelligendū corruptō comū
quantū ad uarietatem ai sūt in mo
tū. s; deictō eorū ap̄tante q̄
hēbāt s; homines. adorabantur
eū cōter in iōd̄is que p̄dlatu
p̄ orbem est ad mēlata. sic p̄m
p̄d̄res. i. demones modo p̄d̄to
qui p̄p̄e nocantur p̄d̄res. quia
sūt in p̄d̄ obsec̄ati. q̄ mēne
diabule est p̄d̄ angeli. et mēn cū
lentur et enūnt in cōsp̄ctu dñi.
q̄ p̄ r̄surrectionē fideles sūt
hīantes i m̄m r̄surrexant in dñō
euitates. sc̄idū q̄ dñi act. ij. p̄du
m̄tes vnanimiter i templo et fū
gantes ē domos panē cūmebant
abū ai exultacōne et simplicitate
cordis collaudātes dñi. Cantate.
hic cōm agitur de xpi ascensione

et eius beneficia. et primo inuenerunt
 angeli ad laudandum xpm ascendente.
 secundo hoies. ibi. regna sit auitate
deo. Et tunc pmi inuenerunt p'ange
 li ad eis mittere. sed ad confortium.
 et utrumq; ad exaltatione. cda map
 ibi. Curus di. pma adhuc uiduas
 ptes. qz pmo dauid facit ppositi. so
 ad h' induat exempli. ibi. Deus ai
egredereus. Et tunc pmi dicit. Eau
tate deo. et dirigit h' obu phapali.
 ad angelos qui qd ascendenti enbe
 bant misteriu ai laudibus. vii in
 ems ascendi appuerit angeli ut h'
 actui p. per facite ei. i. misteriu ex
 hibe exp' ascendenti. no p' fm indi
 geniam. s. ad ems magnificand.
Qui ascendit si ocali. in hebreo h'
 p' m'abot. et ut dicit hebrei nome
 est p'mi vni' de vii. celis. q'nta'
 distinguit septē celos no est p'uas
 spenitadins. sed secūdu cos her est
 nera littera. qui ascendit in celū.
 quod co'p'eat r' q' r' ascendit ad ce
 lum empyreu qd' anthronomastice
 celū dī. et io dī h' in celū sū addi
 noue. cam nō sententia designat
 p' h' qd' h' dī. Qui ascendit si ocali.
 sū. iudei em' adorabant ad occidente
 sicut. da declarati sunt plen' i' exo.
 et f'ro. R. in quibz agitur de dispo
 ne tabernaculi moysi et templi salb
 ms. per hoc ergo quod dicitur dū
 ascendisse si ocali. intelligit' ascē
 disse si' loci adoratiōis hūane. s.
 ad loci adoratiōis anglic' q' locus
 celi v' angli adorāt et venerantur.
 dū. i. io de xpo cōdī. dūis uoimē uū. i.
 dicit' dūis absolute qz p' est oī creatū
 fm qd' dicit' q'z uū. data ē in omis
 p'ctas i' celo i' t'ra. turbabit' a fa
cie eius. i. inuā sū de quibz dictū
 est in p'ncipio hū' p'salm. p'ctas

orphanoū et uiduas uiduar. i. a fa
 ac illius qui est p' orphanoū et ui
 der uiduar p'mi em' ipius di est in
 scien. orphani et uidue magis indi
 gent dūa mīa. quā alie p'sone. et
 ideo xpius uerus deus dicitur p' or
 phanoū eos nutendo. et uidue uiduar
 eas de mīis s' illatis que eis so
 lent inferri. coq' non possunt se defen
 dere. vindicando. Deus in loco sūo.
 hoc est in loco empyreo. s. em' sedm
 deitate sit ubiq; p' cōmā p'ctā et
 potentiam. in celo tū empyreo dicit
 esse spāt' p' glorie refūgenā. sedm
 p' hūanitate assumptā est ibi sicut i
 loco p'rio et detrimato. Deus qui
in h'itate facit vni' mōis i' domo. p
 quam pot' intelligi em' triumphans
 qz oīs ibi h'itantes sunt in cana
 te p'fecta cōcordie videntes. p' r'
 dom' di dicit em' militans que sūt
 valde vnaminis p'ct' ascēsiōe t'p'
 cō ap'ls. fm qd' dī act. iij. anstian
 dūis ante ascēsiōē erat cor vni' et
 anima vna. nec quicq; eoz q' possi
 debat aliquid suū ēē dicebat s. erat
 illis oīa cōia. et qz illo tempore m'
 a de iudaismo et gentilibz ad fidem
 cōuertebant' ut h' act. ij. et i' plu
 ribz alijs locis. p'cto subditur. Qui
educat vinctos in fortitudine et ē.
 Et tunc quod sciendū q' dicit
 ang' s. ioh. mātis est iustificā
 re impū q' creare celū et t'ra.
 et io iustificare impū et opus ma
 gne fortitudinis. et maxie qū te
 net in p'cto ligatus vinctus consue
 tudinis. et hoc notat' ai dī. Qui
educat vinctos in fortitudine. s.
 adhuc maioris fortitudinis videt
 q' aliquis nō solum p'cto nō ligat'
 s. et actu p'ctis fide cōstituitur. et de
 infidelitate educatur. qualis sūt

3° orphano 2
 uiduas

paulus et phares alii. Jo subdit. Cui
cos qui emulant. c. cont' xpm verbis
et facis. p' qd dicit r' paulo actu. w.
Haude facile quid me psequeris. Sz
adhuc difficili' v' q' aliqui moram
infidelitatis seu mortali p'co resuscitac
ti' ut ad fidem seu pnam resuscitac
ti' fuit de nomine resuscitac' a l'co
ioh' enligitac. et de illo qui p' fup
dm se interfecerat resuscitac' a l'co
ato martino. et de multis alijs di
na virtute sic resuscitatis in noie
xpi. Deo subditur. Qui habitant in
sepulchris. tunc tunc ibidem sic h't.
Educat vinctos in fortissim' me mar
diti' aut' l'itauerit in aeternit'.
et sic est alius sensus tal' inarduli
.i. in infidelitate obstinati. h'itane
rit in f'itac'ibus. i. caruerit ho
nore virtutis et gr'. Deus cum
egredieris. h'ic conr adducitur
exemplu ad p'p'ia ul' p'p'ia argu
mentu ex exemplo deductu. quia
maior fuit xpm in celu ascender.
q' angelu in p'sona dei loquentem.
ad dandu legem s' m'ore synai de
scende. et id q' tunc f'it fuit spalis
gr'a p'p'io fidei. multo fortius debuit
in xpi ascensu fieri. et hoc est qd
dicatur. Deus cu egredieris s' con
textu p'p'io tui. circumis de egypto
q' p'cedebat d'ns p' die in colimi
pna m'bis et p' noctem in colu
pna igitur. exo. viij. Cu p'filiis
in deserto. c. usq' ad montem synai.
terra mota est. q' m'os synai vide
batur tremere. et cui celi distilla
uerit a facie dei synai. i. dei descen
dentis in monte synai. q' nubes
deumissima operuit montē exo.
xv. ex qua nube fallabant pluuie.
ex hoc concludit. pluuia voluta
riam segregabis deus l'editati tue.

.i. multo magis eam que est he
reditas tua tuo sanguine empta sum
grabis voluntarie pluuia gr' tue.
et infirmata est. quia p' alacritate
xpi eam in xpi collecta multas p'f
cutiones sustinuit. ut h'ic act' viij. et
w. Tunc p'f'itac' eam. q' deus m
tam virtute contulit ardentibus.
q' et illis p'f'itac'ibus magis acuit
et confirmata fuit fides catholica.
Alia tua habitabit in ea. fides
tui qui in pluribus locis facit cap
tur d'ns. onces d'ns. et eod' m' h'ic di
ait. Alia eius. et hoc m' accept
h'ic. m. ca. d. q' alia dei fuit eam ista
pauca in dulcedie tua pauperu
.i. populo catholico qui fuit paup
et abiectus in p'ncipio p'p'ia ad suf
ficiencia. em qd d' act' viij. gr'a ma
gnacine in omnibus illis. neq' si
quisq' egens est m' illos. D'ns
dabit verbu eumq' h'ic act' viij.
tute multa. quod fuit h'ic imple
tum. em quod d' act' viij. Virtute
magna reddebant apostoli testio
m' resurrexerunt d'ns m' d'ns xpi.
Per virtutu dilecti dilecti. tunc tunc
idem h'ic. reges citati f'ederat
q' p' p'dicac'ionem apostolor' alior'
q' xpi discipulor'. no solum milia
res hoies. s' multa hoies reges p'p'
apes et potentes. fuerunt f'ederati al
xp' p' f'itac'ionē fidei. et hoc est qd
dicatur h'ic. Per virtutu. i. reges p'
trantes et accipiunt h'ic singulare
pro pl'ali. sicut exo. viij. Deuit mu
lta grauissima. i. multitudo mu
ltar'. dilecti dilecti. i. f'itac' fuit dile
ti ipius xpi qui est dilectus p'p'is.
scandit quod dicatur. act' viij. h'ic
est filius meus dilectus et c. et
q' d' d'ns etc. q' p'p'ia et
potentes conu'it ad fidem. d' d'ns

catē pascua donaria et quibz orna
 ta est ecclia. ut pz in pluribz bysto
 ris et scōz legendis. et hoc ē quod
 dicitur. et xpi domus. hoc est ad
 xpm et domum domus dei que est ec
 clesia paret dimidare spolia. hoc ē
 dimis ecclis et psonis ecclias di
 uidit predicta. Comr oūdit q̄l
 talibz temporalibus sit utrum
 ai dī. Si dormiatis etc. Ad an
 intellectū sciendū q̄ deos quē
 idem est q̄ scōz latine. Colūba au
 tem hic accipitur pro ecclā q̄ colū
 ba frequēter uocatur in canticis.
 penne autē huius colūbe sunt vir
 tutes eam ad celestia eleuantes
 dicit q̄ si dormiatis. i. quiescentes
 int̄ medios ceteros. i. int̄ p̄s
 catē. c. militatis et triumphantis. qd
 sit q̄ sic uocatur hoies bonis p̄s
 vite. et nō amittant bona eterne
 s; magis acquirat. qz sicut dicit
 ip̄dimēta sūt reprobis. ita probis
 sunt adiūmēta virtutis. et sic p̄
 ne colūbe de argenteitate sūt. qz p̄s
 vita dī in colūbe p̄uitate. et post
 uora dōrā eius. i. s̄iores p̄tes p̄
 naz que sūt s̄ colūbe dōrā. In
 pallore anni. i. terminat in p̄s
 auitate que h̄r in auita p̄s. Comr
 oūdit p̄ quoz mīserū deus ta
 lia agit ai dicitur. dimi discer
unt celestis. i. p̄ celestis. reges. i.
 rectores. si cam. i. si eccliam quod
 fuit sc̄m q̄ deus dearent mīse
 aplōs ad diuīas p̄tes orbis ad re
 gendam et ordinandā eccliam ad
 anō regimē et ordinacōnē. apli
 mīserunt p̄ diuīas p̄tes orbis epi
 scopos et sacerdotes. ut pz ex cor
 geatis. Ideo subditur. nunc dealla
bunt in selmon. selmon uino
 mō est nomē p̄s auidā mōns

ut h̄r iudicā. ix. Alio mō est nomē
 appellatiuū. et agt̄ obscūritatem.
 et sic accipitur hic ad hebreis. et
 sic est sensus huius h̄r. nunc deall
habunt. i. s̄r mīse deallabuntur
 et est modus loq̄di hebraicus. uī
 sup̄ psalmo. l. ubi h̄emus s̄r mī
 ueni deallabor. In hebreo h̄etur
de mīse allabor. i. phicq̄ n̄y. m
selmon. i. illi qui fuerūt i obscūri
 tate erorū. qz p̄ mīseros ecclē in
 fideles comīsi ad fidem baptizati
 tur. et sic qui fuerant in obscūrita
 te erorū. s̄r mīnem deallabāt
 qz maior est dealbacio mentis q̄
 corporis quā spūalia corporalibz
 preferūt. et quia sic agnēta
 ta sūt ecclā. Ideo subditur. mons
dei mons pinguis. et incipit hic
 n̄sus sequens p̄cedētē. in hebr̄o
 et mīclacōne iōm et dī ecclā. mōs
 pinguis. p̄ h̄mūdāam gr̄ dīne
 In p̄mitia ecclā maxie. mons coa
gulatus. In hebr̄o et mīclacōne h̄et.
 mons excelsus. et idem agt̄ quia
 coagulacio hic accipitur prout in
 portat ap̄d nem ad rem aliquā
 p̄ quam inaltatur. et dī ecclā.
mons excelsus uī coagulatus. qz
 secūndū dictū saluatoris. ant̄ m̄y.
 Altimilāur grano sinapis quod
 ai sit mīnū ascendit i arborē
 magnā p̄ fidē dilatacōnē. p̄ qd
 de ea dicitur psalmo. ij. Et i nomē
 sūmis diebus mons domus dī
 in uertice montū et ē. Et q̄ si
 spūcam et ē. psalmista comitat
 cerimonem ad gentiles p̄dola colē
 tes in delubus et phanis. d. n̄
 q̄ suspiciam. i. falso ardētis. mō
 tes coagulatos. i. loca salutis et
 eccliam esse. c. templa uia et p̄dola.
mons in quo b̄splantū est deo h̄

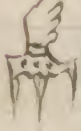

tur meo. i. ille solus est nemons
coagulatus et pinguis. In quo huius
placuit est deo habitare meo. Quia
modi est etiam militans. unde dicit
saluator. ait illis. Eae ego uobis
ai sum usque ad consummationem seculi.
et etiam triumphans in qua etiam huius
latus habitabit. Jo. subditur. Et cum
deus habitabit in fine. In consummatione
huius. In sempiternum. Curus de.
hic contra psalmista inuitat ange
los ad deferendum per ascendenti con
sorcium ad magnificandam enim regis
non solum facit multitudinem ministrorum.
sed multitudinem allocutionum. secundum
quod dicitur. pro. xij. In multi
tudine populi dignitas regis. in pau
catate uero plebis. ignominia prin
cipis. et primo inuitat psalmista
angelos ad ipsi ascendentes confor
tari. sedo declarat eam protectum
ibi. benedictus dñs. Entra primum
psalmista ad finem propositum premitat
exemplum de multitudine adhaeren
tium in datione legis. scilicet qd huius
den. xxxij. ubi dicitur. deus de syna
uenit et subditur et al eo scilicet in
tra. i. angelorum ut ibidem exponit. et
hoc est quod dicitur hic. Curus
dei. dui autem angeli curus eo qd ei
substitit. et per hoc dicitur in eis sedo
fiat in manu uel in corde. secundum qd
dicitur infra ps. lxxxv. qui sedes si
cherubim. decem milibus multiplex
i. duplicatus uel in hebreo habetur his
decem milia milia latencium. qd
angeli saeculorum laudauerunt deum. do
minus in eis in syna in celo. i. fuit al
locutus per eos in datione legis si
monte sancti synai. et ex hoc argu
it qd maior multitudo debuit esse
in ascensu x. d. Aladica i. aliam

i. matrem empyreum. capitulum capitulum
tem. i. accipiam illos qui in mundo
detinebantur. captum eos tunc ad
lectam deducendo. quod fuit maior
qd dare legem moysi. et ideo debuit
ita huius maiorem angelorum multitudine
duci. accipiam dona in hominibus.
et accipiam dona qd ea addo per se
tota trinitate. dimittenda hominibus
i. apostolis ab eis qd discipulis in die
pentecostes. hec est per hoc intelligit
dominus qd ipse homo in sua ascensione
accepit spiritum sanctum. ai ab inuicem ei
capitulum fuerit peritus spiritus gratie. Jo.
q. pro tanto dicitur. ipse accepisse
dona spiritus sancti in sua ascensione.
ad declarationem sue patre glorificationem
ad dexteram patris. datus fuit spiritus sanctus
in signo uisibili apostolis. per quod dicit
Jo. viij. Quidam enim spiritus datus. qd
mundum est aliis glorificatus. et qd qd
sanctus non solum datus fuit in signo vi
sibili apostolis qui erant in die. sed et ge
ntilibus. ut per actum. x. de cornelio
et annas eius et in pluribus aliis
locis emendat libro de aliis gentilibus.
Jo. subditur. Et cum non accedentes
et q. d. etiam per dona spiritus sancti fuit
et qd gentiles non accedentes. i. prius
in unum deum. habeant deum deum.
et habeant ab eo. qd per gratiam spiritus
sancti deus habitet in hominibus et homines
in deo. secundum quod dicitur prima Jo.
ms. Qui manet in caritate in deo.
manet deus in eo. et ideo si non est
credentes potest teneri notat. uel
accusare. Benedictus. hic contra
psalmista narrat eam perfectam quod
facit dupliciter. uno modo declarando ei
promocionem. alio modo adulationem
dei deprecationem. Finis facit ibi. per ip
sum deus. Entra primum dicit. Benedit

dominus die cotidie. i. p singulos dies
laudatur a fidelibus. et causa subdit
ai dicitur. prosperi iter faciet nobis
deus salutarum iterum. promouebit
etiam de bono in melius. et salu
tem electorum. et quia secundum apostolum
prima th. ii. Deus vult omnes saluos
fieri et ad agnitionem veritatis venire
secundo subdit. Deus noster deus saluos fa
ciendi. q. ab eo est salus hominum. ydico
aut ex malitia eorum. secundum quod dicitur. ex
peccato tua erit israel nimis. ex me
amantem tuum. et dicitur dicitur etiam mortis.
i. a morte. q. sicut p. n. est dei saluos
facere. ita et a morte alicui et iheremie
facere declinare. et notandum q. ai
dicitur hic. dum dicitur. non est iuga
ao q. in hebreo sunt duo nota p. n. u
est nomen tetragrammaton qd. sigt
dei p. n. u. secundum est adonay
quod importat dominum. et p. cons. respice
tunc ad aeternum. et sic non est ibi
iugatio quia sunt nota a diuersis
proprietatibus imposita. p. quod idem
nomen significat. dum dei mortis est
his. q. ubique p. n. u. nomen dei
tetragrammaton quod est. ineffabi
le. p. n. u. fuisse hoc nomen dominus.
et p. pro adonay significat dei. De
us noster. hic com. declarat ad istam
orum fidei deitatem et p. mo. q. n. u.
ad iudeos. secundo quantum ad gen
tiles tyrannos. ibi. propterea feras.
prima in duas q. p. mo. p. n. u. iudeos
deitatem. secundo p. n. u. gentes. ibi.
p. n. u. n. u. Et propterea dicit. De
us noster deus confringet capita im
corum suorum. q. d. q. n. u. deus uelit os
saluos fieri. tunc uult capita inimicorum
suorum p. n. u. p. n. u. ordinem iusticie
sue autem modi fuerunt principes et
sacerdotes iudeorum ut h. c. in textu

euangeliorum. Deitatem capilli p. n. u.
videtur in dilectis his. i. ciuita
tem iherusalem que erat apud regnum iudee.
et dicitur. inter capilli. i. capillosus
quia p. n. u. et tunc eam ar
condantes uidebatur inter pugnantibus
les sicut inter capillosus videtur for
tis. et tunc fuit destructa et incensa a
romans. p. p. n. u. iudeorum eam iherusalem
animi. modis autem destructio nis
eius subditur animi dicitur. Dicit
dominus ex basan confringet et c. Ad
an intellectu sciendum q. iudea in
qua metropolis erat iherusalem. et sua
et una pro se ordane flumini inter
quem est terra basan. ut p. ex libro
iherusalem. et alio latere se uiait me
diterraneum. et basan autem unus
a neque contra iudeam aggrega
uit s. et et ex basan latere. i. p. r.
terram basan. et p. marit. et hoc est
quod dicitur. Dicit dominus. q. ex diuina
dispositione facta est destructio iudee i. u.
aone mortis xpi. sicut p. dicitur sal
uator. Luc. xv. cap. Ex basan con
fringet et in profundum maris.
i. ciuitatem etiam contra iudeam ex
pro se basan. et ex pro maris. ut in
anguine pro tuus in anguine li
gua animi suorum et c. q. i destructio
iherusalem tanta fuit effusio sanguinis
iudeorum. q. p. n. u. ambulanciam tinge
bantur in sanguine et omnes secundu
m suum appetitum poterant sanguinem
occisionum tingere. a principio enim
belli usque ad finem fuerunt decies
centi milia iudeorum occisi. ut dicit
iosephus libro de iudaico bello. cau
sa ante tante occisionis subditur
ai dicitur. viderunt ingressus tuos
deus. iudei enim uiderunt procellam
xpi p. terram predicando miracula

ad 9. b. 11.
p. n. u. p. n. u.

faciendo. et ideo magis erant pñ
endi. tanq̃ extulacōnem sui sceleris
non hñtes. p̃ quod dicit salma
tor. jo. xv. si op̃ra nō fecerim que
nemo alius fecit pñi nō hñt.
nunc aut viderit et oderit + me
et pñm meum et c. et ibidem pñit
tatur si nō uenissim et loquutus eis
non fuissim. pñi nō hñt. nūc
autē extulacōnem nō hñt de pñō
suo. Ingreditur dei uici regis mei.
in hoc psalmsa confitetur deita
tem ē et eius huānitatem in qua
descendit adam et alijs regibus.
qui est in scō. i. in celo emipitō scō
angehs et sp̃itibus appuato. Pre
uenerunt. hic cōm. pñitur. canor
laudao. que pñit non ex zelo
vindictē. s. dñe iudicē. ai dñ. pñerit
et c. Cūta quod facidum q̃ anq̃
uenerit romam ad destruidum
it̃m et terram in ciuitatē. Nam idē
exites monitu angeli tñfuerunt
in regnū agūpe quod erat conse
derati romans. pñt hñ in eadē
m hñstoria. et hoc est quod dicitur.
pñerunt pñapex. i. apli et ali
pñapales mē. canos. quia sic dñi
at. pñuenerūt destruidōne terre.
inde recedendo et ad regnū agūpe
tñfendo ubi ai alijs fidelibus mñ
arbat. dñis laudibus. Ido sub
ditur. Comitē pñallentibus in me
dio inuicadani tñpamistiani.
i. uirgini deuotari. qz a pñapio
cōt aliquē uirgines deo consecrate
fuerunt. sicut scē theda et plures
alie. ut magis patet uisā. et
uocantur hic tñpamistie nō qz
uenerunt tñpamistie materialibz.
s. qz ai ap̃stolis mñfuerunt dñis
laudibz. hoc mō beatus angustinus
uirginem mariam notat tñpam

niam in sermone de nativitate
ip̃ius. d. audite hñe q̃ admodū
tñpamistia nra cantauerunt. ait
cū. magnificat aīa mea dñm. Itē
uicatis bñdixit deo mō de fontē
bi israhel. hoc dicit quia apli et p̃
m discipuli xpi fuerunt de populo
isrl. ut p̃z et de cōfū emanglī
et ab istis tanq̃ a fontibus origi
nata est deuotio laudis mēstis.
Ibi beniamin. i. p̃ls qui fuit de m
bi beniamin. fuit q̃ ip̃e dicit ro. i.
Qui cōfū ad fidem mñt et ai
alijs fidelibz. ut hñ act. i. Adole
scētulus. quia scandū uenit
adhuc erat adolescētus qui fuit
nñs. uñ dicit act. vii. Et tñt
dispñerūt uestimēta sua secus
p̃des adolescētis qui uocabatur
saulus. et satis cito pñt fuit cō
nñs. uñ dicit adolescētulus qz
mñ aplōs fuit uñimo ad fidem
uocatus. In mēstis extēst. quia
fuit mptis usqz ad terram cōt
ut hñ scā ad cor. vii. pñapex m
da dñes eomni. domni mñ. i. hñ
ip̃s fuit de tribu iuda scandū
mñem. ut hñ. ro. i. Et p̃ cōfū m
obus et iohannes. symon + iuda
et iacobus mñor eius cognati
germanifuerūt de eadem tribu
iuda ut uñ. et isti fuerūt ai alijs
ap̃stolis dñes xpianorū. In tñt
lactōe iohannē hñtur. pñapex m
da in pñpura sua. qz p̃ xpm m
mñerūt mñpū suū sanguine
pñpūm. et hñ iohēs nō tñfuerūt
p̃ gladiū. tñ pñtis fuit sustinerūt
mñpū. qui fuit mñtis i fñ
uentis olei domi. p̃ quod dicit
augustinus libro de uino cōiugā
li. nō est mñpar mñtū mñtū.
in iohē qm pñtis nō est. i. ip̃e

gentes sunt romani qui per bella
totali orlem s' subnigantur. venit
legati ex egypto. hoc comitatu
ter potest exponi de philone qui al
leas suis de alexandria egypti fuit
missus legatus ad ipatoreni clau
dium. et tunc contraxit familiar
tatem ai pmo apostolo romae ap
erati. et ititens alexandriam
eam la mari congregata hono
rauit. et in libris suis manifeste
comendavit. pro ut arbitrar in
libro illustru vnpri. ethiopia p
veniet manus eius deo. ethiopia
cui est m' egyptu et aca et vni
u' salu' sint comita ad xpm. quam
egyptus p leali matheu aposto
lum. qui veniens ad illam p m'ia.
baptizavit regem et eius filium
quem amore suscipiat. et filiam
eius ephigiam virginem xpo co
secravit. et eam ducens virgin
bus prestat. et populum regni
pro maiora pte baptizavit. ut h'c
in p'dicto libro illustru vnpri. et
hoc est quod dicitur. ethiopia p
veniet. s. egyptu. manus eius deo.
i. dante deo manus p confederacoem
ad xpm. confederaco cui impluri
bus loas laar scriptur dicitur de
tariu daco. qz hoies sedus mentes
in multis p'ibus dant munici
dextas manus. **R**egna terre.
hic ulad psalmista imitat hol
ies ad psallendu deo ascendenti
.d. regna terre. i. habitantes i oibz
regnis terre. caritate deo xpm deu
te laudando. psallite deo qui asce
dit si celu celu. i. ad extirmitate
celi emperu quod est excelsus in
celos. ad orientem hoc dicitur qz
xpus ascendens in celum ascendit

de monte oliveti ut h'c actum. pmo
qui mons est in orientali pte ier
uslm ierusalem in qua completu fuit
miseru redemptiois h'iane. et
et dabit uoca sue vocem virtutis. h
coiter exponitur de uoce qua xpus
suscitabit mortuos a sepulchris
in finali iudicio. s. ut continuet
la precedentibz. p't exponi de uoce
p'dicacois aploz alioz qz xpi
discipulorum. quibz xpus ascen
dens precepit p'dicare p oremcu
glum. eodem quod h'citur. as' ultio.
enitres in mundu vniuersu p'dicare
euangelium omi creatur. et h'ic u
a que dicitur. vox xpi eo q' fuit d
eius m'adato dedit. vox virtutis.
confirmando p'dicacoem cor m
raalis. vñ ibidem subditur. illi
autem profecti p'dicauerunt vobz
domino copante et sermonem
confirmante sequentibz signis.
dare gloria deo si israel. i. p' vna
que fecit israel p quem notatu
populus tamis an tra sunt vni
ficia p'dicta. vnde dicit ap'o ro.
.ij. non est qui in manifesto m'ce
est. neqz que in manifesto manet
est artificialis. s. qui in abscondit
natus est. et ardore cordis in
spu non littera. magnificencia eius
et virtus eius in nubibus. qd
exponitur ab aliquibz de nubibz
materialibus et quibz procedit
plumie conuersiones et conuicia.
p que app' homibz potestas dei et
eius magnificencia. s. ut continue
tur. la videtur melius exponi de ap
stolis alijs qz discipulis ad p'dica
da missis de quibz d' p'la. i. qui
sunt isti qui ut mites nolant.
et istis cu nubibus proferunt

plurime sunt doctrine secundum illud dicitur.
viii. Contrariet ut plurima doctrina me
a. et contraria annuando terrore dno
rum iudiciorum et consuetudines iuraru
102. p. quod subdicitur: omnibus deus
in suis suis. quia p eos fecit mirabilia
reos iudicando. ierosolus iudicando. mor
tuos suscitando. et consuetudines et deus
israel. i. populi tam sicut supra expo
situm est. ipse dabit virtutem. operandi
predicta. et fortitudinem. ad tollendum
constantem illa s. tormenta. sicut patet
in martiribus. plebi sue. i. populo. i.
ano. et p. vniuersa predicta fidelibus col
lata. ponitur in fine pro gratia actio
ne. benedictus deus. in domus suis in
ca. seculorum. non miratur aliquis si to
acens in expone huius psalmi. vsus si
censu metus. q. aliter non potest
fieri. vii. ka. la. expones iudice. tui
ul' plus vbiatur. p. b. cum coiter p. b.
hoc loquitur. psalmus. lxxviii.
S Alium me fac. hunc psalmo
premittitur talis titulus in
hebreo. Ad victoriam si. iolas dauid.
In translatione vero idem de hetur.
Victori pro filiis dauid. et est eade
sententia vbiq. p. hoc autem quod
dicitur. ad victoriam ul' victori. sig
ficatur conatus leuitari i. cantando
sicut frequenter dictum est. p. iolas aut
secundum hebreos intelliguntur filii
israel qui fuerunt populus a deo electus
et secundum eos idem intelligitur
p. lilia lilia. q. vbiq. in veteri testa
mento iero. dicit liliu ul' lilia in
phara. hebrei dicunt iolam ul' iola
ut dicitur est ap. psalmo. xlii. filii
autem israel fuerunt in afflictione
positi in captiuitate babilonica. et
in captiuitate p. iomanos iniqua
sunt adhuc quas premit dicitur

et ideo fecit hunc psalmum ut dicitur
ad liliam orans pro liberatione conu.
quam liberationem aliqui hebrei
referunt ad captiuitatem babiloni
cam. aliqui ad istam iniqua sunt
aliqui autem expostores et catholici re
ferunt hoc ad liberationem ipsius
dd. et vniuersum ans de p. latione
causis. et hoc exp. m. variis vide
tur. quedam a veritate deuatio. p. qd
aug. et cassiodorus dicunt q. hic ps
ad liliam loquitur de ipso ans n. n. n.
ria plenius ceteris p. h. d. dauid
p. iudit. et expressius scripsit sicut
fuit dictum in principio huius libri. et
ideo p. iudit p. lationem i. m. c. et in
mensuris futuram. fecit hunc psal
mum. quod potest declarari p. scriptura
nouum testamentum. saluator enim i. o. r.
de se ipso dicit. ut impleatur scriptura
qui in lege eorum scriptus est q. m.
odio hincit me gratis. et sic q. d.
in hoc psalmo. multiplicati sunt
capillos capras qui oderunt me.
dicit impleti ad liliam in se ipso. sicut
paulus apostolus Ro. vi. Allegat qd
hetur in hoc psalmo. fiat mensa
coni coram ipis in laqueum. dictum
ad liliam de iudeis excantatis eo q. p. l.
acti sunt xpm. Item Ro. xv. q. h. e.
infra. Et opprobria exprobandum
tibi ceciderunt a me. dictum est ad li
teram in persona xpi. Item iohis. ii.
ca. scribitur. q. ai xps f. flagello
de humilibus eiecit euntes et de
dentes de templo recordati sunt dica
p. h. eius. q. scriptum est. zelus do
mus tue comedit me. et p. hoc m. n.
mat euangelista q. hoc scriptura q.
h. in hoc psalmo tunc ad liliam fu
it impleta de x. p. que dicit aug.
de hoc psalmo q. hic ipse loquitur

ti. quia pñfici pmo conceperit q
 enim odni. sed carle. dno sacerdotis.
 et ulamo populus a sacerdotibus
 deceptus. pñ quod petiuit liberaco
 nem barthae et xpi auasione. as
 vb. Confortati sunt inuicem mei i
in te. quia herodes et pilatus pñci
 terunt eis fauorem. herodes ei illu
 sit enim et spreuit. luce. xxii. et pi
 latus in fauorem iudeoru dedit
 iniqua suam contra xpm. que
 non rapin tunc extolueba. modus
 ea loquendi p quem figuratur q
 ante soluit penam pro patris hñani
 generis que nō contraxit. Deus
in cas insipientia meam. hoc nō
 intelligitur de pñona ē in qua uul
 la fuit insipientia. s. omni moda
 sapientia. s. sicut passionē meū
 broñ suonū suam dicit act. iv. cau
 le salute quid me pñqueris. et za
 charie. ij. qui tanget nos tanget
 pupillā oculi mei. et hoc pñ con
 uersionem capitis ad membra. sic
 insipientia membriōi suoz et de
 licta dicit eē sua. et quia pro istis
 penam portauit et satisfecit. sic
 homo satisfaciens pro debito alteri
 facit quodā modo illud debitū eē
 suū. sicut eam cōtē dicitur ho
 mis muli ul' cameli. quia illud
 hominis dicitur. sicut solū ad portā
 dñm nō qñtā ad possessionem et
 dñm. et bñ dicit. delicta mea nō
sunt a te abscondita. quia dñs co
 rñ qui ea abscondiuit nolentes de
 serere et confiteri. xpius nou facit
 sua pro eis satisfaciendo. s. solui
 delicta eorū qui uere contracti cō
 fiteantur. nō erubescunt in me q
 expectant te domine. loquatur de sac
 tis patribus in limbo saluē xpi
 expectantibus cū magno desiderio

et ideo nisi ad eos descenderet xpius.
 esset eis confusio et maxime pro
 phetas ibidem exhibitus qui talia
 pñdunt uentura uer orat sic xps
 homo dubitans de euentu futuro.
 sicut orauit in suscitaco ne lazari
 qñ nī facbat certitudinaliter fu
 turum. vñ dicit tunc. pñ grās ago
 tibi. qñ audisti me. ego autē fac
 bam qz senp me audis et c. jo. xi.
 s. sic orando oñdebat in se ueritate
 hñane nature in qua inuoz est
 pñ. Non confundantur sē me qui
querunt. hoc dicit pro apostolis
 alijs qz discipulis quorū confirma
 tōnem pñbat apñ. ita qz nō time
 rent sen erubescerent de xpi confessio
 ne s. magis gloriarentur. quod est
 fñt fuit p missionē spūs sñ. postq
 de ipis dicitur act. v. et illi quidem
 ibant gaudentes a conspectu conuñ
 qñ digni hñi sunt pro noīe ihñ
 contumeliam pati. deus israel. i.
 populi xam ut dictū est psalmo
 pñcedenti. Quoniam pñ. hic cō
 seqt saluator explicat penas suas
 in uerbis. d. Quñ pñ te sustinui op
probrium. quia iudei uocabant
 eum infidelē et demoniacū. jo. viij.
Rome bñdianus quia samaritani
 es et demoni hēs. et quia cū tene
 rent eum vñtū plures dicebant
 contra eū falsū testimoniu. act. xvi.
Et opñt confusio faciem meam. qz
 uelantes faciem pñiebant eum
 dicentes pñiza nobis xps quis
 est qui te pñssit. reputantes eum
 pñhām falsū. luc. xxiij. Et tunc
falsū sum fa. sñbz meis. i. iudeis
 quos uocant fies eo qz erat iudeus
Et pñgnis fñis meis me. i. spña
 gode et cā repetitō eñsde sentētiæ
 pñha ubi ad maiorem expressio

no. p. xij.
 fñc iudey

nem. Quia zelus domus tue coedit
me. quod ostendit xpus manne qui
de domo dei erat negotiatores. jo. ij.
.d. nolite facere domui patris mei do-
mum negotiorum. et opprobria expro-
bantur tibi. miracula enim xpi attri-
buebant unde virtuti demonis. af.
.xij. hic non erat demonia nisi in
lelevis primarum demoniorum que
ai faciant virtute totius trinitatis.
et sic inferebant opprobria patris. et
aderunt si me. qz occasione mira-
culorum que xpus faciebat virtuti
deitatis que est cois tota trinitati.
et maxie in suscitacione lazari.
Judei quesierunt occasione mortis
xpi distes. quid facimus qz hic
homo multa signa facit. et jo. vj.
et hoc est quoddam. Ecce derunt
se me. ad me obmendum morte.
sicut lapides proicci a machina
contra turre in frangibilem. resili-
unt cadentes super domum turre. ad-
nictam cum frangentes et destru-
entes sic opprobria indecorum projec-
ta contra virtutem deitatis an no-
cere non poterant. resiliunt super
fragilitatem humanitatis deitatem
commictam et eam obmunt morte.
Et aperui in ieiunio animam
meam. xpus enim ieiunavit qua-
draginta diebus et quadraginta
noctibus. af. iij. Et factum est in
opprobrium michi. quia diabolus
accepit et hoc occasionem tempta-
di xpm et persuadendi ei ut eum ado-
raret ut ibidem h. qz xpus reputa-
uit s' in opprobrium. pp quod xpm
hic indignantur dicere. unde sa-
thana et c. et posui vestimentum
meum alium. doctores mi cois dicit
qz p aliam hic intelligitur fletus

xpi in suscitacione lazari. jo. vi. eo qz
antiquitus fletus mortui idnetat
aliam et in ore qz conuenienter palia-
um pot intelligi aqentes nestum
i. cu em reprobanerit mollia ne-
stul. af. vi. d. ecce qui mollibus
uestiantur in domibus regu sit. sa-
tis apparet qz asperis vabz uestibz
decebat quia cepit facere et docere
act. i. vii et jo. xiv. quod eius turba
erat molitilis de si concerta pro
am. et hoc modo finit nestes alia
ne et alpe. Et fatis sunt illis in pa-
bolam. hoc est in dicitur. qz deo dicit
bait. Ecce homo novus et potat
vnu publicanorum et peccatori amicum
af. xi. ca. Adversum me loquebantur
qui sedebant in porta. i. principes sa-
cerdotum qui cum iudicauerunt mor-
tis xpi af. xij. Et isti vocantur
sedentes in porta duplia de causa.
ai quia sedebant prope portam
phi ad docendum populum. ai qz sedi-
dum modum iudicium antiquorum alii
sedebant in portas civitatis ad iudi-
candum populum i quibus cau-
sis. romam cum retinebant s' cau-
sas sanguinis. et in me. i. de me.
psallant. denotone. qui bibeant
vinum. scribantur enim in quoda libello
beuato qui maculatur condempna-
tis iudicio. qz p bibu salonis pio-
rra. dicit sicram. i. poti inebriat
mentibus et vnu his qui ama-
ro animo sunt. sapientes iudeorum
ordinauerunt qz condempnatis ad mor-
tem daretur plenus aply de vino
forti et magis hylanter sustineret
mortem. et illud vnu sunt accepti
pro xpo et duobz latronibz aico-
aristagendis. et iudei vnu illud
accepit et biberit ai denotone

xpi. et p̄ talem densione dicitur hic
In me psallebant qui bibebant vi
ni. et loco vini p̄dicti posuerit ac
 ceti ut hētur in s̄a. aliter & potest
 exponi. q̄ de anasthione xpi tanq̄
 de re insolita et notabili. fuerunt
 fr̄ cantilene deuote. in fauore sa
 cerdotū quicquid mortem pro ann
 uerant. tanq̄ de s̄b̄ p̄ph̄a uolente
 regnare et nō potente. que decantaba
 bantur p̄ m̄bas. et sic dicitur. Et
in me psallebant et c. Quis autē iac
 pene. post ad membra & aplicam.
 q̄ p̄ ipm̄ sustinuerit opprobria &
 confusiones. et p̄secutiones & ab al
 tis iniuriis tanq̄ ab cēsis. afflicti
 etiam se ieiuniis et alijs et susti
 nuerit & cōdemnationes p̄stas
 in diabus. et densiones ab ebri
 sis et peccatoribus. ut p̄ in m̄bas
 scōz martirū gēns. Ego uero.
 hic cōtr̄ petat. ip̄s & ap̄tis et
 membrorū liberatio a penis. et p̄mo
 ponitur dicta p̄secutio. scōz adduat
 idē. Exaudi me. Cūta p̄m̄i dī
Ego uero orōne mea ad te domine
.i. dingo. tēpus b̄n̄placiti d̄ns. .i.
 expectans tempus liberationis sui
 dispōne tue voluntatis. In m̄bas
die nūc tue exaudi me. orat̄ eū
 xp̄us nō solū pro se. s̄ pro & m̄bris
 suis. que sunt multa. et ideo petat
 multitudinē nūc. In ueritate salu
tis tue. .i. salutis atq̄ promissis que
 promissio est in ueritate. Eripe me
de luto ut nō infigat. s̄r̄us dicit.
In luto sum in luto. qui luto
 idē est quod luti. p̄ quod cadēd
 q̄ alii dicitur aliquis infigi illutū
 q̄ cadit ibi. licet ato resurgat. s̄
 magis p̄p̄e dicitur infigi q̄ nō
 p̄t inde rean̄. superius autē
 dixit xp̄us se in luto in luto eo

q̄ mortuus fuit et p̄itus i sepul
 cro intra t̄ram. hic autē petat ut
 non infigatur. .i. q̄ non dū ibi
 remaneat p̄ huc resurrectionis ac
 celebrationem. libera me ab his q̄
oderūt me. .i. a iudeis a quorū po
 testate fuit totaliter liberatus in
 resurrectione. et de profundis aq̄
rum. .i. p̄secutionū ut sup̄ dictū
 est. ad quātū profundū homo dedū
 citur q̄ occiditur. et in hoc petat su
 am resurrectionem sicut p̄us. p̄ alia
 tū oīa quod solet fieri in talibus
 orōnibus et ideo adhuc subd̄. s̄o
 me deuigat tempestas aque. sup̄
 rius dixit. et tempestas deuigat
me. eo q̄ mortuus fuit in aq̄.
 quod ergo hic dicitur. Non me de
mergat tempestas aque. sc̄us
 .i. me p̄ mortem demersū nō dū
 teneat in morte. neq̄ ab sorbeat
 me profundum. .i. corpus meū
 in aq̄ sepulcra nō putrefiat sen cor
 rumpatur et a uerbis corrosū ab
 sorbeat. neq̄ uigat s̄ me pu
 teus os suū. et dicitur hic pute
 us hūis inferni ad q̄ descendit
 aīa & ad cēsendum inde patres de
 tentos. sc̄m illud zacharie ir. ca. 2.
 Tu quoq̄ in sanguine testamēti
 tui. eduxisti uinctos de lacu in quo
 non erat aqua. sic & petat xp̄us
 ut p̄t dauid in p̄sona &. q̄ aīa
 & ato de inferno redeat ad corpus
 et resurrectio cōpleatur. ita q̄ cor
 pus nullam corruptionem sen pu
 trefactionē patiat. quod et factū
 fuit sicut sup̄ dictū est psalmo. xv.
Exaudi me. hic cōtr̄ adduat
 idē exauditionis. et accipitur p̄
 mo ex p̄t p̄p̄etatis d̄ne. aū p̄p̄
 etas est m̄sa et benignitas et p̄o
 sequens ad exaudiendū promittas

et hoc est quod dicitur. Et audi me
domine qui benignus es etc. et p[er]
l[et]itiam. Secundo accipitur. expte obedi
entiae xpi. qui fuit obediens p[er] u[er]
ad mortē p[er] quod uocatur hic pu
er. noie. n. pueri frequē in saan
scriptura designatur. sermis ual
de obediens. et fm h[ic] xps uocat[ur]
est puer act. iij. Commencerunt
enim n[ost]ri in ciuitate ista ad h[ic]
s[an]cti pueri tui ih[esu]m quem uenerat.
herodes et pontius pilatus et c. et
scdm hoc dicitur hic. ne auitas fa
ciem tuam a puero tuo. oronem
meam repellendo. et loquit[ur] de deo
ad modum hominis q[ui] a uertat fa
ciem q[ui] non uult audire deprecā
nem petentis. Incende anime mee
.i. vite mee corporali. et h[ic]em cā.
resuscitando a morte. p[er] m[is]ericordias
meos. .i. p[er] m[is]ericordias q[ui] dupliat expi
tur. uno mō de iudeis obstinatis et
p[er] resurrexerunt xpi confidant[ur].
alio mō de conuictis. ut audiam
xpi resurrexerunt conuictantur. sicut
legitur act. ij. de p[re]dicante p[re]s
t[er] resurrexerunt. multa conuicti
sunt ad fidem et ibidem subd[icitur].
et appolite sunt in die illa aie
arater tā multa. Tulas impro
peru mei. .i. in illa in uerbis
improbris. ut p[er] p[re]dicta. et cōfu
sionem meam. q[ui] capitis suu
ad modū latoms. et reuerena
am. Hic accipitur reuerentia
pro uerecōdia sicut in reuerentis
dicit[ur] in uerecōdis. p[er] quod in tūc
lacione iouini d[icitur]. Et igitur
meam. .i. in sp[irit]us et colaphis
m[is] a iudeis illatis. In conspectu tuo
sunt om[ne]s qui tribulant me. q[ui]
dicit[ur] pro uoluntate tua potes
eos punire. Improp[er]u cepisti

no. modu.
hic q[ui] p[er] c.

cepisti cor meum et miseram.
q[ui] uult colaphas et quita a iudeis
illata a militibus p[er] u[er]is sunt illi
his et crudeliter occisus. Et sicut
n[ost]ri qui simul obstarunt et uo
fuit. hoc uidetur falsum q[ui] apli
in morte xpi simul contristati
s[un]t. secundū quod dicit[ur] eis. jo. xvi.
amendat[ur] uobis quia plorabitis et
fletibus uos. dicit[ur] q[ui] loquit[ur] h[ic]
scaldū cōm modū quod dicit[ur] mul
lis ad c[on]t[ra] u[er]bi p[er]na sicut cōp[ar]atur.
sicut dicit[ur] nullus est in eccl[esi]a illi
in foro. quia p[er]na sicut ibi scaldū
q[ui] debent illi cōuenire c[on]t[ra] c[on]t[ra]. p[er]
in morte xpi p[er]na fuerit cōt[ra]
s[un]t. ai tūc om[ne]s debuerit cōp[ar]a
ai in sensibilia cōp[ar]a uidetur
tur. quia in morte x[risti] sol oblat[ur]
est. et terra mota est et p[er]t[ur] s[un]t
se sunt. et mommēta apta sunt.
ut p[er] c[on]t[ra] d[icitur] c[on]t[ra] ag[er] h[ic]. et q[ui]
cōsolaretur et nō inueni. quia
x[risti] p[ri]ncipalis eius discipulus. c.
petrus enim in sua p[ri]ncipia ter ne
gavit. Et dederunt in etiam mō
fel et c. sicut dicit[ur] act. xvi. Et d[icitur]
denit ei uinābilem ai felle m[is]erā.
et quia fel erat de natura sua ma
gis edibile quam potabile. p[er]o no
minat ip[su]m etiam. Et in sua ma
potauerunt me acceto. jo. xvi. c.
ergo accepisset ih[esu]s accētū et c.
Fiat menta. hic cōt[ra] p[re]dicat
p[er]na iudeorum ai dicit[ur]. fiat m[en]ta
sa cōt[ra] coram ip[s]is in laqueu. q[ui]
cū n[ost]ri sunt oblecta a iudeis iudei
illuc cōueniant ad celebrandū
pascale cōm[un]iū quod nō poterat
fieri ex u[er]u. et sic fuerit illa q[ui]
a q[ui] a iudeis ar[ist]och[us]. sicut
ues in laqueo. et in reu[er]sionis.
uidet[ur] p[er]na u[er]i debita: p[er] mortē

no. de
felle.

xpi illi
e[st] r[ati]o
augu
non co
ms tuc
de mal
sunt fa
q[ui] mili
ne dicit
lo. et ex
cam. c.
alio mō
n[ost]ri
tur o[mn]i
nentes
sua in f
dicit ap
am ista
na. p[er]
de c[on]t[ra]
ur. et f
cōm[un]i
destru
h[ic]ia cō
destru
et me
m[is]erā
fuerit
p[ri]ncip
Qui c
qui in
apo.
non p
dicit
p[re]sca
her t[er]
scand
dilect
ai d[icitur]
et in
p[ri]ncip
n[ost]ri
Colm

xpo illatam. sicut p̄dicit luc. xv.
Et iudicabunt te inimici tui et co-
angustabunt te et c. sequitur eo q̄
 non cognouit tempus visitatio-
 nis tue. et in scandalum. ruendo
 de malo in malū. q̄ p̄mo passi
 sunt famem i illa obsidione. et tū
 q̄ mulieres cōdelant filios suos.
 ut dicit iosephus libro de iudaico bel-
 lo. et ex cōsequenti mortis p̄stulē-
 aam. et ulterius captiuitatem et oc-
 cisionem q̄ntū ad multos. et cap-
 tivitatem quancū ad alios. Obstant
tur oculi eorum ne uideant. q̄ rema-
 nentes et p̄ orbem dispersi sunt in
 sua infidelitate excauti. scandū q̄
 dicit ap̄o ad ro. vi. Allegans script̄-
 am istam. et doli eorum sep̄ inaur-
na. pōndē p̄dicit s̄ ap̄posito. Effu-
dit s̄ eos iram tuā. i. effectū iusticie
 tue. et finis ne tue. i. rigor iusticie tue
 comprehendat eos. quod factū est in
 destructione eorū p̄ romanos. fiat
 h̄itacō eorum deserta. quia romani
 destruxerūt ciuitates eorum et loca.
Et in tabernaculis eorū nō sit qui
in h̄itet. quia expulsi et captiuitati
 fuerunt totaliter de iudea. et h̄m̄
 p̄mittōnis causa subditur ai dicit.
Qui quoniam tu p̄cassisti. i. xpm p̄c-
 assisti. occidendo eum. dicit eū
 ap̄o. Ro. viij. de deo p̄r. Ip̄o filio suo
 non p̄perit. s̄ nobis omnibus tra-
 didit illū. et sic eum p̄cassit. quia
 p̄secutionibus iudeorū exp̄posuit.
 hoc tū fuit ex maxima caritate.
 scandū quod d̄ jo. iij. me hic deus
 dilexit mundū ut filiū suū unigē-
 tū daret. et iudei p̄secuti sunt eū
 ex inuidia et iniquitate. p̄ quod
 p̄mita fuerunt. Et s̄ dolorem mul-
 tierum meorū addiderūt q̄ non
 solum p̄secuti sunt ad mortem

xpi in p̄sona p̄na. s̄ et membra
 eius. sep̄lm lapidando. iacobū
 occidendo. alios in carcerando et
 flagellando. ut p̄ in actibus ap̄o
 stolorum. Appone iniquitatem. i. ap-
 pones. s̄. p̄mittendo. quia deus non
 est causa iniquitatis effectus. s̄ tū
 p̄mittit. sup iniquitatem eorum.
 q̄ s̄ p̄ccatorum cōmissionem ap̄o
 fuerunt obstinacōne. p̄deo subditur.
ut nō inueniat in iusticiam tuam.
 reuendo de culpa ad grām. Delectan-
tur de libro uinculorum. p̄ finalem
 reprobacōnem et eternam dampna-
 cōnem. Et ego sum pauper. xpi ei
 in paupertate fuit natus. cōsuetus
 mortuus. et in alieno sepulchro po-
 tus. et dolens. q̄ dolor in passione
 xpi fuit maximus. salus tua deus
 suscepit me. resuscitando a morte.
Laudabo. hic ultimo ponitur ḡ-
 arium actio ai d̄. laudabo nomen
dei ai antio et magnifico eum
in laude. non est intelligendū q̄ ex
 laude h̄ilana aliquid deo accētat.
 sed ip̄is laudantibz. Et placebit deo
s̄ uisibilium non uisibilium. sacrificiū
 cū dñe laudis magis est deo pla-
 acum q̄ sacrificiū aialū. s̄ a tēpore
 ueteris legis. q̄ sacrificia aialū
 non erant accepta nisi ex deuotō-
 ne offerunt. tempore uo noue legis
 talia sacrificia sunt tanq̄ mortua
 reprobata. et hoc est quod p̄dicit
 saluator jo. iij. Uenit hora et nūc
est q̄i ueri adoratores adorabunt
p̄trem in sp̄u et ueritate. uideant
pauperes. i. tam qui in p̄mitia cō-
 fuerunt pauperes. et letentur de mu-
 tatione cultus corporalis ueteris legis.
 in spiritali nonne. Quente deum.
in fide et caritate. et uiuet aia no-
stra. uita gr̄e. Qui exaudient pau-

peris dominus? peris comu audiendo.
et vinctos suos non deservit. peris
in multis detentos al ipso resurgente
educendo. potest et hoc referri ad fideles
qui in primitiva ecclesia in carceribus
vinciebantur. et alii factis carceri-
bus dominis liberabantur. Laudent
illum celum et terram. i. angelos celestes et
homines in terra habitantes. mare
et omnia reptalia maris. non quod talia
inordinabilia deum laudent propter
sed quod sunt hominibus materia divine lau-
dis qui cum laudant et suis creaturis.
Qui deus psallam. saluam facit
syon. hoc exponitur dupliciter: uno
modo de ecclesia militante que per syon sig-
ficatur eo quod incepit ibi per christum predi-
cationem. qui frequenter legitur in tem-
plo predicasse quod erat in monte sy-
on. et ibi confirmata sunt per quos
scilicet missionem in signo visibili scilicet apo-
stolos aliosque christi discipulos. secundum
quod dicit iohannes in epistola ad pauli-
num de omnibus scriptis scripturę libris.
et edificabuntur ciuitates iudee. quod
apostoli alii que discipuli de monte sy-
on missi sunt ad predicandum per orbem
vniuersalem. ubi per eos conuocantur sunt
et ordinantur ecclesie que dicuntur ciuitates.
eo quod ciuitas est animarum vniuersitas. ubi
ante uniebantur fideles in fide et carita-
te. dicuntur et ciuitates iudee. id est christi qui
sic nominatur eo quod sunt de tribu iuda.
sicut et gratia. elij. sancton nominatur
dani secundum omnes expostores catholici
et hebreos alii dicuntur ibi. dan co-
luber in uia quia sunt de tribu dan.
et habitabunt ibi. fideles christi. et re-
durat ad quietem eam. quod de ceteri-
bus primis alii quasi hereditarie
succedunt eis. et semen serui
eius. id est christi. et vocantur hic eius ser-
ui. sui discipuli quorum semen.

imitatores eorum possident ecclesias
per orbem. Et qui diligunt nomen eius
exites in ciuitate. habitabunt ibi. unum
non et mentio. quia sola ciuitas di-
uidit in filios regni et per dominum alio-
modo exponitur de ecclesia triumphante que
syon appellatur. hebreos. xij. accessi-
stis ad syon montem et ciuitatem dei
vniuersitas iherusalem celestem. et multorum
millium angelorum frequenter hanc autem
syon celestem deus saluam facit. qui
per homines illuc ascendentes angelorum
ruina reparant. et edificabuntur
ciuitates iudee. id est christi et postea dicitur
ciuitates. diuisorum angelorum ordinem
et habitabunt ibi. scilicet illuc assumpti.
et hereditate acquirunt eam. id est in-
bitur. sicut hereditas dicitur res
immobilis. Et semen serui eius. id est
fideles discipulorum christi imitatores. per
fidebit eam. eterniter absque annu-
tione. Et qui diligunt nomen eius
habitabunt in ea. quia mater celestem
et ciuitas perfecta. est cum ibi una mor-
tetur et unus auctor eorum. ad
quod nos perducit et cetera. psalmus. lxxv.
Deus in adiutorium meum. hunc psal-
mum primitiuam talis talis
in hebreo. Ad victoriam dei ad re-
cordandum. in translatione iohannis dicitur
sic. victori dauid ad recordandum
et est eadem sententia ut per
predictis. quod autem dicitur hunc
recordandum. dicitur expostore
ceterum quod hoc dicitur eo quod dauid
est hunc psalmum ad vniuersam de-
predicta recordandum. per quod talis
vniuersa biblis post illud in vniuersa. ad
recordandum addit. quod deus fecit cum sal-
uam. et hoc additum fuit ab aliquo
expostore quicquid fuerit ille. quod hoc uo-
cabatur in hebreo. nec in translatione iohannis.
nec hebreo ueritate. Item secundum si

eadem esset ratio q' in quolibet psalmo
quem fecit dauid pro sua liberatione
a periculis in titulo ponitur ad recor-
dandum. quod non est verum. et ideo
salmo meliori iudicio videtur michi
q' hic est pph'ia de suis. p'ndit ei d'd
i sp'u sc'o q' p'ncipiu' huius psalmi recor-
dandum eet in eccl'a dei in p'ncipio o'm
horaru' canonizaru'. ut in p'ncipiu'.
sicut videtur ad ipleni. et p' hoc ita
lo posuit ad recordandu'. Item de hoc
psalmo et h'c q' a q'm incipit. In die
et c. dicitur aliqui expositores q' est id
p's in hebreo. alii autem oppo'nit. p' q'
vidi plures libros hebraicos et mali
quibus ponit idem p's. in alijs aut
distinctus. p'mu' t'n videtur in veris.
12 idem dicit duos ee p's. quia h'ic
quotat. lvi. et alius. lvi. non tamen
mutatur s'ia s'i hoc teneatur sine
illud. quia v'q' videtur s'ia a dauid
cu' eet in p'seutione absalon filij sui
ut michi videtur salmo meliori in
dicio. sc'du' g' h'ic censu' diuidit
in duas p'tes. quia p'mo dauid p'at
celerem liberaconem. secundo ad hoc
inducit multiplici' idem. i. In te
domine speravi. Cuius p'mu' dicit Deus
in adiutoriu' meu' intende. quia no'
possum absalon filio meo resistere
sicut p'xerit dauid dixit sc'do r. v. b.
surgite et fugiam'. neq' cu' erit uo-
bis effugium a facie absalon. Domine
ad adiuvandu' me festina. q' adhi-
tosef iutebatur cum et p'sequi et co-
prehendere eadem nocte. ut h'z. ij. r.
vii. Confundantur et reuertantur
qui querunt animam meam. quod et factu'
est. quia achitosef se fugerunt ut h'z
eodem capitulo. et absalon interfec-
tus fuit. ut h'z capitulo sequenti. Adi-
tauit rectoru' et c. quia populus
qui erat cu' absalon eo de facto fugit

in tabernacula sua. ut h'z sc'do. r. viii.
et ad idem refertur quod subditur.
Auerantur statim erugentes. q'z
fugientes de p'elio merito erubescit.
Qui dicunt in euge euge. interfecto
est gaudens. q'z populus erudens
cu' absalon. erat in tanta multitu-
dine q' gaudentes dicebant statim
h'ebim' cum in manib' n'is capti.
Erulent et letentur in eo omnes qui
querunt te. i. ego et viri mei qui que-
rimus iusticiam meam tua et p' te
liberari. Et dicitur semper magis
tu' d'is de b'nficijs nobis p'ntis. Ego
vero egenus et pauper sum. q'z in il-
la fuga s'bia p'ntat ei abania. ut h'z
sc'do r. vi. et intermino berzellai ga-
ladias et machyr filius annel p'ce-
nterunt ei nequam uicta. ut h'z sc'do
r. vii. Et ideo subditur. Deus adiu-
ua me. q. d. si tuo auxilio no' possi-
uerunt. et ideo subdit. Adiutor meus.
contra hostes inuadentes. et libera-
tor meus es tu. a periculis inimici
bus. Domine ne morieris. et i hoc p'at
celerem liberaconem sicut in p'ncipio
psalmi. psalmus. lxx.

In te domine speravi. licet hic p's
non sit alius a p'cedenti ut ardo.
q'z cu' a ierommo. et alijs m'is doc-
toribus ponatur alius. Deo volui
ponere aliquam distinctionem et p'
psalmoru' quotationem prout
h'z in libris n'is. sc'du' g' q'z
aliquibus biblis p'nt hic talis
titulus. psalmus dauid filiorum
ionadab et ponit captiuor. s'z he-
breo et translatione p'd. nullus simpli-
citer ponitur titulus. et ideo iste vi-
detur appositus sc'du' p'maginaco-
nem ul' opionem aliam expositors.
quia nec iste titulus videtur mul-
ti concordare sequenti l're. p' quod

sicut dictum est videtur magis secunda
ps huius psalmi in qua dicitur ad
sui liberationem adeo induat mul
tiplicem iohem. et dicitur iduas ptes.
qz pmo dicitur induat huius modi rones.
sed pmutat multiplices gratias acti
ones. i. Ego autem scy qm dicitur. pma in
tres. qz p adducit rones ex pte dei. so
ex pte sui. ibi. In te confitens mea scy.
tertio ex pte adiutorij. ibi. confidam
et c. Curia pmi allegat pmo dei ma
gnificencia m. sed ei⁹ mactaz. i. Deus
meus eripe me. Curia pmi sciendi
q ad magis ptiuet adiuuare con
fide de se et maxie qui hz iusticiam
pro se. et hoc allegat dicitur. In
te dicitur qm dicitur. tanqz adiutorie po
tencia. No confundar me tui. i. finalit
quia iusticiam abalon reportant
hoiem et abalon ai ans confusione.
In iusticia tua libera me. q. d. tui ppi
um est iustos liberare an⁹ modi cu
in hac psecutione. Inclina ad me au
rem tuam. loquitur de deo ad modu
homis qui inclina aure qm iust
crendur de psecutione petitis. Ego
in in dei protectore et c. q. d. nulla
protectio at immo valet in si te.
Qui firmamentu meum. dicit in firmi
tate constituae. Et refugiu meum est tu.
In oib⁹ tribulatione oia mea ostendunt fidu
ciam qz helat dauid iudeo. p qua
crendur is erat sua petas. Deus
meus. hic coir dauid allegat diu
na iusticiam ad qua ptiuet iniquos
punit quales erant psecutores dicit.
et hoc est quod dicit. Deus meus eri
pe me de manu pccatoris. i. pccor qz
multi infanorem abalon imat pte
qbantur eu. Et de manu contra lege
agentis. i. ipius abalon qui agebat
cont⁹ lege naturale et dicitur et huius
psecudo ptem sui. que omis lev pti

pit honorare. et inquit. i. achitofel
qui faciat consilia dicit et dicit cum
dabat iniqua consilia. et de eius co
silio abalon contra ptem rebellauit
ut dictu fuit sed. ix. xv. Qui tuus pa
ciencia mea dicit. i. pccatoris in pccat
nam in hac tribulatione. fuit. ix. xv.
dd⁹ ualde pccatoris ut hi sed. xv. xv.
De munitas semet s⁹ maledicentis.
et lapides o cu munitis. ualde pccat
ent pccant. Dicit qm mea amittit
mea. q. d. mactaz boni qm dicitur
mactaz pte. In te confirmatus sum et
verbo. no est p h⁹ intelligendi q fuerit
in verbo mactaz mactatus. s. hoc dicit
qz in verbo mactaz fuit adeo protectus
sine q pte dicitur no fuit de vbo ma
ctaz natus. vbi et in mactatione iom
in h⁹. Atte sustentatus sum et vbi.
De uenit mactaz mee. i. ad hora nam
tas mee usqz mactaz. Tu es pccator me.
sicut fuit anqz cum natus. In macta
tio. hic adducit rones supms ex
pte sui ad ostendendi q oio sua sit et
audibilis. et accipit pma id ex sua
denotat. Secunda et componis defectu
ne. ibi. ne proias. Curia pmi sci
di. q ad deum ptiuet audire oiones
deuotaz qm erat dauid. qui qm con
tinue erat mactatus dicit laudibus.
et hoc est quod dicit. In te cantabo
mea semper. te deuote laudando. Ad
prodigiu facis cum multis. fuit
multu mirabile q dd⁹ adhuc natus
leonem et mactaz mactant. et qm
te fortissimu iusticia et lapide debet
ut ut h⁹ p⁹ ix. xv. Et tu adiutor
tuus. q. d. tu fecisti ista mirabilia et
no ego. id subdit. Repleat os meum
laude. pro dms bnficijs tuis. ut ai
tem gliam tua. i. psalmis a me co
positis. Repleat. hic coir accipit
mactaz ex pte defectus ipius dauid

qui iam erat senex et accedens ad decre-
tū robors. qñ absalon contra eū
rebellauit. ad deum autē q' fortissi-
m⁹ est pñet adinuare deficiētes
maxie in causa iusta. sicut erat in
pñto et h' est quod dicit. De pñas
me in tempore senectutis et defec-
tilitatis. i. in tempore senectutis et
defectibilitatis mee nō subtrahas
a me auxiliū virtutis tue. Quia dicit
simia mei. i. de me illud quod post
ea subditur. et qui custodiebant aī
manū meā. i. virtutē meā. c. achitofel
et cōsules qui fuerāt pñs cōsiliarij
dō et custodes corporis sui. cōsiliū
fecerūt in vniū. i. qñ absalon ad
me iugulandū. dicentes delinquit
eū psequimur et c. pñt eū iac achitofel
in capitibus populi p suam
astutiam. q' dauid erat simplici re-
probatus adeo q' adulterū cū beth-
sabec et hominū vñe. sicut plenius
dictū fuit sup' ps. iii. ad hoc ut
populus psequeretur dō securus
tanq' adeo reprobati. Et ideo subdit
dō. Deus ne elongeris a me. subtra-
hendo auxiliū defensionis tue. Qñ
uis in auxilium meū respice. loq't
de deo ad modū hoīs q' h't oculos
attentos ad eū quem multo adiuua-
re. cōfundat et deficiat detrahentes
aīe mee. quales erant achitofel et
sui sequaces ut p'cedas. Operiantur
confusione et pudore. i. quod et fac-
tū fuit. quia achitofel se suspēdit
ut h' scō ps. xvii. Et absalon pen-
dens in quercu p' cūnes iussus fuit
et mag' ps suoz et reliq' ps cōsu-
labil' fugit scō ps. xviii. Ego au-
tem. postq' dauid pro exauditiōe
sue p'cedis allegat iōnes. hic
cōtr' p' qñ promittat grām actōnes
et p'mo facit p'missū. scōdō oīdit

implectōnis p'cipiū. ibi. Qui nō cog-
no. scō reddidit ad p'positū ibi. Nam et
ego. Ena p'mū dicit. Ego autē semp
fixabo. libran de tribulacōibz per-
tūl auxiliū. et adiciam s' oīem lau-
dem tuam. i. ad laudes quas feci. tibi
semp adiciam alias scōdū auxilia q'
prestabis michi. Qñ meū amiaabit
iustia tua. eā cōfiteus ore sicut
terco corde. scōdū illud ps. xxi. cor
de creditur ad iustia ore autē cōfite-
fit ad salutem. Qui nō cogno. hic
cōtr' oīdit h' p'missionis p'cipiū imple-
ctū. non ei p't augere tales laudes
et cōfiteres deo cōfiteri n' h'eat noti-
ciam nō h'uit dauid per audiri cōfata
cōfite. q' p' diuinam infusione. et h'
est quod dicit. Qui nō cognouit statu
raui. p' doctrinā hūanā. quod p'
ex hoc q' nūcūis erās fuit depu-
tus ad custodia omī. ut p' ps. xvi.
Et inde factus fuit armiger saulis
et inde assumptus ad miliciā in
bello contra goliath ut dā fuit. i.
ps. xvii. Intubato in potestas dñi. i.
ad cognoscendū et virtutes et ma-
g'ificēcias p' ipi' inspiracōne. Ideo
subditur. Deus docuit me annuen-
tate mea. quia nūcūis erat qñ
fuit inuictus p' samuele p'mo. ps.
xvi. Et extitit spūs dñi directus est
i dō ut uid' dñi. et cepit psalms et
psalmos facit. Et usq' in senectā et
senil' deus ne delinquat me. virtutē
ei dauid usq' ad senectutē scōdū qd
h'etur scō ps. i. Et rex dauid senue-
rat h'ebat q' etatis plurimos dies.
nec fuit delictus a domino n' ad tē
p' modicū p' bethsabec et vñe p'mū.
Donec amittat brachiū tuū. i. ma-
gnitudinem virtutis tue. grōm
omī que uentura est. quod p' im-
plectū. q' psalmi dauid a tempore

te diuinis q' noticiam

ipsius generacionibus s' succedentibus. reatati sunt. et usq; ad finem mundi reatabuntur inter fideles. potentia tuam et c. hoc refertur ad illud quod predicitur. Donec annu-
ciat et c. usq; in altissima que fructu
.i. facies. magna ha. qd de miferis
et que sunt magna diffusus et clarus
scilicet qd ceteri pph. ut dani sunt
in pmo huius libri. Deus quis similis
et qd. nullus qd virtus omnis arat
dicat i miferis a creaturis virtute.
Quantas ostendit in tribulationes
multas et malas. i. malo pene. qd
dauid fuit i multis tribulationibus
et pialis mortis. ut p ex de ausu
pni p. et scaldi. et consilii erga
me. oculis tuis. i. me. vniuersa me.
de periculis mortis eripiendo. et de
abyssis tene iterum reducam me. qd
dauid frequenter se abscondit in spelu
as et caulis tene. de quibus postea
exibat deo ipm de periculo educte.
Multiplicasti magnificenciam tuam.
me frequenter magnifice liberando.
et consilii consolatus es me. post
adversitatem. prosperitate contendo.
que tunc est magis pceptibilis et
causa maioris consolatus. Nam
et ego. Hic con. reuocatur ad ppositu
.i. laudes et gratulaciones deo pro
mittendo. d. Nam et ego confitebor
tibi. confessione laudis. in uasis
psalm. hoc est in instrumentis mu
sicas. more hebraeo quo instrumē
ta amittunt artis dialtan. vasa dō
aut dīnas laudes canebat nō solū
vox sed et instrumentis musicis ut
frequenter appuit ex predictis. pdeo
subditur. psallam tibi in cythram
sanctus israel. i. tibi qui es scis
deus ipius isrl. Exultabunt labia
nica ai cantauero tibi. qd magna

deuotio mentis redundat et ad sensus
corporis p delectacionem. et anima me
a qua redempta. i. vita mea quam
eruit a precedentibus periculis. et
redimes a futuris. Et lingua mea
tota die meditabit in iustitiam tuam. i.
meditacione cordis confitebitur in
iustitiam tuam. et confusi et reueri
fuerunt qui querunt mala m. quod
contigit absalon et achitofel et co
phabius eoru. qui querelant animam
dauid. Caporaliter posset exponi
ps iste de quolibet fidei exia nima
gna tribulacione qui coram deo nar
rat pialia inuencā petens ab eis
uelociter liberari et promittens deo
deuote ac fideliter regnari. ps. lxxv.
DEUS iudiciū. Hinc psalmo
p mittit talis titulus in heb.
salom. Et in titulacione idem dicit
in salonem. et est eadem sententia
.i. qd iste ps attribuitur salomon.
Hoc tū nunc exponitur. Dicitur aut
hebrei modern et aliqui expoitores
m qd dauid fecit hunc psalmi oras
pro filio suo salomone ut regni rō
nam suā prosperaretur. i. iustitia
et veritate. Et id intitulatur a salo
mo tanq; ab eo pro quo fiebat oio.
Jeromius autē in prologo s' libri
istū dicit qd salomon fecit hunc psal
mū. et sic intitulatur ab eo tanq;
ab actore. De materia vero huius
psalmi nō videtur saluo melior
dicio. qd nō sit prosperitas regni
salomone s; magis pphā de xpō m
p plura in hoc psalmo contenta
que nō possunt conuenire de salome
dici. s; solū de xpō ut patebit in
prosequendo. et hunc sensū prole
antur ierom. aug. et cassiodorus.
et laudat hoc psalmus iste. in duas
ptes diuiditur. quia pmo propheta

deniatur xpi regiam dignitate. sed et
hoc collaudat diuinitatem. ibi.
Indicatus dñs. pma in diuinitate. qz pmo
in xpo declaratur auctoritas iudicis. sō
bonitas regiminis ibi. Dei dñs. Cum
pma pphā ad expmendum eis desiderii
vni de re pūaata. p modū orōis
deniatur xpi potestatem iudicariam
d. Deus iudicū tuū regida. i. pater
da regi xpo potestate iudicaria. quod
et factū est pro ut dicitur jo. v. pī oē
iudicū dedit filio. Et iustitā tuam.
i. potestatis pūate exercitō nem filio
regis. i. xpo qui scdm dicitatem filius
est regis cām. s. pūis. et scdm hūam
tate est filius dauid regis. ut hī as
i. Dei descendit de xpo dauid scdm cau
nem. Ro. i. Et scdm vtrāqz naturā
data est ei potestas iudicaria. licet ei
eadē sit potestas pūis et filij in dñis.
cū illā hī filius apē sicut et filium
filiū scdm hūitatem data est ei po
testas iudicaria. qz iextimo iudicō
appēbit in forma hūana in qua fuit
iudicāt corā pilato. apēbit tū corā
eo i natura patibū. s. iudicō ap
pēbit in forma glōsa. Iudicare po
pulū tuū et c. hoc cōtinuat ei quod
predi. Da mētiā tuā filio regis. i. iud
icare. i. ad iudicandū actū. pūitū
tū. s. xpianū q' est pūis pūis sicut
filij. in mētiā. reddendo ei scdm
mētiā. Et pūis tuos in iudicō. ut
pro abiectōne quā cōtinuent in pūa.
reapianē cōmūcōni et honore in
fuitio sū qd dī as. v. bā paupēs
spū quā ipōr est regiminis. Sicut
pūit montes. i. angli sū quod dī
mētiā pūalino. Erem. i. Angles in
armatōis. i. angli sū qd expōit
angl. pūit pūb. qui accēpērūt mā
dātū a dō deniando paas fidei p
pūlo i xpi natūate. sū qd hī luc. ij.

Gloria multitudine dō et itena par
hoibus bone voluntatis. et colles in
tūa. p colles qui sūnt montes in
nores intelliguntur apostoli alij qz
xpi discipuli. qui accēpērūt mādatū
a xpo de pūmūgāda lege euāgēlica.
in qua cōsistat mētiā. scdm qd decla
rat apō. Ro. iij. t. v. Iudicabit pau
pēs pūi. s. cōdit pūiā ad oūdendū
q' pūiā sua cēt i effectu ad nūplē
da. et expōnāt sicut pūis et saluos
fiaēt filios paupērū. i. imitātōres
xpi et apōlōrū aliorū qz discipulōrū
qui fuerūt paupēs euāgēlica. et
hūiabit cōlūpnatōrē. i. dēiact
tūanos fideiū xpi pūcātōres sic
apō. de nerone q' pūā pūcātōne mo
uit q' cōmū. et dōmāno q' monuit
scdm dī. et vāqz fuit de mūpio dēi
tus. et pūis se mētiā et scdm
a senatu mētiā fuit. et de mul
tis alis tūadnis idē cōtingit. uel
p cōlūpnatōrē. pōt intelligi anti
xpī qui adūcabit cōtē. et extollet
s' omē quod dī deus aut qd cōlū.
quē dō ille mētiā cōi onis sū.
et dēiact uūcātōne adūcātus
sū. ut hī scdm tūcāt. ij. Et pūa
uebit cū solē. i. cōtūaliter apē pot
stāt sol est incorruptibilis. quod
uerificatur de xpo nō solum qūitū
ad dicitatem. s. t' quātū ad hūmā
tem. et an hūmā. i. anq' creatur
hūa. quod uerificatur de xpo scdm
dicitatē quēcēt cōtū pū quod dicit
heb. iij. pūis xpī hēn et hōdie xpī
et in cōtā. De dēiact. hīc cōi
declat i xpo bonitas regiminis.
t' qz inapit amāstūcōne pūa
pis. sū qd dī pū. lxxv. Qm sūc
uit mētiā cōtūcō et cōrūpiemūt.
jo pō de cōtūcō mētiā cōtūcō xpi. sō ma
gūitudo sūmūpēij. ibi. Et dēiabit

regnant. Coram illo pudent ethio
pes. fidem eius humiliter recipiendo et
cum deuote adorando. et inuicem
mutuam ingerunt. q. ethiopes qui
 prius erant inuicem p. ydolatriam.
 inclinauerunt se ad xpm adorandum
 deuote ac literam pro deuotione et
 humilitate uellent ingerere. et uili
 impleti sunt don. p. la. le. ap. Veni
 ent ad te qui deinde habebant tibi et ad
 inuicem uentigia pedu tuoru. alie
 expointur ab aliquibus. et in
magis et c. de mactis d. ipm obta
natis. qui in oblatione tibi fuerunt
 ita fame constricti. q. xpi querelat
 ad coedendum illas que de emula
 cone abou fuerunt p. ieta ad tena
 et et mactis. s. h. magis co
 tinuatur. sedm p. miam expouem.
 Reges tatis et in uile inuicia offe
 rent et c. hoc expointur ab aliquibz
de regibus qui uenerunt adorare xpm
qui erant de illis p. abus. pot. r. hoc
expom de pluribus naconibz que
hic noiant. quia reges et p. na
 pes fidem xpi receperunt et inuicia
 deuote de derunt ad eam costruc
 conem. et paupum xpianoz su
 atencaconem. et adorabunt eum
omnes reges terre. et c. quod imple
tum fuit in constantin conuisione
tan tanq. monarchie obediebant
reges t. et xpe pcepit vq. t. nari
ad honore xpi ecclias edificari. et
sic os reges adorauerunt eum. i. xpm.
 qd. dupl. pot. intelligi vno mo q.
 caput con. q. i. p. mator in quo omis
 alii erant in uirtute. adorant xpm
 deuote. alio modo q. ex eius impio
 punierunt etas ad honore xpi edifi
 cari. Item alio mo pot. expom pro
 tempore modico quo ydolatria
 cessauit i mudo. et sic omis reges

et gentes eis subdite adorant unu
 xpm deum. et p. cons xpm qui est ue
 rus deus. s. uo omis reges et gentes
 eis subdite. arant deum h. i. l. t. i. pro
 mundi salute. Quia liberabit h.
con. p. m. d. d. dilataconis iaco.
 que est macta ad quam sequitur par
 regni qua desiderant omis mortales.
 ut h. i. h. e. r. u. et ideo maxie facit
 ad dilataconem regni. et h. i. e. quod
 dicitur. Quia liberabit pauprem
a potestate. q. d. merito dilatabitur
ei imperiu q. potentes auerit a t. p. a
mde si paupres. quod factu est p. h.
 q. maxie p. m. apes mundi subditi
 sunt iugo xpi. et sic mactiores et
 impotentes a t. p. m. d. c. p. m. u. t.
 et hoc rone potestati qui sub timore
 xpi. et p. h. i. u. l. q. c. et usus et
iniquitate redimet aias eoz. q. i.
simus p. m. a. f. e. qui est xpi vicari
us p. h. i. e. t. u. l. m. a. s. m. u. r. e. a. n. o. m. i. c. o.
 et multi p. m. a. p. e. s. x. p. i. a. m. e. i. u. s. e. d. i. c. t. o.
 to d. i. c. t. a. p. r. o. h. i. b. e. n. t. u. s. u. s. a. s. e. t. p. r. o. h. i.
 b. u. e. r. u. t. e. t. a. d. e. a. n. i. r. e. s. t. i. t. u. c. o. n. e. m.
 s. u. b. d. i. t. o. s. c. o. n. s. i. d. e. r. u. t. e. t. u. i. n. e. t. h. i.
 i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. u. r. d. e. u. i. t. a. x. p. i. p. o. s. t. r. e. s. u. r.
 r. e. c. t. o. n. e. m. q. u. e. e. s. t. i. m. m. o. r. t. a. l. i. s. s. e. d. m.
 q. u. o. d. d. i. c. i. t. u. r. r. o. u. j. a. a. x. p. i. s. r. e. s. u. r.
 g. e. n. s. e. x. m. o. r. t. u. i. s. i. a. n. o. m. o. r. t. e. t. i. d.
 u. l. l. a. u. i. t. a. s. o. l. a. d. i. c. e. n. d. a. e. s. t. u. i. t. a. s. i. m.
 p. l. i. q. u. i. t. a. p. r. e. s. m. o. r. t. i. s. e. s. t. p. o. a. u. s.
 d. i. c. e. n. d. a. q. u. i. t. a. s. e. a. n. d. u. q. u. o. d. d. i. a. t.
 b. e. a. t. u. s. g. r. e. g. o. r. i. u. s. o. m. e. l. i. a. x. x. v. v. i.
 e. t. d. a. b. i. a. u. r. e. i. d. e. a. n. o. a. r. a. b. i. e. q. u. i.
 p. o. s. t. r. e. s. u. r. r. e. c. t. i. o. n. e. x. p. i. p. r. i. a. p. e. s. e. t.
 p. o. t. e. n. t. e. s. a. d. f. i. d. e. m. c. o. n. u. s. i. d. e. r. u. n. t.
 d. o. n. a. r. i. a. p. a. o. l. a. a. d. e. d. i. f. i. c. a. t. i. o. n. e. e. c. c. l. i. a. z.
 e. t. s. i. c. u. e. n. s. i. m. i. l. e. e. s. t. q. u. i. d. e. d. e. r. u. n. t. d. e.
 a. n. o. a. r. a. b. i. e. q. u. o. d. e. s. t. p. a. o. l. i. s. s. i. m. i.
 e. t. a. d. o. r. a. b. i. l. i. t. d. e. x. p. o. q. u. i. p. r. o. e. i. u. s. b. i.
 f. i. a. s. a. d. o. r. a. b. u. n. t. d. e. i. n. u. t. o. t. a. d. i. e.
 . i. a. s. s. i. d. u. e. q. u. a. n. t. i. p. o. t. f. i. e. r. i. t. o. u. o. m. o.

in h. i. a. n. o.
 a. r. a. b. i. e. a.

aliqui doctores mī. q. hoc dicitur pō
tante quia in hoc psalmo agitur
de xpi regno ad quod omīs psalmi
facti ad dāndū sunt ordinati tanq̄ ad
finem suū aut impetrat cōplene
tū. alī autē potest dīa et magis hīlī
q. iāc psalmus secūduū veritatē fuit
ultim⁹ nī factos ab ip̄o dāuid. tū
non fuit scriptus in ultimo loco. q.
scribebantur. scdm̄ quod inuēiebāt
sicut dictū fuit in pīapio hui⁹. et
et hoc ostēgit. q. p̄s centesim⁹. vltim⁹
qui pīmo fuit factus ad dāndū mī salutē
de pīnis. p̄s hui⁹ est p̄r finē libu. q.
fuit de ultimo iumentis. et eodē mō
iste qui fuit ultimo factus. ponitur
mediū libu. q. sic fuit iūctus. et hīc
solūne pōnt rā. ca. in glosa hīa.

Quam bonus istī. p̄s. lxxv.
Hinc psalmo pīmititur tal
titulus in hebreo. p̄s alaph. et in iūc
lacione iōnni. Antīcī alaph. et ē
pīmitus eadē sententia. scdm̄
augustinū iste p̄s mītitatur ab
alaph nō tanq̄ ab actore. s. tanq̄ a
cantatore. q. scdm̄ eū dō fecit omīes
psalmos. s. aliquos fecit decantādo
p̄ alaph quicquid vni⁹ de pīapalibz
cantoribz. scdm̄ nō iōnni et dō
res hebreos quibz in hoc videtur
magis assenaciū sicut dīa apho
hui⁹ libu alaph nō solū fuit cantor
s. f. hīc spīu p̄phīe. et fecit hūc
psalmū et plures alios prout vi
debitur mīsa. fecit autē hūc psal
mū ad ostēdendū bonitatē dīne pro
vidēcie que attingit a fine usq; ad
finē fortiter et dīpōnit omīa sua
in sapīe. vñ. hīc fīcīf hōmībz
ignorantibz et infirmis videtur cō
tīnūm. eo q. vident frequēt mā
los temporaliter p̄ferant. et mīcos

multatīter tribulant. In hoc q. psal
mo sic procedit quia pīmo pōnt mī
tam cōdiciōnem. scdm̄ ad vtiq;
p̄tem adducat iōnem ibi. axi autē
tūo pōnt veritatis dēterminaciō
ibi. Enūmabam. Cūta pīmū dīat
Qui bonus. i. valde bonus est sup
p̄le. dēns iāc. q. hīc sit dēns omī
p̄taciōnem dīatur tū dēns iāc
p̄ vīam fidem. vñp̄tū quia boni
tas dīnīa nō sentitur ab īnquīs.
sicut nec claritas dēlectabilis est
oculis infirmis. s. solū sentitur et
de gustatur a bonis p̄deo sūddatur. hūc
qui recto et corde. quia recte tēdūt
in dēū sicut et in sūmū bonū. axi
autē. hīc cōmī arguit ad vtiq;
p̄tem. et pīmo ad oppositū. scdm̄ ad p̄o
siti. ibi. Idicabam. Cōtra bonitā
tem dīne pīndēcie. accipitur iō et duo
hūc. s. et p̄sentat malorū. et et tū
bulaciōne malorū. et pīmo arguitur
et pīmo. et scdm̄ et cōd. ibi. p̄deo cōmī
teat. pīma adhuc mīduas quia pīmo
pōntur p̄p̄eritias malorū. scdm̄ i
iquitias ip̄orū. ibi. p̄deo tēnuē. Cūta
pīmū loquitur propheta in p̄sona
populi infirmū qui videns prosperitā
tem molor. incipit dubitare de boni
tate dīne pīndēcie. vñc multa talia
videntes dīat dēū dormire q. non
hēat providēciam de hūmīs actibz
sicut dīxit tullius et plures alī
īnquorū p̄sona dīatur. Job. xxi. ca.
Cūta audīes celi p̄anibulat nec
mīa cōsiderat. dīat q. p̄phīa ī p̄sona
infirmitatū. axi autē p̄ue mota sunt
pedes et c. i. fecit cōdī a rectitudīne
sentēcie de bonitate dīnīe providē
cie. axi etiam s. īnquos. i. motis
fui p̄quādā cōcupiscēcia ad se
quendū eos. vñ dīatur eccl. ix. ne

zeles gloriam et opes patris. i. nō cō
cupiscas eas. et innotum dicit cō
piscenae tangit dicens. pacem patris
videns. i. corā temporalem felicitatem
vita aut magis monēt aīn
q̄ audita. Et cōtr̄ explicat magis
in phariseis corā felicitatem dicens.
quia nō est respectus mortis cor. i. nō
videntur atq̄ mori s̄ dū vīvere et
diuiciis q̄ iusti. cētēs. vii. iustis
perit in iustia sua. et ip̄is multo
vīuit tempore in malicia sua. et fir
mamentū in plaga corā. i. nō est lō
ga duratio in plaga corā quasi sit
firmata. quia si infirmetur aut
vulneretur atq̄ curatur iustes in
promptu remedia amantū ip̄a
bundantiam diuiciarū suarū. In la
tore hominū non sunt. sed in deliciis
et solaciis vīuit. Et cū hominibus
nō flagellabunt. q̄ ppter diuicias
suas eis p̄tū de granibus et di
uis labonibus. que alijs sponuntur.
et frequent̄ eā cōiungit q̄ bonis
iustorū in tempestatibus destructis.
corā bona remanēt illa. Pro
trinit. hic cōtr̄ de carbitur corā
iniquitas cū dicitur. Pro tenuit
cos s̄ba. q̄ temporalis prosperitas
frequent̄ est occasio s̄biendi et dicit
tenuit. quia talis s̄bia nou est ad
horam p̄ modū passionis fūssēu
tis. s̄ p̄ modum hūis p̄manētis.
opta sunt iniquitate. peccando d̄
p̄mū. et impietate. peccando cō
tra deum. q̄ sicut pietas significat
dei cultū. sic impietas eius oppōitū.
et dicit opta sunt. q̄ vndiq̄ a peccā
do intenti sunt. sicut vestimentū
cooperit hominem arāq̄. producit
ex adipe iniquitas corā. i. ex diu
ciarū p̄mūedine que p̄stant fo
mentū om̄ibus viciis. q̄ peccantē

obediunt om̄ia cētēs. r. m. Qui
erunt in affectū cordis. i. hūitū et
in suis malis. et sic afficiuntur et
delectantur in ip̄is scāidū aud. p̄i.
.ii. capitulo. Qui letantur cū male
fecerit et exultant in rebus peccatis.
Cogitauerūt. intellectū suū et in
dustriam applicando ad maliciā.
Et loquū sunt maliciā nequiciā.
p̄pientes sine satellitibus etq̄
ip̄am ad iustorū afflictionē. sicut
p̄ iustitiam tam in uono q̄ in
ueteri testamento. Iniquitatis lo
quū loquū sunt. blasphemias
dicendo de deo. sicut pharisei dicebat
cyo. v. Retardum et israhel nō dū
tam. et semachet. vii. r. xviij.
qui dicebat q̄ deus nō p̄t̄ lib̄m
re excediam et populi sui de manu
eius. et in uono testamento multū
tamū blasphemias magnas dice
runt de xp̄o. potuerūt in celū os su
um. p̄pientes se adorari tanq̄ de
um. sicut p̄ de nabugodonosor. qui
p̄cepit holocaustum exānare om̄es
deos terre. et ip̄e solus deus dicitur
iudith. iij. Et gaur̄ imperator. mi
sit statūā suam ut in ea adoraret
tanquam deus ab vniuersis. scāidū
quod dicit iosephus libro de iudeo
bello. et alijs hystorographi. p̄ dū
dicitur. Et lingua corā tūcūit
terra. i. lingua in tūcūit
tas rōis ac si non esset homi
terrenū s̄ magis dñ celestis. Pro
itetur. hic cōtr̄ q̄ arguit et mō
nī adūitate dicens. Pro comitetur
populus meus hic. q̄ populus iust
mus comitetur ad considerandū
prosperitatem malorū. iust adūitatem
bonorū. et dies plen. s. vigilijs et
meditationibz. Inueniunt in eis.
In consideratione tūm. Et dicit

unt. p̄. calen consid
dūo sa. deus et c. i. m
deus p̄mūet talia si ad
dit sua p̄mūet talia si ad
tur rex. iustū vīuit p̄
malorū iust adūitatem
oppōitū et se p̄ta ma
nū dicitur. Et p̄p
dūit. in scālo. i. m
celū. Inueniunt dia
lent̄ corales diuici
Et dicit Ego cōtatur
dūit. et p̄mūet. Et
.i. fūit. iustitiam a
d ap̄cor̄dis. Et la
centis iustis meis
op̄is et multa subdi
flagellatus totū die
frequent̄ cū accidit
tam vāam suam in
p̄mūet in afflictionē
cōmea matutinis.
et vīuit. q̄ cū ele
p̄mūet deus nō diff
iustitiam s̄ p̄
et atq̄ eā iustitiam.
sed nūcūit. vi. E
to tempore nō sūit
sententia agitur. s̄
nes adūit. mag
dicit. Si dicitur
arguit ad oppōitū
plo hūit. q̄ frequ
tur afflictionē in vita
guitatū nō p̄mūet co
fuitur et hoc est q̄
si dicitur am nūcūit
iustitiam p̄mūet a
rationis prosperit
talem. Et nūcūit
.i. iustitiam qui sunt
gratia in reprobam
tempore iustitiam

in supplicii eterni. **I**tem autem invitam
eternam. **C**eterum p[er] h[ic] dictam
determinatione declarat. et p[ri]mo q[ui]a
ad p[er]nam maloru[m]. sed q[ui]a ad bo
ni iustoru[m]. ibi. quia iustitiam est.
C[on]tra p[ri]m[u]m dicit. **I**mp[er]at p[er] dolos q[ui]
bus iniusti defraudaverunt et affli
xerunt innocentes et iustos. p[er] h[ic] iust
is. s[ed] finem sue prosperitatis tem
poralis. eos subtrahendo de p[er]na vita.
hoc dicit contra illud quod supra
fuerat introductu[m] ad oppositu[m] de lon
gua vita maloru[m]. q[ui]a n[on] est respectus
morte[m] coru[m]. quia etiam aliqui con
agit contrariu[m] ex d[iv]ina ordinatione.
et hoc ad tempore[m] alioru[m] maloru[m]
et consolationem bonoru[m]. p[er] deo subdit.
Et casti eos diu alienarent. i. diu
adhuc s[ed] in augmento sue prosperi
tatis temporalis. sicut p[er] de anthy
ro illustrat. et de multis alijs tyrā
nis. **Q**u[od] facti sunt in desolatione.
q[ui]a non solum alii moriuntur. s[ed] et p[er]
sessiones coru[m] et dominia destrui
tur subito defecerunt. de p[er]na vita.
perierunt. in ichenne pena. p[er] in
iquitatem suam. quia mortui s[un]t
continua in penitencia. **U**bi s[ed]
p[ri]m[u]m singula et c. illa cu[m] que
viri incomp[er]is n[on] sunt res vere
s[ed] p[er]maginane. p[er]o statim evane
scunt ho[m]i[n]e emigra[n]te. sic prosperitas
temporalis co[m]p[ar]ata ad eterna[m] nulla est.
et ideo co[m]p[ar]atur s[on]p[er]io. quia statim
evanesce[n]t p[er] morte[m]. que oculos ape
rit quos culpa tenebat clausos in
p[er]na vita. **D**omine in amicitia. quod
addidit tua. in aliquib[us] libris. n[on]
est in hebreo in translatione vero so
num h[ic]. **I**n amicitia coru[m] p[er]magine
ip[s]oru[m] ad nichil[um] rediges. potena
bus cu[m] h[ic] m[un]di se habent antiq[ui]
tus p[er]magines in amicitia. qui

bus p[er]pudares reverentia[m] exacte.
et q[ui] d[iv]ino iudicio ciacebantur a
sua tyrannide ul[ter]iorate. et in
fiacebantur. iste p[er]magines in de
nationem coru[m] confingebant. vel
p[er] p[er]magines intelliguntur filij
q[ui] filius est naturalis p[er]magis p[er]s.
et tales tyranni leguntur frequen
ter interferti a tota prole sua. ut
h[ic] libro. iii. v. in plurib[us] locis.
et in plurib[us] alijs hystorijs. **I**tem
inflammati. h[ic] com[un]i desatib[us] prem
ato bonoru[m] in presena q[ui]a ad bo
gracie. et in hystoria quatu[m] ad bona
glorie. dicit g[reg] p[er] salmista i p[er]seas
p[er]sona thum. **A**nia inflammati
est et c. istud. q[ui]a. n[on] refertur ad
p[er]aducua q[ui] h[ic] reddatur id p[er]dictu[m].
s[ed] mag[is] sequenti. dicit ergo. **Q**uia
inflammati est cor meum. p[er] de p[er]
ram dilectionem. et renes mei con
iuncta s[un]t. p[er] carnal[em] concupiscen
re p[er]sonem q[ui] n[on] get in rebus q[ui]
tu ad maledos ut dicit g[reg]o[ri]o
omne. xxx. **E**t ego ad nichilum
reductus su[m] et nesciam. q[ui] dicit
ex hoc q[ui] dilecti deini toto corde et
reprehi ip[s]i al[iter] h[ic] h[ic]. sequenti est
q[ui] ego ad nichilum reductus sum. i.
mea reputacione. et nesciam. i. me
ignorantem reputam. q[ui]to cu[m]
ho[m]i[n]e plus d[iv]o p[er] caritate co[n]iunctu[m]
et a carnali libidine reatib[us].
tanto unius se reputat p[er] h[ic] h[ic].
te. et magis sua cognoscit igno
rantia. p[er]o subdi. **U**t inveni
fais sum apud te. i. in facie tue
co[m]p[ar]at. q[ui] mag[is] recedit cognitio[n]e
h[ic] h[ic]. q[ui] humana brutalis. et
ego p[er] traum. q[ui] q[ui] homo resitit
mypyam p[er]nitatem et ignorantia[m]
comittit se totaliter d[iv]ine dispositi.
et p[er] eum recipit. sed q[ui] quod d[iv]

hanc in. ibi. Teua manus tuas. scilicet dei
potentiam. ibi. usque. quarto po
puli miseriam. ibi. ne tardas utique
Cum primi sciendi q' ad magnam
mi p'neret q' si annis ei' familiaris
in aliquo offenderet. ei' annis ei' re
cordari p' p'sentiam amicitia deus
autem elegit populum israel tanq'
s' p'xiliarem. et ex hoc allegat a
saph' diuinam recondita adueni q' n'it'
q'uis m'ltipliciter populus deum
offenderit alii babilonici captiui
tatem. et hoc est quod dicitur. ut
q' deus repulsi. i. populi tibi fami
liarem et electi. in finem. i. tantum
sustineo eius captiuitate. ut autem
est finis tuis. p' hoc non est intel
ligendus in deo aliquis motus pas
sionis s' rigor sue ultionis. s' o'nes
passive tue. i. a' populi isrl'. quem
panisti manna. xl. annis in deserto.
usq' introduci eum in terram
lacte et melle manantem. ut h' io
sue. b. memor esto congregacionis
tue. quia domin' congregauit filios
israel i' ramessse q' debuerit egredi
de egypto. ut dictu' fuit exo. vii. q'
possedit ab isro. i. exitus de egypto
to. q' p' legem susceptam populus
israel obligauit se deo ad seruien
dum s' q'ali seruicute. Redemisti
bngam. i. septu' regnum. heredita
tis tue. i. inde que dicitur heredi
tas dni coq' ibi vigint' annis dni'.
ubi aut' sp'ali ter h'ebat locu' sep
trum regum ostenditur ai dicitur. m'os
spon in quo h'itasti in eo. q' in mo
te non fuit templu' in quo diceba
tur deus sp'ali modo h'itare et f' do
mus regia sic f'iq' f' dictu' est sup'.
Teua manus meas. Hic con' al
legat p'p'ha aduersariu' in aliam p'
qua' dicitur est q' deus ea p'miat. et

libere detractos ab eis. et a' q' hor
p'mo allegat maliciam babiloni
orum. scilicet apostatam indecori. ibi.
signa nra. Cum p'mu' dicit. Teua
manus tuas. i. virtute tue potestas
q' indeo no' h'it loam inuicem
corpus. Insidias coru' in furem.
i. ad sanguinidm totah'it' s' b'ias in
babiloniu'. quod factu' fuit q' d' b'
babilonia p' cyrum et dani' destru
it ut h' d'ni. v. et h'io destructio
nis allegat cum monente. Quia
maliguitas est inimicus. i. rex
babilonis et eius populus. in co.
i. in templo d'ni aulam depuram.
Con' explicat magis in p'p'ha
mala f'ia a babilonis manitate et
templo d'ni. ai dicitur. Et gloria
sunt. tanq' frassent p'p'ia virtute
cum ai act' facti fuerit p'populi
correctione. Amodeuit te. i. babilo
ni quicquid p'dolauit. In medio
sollemnitatis tue. i. in m'm qua
destruerit babiloni in qua m'os
manentes marantur. comedit
ter in anno ad celebrandis f'et
mitates d'ni. i. in festis p'p'ie.
penthecostes et tabernaculorum
ut h' exo. xxiii. Postuerit signa
sua. i. uerilla in signu' victorie.
q' capta ciuitate caldei postuerit
uerilla sua s' portas et loca sol
lepnia in signu' captois et vic
torie. Ido subditur. Sicut i' ex
.i. belli h'ita victoria. s' s'mm
s' tunc et loca ardua v' m'os
guu' victorie solent p' uerilla.
Et m'p'me. Et no' cognouerit
.i. caldei hoc facientes q' p' p'p'ia
populi israel deus dabit illis ta
tam victoriam. s' attribuerant
sue potestati. Quasi in signa ligu
ri securibus exderunt ianuas.

in idu' p' .i. ianuas
electe in iudiciu'
remittit sicut ligu'
derit in ianuas
adit. edictu'. ut
dicitur. q' dicit
et m'os. no' p'p'ia
postuerit tabernacu
capto templo h'io
p'dolis et totam ei
sicut ad iudiciu'
annu' g'nan. Dicit
suo co'p'ano con'i
iudiciu' con'iue
dei quod subditur
mus o'is dies f'et
erat ei' con'i m'os
babiloni a p'p'is ibi
p' quod et templu'
remittit. Signa
p'p'ia allegat ma
litiu' indecori. i.
nir m'os ante ad
p'p'ia. et illa e'
q' a'at et templu'
a m'os h'io. sicut
m'os h'ic et ut
et isrl' d'ebat. s' q'
mus. i. alia quat
tabernacul' m'os
non est p'p'ia. qui
dei voluntatem. et
eius p'p'ia reliquerit
uos. Ido subditur
cognosce amplius
probat reputab
totaliter replisse
et contra illud q'
iam no' est p'p'ia. i.
sicut q'od h' m'os
et pluribus alijs
m'os is p'p'ia
annu' e'f. Ad que

in idipsum. i. iannas amicus adeo
electe ita intulerunt et deriderunt et destru-
erunt. sicut ligna de silvis. Iuven-
derunt igitur salarum tuum. i. templum tuo
a salariū dedicasti. ut hī. iij. r. ult.
in terra. q̄ dicit salarū tuū quod
est in celo. nō potuerunt destruere.
polluerunt tabernaculū uois tu. q̄
capto templo imolauerunt tuis
p̄dolis victoriam eis attribuentes
sicut consueuerunt in victoriis ali-
anum gentium. Dixerunt in corde
suo cognatio eorum simul. i. de hoc
hūcerunt cōmune cōsiliū cal-
dei quod subditur. quiesce facia-
mus om̄s dies festos dei a terra.
erat eū corū intentio ut deus he-
breorū amplius ibi nō coleretur
p̄ quod et templū funditus destru-
erunt. Signa nra. hic cōm-
p̄hā allegat maliciā apostā-
tancū iudeorū. multi eū iudeorū
tūc tūcerunt ad caldeos. ut hē-
r. xxxv. et illi erant acriores
q̄ aīatē et templū tanq̄ apostate
a iudaismo. sicut et de raplace q̄
iudeus fuerat ut hī. iij. r. viij.
Et isti dicebant. signa nra nō vidi-
mus. i. talia qualia data sunt pa-
tribz nris in exitu de egipto. nam
non est p̄hā. qui annūciat nobis
dei voluntatem. et sic de beinis
eūm de relinquere. sicut reliquit
uos. Ideo subditur. Et uos non
cognoscet amplius. i. scā nō nō ap-
probabit reputabant eūm deū
totaliter replisse populū iudaicū.
Sicut contra illud quod dicitur. hic.
Iam nō est p̄hā. videat eē mani-
feste quod hī. iij. r. et hē. xxxv.
et pluribus alijs capitulis q̄ iere-
mias eis prophetauit in uois do-
mini et c. Ad quod dicitur q̄ nō

reputabant eūm p̄phā dñi. p̄mo
fili qui remanserant in iudaismo
dicebant ei nō misit te dñs et men-
daciū loqueris. hē. xliij. et multo
magis apostate iudeorum repu-
tabant eūm p̄phā falsū. //
Post quoqz. hic cōm-
p̄hā allegat dei potentia que tanta est q̄ solo
uultu poterat destruere illos. qui
tantum vituperiū fecerant aīatē
et loco suo nō deputato. d. usqz quo
deus. i. q̄ dñi. in p̄p̄rabit iūmāis.
improperabant eū caldei iudeis
captiuitatis. q̄ deus eorū nō eēt
verus deus q̄ eos nō saluauerat.
et q̄ istud in inuictā uois dei re-
sistebat. subditur. Et quid. irri-
tat aduersarius nōmē tuū i fine
i. nimis dñi. Ideo subditur. Et
quid aīas manū tuā et dexterā
tuā. supple extulere. de medio
cūm tuo in fine. i. tandem. et loq-
tur de deo ad modū hoīs qui q̄
dñi differt patere. dicitur manū
aīā in sinu tenere. Et q̄ ista di-
lacio non procedat ex impotencia.
ostendit. d. Deus aīat rex n̄r ante
secula. quod p̄t exponi duplicat
vno mō sic. rex n̄r qui est deus
ante secula. i. ab eterno non tū-
rex ab eterno q̄ nōmē regis cōno-
tat requētū ad creaturam subdi-
tam. alio mō ut p̄cedā intell-
gantur reuolucōes multarū in
bīleorū. scdm eū cōit accipitur in
saecula captiua pro reuolucōe q̄
quaginta annorū. ab exitu eū de egipto
usqz ad fundacionē templi p̄ salū-
uēni fluxerunt anni quadrigēti
octoginta. et inde vij. āni usqz
ad cōsūnacōnē. ut hī. iij. r. viij.
et inde usqz ad destructōnē eius
p̄ nabugodonosor. q̄d rigēti deē

no de ano
in belcoratus

13

hic nominant uoce diachoni. Tu
dirupisti fontes et torrens. quia
 eduxisti aqua de ptra in deserto in
 tanta humiditate q' bibit populus
 et inuenta. ut hi. iij. xv. Tu fecisti
flumines ethan. In translatione iohanni
 hētur. flumina foraa. ethan. in
 uno modo est nomē pperu. au
 dam deserti. ut hē. iiii. xym. alio
 uo est nomē appellatum. et sig
 nificat fortitudinē. et sic cōstituit
 iohanni⁹ hic. dicit autē in sa. q' per
 flumines ethan. seu fortitudinis in
 telligitur flumēs iordanis quia
 it sacatus pma uirtute in tūctu
 filioz isrl'. iosep. iij. et accipitur
 hic pmaale pro singulari ad dicit.
flumines. i. flumē sicut exo. xviij.
 Ita sunt dytan israel. et tū nō est
 nisi unus uiculus conflatus. tu
 us est dies et tuas est nov. quia
 obediunt sicut aratori. tu fabri
 catus es aurozari et soleu. p que
 intelligitur aratio corporu celestiu
Tu fecisti omēs flumines sic. per qd
 intelligitur aratio corporu nise
 rionū. et p hoc intelligitur ulten
 us aratio medioz. Ethan et uer
 tu plasmasti ea. q. d. tūc facto
 oīū tempore. Quia autē ista uidi
 rit pphā. ad ostendendū magni
 tudinem dñe potestatis. quia p
 fāt liberare populu suū. et vnde
 tam accipere de blasphemni
 concludit. d. memor esto hū
 et quid sit illud ostendit. d. numē
iproximant dño. qz iuxta dñm
 q' dens eos nō poterat saluare. iux
 ualant ipi deo. Et popul⁹ inaprox
 eo q' nō hēbat ueritatem cognitiōem
 de deo in qua sola est uerit
 na. Inuenerunt nomē aui. i. et blas

plenu tuo noi n
q' extu tur tua n
vndies l de ipis.
ultimu allegat p
na. qm in babulo
ti daba tur sine a
matis pueris
coq' mlebant ad
am. dñi. in. et i
us m ani leoni
dñi. vl. p quod d
das dñi. s. i. leoni
q' nō ē tanta m
mdanul quia m
ul alit. Pe nadns
mīs be alit bu
litr. l. i. em et a
babulo s nōti q
feruda n. m. p n
i. hoies denoiane
on. fia. exo. i. l.
time d femore i
tibi. co fessione t
Requitur in tetau
mista filios l
tantat qñ p pen
tur ad e dñe. r.
ali fims disipe
te doo dñs tuus
babulo noz per
domib s iniqui
in qui us p fene
tes m mibus. q
sunt t r. i. a. t.
que ob tuitat to
itatu a tua m
confu is. i. ipis
tatem mliatus
p et m. p. i. p
nitate n depu
his. r. ad bant n
de babulo ne in ur
qñ zoi. l. i. l. et a

phemus tuo uoi inrogatis. meruit
q' emittatur tua iusticia ad faciend'
vindicat' de ipis. **Reuocandas.** hic
ultimo allegat populi israel mise-
ria. qm in babilonia frequenter mor-
ti dabatur sine causa. sicut patet
in tribus pueris in igne proiectis
eo q' uolebant adorare statuam aure-
am. dan. iii. et daniel fuit projec-
tus in lacu leonum. eo q' orabat deu'
dan. vi. p' quod dicit asaph. **Re-
das deus.** i. leonibus sicut daniel
q' no est tanta in aliis miseria sic
in daniel quia meruit saluari
ut ali'. **Reuocandas deus.** i. babilo-
nis bestialit' uictibus et aude
liter. licet cum ex tunc esset tradita
babilonis no tui qm ad morte in
ferendam. nisi p' regis suam aias.
i. hoies deuotians totu a pte dig-
on. sicut exo. i. Quis aie q' egressus
sunt de femore iacob. confutantes
tibi. confessione fidei et laudis.
Reuocanda in testamentu tuu. quo pro-
misi filiis israel liberare de cap-
tinitate qui p' penitentia conuerter-
tur ad te deus. xxx. si ad cardines
celi fueris dissipatus inde reuoluet
te deus tuus et c'. **Allegat'**
babiloniorum p'ciu. d. q' repleti s'
domibus iniquitatu. i. iniquitatib;
in quibus p'senerant tanq' hitan-
tes in domibus. qui obscurati s'
sunt terre. i. a terrenis desiderijs
que obscurant boni cōis. **Re ad-
uitatur.** a tua misa. **humilis factus
confusus.** i. ipis israel p' captiui-
tatem humiliatus et confusus. pau-
per et mores. i. populus israel p' cap-
tinitatem depauperatus et mores fac-
tus. **laudabunt nomen tuu.** i. iudiciu
de babilone in uolu. qd et facti sunt
q' ierobabel et alij ai eo redeuntes.

edificauerunt altare dei. ut offerrent
in eo holocausta. et fecerunt
secundu tabernaculoz. ut h' i. c. d. re-
m. **Exurge deus.** ad liberandu po-
puli tui. iudica cam tuam. in of-
ferendo pena pro iniurijs inrogatis
contra tuam maiestatem. **Deo subdi.**
Acinorecto iuxtor tuor et c. et p'
lia ex d'is. **Re obliuiscaris uoces
iunior tuor.** i. babilonior te blas-
phemauit. et p' hoc d'is iunior
dei. et querant ydolatre p'ciu. **Sup-
bia corni qui te oderunt ascendit
semp.** In tanta cui ascendit si'bia
regis babilonis. q' faciebant se ado-
rare tanq' deum in aenea statua
q' erat. daniel. iii. prout ibidem
fuit expoiu. **Corali' pot' exponi
p' iac ut sit oio ead' pro plo catho-
lico.** qui aliquando p' demones deti-
netur i p'ci capitate. ad au' h'era
conueni allegat ead' p'mo dei annua
qua populi catholici recepit ad re-
gratu baptismalem. scd' demoni
malicia obstinatum. scd' dei potena-
am ad p'ciu iudiciatione. quarto
populi miseria q' d'm detinetur i cap-
tinitate p'ci quod p' babilone figt'
et adhuc h'ia pot' de. q' babilon con-
fusio int'p'at. et ad h' h'ia pot'
desacri applicari. **psalm. lxxviii.**
Q'atebimus: hunc psalmu
p'initatur tal' aut' in helo.
Ad dictonam no discidas p' asaph
cantia. et est ead' misa utrobq'.
que talis est. ita est p' cantia asaph
ne discidas. i. ut no discidas p' cap-
tinitatem populi israel sicut facta
in captinitate babilonica. sicut ei
p' p'cedens est oio asaph pro libe-
ratione populi ad dicta captinitate
ut dan est. ita ite p' est descriptio
populi reu' in terra natiuitatis

et i' misa i' domini. victo-
dis p' cantia.

*Secundo aduersione
punitio*

sue sub cyro rege. quod aut punitur. Ad victoriam ul' victori. sed in
tutlacōne iouum. designat cona
tum leuitariū in demutacōne huius
psalmi. ut frequenter sup'dam
eat. **Secundum** g' hunc sensum
ps iste diuiditur in tres ptes. qz pmo
describitur reuolūtiō condicio. **ibi. Di**
xi iniquis. scio pro amobus grāu
actio. ibi. Ego autem. Curā pmi
diatur in psona populi de captiuitate
te babilonica reuolūtiō. Confitebimur
abi deus. q' nate captiuasti nos
pro peccatis nris. Confitebimur. mite
re corditer. reuocasti nos. et in nomē
huius nomē tuū. Ita duo faciēdo
confitendo. unde dicitur ne eme
iv. de reuolūtiō a captiuitate babilo
nica. quat' i die et quat' i nocte.
confitebantur et adorabant i con
fessione et adoracōne de nocte co
fitentes iusticiam. et de die eius
iniam. secundū illud ps. xli. In
die mandauit dō iniam suā. et
nocte cantauit eius. Narrabo mi
rabilia tua. hoc d' in p' populi q'
narrabat mirabilia dei quibus
deus p'ces eorū liberauit de capti
uitate egyptiaca. et p'os de capti
uitate babilonica. Cū accipero tē
p'us ego iusticias iudicabo. ka sa.
hanc hāc cōnig' ai p'cedente. d.
q' est nōm populi israel et est
seculus. Cū accipero tempus. sat
festini. ego iusticias iudicabo. i.
laudes tuas narrabo. nō sicut ge
ntes. qui i natiuitatibus et p'dolati
is expendunt f'ctos. q' quia iudi
care non inueniunt. dictū in scrip
tura sacra pro narracōne laudis
pro al' dicitur de doctoribz nris. i.
q' p'phā mutat h'c p'sonam et loq'
tur in p'sona dei dicentis. cū accip

tempus. i. cū uenerit tempus d'p'o
situm sedm ordinē sapiencie mer
quod expectatur in omnibus op'ri
bus d'ni. **Ego iusticias iudicabo.**
i. sententias iusticie p'nam i esse
tu m'os de afflictionibus liberabo
et ipios puniendo. Iniquitas est
fra. i. israel. et omis qui habitant in
ea qz sicut virtute ignis metalla
liquefiunt et resoluunt. sic fra in
de. et habitantes in ea et eorū edifi
cia. p' incendii a calidis fuerunt
destruata. Ego confirmam colli
p'inas eius. i. reuolūtiōe de captiuitate.
et uoluntur h'c columpne s'c israel.
zoroabel. ihs alius ioseph. et
dias. neemias. ageris. et zacharias.
p'phē et ceteri qui confirmauerunt
corda populi ad reedificacōne tem
pli et ciuitatis. **Diri. h'c uolūtiō**
biat' aduersionis punitio. qz babao
ni qui alios israel captiuauerunt.
p' p'las et m'os fuerunt destrui
et destructi. ut h'c dān. v. et quan
til ad hoc dicitur in p'sona dei. diri.
cū d'c est facere secundū illud psal
m. xixij. Dirit et fra sunt. iudis
i. babiloniis. nolite iniquis agere
qz abstinuit eis p'uitate cecidi n'c
suam nequiciam. et delinquentes
nolite exaltare cornu. i. p'cedente
regiam qz ad m'os et p'las t'ntu
lit eam. dān. v. Nolite extollere
albi cornu m'ū. repetitio est eam
ad maiore confirmacōne. Nolite
qui aduersus deum iniquitate. p'
hoc tangitur causa deiectionis p'
tenae babilonis. qz cōf' d'ni blā
phemias loquebant' ut dictū est
psalmo p'cedenti. Quia neqz ab omi
et c. i. ex nulla p'te potētiis d'ni
iudiciū effugiet. pro cōdō. qm d'c
iudex est. qm est p'tens b'qz p' cōm

am p'nam et
quod nātū iust
si alar d'ro iust
scēdē ad iust
iusticiā. cū iusticiā
et h'nc exaltat. s
p'te. et h'c facit
uoluntatē. et h' p
quem d'c est. et p
seruabū ad mona
cū f'ctus natus d'c
fuit in m'ore cōp
bus d'ni iudis. s
natus et p'te a a
alatus p'out p
f'ctus h'p' p'ua s'c d
faciens q' cecidi m
tāt. iudiciū ai
in manu d'ni. p
iusticiā p'ua. i
iusticiā. vñ h
p'het q' p'cedes
iusticiā et h'c p
as eorū p'mi m
hebreo. i. vñ h
i. m'ore ai b'm
qua h'c fortificat
iusticiā. omis
designat accipit
et iusticiā. i. c
i. ad n' b'randū
alū. p'cedē p
sedm ordinē h'c i
iudis p' babilon
lonos m'os. et
g'ros p'nos. i. h
et cū iusticiā. i. h
f'ctus reuolūtiō nō
temp' nō reman
endi p'cedes. p
omis p'cedes tēte
iusticiā p'cedit
iusticiā. et adu

am plenam et potentiam. secundum
quod dicitur infra psalmo. cxxxviii.
si ascendero in celum tu illic es. si de
scendero ad infernum ades et c. Hunc
humiliat. cum ei datus a sua potestate.
et hunc exaltat. a statu humili et pan
pere. et hoc facit de quolibet pro sua
voluntate. et si per regem babilonis
quem dicitur. et per christum quem astatum in
serabili ad monarchiam produxit. qui
cum fuit natus de filia regis astagis
fuit in memore expositus feris et au
bus deuorandus. Et dñm vult fuit sal
natus et post ea ad monarchiam ex
altatus prout plenius dñm scola
stica hystoria sicut danielis. et misere
faciens de ceteris sicut boni ac obliu
tate. iudicatur ad dicitur. qz calix
in manu dñi. per calicem in carpe
intelligitur pena adeo inflicta vel
infligenda. vñ hñ sup psalmo. y.
pbiect sicut pedres laqueos. ignis
sulphur et sps procellar. ps cali
cis eoz. vñ mern. cñ aqua. et in
hebreo hñ. vñ fortis plenus mero.
i. in calice cu vino forti merta est ali
qua sps fortitativa sicut solet he
re in clareto. omnia ista dñi ad ag
designdu acerbitate ulionis dñe.
Et inclinavit. i. calice suu. et hñ in hñ.
i. ad inebriandū vñi populi pot
alim. pñmendo pedres succellue.
scdm ordm sue iustie. sicut pñmunt
iudeos p babilomos. et pñca babil
omos p medos. et pñas p gecos. et
gecos p rōnos. Quipñi fex eris nō
est exa nita. i. fidus calias i quo
fides residerit nō est euacuatus. qz
semper in eo remanet mētus ad pñ
cudil pedres. pño subdñ. hñ lent
omnis pedres tene. Ego autē. hic
ultimo ponitur grāni actio p pñ
iusticie. et adūcaroz pñtione ai

dicitur. Ego autem annuntiabo. i.
dei virtute et laude. in scdm. qz ps
iste a tempore a sapli usqz nūc de can
tibus est ad dei laudem. et adhuc
decanabitur. pño subdicitur. cñta
bo deo iacob. i. cui sit deus omni p
arationem. dicitur tñ spaliē deus
iacob. suscepit dei legem. nō alij
populi. unde dicitur in sapli cñtō
xlvij. Qui annuntiat vñi cui iacob
et iustias suas israel. nō fecit talē
omni nationi et c. Et omnia cornua.
i. sibi vias et potestates. pñoz con
fringam. i. confringēda deuotō p
potestatem dñam. nō alij pot dia.
qz propheta hic mutat modum
loquendi. qz pñs dicebat in pño
pñia. Ego autē annuntiabo et c. et
corur cñsit ad loquendū in pñona
dei. d. Et omnia cornua pñoz
confringam. qz deus facit de pño
abus viduictam. et tñsitus tal
frequenter fit in prophetis. et ma
rime in illis qui mēte sapientie.
quales sunt illi qui psalmos fe
cerunt. Et exaltabitur cornua
iustie. i. xpi qui dicitur anthonoma
iustus eo qz iustificat alios scdm
quod dicitur pñla. iiii. In iusticia
sua iustificabit ipse iustus seruus
meus multos. et iustitias eoz
ipse portabit. in iustitiae autē
xpi exaltata fuerūt ems cornua.
pñ quod dicit tñc ap. iiii. Data
est in omnis potestas in celo et in
tñra. pñ quod fāis hñ zacharias no
mīamit xpm cornu luce. i. Et erit
nobis cornu salutis in domo dd
pueri sui. xpius em descendit de
dauid scdm carne. ro. i. qui fāis
est ei ex semine dd scdm carnem.
Clorale pot exom ps iste de
quolibz uere pñtēte qui egressus

de captivitate p[ro]p[ri]a confitetur dei maiestati
et ei[us] maiestati et p[ro]p[ri]a de demoni cōte
p[ro]p[ri]a et deo g[ra]tias agit psalmus lxxv.

Notus in iudea deus. h[uius] p[er] p[ro]phetam talis titulus in he
breo. Ad victoriam in organo p[er]
asaph cantata. et in iudicia domini.
p[er] asaph in canticis cantata. et
p[er] c[on]fite[re] utriusq[ue] tituli ex dictis s[ecundum]
psalmo. in. De materia aut[em] h[uius]
p[er] dicit. ka. la. q[uod] asaph p[ro]pheta
in sp[iritu] afflicto[n]e regni iude p[er] sen
nacherib tempore exechie. et eius
passionem adeo cōf[ite]r quod h[ic]
in. R. r. r. Q[uod] angelus p[ro]pheta
in castis assyrioru[m] centu[m] octogi
ta quinq[ue] milia. q[uod] videns senmachib
ib[ic] fugit cōfusus ad ciuitatem suam. et
ibi fuit occisus a filiis suis. ut h[ic]
ibide. fecit de h[ic] psalmi. et h[uius]
dicto cōcordat p[er] expositores ca
tholica. p[er] quod intendo illud seq[ue]nt[ur].
Agit[ur] s[ecundum] h[ic] p[er] iste diuidit[ur] in tres
p[ar]tes. quia p[ri]mo de scribi regni iude
condicio. scilicet senmachib de iudeo.
ibi. q[uod] in cogitatio ho[m]inis. C[on]tra p[ri]mu[m]
sacudu[m] q[uod] in regno iude metapo
lis erat n[on] in qua erat tēplu[m].
p[er] quod vigeat d[omi]nus altus et
c[on]fite[re] regis et p[ro]pheta. et hoc est quod
dicitur. Notus in iudea deus. nō
sic aut[em] erat malis t[em]p[or]is v[er]o nō vige
bat virus dei altus nec c[on]fite[re] legis
et p[ro]pheta. In israel nomē magnu[m]
eius. h[ic] est nomē d[omi]ni tetraginatho
quod est approp[ri]at[ur] altitudo aratori.
in quo no[m]i[n]e sacerdotes in templo
v[er]ificabant p[ro]pheta. et t[em]p[or]e cōp[ar]e.
i[n] tempore p[er]as. locus eius. i[n] tēplu[m]
i[n] quo habitabat deus p[er] p[ro]phetalem effe
tū dando ibi responsa s[ecundum] p[ro]pheta
um. hoc e[st] tēplu[m] fuit edificatu[m]

cōfitegit p[er]as. t[em]p[or]e
g[ra]tias actō. ibi

1 ibi

tempore salom[on]is qui p[er] h[ic] notatus
fuit salom[on]. i. p[er]as. q[uod] m[er]ita
pax fuit in regno iude tempore
eius ut h[ic]. in. v. et h[ic] t[em]p[or]e eius
in syon. q[uod] tēplu[m] fuit edificatu[m]
in illa p[ar]te ciuitatis n[on] in qua
est mons syon. **I**bi cōfitegit. h[ic]
cōf[ite]r de scribi p[er] senmachib de iudeo.
coq[uod] uolebat destruere altare n[on]
et tēplu[m] in ea edificatu[m] auidi
uo deputatū. et h[ic] est quod d[icitur]. Ibi cō
fitegit. i. deus. p[er]as. i. bellato
res exaltis senmachib. Amu
santi et et c. et oia instrumenta bel
lica. q[uod] interfectis bellatoribus.
anna bellica ad nichilū ualebant
illa ibi senmachib. p[er] q[uod] fugit
ciuitas et confusus ut p[ro]pheta est.
Aluans tu mirabilis a mōtib[us]
etius. mōtes etia[m] h[ic] dicit[ur] angeli q[uod]
sūt immortales. q[uod] m[er]ito angeli
facta est exaltis senmachib p[ro]
pheta et t[em]p[or]e est h[ic] mirabilis q[uod] cor
pora eor[um] iracta sūt i[n] a[n]i[m]as. n[on] sūt
cor et armis remanētib[us] illis.
ita q[uod] exechias et vni s[ecundum] s[ecundum] d[icitur]
cultate aliq[ui] poterat colligere arma
et spolia. et p[er] illu[m] et i[n] cogitōe
d[omi]ni virtutis. In hec h[ic]. q[uod] mōt[us]
bus rapine et in cōfite[re] ne i[n] iude
mi. a mōtib[us] captiuitas. et t[em]p[or]e
referendu[m] est ad mōt[us] syon et ad
mōtem moria v[er]o e[st] fundatu[m]
plu[m]. q[uod] senmachib int[er]uenerat
liare et captiare habitantes i[n] eo.
lacrimas et ordib[us] ibi t[em]p[or]e ordi
at de. angel[us] p[ro]pheta c[on]fite[re] a[n]i[m]a ass[er]uit
ut p[ro]pheta est et sic accidit contra
i[n]i. t[em]p[or]e t[em]p[or]e sūt o[mn]i i[n]spientes cor
de. i. bellatores q[uod] erāt p[ro]pheta et
sic i[n]spies de deo uera nō h[ab]et
notia. Domine cōp[ar]i sumu[m].

no.
mura
culu[m]

he

domine o[mn]i[m]u[m] moris.
lacrimas a[n]i[m]as n[on]
t[em]p[or]is. et ut ibi s[ecundum]
inueniunt o[mn]i[m]u[m] v[er]o
in iudea. q[uod] t[em]p[or]e
multis d[omi]nis p[ro]
quas b[er]d[ic]t[ur] i[n] iudea
chil p[ro]pheta ibi
vni q[uod] remanētib[us]
genit[ur] i[n] senmachib
p[ro]pheta et t[em]p[or]e p[ro]
cōfite[re] t[em]p[or]e deus iude
i[n] moris sūt nō
i[n] iudea sūt s[ecundum]
ac. q[uod] i[n] iudea
c[on]fite[re] senmachib
es. i[n] iudea t[em]p[or]is. c[on]
ibi. q[uod] i[n] iudea
t[em]p[or]is v[er]o. Et amu
mi n[on] i[n] iudea p[ro]
pheta i[n] iudea t[em]p[or]is
ius de s[ecundum] iudea ut
ias exechie. ut h[ic]
t[em]p[or]is. i. h[ic] iudea
t[em]p[or]is i[n] iudea
dicunt p[ro]pheta
gam eius. i[n] iudea
Enca t[em]p[or]is i[n] iudea
faciend[um] v[er]o i[n] iudea
etia[m] i[n] iudea. ut calu
mau[us] i[n] iudea. i.
eius. q[uod] i[n] iudea
p[ro]pheta g[ra]tias actio
bract[ur] i[n] iudea p[ro]
q[uod] i[n] iudea h[ic]
bi i[n] iudea et p[ro]
h[ic] i[n] iudea. cōfite[re]
in iudea d[omi]ni mirabilis
q[uod] i[n] iudea d[icitur] i[n] iudea
fecit i[n] iudea. i[n] iudea.

10. 5. 132
 11. 2. 1000

apibus sinceritatis. scribi apud te
ges tene. qz alij reges pimaone
semitachibaudientes dei israel ti
nuerunt. Amorali pot expom ist
ps de qualibet condicione communi
te fidei seu psona singulari que
de afflictione magna temporali ut
spiali a deo magnifice liberalatur.
er hoc ad dei laudem denotantur.

Uter mea. psalmus liber.
Hinc psalmo punitur tal
titulus in hebreo. Ad victoria si p
ti ipi asaph ps. et in titlacione io.
Victori si p dicitur ps asaph. et est
eadem sententia in utroqz ut p
et supradictis in pluribus locis. Di
cunt autē aliqui seqtes in hoc op
monē augustum dñas q dd fecit
omīs ps. ut dñm fuit in pñapio
hinc hōi. q dd fecit hunc psal
mū. propterea q mbr quas sustinuit
a saule et ab saloni filio suo dd
contra istud dictum est q in titulo
dicitur. ps asaph. p quod isti ir
fugerunt ad interpretacionē nois
dñtes. q asaph in pñā cōsiliarius.
dd autē in psalmo innotuit mlti
tes tribulaciones hinc vite p vir
tutē fortitudinis. et mltas hentes ad
dei p confidentia i xpo. sicut ip
fecit in pñā cōsiliarius et ab sa
loni filio suo. si p dicitur. qz p fuit i
tatis ps iste pñi. Et ista expō
ma facit videatur extorta. p q
Ra. sa. dicit q asaph fecit hunc
psalmū. qz hūit spm pphetiam.
ut predictū est. et sic pñendit t
bulacionē in qua sunt mō mlti
p romanos factā de qua fecit hinc
psalmū. orans pro liberacone po
puli istī ab ista captivitate a qua
ip et alij iudei expectant liberari
p regē messiam venturū. et sic

datur. et h. titulo. p. a.
 i. factum ab ipso alaph.
 q. p. d. m. non est hic u.
 m. u. m. p. r. o. u. t. a. m. p.
 r. u. l. i. s. e. d. n. o. m. e. a. p. p.
 l. e. g. e. s. i. p. i. a. l. i. s. t. e. n. d. i. o.
 n. i. s. e. r. u. m. u. s. q. u. o. f. i. q.
 u. i. s. e. t. m. a. r. i. e. i. n. h. i.
 e. t. p. l. e. g. e. s. h. i. c. i. n. t. e. l. l. i. g.
 q. u. i. d. a. m. d. e. a. r. n. t. p. o. p.
 u. l. i. g. p. o. m. a. n. o. s. s. e. d.
 i. n. t. e. r. e. u. n. a. f. r. a. q. u. e. n. t.
 l. e. t. a. m. p. t. i. n. p. r. o. s. i. n. i.
 p. e. r. f. i. t. u. r. **E** x. p. o. n. i. t.
 a. d. a. l. i. q. u. i. d. e. s. t. f. a. l. s. a.
 u. e. n. t. u. r. e. t. i. u. d. e. o. s.
 s. o. s. n. u. s. i. n. c. o. n. g. r. u. o.
 a. l. t. e. r. i. e. t. e. x. p. o. n. e. n. d. u. m.
 . i. q. u. a. p. h. i. n. i. e. p. i. s. t. i.
 t. e. m. t. a. l. o. m. e. a. m. f. i.
 p. e. a. i. n. d. o. r. i. u. d. e. o. r. u.
 i. n. f. i. n. i. t. e. c. a. f. i. n. i. a.
 t. o. n. o. r. . d. a. m. e. l. n. e. p.
 d. n. e. l. o. a. l. i. o. r. t. o. r.
 e. t. s. c. a. n. d. i. m. l. e. g. e. s. e.
 s. t. a. c. q. u. e. p. o. d. i. m. u.
 f. r. a. t. i. n. e. p. s. a. l. u. m. i.
 h. u. i. s. e. p. t. i. u. t. a. n. s. e.
 c. o. n. i. t. **S** e. n. d. i. o. n. i. g.
 i. n. d. u. a. q. p. r. e. s. q. u. a.
 n. t. i. n. e. n. a. l. . s. e. d. d.
 i. b. i. p. u. l. i. e. t. r. i. b. u. l. a. c. i. o.
 d. i. c. i. t. i. n. p. l. o. n. a. p. p. r. i.
 i. n. e. t. a. m. i. m. p. o. s. s. i. t. a. t. i.
Q. u. e. n. e. a. d. d. i. m. u.
 o. r. a. m. p. r. o. l. i. b. e. r. a. t. i. o.
 t. a. a. s. e. t. a. n. t. e. t. s. i. l. i.
 t. r. i. m. p. e. c. a. p. t. i. u. t. a. t. i. o.
 e. r. e. t. i. n. a. . d. a. m. e. l. e. t. a.
 o. r. a. n. t. . e. t. i. n. t. e.
 e. r. a. n. d. i. m. f. u. e. n. i. t. e.
 f. i. n. i. t. i. n. e. t. a. t. a. i. n. f. i. n. i.
 n. o. r. **I** n. d. i. c. i. u.
 p. o. s. u. i. t. e. t. p. u. n. o. q. u. o.

ascensibus et sic deficiat spiritus quantum
ad usum actualem exterioris sensui.
Ista hominum sic sit. Recordans dei con-
fitebatur loquebatur et deficiebat spiritus
mens. et eadem sententia est in hebreo.
que sic potest exponi. Recordans dei. i.
beneficentiam dominorum erga populum israel.
confitebatur et offensa eius confite-
batur et qua meruit captivari. Post-
quam confitendo dominum bonitatem
ad populi ingratitudinem et cor-
et deficiebat spiritus mens. primum
admiratione. et loquebatur ipsa in
persona propria prout ista. et in pro-
phetis. in captivitate babilonica
detentorum. Antiqua paucis vigiliis
oculi mei. i. cunctis a sompno ap-
ertis oculos meos aut vigiliis. i. ante
est tempus surgendi ad matutinum
et ad diuinas laudes dominas de nocte sem-
per modum consuevit. sic enim faciunt homines
devotione fructus. quia singunt ante ali-
os adorandi. turbatus sum. de sua
dei cunctis per populum. et non solum loqui-
tus. i. non huiusmodi audiam aliquid per-
tendi a deo per consolationem. sic enim lo-
quebantur tres pueri in camino. dan-
ti. et tunc non possumus apprehendere.
consolatio et opprobrium factum est et cetera. Co-
gitavi dies antiquos. i. rationis me-
di qui homo factus est ad imaginem dei do-
minas omnibus creaturis inferioribus.
et tunc per culpam suam fuit eiectionis de de-
licatis paradisi. sicut et nos de terra nostra.
et annos et nos in mente huius. repeti-
tum est enim tunc ad maiorem expressio-
nem. et dicitur hic enim anni primi. sicut
et montes dicuntur enim in prophetis
loas sacre scripturæ ad designandum
longitudinem duracionis. Et medita-
tus sum nocte ad cor meum. i. volens
in animam assequi et dominam iustitiam.
Et extitit in talibus meditationem

bis. Et scorbam quoniam meum. diligenter
investigando ne ibi latet aliquas
in culpa dei offensum. Quia hic co-
scipit describitur in ista afflictio et
fragilitate humana. dicitur ei pro-
phetam. Spes que differtur affligit eum.
Iusti autem in captivitate positi sperabant
inde liberari. quia tunc ista liberatio differt
batur. mens enim affligebatur. et di-
cebant. Quia inestum prout dicitur.
uos a terra nostra modus est loqui
di hominibus in afflictione lingua pos-
tis. quia sic apprehenditur ab eis et
humana fragilitate quia semper debet de-
bere durare. et non apponet ut copu-
lato sit adhuc. erga populum suum
quem per culpam suam de terra sua
captivavit tanquam abiectum. aut in
finem hoc aut totaliter. namque sua
absundet. a nobis. a generatione in
generationem. i. in generationibus suis suc-
cedentibus. Ante obliviscatur miseric-
ordia dei. nobis. cum tunc mens perierit
sit misericordia et pariter. aut continetur
in via sua inas suas. ita quod non
tenderet eas amplius ad nos. tales
querelas et consimiles solens homines
facere et boni in afflictione positi ex pro-
sensualitatis motu. licet per rationem ten-
nant contrarium sicut ipse secundum sen-
sualitatem dicebat. transcat a me
liv iste. et secundum rationem dicebat. Quia
non sic ego nolo et sicut tu. Postquam
et dixi mihi cepi et cetera. In hebreo et
translatio hominum sic sit. Et dixi
bravitas mea est hoc commutatio de-
terre ceteri. et est sensus et dixi. et
audui rationis iudicium. In bravitas mea
a hoc est. i. talis querulatio quoniam per
unum. procedit ex in bravitate huma-
na. imitatio dextere ceteri. per dextera
intelligitur dei iustitia. et per similitudinem
eius iustitia. est quod sensus ista imitatio

debetur extelli. i. miraculo effectus sue pi-
tatis qua nos intemam ist' introdu-
xit et nunc p' finitiam sue iusticie ide-
ciat et affluit processit secundum ordi-
nem sue sapie et iust' ad iustam cor-
rectione. **C**apitulum fin. hic conit de-
clamat p'piti q'nti ad populi liberaco-
nem. qua declaratur futurum p' simile
ut' mar'. quia populus israel dicitur
et g'nuus fuit afflictus in capti-
tate egyptiaca. q' in babilonia. et tū
ab illa fuit liberatus p' ordines et mi-
ra. m'atou. et quo concludit q' nūl-
to fortius liberabitur ab ista p' ordines
cor. b'ntē h'm' rōnis p'nt diffule. c.
liberacōne populi de egypto d'na vir-
tute. et p'mo ingenerat. sed magis
in spāli. ibi. **V**iderunt te. **C**ura p'm
dicit. **C**apitulum fin. op'itū d'ni. que fecit
pro liberacōne de egypto p'auiciens e-
gypti multas plagas. ut h'z in eua.
q' memor ero ad m'cio mirabiliū
mo. i. mirabiliū q' fecisti i p'napio
h'm' liberacōnis. c. appendo moysa.
in rubo in sp' ignis rubi nō adbu-
rens ero. m. Et de uersione vge moy-
si in colubū. et iterū in vngam.
et de mani ems appente leprosa. tu
iterū sana. et de cōuersione aque
fluminis in sanguinem. q' mirabi-
lia fecit d' i p'no liberacōnis de egypto.
to. mittens ad hoc moysen ex. m. **E**t
meditator in omib' op'ibus
tuis. q' fecisti in lib'acō populi de egypto.
to. et in aduersionib' tuis et celoz.
i. i p'piti legis q' p'ali adinenda
ut dices ca p'lo de egypto creuit.
Deus i scō viatua. i. in anglo scō tuo
q' p'cedebat castra filioz israel i co-
lipua ignis et mibis. o'ndas eis
viam p' die et nocte ex. xij. et. m. **E**t
cōit p'salmista et talibus admi-
rāis o'ntit mod' loq' di d'is. **Q**uis

deus magnus sicut deus n'r. q. d. ma-
ius alius p'ot facere op'ia v'ntū to-
a' natur' credencia. p'ao auid'. **T**u
es d' qui facis mirabilia. nō solū hoi-
bus s' angelis quia mirabilia di-
uina nō solū credunt facultatem
hūmā. s' angelicā. **N**otam fecisti
in populis. totius orbis. v'ntem
tuam. quia multipliciter p'auiciat
egyptum. et hoc p' scripturas legis
et p'ph'az. que diffule sunt ad omēs
populos p' p'dicacōne ap'loz alioz
q' xpi discipuloz. et etiam p' iudeos
dispos p' ortemariam. **R**edimisti i
brachio tuo. i. in fortitudine tua que
p' brachii designatur. populi tui fi-
lios iacob et ioseph. dicit filios iacob
quantū ad illos qui cū iacob descē-
derū in egyptū de quib' h'z gen. xlv.
Et q'ntū ad p'otestatem eorum. dicit
aut filios ioseph. q' fuit nati in
egyptō. et ista et illi fecerūt unū po-
puli adeo electi. eo q' xpi de illo
populo erat ualatinus. **V**iderūt
te aque. hic describitur liberacō po-
puli de egypto magis in spāli. per
dionem maris rubi ip'am p'raha
do. cū dicitur. **V**iderūt te aque deus
et t'nuerūt. i. ita diuise fuerūt aq'
maris rubi ad ip'itū tui. ac si te
viderent et timerent. q' acatura
s' insensibilis obedit araton. et
turbate sūt ab ip'itū. inquantū con-
tra naturā suā solidat s' et pro-
muns filijs israel a dextis et a si-
nistis. ex. xij. **q**uilitudo com-
tus aquarū. q' aq' mans rubi
cū magno fremitu et fragore ren-
te sūt s' egyptos s'bitutes a'us
et eq'tes eoz. ut h'z ibid. **Q**uā d' d'it
mibis. q' d'is ex colūpna ignis et
mibis fecit p'cedere contra egyptos
fulgura et tonitrua ut dictū fuit

ibidem. Et cum sagitte tue ascendant. qz
illa fulgura procedebant qz quedā
sagitte adeo inuise. vox tonitruum in
in tota. i. ad custodiendū totum. qm
cum audiat. sonitus tonitruum aurium
videtur. alii qz sic tonitruū. id est alii
in tota. qz sonitus tonitruum causat
in nubibus que uoluntur et terna.
Alluenerūt conuersiones tue orbi ter
re. qz ille conuersiones et tonitrua
deuenerunt ad noticiā omni hitana
in terra ut p̄dictū est. Ideo subdi.
Comota est et contremuit terra. qz
et tali noticiā in omnibus sic p̄tibz
aliqui moti sunt ad dñam reuerē
tiam et timorē. In mari uia tua.
qz uiam fecit populo suo p̄ modū
maris. Et uestigia tua p̄ modū nō
cognoscentur. quia post aque reuē
fuerunt ad locū suū. illa uia ab
hominibz nō fuit uisa. Adiurata
sicut oues populi tui. p̄ desertū
ad modū omni. p̄ manu moysi
et aaron. qui moyses erat dux p̄
puli. et aaron fuit eius sacerdos
sūmus offerens hostias et sacri
ficia pro salute populi israel. vii
ex. vi. Ite est aaron et moyses qui
his p̄cepit dñs ut educerent filios
isrl de egipto. Chorali. p̄t expō
p̄s iste de q̄cūqz cōgregatiōe fidei.
seu p̄sona singulari. erūte in tri
bulatione temporali seu spūali ro
gaute dñi deuote ab ea liberari. et
quantūcūqz ex infirmitate hūana
tedio afficiatur. tū sperate dñitatis
liberari exemplo p̄cedentū scōz quos
deus liberauit de manu thraimoz.
p̄ gloriā martyrii. ad s̄nam b̄cti
dñe tūfferendo. et alii et in p̄nti
uita ad tempus reseruādo ad cōfir
mationem ep̄ianoz i fide. qui vi
dentes alii martyres liberari de

manibus thraimoz miraculose p̄
hoc magis cōfirmabāt in fide.
Attendite. psalmus. lxxviii.
Hunc psalmum p̄mittitur
falis titulus in hebreo. et in cū
lacione idem. crudicio asaph. et
accipitur duplicat. i. actiue et passiue.
qz de hys que in hoc psalmo cōtine
tur. asaph fuit edoctus a paritibus
ut p̄ in textu. et p̄ spū s̄m plenū
scripsit et psalmū istū ad crudiciō
nē populi. de materia nō hūm p̄s
in uidetur saluo meliori iudicio.
qz asaph fecit hunc uolens ostēdere
ex scripturis et hystoris antiq̄s
qz regnū israel p̄tinebat ad dñm et
posteritatem eius ex dñna electiōe
h̄t alias aut tribus. tribus ef
fraym uidebatur magis aspirare
ad regnū. tū qz effraym fuit fili
iuseph qui h̄uit dñm s̄r alios fra
tres megipto. tū qz iacob p̄dixit
adoptauit effraym et manasse
in filios. gen. xlviii. tū qz b̄dixit
eis. p̄posuit effraym qui erat iun
ior. p̄i manasse. ut ibidē h̄etur.
et ierolbā q̄ uinasset regnū quā
tū ad decē tribus. fuit de tribu ef
fraym. p̄ quod asaph h̄et toti
populo israel in hoc psalmo loq̄
tur tū sp̄alit̄ contra tribū effra
ym inehitur. Scaldū ḡ hunc
centū ps̄ iste inc̄s p̄tes didit
quia p̄mo asaph p̄mittit q̄d
p̄fationē. scd̄ cōuigat suā m̄m
cōnē uerbi. q̄ra audimur. tū
qz concludit suā int̄cōnē. ubi
et repulit. In p̄ma p̄te reddit
auditores beniuolos doctes et
attentos. qd̄ solz fieri i p̄fatione
bus et prologis. reddit aut ben
iuolos dictus in p̄sona dñi. At
tendite popule nicens legē meā.

q. d. ps̄ qm̄ c̄m̄ p̄
aitans et electus.
noli ad audiendū
populi dēdi nob̄
mai. id̄ reddit cōs
dinat̄ aut̄ m̄m
ap̄d̄s cū est dñs
tem̄ iam s̄lū m̄
ba magi s̄m. cō
cos et difficultatē d
dēna hoies attend
m̄p̄s os m̄m.
p̄m̄ f̄m et dicta
ti. qz uenit figur
om̄i in figura cōm
loquit̄ prop̄itiōes
solent tractat̄ m̄
tū i in hebreo c
h̄t. Quar cūqz
q̄m̄. hic sub
inquit p̄mo dēst̄
et in p̄ntiōe p̄i
rali. nido magis
in effraym. Cū p̄
f̄m̄ et collata p̄
ide efficiēt̄ ei m̄
de m̄m̄tudinē m̄
m̄m̄ am̄ cōm̄sant
dūm̄ et c. c. b̄l
p̄m̄m̄m̄m̄ megi
et in passū p̄ dēst̄
cū tū p̄m̄m̄m̄m̄
ta tū i libris mo
m̄m̄. et cognom̄
cogn̄ scd̄i subdi. c
quā dēst̄m̄ arde
ntis x̄m̄ salite
cultū a filiis cōm̄
alt̄. qz p̄s m̄
in p̄ntiōe s̄ ḡ
p̄m̄m̄m̄m̄m̄ d
tū. id̄ quod p̄

q. d. vos qui estis populus michi pe-
catorum et electus. debitas et beni-
noli ad audiendum legem. quod praeteris
populus dedi nobis in monte sy-
nai. sed reddit eos doctores. d. in-
clinate auram inram in obediens ma-
gister. apud enim est doctus discipulus an-
tem suam sicut inclinat ad uer-
ba magistri sui. tunc reddit eos attē-
tos ex difficultate dicendorum ad que
debent homines attendere. d. Apertam
in patibis os meum. uolunt autem huius
parole finem et dicta ueteris testame-
ti. quod fuerit figuram nomini. i. cor. v.
Omnia in figura continebantur illis.
loquar propitius ab unquo. i. qui
solent tractant inter sapientes aban-
tico uel in libro et in libro idem
huius. loquar enigmata antiqua.
Quanta. hic subditur narratio.
in qua primo describitur bonitas dei
et in gratitudo populi in quodam gene-
rali. secundo magis in speciali. fi-
lii effrem. Cum primum ostendit bu-
nificam dei collata populo iudaico fu-
isse sufficientem ei manifestata. ut
de ingratitudine non posset per igno-
rantiam excusari. Quanta au-
diuntur et c. l. b. b. b. collata po-
pulo iudaico ingressu de egipto.
et in praesentia per desertum. et in ingres-
su in promissionem. quod diffuse scrip-
ta sunt in libro moysi. et ideo sic
narrat. et cognominat ea. et modum
cognoscendi subdit. et primum et c.
quibus debemus credere tanquam colli-
atis de nostra salute. Non sunt oc-
cultata filiis eorum in generatione
altera. quod primum narrauerunt filii
in succedentibus generationibus.
Narrantes laudes domini. hoc refer-
tur ad illud quod promittitur primum

mi narrauerunt nobis. laudes domini
quibus moyses et alii iusti laudane-
runt deum in exitu maris rubri.
dicentes. Cantemus domino gloriam.
et c. exo. xv. Et uirtutes eius. qui
uos percutit egiptum. plagis. et
mirabilia eius que fecit. durante pa-
tes nostras. per mare rubrum et per
desertum. Et susceperunt testimonium
iacob etc. quod per eundem populum de egipto
eo. dedit eis legem in monte synai. exo.
xx. que uocatur testimonium. eo quod
decem precepta decalogi fuerunt scrip-
ta in lapideis tabulis. ut in praesentia
esset in testimonium domine locutionis
ad populum. moyses sicut scripsit dominus
et precepit per me in latere archae ut
esset ibi in testimonium contra populum.
ut huius deus. xxvi. Dicitur et legem ali-
qua quod filii israel illam suscepit pro
se et pro posteris suis. et sic ligabat
omnes praesentes et futuros. secundo
quod dicitur deus. xxix. nec uobis
hoc fedus feci et hoc inuicem co-
firmo. sed amictus praesentibus et absen-
tibus. propter quod subditur. Quanta ma-
dauit patribus uestris notum facite
ea filiis uestris. ex quo cum primum uer-
perant legem pro se et sua posterita-
te. tenebantur ei notificare. propter quod
dicitur deus. vi. narrabis ea nepo-
tibus tuis. ut cognoscat generatio
altera. quod primum tenebantur notifi-
care filiis de generatione in generationem.
Ideo subdit. filii qui nascuntur etc.
et per litteram ex dictis. Et huius notifi-
cationis subditur causa finalis
duplex una est ad peccatum bonum quod nota-
tur ad deum. ut possint in deo habere suam
de futura retributione. et non obli-
uiscantur operum dei. nunc dicitur
et plus significat. i. in sua memoria

tenent finit de opia. Et mandata
ei exquirant. Sami intellectui a sapi
entibus querendo. ut sic impleat
opere no solum finem legis sed etiam
secundum intentionem mandatis. Secunda
causa predictae notificationis est emita
tio mali que notatur cum dicitur. Ne fi
ant sicut patres eorum geriano pua et ex
asperans. i. in dei pnotis. q. cum pa
tres de egypto erant p mag pte fue
runt fin et dei transgressores. p. in fab
ricae viam amari. et in multis aliis q
tangunt in eo. et libro minor. p. q.
dicit moyses piquis morti sue. deut.
xxi. Adic qua egressus de egypto sy
adit dominum contendit. Ideo subditur.
Generatio que no duxit cor suum. ad
deum diligendum. et in pceptis eius ambu
landum. et no est auditus cum deo lo
quitur. q. mactum fuerit ei pmissio
mibi. ut p. m. vii. et loquitur hic
asaph p mal' hoidz illi populi. ne
quoz siml' vituperatur & boni. scilicet
dum illa regula q. ego posui in pno
geri. de corpore dui punito ex bonis
et malis. **¶** Fili effraim. Hic con
onidit dei bonitatem et populi ingra
titudinem magis iniquam. et pmo qntu
ad ipsius effraim arbitrium. sed qm
ad totu populu. ibi. Et obliu sunt.
Cum pmi facundum q. aliq. hebrei
expunt hanc litz de filiis effraim.
qui uiuente adhuc pie multiplicati
et fortificati. et prescriptiores
effraim idmbr supdas enenit de egypto
ut isti dnt et p viam dimorem
voluerunt migrare fin pmissionis
.c. p fia pharaon q. uiana est. ut
hi ex. vii. & interfecit sut a philiste
is qui habitabant i geri et suis curai
adiacatibz. eo q. potuabant tepus
a deo constitutu qm dicit abrahie

genesis. xv. Scimen ei futuru p
mi i fia aliena q. d. gentis annis.
qui nondum erat coplet. & h. no videt
veru. q. m. fia assignat p. fia huius
gentis. Coria prius cor fecit nu
mabilia i fia egypti. nulla aut m
bilia legitur facta pro populo israel
in fia egypti ante tempus moysi q.
longuo tempore natus est p. morte
effraim pharaonis. Item aut tempus
moysi filii israel erant in egypto
i magna seruitute. et sic no est ne
cessite q. possent inde migrare pro
sua voluntate. et marie ai eratu. p.
quod melius expuntur de filiis is
ra. qui cont' voluntate moysi pcessit
ad phi contra amozitos et amale
chitas. ut hi m. vii. Et in illis
filiis effraim sunt principales & ali
os mouentes. eo q. p. attens alima
bant ad diu idmbr supdictis.
et hoc est quod dicitur. Fili effraim. In he
breo et assalacoe idmbr h. fia et
fraim. Est ei id. nome effraim et ef
fraim sicut cum noialatua p. fia
quere uariantur a pte fia. ut g
leim et gnilotus. ita & m. hebreo
ai eade psona significat. intendentes
et mittentes aru. i. tendentes aru
et mittentes sagittas ex eo. Omni
sunt in die belli. q. stat fuerit de
bellati et fugerit co. fia. ne h. m.
vii. Non custodierunt testamentu
dei et c. q. ad mandatu dei p. mo
sen noluerunt pcedere ad bellu co
adulanos. & uoluerunt i egypti m.
et p. ca. p. capitofitate moti. p.
rerunt q. thibicoue moysi facta a
pte dei. et ai in suscepcone legis a
aliis prauenerunt q. mandata dei fue
runt eis p. moysi p. mittentes q. o
dierunt. scilicet quod hi ex. vii. dicit

tes moysi. loquere tu nobis et audie
mus. nō loquatur nobis dñs ne for
te moriamur. et p̄ hoc dicitur hic nō
custodierunt testamenti et c. **Et**
oblia sunt. Hic collit. deservit. lo
quas dei et ingratitudo populi ge
neraliter. Et primo in cōpatione ad
visitā dei ingressi tunc p̄missionis
p̄cedūa. eo q̄nti ad seq̄a. ibi. **Et**
induruit eos in inuicem. p̄ma in
duas. quia p̄mo deservit. visitā
dei. sō ingratitudo populi. ibi. **Et app**
uerunt. p̄ma in tres q̄ p̄mo deservit
visitā visitā p̄cedūa in egypto. sō
in mari rubro. ibi. **Interripit ma**
re. tūc in deserto. ibi. **Interripit p̄tā.**
Cum p̄mū dicit. **Et oblia sunt.** c. filij
isrl' generati. vinctores eius. q̄ fla
gellando egyptos et p̄cora eorū sal
uauit hebreos et substantiā eorū.
et mirabili eius quē condit eis. q̄
egyptis cruentibus in tenebris tu
bus diebus. **Iux magna** erit vbi
q̄ habitant filij israhel. ut h̄i exo. x.
quod sunt ualde mirabile. et sūt in
alijs plagis egypti aquis filij is
rahel fuerūt inuicem et saluati.
Corā p̄br̄ eorū mirabilia i tēra egypti
n. videtur q̄ dēbet dicit. **Corā eis.**
q̄ loquit̄ de eis qui exierūt de egypto
ut p̄ p̄hām p̄cedūt et sequūt̄.
ad quod dicendū q̄ cōtē & iam pro filij
uicti erant cū p̄br̄bus suis. sicut
nālon cū adinadab p̄e suo. et
sic de alijs. et sō h̄i p̄es et filij illa
mirabilia indicent cū scriptura
facit memoriā de p̄br̄bus magis
q̄m de filijs. q̄ erāt honorabiliores
et p̄cipales. p̄t & alie dicit de
mirabilibus sūt in p̄sona moysi. de
quo dicit hebrei et satis probabi
liter sicut ego p̄mū cū illud. exo. xij.
qui erat cū dū et inuicem viderit

corā. q̄ ai adductus fuit corā phōne
et occiderat p̄ in iēfectionē egypti.
exo. ij. spūator qui dēbat cū occi
der. fuit tunc p̄cessus cōtē. et sic
moyses euasit. p̄sō & uidens eū iēdē
et fuis fuit inuicem adhoram. ita q̄ nō
potuit seruis suis p̄cipere ut caperent.
et serui sui fuit ita attoniti ac si cōtē
et cū dū. et sic et talibus mirabilibus
moyses fugit libere. p̄a autē mirabi
lia fuerūt facta i inuicem moysi. q̄
in egypto de egypto erāt octoginta
annos. exo. vij. **Et sic ista mirabi**
lia fuerūt vīa a numeribus de egypto
to erantibz sō solū a p̄br̄ eorū. i. cōp
thancos. thamus dñs est egypti re
gia. p̄ quod tenebantur ibi regia cō
silia. cōdū quod dicitur p̄a. x. m.
Sicut p̄ncips thancos cōsiliari p̄sō
uis dēdūt cōsiliū mēprens. et q̄
p̄ obstinacōne regis tota egyptus fla
gellabatur diuisis plagis. cōtē regia
et tēra p̄mū gūmū p̄cipiebatur.
p̄ quod de illa fit hic p̄al' mencio.
Similit̄ si referatur h̄i h̄a ad m
irabilia cū moysi cōtē ut p̄dictū est. ne
risile est q̄ hoc fuerit i cōp̄s i qua thamis
ire frequēns bitabat. **Interripit.**
Hic deservit dei visitā i mari rubro
exhibita. cū dē. **Interripit mare & pdu**
xit eos. q̄ sicut p̄cedit eos cōtē.
ut h̄i exo. viij. **Et statim aquas. q̄**
in vāte. aque cū detinentur i vāte ne
effluant. et eodem modo aque ma
ris diuise et vāte p̄t detinebat̄
dūa vāte. ne effluerent sō filios is
rahel. q̄ ut ibidē dicitur erant eis q̄
pro mūdo adertis et a cōtē. et
deduxit eos i in mule dicit. et c. i. in
colūpna ignis et mibis protegebat
ab ardore solis. et colūpna ignis oī
debat eis inā in tenebris noctis.
in qua tūc erāt mare rubrū et alijs

et temporibus qui de nocte iacubant
erant. utrum autem esset una columna
ignis et nubis vel due. dictum autem
est. viij. **I**nterpret. hic ponitur
beneficia exhibita in deserto. non omnia
et aliqua. et quodammodo sic hic menao
de beneficio aque. de quo est. vij. qui
educti fuerunt aque de petra oreb. et
hoc est quod dicitur. Interpret. petra
in heremo. i. in loco siccis et deserto.

Et adaquavit eos. i. humavit pota
uit. velut in abydo multa. quod egres
se fuerunt aque in magna humidan
cia. quod in statu hebreorum erant ser
centa milia abscq. milieribus et
pueris. et pectoribus. et id oportu
it quod esset aqua multa. unde postea ad
aquam. simile et factum legitur. niii.
ix. ubi dicitur quod moyses passus est
gaudio sicem et egresse sunt aque
largissime. ita ut populus libaret
et inmensa. et per hoc subditur. et
eduxit aquam de petra. et deduxit
tamquam flumina aquas quod ei ista
eductio aque de petra fuerit alia
de precedenti. pr. quod illa sunt ante da
monem legis ista vero post. ut per intu
enti libri exodi. et nuor. Notandum
tamen quod illa que narrantur. eo ordine
temporis. quo fuerunt facta. et alia
post facta postius scribuntur et eo. sic
per in aliis libris saar scriptur et
marie in illis qui metrica scripti
sunt. qualis est liber psalmorum. **E**t
apposuerunt. hic cons. describitur in
gratitudo populi. et primo quantum
ad ingratitudinis magnitudinem.
secundo quantum ad eius magnitudinem. multi
tudine. ibi. Quocumque exacerbarunt
prima induas. quod primo ostendit pro
sua in hijs que contigerunt ante
missionem exploratorum. sed primo
missionem eorum. ibi. In omnibus hijs.

prima adhuc induas. quod primo descri
bitur populi ingratitudo. sed de
manuetudo. ibi. Deo audimus. En
ta prima dicitur. Et apposuerunt ad
huc petrae ei. et per hoc quod dicitur
tur. Apposuerunt adhuc appi. ita
diminui eorum in partem ex quo aggrava
tur. negon. antequam enim transisset ma
re rubrum petrae fuerunt contra moysen
dei dicentes. quid hoc facis voluisti
ut educeres nos de egypto. et sub
ditur. multo enim melius est serui
re egyptiis quam mori in solitudine.
exo. xviij. In hac exacerbarunt excellit
in iniquo. i. in deserto in quo erat
desertus aqua. quod post transitum maris
rubri frequenter inmutauerunt co
tra deum et moysen in deserto. ut
per in libro exo. et nuor. Et tempta
uerunt deum in cordibus suis. i. ex
premeditatione ex certa causa. tempta
re autem est accipere experientiam de ali
quo. Ita autem experiri voluerunt
in sensibili signo. an deus haberet
curam de eis providendo eis de victua
libus. Deo subditur. et petere
etiam animabus suis. i. ad susten
tamentum vite iporum. tunc debebant hi
tendere furum ex precedentibus si
gnis. legimus autem hoc bis petisse.
semel ante dationem legis. ut hi. ex.
vij. et dixerunt moysi cum indignati
nos in desertum istud ut occideretis
omnem multitudinem istam fame et
alias post post legem datam. ut hi.
nu. vi. dicentes quis dabit vobis
vis ad uescendum carnes et c. et quod
ad istud scaldum subditur. et male
loqua sunt de deo. et modo loquendi
subditur ad dei. dixerunt. nunquam poterit
deus petere mensam in deserto.
i. refectorem splendidam carniuum.
quia erant attediati de esu manne

no. multa
abscq. milieribus
et pueris et pectoribus

in hijs talis non per
narratur

diuites mii. vi. Aia nra arida est in
 chil respiciant oculi nri in mna.
 et q drus debet hoc facere. Angue
 bant p signu daomus aque de pet
 dnices. Qui pauerit penam. i. erat p
 aut p moysen et fluxerunt aque
 ante daone legis que tangitur
 exo. xvi. ut dan est. Et torquentes
 mundauit. qz aq in mag hunda
 aa emuerit ut s dan est. Rndt
 panem poterit dare et c. et modo
 loquendi appz q no loquebantur
 ascitue ut fideles. Q magis dubi
 tatue et den temptates. sciendum
 q hoc no intelligit de daone
 mane que pcessit educatione aq
 de pet immediate pdicta. qz mna
 pns sunt data ut h exo. xvi. Et pa
 ductio aq de petra. post ea subdi.
 exo. xvi. Sz p petitionem panis i.
 intelligitur petio abi de clama car
 mii. que ponit mii. vi. Ideo subdi.
 Aut parre menta populo suo. i. re
 fractione splendida et delectata. In
 hebreo et in tllacoe iouini h.
 Aut parre carne populo suo. Jo
 audunt. hic conr describitur dñi
 mansuetudo. qz no stat pminuit
 cor igitudine. et pmo impleuit cor
 ptione. et distulit penam tpe
 debito inferenda. et c. hoc pmo po
 nunt de ordiao. sed ordiao
 exaiao Et madaunt mibibus. Fir
 ta pmi dicit. Ideo audunt co.
 cor ptione no p cor mentum.
 Q ad sue ptencie declaracoe. et
 distulit. inferre eis pena debita. et
 ignis accesus est in iacob. i. furor
 dñi qui frequen in scriptura p igne
 designat. accesus est contra popu
 lu deacete de iacob. Jo subditur. et
 uadi. et est expo pcedentis ubi et
 p id est. i. ira dei. ascendit iust. ad

pminet ipm. ut videbi if. et ca hñ
 ut cbor al di. Qz no crediderunt i deo
 nec spauit et c. Et in maculis. n. pce
 dentibz debebant credere finit et spera
 re. q deus no deficeret eis i necessari
 is. Alii aut expoit ab aliquibz qd
 pdan est. Et ignis accesus e i iacob.
 de igne q deuorauit extema pte ca
 stroz. mii. vi. s pma expo mag olo
 nat ordinu hyacoe. Et madaunt.
 hic conr describit dñi ordiao et
 cauo. et p qntu ad piam erandicoz.
 scilicet qntu ad mna pncone ibi. ad
 huc est. Circa pmi pmo ponitur
 erandico ptiois panis al di. Et ma
 daunt mibibus de hy. qz mna data
 eis p pane exo. xvi. generabat suru
 i acie v est locus mibiu. et iannias
 celi. i. aciei. appunt. in qntu inde ma
 na descendit fecit. Jo subdi. Et pluit
illis mna. descendebat eni tu iore.
 ut hñ mii. vi. Ros aut et pluita di
 ferit con cadm multitudin et pua
 tate matie Jo dicit hic mna desc
 dere p modu pluuie. et pane celi de
 dit eis. i. formatu in celo aciei. pa
 nem angeloz manducauit homo.
 qz mna formabatur. et descendebat
 mltitudo angelico. Libana misit
eis i humidaa. qz quilibz collige
 bat qntu edere poterat. exo. xvi. Conr
ponit erandiao ptiois carui
al datur. Tntulit austru de celo etc.
 aut est uentus meridionalis qnt
 fecit deus cessare ad flatu suo. et fe
 cit flare affu q est uentus occiden
 talis latialis tu iustis meridiem.
 qz in regione oppota castris hebreoz
 que erat iustis uentii illi. erat ma
 gna multitudo cotinuui quas be
 tus ille transportant ultra mare
 rubru ad locu ubi erant castra he
 breoz. ut hñ mii. vi. ubi datur

ventus autem egrediens ad nos ar-
reptas assidue cotinuas dimisit
i casta. Deo subditur. Et pluit super
eos sicut pulvere. i. ualde humida-
ter. carnes non mortuas & viuas.
Deo subditur. et per id est. sic autem
an manus uolantia perimata. et di-
at sicut hauriam manus per humida-
nam quia inde haurit satus ad arde-
dum usque ad mensuram unius. vi. Et con-
derunt in medio castrorum eorum. et
ita quod potuerunt eas capere sine aliquo dif-
ficultate. et manducaverunt et sati-
ati sunt unius. quia multi animi ceciderunt
quod uidebantur in nauis. fin quod dicitur
unius. vi. Donec erat per naves unius
et uidebantur in nauis. et desiderium
eorum attulit eis. i. humida car-
ni sicut desiderauerunt. non est fructu-
ti desiderio suo. quia cuncti sunt effect-
ati tamen ad malum uerum. ut statim subdit.
Ad huc est. hic contra desertum: cre-
atio dicitur ordinatio quanta ad eorum
punitioem ad dicitur. adhuc est eorum
erat in ore uerum. quia totum adhuc
comederant. et probabile est quod ipse
us plures eorum actum ceciderant. qui
dei punitio venit super eos. id subditur.
et in dei descendit super eos. i. ad puni-
endum eos potestate. id subditur. Et
occidit pingues eorum. i. diuites reple-
tos diuitijs. Et electos israel. i. for-
tes et uobiles. quod. sine acceptio-
ne personarum punit magnos et pios
morte repentina. per quod uocatus
fuit locus ille sepulchrum conuersionis.
quia ibi sepeliebantur populi qui desiderauerant
carnes unius. vi. i. sine. **In** oibus
hijs. hic contra ostenditur uinitas dei
et ingratitudo populi in hijs facie-
bat per missionem exploratorum. de qua
hic unius. vii. Quia exploratores de
sua legatione reuertentes tenuerunt

populum. ita quod uolebant reuerti in egyptum
unius. ut hic unius. viii. Caleb autem filius
iephone. et iosue filius. **Ad** hoc
confortabant populum. dicens. quod potest
homines debellare ita facilius si uoluerint
cedere panem. & populus uoluit
eis ardeat & magis uoluit eos ad
moysen et aaron lapidare. et hoc est quod
dicitur. In omnibus hijs. i. non obstantibus
unius predictis dei uisibus et punitio-
unius. perueniunt adhuc ex nimia
ingratitude. et non ardeant et in
uoluntate eorum. quia per mirabilia quod fecerant
educando eos de egypto. debebant ac-
cedere firmiter quod induceret eos in terram
pmissionis ualde facilius. quod finis
fuit. nisi eorum malicia impediret. id
subditur. Et desiderium in nauis dicitur
eorum. quia per illud per omnes qui exie-
rant de egypto a. x. annis et super.
et diu sententia mortui sunt in de-
serto. ut hic unius. xii. per Caleb filium
iephone. et iosue et leuitas qui
non fuerant uinitati a. x. annis et
super & ab uno mense et super. ut ibi
fuit expressum. Et animi eorum non festinauerunt
quia mors multorum fuit accelerata in re-
uoluntate chore unius. xvi. et per serpentes
ignitos unius. xvi. Et in per legem
pro quo occisi sunt. xvi. multas
unius. unius. xvi. et non occideret eos
qui erant cum. non est intelligendum de
eisdem hominibus in uno. & de diuersis tamen
dem populi. quia cum deus interficeret
quos subito. alij timebant et uoluerant
adde perirebant. Et remorati sunt
quia deus adiutor est eorum. pugnant
per eis & erant perhibens. vii dixerunt
fugiamus israel de pugnat per eis
uos. exo. vii. et super hamalech. i. in
quod de eis. xvi. cum leuauerunt mo-
yses manum uincit israel et c. Et deus
exercitus redemptor eorum est. de apocalypsa

te egypti. Et ita ratio ad deum salte
quanti ad multos non erat ex amore
iusticie sed timore pene. Ideo subditur.
et dilexerunt eum in ore suo. quia inferiori
bus libis preterdunt lingua digne dicit
corius. Et lingua sua mentata sunt
ei. quia non sic habebant in mente prout
preterdabant ore. Ideo sequitur. Cor autem
eorum non erat rectum cum eo. per nam dilecti
concordant. nec fideles huius sunt in terra
to ei. i. in preceptis legis que dicit
testamentum per debita implectio in
quod. per autem est misericors. quia
eius prout est misericors et peccat. et
misericors fuit peccatis eorum. puniens eos
contra condignum. et non dispodit
eos. totaliter delendo sicut meruerant.
Et humilavit ut adiret unum
suum. i. effectum unde fuit que adu
te pro peccato. Ideo sequitur. et non attē
dit omnes iniquitates suas. i. vindictam sed solū
partem. unde causa subditur ex parte sua
guiltatis huiusmodi ad subditur. et re
cordatus est. i. ad modum recordatus
se habuit quia obliuioni deo non tradit. quia
multo sunt. i. singules et prout ad alium
per bonitatem ex caritate procedente pro quod
et per hominis remediabile est. non autem an
geli qui carum et ossa non habent. spiritus
natus. i. tendens ad mortem per sepa
cone a corpore non quia spiritus hominis mo
natus. qui est incorruptibilis. sed quia
homo expositus ex corpore et spiritu mo
natus. et non rediens. quia spiritus separatus
a corpore ad spiritum non redit ut tunc na
tur. Quocirca. postquam descripta
iniquitatem ipsi quantum ad eius
magnitudinem. hic contra describit eam
quantum ad multitudinem. et primo com
mittendo. secundo omittere. ibi. non
sunt recordati. Cum prout dicit. Quo
circa et exheredauerunt eum in deserto et
in partem multipliciter tentantes. quod.

multo acius. videtur deus. multi. cum. temp
tauerunt me id est per. vices. et tamen illud
dixit anno eorum egressionis de egypto a
aut egressu usque ad ingressum terre
missionis fluxerunt. xl. anni ex quorū
qui in residuo tenuerunt. xxxv. annorum mil
tis viribus offenderunt eum. nec ois
sunt capte. Ideo auditur. et consi
derant. ad mala precepta. et temptane
rat deum et caui israel et per id est. i. deum
infractum israhel exheredauerunt qui de sua
natura dulcissimi est. Non sicut recorda
ti. Hic ostendit prout ex ommissione. quia
tenebant recordari beneficia eis precepta
in egypto. quod omittent ex sua in
gratitudine. et hoc est quod dicit. Non sunt
recordati manus eius. i. potestatis.
dic qua redemit eos de manu tribula
tionis. i. pharaonis quem subiecit in manum
suo exatu pro liberatione populi sui. sic
posuit in egypto signa sua. et in campo
thauos. i. decem plagas quibus percussit
in egypto. et prodigia sua in campo
thauos. id est super expositum. et co
llocat in sanguine flumina eorum et
ut huiusmodi. ex. vii. auerit in eos quoniam
am. Ita fuit plaga quarta egypti.
de qua dicit ex. vii. Immittam inter et in
fluos tuos et in plin tuum et in domos
tuas et genus multarum. et sic inter illas
fuerunt multe anime que hic singu
lariter exponit eo quod fuerant aliis gra
uiores. et ranam et dispodit eos.
plaga ranarum fuit secunda. de qua
h. ex. vii. In principio. et ponitur
hic singulariter per pharaonem. ranam. i.
ranas. et idem dicendum de cynomia.
Et dedit erugum. i. uento uenti
qui corrumpit segetes. de ista erugi
ne non fit meteo in exodo. quia solū in
ponit ibi plage notabiles. cum quibus
fuerunt alie que non sunt ibi scripte.
sicut dicitur hic de erugine. et sequitur

usu de pruna. Et labores eorum. i. fructus
p labore eorum pductos. locustis
.i. locustis ita ista sunt plaga octa
ua de qua habetur exo. v. Et occidit
in grandine vineas eorum. ita sunt
plaga octava septima. de q habetur exo.
ix. Et moros eorum in pruna. in
tutellacione idum habetur. in frigore.
folia mororum corripente. et tradi
dit grandiniumenta eorum. qz alia
tunc in campis exstenua et mag
tudine gradinis fuerit interfecta. ut
ibidem dicitur. et possessione eorum
ignem. qz grandis et ignis pariter in
morta creabantur ut ibidem habetur.
ayit in eos ira indignationis sue. i. et
fecit sue ire et indignationis p pla
gas dantis et sequentes. inuisiones p
angelos malos. h dicitur ad omne
dum q angeli mali fuerunt creatu
res diuine miserie in psecutionibus egyp
ti. ai angeli boni alii sunt creatores
in talibus. sicut deum sunt plenus
exo. vii. Quam fecit semine ire sue.
qz puniendo egypcios declinabat ad
hebreos. et non peccat a morte animarum
eorum. indifferenter pueniens magnos
sicut et pnos. Et inuenta eorum in
morte occidit. ita sunt quinta pla
ga eorum q paucis alia in campis ex
stenua ut habetur exo. ix. i. ph. Et p
cussit omne pgeum in terra egypci.
ita sunt decima plaga. de qua habetur
exod. ix. in medio capituli. prima
as omnis laboris eorum in tabernaculo cham.
.i. in tabernaculo egypcioz descendu
tium acham. qz metha sunt filius
cham. ut habetur ge. x. Ab isto autem meth
rayni denotata est egypcius qz ibi
diuinitus sunt. unde et in toto ueteri
testamento ubi in tutellacione nostra po
nitur egypcius. in hebreo habetur metha
ym. Et abstrahit. de egypcio. sicut

oues populi sui. s. populi israel
diligenter custodiendo. sicut pascor
custodit oues. et pducit eos tanquam
gregem in deserto. ubi pascit eos pa
ne celesti ut pductum est. Et deduxit
eos in qre. pueniendi ad terram promissam.
et non timuerunt. nec ei timu
erunt. super mare uidentes exercitum
egypcioz appropinquantes eis. tunc moyses
eos allecitate. secuti sunt eis
p mare. ita q timor ille non fuit ca
tus q impedit eos a sequela moyses.
Et induit. hic contra descendi
bonitas dei et ingratitudo populi p
ingressu terre promissionis. et dedit
in tres partes. qz primo descendi de
bolitas. tunc populi malignitas. ubi
Et temptauerunt. tunc pene abditas
ibi. Auduit deus. Circa primum dei.
Et induit eos in motum sacrificiorum
sue. i. in uisum que est metropolis
iudee in qua edificati sunt templi
in monte moria. n. palus. m. ad
templem acquiescent de ueritate
qua sunt acquiescent magis uir
tute diuina quam humana. et eicat a
fame eorum gentes. i. chanaanos et
alios ibi habitantes. ut diffinita
dicitur in libro iosue. et forte dimi
sit eis terra in famulo discaribus
nris. de qua diuisione habetur iosue
xii. usque ad. xvii. inclusive. Hi
tate fecit fecit in tabernaculis cer
tibus israel. i. in domibus suis
a gentilibus edificatis. Et ap
tauerunt. hic contra descendi populi
malignitas excedendo primum antiqua
primum suorum. al dicitur. Et reprae
sunt. diffidentes de diuina uirtute.
Et exacerbarunt. puocantes ad
ira dei inuicissimum. et testamatu
non custodierunt. i. legis precepta. Et
auertit se. scilicet irascens a

diuina seruitute. et nō seruauerūt
 pactū. i. legē q̄ p̄pigerant obseruare.
 dicentes. exo. xxiij. Om̄a q̄ loquutus
est dōs faciem⁹ et crim⁹ obediētes.
quādmōdū p̄ces conū. qm̄ adorauerūt
viatū et m̄laphat offenderūt de
um in deserto. Conūsi inani pra
uium. p̄ promptitudinē ad male
agendū. sicut arcus cū impetu emi
tit sagittas. In nā conatauerūt cū
incolibus suis. Cum quod sciendū
q̄ aūquā archa dñi p̄neretur in
sylo. et p̄t destructiōne sylo. usq̄
ad edificaciōne templi salūis. hū
tū sunt hebreis offere oblationes t̄
arāna notina aubi q̄ ubi erat ar
cha. q̄ illis temporibz archa nō hē
bat stabile mansione. s̄ q̄ dñi fuit
in sylo. et in templo salūis. nō fuit
hoc habitū. s̄c̄ p̄lem⁹ fuit dictum
denē. xij. ca. p̄t edificaciōne ante
templi. isti inuolabat i c̄celis deo.
quod erat illiū m̄ et d̄p̄ensaciō
ne sp̄ali. sicut hebas obtulit sacri
ficiū i mōte carmeli. iij. p̄. xviij. et
nō solū inuolabant i collibz deo.
s̄ p̄ demonibz i p̄olis qd̄ erat ḡ
uissimū. Ideo auidi. Et i c̄alipali
bz suis ad emulaciōne. i. ad vin
dictā. cum p̄uocauerūt. Auduit
deus. hic d̄clarat p̄ne actiuitas ai
diatū. Auduit deus. p̄dāu po
puli nequiciā. et sp̄uit. cū mali
aam suā. et ad nichilū redegit
ualde israel. tradens eū p̄t p̄u
more ioseph dūre seruituti alior
populor. eo q̄ declinauerunt ad ido
latrā. ut p̄ ex de arsu libi iudiciū
et p̄mis regū. et repulit tabernacu
lū sylo etc. q̄mpta archadū q̄
fuerat in sylo. ut h̄. i. p̄. iij. citas
sylo. fuit destructa. et audidit ui

captiuitate v̄tute cor. q̄ philisti
 fortes populi occiderūt. Et pl̄atu
 dñe cor i manu iūna. i. archa
 testamēti que erat gloria populi
 isrl. quā cepit philisti. p̄ qd̄
 uxor fūces mouens dixit p̄. x.
 iij. Et iūta est gloria de isrl q̄
capta est archa dei. et cōdūit i
gladio. s. philistiūor. et hēditatē
suā. s. fiam israel. sp̄uit. ināu
enī erant sp̄eti sub seruitute phi
listiūor. q̄ faber feratius nō inu
mebatur i isrl. ne hebrei s̄ faceret
gladiū aut lanceam. p̄. x. vii.
Iuuenes cor cōdit ignis. accen
sus p̄ philistinos. et uigines cor nō
sunt lamētare. q̄ quibz querebat
loai fugiendi d̄mittētes mortuos
i sepultos et i lamētatos. sacerdotēs
cor in gladio ceciderūt. s. ophim +
phinees. i. x. iij. Et uidue cor nō
plorabant. eadē rōne quā dāu ē
de uirginibz. Et erigatus est. hic
com̄ p̄mit d̄ma colō. Et erigatus
est t̄q̄ dormiens domū qd̄m ei
d̄misit iphū affligi. videbatū
q̄ dormiens. et tanq̄ p̄tes. ac
debet carbi. q̄ in hebreis et in t̄l
laciōne id̄ h̄. q̄ fortis capular
auino. ille cū quiescit fortis iolo
re. q̄ est sopitus admo. nō p̄t
ut suā fortitudine. et sic in debat
multis de p̄lo isrl de qd̄ deo qd̄m
fuerunt i tanta afflictōe. s̄ t̄ v̄l
fuit q̄ exatatus. q̄ cepit eos in
uare et adūsarios p̄uē. id̄ c̄d̄.
Et p̄uēit inimicos suos i p̄sten
ora. q̄ p̄uēit philistinos i c̄ne
non p̄t natiū. i. x. v. Et cōputre
scēbat p̄uēntes extales cor. ut
ibid̄ h̄. Q̄p̄bū sempiternū dedit
illis. q̄ cōacti fuerūt remittere

no. d̄clarat
 erigatus est

archam ad aiam isrl. ut eoz plaga
turpis et vituperabilis ab omnibz co
guosceretur qz ai archa immiserit
anos auros recognoscentes illa
bile plagā. qz li factū redatū est in
saan carptana. que usqz hodie ubi
qz dimulgat. **E**t repulit. hic co
sequit pōit mtrita cōclutio i li ps
.c. q. dignitas regia pāneat ad aiam
et eius posteritate ex dīna electōne.
et nō ad tribū effraym. et hoc ē qd
dicit. **E**t repulit tabnaaculū ioseph.
.i. aīate spīto in qua repōita sūt ar
cha in tabnaaculo. ioh. xviij. et
dicit tabnaaculū ioseph eo qd spīto est
in forte effraym filij ioseph. et tribū
effraym. i. effraym. nō elegit. c. ad
regiā dignitatē. ioh. xviij. et de tribū
effraym qui regnauit s. v. tribus.
nō regnauit ex dīna electōne. s. v. sū
patne et pīli rebellione d. filiū sa
lōnis. ut li. iii. r. vij. s. elegit tri
bū iuda. pro dignitate regia. mōte
non quē dūerit. i. elegit ad aīa aī
ai. qz altare de mādito ei sūt ibi
edificatū p dauid. ij. r. xviij. et p
ea ibide sūt tēplū edificatū p salō
nē. ij. pal. iij. iō cōdī. et edificauit
.i. edificari fecit. sicut vīcoris
sāctiū sūi. i. sūi edificatū suo
uoi deputatū. et dicit. sicut vīcor
is. qz sic vīcoris nō pūttit
aliud al' ad sūi latibulū accēdē.
sic deus phibuit omēm aliēnge
nā a sacōtibz s' cōscantis mīatē
plū mīstare. p m qd carvz. iiii. ij.
mō. c. et sūis q' accēsserit ad mīstā
dī. morte monet. vñ et ozias rex
qui noluit ibi thūstare. statū sūt
lep pāst. sic li. i. pal. xvi. iū aīa
qui fūdant i scā. i. in iuda quā
fundauit p aīa suo et regali solio

no. de modo
imperij.

stabilē qūti sūt ex pte sua. et ita
fasset nisi pāa pīli isrl ipe dūm
sent. et elegit dauid sūm sūi in
tribū iuda et mē alios pīaī qūis
est minor. et sūstulit eū de greg
bus omī. pascēbat enī actualit
gīt qū sūt uocatū ut samuel vi
gīt eū i regē pō r. vñ. **d**e pāst
tes. i. pōt oues fetas. vñ tūstā
iō hz. **s**eq' tūm fetas adduxit eū.
.i. oues hūtes fetas. pascēbat iacob
seruū sūi. i. pīli isrl' dēstē dē
iacob. et sic de pāstōre omī sūis ē
pāstōr fideliū. et isrl' hēditatē suā.
uocatur. aut populus isrl' hēditas
dūi. eo qd sūt adeo spāl' electus.
et p talē mōd loq' mōstēs. dēst.
xxxij. ps aut dūi populus eius
iacob sūstulit hēditatis ei. et p
mēt eos. i. gūstauit. i. mōstē ei
dis sūi. i. mōstē ei cōscē. et in
tellectibz māmū suā. i. pūstē
se hūis mōstē sūis. sūi qd dicit
pō r. xviij. iū oībz qz sūis sūis dō
pūstē agēbat. **d**e dūit eos. vñ
.ij. r. v. dūit ei sūi isrl. ai cōt
saul rex s' nos tuas eductus
et pūstēs isrl. **C**onstet exp
mēt ps sūt de regno xpi. aut sūst
sūt regnū dō. p quod mōstē ps
pūstē erit attēdō nē mōstē
tāq' ad mīstē mōstē mōstē
oīdīt mōstē xpi mōstē mōstē
iudeoz. ab illo loco. **Q**uāta aīa
uīnā. usqz ibi et repulit tabna
aculū ioseph. oīa enī vīstāa ibi mō
mōstē mōstē mōstē mōstē
mōstē. vñ dō heb. xij. iū xpi
hēit et hodie xpi et isrl. et iū
ps arguatur mōstē mōstē mōstē
gruēalē tū arguatur iūstē mōstē
dōtē spāl'. qui p effraym dēstē

p vincta. in gentes que te no no
uerit. qz no hebant fidem vnius
dei. Et erant ydolatre pessimi
colentes ydolu belis et 7 dracho
ne. dan. xij. et in regna. qz scie
ge babilonis multa regna erant
subiecta. Que nomie tui no inuoca
uit. qz no hebant eius fidem. pp
quod dicit ap^o io. y. Quo inuocabit
cu. in qz no crediderit. qz comedet
iacob. que dicit credidit. eo q bona
eius dirupuerit et pplu i mag^o
pte occiderit et captiuauerit. sicut
tyrannus d^o credere subditos suos.
et locu ei^o desolauerit. qz ciuitates
iudee depopulerit et destruxerit.

Non memineris iniquitatu no
stram antiqua. i. ab antiquo apu
bus nris inceptam. ut pz i proces
su libri iudici. cito anticipent nos
mie tue. au^o anticipacionis am
tubdit. qz paupes fa sum^o minis
.i. spoliati et afflicti. et io antia
pent nos mie tue. nece minia
tristitia abtorbamur p ipacaa
seu degracone. 7 loquit^r asaph i plo
ppli infirmu au^o captiuitate futura
pvidebat. Admua nos deus salu
tans nr. i. qui saluasti nos de egip
to et malis pualis pteritis. et
in h allegat^r diua magnificaa
modus est magnifici libent au
dire bona que contulit. ut h. m.
et h. 7 et p glia^m nois tui dicit
libera nos. q. d. cu uolaris d^o nr.
et no populus tuus. et io m^o liba
to p tinet ad glia^m nois tui. et. p
q^o esto pcris nris p nom tui. i. p
tua iusticie no p^o iram iusticiam.
Re forte dicat i gentibz. i. m^o gentiles.
vbi est de^o eoz. q. d. null^o mome
ti 7 virtutis e ex q^o no saluauit pplu

fini. sic cu loquebat^r babiloni et
alij gentiles de deo iudeoz. et inote
scat in nationibz cora oculis nris
ultio sanguis senioru tuoz q effu
sus est. hic terminatur ius in
hebreo et in iusticia id nrm. et
est senus. vltio sanguis senioru
tuoz q effusus est. a babilonis.
innotescat in nationibz. ita q omis
nationes sciant cora oculis nris. i.
ita q nos 7 iudei ad laude tue
iustie. sicut finit fuit de amari et fi
nys ei^o q tota gente iudeoz machi
nabatur. extirpare. et in dicitur
iudeis fuit suspensus cu filiis suis
i patibul^o. h. x. vij. iudicat i con
spectu tuo gemitus coepulor. ut
a vinculis et carceribz absoluantur.
Sed in magnitudine brachij tui. i. in
tandis tue q p brachiu designat^r
p^ode filios mortificaco^o. i. morti
p^ouoz et in m^o afflictione. vnde
tut laro io h. filios interitus. filij
aut^o interitus dicit^r illi qui sunt
dispositi ad interitu. sic filij mortis
qui sunt digni morte. sui modu lo
quedi scripture. Et redde iudicis
nris. i. philistis 7 alijs nationibz
i amutu iudee p^oitis. septuaginta
i sinu eoz. i. videram pfecta. q. sep
tenario designat^r au^o cu subdici
mperiu yoz qd exprobanerit
die captiuitate cu iudeoz. acti
bant in p^otenae d^one. et sic in
erat q talis blasphemia p^ouierit.
Nos aut^o. hic ultio p^ome gra
actio p depracone erandice q vi
dit asaph futura et iugit te cu po
pulo tempore libertatis futu. eo
q erat de eam lege. dicit^r. Nos aut^o
popul^o tuus. cu in monte sinai
legem dedisti. et oues pascue tue.

quas manna celesti nos panis.
Confitebimur tibi in seculum. confes-
sione laudis pro liberatione nostra. et
non solum semel sed futuris temporibus.
ideo subditur. In generatione et gene-
ratione. id est in generationibus sibi
successoribus. Annuntiabimus laudem
tua. quod videmus impletum eo quod
per istam recolit in generationibus suis succe-
ssibus ad magnificationem laudis di-
vine. Moraliter potest exponi per istam ut
sit oratio eorum infideles ecclesie et sa-
lom prophetaantes. occidentes popu-
lum christianum. et eius ecclesiam destruentes.
per quod ecclesia per hoc psalmum hunc de-
nuntiatur lamentatur. et cadere de-
uote et humiliter per resurrectionem depre-
catur ibi. Et funde et c. imploranda
dei iusticia contra infideles. et eius
iusticia contra fideles. et ultio regna-
bit in quod exauditionis. ibi. Ros
autem. psalmus. xxxv.

Cum regis israel. hunc psal-
mo premitatur talis acci-
dens in hebreo. Ad victoriam contra so-
laimum testimonium asaph psalmus. Cir-
ca quod sciendum quod solaimum testimo-
nium hebreos modernos significat iustitiam
ipsam suam non iustitiam suam. et dicit
melius ut ardo. secundum quod
plenius dicitur in titulo psalmi quia
diagesim quartum. cum per hoc non mutat
sententiam. quia idem hic intelligitur
per iustitiam et per lilia eo modo quo dicitur
tunc fuit in psalmo. ylm. Dicitur
ra. ca. quod per lilia intelliguntur filii
israel ad hunc inducens ad hunc illud
cautior. ij. Sicut liliis in seculum
nas sic amica mea in seculum. quod
exponit de synagoga seu populo
israel. lilia quod ista per tempus a
saph fuerunt in tribus notabili-
bus personarum designatis per

spinas. scilicet per babilonios. et per antiochum
illustre. et per romanos in qua sunt
modo. a prima autem personarum finit
per christum qui dedit eis libertatem red-
imendi ad suam suam. deo hoc illi in spina
te. id est. 1. a. ca. per machabios. et a
tertia expectant iudei hunc per nesci-
entiam venturam. et per hoc in hoc psal-
mo ter dicitur. Comite nos. scilicet de luc-
tu ad consolationem per istam. ra. ca. dicitur
1. c. quod ubi. et octavo. et ultio. et
ad hunc sensum adaptat hanc hanc
psalmum per potest. sed hoc exponit est erro-
nea quantum ad hoc quod dicitur christum ven-
turum et loquitur de primo eius adue-
tu qui iam transiit in peritiam. prout
difficile declaravi in quadam questio-
ne de quolibet per scripturas veteris testa-
menti. Item in aliquibus ualde ex-
cite exponit hanc quod hanc in seculum. fiat
manus tua contra dexteram tuam. et
contra sinistram tuam quem consumasti tibi.
quod exponit de esau per quem intelligit
imperium romanum. ut per hoc psalmum ca-
tholici romane ecclesie subiecti dicunt
sic. fiat manus tua. id est. vidicta tua.
contra dexteram tuam. id est. contra esau
quod est uir stans. scilicet ut signum ad sagittam.
ut faciat vindictam dextera deus
potest quod ista exponit est errorum quod
uir dextere dei et confirmatus sibi.
non accipimur in scriptura nisi in
bono. Cassiodorus autem et aliqui
doctores catholici exponunt hunc
psalmum ad hanc de christo et beati ut
ardo. tunc quod lilia ualde consonat ut
videbitur exponendo. tunc quod hoc
dant consonat dictis hebreorum anti-
quorum. dicit enim iuxta moyses ex-
ponens illud genes. xl. videtis
coram me inter et c. una exponit
est. hic est israel de egypto transla-
tus in terram promissionis. Aha

expō est. hic est messias sicut dān sp̄
tū est psalmo. lxxiv. et p̄ficat iā quā
plantavit de terra tua. et est planta
cō a sūris et ab inferis. et hoc dān
ra. moysi ualde cōsonat p̄sone xpi.
i qua est duplex natura. c. dīna aī
nis et hūana ab inferis et p̄ quē
allegat hanc scripturā de messia
dictam p̄ quē intellexit xp̄m. p̄gaur
scdm̄ hunc intellectū. sensus p̄dicti ti
tuli aī dicitur. Ad victoriā s̄r lilia te
stimonii alaph p̄s. talis est p̄s iste et
testimonii alaph aī lilia ut p̄o liliis.
ut h̄r titulus iō. i. aī xp̄m et eam
suā ut corpus unitatū q̄ p̄ lilia dēi
guantur. ut plen⁹ sunt dictū s̄ psal
mo. xliij. quod aīte i anāo expōit
ad victoriā. sigt̄ conatū leuitatum
i cantādo hūc psalmū sicut f̄c̄p̄
sup̄dictū est. Qui regis israel et c.
Ad intellectū hūc p̄s sciendū q̄ una
est eā litteris testamētū ac nom.
q̄ f̄c̄p̄t̄ in veteri ac nouo testamēto
dicitur vinea dei. unde dicit gregorius
om̄e. viij. sup̄ euāgēlia quibz n̄ro pa
tristatūlas similitudinē rectus tenet.
q̄ conditor n̄r qm̄ regit quos cō
didit. et electos suos sic n̄r modo
possidet q̄i subditos dñs in domo
qui h̄r vineā suā. c. vniuersalē eam
que ab abel m̄do usq̄ ad n̄rām elec
tū qm̄ in fine unīdi nascitur⁹ est.
quot sc̄os p̄tulit. q̄i tot palmites
misit alaph ḡ p̄cessū vinee i sp̄u sc̄o
p̄uidens scripsit psalmū istū. i quo
p̄mo dēlaribit statū hūc vinee aī
xpi aduentū. sc̄o p̄t̄ em̄s adue
tū. ibi. Dens virtutū conuē. p̄ma
nudua q̄ p̄mo p̄mittit oīo psalmū
sc̄o sc̄o p̄cessus hūc vinee. ibi. vine
am de egypto. p̄ma adhuc in duas.
q̄ p̄mo p̄t̄ alaph oīo. sc̄o oīadi
m̄co. ibi. Erata. Erata p̄mū dicit

Qui regis israel intendit. oīo m̄ce.
qui dēducit uelut onem ioseph. aī
qui hoc expōit dicentes q̄ filij is
rael p̄ im̄dicationē n̄r nō poterant
inire sepulcrū ioseph. aī oīa te
uebantur sc̄aī asp̄r̄r̄. sicut f̄c̄p̄
eis ip̄itū ḡr̄. l. m̄. Et quēdā oīus
ductu angelico uatant usq̄ ad locū
sepulcrū ioseph. ad ostēdendū locū
ubi debebant oīa em̄s ac̄p̄. et p̄
hoc uocata fuit oīus ioseph. q̄ am
piens moyses sc̄aī portauit. ut h̄r
exo. xij. Et sc̄aīdū h̄ sensus est hūc
l̄r. qui dēducas. c. p̄m̄ israhel p̄ an
gelum p̄cedentē castra conū. ut h̄r exo.
xij. uelut onē ioseph que aī duc
ta fuit ad sepulcrū p̄ anḡlū modo
p̄dicto. c. q̄ h̄ dān de onē ioseph ip̄
uam. exo. xij. Aī expōenda est
hec l̄r aī. Qui dēducas ioseph. i.
populū israhel dēducas aīoseph
q̄ ip̄m saluauit tempore famis i
eḡpto. Unde onem. i. diligenter
custodias eū sicut p̄ctor gregum
sui. Qui sedes s̄r cherubim. q̄ p̄ma
ator q̄ dēclatur sedes dei. erat aī
cherubim sicut plen⁹ fuit expōit
exo. xxv. in am̄f̄r̄r̄ corā eff̄m̄
beniamin et manasse. iste acc̄m
bus figebant tentoria ad om̄dē
lein p̄t̄ tabernaculū. ut h̄r. n̄r. x
In occidentali dō p̄t̄ tabernaculū.
erant sc̄aī sc̄o. v̄ erat p̄natorū
i q̄o dabant dñia responsa. et p̄
hoc dicit. manifestare corā eff̄m̄
et c. dauid uoluit p̄nāa responsa.
Erata. hic corū ponitur dicit
ordis rō. q̄ alaph p̄uidet popu
lū dñi multiplicat affligendū
a dñis populis. et ideo p̄ c̄o l̄r
in dōne p̄ccabat. d. Erata p̄nāa
tua. aī nullus p̄t̄ resisti et uen
et p̄ effectū tue potēcie. ut saluos fa

nas nos. ab affligentibz nos. et con
mīat leaphy populo futuris tem
poribus affligendo rōne dñi p salmo
pcedenti. Deus virtutū. .i. Angeloz.
cōite nos. ad culpa ad grāam ⁊ a
lutu ad leticiā. et oīde faciē tuam.
loquit̃ de dō ad modū hoīs qui q̃
dñi tenet i rā d̃ aliquē cōitat ab eo
faciem. s. qū placatus est oīdit s̃
faciē hylarē. et in hoc p̃cit alaphy dī
nam placōnē. et saluērimus. quia
sine tua grāa nō p̃t eē nob salus.
Dñe deus virtutū. quonīqz natiuitas
.i. q̃dīm. s̃. oīdē s̃m tū. .i. s̃. illud
de quo te rogo. s. de liberacōne populi
.q. d. ita dīcatō est signū n̄ tūc in
populo. Et dabis nos. i. rēnnat. h. q̃
īqz ut sit cōsūis quādīm alabis
nos pauc lacrimarū. .i. p̃mittes nos
in captiuitate et afflictōne. qz hoīs
in tali caatu. vīuit i lacrimis et
luctu. in mensura. .i. s̃dīm mensurā
p̃cōz mōz. q. d. mērim⁹ hanc
afflictōne p̃ p̃cā n̄rā. s. tu libera
nos ex tua grā. Posuisti nos in
contumeliam virginiū n̄rīs. qz sa
maritanū quos rex assyroz fecit
hītare i sātātibz israhel. ut h̄z. m.
x. vñ. Odiebant iudeos et eis et
ideo ip̃diebant quāti poterāt ordi
tū iudeoz i t̄rā suā. et postq̃ redie
runt de bābā q̄rī. fuerūt eis mī
nī molesti. ut p̃ p̃mo cōd̄re. et nec
mīc. q. p̃ totū. Et inuēi mī sub s̃ā
nauerūt nos. sicut dicit̃ neemīe
.m. factū est autē cū audīset sana
ballath q̃ edificauerūt murū iher⁹
est valde et motus nimis sub s̃ā
nauerūt iudeos et c̄. Deus virtutū
et c̄. exponat sicut p̃us qz repetitō
est eiusdem. s̃c̄ frequēter fit i ord
inbus. Quīcam. hic desari⁹
processus est ante v̄ aduentū q̃

proprio noie dicitur synagoga. et
p^{ri}mo de scrib^{is} p^{re}cessis i p^{er}nitente.
sed in adu^{er}sitate. ibi. ut quid de scri
pta. et ita p^{ri}mi dicit. vineam. i.
populi israel dei auctore. ysa. v. ca.
Vinea d^{omi}ne vineam domⁱ israel est
de egypto transfusa. educendo p^{ro}p^{ri}um il
lu^{mi}ne ab u^{er}bo de egypto que erat t^{em}p^{or}e
idolatrie dedita. sicut agricola n^{on}
plantat vinea de terra mala in bo
nam. Sicasta gentes. de t^{em}p^{or}e p^{ro}missio
nis. ut h^{ic} libro iohue. an^{te} victorie
d^{omi}ni reges chanaan. fuerunt magis u
tute d^{omi}ni q^{uam} h^umana. et plantasti
eam. dando populo israel i terra pro
missionis quiete. sedm quod dicit
iosue. xi. cepit ergo iosue omem
terram sicut loquens est d^{omi}s ad moy
sem. et tradidit eam in possessione fi
lijs israel s^{ecundum} p^{re}tes et trib^{us} suas. q^{uoniam}
q^{ui} t^{em}p^{or}e a p^{ro}ph^{et}is. Dux itipens fuit i
co^{nt}ceptu ei^{us}. in colupna nubis p^{er} die
et in colupna ignis p^{er} nocte ut dux
ess^{et} itin^{er}is uaq^{ue} tempore exo. xxi.
et plantasti radices eius. i. scds
p^{re}tes ut iosue et filijs qui i cultu
et fide dei erant radicati. et im
pl^{er}uit t^{em}p^{or}em. p^{er} multiplicacionem
prohs. operuit montes umbra ei^{us}
et c. p^{er} adeptonem honoris et dig
tatis. quod n^{on} erat t^{em}p^{or}e dd
et alioz regu bonoz. Et tendit pal
mites suos usq^{ue} ad mare. c. medi
tan^{ic}um. et usq^{ue} ad flumen. c. effu
tu p^{ro}p^{ri}os. et i h^{ic} notat^{ur} dilata
co^{nt} possessionis. q^{ui} tota t^{em}p^{or}e iⁿ media
subiecta fuit regno israel tempore
salonis. ut f^uer^{it} sup^{er} d^{omi}ni est. Et
quid. est o^{mn}is de scribitur. p^{ro}cessus
i adu^{er}sitate cu^m dicitur. ut quid de
scr^{ipt}is materi^{is} eius. i. anglor^{um}
custodia eo q^{ui} populus ei^{us} co^{nt}usus
ad ydolatriam. ut pr. iii. 7. iii. R.

In multis locis ul' p' mactam intel
ligit claudia nñm qd' daturerit
caldr. et vñtemiant eā o's qui
p'p'ndunt via. qz reges q'rie et
multi alij an' destructione citatis p'
nabucod' et post fuerit eis mole
sti bona eoz sapientes et p'p'm oca
dentes. ut pz. m. & m. v. et i libro
esdras neemie. et. i. et. ij. mach.
Et dicit eam ap' de alua. i. nabu
cod' qui sic noiatu' eo qd' dñi hñt
int mē fñas. dñi. m. Et singula
ris ferus depastus est eam. Jte fu
it anthochus rex qui fuit ualde
singularit' mñbia qñ hñt terrā
ad nāgñā nāngādñ et mare
ad ambulandū p' mēns elacōne
.ij. mach. v. fuit f' ualde ferus
p' toruenta in hñana et cñfñta.
inducens populu' israhel ad tñfñ
sione legis. ij. mach. vij. In herb
hñtñ. et cōmōcio agri depasta est
eam. p' cōmōcōne intelliguntur
oñs tñne que cōt' monētur p'
agri ad depascendū ipm. p' quod
ionnu' tñfñt. et oñs tñne ag'
depaste s' eā. p' quod pōt' intelligi
nñfñtudo dñicaz genai que erat
i cñtñ anthochi ul' alioz regum
iudeam dnastanai. **D**enus vir
tual'. hic cōt' dñi bñ status eā
p'fectus p' aduētū epi. qñ p'fectōne
petit alaph deuote dicens. **D**enus
virtuti cōmñtere. p' cōdñfñfñone
bonitatis tue. respice de celo & iud.
oculo tue clemēcie. et uisita. nyp
pñ pñona. vñcam istam. quod fac
tum est in sua bñdicta iucarnatō
ne. in qua uisitauit nos oriens
ex alto. Ince. pñmo. Et pñce eā et c.
status ei dñis tñfñmēa fuit
ipñs. In qd' dñi heb. vij. nichil
ad pñm adduxit lex. s' her pñfñs

reseruabatur xps. p' quod dicit. qñ
v. nō uñ soluere legē s' adimplere.
quia moralia pcepta adimplere.
cōsilia s' addeudo iudicialia uñ.
rigore pñaz temperando. ut hoīs
cāuerit a malis et audierit bo
nis magis ducti amore boni qñ
est pñm pñfñtō. qñ amore ma
li fñm dñe pñe. odierit pñm
boni uirtutis amore. cñmōmālia
que tñ figuralia erāt adimplere
in sua iucarnatōne et passione.
cñmōmālia figur. et cñfñmēa cñfñ
māora iñfñmēa que cōfñmēa gñ
nā et iñfñmēa ad gñm. quod
nō pñtñnt facere sacratuēta uñ
terre legis. p' qd' dñi cñmā & iñfñmā
gñ. m. Et cñfñm hoīs. rñfñmā
tur li respice. c. s' epñm hoīm q'
iñfñmēa uocatur filius hoīs.
i. uirginis qñ hñ uōmē hñ est cñm
generis. alij aut' sunt filij hoīm
.c. uiri et mulieris. que cñfñmā
ti tñ. i. iñfñmēa assipñti. quā
quod semel assipñti nñq' dñmē
ut dicit damascenus. uñ et iñfñmē
mortis epi. aīa cñm iñfñmē. et cñm
pñm iñfñmē. fuerit cñmēa dñ
bo. pñfñmā iñfñmē et cñfñmā. pñfñm
intelligit' sacerdotes iñfñmē. qñ
iñfñmē mortis epi. aīa cñm
fuerit oblecti. et tñfñm iñfñmē
templi alqñ eoz fuerit mortu
et alij fñfñmē ad cñfñmā iñfñmē
co ubi fuerit cñm et iñfñmē. s'
subdit. ab iñfñmē mñfñmē
pñfñmē. qz ex rigore dñe iñfñmē
que hñc iñfñmē dñfñmē iñfñmē
nē mortis fñfñmē. fiat mñfñmē
tua s' nñm dñfñmē. uñ iñfñmē
ad dñm dñi pñm assipñti. qñ. uñ
et dñs quidē uñ pñfñmē loquitis est
cis assipñti est iñfñmē et sed: a dñs

di. sup muni muni. p^o eius afectione.
 fā est spālter man⁹ dūe vātis.
 declamando ei⁹ glām et dicitur p^o un
 maula fā. ab aplis alijs q^o dicapu
 lis in noīe xpi. et si filiū hominis
 accipit⁹ hic et. p^o id est v^o illud q^o
 subdit⁹ si filiū hoīs. sic expōit ill⁹
 qd^o p^omittatur. si v^o dicitur tūc.
 ut p^o hoc homo xpus intelligatur.
 de quo sup^o dicit⁹. si filiū hoīs etē.
 Et nō dicitur. at p^o p^omittitur aā
 de v^o dicit ap^o. ro. viij. Quis scy
 bit nos a caritate que est in xpo
 ihu. tribulatio fames nuditas. aut
 gladius et c. q. d. nō ac tūa sequēs
 oīdit. v^o mīam⁹ uos. vita grē i p^oia
 et glorie i futuro. Et nomē aūi in
 uocabim⁹. temporalit⁹ i p^oia. et et
 nali⁹ i futuro. sū illud p^o. lxxij.
 bā qui hītant in domo tua dūc in
 celā celoz laudabūt te. Dñe deus v^o
tutū cōlūte nos. ad tē p^ote diligend.
 Et oīde facit aūi. p^o aptam uisionē.
 Et salm cūm⁹. q^o mēlata uisione
 et p^ofecta fruīōne consistat eter
 na salus etē. psalmus. lxxx.

Exultate deo. et c. hinc
 psalmo p^omittit⁹ tal
 titulus i heb. Suy
haguntat alaph. Ad
 aūi intellectū faciend.
 q^o p^oma sūlata hūo dōm⁹ hagun
 tat nō est de substantia uocabuli s^o
 est articulare acutatum m⁹. sicut
 dicitur i latino. o magi⁹ lio nō est
 de sūa dōm⁹ s^o est articulare uoc
 atūi m⁹. guntat aūi in hebreo h^o
 duplicē significacōne q^o sigt⁹ iatūm
 tū mīlātū sic nōiatū eo q^o reptum
 fuit in atate geth. ut dicit. va. ca.
 significat⁹ t^o corailar. et hoc mō tūlū
 ut iohannis q^o p^omit tale titū. vic
 ton i corailaribus alaph. itaq^o sūm

cum ibi accipitur. singulari pro plu
 rali. tal⁹ corailar. p^o corailarib⁹ sicut
 fregit⁹ f^o i scriptura et eo⁹. p^o aut
 coīent⁹ dicit q^o guntat⁹ hic accipit⁹ in
 v^o m⁹ significacōne. Ad aūi intellectū
 sciendū q^o p^o iatē spāl⁹ erat dicit⁹
 dūc i f^octo tubaz ut magis videb⁹
 p^ocoq^o. q^o inapicbat p^oma die mē
 tis septēbris. que apud hebreos est
 i nomīnūo p^oinquinōi equinoctio
 autā nali. sine sit ante equinocti
 um. sine p^o siue i p^o equinoctio.
 Itō aūi tempore cōt⁹ cōplectē sūnt
 vīdēntie i f^o p^omittōm⁹ que ca
 lidat⁹. et ideo de iūno tūc cēp^odo
 de corailaribus fiebant lūmina
 sacrificioz i templo. p^o q^o iatē p^o in
 titulat⁹. a corailari seu corailari
 bus. Itē q^o leuīte cantabant p^o
nō solū uabus hīfāms s^o t^o mīlās
 iatūmētās. ut fregit⁹ dicit⁹ et. et
 cant⁹ hūo p^osalū magis p^ouēcā
 tabatur. iatūmētō mīlās q^o hebra
 p^oce uocabatur guntat⁹ p^oit et nomē
 iatūmētū mīlās. et sic accipitur.
 in hoc titulo i sigt⁹ duplici. hūis
 p^omittis. sciendū q^o vna de causis
 quib⁹ iatē p^o cantabatur i f^octo tu
 bari. erat p^o grāz actōne de fūcti
 bus anni collectis. quoz collectio
 tūc erat cōpleta ut dicit⁹ et. et
 iō p^o iatē didicit⁹ in duas p^otes. q^o
 p^omo induatur p^olis ad guntatū
 dūc eīgn dēi. sed ostenditur. ei⁹
 iatūmētū p^o opōitū. ut opōita mē
 te pōita magis elūscētant. sed. i.
In tribulacōe. p^oma induas. q^o p^o
 populus ad dei laudē induatur.
 sed ad h^o iō adducatur. ibi. q^o p^oay
al. eūm p^omit dicit⁹. Exultate. de
 uocione cordis. deo adiutori mō.
 i omib⁹ p^oriculis et negocijs. iubi
 late. uocōne sed p^o. lxxij. Eor

2.
ne. quod d.
at 221 mod

mei et caro mea exultauerit in deo
vini. Deo iacob. dicitur autem de iacob.
eo quod vni frat ei de cultu spali genensis
xxviii. dicens si fuerit mei et c. et
sequitur: erit in diebus i. deum. et lapis
iste que erit in titulu vocabitur do
mus dei et c. Sumite psalmu. ad de
cantandiu non solum uocab: s. i. i. i. i. i.
tis musicalibz. Ido subditur. Et datur
timpauu et c. no expunt hic mstru
mentu gntat qms de mag ppi
cantu huius psalmi. scandiu cui he
breos tituli fuerunt apposti i pncipi
is psalmoru ab actoribz ppsit. huc
amat i neomeniati. i. i. nouu
mo. et dicitur ancos grece quod est
nomi latine. In olbz eni nouuimis.
faciebant festu p buacu dme gu
bnaoms. eo q in nouuimo coiter
magis appi tiscuntat temporis. s.
in nouuimo mensis septimi. ai h
conauitbat festu tubaru quod erat
ualde sollempne apud iudeos ut hi
leuit. xxv. et min. xxv. Ido subdit
In signu die sollempnitatis me. i. fe
sti tubaru. In hebreo hi. In terminu
no diei festi. i. et est eadem sente
na. q. terminu diei festi qutu ad e
mchoacoe. erat pma dies mensis
septimi. In tiscacoe no io sic hi.
In medio mense die sollempnitatis
me. et ad idem pot referri. q. pma
die mensis septimi. est i medio an
ni scdm quod incipit annu i pno mar
ti. Alio ai mo incipit a pno septem
bus. pnt dictu fuit plenius ge. vii.
et ero. ii. Si aut referatur i ad me
diu mensis septimi. sic dies sollemp
nitatis referatur ad quicadecima di
em eiusd mensis. in qua incipiebat
sollempnitatis tabuaculoz leuit. x.
ii. et min. vii. Et pceptu. Hic co
sequitur ponitur pde inductio is.

cum dicitur. Et pceptu i israel est. q.
d. vni debitas deum laudat i dictu
sollempnitatis. q. dils pcepit hoc i. i. i.
in lege. leuit. xxv. et min. xvi. ut p
dant est. et iudiciu de iacob. i. facit
vindicta de papa omissione. id uero
quartus pcepit illa sollempnitatis tu
bati. fuit p memoriam tabuaculoz.
pnt ab imolacoe. ul' poms p me
moriam obediencie abrahe qui pntis
fuit filiu imolare. et pms pntis q
pntis fuit in eadem obediencia ad dei
imolacoe sustinere. sicut plenius
fuit declaratu gen. xxi. vni et mstru
pdicto iudei clangebant i coribz an
tium. i. memoriam anctis oblaup
pntis. Testimoniu i ioseph ppsit illud.
dicit ka. ka. q. eodem die post renola
coe annoz. ioseph eductus fuit de
carcer. et sic illa dies fuit sollemp
p pro ioseph liberatione. ai enit i
terra egypti. In hebreo heur si hi
egypti. qd' em illa expone fuit qui
ioseph fatis fuit ppsit si egypti. et
tunc nnt ad videndu terra egypti et
pinderudu de cohiacoe egypti. sicut
scandiu quod di gen. vii. Egressus est
itaq ad tra egypti et c. Inqum q
no nouerat audire. dicit ka. ka. q.
hic accipitur. Inqum p pidiomat
fuit frequen accipitur in scriptu
et i modo qui loquendi. dicit
q gabriel docuit ioseph. xlv. ppsit
ta. q. ai no nouerat s. tui hebreis.
dicit ab honoribz dicit ei. q. i. i.
tus fuit a seruante pncipis milite
q ipm emat i seruau gen. xxxv. ai
mis ei i egypti seruauit. sic iud
est mstru i domibz pncipii. qd
dictu est i hac expone. gabriel oia
pdiomata ioseph docuit. ut est i. q.
ad h no se extendit vntus angeli ut
in ista nra ul' tempore tui vni hoc fa

neum formas ad malum. Prout i adi
uicem inbus suis. i. in paitis enorum
vris ad ipis inuentis. Secda pena
est subactio subidm temporalis. q
notur ai dicitur. si plis meus. i. plis
israel que redem de egypto. Audiet
me. obediendo. si in vris meis ambu
lasset. pcepta mea obseruado que st
me puenendi ad vltitudm mathi. xiv.
Si vis ad vitam ingredi serua ma
data pro nicho. i. gratis. forata hui
cos cor huihastan. cos ad nichu de
ducendo. et dicit forata. no p mu
tabilitate dñe voluntatis que est i
mutabilis. s. p mutabilitate hois de to
uo ad malum. p quod fregit qreditur
dñe pmissionis effectus qui est sub
condicio. s. si ho pseruet in bono. et
si turbulantes cos misissent manu
meam. cos mctando. sicut fecit pph
in in mari rubro. q subsidia eis no
fecit. p cor ingratitudm de pteritis
bñficijs. Terda pena est iusticio
supplicij gehennalis. que notur ai
dicitur. Prima uero dñi metati st
et. isti sunt pñi nideri qui pñe
rant obseruare lege dei. exo. xxxij.
dicentes. oī que mādant nobis
domi faciem⁹ et erim⁹ obediētes.
et tū tacuē et a pposito ato nūq
si fuerunt enorimē mātūi cōstia
talem aduantes. exo. xxxij. et erit
tempus eoz i scā. i. tempus pñitio
nis hui⁹ pñi. qz h tunc mpte sūt
pñitū ut ibidē hē. Qz ceciderūt i
ula die. q. vngiti tria milia. tū
adhuc reternatur pñitio i futurū.
sui q dicit domin⁹ nō pñi pñt illā
mortalitate. ego aut in die iustit
uicabo hoc pñi corū. et abant
eos eradix frumēti. i. pauc frōr
sba tita. qz nō obstante dñi tñf

gressionem introduxit populi i anu
promissam tita hūidante. et dicit
melle satiuant eos. qz apes melli
ficiant i rupibus tñe pmissionis i
hūidant colligit. vñ et terra ulla de
manas melle exo. ij. Caporaliter
pñt exom pñi istē. ut sit grāz actio
etē pro aliquo seu aliquibz bñficijs
adeo exhibitis populo sano. vñ pñi
qz sū dicit saluatoris. qz. xij. et tñ
est sicut lagena uodū tñra ad lūis.
et sit hē bonos ai malis pñitios.
ideo gratitudm bonoz erga dñi cōsi
derans. pñi in hoc psalmo in dñi
p exultacōne et sublimi eleuatur.
sed ingratitudm maloz considerans.
eos in pñonadi detestatur. et patitur
ptes secundum pñicta. ps. lxxij.
Eus acit in synagoga. hinc
psalmo pñititur talis tñra
in hebreo et tñclacē idem. psalm⁹
asaph. ex quo app. actus. De mātā
nō hui⁹ psalmi dialt expōitōes he
brei et catholia. q asaph fecit hunc
psalmū q pñctos iudices. arguens
corū uequitiā. et pñctus q hoc dñi
nam iusticiā ad hñeam equitatis.
talia reducat. dicit g. Deus acit
in synagoga. i. in congregacōne. et dī
a sū q est nī. et gogē. aggregacō
deoz. i. iudiciū. sedm quod dicitur
exo. xxiij. ad deos uti nūq ai pñict
i. ad iudices. et dicitur deus acit
in congregacōne iudiciū. qz clar in
det et attente fā et dñi cor. ideo
subditur. In medio aut deos dñi
dicit. i. discernit uti nūq ut in
iustie iudicent. et ideo subdit asaph
contin iudices pñctos. 20 qz quō. i.
q dñi. iudicatis i iustitā mātā
do pñm iniquam pñi inuila ut fa
uoreu. et facies pñoz sumis

ideat personas malorum p[er] conuicti pot[er]it
nam ul' aliam c[aus]am malā accepta
tis. Judicate egeno et pupillo. eius
iusticiam declarando. Humilem et pau
perem iustificare. i. suam iusticiam
conseruate. Erupite pauperem. i. de ma
nu diu[ini] iniqui. Et egeni de manu
peccatoris libate. qui eni calumpniatur
iuuat. Relacruunt neq[ue] intellegunt
. i. talia facit. non p[er] ignorantiam
legis. s[ed] p[er] enormem electionis. q[ui] igno
rat omnis malus. ut h[ic] m[agister]. et h[ic] p[rophet]a. q[ui]
et ille qui peccat ex c[aus]a c[on]tinentia. igno
rat. i. q[uod] tale malū sit dimittendum
ne p[er]ueniat aliquo bono appetitu. q[ui]
tunc elegit ex p[er]u[er]sa affectōne ip[s]am ad
hoc indignantē. Ideo sequit[ur]. In tene
bus ambulat. q[ui] p[er]u[er]sas effectus
inducat tenebram i[n] intellectu. moue
untur o[mn]ia fūdamēta t[er]re. i. finali i[n]
dicio in quo ista p[er]u[er]sa ad debiti ordi
nē iustit[ie] reducuntur. Ego dixi di
u[init]as. i. p[er]u[er]sat[ur]. eo q[uod] iudicis ex offi
ciis sunt executores diu[ine] iustit[ie]. et filij ex
celi o[mn]is. in quā ad eius p[er]u[er]sat[ur]
ta sunt. Vos autem sicut hoīes mo
uerit. q[ui] potestas nō p[er]u[er]sat[ur] uos
amorte. Et sicut v[er]ba de p[er]u[er]sat[ur]
. i. angelis s[an]ctis. adit[ur] in fo
ueam geheme p[er] equitatem diu[ine]
siue Ideo subditur. Surge deus in
dica terram. i. surgas ad iudican
dum habitantes terrā gentes. q[ui]
tu hereditabis i[n] o[mn]ib[us] gentib[us]. quia
finali iudicio p[er]u[er]sat[ur]. o[mn]is electi erūt
subiecti ordini sue iustit[ie]. et reprob[us]
et reprob[us] ordini sue iustit[ie]. **C**on
stat p[er]t[ur] exp[er]im[en]t[um] p[er] ist[ud] q[uod] sacerdotes
et scribas iudeorū. qui xp[ist]u[m] hūile
et pauperem cōtempnauerūt ad mor
tem. p[er] quod p[er]diti iudiciū a iōis
fuerunt temporaliē oculi et captiua
ti. et i[n] iudicio eterni erunt cāsa

lari. condempnati. **psalmus. lxxvii.**
Deus quis similis erit t[ibi]. hūc
psalmo p[er]mittat[ur] tal[is] acutus
in hebreo. et i[n] m[as]lacōe 107. **Cantici**
psalmi asaph. ex quo app[er]et actor
psalmi. De materia nō ip[s]ius dicit
cōit[ur] exp[er]itores hebrei et latini. q[ui]
asaph erat hūc psalmi q[uod] hostes
inadentes terrā et populi iudeorū.
s[ed] q[uod] quos hostes. ul' quo tempore nō
dicit[ur]. s[ed] l[icet] exp[er]im[en]t[um] p[er]t[ur] de ho
stibus quos hūc a p[ri]ncipio c[aus]as
de egypto usq[ue] ad temp[us] asaph. et
p[er]t[ur] de hostibus qui fuerūt post
ea. s[ed] contra h[ic] videtur. q[ui] de illis p[er]
tit asaph. fac illis sicut madian +
sythar. et post ea subdit. deus m[is]
pone ut rotam. et c[etera]. ex quib[us] p[er]t[ur]
loquitur de hostibus israel futuris
post temp[us] suū. nō eni sit p[er]t[ur]
de p[er]t[ur]tis. p[er] quod saluo meliori
iudicio v[er]i in q[uod] asaph erat hūc psal
mi contra semachib et eius ex
atun sicut et de ps. lxxvii. supra
dān est psalmi c[aus]a eni de eadem re
alii plures psalmos fecerunt sic
sup[er] plures dicti est de dauid. et eod[em]
modo dicitur hūc de asaph. Vnptū
iste ps[almus] differt. a lxxvii. quia ille
ps[almus] loquitur p[ri]ncipali[ter] contra sen
nacherib. nō exp[er]im[en]s populos
in odiū iudeorū s[ed] adiuctos. Iuh
autem sit eod[em]. q[ui] exp[er]im[en]t[um] p[er]t[ur]
p[er]t[ur]at populi m[as]lacū iude hūc
tes. q[ui] m[as]lacū iude sen
nacherib adu[er]s[us] iude terrā iude tēp[or]e
ezechie. dupha id[em] u[er]ba q[ui] iude
bant iudeis et eos odiebant. alia
q[ui] illi p[er]t[ur] iam sen nacherib sub
diti erant q[ui] deos eorū c[aus]a n[on] erat
sin q[uod] dicitur. m[agister]. x. xix. 20[us] d[omi]n[us]
dispanserūt reges assyrior[um] t[er]ras
o[mn]i et miserūt deos eor[um] i[n] ignē

et in illa jo dr. de
ne taceas tibi.

solacii aut est misereri hie socium.
et ideo natiuerunt semnachib ut ve
nient in midam ad subiucendum sibi
genti. et destruendum ide dnu aila.

Igitur sedm hoc ps iste in duas
ptes diuiditur. qz asaph pmo depre
cando narrat hosti nequiciam. sed
contra eos nuplorat dinam iusticia
ibi. fac illis. Quia pmo dicit. Deus
quis similis erit tibi. et ro huius dnu
litatis est. qz dictio hebraica que po
tur ibi. domini. equiuoca est ad des
guandu similitudine et taciturnitate.
credo tu qz ista tunc melior est. in
hoc qz istam subditur. ne taceas. et
ideo in tuncione idem est quedam
appens mignat. Exponat qz ista tunc
lao. Deus quis similis erit t. q. d.
du genai quos destruxit semnachib.
no erant similes tibi. fm quod dicit
m. r. r. v. Non em erant du hoya
manni homi. pmo subditur. ne tace
as. i. ne dissimiles inuicia homi
uoz qm reputat te deiciendu p sem
nachib sicut deos suos. Requie copula
us deus. i. ne retinearis amplius
ab illaone vnde. aud mola subdi.
Quia ecce imma tu. qz uoluit destrue
re loci cultus tu. Comieuit. i. ad hoc
al firmu armoz et comtu tulay
uenerit. Extulerunt caput. qz te se
bientes. vii dicit semnachib scribes
ezechie. no seducat te deus tu. m. r.
r. v. Reputabat em qz no posset salua
re ezechiam et pmi eius de manu
sua dicens. nunc em solus poteris li
berari. m. qz uenerunt dñi genai
singulos et t. Suip populi tui ma
hgnauerit consilii. ut s. erataret
semnachib contra populi dei et
tempu. ut dictu est. Et cogitauerit
aduersus scos suos. i. sacerdotes et le
uitas tuo cultu deputatos. sicut

etiam res i aiaie dicit sed eo qz sunt
dmo cultu deputate. ut uasa uestes
et huiusmodi. Dixerunt. ad inuicem
mutuo se exhortantes. Deum et di
spamus eos de gente et c. i. sic de lea
nms eos qz non remaneat huius
gentis memoria. Qui cogitauerit
uiam me. i. concordit i malo. fil
aduersum te etiam me. i. pacti firmi
ad destruendum tu et tempu ad
tus tu. disposuerunt. et qui fuerit
isti populi explicat dicens. Taberna
la ydmueoru. i. hitantes in tabu
culis ydmueoru. Isti autem descende
ruut ab elam qui altero noie uom
tus est edom. et sicut istro diebat
iacob firmi sui querens occidere eu.
ut hie gen. xvij. Sic ydmuei de
deutes ab eo. odiebant filios istos
descendentes a iacob. et hyfmach
isti descenderunt ab ymael filio ab
he. gen. xvi. Et odiebant filios i
rael qui descendunt de ylae. dicit
et ymael psequetur ylae omqz
dicunt gen. iij. moab. iste fuit
hms loth. et lul. Ammon qui pte
ca ponitur. ut hie gen. xiv. Et ab istis
denotati sunt duo populi moni
te et amonite et isti odiebant filios
israel inuocatis eis i filio qz tui
tent ptem terre ydmu qui ascendit
de egypto. ut hie iud. vi. Et agniti
u fuerunt filij cethute que alio
noie dicta est agar ut dan sunt gen.
xv. Et isti odiebant filios israel
sicut et ymael filius su. Ymael
de isto no bi clare origo. n. a forte
fuerit sobal filius sed. gen. xxv.
noia em hebraica aliqui sic narrant
a pte phaph sicut et latina. nicho
laus. ii. et colms sunt idem nomi
nariati tu a pte phaph. Isti qz de
scendentes de ielal fuerunt moab

filios israel.

filij israel sicut et p̄dumet hitatores mō
tis sen. et amalech. populus iste odie
bat filios israel. et p̄mo inuasit eos i
deserto ad ascendendum de egipto. cro.
viii. Aliengene. In hebreo h̄i philisti
qui militi fuerunt in terra iudeis. ut
p̄ p̄o ix. Cum hitantibus t̄m. h̄et
en̄ hitatores t̄m fuerunt confederati
iudeis tempore solonis et h̄ram reg
t̄m. ut h̄i. iij. x. v. Tame post casie
runt eis munia. et om̄s isti populi
hitabant in arantia terre filiorum
israel. et inactabant semmachib re
gem assyrior ad remendū cont̄ regnū
iude tempore exechie ioh̄ibus p̄dictis.
Iux subdi. Et en̄ assur venit ad illis
fā sunt iadumetū. filijs loth. h̄i nō
dicitur. eo q̄ fili loth ec̄it p̄napias
in illo ex̄itu. s̄ semmachib rex assyrior
ut dictū est. s̄ hoc dicitur de filiis
loth. eo q̄ ip̄i vendicabant eis iahq̄
p̄te terre ut p̄dictū est. et sic ille c̄
atus faciebat quodā mō ad commuad
nitor. Fac illis. p̄te cōm. alip̄i
ip̄lorat conia p̄dictos hostes vindic
tam diuam. d. fac illis sicut madiā
et c̄saur. quos miraculose de bella
uit deus p̄ baradi. iudiam. m. p̄to
rent c̄saur. bellum illud fuit p̄to
rent illi et multa fuerūt ibi subūa
vnde dicitur iud. v. Torrens c̄saur
tr̄pit cadāna. Digressum̄ in eundē.
uomē est loci vnde fuit illa mulier
ph̄to m̄sa quam cōsultant s̄m p̄
ix. xvij. Et bellū illud fuit p̄to
fā sunt ut sc̄is terre. q̄ cadāna co
rū remanlarūt s̄ terrā insepulta.
pone p̄napias coram sicut oreb et re
be et c̄. p̄tos de bellant dominū
miraculose p̄ geconē et trecentos
vīdos ad eo. iud. vij. Om̄s p̄napias
corū. i. populoz sup̄ memoratorū

qui dixerunt h̄ditate possideam̄ s̄aia
rūm dei. i. iherlm̄ in qua erat templū
dei. et p̄ cōis totā terrā iude an̄ me
tropolis erat iherlm̄. Deus meus pone
illos ut iocam. i. fac illos mirabiles.
dicit aut. m. la. q̄ p̄ iocam h̄ intelli
gitur quedam sp̄s tribuli seu her
be. que in similitudine facit q̄dam q̄rā
albā lamugim̄ s̄icem que ad modi
cum flammā venti dissipatur et di
sp̄et. et s̄ic aplā flammā venti res
stare nō p̄t. Et ita factū fuit de c̄
atū semmachib. q̄ angelus dñi vna
nocte interfecit i centū octogitā q̄nq̄
milia. ut h̄i. iij. x. xiv. Sicut ignis
qui cōbunt sibiā. et magna pot̄
aa. et sicut flāmā cōburentis mon
tes. ex ardoris vehemētia. Ita p̄te
quens illos et c̄. q̄ corpora mortuo
rū in ex̄itu semmachib fuerunt re
dicta in cineres. ita q̄ exechias et vi
ri eius colligere sp̄ia absq̄ aliqua
difficultate. Imple facies eoz ignomi
nia. q̄ tunc fuit impletū q̄ semma
chib mane singens et videns vna
postillenaā sui ex̄itus. fugit ad pau
cis ad terrā suam cōsilius. et q̄r̄
nomē tui dñe. hoc nō dicitur p̄ ip̄o
semmachib qui videns illā plagā
dūntis inflatā. nō quesivit domi
nū p̄ penitentiā. s̄ magis tanq̄ p̄do
lata p̄ssim̄ adiuuit in templo uel
rach deū suū ut h̄i. iij. x. s̄ h̄i dicit
p̄ aliquibus ad eo fugientibz qui cō
siderantes deū isrl̄ p̄tentiā. exhibue
runt s̄ iocū. vnde et pluri
mū quoz amia fuerūt i illā p̄ssil
lenaā moran ip̄tantes h̄ s̄ic c̄
nachib eo q̄ blasphemauerat deū
isrl̄. disp̄nelant en̄ interficere. p̄ q̄
cōstitit se ad orandū deū s̄m. p̄nt
tens q̄ ei imolaret duos filios suos

no. hoc.

redimant in sensu corporeo. Conr. oñ
dit q' virtudo s'ua quietat hois ap
petit. d. Et eni passer inuenit s' do
mū et ē. i. local ad quietandū. q. d.
multo magis rōnalis creatura h' lo
cū in quo quietatur. et hic est virtū
do celestis. p' quod subditur. Altaria
tua dñe virtutū. i. angelorū supple
sunt illa in quibz quietatur appeti
tus hūanus. et vult hic altaria.
electorū dñi confortia sū uaria
corū merita. q' in illis ingit offerūt
sacrificia dñe laudis. p' quod cō
ditur. bñ qui habitant in domo tua
dñe. i. in celesti virtutū. in scia se
culorū laudabunt te. In hebreo h'z.
celi. v' nos hēu' in scia scōrū sū
doctores hebreos. illa dictio significat
p'petuitatē. a pte post. et p' hoc hic
idūm' s'cūlit' semp. talis aut
de laudao p'petua nō pōt nescia
ri ad hūm. de laude celebrata i tem
plo post captiuitatē babilonicā re
edificato tū q' illud tempū dura
uit tū cāt' x' annis cecidit he
breos. tūq'ua tempore sūt medio
laus dñi sūt itrupta. c. tempore
anthropi illuatis qui posuit ibi
ab hoīandū p'dolum et fecit ibi inuo
lari carnes sulas. et alia inuēda
sū cultū p'dolor. p'mo machabeorū
i. ca. **Thais vñ.** Hic conr. oñ
ditur qualr homo beatitudine s'c
nam ualeat adipisci. et p'mo oñd'z
q' hoc nō pōt fieri sine spāl' dei ad
interio. eo adh' p'origitur dep'atō
ibi. Domine virtutū. Enra p'mū
diatur. **Datus vñ.** c. in sp' que
est certa expectatō future virtutū
nis. En' est aurilū abstr. i. a
te. utē enī due p'pnes. abs. et. a. id
agūt. q. d. ad virtutūem s'nam

nullis pōt attingere nisi p'mū ap'li
um spāl'. quia excedit facultatem
creature s' ille quia ad hoc p' tr' dirigi
tur pōt attingere. et modus subditur
Attentiones in corde suo disposuit. i.
gradus virtutū p' quos ascenditur ad
celum. quos hō dei grā illuatus i
se di'ponit. q' vñs lib' arbitriū ai
dei grāa ad meritū concurre. i. ual
le lacrimarū. hoc est in statu p'sentis
miserie in quo est meritū et demeri
tū. p' loco q' posuit. i. cōstituit q' deo
ad merendū vitā beatā placimato
nē et fletū. scdm quod dicit saluator
ait. b. bñ qui lugent quī ipi cōsola
buntur. Et enī vñdictōne dabit
legallator. hic est xp'us tator legis
emūglic. qui dat vñdictōne suā
ludentibus pro remissione culpe cō
misse. et p' dilātōne celestis glorie. et
de talibus subditur. sūnt de virtutē
in virtutē. s' p'faciendo in augmento g
rie donec p'ueiant ad t'mmū vñctōis
beate. p'eo subditur. **Videbitur deo**
deor. i. scōz inglorū et lectorū q' dicūt
dñ p'p'atē. in spon. c. celesti de q'
diatur heb. vi. **Accessus ad syon**
montem et citatem vñctis n'lm a
lestem. et multorū mltū angelorū
frequentā. **De deus.** Hic conr.
ponitur dep'catō pro mirilo dño i
p'etādo ad hanc beatitudinē cōsequē.
et p'mo p'salmista dep'catōne istam
p'acquitur. scd' ad cōmēdatōnem s'c
ne virtutūis reūtat' ibi. Quia
melior est. Enra p'mū dicit p'salmi
sta in p'sona fidelī. Dñe deus vñ
tum. i. angelorū ut frequentē dñm
est. exaudi orōne meam. p'ducendo
nos ad virtutūem. **Amibz p'p'e.**
ostendendo p'effm. deus iacob. qd
diatur eo q' fecit deo spāl' notum

ut dictum est sup̄ psalmo. hrr̄. Propter
tor n̄r. contra militatus demonū. aq̄i
et deus. p̄ces n̄ras acceptando. sicut
diatur gen. iij. recepit adabel et ad
minia eius. et respicit iſraem xp̄i an.
illi qui exponit psalmū istū de deſide
rio erian̄ i captiuitate babilonica ad tē
plū redificandū. exponit hoc de ro
robabel. et alij de ueremia sacerdote.
s̄ utriq; infringitur. tūq̄ua rozoba
bel nō fuit rex nec p̄ cōis iunctus
vū possit dici xp̄us. s̄ ueremias nō
fuit sacerdos s̄m̄ qm̄ solus cōſecra
batur p̄ m̄iſtōne p̄e dān. sicut de
clariū fuit leuit. iij. Tū qz s̄m
hebreos iudei nō h̄uerūt aliquam
victōm regū et pontificū. p̄ captiui
tē babilonica. p̄ quod. iſra. exp̄it
hoc de dān. ut sit sentis. q̄ oī
populi iſraēl de captiuitate. sic exau
dibilis p̄ merita ei⁹. sicut moyses
in sua orōne allegabat merita pa
trū abrahe. isac et iacob. ex. xviij.
Et quia sicut dictū est. p̄s iste non
p̄tēſt cōuenient̄ exp̄m ad l̄m̄ de
ſtatu ppli iſrael m̄ captiuitate ba
bilonica et aduentū i. p̄o melius
exponitur de ih̄u nazareno qm̄ est
nec xp̄us anthonomastice dictus. qz
p̄ eius meriti om̄s ordines eccl̄ie ha
bent effectū. p̄ quod i om̄ibus ordi
nibus eccl̄ie ponitur in fine. p̄ dñm mān
ih̄m xp̄m et c. n̄l̄ aliquid ſum̄e.
Cum̄ melior est. hic ir̄tatur p̄s
ad ostendendū excellētiā ſine dñi
dñus p̄ quod est ſim̄e ſim̄e deſide
rabilis. d. qz melior est dies una in
agr̄is t̄is. i. in celeſtibz conſorcijs d̄
p̄dictū est. ſi milia. l. bonauil diez
que p̄ſent h̄i in p̄ſa vita p̄o t̄o
datur. Elegi abiectus cē. i. m̄m̄m̄
te uenire ſine q̄ ad uſā b̄titudinez

non p̄t p̄uē. ſui dictū ſalutatis.
luē. xviij. Quia qz nō recepit regnū
dei ut p̄ner. non mirabit i illud. i. p̄
iſtāte p̄uē. In domo dei mei.
i. in eccl̄a militante. que est domus
dei inferior. sicut eccl̄a triumphans est
domus eius ſub̄. Angus qz h̄it
in tabernaculis p̄o. i. in excellētijs
ſi. d. qz ſi uia includitur i om̄i p̄o
mortali. p̄ quod homo ſubtrahit ſe
a debita obedientia dei. qz m̄as et
veritatem. i. iſtāā diligit deus. p̄
quod ſe cōm̄tatur i om̄ibus opibz
dñis. gr̄m̄ in p̄ſa et gloriā i ſub̄.
dabit dñs. d. h̄m̄bz p̄ qd d̄ p̄o
p̄y. h̄m̄em xp̄i ſuſcipiet gl̄ia.
et iac. iij. Deus ſi uis ſciat h̄m̄
bus autē dat gr̄iā. Non p̄uē
bonis. l. gr̄ et gloriā eos qui aul
labant i inoecia. i. ſi qz p̄ner
in p̄ſa tēp̄alibz bonis. p̄ hoc cōdu
ditur in fine. utis homo qui p̄ner
in te. p̄ qm̄ formata caritate. ex
in bonis aſſitoris et caduas.
Ecce dicitur. psalm. lxxv.
Hinc p̄s p̄m̄tatur. talis
ſi uis in hebreo. Ad victoriā filioz
choz. et m̄ſtāac̄ p̄o. i. victoriā
hoz d̄p̄e cantā. Et est cadē ſi
utrobq; que ſc̄e p̄ ex ſup̄dictis.
De m̄ſtāa t̄o h̄m̄ p̄ſatū dñt hebre
qz ſicut p̄cedens loquitur ſui cor
op̄ōne de deſiderio redimēdi de cap
tuitate babilonica ad redificandū
templū. ſic iste p̄s est gr̄a. t̄o p̄o
ſua reſiſtione et p̄ bono. p̄ p̄ſa ſi
ſtati eis collato. s̄ ſic nō ſi ſeq̄
tus dān cor de p̄cedenti p̄ſalmo. ſic
nō v̄i iſtā ſeq̄uendū i iſto ſal̄te i t̄o.
qz p̄o tēp̄is captiuitatis babilonica
nō legit̄ pplis iſraēl tantam p̄ſa
et p̄p̄itatem h̄m̄e uſq; ad aduē

nun xpi. q ad hoc pnt comieut ap
 piam id quod dicit. Comite nos deus sa
lutans ut et c. usq ad finem psalmi.
 ut videb. psequendo. pmo pnt de cap
 tinitate babiloniam relictus fuit aqre
 phibitus ab edificacoe pmo edre. et
 mredificacoe muri citatis mltipli.
 afflictus et impeditus. p quod vna
 miam suabat opus et alia tenebat
 gladiu ad se defendendu ab hostib.
 muentib. uenit. m. p. p. de cap
 tinitate uis temp sermuit sub tributo
 pmo regibus p. post ea groz. ut
 p. et libris edre cenne et machabe
 oz. et et hyazria ioseph i libro antiq
 tati. et hoc usq ad tempus inde
 machabe et fin suoz. qm ad tps
 uenit p. de miam antiochi il
 lustris. ut tunc p. p. hnt magna
 pte. q. iudas machabe et fides
 mdefensione populi fuerunt lucet
 sine mfa. ppter quod in uidet
 saluo meliori iudicio. quod ps iste
 notum est gra. ante p. redia cap
 tatis babilonice q. p. de libacoe
 p. p. p. fienda. ad au. mltim
 facendu quod libaco ababiloniam cap
 tinitate fuit figura libacois p. p.
 fiende. et io p. mltim in hoc psalmo
 feat mentione de vnaq. ut ondet
 coruena figan et figure. Et ideo
 ps iste mtes ptes didit. q. pmo
 pntur gra. actio p. libacoe tps
 p. p. fo de paco p. libaco sp. uati
 fienda p. p. p. Comite nos deus.
 suo p. uat ore p. p. m. m. u.
 ibi. audiam quid loquat et c. Cir
 ca p. m. diat in p. p. de babilo
 ne reu. benedixit dñe arm tuas.
 .i. iudam au. metropolis. l. u. m. f.
 elca adeo ut pnt no me suu. ibi.
 fo. palu. v. qua d. deus b. d. u. te

qui redit populu de captitate ut ibi
 do suntur. ideo iudicatur. Antia cap
tinitate iacob. i. p. de t. d. t. a. iacob.
Renunciata iniquitate plebis tue. p.
 qua fuit captinata in babilone.
Operta ora patrum eorum. i. no vis a
plius ea uidere ad p. m. d. et de p. as
p. t. t. p. q. p. p. d. u. s. f. u. e. t.
i. captitatem babilonis. antia d. e. r.
nam tuam et c. q. r. e. l. a. v. a. t. i. o. n. e. p. e. n. e.
 signi est m. i. g. a. c. o. i. s. u. r. Comi
te uos. hic com. p. m. t. de p. a. c. o. p. r. o.
 libacoe sp. uati que f. u. d. a. c. r. a. t. p. r. u.
 ai diat. Comite uos deus saluta
ris m. ad celum cognoscendum
et p. t. u. s. a. m. a. n. d. q. f. u. i. t. e. a. p. d. o. c.
nam xpi que figuras et oblatas
utens test. e. x. t. r. a. p. l. a. m. t. et rigorem
e. i. t. e. m. p. a. m. t. p. q. u. o. d. d. i. a. t. u. r. Et ad
te uia tuam a nob. q. f. a. i. t. e. a. p. p. p. i.
 satisfactio usq. e. i. u. a. d. u. l. t. i. m. o. m. s.
 q. i. u. a. l. i. q. i. u. a. d. d. e. s. c. e. n. d. e. b. a. n. t. a. d. i. n.
 f. e. m. i. et sic i. n. d. e. u. o. c. i. a. t. t. o. t. a. l. i. t. e. r.
 a. n. t. a. P. u. n. q. m. e. t. u. i. n. a. l. i. s. n. o. b. i. s.
 q. d. n. o. a. i. p. a. t. e. t. m. i. s. e. r. e. n. f. i. t. a. b. i.
 p. p. u. i. Aut extendas uia tua a g. e. n. t. i. a. c. o. n. e. s. t. e. m. p. u. r.
 c. e. d. e. n. t. i. b. g. e. n. t. i. b. q. d. n. o. q. r. a. d. u. e.
 t. u. s. f. u. i. t. p. u. n. i. t. i. s. m. i. s. e. r. i. t. a. t. i. t. e. m.
 p. u. s. u. t. h. i. d. a. n. i. e. p. e. d. o. m. a. d. a. s. a. b.
 e. o. p. d. a. s. Et agri s. o. d. i. a. t. u. n. i. m. o.
 d. i. a. i. e. t. c. Et subditur et remet delicta
tus cunctas gentib. quod expmit
de q. d. ab hebreis doctorib. et latinis.
Deus tu comitatus. ad uos p. tuam
b. n. d. i. c. t. a. m. a. r. t. u. a. c. o. n. e. u. i. n. f. i. c. a. b. n. o. s.
p. tuam g. n. a. a. j. o. a. g. n. a. et uentis per
u. i. n. i. p. m. f. i. a. e. t. Et p. l. e. b. s. t. u. a. l. e.
c. a. b. i. m. t. e. p. p. l. e. b. e. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. p. o. p. u. l. u.
 s. i. m. p. l. e. t. c. o. i. s. i. n. n. a. t. i. t. a. t. e. u. e. r. o. x. p. i.
 p. a. s. t. o. r. e. s. q. u. i. s. i. n. t. s. i. m. p. l. i. c. i. t. a. t. e. l. e. t. a. t. a. f.
 l. u. c. e. n. Et reu. s. u. n. t. p. a. s. t. o. r. e. s. g. i.

S. i. m. p. l. e.
 f. u. r. r. e. d. e. q.

facientes et laudantes dñi et filii qñ
xp̃s venit in mñm p̃e sua passionē
receptus fuit letantē a p̃lo cōi et pue
ris clamantibz oīa m̃a filio dedit
ay. rei. Quidē uobis dñe m̃am tuā.
i aduentu em̃ xp̃i in mñm fuit uis
bilis oīa dei m̃a. in p̃uocōne em̃i adā
et diluio et filius filat oīa dei
m̃a. Et saluare. et p̃ id est. i. sa
luare tuā da uobis. i. filiū tuū p̃p̃
is p̃stas is p̃uocus. die iv. m̃. filio
datus est nobis et uocabit nōmē eis
admirabilis cōsiliarius deus fortis
et c. Et loquit̃ de futuro p̃ modum
p̃teriti p̃ cōtudinē p̃phie. et sic sa
ps h̃m̃o vñs est exposita p̃me. p̃
hoc em̃ q̃ deus p̃ dedit nob̃ filiū su
um i m̃tōne oīdit nob̃ uisibilē
m̃am suā. **Audiam.** Hic cōm̃
p̃lat m̃a p̃uocāt dictam de p̃catō
nē exaudiendā. et p̃mo p̃uocāt in
m̃tōm̃ filiū dei. p̃o modū incar
nandi i. uitas. Cūra p̃m̃diat au
diam. attente. q̃ loquatur i ñe
dñs deus. p̃ m̃tā reuelacōnem.
et q̃ sic illud subdit. d. qñ loque
tur p̃ce i plebem suā. q̃ xp̃o ño
angeli natū cantauit. gloria in
altissimis deo et m̃ā par hoībus
bone uoluntatis luc. ij. Et dicit in
plebe suā. qñtū ad p̃lū israhēlēm.
Et sic eos suos. quantū ad maiores
. i. doctores et dei m̃tōs de quibz
crediderūt m̃tū in xp̃m. ut dī. jo. vij.
et in eos qñ conuertunt̃ ad cor. i. dicit̃
et ex corde conuertit̃ ad xp̃m quod dia
tur p̃ gentiles qñ relictā gentilita
te fidem catholici susceperunt deuote.
In hebreo et m̃tū lacōne ibnūm h̃i.
et non conuertunt̃ ad stulticiā. i. ad
p̃dolaciōem que est maxia stulticia. i.

attribuere ciuitate deitatem ad quā
p̃dolaciō non sunt gentiles conuerti
ul' reuerti post fidem xp̃i susceptam.
p̃mo p̃dolaciō cessauit scādū dē
quod p̃dicit zach. xij. In die illa
at dñs p̃dam nōia p̃dolaciō de terra
uērip̃i p̃e timentes em̃ saluare
xp̃is. quia xp̃is nō solum p̃stet
salutem his qñ sunt p̃ce cōuerti
et eis qñ sunt attriti qñ dñm̃t
sunt peccare p̃ timorē dei. q̃ timorē
i sit seruilis salū quātū ad aliquē
cām introducat caritatē sicut sc̃ta
filium em̃ ang̃ p̃ut allegat magi
f̃cō sūarum distinctiōne. xxij. p̃
dicitur h̃ic. quod est p̃e timentes
inquit tal' timor de p̃m̃quo dīp̃
nit ad caritatē. ut inb̃it gl̃ia i
terra m̃a. i. xp̃is qui est gl̃ia p̃is.
in quo ṽbum caro factū est et h̃m̃
uit in nobis. Ideo subditur. et uidi
mus gloriam eis gloriā quasi ṽ
genti ap̃e jo. i. m̃a et uitas ob
mauerūt s̃. i. cōm̃ cōnenerunt.
q̃ ṽbum ex m̃ā assumpsit car
nem et ad complendū ueritatem
p̃missionis f̃c̃ p̃dixit ueteris te
stamenti de incarnacōne filiū dī.
iustia et p̃ce ostēte sunt. q̃ xp̃i
in sua passionē satisfecit p̃ nobis
p̃ uiam iustie. quā iusticiā par
statiū fuit ostēda q̃ p̃ m̃am s̃i
guinem pacificauit ea que sunt
in celis et in terris. colo. p̃mo.
Veritas. Hic cōm̃ declarat mo
dum natiuitatis xp̃i. q̃ natus
est de uirgine. et hoc est quod dī.
uitas. i. xp̃is qui dicit de se p̃p̃. jo.
vij. et ego sum uia ueritas. et uita.
de qua orta est. i. de uirgine que h̃i
uocatur ysa. i. lvi. dicitur terra

et genuerit saluatorem. illa enim quoniam
de terra. non oritur ex coniunctione ma-
ris et femine. sic beata virgo concepit
et peperit sine viri consorcio. et per hoc
de isto conceptu et ortu prodicit psalmus
lxxxviii. Ascendet sicut uigultu coram eo et
sicut radix de terra facientia. id est de uirgine
non fraudata semine viri. et secundo
doctores catholicos et hebreos anti-
quos m. lxxxviii. isaie loquitur de christo.
ut magis declarabitur deum deo concordantem.
Et iusticia de celo profuerit. id est per uirginem
ut tota trinitas disposuit ut dei fi-
lius acciperet de uirgine carnem. ut sit per
uiam iusticie homo deus satisficeret. sic
per hunc homo deum offendit. **Coni-**
unditur quia uirgo beata fuit
fraudata ad diuinum. Et cum dicitur
dabit legem uirginitatis. id est gratie sue ple-
nitudinem non solum ad sanctifica-
tione mentis uirginis. sed et quantum
ad sanctificationem uentris et terra-
m uirginis uirgo intemerata. dabit
fructu suum. que in partu primauit uir-
go et per partum. Coniungitur deus
per uirginem ad deum. Iusticia autem eius ambu-
labit. id est iohannes baptista qui dicitur
iusticia eo quod per uirginem prodicantem
per quam iusticia fit de offensis commissa
per quod dicit saluator agnus dei. **De-**
mit ad uos iohannes in uia iusticie. pro-
curat sed eam et quia non solum iusticia
nam per uirginem prodicantem. **Eam tenu-**
it aspicere uentris et pietate uic-
tus sunt quod dicit agnus dei. iohannes habet
testamentum de pilis camelorum
et zonam pellicam cum liabos su-
os. etiam autem eius locuste et mel su-
uestre. id est subdit. Et ponet in uia.
id est per uirginem. et gratias suos. ut fecit ostendit
in se ipso quod alius prodicantem uirginem. si-
cut de christo dicitur act. i. Cepit illis

facere et docere contra malicia fac-
torum et carum de quibus saluator
dicit agnus dei. **Di-**
ant enim et non scia-
unt. quibus scies sunt qui uirtutum
opera prodicant uirgo. et destrunt
exemplo. **psalmus. lxxxviii.**
Adina domine. Hinc psalmo
permittit talis titulus in he-
breo. ordo dicitur. ex quo per artorem huius
psalmi. De matia id est dicitur uir-
doctores hebrei et latini quod dicitur
hunc psalmum in persecutione laudis.
et tunc per uirginem dicitur orans. ordo
autem secundum damascenum est petens de
decentia a deo. homo enim in oratione
non dicit a deo petere nisi quod deest deum
dare. Et id dicitur in hac oratione per allegat
exauditionis dicitur de deo. sed expli-
cat petitionis sue formam. **De-**
duc me
domine. prima induas quia dicitur alle-
gando deum de deo. primo induat ad
hoc orationes scriptas ex parte sua. **Et**
per deum. ibi. Qui tu dicitur suauis. Cir-
cumprimi allegat tres rationes. prima
accipitur ex sua indigentia. quia cum
deus sit diuinitas. secundum quod dicitur per
uocem de matris. permittit diuines per se
ipsum et non est diuines inanis. deest
eius in opere solentur qualis erat deus.
et alii qui erant fugitiui a deo sunt
quod dicitur. id est per uirginem. Conuenienter ad
eum omnes qui erant in angustia co-
stituti et oppressi ex alieno. Et facis
cor princeps. et hoc allegat dauid. d.
Iudicia dicitur autem tua. Et exaudi
me. et loquitur de deo more hominis
qui inclinat aurem suam ad illud
quod exaudire uult. Qui inops et
pauper sum ego. **Et** id accipitur ex sua
innocentia. quia tu deus sit iustus si-
cut deest enim in nocentes libere.
et hoc allegat dauid. d. Custodi

animā meam. i. vitam meam. quā
causā suam. i. innocens erga saulē.
q. p. ex li. quod cū saul eū psequeretur
actu dō saluauit eum bis a morte
ut hī. i. r. xij. et xvi. Saluū fac
seruū tuū. i. me ipm in innocētia t
seruente. Sp aut iur. q. d. nō possem
saluari de manu saul mī pte. Tercia
iō accipitur ex orōnis instantia quā
dm dicit exaudire. qū est pia et pte
uerans et pte. qual' erat orō dauid.
et hoc allegat. d. auferat me dñe qd
mā ad te clamam tota die. i. pteuant
et instant. beneficia autm serm tū.
liberandū me de psecutiōe saulis. Quā
ad te dñe animā meā lenam. i. oram
te nō solum ore s. et corde. q. s. m. da
males. ord est eleuatiō mentis in dñm.

no. m.
rener.
qre de hie.

Qui tu dñe. hic cor. allegat idones
cūptas ex pte dī. et s. quatuor. pri
ma accipit ex dī clemētia quā dicit
exaudire de pantes et s. allegat dō
d. Qui tu dñe animā meā et amittis et c.
annibz pax orōne meā et c. dādo
mī effān orōnis mee. s. accipit ex
dī magnificētia quā dicit exaudire
recognoscentes pterita bñficia qūis
erat dauid. et hoc est quod dicit. In
die tribulatiōnis mee. i. tempore h
tribulatiōnis in qua sum cōfidit
clamo ad te. Exaudisti me. tem
poribus pteritis. dauid in victoriā
q. uictum et leonem et q. goliath gi
gantem. p. v. xviij. Tercia iō accipit
ex dīa potētia. q. cū sit infinita pte
stantin adiuuare. et s. allegat dō
d. Non est filius tui dñe. quod est u
rū accipiat de dñs genatū qui cū
dñs fili. Itē solus deus vñs. similis
si intelligatur de dñs p pāpaciō
nem aut mōi sūnt angeli hoīes
cā. q. sūnt uirtutis sūnt. et non

est fin opā. t. quia cū infinitate pte
potes facere opā uirtutē totius creatū
tūscendū. q. d. tu potes a me stati
liberare p uoluntate tua. Quis ge
tes quacūq. fecisti. hīc pōnit qūm
iō que accipitur ex dī honorificētia.
pōnebat eū dauid si a saule liberet
et ad regnū pūuocet sicut dñs dūe
rat p amiele quod edificaret dñō
templū famotū et augmētaret dī
nū cultū. ad quod templū uerūt
cā rōnis nō solum iudei s. gentiles s.
longinqui. p. quod tēplo edificato
dixit salom. iij. r. viij. Ipsi et alie
nigra qui nō est de populo tuo
conuēiūt de tūa longinq. p. nōm
tui. audietur eū nōm tui magnū
et mārō tua fortis et brachiū tui
extēdit ubiq. conueniūt gō et oī
iūt i loco iō tu exaudies iā lo et c.
et ex hac honorificētia ord dō erit
exaudibilis. et hoc est quod allegat
d. Quis gentes quacūq. fecisti. i. al
qui ex oībz gentibz sicut dicitur.
Omīe al' fuit in antia nō. in qua
fūnit aliqua in didua de oībz
q. vñs aīaliū. u. l' pōt dīa quod
est s. p. tole. ad significandū q. mlti
de gentibz uenirent. sicut dicitur
totus populus ātans currit ad m
le spectaculū. ad designandū mltitū
dñe cūntū. sicut maior ps uō in
dā uenirent et adorabunt coram te
dñe. in templo a me edificando sic
cū uoluit facere ut p. ij. r. viij.
hīc tamē edificatō sūnt dilata usq.
ad tempus filij sui de pēpro dñi ubi
dēn. nī dō pūant mēxas p mag
pte. et tradidit exemplar templi
et edificatōm māranti. salom
filiō suo. ut hī. p. pāp. xviij. et
sic quodā mō edificauit. et qūficia

vinunt uome tui. ad honore em dei pñ
uebat q gentiles ueniebant adorare in
loco suo uoi deputato. Qui magis
es tu et facies mirabilia. et mirabilior
eni eius audita in pñb longinquis
ueniebant adorare in nñu ut dictu e
in ordine saluans. Tunc deus solus. et
mirabilibus eius uirtute totius acate
nñscedentibz cognoscebat. et agniti
uus quod erat deus et nullus alius.

Deduc me. postq allegant deam
dine et audicoms. hic conuincit forni
cie peticionis. et pmo 1° dom opandi.
so 1° mñu euadendi ibi. Quia mñu. Ter
cio respectu regni consequendi ibi. Et
tu dñe. Cui pñu dicit. Deduc me
in uia tua. .i. in uia mñe pñu uo pñ
sim abq de mo mñe sine tua dñe
aone. Et in qñm in uitate tua. .i. in
uitate uite ate tradita in lege. Retetur
cor meū. et tua cōsolue. ut amcat
nomē tuū. si addit ad excludendi le
tiam meptam. Confitebor tibi dñe
deus meus in toto corde meo. quod to
mū opus nō hēd a me fate. Et glifica
u nomē tuū meū. i. omibz meis op
ibus tuā glām pñapalr querendo.
Sim illud pñu cor. x. Omnia iglam
dei facite. Cor meū. hic conuincit forni
cationē 1° mali amouendi et ut pñu
ne mag' emidit de futuro. cōfite
se libatū de pñu. dñe. Quia mñu
tua mag' est sñ me. libando me
de pñu pñu. quod explicat dñe.
et pñu est. Erupisti animā meā.
.i. uitaui meā. Et in fñu mñu. In
hebreo hñ. scil. quod accipit pro
mñu et alii accipit pñu. et sic
accipit hic pñu hebreos aliquos. qz
dd fiat in pñu mñu pñu.
qñ saul erat custodi domū ei' noc
te ut occideretur mane. Et pñu
mñu est. Et euasit ex dei aduico

no. ut hñ pñu. Et hoc est quod dñe.
Erupisti animā meā ex inferno mñu.
Hoc est a fossa sepulture que sit ista
tenā. Ra. la. expoint li de mñu pñe
dicto uenerat dauid descendere pñu ad ul
terum bethsaee et homiadu uae. hñ
nathan pñu dñe ei fñu dñe pñu
tū. et leandū hoc dñe dauid. Erupisti
animā meā et c. Et illud non u
conuincit dñe. qz dauid erat pñu
istū eritens in pñu saulis. pñu
aut illa cōmūit dauid post morte
eius pñu magñi tempus. ut pñu. x.
Per pñu dia conuincit quod dauid li
dñe pñu de futuro. qz nō hñt pñu
cognicōne sñ casus requiritur ad pro
pñu. dñe. x. Intelligencia opis est
in mñu. et ideo accipiendo. scil. pñu
no. potest alit dia. quod dauid dñe
.i. quod ibi demeruit descendere pro
oratione sacerdotū nocte. aut dauid
fuit mñu. ut dñe sñ pñu. x.
xij. quod et recognouit. d. ad abia
thar. Ego sñu uis omñu aiaz pñu
tu. et reuelatū fuit dauid quod illd
pñu erat reuelatū sñ adeo et sic di
rit. Erupisti animā meā et c. Conu
postulat libā a malo de futuro. d.
Deus inquit. .i. saul et dog. et cor
latellites in fñu sñ me. que
tes me occide mñu. Et in agoga
.i. congregatō pñu. qz potentes de
regno ad hñbant sñu regi. Quie
unt animā meā. Aufte eam de corpe.
Et uō pñu te in conspectu tuo.
.i. uō facit li amore mñe. Et liuo
re uindictē. et sic contra legē tuam
querit innocentē mñu. q. d. ex
hoc te deat me libat. Et tu dñe.
hic conuincit forniat pñu de adepto
ne regni. et pñu allegat dñu mñu
qua elegit eū pñu sñu. d. Et tu
dñe deus mñu et c. Secundo

eius ueritatem ad quam dñm pertinet i
plere illud quod dixerat saimeli
de regno dauid futuro. aī dicit. Et
uerax implendo pmissa. Ideo subdi.
Respice in me. oculo meo. da impij
i. regni israel. puero tuo. i. michi
tibi obediēti. Et saluū fac filiū
auale tue. matrem autem suā
uocat dei auallam. i. fidelem et de
notam. fac meū signū in bono.
pacifico obtinendo. quod factū fuit
s' qñ philistei ascenderūt contra
eum ad destruendū ei⁹ regnū eo
quod audierant eum de nouo &
munetū s' totū israel. ut hī. fo. x.
v. domino dedit ei signū qñ uictet
bellum contra philisteos qñ audiet
sonitu gradientis iniqua animepi
orum. p quod signū designabatur
s' assistens auxiliū angelorū. uide
aut qm oderūt me et confundan
tur. qñ tunc philistei fuerunt dehel
lati confusibunt. Et in fugam cōsi
qñ puidet dauid futurū. Ideo subdit.
Qm tūdie adiuuauit me et c. et
loquitur de futuro p modū pētia
pētiaudine pphie. **C**onstat pōt
exponi pōt iste de quolibet fidei po
sito in afflictione corporali ab hoibz
u' spiritali ademonibz. qui
profua libatione orat dñi deuote alle
gans pmo detentiam dñe grandi
tōnis. ex pte sui indigentia. in nocē
tiam orōnis instancā. et ex pte
dei clementia. magnificentiā et ho
nificentiā. Et ulterius formiat
petitiōnem suam. ibi. Deduc me
in bono ope ut conseruet et a ma
lo aupe ut pseruetur. et sic tandē
in regno glorie coronetur. et confide
ntius pōtis potest adiuuati de fa
cti applicari. et partes distan
gū. psalm⁹. lxxvii.

Fundamenta eius. Hinc pōt
ino pōtetur talis titulus
in hebreo. et i cōfessione iōnīm. sū
qñ chore cantia pōt. et p expositō
supdicta pōt. et lxxvii. de
matia uō hī pōt dñt aliq' hebrei
quod loquuntur de citate iūm quā
edificauit salomō eam claudendo
tripliciter. et de templo quod edi
ficauit i ualde nobilit et stupuo
se ut p. m. x. et fo. palat. s' hoc
non uideatur pōt nare qñ ai dicitur
infra. glōsa dicta sunt de re cūctis
dei. in hebreo additur. et la. quod
pōtatem significat a pte pōt
ut dictū est supra. lxxvii. p qñ
iōnīm hīc addit temp quod est
omniū i cōfessione cōi. citas autē
et templū quod edificauit calo
mon. nō durauit in pōt. s' s'
colum. cat. ex amīs scāidū hebreos
et tunc nabucod citatē et tem
plū destruxit et succendit. m. x.
vltio. pōt quod aliqui alij docto
res hebrei dixerunt q' pōt uat loq'
tur de citate iūm et templo re
dificandis p regē mēssā. quē ad
huc expectant reedificari alais
et nobilius quā fuit tempore sa
lōnis uide dignū alij cor
quod inaduētu mēssāe mons
syon eleuabitur in altū. qñ dñs hī
feret ibi montē syon et montē
caloz et montē ameli. et a' istos
eleuabit mons syon. inducēs
ad hoc illud pōt. i. Erit in no
uissimis diebz mons dom⁹ dñi
in citate monai. et eleuabz sup
colles. et sic fin eos dicitur in pōt
hī pōt. fundamenta eius
in montibz. cat et c. Et dicitur
tres montes pōt. qñ a' uno
data sunt lxx exo. i. matio oūsa

victoria babilonis iud. iij. Tercio descen-
dit ignis de celo et saucia helle.
iij. w. vbi. S. dictu istoru pma fa-
ne videtur iudicium et fictiu. p qd
ka. sa. reprobatur ipm et psciam. d.
Q. elenaco domus dñi est intelligenda
fm magnitudine signoz et mirabi-
liu que fiener ibi in aduentu mes-
sie qui reedificabit ciuitate nru et
templu i monte syon et i adducent
iudei qui sunt dispersi p orbem. q
gentes apud quos sunt dispersi au-
dientes mirabilia dei que tunc fiet
ibi. filios israel quos inuenerunt in
terris suis mittent illos honorifi-
ce offerentes eos domui dño. et indu-
at ad h auctoritate psa. lvi. Annu-
ciabunt gloriam mea gentibz. et
aducent omnes gentes fide vros de
amictis gentibz domui dño mequis
et quadragis. et mectas et unilis
et maritims ad mōre cam meū
nūm dñs. et ad h applicat hanc
sequē. **Capitulum 220** iud et babilo-
nis et c. **Contra put p. q. psciam**
hanc adaptatōis dñm ad viciā
dñi pūritate. Et quia fundatur
n eroneu fūdamētū. c. xpī ven-
turi ad salutē hoīm. quod iā nūq
in pteritū. fm quod tenet tota ecclā
tanq dñs in malis consuma-
ta scādū quod dñ. qst ult. pūa
pfecti p dñm nūq dñs coo-
ante et pmonē confirmante seq-
tibz signis. ad sequit vān eē fide
ecclē ul dñm eē testē et cōfirmatōre
fūtas q est. manifeste in pte. et
hanc vītate dñm diffule p scāp-
tūras veteris testamētū. i quādam
qstione de quibz que a multis hī p
q hic sōm i pte vna auctoritate
q hī ager sō. Ad huc vni modici
est et ego monebo celū et terram

mare et andam. et monebo omīs
gentes et veni desideratis amictis
gentibus et implebo domū istā glia
diat dñs cētū. agenda a pphā et
loquebatur de domo dñi que azo-
robabel et alius pūbus deuotis
edificabatur post redditū captiuita-
tis babilonice exhortans populū
ad opus illius edificatōis. dñs
in psona dñi q cēt mirabilē glia
amicta in aduentu desiderati amictis
gentibus p q. ipius intelligit fm
expositores catholicos et hebos. quō
cēt vni nec v. veni. ante ad h
illa domo que iā dñi destructa est
p rōnos. c. pū. Anno post passio-
nē xpī. Item in auctoritate p dñi
subdit pphā magna erit glia do-
mūs istius uonitū pūq pūe
diat dominus cētū. Et quo duo
manifeste ostendunt videlz q illa
domus que ē edificabatur erat no-
micta. et sic nō est tūa expectanda
futuris temporibz edificanda ut fu-
dei expectant. p qd dñi jenne. dñ.
Pūte cōfiderē in vrb mēdaabz.
dicentes templū dñi. tēplū dñi.
qz nō reedificabz tūo. Aliud est
quod pphā asserunt domū scādū
p zorobabel et alios pūes edifica-
tari. fore magis glificandam q
pūa fuerit quod nullo mō pōt
intelligi. nisi p h q fuit honorifi-
cata glōse de xpī pūa. qui fuit
ibi oblatus amictē luce sō. Ibi p
pūes psonalit p dñm. ut con-
diter dicunt. nūq. enūglīte. ibi p
multa miracula fecit. ut pte ce-
cos et claudos curando. qst. pxi.
Et alia mirabilia operando. in
monte et syon in quo erat templū
auit spū scti scti aplos ut dñs
pō in eplā ad paulū de omibz

laar captiuit libus. q. sunt mirabile
 mirum. s. q. hoies mittent et a
 phices statim omis scriptas sacras i
 telligerent. et omnibus linguis loq
 rentur. et qui pns erant timidi. ul
 la adula p xpo pati formidarent sed
 magis gauderent. sm quoddicatur
 actum. v. m. Ibant apli gaudentes
 a conspectu consilii qm digni hnt sunt
 pro noie ihu cotumelia pati et isa
 et consilia p xpm fra. sunt illa sig
 niora que. in. ca. dicitur fienda i nrm
 et in monte syon in aduentu messie.
 s. in hoc erant q. expectat fienda illa
 que iam sunt fra. Auctoritas vo pla
 ie qm allegat pro se loquitur de p
 diuisione aplor alior q. xpi discipu
 lorum. p qua adducti sunt de omi
 bus mudi pibus aliqui ad fidem
 xpi. que adductio no fit p motu loca
 lem. s. p motu aie ad fidem. et sm
 hoc dicit saluator. jo. v. de uocande
 genti ad fidem. et alias oues hco
 que no sunt ex hoc mudi. et illas or
 me adducere. et fiet vni omne et
 vni pastor. **C** Propt pdicta et plu
 ra alia que causa vnitatis omitto.
 ca doctores nri. jo. aug. cassian. dicit
 q. iste ps ad lrm loquitur
 de nrm xpi et ecc. quodqdem
 nrm filii dore cognouerut p spm
 phie. In psalmo designantes eam
 noie syon et nrm. q. sm vnitatem
 ecclie pnt restituit ad statum nomi te
 stamenti sunt ibi fundata et incho
 ata p xpi obidnem. p diuisione. mor
 tem et resurrectione. et q. sancti
 missionis. et h est quod dicitur ad
 hebreos. vii. accessus ad obm mo
 tem et aetatem dei viuētis nrm ce
 lestis et t. Igitur sm ps iste i duas
 ptes diditur sm duos ecc status
 .s. militantis et triumphantis. de

s.
 no. 92
 messia

sed agitur ibi. Sicut letanau. Cum
 pmi descibitur huius aetatis. s. ecc
 militantis fatigui. Sed multipli
 catio amil ibi. memoi. cio. Temo vt
 usq. effiaui pnapm ibi. Nunc q. s.
 Cum pmi dicitur. fundamenta
 eius. i. ecc. in montibz cas. i. in mo
 te syon v xpe plices pdicant. et i alio
 monte ubi lege euagelica pmuta
 ut. act. v. vi. et. vij. Et in iudea
 boz v cora tribus discipulis petro ia
 cob et jole. futura glia sue resur
 rectionis in tiffignatione pndit.
 act. xvi. vel alr i montibz cas. i. in
 xpo et apostolis. et h mo loquitur p
 hes apoc. xxi. Et murus citatis h
 fundamenta duodecim. et in ipso m
 mina. xij. aplor et agui. dngit de
 portas syon. i. approbat. et dicitur
 hic pnt syon via p que fit migratio
 ad eam militante. s. exoramus.
 accedimus et baptizamus. s. omia
 tabernacula iacob. i. s. cultu veteris
 legis. qm sunt implmibz taberna
 lis. pmo in tabernaculo a moise fo
 exo. xxi. fo in tabernaculo fo a
 dd. ij. x. vi. Et tmo in templo sa
 lous. iij. x. vi. Gloria dicta sunt
 dete. in veteri et in nouo testam
 p. in hoc psalmo libro. et i ali
 is libris pphias patebit dno oia
 deute. In nouo vero testamento. p. b.
 vnitatis dei. vnitatis eni ea amil
 vnitatis in ecc v de omibz natioibz
 vniuntur hoies p fide et caritatem
 xpi p quod effiaunt cures celestes.
 sm quod dicitur ephesios. ij. Jam
 no ems hoipites et aduene s. ems
 cures scdz et domestic dei et ecc.
Caymor. cio. hic vlt. descibit
 ciuiti multiplicato et q. facudu
 q. lee moysa p no sunt publica
 oibz natioibz. s. tñ uideis sm qd

dicatur: infra psalmo. cly. Non fecit
taliter omni nationi et iudicia sua non
manifestavit eis. quia alie gentes
ad eam non tenebantur. Et ad legem
euangelicam omnis obligatur. ipse
quod ipse precepit eam per apostolos alios
quod discipulos ubique publican. et
iam. Eunt in mundum omni
predicant euangelium omni creatur.
qui crediderit et baptizatus fue-
rit saluus erit qui uero non credi-
derit non condempnabitur. et per tale
publicanum multiplicatus est nu-
mus fidelium per orbem. et si est quod
dicatur. Quemor ero in babilonia
et cetera. Hic notant aliqui ipsi
et tamen in die hi iudices qui per predi-
cationem apostolorum comissi fuerunt ad
fidem in magis parte. et per uos intel-
ligunt alii ipsi per uos dicta. et quod
bis aliqui a tempore apostolorum fue-
runt ad fidem comissi sicut sunt dani-
supra psalmo. xlviii. sciendum tamen quod secundum
hebreos. et per babilonia in translatione
in hebreis. hoc nomen nabo quod
hic ponitur. non est nomen proprium il-
lius mulieris que recepit nuncios io-
sue et abscondit. ioseph. ii. si est no-
men appellatum. et sicut a babilonia
in agram per quod designatur gens
egypti que tempore moysi per agra-
m sunt ualde rebellis deo. ut in
in evo. et post mortem et humiliter su-
cepit fidem catholicam per predica-
tionem beati marci. sicut ethiopes predi-
cationem beati matthei. Itaque ubi transla-
tio nostra habet. Et alie lingue. In
hebreo et in translatione iohanni in.
Et palestina. et in illa terra alii
multum vigint fides christiana. hi
fuerunt illi. i. alii de istis uerbis
predictis recepti sunt in terra que est
nabo di ut dani est. In hebreo et transla-

cone iohanni hic sic. Ite natus est ibi.
et est eadem anima. quod in ista refertur ad quod
h predam populi ut sit sensus. iste
.i. quilibet de ipsis predam ad eam in
ceptis. natus est ibi. i. renatus per bap-
tismi secundum quod dicit saluator
jo. iii. Nisi quis renatus fuerit ex
aqua et spiritu sancto non potest intrare in
regnum dei. **¶** Nunc non. Hic contra po-
tur duorum predictorum principum effecti-
um quod est ipse et uerus homo uer-
dens. non dicitur. Nunc non dicitur hoc.
q. d. sic in hebreo et in translatione iohanni
hic. ad non dicitur et cetera. et sic per quod
in translatione ista u non est datum
catus. ut sit sensus. homo dicitur ipse
non. Ite homo potest intelligi iohannes
baptista preueniens christi aduentum sicut
quod dicit jo. i. fuit homo missus a deo
an nomen erat iohannes. hic uenit ut
testimonium perhiberet de lumine et cetera. alii
ut iste homo sit ipse christus. qui aduentum
suum dixit in morte syon ubi frequenter
predicantur et complentur. et per eam per syon
significat aduentum suum primum esse
completi dicit. c. apostolis aliis quod ac-
cedunt in quibus etiam secundum statum nomi-
testamentum incepit. jo subdit. Et homo
natus est in ea. i. in ecclesia per syon sig-
ta ut predam est. quod christus natus fuit
de uirgine que est nobilissima me-
bui ecclesia. ut dicit iosephus. quod christus ab
instanti conceptionis fuit in utero
matris homo perfectus uiribus et sensibus.
et non secundum quantitate corporis. Et ipse fu-
dant eam altissimum secundum naturam
dinam. fundant uirginem eam con-
firmando sua gratia ita. quod nec mor-
tue nec uisibilis peccauit. uel eam
.i. etiam qui fundant modo super
dicto. deo narrabit. i. narrat facta
et. In scripturis prophetarum. i. euangelis
ad omnes populos diuinitas modo supra

dicto. et dicit narrabit. qz qd ipse in
clm scripsit. s. scribere euigelia cum
gelicis insynant. et pnapm hox
qui sunt mea. i. insynant. aplo
num qui sunt pnapx ead post rmi
et ipius et ead mscm scripserit
ut pz in eplis pami apli et alioz.
In hebreo et tillacone idem sic hz.

Deo narrabit mscantis aploz.

iste natus est i ca semp. ut dicit
ra. ca. et bene in hoc h semp ref
tur ad pma ptem hms uis sic.
Quis narrabit. i. narrari faciet mo
pdicto. semp in scripturis populoz.
qz iste scriptur usqz in fine mudi
narrabunt mte populos ardentes.
in quibz continetur. quod subdit.

Iste natus est mea. i. qd ipius na
tus est de virgine et ead modo pre
dicto. **S**icut letanau. hic con
describit adis status ead. c. trium
phantis. in quo est laus uigis et
pctua. sicut dictu est sup psalmo
lxxvii. bñ qui habitant in domo
tua dñe in scia celoz laudabunt
te. et hoc est quod dñe inc. Sicut
letanau omi hitaco est in te. no
eni potest dici ita gruciat qñti
ad statū vite pñtis. nec qñti ad
leticia qñtis. quia sunt aliqui
mali myti ai bonis. quibz uo co
parat leticia spūal. nec qñti ad le
ticia corporalem. qz semp in ead
sūt aliqui afflicti mescina tem
porali. **psalmus. lxxviii.**

Domine deus. hunc psalmo
punctat cal' am' i hebreo.
Canticū psalmi fñs chore ad vic
toriam sñ mahalat ad responde
dū erudio heman exiit. Ad an
intellectū sciendū. qz de isto homā
et de ethan exiit a quo mscula
tur ps sequens. duo sunt modi

dicendi apud hebreos. unus est qz
fuerunt leuiter cantores. sicut vñ
ptendere hñ p psal. xvi. qui hñc
iunt spm pñie. et ac psalmos
fecerit. et scdm hoc dñe exiit a
loco exiit vnde fuerunt omidi. et
hunc modū dicendi. scatis ann
m. w. m. 4 p. pal. n. vbi de ipis
fit mencō alius modus dicendi
est qz fuerunt de tribu iude descen
dentes ab eo p zaram filiū eius.
qz genuit phares et zaram de etha
mar. et h videtur hñ ptendere pñio
psal. scd. Et scdm hunc modū dic
di. dicitur exiit. i. de tribu zare.
s. quidqz sit de tribu eoz. nō mñti
refert ad pñtis. quatenet ab
omibz hebreis et idmno. qz hñc
iunt spm pñie p que fecerunt
psalmos ab eis msculatos. et sñ
hoc in titulo isto patet actor hms
psalmi. c. heman azimta. Item
sciendū qz hoc dicto hebrayma
halat. est equiuoca. qz agt quod
dam mscm mscul. et chorū. et
mfirmiutem. et in hac tripla
significacōe hic accipit. qz amais
hms psalmi mag' pñie cantabū
tur in mscm msculo noie
mahalat. qz malis. Item qz can
tabatur a choro leuitarū. nō solū
mfirmiutis mscul s. 7 vobz
hñams. Item qz sñ hebreos ps
iste loquitur de afflictōibz pñi
israel ipm debilitantibz et mfr
mitatibz. scd latinos nō loquit
de passione xpi. que sñ mfirmi
mitatē hñane nature assumptam
consecrat s. quod aut in titulo
ponitur ad victoriam designat
conati leuitarū i modo cantadi
hunc psalmū. quod aut pñtis
ibi. fñs chore ad respondendum.

designat q' illi de choro hemani in
apiebant cantu huius psalmi. et
filij choro respondebant. sicut dicit
11. mach. 1. jonatha nichoante.
ceteris autē respondenti bus et c.
Et sic in hoc titulo tangitur actor
psalmi. et modus cantandi qm
fuit ad cantores. et instrumen
ta et conatu in cantu. et materia
psalmi ingruat. ad eundem in
tellectu de factu reduatur titulu
qui coit' ponitur in biblis. s. au
tendu q' h' melet' p mahalat.
quod proccit ex ignorantia pdioma
tis hebrei et sic sunt male scripti
plures latinas sicut p adiunctuā.
h' in finem. et est eadem sententia.
q' finis h' accipitur p ultimus
de potēti quod faciebāt lenite in
cantando hunc psalmu. sic ple
nis sunt expositi s' in titulo ps
qua ita. sicut ad pdictu intellectū
reducatur titulus positus in titula
cone idem nisi q' pro hac dictōne
mahalat. ponit chorū. et sic acci
pit unā agnōnem cantu. et alias
duas omittit. Sicut pda est m.
sa. dicit q' materia huius psalmi
afflictōnes quas populus iuda
sustinuit et maxime in babiloni
captivitate. quas pndit heman
ezraita. et sic fecit hunc psalmu
deū deprecando pro populi libera
tione. In autē psona loquitur in hoc ps.
qm in hoc didicitur. in duas ptes.
in pma dñi adiutoriu iploiat.
in scda ad hoc rō multiplex allega
tur. ibi. Quia repleta est malis.
Cum pmi dicit. Domine. idue ge
neralis gubnacōnis. deus. idue ac
adms. saluas mee. idue mee li
beracōnis de egypto. que h'c ex gra
atidine irrolitur ut liberacō de

captivitate babilonica aius ipetitur.
In die clamaui et nocte. et sic oñdit
orōnis psciemū. et interuio pma
ai subditur. Corā te. In autē in cōspet
tu tuo orō mea. ex quo oñditur fer
uens et deuota q' se ingruis. et
ista tra facunt ordnem exaudibi
lem. Ideo subditur. Inclina aurem
tiam ad pēmi meā. exaudiendo eā
p effectū. Quia repleta. In autē
ad pōitū allegatur rō multiplex.
et pmo ex honore illati supplicij.
fuerit eū iudei de captivitate ba
bilonica horribiliter afflicti. ex qo
deceus erat dñam miam sup h
cōuocari. et hoc allegatur ann
diatur. Quia repleta est malis.
s. pnc corporalis. annua mā. i.
vita me. q. d. nō possum plus su
stinerē. Ideo subditur. Et vita mā
in inferno appropinquat. In helo
hētur. ad cool appropinquat. cool autē
sign' fossam et infernū. et vnoq
mō h'c accipitur. q' p mortē cor
poralem quā psalmista allegat
ppmē. corpus descendit ad fossā.
et aia pro illo tempore ad infernū.
q' aie qñtūq' nate descendēt
ad limbum pāni. Estimatus sū
ai descendenti bz milaci. q. d. ita sū
absortus corporalibz pēnis. sicut
descendentes milaci profundum
absorbentur aquis. falsi sum sicut
homo sine adiutorio. quia tu sub
traxisti a nobis tuū adiutorium
contra babilomos et hīamū adiu
toriu nō hēim. In autē mortuos lib.
q. d. ab istis afflictōnibz nō appz
liberacō nisi p mortē. ex quo simi
destituti adiutorio dño et hīa
no. sicut mulierati in sepulchris. i.
sicut mortui. quorū nō est memor
amplius. q' ato dantur obliuioni

Et ipi de manu tua. i. de manu tue p
tecto me quia ad statum vite pntis. n
pisti hinc. qz no amittatur amplius
ad actum vite pntis. In quod dicitur
Job. xvi. ca. semitam p qua no tra
tar ego ambulo. posuerunt me in lacu
inferiori. Inais firmiter accipitur in sap
tuna pro arce. qm alii sit sub terra.
et tunc dicitur laus inferior. In ap
tuitate babilonia nulla de iudis
fuerunt positi in carceribus. qz se
dechas rer eoz fuit in carceribus
ex quo rdnabiliter colligitur qd aliq
eoz fuerunt positi in carceribus sub ter
ra. et qm ad h dicitur hic. posue
runt me in lacu inferiori in tenebro
sis. qz est defectus luis. Et umbra
mortis. qz hoies no possunt ibi diu
vivere p naturam. Sup me. h
secundo allegatur id ex rigore dim
iudicij. In qd populus iudaicus tunc
fuit punitus. et id deus erat ut ri
gor iustie temperaretur p dulcore
mie. et hoc allegat ps. d. Sup me co
firmatus est finis tuus. i. rigor iu
stie tue. Unis fluctus tuos. i. impe
tus tribulationu. induisti me.
et loquitur de deo ad modum maris
prello. Longe fecisti notos meos.
Ame. vult hic notos ydumeos
quia iudei et ydumei aduobz fribz
descenderunt. i. iacob et esau. p qd
dicitur deus. xvi. Non ab hosti uale
ris ydumeu quia fr tuus est. vii
diant hebrei qd qm ducebantur cap
tivi in babilone. sperabant hic ali
quam consolone ab ydumeis p qd
in tra debebant transire. s. ipi mag
is inuenerunt de iudione et desolo
nem. Ideo subditur. posuerunt
me ab hostione s. auditus sum.
in manu babilonior. Et no egre
diebar. de afflictione et seruitute

eorum. Sati mei languent pre
mopia. afflictio enim mentis et cor
poris. magis app moialis qm ip
tibus alijs. Clamavi ad te dilecte
.i. corde et ore penam affluere. ut ri
gor tue iustie erga nos mitetur
in dulcore mie. Quinque mortui.
hic tercio allegatur id ex deore di
ni obsequi ad quo tra nidee erat
electa a deo et populus iudaicus.
p quod tale lege accepit a deo co
rr. Et ideo deus erat qd iste altus
restitueretur p h qd populus iudaicus
de babilone in iudam reduceretur.
quod hic allegat psalmista. oide
do qd alij modi no sunt ita conuen
tes. d. Nunq mortui facies mirabi
lia. i. suscitando iudeos mortuos
et sepultos in terra iuda ad sancti
du tibi. q. d. no licet enim aliqui fue
runt ibi suscitati. si fuerunt ualde
pauci. quod autem modici est quasi
indis reputatur sed ph. aut me
dici suscitabunt et confitebuntur
tibi. confessione laudis. illi. i. qm
p medicos fuerunt suscitati. q. d.
no qz no se extendit ad hoc ars qd
rum. Nunq narrabit aliquis in
sepulcro unum tuum. q. d. no qz in
sepulcro no est nisi cor maiatu
et putrefacti. Et ueritate tua in
uirtute p dicatione. i. in uirtute dicatione
quippie uirtute p dicatione. q. d. no qz
erutes ibi magis blasphemant de
um. Nunq cognoscent in tenebris.
i. in gentilibz obtenebris ignora
cia et erroribus. mirabilia tua. q.
d. no expediente hoc uerba malicia sa
pie. ij. Erant enim illos malicia
eoz. Et uirtute tuo in terra ad ho
bis no hntati. p quod dicitur obli
uioni data. q. d. no qz ad obsequium
dini sola creatura intellectualis

est apta. Ita autem iuc restituedi di
ni aultu. ad hoc sunt excludere. ut
p hoc oñdatur. erudienda via pda
. s. p reductione populi i mdeam.
et tal' modus loquendi frequent
est myphis. et marie i libro psal
morum qui metatet scriptus est. c.
q' ad plenū intellectu ubi. aliquid
est supplendū. Et ego. hic q' to. al
legatur iō er pte hūam desiderij.
Judei em̄ deuoti qui erant i babilo
ne. feruenti desiderio querebant re
dire iū mdeam. magis p̄ aultū dñi.
q' p̄ natale solū. et h' allegatur. cū
dictur. ego ad te dñe dñe clamaui.
ore suū et corde. et mane oro meā
pueniet te. i. aūquā aliquis opem
i māpam. dirigā ad te ordiē meā.
ut q' dñe repellis orōnē meā. eam
nō exaudiendo. aultis facie tuam
a me. loquitur de deo more hūano
quia homo aulat faciem ab eo quē
nō vult exaudire. Cōm̄ allegat
nētatē exaudiōis dictus paup
lūm ego et iū laboribus a iūcūte
meā. puenit aut̄ populi isrl' iū
telligit p̄ tempore quo fuit iēgip
to. sū illud sē. q. Recordatus sum
tui miserans adolecēciā tuā et m
ritatē de quōlātōis tūc qū sequita
es me iū deserto. c. iū eradi de egip
to. et tūc populus isrl' fuit ualde
paup et afflictus exaltatus autē
i adēptōne sū pmissionis iūgibus
chauiam de bellatis tempore iofue.
et ad hūc plus tempore dō et salū
uis qz tē plus isrl' fuit marie exal
tatus. hūbūans sū et conturbatus.
p nabucod' regē babilonis aīatē et
templū destruentis et populi capū
uantis. Iū me. i. s. me. tūcūte ne
tue et c. i. effectus pūcōis tūc ne

uenire s. me. Quid dñe me sic
aqua tota die. et c. i. sicut aqua tū
git iūstantē ipm̄ aūquaqz. ita pū
mōnes tūc tetigerunt me i aīa et
corpore. Cū m̄ dēdūt me aūl' et h'
faat ad aggrauatōnē. quia qū aliqua
mala pūc eueniunt successue. fa
ali' pūcānt. Elongatū a me aūi
ai et proximi. i. illos qui fuerunt aū
amīa mei et proximi. ita q' nō pōt
am. ab eis hūc consiliū et auxiliū.
et notos meos a mīseria. supple mea
ita q' p eos nō pōtā reuelā. iū tūc
lātōne iō iōm̄ hī. Et notos meos
abstulit. ita q' nō pōtāit auxiliū
ferre m̄. Cū dñi doctores mōs ca
tholicos aug' et iōm̄mū quibz iū
hac pte magis est adherendū. aīatē
na hūm̄ psalmi est passio dñi iū
ihū xpi. qū psalmista pūdit pē
ipm̄ pphac. et cā scriptū iū hī psal
mo loquens iū psona d. s. hūc er
pōnem nō psequor. qz clare ac lūa
de traditū est iūglosa cū psalmū q
hī ubiqz. et sic ad eam pōtā quibz
recurrere. et sū hoc expō quā pōm
est tūc figuratū. qz oīa iū figura
cōtingunt illis. i. cor. i. capitulo.
Mercedias dñi. ps. lxxviii)
Iūnc psalmo pūmitat' tal'
titulus i hebreo et iū tūlātōne iōm̄
Erudicō ethan ezraie. iū quo nōt
actor hūm̄ ps. sūc dñi est plenū ps.
pādentia. dīatur autē iste ps. Erudicō
ethan. qz de qd fuit eruditus p ipm̄
lūm. et ipm̄ scriptū. ad erudicōnē alio
iū. De iūteua nō hūm̄ psalmi. dīatē
concordie doctores hebrei et latīn.
quāt ps loquitur de stabilitate et p
petuitate regni dāuid. que cōpleta ē
iū xpo et nūllo alio. de cuius regno dī
dāū. vñ. cor. aspiciēbām iū vīsiōne

noctis et ecce quasi filius hoīs uenie-
bat et c. et subditur potestas eius
potestas etia que nō aufertur. et
regni eius q uō conūpūtur. cecidit
expositores hebreos et latinos. sed
in hoc est dīa. q uideri expectant hoc
eē cōplendū i messia futuro chato
lia uero dicunt hoc eē cōpleū quide
scendit de seie dō sū carue Ro. i. et
ait. i. ubi eius genealogia describitur
p dauid. et de ppetuitate regni eius. di-
xit angelus ad uingūe luc. i. dabit il-
li dōs deus sedem dauid patris eius.
et regnabit in domo iacob i etnū et
regni ei nō erit finis. **¶** Quid dicit
aut p s iste in duas ptes. qz p salm
ita pmo se erit ad dei laudacōne.
eo explicat hū laudis rōne. ibi.
Quā dicit. Cū p mū dicit. Quis
dū. l. i. n. m deo sit tū una mīa sic
est una voluntas. oī hz multos ef-
fectus ex quibz notatur implūali.
In etnū cātalo. i. in hoc carmine
laudabo. et dicit metinī. qz pūdit
hūc psalmū usqz ad finē mīdi
in etnā deunitatē. et ista laus dīna.
adhuc erit pfectior i pīa. sicut dic-
tū fuit sup psalmo. lxxv. Beati q
habitāt in domo tua domine i scla
sclōz laudabunt te. Annūciabo v
itātē tuā i ore meo. hoc dicit quia
mīa et ueritas mīe semp et cō-
uītāt i opribz dīnis. l. in aliquo
opere plus reluceat iustia. et i alio
plus mīa. sic dān fuit plemū sup
psalmo. lxxv. Quā dicit. Hic cōr
explicat laudis rōne. et pmo ingre-
ssari. eo mag in pīa. ibi. Confite-
bunt. Cū p mū sciendū q iō hū
laudis pīapalē est ppetuacō regni
dō in xpō. que describitur pīapalē
i psalmo ut dictū est. qz ex dīpō

nebat ad xpīū sū quod dicit gñl. m.
Ier pēdagogus nū fuit i xpō. et ideo
dān fuit illi soli populo de quo xpī
erat nascaturus. pū dān fuit ple-
mū in pīo ero. et ideo sana rō de
laudis est dācō legis et vniūqz bñ-
nūm describitur hic in quodā gñ-
ali. pūttatū ai modus qualis p-
cesserunt ex ordinacōne dei. ai dia-
tur. Quā dicit. i. ordinacō. mīa cō-
scribitur in celis. qz effectus dīne
mīe pū rēuclant sās angelis q
sunt exatores opnī dīnōz. qm
hoībz dicit et edificabit in celis.
qz p effectū dīne mīe et i mīa cō-
repatū mīa angelōz. ¶ ¶ ¶
Veritas tua in eis. i. ueritas mīe
tue que h cōmūtatur opus mīe.
Cōr procedit ad duo būficia pōm.
et pmo ad legis dācōne ai dicitur
in psona dei. ¶ ¶ ¶
Legem que frequē i uetn testā-
uatur testamētū. electis in eis. i.
filis israh quos elegi i populi p-
ciliare. Cōr procedit ad būficiū
pīapalē dicens. ¶ ¶ ¶
seruo tuo usqz ietnū pīapalē sē-
uū. i. nō deficiet gēracō de sē-
tuo usqz ad xpī. quod p mīa cō-
p rpi genealogia. qz. i. Et edificā-
to in gēracō et gēracōne sē-
tuam. i. regnū tuū continuabo i ac-
cedentibz gēracōnibz usqz ad xpī.
et ita fūi fūi. nisi reges descen-
dentes add pōssident i pēdimentū
qz ita pūmō fūit et multē alie
in sarpāna fūit sub cōdicōne. sū
ges add descendentes deo obeduēt.
qz qz multū declinauerūt ad pō-
latē. ut p m. l. x. ¶ ¶ ¶
regnū dō
tempore sedē hūc fūit mīa pīapalē.
¶ Confitebunt. Hic cōr expli-

caur duo p'dicta b'iaaa in p'atallan.
et p'mo quantu ad legis d'atone. sc'do
quantu ad regu d' p'atallan. ibi.
Tunc loquais es. Cum p'mu facud
q' lev fuit data populo satis ato post
eritu de egypto. et io fit hic menco de
ico eriti. et aliquibz b'iaais illi p'lo
exhibitis et p'mo de b'iaais an ingt
su terre p'missionis. sc'do post ingressu
ibi. Chabor. Cum p'mu dicitur. co
stebuntur celi mirabilia tua d'ne.
hoc cu' confitebantur fco in descensu
manne de qua scribz sapie. xvi. pa
nem parati de celo p'fati eis et c.
Et veritate tua. de implecone p'mit
tionis fce abrahe et alijs p'ibz q'
bus p'mittit fira chanani q' ven
tate c'fessi sunt filij israel manentes
fira illam. in c'ca c'ca. i. in locodi
no auctu deputato. v' veniebant ho
mines ca et deuoti. qui quis i mi
ribz eq'bitur d'no. iste miles fue
rat illa nubes que precedebat
populu de egypto erimtem. exo. xii.
Et illa miles denipallima que op
uit monte syuai qui d'no dedit ibi
lege exo. xiv. et de illa mibe p'cede
bant liba d'ce que d'no dicit p'lo
exo. xv. In istis aut duabz mibi
bz singularit' appuit d'us d'numa.
Humilis erit d'no in f'is dei. filij
dei dicuntur hic angeli sicut h'et
ioh. i. Si viderent filij dei ut assi
derent cora d'no. est q' t'entus. quis
in f'is dei. i. anglis scis. Erit filis
d'no. p' equalitate. q. d. nullus. qz
f' ale qui me omis est ex'ell'ior.
distat a v'itate dei in iustia. Dens q'
glorificatur in c'ilio sc'or. i. ange
lor quibz c'erta d'na. p'mo reue
labant ut p' eos ad hoies d'ferant
magnus. potestate. et terribilis.

reuerencia et honore. eo mo' quo di
genes. xxviii. qua' terribilis est locu
iste. i. reuerendus et veniabilis e
toas. i. si omis qui in carniatu
eius sunt. i. si omis angelos qui
ei assistunt. Domine deus virtutu.
i. angelor qui sunt creatores di
ne voluntatis. vñ et in d'no ordo me
die ierarchie noiatu virtutes. Qs
similis au. q. d. nullus p' equalita
tem. q' ma angeli et sup'm distant
a d'no in iustia ut d'ni est et alie ar
atut multo foras a d'no subdit. ptes
es d'ne. potestate infinita q' soli d'no ad
petit. Et veritas tua in ciuitate tuo.
veritas intellectus h'iani causatur
a rebus. s' veritas d'ni intellectus
est causa veri. causa aut' retinet in
effectibus suis. p' d'na veritas re
luet in omnibus creaturis. vñ glo
fi illud ps. xi. Defecerunt veritates
et c. sicut ab vna facie resultant
multe similitudines i plumbz q' exat.
sic a veritate d'na resultant multe
veritates. d'ni aut' creature ee i or
antia dei. no qz eis includat. qz
minimis est omi creature mag'
qui ya s'. vniens eius p'napia
et mee conseruans. Tu d'ians po
trasti maris. qz ad eis i p'ertu ma
re sunt dimisi ut p'beret filijs isrl'
t'itulu p'ficiu. motum aut' fluctu
eius tu mitagas. qz tunc aque
f'ce sunt q' minus solidus ex v'p
p'edunitionis. exo. xii. Tu h'ia
ti sicut buluerati f'bu. i. phoue
et eis exatit eos ibi subm'gendo.
In brachio d'itatis tue. q. d. ista f'ia
sunt p' tua potestatem. ul' quod
d'z hic. In b'chio d'itatis tue disphisti
inimicos tuos. p' referri ad victu
itatu quam dedit filijs isrl' de a

malety ero. xvij. Tu sunt celi et c.
q. d. non est mirandū si facta talia q:
tu fecisti omnem arcam celestem et
terrestrem. et id est in obedientia tua.
Aquilone et mare tu arasti. in helo
et translatione id nūm hētur. Aquilo
uem et dextrū tu arasti. et p dextrū
in quod dicit hic ka. la. intelligit
ps austral' appōit aquilonē q: si hō
ūtat facie suā de occidente ad orientem
h' austral' ad partem dextram.
Taboz. hic cōtur describitur bnficia
pōt ingressum terre pmissa ai dicit.
Thabor et hermon et c. thabor est
mons in cā pmissionis in quo fuit
denūciata victoria bñachi de gisara
et de eius c'caai pñd. iij. que victo
ria fā fuit virtute dñi. ut sequit'
ibidem ap. v. de celo dimicant' ē cōt'
eos. et p grā: actōne delbora et ba
nach cantauerūt cantici pñd. v. de
monte w hermon nō creolo aliqd
notabile factū ibi. nisi dicat' illd
quod sup' posui ps. xli. c. q' l'imon
est mons pinguis loco iordanis
v' hñserunt filij israel sicut pede de
quo bñficia dñi laudauerūt pñd. qd'
dicitur. Thabor et hermon in noīe
tuo exultabunt. i. erūt occasio exul
tationis p effectibz tue virtutis ibi.
omnis. firmetur mansio tua. cōt' in
cos mōs. Et exaltetur dextrū tua.
eos debellando. quod fuit impletū
qñ iohue debellavit reges chanaan
or. justitia et iudiciū pñco sedis
tue. sedes aut dñi dicebatur. pñ
atorū ut dñi fuit exo xvj. pñse
des fuit pñata qñ archa testamenti
sup' quam erat pñatorū. hñt
ambilem mansionē. quod pñio fu
it in pñlo. iohue. xvij. eo in templo
saldus. iij. x. vij. ad pñcone m

aut hñs pñcit nūm dñi et iudiciū
um. quibus canuati fuerūt de bel
lati et cicti pñ nequias suas. et
fuit tempore salonis qñ data est pñ
ad omnibus maritū tñd. x. w. qñ
senecordia. erga nos. et veritas. er
ga pñs mōs. quibz pñficti dñe
fiam amancā in corz filijs. pñdent
faciem tuā. expellendo aduersarios de
terra illa. ut archa tua et pñator
nū hñnt quietatē mansionē et
qñ dñe laudes ibi cantabant. pñco
subditur. beatus pñs qñ car in
bulacōne. pñ erant sacerdotes et
leuite ad dñm obsequiū deputati.
de quibus adhuc subditur. Domine
in hñe virtus tua ambulabit.
i. i. hñe natural' idius quod ē qñ
ipñcio dñi hñs. ut dñi fuit sup'
ps. iij. Et in hñe dñe legis. in qñ
hñe sacerdotes et leuite alios pñ
crebant tanq' magis edocti. et in
noīe tuo exultabunt. te deuote lau
dando. tota die. i. singul' diebz ho
ris tñ ad hñ cōpñentibz. qñ oportet
bat eos alū refect et quiescere. et
in uirtute tua exultabunt. qñ ad
sacerdotes leuitia grñs casus du
bi referebantur ut vidēt quid
eēt iudiciū ul' iudiciū. et corz leuiti
cia inuolabit tenebatur. ut hñt
dent. xvij. Qñ glia virtutis eoz
tue. hoc ē virtus eoz et sapia ad
tuā glia ordiat'. Et in bñplacito
tuo exaltabit cornu mñi. i. pñfictas
nū que p cornu deligitur i sapia
ant' causa subditur. Quia dñi est
assipco nū. sua vñtute educendo
nos de egypto et in cā pñfictio
nis inducendo. et cā israel. et pñ
id est. i. dñi israel qñ est cāis sōz
ita qñ israel est hic genetiu casus

sicut vltima. i. blasphemianerit san' isrl'.
 regis mri. ab eductione. n. isrl' de egypto
 usq; ad tempus saul' nullus hnt
 p' potestate regia n' illos nisi deus.
 sicut declarati sunt sup' libro iohne
 et iudici. p' quod ai populus p'nt
 regē. dō dicit ad samuele. i. x. vii. nō
 te facerit s' me ne regem sup' eos.
¶ Tunc loquutus es. Hic cōtr' d'ca
 bit' in spali p'ncipale bñficiū. c. de p'e
 ciuitate regni dō. Cum quod p'salun
 ca p'mo iratatur dñam p'missione.
 so regni dō de iudici. i. vi. Tu isrl' repu
 liti. ¶ Tercio iporat ei' restitucōnem
 ibi. usq; dñe. p'ma ad hinc i'ares.
 quia p'mo iratatur p'missio de regni
 dō p'mocōne. scd' de successor' eius
 cōt'ctōne. ibi. si autem. scd' de re
 gni dauid p'ntuacōne. ibi. ¶ Anterq;
dia. Cum p'mu' dicitur. ¶ Tunc. c.
 illo tempore quo saul' tñq; ier' fuit
 p'so p'latu. ¶ Loquutus es i' visione s'as
 tuis. i. samuele de imunctione dauid
 p'o x. xvi. et ipi nathan de successi
 one regni dō. n. x. vii. ¶ Et dixit p'
su' ad iudiciū. c. meū. ¶ impotente. i.
 in p'o dō qui a iuncture leone et
 vrsu et giganteū. mēdat p'mo x.
 xvi. ¶ et exaltat' electū. i. dauid. ¶ de ple
be mea. i. de bñli' s'ntu. q' tunc pa
 scbat oues actu. p'o x. xvi. Ideo sub
 ditur. ¶ iudiciū dō s'ntu meū. fidele
 et bonū. oleo scd' meo vni' eū. p'mo
 p' samuele. i. x. xvi. scd' s' m'iam
 tū. n. x. vii. ¶ Tercio sup' totū isrl'. n.
 x. vi. ¶ dñus eū mea. i. fortitudo
 mea. ¶ auxiliabit' ei. contra hoies.
 et brachiū meū et c. ¶ repta ē ei'
dem s'ntu ad maiore exp'mōne. nich'
 p'act' s'mais meo. i. saul' ai s'ns
 s'ntu s'ntu. ¶ et s'mis iniquitatis
et c. i. abscalonū s'ns ad herēabz.

qui ualde inq; reuolauit cōtra p'm
 querens eius morte. et cōtadam afa
 ac ipius inimicos eius. i. philistinos q'
 reuolauit cōtra regni eius. n. x. vi.
¶ Et odientes eū. i. s'mis cōtadam. i.
 annouit' et s'mis qui fugiūt a
 facie s'mis dauid. n. x. vi. ¶ Et uirtus
mea. implendo s' p'missū. ¶ Et m'ia. re
 mittendo ei' multiplex p'ccatū. c. ad
 ult'itū ai bethsabee. hominādū v're.
 et a'biām in populi m'ia cōne. ut hē
 scd' x. i. cū dauid pro istis p'is fuit
 p'missus temporalit'. nō tamē etia
 liter. ¶ Et in noie meo exaltabit' cor
meū. i. potestas regia p' quod subd'.
¶ Et ponā in manū meā ei'. q' dauid
 subiecit s' s'mis philistinor' s'miam
 s' mare mediterraneū. ¶ Et i' s'mis
dextra eius. i. in s'mis ubi s'mt plura
 flumina. vii et eufrates et tigris dñe
 a mēso q' est mediu' et pot'hamos flu
 uis. q' est i' medio fluminor' hinc et
 inde amēcū sicut dñi s'mt plenius
 gen. xxiij. ¶ Et hoc s'mt i'pleti quid'
 debellauit s'mis et tributo subiecit
 n. x. vi. ¶ p' inuocabit' me p' meū. c.
 dauid eū s'mt ualde deuotus et fir
 q'pter inuocauit' dñi et saluatorem
 ut p' in li libro p'salmo in pluribus
 loas. ¶ Et ego p'mogitū ponā illum.
 i. honorabile s'mt s'mis p'mogitū
 et honorabilior alijs. ¶ Et s'mis p' regi
bis t're. c. illius temporis. ut p'ie regi
 bus t're qui erant i' s'mis iudex. q's
 dauid s' subiecit. ut hē. n. x. ¶ p' s'mis
seminabo illi m'iam meam. q' saluat'
 et saluat' etia. et s'mis meū
 fidele ipi. i. fidele. ad i'plendo quod s' p'
 missū. de successōne regni et alijs bonis
 et li p' nathan p'pham. n. x. vii. ¶ Et
ponā in s'mis s'mis s'mis. i. i' s'mis
 tribus q'ionibz s'mis s'mis ipius

usq; ad xpm in quo ppetua bitur regnū
eius. Ideo subditur. Et nomū eius
sicut dies celi. **S**i autem. hic
conū psalmista recitat pmissionem
factū ipi dauid de successorū eius
lingua correctōne. que hī. ij. v. vn.
et hic recitatur in psona dei dñtis.
Si autē delinquerint filij eius. i.
reges ab eo descendentes. Regē micā.
et c. quod finī sunt tēpore achaz. ma
nasses et sedechie ut hī. iij. v. si in
māas meas probauerint. quod se
cerunt cor aliqui p̄dolatrā i ducē
do x̄ uis templū dñi. visitabo vir
ga iniquitates eorū et c. q. d. nō ex
terminabo eos totalit̄ utens auctē
tate iudias. s. castigabo eos afflictō
uibz temporalibz zelo p̄ue correctōis.
et hoc maxime factū sunt qm̄ rex sede
chias captus fuit. et in babilonem
ductus. et sic regnū dd̄ in scriptum
fuit. **M**iserere cordiā. hic conū psal
mista recitat pmissionē dei de reḡ
dauid ppetuitate. que hētur. ij. v.
vn. et hic recitat in psona dei dñtis.
Miserere cordiā autē micā nō disp̄gam.
i. totalit̄ auferam. ab eo. i. ab eius
successione. neq; uocabo. i. uocauē
tū irrepabile inferam. in uitate
micā. modus est asserendi. q. d. si
sim uis dñs ita tale noamētū
nō inferā. neq; pphanabo testamē
tū meū. i. pmissū ipi dd̄ factū. et
que procedunt de labijs meis. i.
de labijs nathan pphē in psona
micā loquentis ipi dd̄. ij. v. vn. p̄o
faciam iurā. s. sequet̄ effectus te
pore debito a me dispositus. vñ cū
ditur. Semel iuram̄ in scō meo. i.
in me scō. sicut genē. xvj. dī. p̄ me
in xpm iuram̄ dīc dominus. si dd̄
meuam. hic accipitur si pro non

. i. non meuar ipi dauid. semē eius
metm̄ manebit. q. gñones a dauid
usq; ad xpm pueniunt ut p̄dāi est.
i quo ppetuatū est eius regnū. Ideo
cōdī. et nomū eius sicut sol et c. q. d.
sicut sol et luna durabunt i ppetuū.
ita xpi regnū. et testis in celo fidelis.
q. nō solū est i uider s. x̄ testis corā p̄e
de hīs que sunt in terris. et maxime
de hoc q. sustinuit pro salute hūani
generis. p̄ quod in corpore eius reser
uare sunt acatit̄es ad tēdū nūi dñi
dēde uitas. **T**u uero. hic conū
psalmista declarat regnū dd̄ de iecto
nem. quod maxie conagit p captiui
tatem babiloniam. q. psalmista
p̄mdeus dicit. Tu uero repulisti et
deperisti. i. regnū dauid tēpore sed
echie. distulisti xpm tūi. in quo p̄m
sisti ppetuare dd̄ regnū. a captiuitate.
sedechie usq; ad aduentū xpi finit
maguū tēpore. in quo s̄ p̄es illi
p tali duracōne susp̄nabant et affli
gebantur. scdm̄ quod dicitur. p̄. iij.
lpx que differtur affligit aīam. aī
am testamētū seruam. i. pmissum
factū ipi dd̄ seruo tuo retardasti. et
ideo dicitur hic. distulisti. et nō ad
uulisti. pphanasti. i. pphanari
pmissū. i. in tēpore seruū eius. i. tēp
p̄m qd̄ dī saluam̄ dd̄ eo q. p̄cepit il
lud edificari p salone filiū suū. et
p̄pant m̄x̄tas. et audidit exemplar
edificacōis et uasor p̄ p̄l. xvij. qd̄
sunt pphanati. qm̄ p m̄lōs sunt cō
buti. iij. v. vñ. et vñ dī. pphanasti
in tēpore seruū. q. seruū quod est
in celo nō p̄t pphanari. de m̄uila
onīs lpx eius. i. muros uīn. i. ali
az citatū qd̄ destruxit caldei. p̄m
in firmitatē eis. uīn q. erat foras.
atq; tūq; metropol. formiduem.

quia & post reditū captivitatis de la-
bilione illi qui habitabant ibi erant i-
magines formidinis. ut hī nē pmo.
Dirupuerunt eū omēs cūscuites
viam. quia lamantam et alij qui
erant p̄p̄m. irruentes i p̄p̄m in
donū hominū faciebant. et p̄das
rapiebant. et ideo subditur. factus
est opprobriū uicinis suis. q̄ gloriā
tur de prediis et occasionibz i p̄p̄o il-
luc factis. et ex hoc p̄ sua cōp̄tis
illic. Et altitū de terra et c. altitū
i. fugere fractū. adiutorū gladii ei⁹
i. viros bellatores qui p̄ gladiū debe-
bant defendere populū. et ipi noc-
te de iherl̄m. ut hī m̄. w. ultio. et ideo
subditur. Et nō es auxiliatus ei in
bello. contra caldeos. destruxit eū
ab emundatione. d̄ ei populus em̄t i
terra p̄missionis vteretur aqua la-
uandis ad purificandū hoīes inq̄
natos ex tactu aliorū mortuū.
scilicet alterū rei imonde. s̄m. quod
hētur p̄m. p̄p̄. q̄ ducto p̄p̄o in cap-
tuitatē. cōstituit talē emundatō. et
scdm̄ eius interia collucta. i. ma-
iestate regni abstrusa. amora
dies temporis ei⁹. q̄ tunc multa in-
uenies v̄tūsq̄ serus fuerit occasi
et mortuū. et sic dies vite eorū fue-
runt minorati. p̄fudisti eum cōfu-
sione. q̄ ad terrā longinquā fue-
runt filij isrl̄ ducti captiui cōfusi
vult ualde. Et nequo. hic cō-
sequit p̄p̄m iherl̄m implorat regni
d̄ restitucōne. dicens. v̄tū quo de-
aueris. c. oculos n̄r̄. in fine. i.
ita d̄m. exardescat sicut ignis in
tua. ita q̄ n̄r̄ certinguetur sic
nec ignis h̄is cōbustibile appōit
q̄. d. nō ai p̄re et uiscerū sunt
tibi p̄p̄m. ideo subditur. condem-

que mea c̄sa. i. qm̄ singulis est natura
hūana ad casum. scdm̄ quod dicitur
genes. d̄m̄. sensus eū et cogitacō cor-
dis hūanū prona sunt ad malū ab
adolescentia sua. et ideo semper indiget
tua m̄a. Et hoc cōv̄ndit exulti-
mo fine hoīs dicens. n̄r̄ em̄ nunc
constituti omēs filios hoīm. q̄. d.
nō. q̄ d̄ns et natura n̄r̄ agūt
frustra. d̄ autē aliquid uarie factū
n̄r̄ constitutū. qm̄ nō attingit finem
intenti. sicut medicinalia dicitur frustra
confecti ul' p̄p̄mata qm̄ nō induat
sanitatē. nullus em̄ homo p̄tē p̄
tingere ad ultimum finem vite hūane
que est felicitas aīa nisi ex dei m̄a.
et ideo si hūano generi nō adesset
vane uideretur cōstitutū totū gen⁹
hūanū. sciendū aīq̄ nō frustra sunt
constituti. qui nō p̄tingunt ad h̄nc
finē. q̄ h̄ & addit ad gloriā dei p̄ quā
p̄p̄alit̄ oīa condita. p̄l. vbi. d̄ia
em̄ p̄ semetipm̄ operans est domi-
nus. h̄ cōa cedit ad gloriā electorū
qui ex dei m̄a attingunt finē ulti-
mū. et hanc sūam deducat ap̄o sa-
tis diffuse. ro. w. et. n. thm̄. n. In
magna domo nō solū sunt uasa i
honorem s̄ & i cōtumeliā et c. Q̄s
est homo qui uiuet et c. q̄. d. nul-
lus q̄ cōstitutū est hoībuz semel non
eruet aīam suam de manu iuste
ri. q̄. d. nullus pro tempore isto in
quo omēs descendunt ad infernū.
quācūq̄ n̄r̄. et h̄ durauit usq̄
ad redemptiōis factū p̄ xp̄m ipi d̄
p̄missum. ut p̄ p̄dicta. et ideo i
plorat eius aduentū. d. vbi sunt
n̄r̄ tue antique d̄ie. q̄ ab antiquo
fuit facta p̄missio de xp̄o ipi abra-
he gen. xxi. In semine tuo b̄ndicē-
tur omēs gentes terre. et post ea ipi

dauid. ij. v. vii. p. ipm nathaa ne sup
expositum est. Ideo subditur. sicut uia
ta dō in ueritate tua. i. in te ipso qui
es ipa ueritas. apertior erat opprobri
sermōi moysi. i. opprobriū illan ser
uis tuis. multarū genarū. i. a mul
tis genatibus a tempore captiuitatis
babilonice usq; ad ipm. q; toto illo
tempore q; continue populus expec
tans ipm fuit in opprobrio. h; tem
pore machabeorū fuerit subleuatus
auxilio puulo dāu. et ideo cōcep
to ipso beata uirgo dixit in cantico
suo luce. pmo. Deposuit potentes
de sede et exaltauit humiles. fuit ei
naturalitiana inuulsi. exaltata
p hoc q; fuit in ueritate supposita a
uio assumpta. Quod cōtinui i sinu
meo. i. distinxit et pauerit sustinuit.
q; p; m mēti illatū ab infidelibz.
et loquitur p; p; in psona p; ex
pectantis aduentū ipi. nō potest
istud referri et melius ad ipm an
tholiciū qm in pmutua cō multa
opprobria pauerit p; ipm. s; in qd
dicitur. actiū. v. Ibant gaudentes
a conspectu conatū qm digni hnt
sunt pro noie ihu cōmmeuampa
ti. Ideo subditur. Q; reprobauerūt
cōmmitationem ipi tui. quod s; in
hebreos intelligitur de messia. ex
hoc enī ipis et p; catholica susti
nerunt multa opprobria. quia
p; doctrinā ipi et aplōz in qua re
p; bantur uicta et doctrina scribarū
et philōz. erat quedā mutatio.
In hebreo et tūlacione ioum h;.
Q; reprobauerūt nēq; ipi an.
et tunc est plana lra. quia fca
et uerba ipi que sunt eius vesti
gia. fuerunt a sacerdotibz et legis
p; itis reprobata. et p; eoz seque

lam catholica a sacerdotibz et scribis
et post ea a tyrannis. sustinuerunt
multa opprobria et tormenta. q; q;
talia sustinebant nō solū pauerit.
s; p; gaudent ut dictū est. Ideo sub
ditur in psona eorum. Benedictus
dominus metū. de omibz que fca
aet uobis in prosperis et adūlis.
sedū illud ps. reem. bndictū dūm
in oī tempore. i. adūlitatis et p; p;
tatis. fuit fuit. i. ita stabilitur p;
eius grām. sedū illud heb. vii. b;
mī est grā stabilitate. quod in ad
ūlis et prosperis in ipso stabilit inq;
ueam. psalmus. lxxxv.

Domine refugium et c. Hunc
psalmus pmutatur talis titu
lus in hebreo. et in tūlacione ioum
Qd moysi vni dī. et eiusdem fūe
est titulus qui cōtē ponitur i biblia.
qui talis est. Qd moysi hoīs dī.
dicit autē glosa s; psalmū idm.
quod intulatur a moysi nō fuit
ab actore. s; quia fuit legislator
et testamētū. et p; p; nom. et
in hoc psalmo aliqua tangitur p;
tūcā ad uetus testamētū. et aliq;
ad nouū. Ideo intulatur a mo
se q; uis dauid hunc psalmū fecit.
glō uero ista pcedit s; opidnem
angustiam. qui dicit q; dauid fecit dō
psalmos. s; beatus ioum qm plus
studuit intalibz. et omīs doctores he
brei dicunt q; alii fecerūt psalmos.
ut actores ab ipis ponitur moyses
sicut plenius dicit in pnapio huius
libri. et istud dāu tangit uisum
us sequitur sum. nec id tecta in glo
sa ualeat. quia eadem rōne multi
alii psalmi in quibz ponitur ali
qua p; tūcā ad uetus testamētū
et aliqua ad nouū. intulatur

It
m. p. ioum plus
fuit in ista
translacione
a moysi p. augustinus

amorse. quod est manifeste falsu
 ex pcedentibus et sequentibus. Ideo
 conr dico. put videtur in. q' p'salmi
 iste sit oio moysi ad impetrandum
 bñficia dei populo israhel q' eduxit de
 egipto. ad impetrandum aut bñficia
 de futuro modus optin' est ostendit
 gratitudinē de bñficijs receptis imp
 terito. Et ideo p's iste in duas ptes
 diuiditur. q' p'mo moyses tanquā
 gratus recolat p'terita bñficia. et cō
 p'ces ponit ad alia impetranda. ibi.
Quis nouit. Cūta p'mū p'mo re
 colit bñficia collata hūane nat'e
 generaliter. i. p' uatūre lapse sp'aliē.
 ibi. Ne auitas. p'ma in duas. quia
 p'mo bñficia recolat. scdō cūtozem
 et hoc excludit. ibi. Plurimū mōtes.
 Cūta p'mū sciendū q' duplex bñficia
 nū fuit collata hōi an lapsi. Cū
 ficiū creatōis quoad dei p'maginē
 creatus est scdū aīam capax p'ius
 p' cognitiōem et amorem. scdū bñ
 ficiū est gubernacōis. quia hō mltā
 creaturas alias corporales ordina
 tur ad bñfidiū fructualem. ad
 quam cōsequendā indiget sp'ali gu
 bernacōe et p'uidētia dei de quadi
 at apo' cor. w. Non est cura deo
 de lobis. et hoc duplex bñficia re
 colit moyses. dicens. Domine refu
giū tuū es nobis. i. hūane uatur
 ate de nichilo p'ducte. que p' tuam
 sp'alem directiōem et p'ectōnem di
 rigitur in finē uite beate. a genera
 cōne in generacōne. q' et in statu na
 ture condite et natūre lapse. indi
 get homo p'dicta directiōe ad con
 seruatiōem uite beate. Ponitq'.
 hic conr remouet occasiōem citan
 di. quia dicitur. Domine refugiu
tuū es nobis. posset aliquis arde

q' aliqua factio ul' nouitas eēt in
 deo. quod est flm et enoneū. et ideo
 hoc remouet ostēdens dei etēnitatē
 que includit imutabilitatē. et hoc
 est quod dicitur. Ponitq' montes
fierint et c. i. aliq' mundus reate
 tur. Actō mltim tu es deus. i. etēna
 liter p' hoc q' deus dicitur falsi refu
 giū nobis. non est p' aliquā muta
 bilitatē in deo ul' nouitatem. s' hū
 manitatem scā ad quam sequitur
 relatiōe ita' in ipā. et rōis tū in deo.
 qua sic nōiatur de nouo sine cōtē
 pore. sicut et dicitur homo falsi ul'
 creator. et sic de alijs. Ne auer
tas. hic conr ponit dei bñficia
 eiga hūanam uatūram post lapsū.
 quod est remociō de culpa ad gra
 tiam. quod quidem bñficia deus nō
 destitit p'stare natūre lapse cam re
 uocando aliqū mōtis. alii flagel
 lis. alii bñficijs. et alijs modis se
 cundū ordinē sue sapie infante. p'
 g' hoc bñficia p'ponit. sō enorē hūa
 nū et hoc excludit. ibi. quū mille.
 Cūta p'mū dicit. Ne auitas. i. ne di
 mittas hōiem in hūilitatē. i. hōiem
 p' p'ati deictū a statu sublimi in q'
 dominabatur creaturis ad statum
 miserie in quo p'acatur. et auitas.
Et dixisti cōstitui. et c. q. d. p'sal
 mista ita fecisti dñe. q' dixisti pad
 ribus. Constitui filiū hoīm. p' pe
 nitentiā resurgendo de culpa ad
 gratiā. quod aut fecerit hoc deus
 a p'ncipio. patet quia adā et euā
 statim post cōgressiōem rephēu
 dit. et filiū caym post odiū fratris. d.
 Cur conadit facies tua genū mī.
 Et post eius occasiōem. d. ubi ē
 abel fr' tuus quasi inducēs ad pe
 nitentiā. et itam reuocatiōem

probum qd cotinuant. alii p sep
tim. alii p angelos. alii p ho
mines scos. ut p: mdean su velis
ac nom testamenti. **¶ Qui mille.**
hic remonet qd hoc enorem hui
mam. et pmo p tempus ante
diluvii. sed post ibi. que pro m
chilo. Cuius pmi sciendum. qd
hoies differunt a pdis comiti qd
rantes longam vitam. et hoc
marie contigit an diluvii tem
pore in quo hoies dni vivebant
i. nongentis annis. et octingentis
et alii plus ut p: gen. v. si hoc
remonet dicens. **¶ Qui mille an**
ni ante oculos tuos. i. respectu et
mitatis quia diu cognovimus men
suratur. tanq: dies hesterni q
p:terit. hoc addit quia tempus
p:teritum iam nichil est. et tempus
q:ntuq: longum et intatu cōpa
tum quasi nichil. et custodia in
nocte. istud est de eodem usu. et
accipitur hic custodia pro vigilia.
quia non distinguitur in quatu
or vigiliis in quibus solent mi
tari milites de nocte pro custodia
cēatus. et sic una vigilia i eq
noctio vna q: solent primo
reges ad bella procedere non sit
nisi tres horas. et qd dimittunt
precedente tempore usq: ad solstici
um estivale. et p hoc designatur
diminutio temporis huius vite p
mortē actualem. q. d. Et si autē
naturalis vite hois mille annis
duraret sicut an diluvii tū alii
vivebatur q:ntū tres hore ul' pau
cores distant ad die integra. xx
m: horarū p mortem actualem
ex infirmitate si nesciente. ul' oc
casione sicut vita abel fuit abre

viata et multorum aliorum. **¶ Que**
pro nichilo. hic conr remonet fidu
ciam vite langioris post diluvii
ex qua erronee hoies differunt a
pdis reiti. quia ex tunc vita ho
mū fuit magis magis vna. et q
faciendū qd hic incipit vltus sequens
scdm iōnnū et hebraicam vitatē.
hā tū hebraica et iōnnū. est alia.
quia hebraica sic h: fluctuasti eos
cōpnijs erunt. quia hoies in dilu
vio fuerunt fluctibus aquarū sub
mersi. exceptis octo p:lois. i. noet
filij eius et eorū vrbibus genim.
et post ea vita hois fuit brevata
nitiū qd non videbatur nisi cōpnijs
vna. et eadem est sententia sic ut
que sic habet. pavente te eos. i.
aquis diluvij. cōpniū erunt. i. qd il
lius reputacōis sicut compni.
et ad hoc reducat. hā cois que sic
h: **¶ Que pro nichilo huius.** eorū anni
erunt. i. anni vite hois de cetero
erunt de nio corū que p nichilo
initur. p:eo subditur. **¶ Mane sicut**
herba fuscet et c. p: mane intelli
gitur pncipii vite p uelut fims. et
sicut alii herba floret mane et ve
spere desiccatur. sic eadē fims vite
hūane. eis pno ato succedit. cuius
causa subditur. **¶ Quia defecimus**
in terra. i. in munda q: fracti
p diluvii. vita hūana sic proce
dit ad defan. et quia vndicta illa
pccat ex multiplicacōne pccorū.
Im quod d: gen. vi. Repleta est
terra iniquitate a facie eorū. et ego
disperdam eos cū terra. ideo subdit
posuisti iniquitates nras i cōsp
tu tuo. i. ad puniendū sicut iudei
pmit coram se reum quē mult
punire. **¶ Scdm iōnnū.** i. de causā m

temporum nostrorum. In illuminatione
multis tui. i. in palam coram te. sic
illud quod est in luce. sed illud est.
oadi dñi multo luadiore sicut solem.
vias hominum araspiciunt. quoniam omnes di-
es nri defecerunt et c. repetitum est sine
pote ad maiorem explicatione. anni nri
sicut aranea meditantur. In he-
breo et translatione idem hñ. Qd
supra anos nros. q. sermonem. i.
sicut fimo cito misit et desinit esse.
sic anni nri. et pñet ad centenam
pñetam de unitate vite hñe. litte-
ra aut cois refertur ad unitatem
labois que frequenter contingit in vi-
ta hois. q. sicut aranea multu oai-
patitur ad texendū telam que modico
vento dissipatur. sic hoies multu stu-
dent et meditantur ad consequendū
honores ul' dñas que uelociter amittuntur
et sic dicitur. anni nri. i. ho-
mines in annis nris uiuentes. me-
ditabuntur inutilia. sicut aranea.
multu intendit protecla facienda.
conñr prosequitur magis in pacilla-
ri et deteruminate breuitate vite
hñe. d. dies annor nror i ipsi sep-
tuaginta anni. de coi artu. Si au-
te in potentatibus. i. bi cōplemōna-
tis. octoginta anni. i. natu cōueiē-
ti. et amplius cor. i. tempus ul' p-
cedens. labor et dolor. quia senectus
nō est nisi quidam languor. Qui
si uenit mansuetudo. In hebreo et
translatione idem hñ. Qui tñm
unus ato. q. d. vita pñs nō est nisi
quidam tñtus vñs. et anola-
uimus. de pñti scō sicut annis
de nido. et sic cōtinuat pñenti
lñe de unitate vite nre. In ante
cois pñt reduci ad dñam sentē-
ciam q. amittit diluuiū. q. pñti
telhoim demeruerant delectacōm

generis hñm. simpliat s p mansu-
etudinem dñam saluatus est noe
cū filiis suis et eoz uxoribz. ad cō-
tinnacōnem generis hñm. et qñtū
ad hoc dicitur. qñ si uenit mansu-
etudo. s. iudicio dñi ipm cōtempe-
rans angore. et corripimur. q. ho-
mines sapientes dñam pñmōne
attendentes a lñis insolencijs emē-
dantur. Qñs nomē. postq. pñal
unita reuoluit bñficia dei pñerita.
hic conñr pñcedit ad alia impetrā-
da. s. de legis dñone et tñnaci
constructione. scaldū ibi pñtatur.
Respice dñe. Cūta pñmū pñio cona-
muat se ad pñcedēda. d. Qñs nouit
et c. q. d. ex quo vita hois est ita
breuata. et scia acquiritur p exp-
ienam longi temporis. Qñs no-
uit potestate nre tue. i. qñs intā
breui tempore possit scire excellē-
tiam tue potestatis et uidēda. q. d.
nullus nisi ex tua spāli instructō-
ne. Ideo conñr petit hanc instructō-
nem. d. Debetam tuam. i. potesta-
tem tuam que p debetam insay-
tura designatur. sic notam fac.
nos illustrando. Et eruditos cor-
de. i. fac eruditos corde. insapiencia
ate nobis infusa et data. et hoc
fuit impletū qñ dedit illi populo
legis bñficiū. et ip hoc de illa lege
diat moyses dent. iiii. ca. Hec est
sapia nra et intellectus coram
populis. Conūte dñe. respiciendo
nos oculis tue mie. ul' qñq. i. nñz
ad aliqñd. unde alia tñl lñcō hñ.
Aliqñtūli. q. d. illud qd tibi pla-
cuerit. qñtūq. apud te sit modici.
sufficiet michi et erit tibi magnū.
Et de pñibz esto sē seruostuos.
pñs eoz exaudiendo. magis exan-
dibiles. reuoluit bñficiū in tñlū

et ut sint

manus exhibita. d. Repleti sumus
mane mia tua. quia do^s subui
sit centu egyptioru in mari rubro
pbeus filius israel tñtini p sicam.
et hoc factu fuit in vigilia matu
na. cro. xviij. Et exultauim^{us} et
delectati sum^{us} et c. qz statim man
uistio mutauerunt cantu^m exultaco
nis dicentes cantem^{us} dño gloriose
et c. Letati sum^{us} pro diebus quibus
nos humiliasti. i. humiliati puniti
in dñm et vili seruitute egypti.
oppoita. u. nūq te pōita magis elu
casant. et ideo quia dñm seruimus
pcedens adhuc hēbatur in recentia
memoria. ex hoc agebatur populi
letitia. **R**espice. hic conr petatur
vñficiu de constructōe tabnaculi ad
cultū dñi. ad cui^{us} destructōe te
mores populi obtulerūt donaria.
et iuniores operati sunt faciendo
corpus tabnaculi et uasa ad ui
steriū nec cessaria. c. bezeleel fili^{us}
un et plures alij. et hoc est quod
petit moyses. dñs. Respice dñe
in senios tuos. i. seniores nūspnā
do eis voluntatem offendi dona
ria ad opus tabnaculi et uasoz
ad tñm cultū. Dirige filios eorum.
dñs eis ad hoc sapienciā et in
tellectū. et li fecit ut h^z. cro. xxiij.
d. ecce uocam bezeleel in uoie fili
um un. et implem eū spū dei sapia
et intelligenciā et c. et xxiij. fe
cit ergo bezeleel et oohab et omis
vñ sapientes quibus dedit dñs
sapiam et c. Et sic splendor domi
ni dei nūq cō nos. i. dñs in tab
naculo dñs responsa. sicut factū
est cōstructo tabnaculo ubi dabi
tur diuina responsa de ppiatorio.
scdm quod dicitur. cro. xxiij. inde p
apiam et loquar ad te sup ppiam

torum. et opera manuum mearum
dirige et c. Itud his petatur. scilicet
pro constructōe tabnaculi. et se
mel pro sacrificijs ibide p manus
sacerdotu offerendis. expōitores mī
coit^{us} exponit hunc psalmū de xpō
ab illo loco. De terra tua et c. qui
sacra scriptura dicitur pās de terra.
c. hanc expōnem nō prosequor. tñ
quia in uideatur magis mīstra q
lialis. tñ quia expōitō ista ualde po
nitur pōitū. in glosa. **Laborali**
aut potest expōi psalmus iste ut sit
oio aut^{us}. qui ut oio sua sit oracō
erandibz. pmo recolat dñm ubi
ficia hūana bñficia hūno generi
stata. et sic ulterius petit dñm
sapientiā illustrari inter^{us} mīne
te. et operibus suis cōm dñm di
uina parte. **psalmus. lxxv.**
Qui hīat. hunc psalmū p
mittitur talis titulus conr
in biblis. Ians cantia xpi dauid.
Et iste titulus fuit appōitus ab
aliquo doctore pro sua voluntate.
quiam hebreos et mīstracōne i
nūm nullus oio pōitū. titulus.
p quod dicunt hebrei q iste ps
factus fuit a moyse sicut et p
dens. et sūt sequentes usq ad c
asimū psalmū qui incipit. mi
sericordiam et iudiciū. qz in mul
lo istoz in pncipio eius sit mencō
de dauid. ul quoz alio doctore. et
ideo refertur ad moysen tanq
actorem. sicut et ps imediate p
cedens. et sunt. vi. ps. correspondē
tes qñti ad nūm. vi. bñdōmōnis
quibus moyses bñdixit filiis is
rael deus. xxiij. et sicut moyses
psalmo pcedenti petat bñficia dei
pro populo ~~erāt~~ exēti de egypto.
ita in hoc psalmo denūciat mīl

impler dei beneficii si populi. et secundo
hoc dicitur. dunditur mites ptes.
quia primo deminat eis ad eē dūm
pcedit. secundo iūmior delecto
nē ibi. Cadent alacrit. et fūo popu
li exaltacōne. ibi. Qm̄ in me spera
uit. Cūta pmi dicit. Qui habit i
aditōne altissimi. i. cōfident q̄rat
de eius aditōne cūm modi erat
populus israel in exili de egipto q̄
tū ad bonos et denotos illius popu
li. In protectōne dei. celi cōmorabi
tur. ita cū temp fuerint a deo pter
n usq; ad ingressum sē promissio
nis. ut p; ex deauru libri exodi et
nūm. l. fregit ter mali fuerint pu
m̄ et mortui in deserto. dicit do
minus. c. populus denotus recogno
scens dei beneficia. Suscceptor meus
es tu. q; p̄sone p̄lin psequente
deus suscepit eū in sua p̄tectōne
exo. viii. sperabo in eum. de futu
ris bonis ab eo consequendis.
Qui p̄ liberavit me de laqueo
venarū. i. egiptoz me psequen
tū tanq; illaqatū. unde dicit p̄s
coacti sunt in terra cōclusit eos
desertū. q. d. nō possunt effugere
manus m̄as exo. viii. Et aucto
alperō. quia p̄s dicitur se eos ca
per et m̄ficere. Cōn̄ psalmi
sta dūgit ubi ad populi in dō
penculo positi dicens. Scapulis
suis obūbrabit tibi. vñ exo. viii.
dicitur. tollens q; se angelus domini
qui p̄cedebat castra israel. abijt post
eos. et sequitur post ea. et erat nu
bes tenebrosa et illūans noctem
ita ut ad se inuicem toto noctis
tempore acciderē nō uiderent. uel
pōt istud referri ad colūpnā ignis
et nubis. que dīno p̄cepto ad diē

contemplantur populo isrl' audire sol
p modū obumbrantis. et de nocte oñ
debat eis viam ut sic deus eēt cor
ductor vāq; tempore. ut h; exo. viii.
Caute arā dabit tē. i. proteget v̄as
eius. quia p̄m̄it moysi se eē ducto
rem populi. Ideo subditur. Nō time
bis atimōre nocturno. i. a latroni
bus et p̄dombus qui de nocte solent
inuadere. A sagitta volante in die. i.
ab inuadentibus de die aī sagittis.
quod sunt impletū qm̄ amalechite
venerunt ad pugnandū cōtra isrl'
in deserto. exo. xvij. Qui sagittarū
erant sicut et esau a quo descenderūt.
gen. xxvi. q; aut esau fuit sagitta
rius p; gen. xxvii. ubi dicit ei isrl'.
sime arma tua pharetram et ar
dum. moysi aut orante fugati fue
runt amalechite. exo. xvii. A nego
cio pambulante in tenebris. ab in
cursu et demonio meridiano. in he
bree hētur. A dēber ambulante in te
nebris et quietē nascante in merēdie.
et dicit ia. ca. q; dēber et quietē s̄
noīa demonū. et p̄m̄ita est pote p̄m̄ita
stas magis nocendi in tenebris. so
nō magis in merēdie. sine declarā
die. et videtur dān eius satis p̄ba
bile. quia sicut erant deputati auge
li cū ad protectōne populi israel ut
dān est supra. et apparebit m̄sa. ita
a deo p̄m̄ita sunt. Aliq; angeli ma
li ad temptandū populi. et illi q'
in p̄lo erant sancti et boni. accepti
cōmibus istoz dīntus fuerunt p̄ter
ti. et qm̄ ad istos loquitur hic psal
mista. mali aut in illo populo fue
runt p̄les in p̄m̄i deicta p̄ demo
nū tēptacōnes. ut p; in fabuacōne
vituli exo. xxxij. Et in cor alijs ma
lis. ut p; libro m̄ior n̄pluribus

loas. Cadent. Sic conr demitnat
populo ad insanoz subiectone dices.
Cadent a latere tuo mille et c. h sunt
impleti qui seon rer amoruorum.
et og rer basan. et balach filius se
phor. uenerunt ad pugnandu contra
populum israel et fuerunt debella
ti magis diua uirtute qua huana.
ad te aut no appropinquabit. c. gla
dms addisanoz ad abi nocendu.
hoc sunt impleti nri. rrrr. ubi di.
q' debellatis madianitis. pmaxes
civitas israel tubum et centurio
nes dirunt ad moysen. uos sui
tu recensamus nruu pugtoz q's
hnmus sub manu tua. et nec vnu
quide defuit. p quod recognoscentes
hoc ee dmitus fmi. obtulerunt dno
q'q' aui potuerunt inuenire ut
preda. ut ibide hctur. et ideo sub
ditur. Impti odis tuis cōsiderab.
talem ptectionem diua si te tanq
gratus. Et retribucone pccorum
videbis. i. deiectionem adisanoz
pro pccis suis. et ex ista considera
cone tanq' gratus dno dicens qd
sequitur. Qui tu es dñe spes mea.
Quia in te confido no in uirtute mea
Altissimu posuisti refugiu tuu. i.
pbmisti te nobis tanq' refugiu al
tissimu ad quod no pot accedere
malum. Conr psalmista comi
tat libum ad pphn dicens. No ac
cedet ad te malu. i. q'dni pones in deo
spem tua sicut in refugiu. Ro ac
cedet ad te malu. c. mortalis cul
pe. et flagellu. c. temporalis pene.
Non appropinquabit tabnaculo tuo.
ans cam subdit. Qui angelis tui
is mandauit de te et c. quod pz
ex hoc q' angelus procedebat ca
stra israel in colupna nubis et igs
cro. viii. In manibus portabunt

te. i. tuo misterio dirigent te in via.
ne forte offendas ad lapidem ped
tuu. ambulando p loca liuosa. et
asupta. et hoc est quod dicitur
dent. viii. Adduxit te dominus per
desertu. el. annis vestimentu tuu
quo opiebaris no defecit et pes tu
us non est attritus. et istud fuit
uerificatu in bonis. i. mali alii
fuerunt laborare afflicti sicut ibi
dem sunt expositi. hanc autem scrip
turam. qui angelis suis et c. alle
gat dñabolus dñm de xpo q's. m.
c. em quod dicit idem. Itē sal
so allegant. sup aspidem et basi
liscu ambulabis. et c. quia do
eduxit eos p desertu ubi erant
usualia ueniosa et ferocia. et
tu no nocuerunt populo pman
in bono. secundu quod dicitur dent.
viij. Do ductor tuis fuit i colum
dine magna atq' terribili. in qua
erat serpens flatu ad uentus. et
scorpio. ac discus. et ponit hic
singulari pro plali. serpens. i. ser
pentes et sic de alijs. sicut dñs cro.
viij. venite misca gressu tua. et
fui hoc dicitur hic. sup aspidem
et basiscu ambulabis. i. inter
talia alia ambulabis scire q
fuerunt in deserto sicut et pda q
sunt expta. no em fuerunt expt
sa oia genera animalu ueniosoz
et ferozu que erant in illo deserto.
sz sufficiat aliqua expmre. dent.
viij. p que alia intelliguntur. Qui
in me sperauit. hic ultio dem
natu populi exaltaco que marie
fuit qui manerunt fiam pmissio
nis. q' obtinuerunt tempore iohne
ai gla et triumpho. et p hoc signifi
catur ingressus terre vinecu a
ptus p xpm. et hoc est quod dicit

psalmista loquens in persona dei. **Q**uoniam
manu in me sperant. populus is
rael. **liberabo eum.** de impedimentis
occurentibus. protegam eum. a gla
dijs aduersariorum. **Qui cognovit no
men meum.** sicut quod dicitur supra
psalmo. lxxv. Notus in iudeis deus
in israel magni nomen eius. **Clamant**
ad iue orando deuote. Et e
go exaudiam eum. dando ei effectum
petitionis sue. ut ipse sine tribulatione
ne. ad exaltationem sue pacis. eripiam
eum. competens tempore et glori
ficabo eum. per adeptorem sicut promit
toms gloriose et perfectus per adeptorem
nem sicut vniuersum per illam significationem.
primum enim non desit a merito. Si ma
gis excedit. bonum autem temporale
numus est bono virtutis. et ideo qui
aliquis pro opere virtutis promittitur
aliquod temporale bonum. **Epistola et**
per illud intelligitur bonum spirituale et
eternum quod est principale primum. si
autem declaratum fuit plenus gen. xv.
et hanc sequens hunc versum concordat
ad dicitur. **Longitudine dierum reple**
te eum. quia vita beata non habet
terminum. **Et ostendam illi salutare me**
um. i. incipiam in quo consistit salus
eterna in visione dei apta. **Majora**
liter per istam potest exponi de quolibet fi
deli sperante in domino per formata an
nitatem que est ex gratia et meritis pro
ueniens coram quo cum dei adiuto
no cadit creatus demoni delectatur
et sic finaliter exaltatur in celestibus
coronatus. **psalmus. lxxxv.**

Qui est confiteri. Hunc psal
mo promittitur talis titulus
in hebreo et translatione idem et in
translatione co. per sancta in die sab
bati. et sicut hebreos moyses fecit

psalmi istum decantandum in die sabbi
que celebris est apud hebreos in me
moria virtutis creatoris. secundum quod
habetur gen. ij. Et vidit deus dies
septem et sanctificavit illum et c. Et di
citur per istam mater per. quia primo psal
mista induit pro virtute creatoris
ad gratiam actum. sed ostendit ingratorum
punitorem. ibi. **vir insipiens.** et
gratorum puniorem. ibi. **et exalta**
bitur. Cuius primum dicitur. bonum est
confiteri in domino. i. confessione lau
dis dñe. et quia talis confessio non so
lum fietur simpliciter alio. sed alii cum
tu sollem. et potest in die sabbi.
Deo subditur. et psallere noi tuo
altissime. i. ad gloriam nominis tui.
ad quam debet talis laus ordinari.
non ad temporale humani principaliter
hinc ministri dei sedano possunt mone
re virtutem suam et vestiri scilicet de
tem statu. **ad annuntiandum mane.**
i. tempore prosperitatis. in iustitiam tuam.
quia quicquid prosperum habemus. prouenit
ex dei misericordia. et veritate tua. i. iustitia
nam per noctem. i. tempore tribulationis.
quia quicquid asperum nobis con
tingit ex veritate dñe iusticie proce
dit. nisi potest hic referri ad sollempnitatem
tem diei sabbi. in qua sacerdotes et
leuite non solum canebant divinas lau
des de die. sed et de nocte per aliquem eius
per. et quia non solum canebant laudes
diuinas verbis hominis. sed et multi
as instrumentis. **Deo subditur. in de**
cordis psalterio. i. decem cordarum.
ai cantico. quod fiebat voce humana.
inathana. quia variis instrumentis v
tebantur in cantibus diuinis. et id
motum huius cantus tangitur audi.
quia delectati in domino in iustitia tua.
quia creatura a deo producte sunt causa

delectationis et exultationis hominis. cum quod
creatur corporales sunt sunt mens ob
sequium. aliqua per gradus creaturam
a minus hominis elevatur ad deum cognos
cendum et amandum. Vnde patet quod homo id
nes creaturam non potest perfecte attingere.
Sed quod dicitur ecclesiastes. i. m. cuncte res
difficiles nec est qui possit eas explere
in sermone. Ideo subditur. Admirabile
Quia magnificata sunt opera tua domine.
et ex hoc apparet magnitudo domine potest
ae. minus potest fieri sunt cogitationes
tue. quia divina secreta non possunt at
tingi ab aliqua creatura virtute propria
et non solum potest sunt in deo. Sed per
ut sunt ineffabiles mirabilibus.
nullus unquam per rationem investigare po
tuit inprehensibilis qualitate magnetis
quia ferri attrahit. et ideo dicitur quod
hoc habet a tota quod. quod ipse illa sequi
tur. Quem magnetis. Sed quod sit illa
ignoratur. et idem est de virtutibus
altissimi regis occultis. et considera
re talia de inducere in animam ho
minis in admirationem et laudem co
ditoris. **¶** Vir insipiens. Hic con
fessio ingratum promissionem. et po
tangit eorum via dicens. Vir in
piens non cognoscet. dicitur autem
insipiens ille qui non sapit beneficia
sue creationis. et ita merito tanquam
ingratus repellitur a beneficio domine
illuminationis. et ideo subditur. et
multus non intelliget hoc. i. intra se
non legat divina beneficia meditando ex
quo meretur a deo premiis. per quod
subditur. Cum exorta fuerint patres
sicut feni. quod alio autem et
deficiat. et appuerunt modico te
pore florentes temporali prosperitate.
Omnes qui operantur iniquitate. quos
deus permittit prosperari temporaliter.

propter aliquod modicum boni propter
quod non meretur etiam incedit et tunc
temporaliter. ideo subditur. ut intereat
in seculum. i. eterniter per suas iniqui
tates. quod procedit ex alto dei consilio
non. Ideo subditur. Tu autem altissimi
in eternum domine. et per consilium potius prout
et qui et quod diu placuerit tibi iniquos
punire. Ideo subditur. Qui ecce sum
a tui domine etc. et per sua expositio.
¶ Et exultabit. Hic confectio de
bitur gratiam promissionem. et primo quod
ad temporale diuini. sed quod ad diuini
obsequium. ibi. plantati. Cum primi
dicitur. Et exultabit sicut vinu
mis commi mei. quod fuit ipse
pore iohannis quod. xv. et unus reges
erunt a populo israel debellari. ut hi
iohannis. xv. etc. Et senectus mea in
veteri. In hebreo habetur. et limas mea
in oleo immolo. i. hincant. et hoc fuit
nuptiarum tempore deo qui fuit limas
i. vinctus in regem oleo immolo. i. hinc
dant. quod tunc fuit in vinctus. primo per
samuel. i. R. xvi. sed si tibi munda
m. R. ii. facio si tibi illi. ii. R. v.
Et ad eandem animam reducat. i. a
iominis que talis est. et senectus mea
in oleo vberum. et vocatur tempus deo
senectus. respectu temporis sub iohanne
quia multi animi fuerunt in fine.
ad eandem etiam reducat. i. a
et senectus mea in munda ubi. quia
david suscepit vinctum regnum
deus non solum pro persona sua. sed
pro filiis ab eo descendentibus. ut hi
sadd. R. vii. Et hoc precessit ex ma
gna dei misericordia. que per oleum designat
in scriptura. Et deperit oculus meus
in imos meos. quod deo confidens
de dei adiutorio in multum proficiat.
et aliorum adversariorum suorum reputa

Indumentū uero diuinitatis est hūa-
nitas xpi. sedm quod dicit apoc.
plm. ij. In similitudinem hominis factus
et hūa inuentus ut homo. et hoc
indumentū aū resurrectionem fuit
passibile et mortale et deturpatū
in passione. sedm quod dicitur isa.
liij. Non est ei spēs neq; decor. Et in
resurrectione fuit glorioſū et sic
decoratum. Indutus est fortitudi-
nem qz istud indumentū factū ē
in mortale et in passibile. Et p-
cūpuit se. Quia tanquā fortis p-
cūctus in inferno detentos potuit
educere. et ad celestia deduxit. sm
quod dicitur sup psalmo lviij.
Ascendens in altū captiuam duxit
captiuitatem et ē. Et eū firmavit
orbem terre. i. stabilem fecit qz
sit de mcho virtute sue deitatis. q.
d. nō est mirū si fecit predā. cū
sit tante virtutis. Parata sedes tu
a ex tunc. quia a creatione celi em-
piti. parata est sedes hois xpi ibi
dem sūt angelos. ascēd tu es. sedm
quod dicitur heb. viij. Jūs xpi
heri et hodie ipē et in scā sedē.
Elevauerunt. hic cōtr deſcri-
bitur regnū xpi ipugnatō. quod
p-imo fuit ipugnatū p pncipes sa-
cerdotū. volentes impugne xpi re-
surrectionē et ascensionē et regnū
xpi p- dicationē. ut hī act. iij. Et
in pluribus alijs locis. post ea p
imperatores rōnos et alios thia-
nos. qui vq; terrarū voluerūt
extirpare populū xpianū. ut sic
de xpi regno nō eēt mētiō inter-
ia. et hoc est quod dicitur. Elev-
auerunt flūia. i. potentes hī
mūdi qui p flūia deliquāt ut
magis patebit infra. Elevaue-

runr flūia uerū suā. quod fuit in-
pleamū qū ipatores romani et alij
tyranni uoce puplia inapiebant ē
anos vq; eternuū. Elevauerunt
flūia fluctus suos. i. p-secutiones su-
as attiores contra xpianos. p tale
pabolā loquitur isa. viij. Adducet
dūs sī eos aquas flūis fortes et ul-
tas regem assyriorū et ē. Qua-
biles. hic cōtr deſcribitur regnū
cōfirmatō. que fca est per dno sp-
ciali. p-ūū est quia int p-secutōes
attualitās thianorū. maxime
armit nūis thianorū. ut p ex gēis
apostolorū et martirū. et avitas
temporū. et hoc est quod dicitur.
Quabiles elevatōes maris. i.
secutiones potētiatis scāus cōf
catholica. Quabiles in altis diis.
qui fecit eam marie arſere in
secutionibz. sm fuit multitudo et
magnitudo miraculorū. in testmō
nū ueritas p- dicate p apostolos alios
qz xpi discipulos. sedm quod dicit
ap' ultimo. Illi aut p-ferri p- dican-
terunt vq; dno coopante et sermo
nem cōfirmante sequentibz signis.
i. miraculis soladina virtute fac-
tis. et ideo erant testimonia cō-
uentionis cū deus nō possit ēē te-
stis filitatis. et hoc est quod dicit.
Testimonia tua. p opa soli dīna
virtuti possibilia. credibilia fca
sunt miris. i. magis quā p-ima
pncipia scāriū acquirantū. qz
illa acquirantur ex experientia sen-
sū qui pot falli et deludi. ut fir-
quent reperit est. Et ueritas dīna
non potest fallere nec falli. domi-
niā decet scāitudo dīe i longitudi-
ne dīe. qz domus dei que est cō-
cēta militans pmanebit i scāitate

adri usq; ad finem mundi. et in eam
triumphante nō recipitur aliquid
nisi sanctū. scādum quod dicitur
apoc. xxi. ca. Non intrabit in eā
aliquid cōmūnatū et dīnabit
in eā. **psalmus. lxxviii.**

Deus ultōmī. Hunc psalmo
pmitatū talis titulus in tūl
latōne cōi. **psalmus dō qm̄ sabbi.**
si videtur. Appositus ab aliquo expo
sitore. quia in hebrō et in tūl latōne
iōmī nullus pēnis ē titulus.
nec est hā hūi psalmi aliquid ap
paret vñ debeat appropriari ad de
cantandū in quarta die sabbi. i. qm̄
ta die a sabbi que est tūa dies ara
cōis mudi. in qua dīnata fūit
elementa ut hē gen. i. Item scōd
hebreos dō nō fecit hunc psalmū
s; moyses. ut sup̄dā est. **De**
materia vñ hūi psalmi dīcunt
aliqui hebrei. q; loquūtur de cap
tīuitate ita in qua sūnt modo
p dīuīas ptes orbis dīsp̄. in su
tīnēt op̄bna multa et afflic
tōnes maxīe a p̄pīans. a quib;
expectant liberari p regē messīā
lēntinū. et ideo dīcunt q; moyses
hoc pūdens in fecit hunc
psalmū in p̄pellens dīnam vñ
dictam. ad ppli israhel liberandū.
s; hoc fīdamentū est. eroneum.
quia aduentus xpi iam fūit
in p̄tentū ut frequē dictū est.
et ideo qm̄ in videtur saluo me
hōi iudicō. dicendū est q; in hoc
psalmo moyses intendit reuo
care populū israhel ad quodā erro
re p̄stāfero aurrente tempore suo.
Erit quod sacudū q; cō dīnam
pūdenā aliqui errauerunt. di
centes. q; ita inferiora corrupta

bilis p̄ eorum variabilitate nō cō
iacent dīnne pūdenae. et maxīe
actus hūi. quia non videbant qua
liter infallibilitas dīne pūdenae
scet cū libtate arbitrii in quoz p
sona dicitur job. xxi. Nubes latī
buli eius. cō cardines celi pām
bulant nec mīa considerat. et iste
error est ualde p̄uoculus. ex hoc
enī sequitur q; hoīes sine fīeno
amant ad vicia. pro bonis ul' ma
lis suis actibus non expectantes
penas aliquas ul' p̄mīa. p̄ quod
ana fūit sās hoībz pro vñbz
hūic errorem extirpare. q; autē
iste error aurentē tempore iob
patet. quia allegatur libro iob
capitulo p̄dicto quasi aurentē illo
tp̄e et p cōis tempore moysi q;
fuit ei cōtēpauens. quia elyubū
zites qui fuit vñs de quatuor
amicis iob cōtra eū disputan
tibus. cecidit cōm op̄ionē dī fū
iste lalām. de quo certū est q; fuit
cōtemporaneus moysi. ut p; mī
xxi. ex quo sequitur q; moyses
et iob fuerunt cōtemporanei. et
p cōis error p̄dictus aurentē tem
pore moysi. et aliqui de populo
israhel erant hoc errore infecti quia
erant ad mala p̄mī. ut p; ex lib;
moysi. p̄ quod moyses videtur
fecisse hunc psalmū. ad reuocandū
eos ab errore p̄dicto. quod facit
ōndendo p̄uocōnem maloz mā
feste factam a deo. quod uerū nō
esset. nisi eū pūdenū ad ista in
feriora et ad actus hīlanos se ex
tenderet. Et scdū hoc p̄s iste i
duas ptes dīuiditur. quia p̄mo
ōnditur. p̄positū in p̄uocōne egyp
cōz q; filij israhel viderant. scdō

no. m. dīnna
p̄mīa se exēdat
ad actū hūm. mōs

no q; moyses
fuit cōtēpauens
moysi. 2. l. a
la. m. 2. c.

in p[ro]m[er]one iudeo[rum] q[ui] ip[s]i egypti fue-
rant. ibi. Quis confinget mecu[m]. p[ri]ma
ma iudias quia p[re]dictus error in
egyptis fuisse p[ri]mo o[m]ditur. c[on]tra a
filijs israel excluditur. ibi. intelligi-
te insipientes in populo. et t[er]cio ex
dictis quoddam correlatiu[m] conditum.
ibi. beatus homo. Circa p[ri]m[u]m dicit
moyses. Deus ultionu[m]. i. p[ri]m[u]m
m[u]ltu[m] iuste p[ro]cedenti. do. quia est
iudex o[mn]iu[m] o[mn]ib[us]. Deus ultionu[m]
libere agit. quia non est subditus
aliam legi. et id[circa] p[ot]est p[ar]te ap[er]ta
quod s[ic] placet a[n]i[m]a[m] d[omi]ni. u[er]o
facit in hoc in iusticiam. et ideo s[ic]
p[ri]m[u]m u[er]u[m] u[er]u[m] de p[ro]p[ri]o
est. p[er] quod subditur de p[ro]p[ri]o. exal-
tare. o[m]n[em] tuam p[ro]p[ri]am. q[ui]
iudicas a[n]i[m]a[m]. inferendo p[ro]p[ri]is
penam. reddere iusticiam sup[er]bis.
i. egyptijs uolentibus obedire tuis
mandatis de d[omi]n[i]one populi ut
p[er] in exodo ab. ca. u[er]o ad. xij. in
c[on]sue et facit q[ui] moyses in hoc
loco loquitur p[ro] tempore i[n] quo fi-
lii israel in egypto detinebantur.
per quem modum p[ro]p[ri]e frequen[ter] de p[ro]
teritis loquitur. Deo subditur. usq[ue]
p[ro]p[ri]e d[omi]ni. i. egypti i[d]olatric[ae] d[omi]ni.
usq[ue] p[ro]p[ri]e gloriabuntur. detinen-
tes populu[m] d[omi]ni iustitiae b[e]n[e]ficia. effa-
buntur et loquentur iniquitatem.
sicut p[ro]p[ri]o exo. v. Dicit inquit. quis
est d[omi]n[u]s ut audia[m] uocem eius et dimit-
tam[us] israel. uelut d[omi]n[u]m et israel non
dimittam. populu[m] tuu[m] d[omi]ne humili-
auerunt. in op[er]ibus d[omi]ni luctu[m] et
luctu[m] exo. i. Et filios israel qui s[un]t
h[er]editas tua s[e]c[un]d[u]m illud h[er]editas
mea israel. exauerunt. in a[n]i[m]a
vitam eor[um] ad amaritudinem p[ro]p[ri]e
runt. exo. i. Didicim[us] et adueniam[us]
infectum et c. i. p[ro]p[ri]is quibus

debent conparati n[on] p[er]p[et]uerunt q[uo]d
p[er] et hoc q[uo]d p[ro]p[ri]os statim uatos in
flumen p[ro]p[ri]a p[re]cep[er]unt. et sic mul-
tam crudelitatem egerunt contra popu-
lu[m] israel horruerunt. et causa huius
subdit. Et dixerunt. corde tenendo
et ore p[ro]f[er]endo. Non uidebit d[omi]n[u]s
et c. quia tenebat q[uo]d d[omi]na p[ro]p[ri]a
se non extendit ad ista inferiora ut
p[re]dictu[m] est. et sic sine freno amoris de-
fuerant horribilia. Intelligite.
hic co[n]sue hunc errorem excludit a
populo israel qui d[omi]ni uoluntas fue-
rat ad egyptos. et sic p[ro]p[ri]os t[er]m[in]at
eorum erroribus et uicijs. q[uo]d p[er] et li-
q[uo]d post uocem d[omi]ni eis loquentis
in monte synai. exo. xv. et ito decli-
nerunt ad i[d]olatricam p[ro]p[ri]am
nem et o[mn]em uicium exo. xxxij. et
ideo errorem talium arguit moyses.
d. Intelligite insipientes in populo.
i. uos de populo israel qui estis in
terfeti errore egypto. intelligite
efficaciam d[omi]ni p[ro]p[ri]a ad o[mn]ia
se extendentis. Et multa alia capi-
te. i. et quo estis separati ab egyptis.
ueritatem et d[omi]nam p[ro]p[ri]am
cognoscite. sapia eni[m] est cognoscere
de d[omi]nis. Qui plantauit amara
audiet et c. q[uo]d. hoc est absurdu[m]
q[uo]d ho[m]ines corruptibiles cognoscant
ista inferiora et d[omi]n[u]s ignoret. q[uo]d
quidquid p[ro]p[ri]a est inferioribus
totu[m] p[ro]p[ri]a emine[n]s in p[ri]ma
causa. p[er] quod dicit p[ro]p[ri]a p[ri]mo de
aia. arguens contra egyptod[omi]n[u]m.
Dicit eni[m] ad iudicem q[uo]d d[omi]n[u]s alia
ignoret que inferiores cognoscant
c. item. q[uo]d dicebat simile simili
cogita. Ita aut[em] inferiora dicebat
et corrupta et amara et luctu[m].
in superiorib[us] his n[on] h[ab]et locu[m] nec p[ro]p[ri]a
cognoscit luctu[m]. Qui corripit gentes.

.i. qui egiptios gentiles corripuit no
 bis videlicet terribiliter puniendo.
Non arguet. Similiter opem mea ma
la. q. d. imo. qui docet hominem sciam
 .i. deus a quo est omnis scia. q. d. nō quō
 ignorabit illud quod homo scit. Do
minu' scit cogitationes hominū. q. d. f.
 cogitationes int' mentem latentes
 ipse cognoscat usque ad minima. quā na
 ue sunt. .i. ad malū prone. scilicet
 quod dicitur gē. viii. Deus et cogita
to cordis huius in malū pna sunt.
Beatus homo. Hic quoddā cor
 larii concluditur ex dās. ex quo enim
 cogitationes hominū uane sunt. et ad
 malū pnc. cito deducunt ad errores
 nisi assistat dīna directio. Ideo dicitur.
Beatus homo quē tu erudieris do
mine. ipm illustrando in mente.
Et de lege tua docueris eum. i. docue
 ris ad eum ad sequendum dictamē
 legis naturalis que est quedā im
 pressio dīne legis in nobis. et cū
 hoc illustrāvis eum lege a te data i
 monte synai. et de lege p te danda
 in euāglio. de cuius datione suauit.
 hūit moyses nonnā. p quod dicit
 saluator. jo. v. mō. si credideris moy
 si. forsitan credas et michi. ut int
 tiges et adiebus malis. .i. dīne ul
 tōnis pān punientis. donec fodiat
pān fovea. i. mors corporalis per
 q corpus ponitur in fossā terre. et
 mors etīnalis p quā ponitur aīa
 in fovea gehenne. usque ad diem iu
 dicii in quo sunt corpus et aīa po
 nentur in gehenna. Et nō repellet
 dominus plebem suā. .i. suis mani
 datis obediētem. et hereditatē
 suā nō derelinquit. que infidelibus
 ad heretibus s' conficit. quos in
 presenti fouet p grām et p glām

in futuro. Deo subditur. Quo adu
lterā. c. dīna. conuētiatur in iudiciū
 .i. ponatur in reuēntione in iudicio ex
 tremo. in quo omnia reducentur ad de
 bitum ordinē iustie. Et qui iustia illa.
 .i. qui potuerunt tunc scire tenorem
 dīne iustie expectare. respondet. omīs
qui recto sunt corde. p quod saluator
 loquens de certissimo iudicio dicit ap
 stolis luc. xxi. Hīs autē fieri incipie
tibus. respicite et leuate capita uia.
 .i. et hilaritate corda. ut exponit beatus
 gregorius. et sapie. v. dī. Tunc stabunt
iusti in magna constantia aduersus eos
qui se angustauerunt et c. **Quis**
conseruet. Hic conseruet dīnam p
 iudiciam seōndē ad actus hūnos
 per puniōne hebreorū. quibz plices fuerūt
 puniū in deserto tūc tūc ibi duplex nota
 bilis puniō una pro adoracōe vituli.
 alia pro rebellione cōi. quia populus
 voluit in egiptū reuēti. scdā ponitur
 ibi. Quid ad heret. Cū pma fac
dum q pma puniō fā est de decepto
moy si ex. xxxij. v. dicit. si quis est
dni iugatur in et post ea subditur.
 ponat vir gladiū s' femur suū et
 occidat vnūqz frēm et amīcū et
 pānū suū et c. et subditur. Eade
rum qz in die illa qz uigila trā ui
lia. et hēc quod dicit hic moyses
 loquens in psona pā de pērito. p
 modū pēntis ul' futuri dicens. Qs
conseruet in aduersus malignā
tes. i. aduersus inantes multi
tudinē populi ad fabricatōnem vi
tuli. fuerunt. ii. ibi aliqui inatā
tes alios et isti fuerūt pessimi. aut
quis habet mecum aduersus opem
tes iniquitatem. i. aduersus sequē
tes pēdicatorū in flagitacionem. Pū
qz dī adiuuāt me. i. nisi in affuāt

dei auribus spale. pardonum hinc
in inferno anima mea. et accipiam
hic infernus pro fossa vel sepultu
ra. et est sensus. finalem mortuus
et sepulture traditus. Vñ hñ he
braica sic habet. hitasset in taci
tate anima mea. quia in mortem
auferitur loquela. Aaron em timore
mortis quies' minuetur a populo.
fecit iudicium. et libens occidit
set populus moysen qui cōtinuit
vitulū in puluerem. exo. xxxij. Si
si fuisset repulsi diuina virtute ti
morem ei inuacente. vñ subditur.
Si dicebam motus est pes meus
.i. et quo disposui descendere de mō
te synai ad pceptum dñi dicentis
in exo. xxxij. Vade descende peccant
populus tuus quem eduxisti de
terra egypti et c. mia tua dñe ad
inabit me. .i. et tunc fin certifi
catus q' p tuā miam me ptegeres
a populi furore. Deo subditur. fin
magnitudinis dolor meorum i corde
meo. .i. quos sustinui p peccati
populi in adoratione vituli. p qd
dolore et nactodia motus moyses
proiecit tabulas et fugit eas ad
radices montis exo. xxxij. Con
solones tue letificauerunt animam
meam. qñ post multā pectū miam
quam dñs moysi pces acceptauit
et nouas tabulas ad testamē
mentū s' dedit exo. xxxij. **¶** Quq'
adheret. hic ponitur secūda pu
nicio nobilis hebreonū. ex qua oñ
ditur q' dñs puidencia se extē
dit ad regimē actiū hīlanor.
et ita pñcō sunt qñ pñs tñt
ñb exploratorz uoluit reitā iēgyp
tū. nñ. xiiij. Reputas q' nō possit ipse
re dei pceptū de tñctu ad tñ pñc
tionis. pñ multitudinē et magnitudinē

pñor ibidē hitanū. et pñ hanc re
bellionem exploratores q' pñm
tenuerūt. pñcō finit morte repen
tina ad dñm. et tñm mortis desin
ta finit ad dñm n' os q' nūtiū filat
in exitu de egypto a viginti annis
et sup. ita q' mortuū sunt in deser
to pñ ioseph et caleb filii iephone
ut ibidem hñ. et ex ita pñcōne
et pñcōne debuerunt filii israel
ab errore supra dicto reuocari. et
hoc est quod dicitur. Quq' adheret
tibi sedes iniquitatis. .i. hitanū in
malo. qñ singis laborem in pñp
to. .i. nō dñs te pñceptū dñi nō
posse ad implere de ingressu terre
ab eo promisse. et q' ex sua obstina
cō in malo. uoluerūt moysen et
aaron ioseph et caleb lapidibus obru
ere. nñ. xiiij. Deo subditur. Capta
būt. .i. captauerūt. i. aiam iniqui. .i.
iniquos uolentes inuacere. q' q' de
fensati fuerunt pñcōne dñi
fin qd ibidē dñ. ai q' clamaret oīs
multitudo et lapidibus uellet eos
opprimere. Appunt glia dñi et c.
Deo subditur. Et factis est in dñs
in refugium. .i. michi et alijs tribus
meis erant. Et reddet illis iniqui
tatem eorum. q' exploratores qui
tenuerūt pñm statim pñcō fin
runt morte repentina. et in ma
lū eorū discedet eos. q' alij eis ac
q' scēntes. vagabundi fuerunt
p desertū quousq' pñctam se caua
uera eorū ut ibidē hñ. Deo subdit.
Discedet illos dñs deus nñ. cur p
uidencia ad omnia se extendit qñ
tñcōq' minima. **ps. lxxvij.**
¶ Venite exultemus. hñc pñ
tū in hebreo. nec in tñctatione
inimū nñ hebreū. et fin hebreos

no. hoc.

ist ps fuit e a moyle et fuit vite sue
 qui mortui fuerant in deserto omis
 qui post exitu de egypto milia fue
 rant a viginti annis et sup p't ca
 leb et iofue ut dan est ps pcedenti.
 In quo psalmo induat filior mo
 tuoz de quibus dicit dñs. nū. xiiij.
 Et ingrederentur tñ p'missionis
 locu p'm suoz ad dei laudē et obediē
 cā. ne ex rebellionē et inobediēcia
 impediret ab ingreſſu tñ p'missio
 nis. sic et p'tes cor. et hñ hñ ps
 ad hoc potest facile applicari. Et a
 postol' heb. ij. et m. ponit magnā
 p'tem hñ ps. c. ab illo loco. Hodie
si uocē eius audieritis et c. uicq;
 in fine dicit q' hñ dan fuit a dauid.
 ad quod sequitur quod est actor
 totius psalmi. dicit et ibidē apo?
 q' ps iste non loquitur de ingreſ
 ſu tñ p'missionis. qui iā an annos
 multos tñfuerat tēpore iofue. Et de
 ingreſſu tñ uicēciā apicūdo p' p'm
 tempore gr. quia p' sua b'ndictam
 passionem amouit impedimentū.
 et tñ hñ ps iste n'tres p'tes didit.
 quia p'mo populo marie hebraic'
 fuit intencōne ap'li ad xpi laudē
 inducatū. Et ad hñ multiplex id ad
 duatū ibi. Quia deus magnus. ter
cō p'ncipali. utencō cōcluditur. i.
Hodie si uocē eius. Et tñ p'mū di
 cit dauid p'm dñs xpi aduentum
 in quo erat exultandum. uñ et i
 cis natiuitate angeli exultauerūt
 luc. ij. fñ est cū anglo multitudo
 milicie celestis laudantū deum
 et c. Et multo foras hoies debebant
 exultare. cū q' uerit i natiū hñna
 assumpta nō i angliā. fñ qd dicit
 heb. ij. nūq' anglos apprehendit
 s' semen abrahe. et quia uenit sa

tisfate p' p'ad gr'us hñni nō angeli
 quod est inremediabile. dicit igit'
uocē. nō p'actibus corporis sed
 affectibus mentibus p' fidem et deuocō
 nem. exultemus dñs. nō solū me
 tus s' et cū deuocōnis signo qd
 notatur cū dē. Exultemus et iubile
m. q' exultacō dicitur q' exultacō
 tacō quod fit q' mentis deuocō re
 sultat certius in sensibili signo. sicut
 iubilis dicitur. cordis gaudiū ita
 intencū q' nō p't interius conti
 neri. q' apparet in signo cōiori. de
 salutari n'p. i. ad laudē dñi xpi
 qui est uerus deus et n'ra salus.
 p' quod fuit sic notatus ap'li. i. de
 tribus nomen eius dñi. xpi em
 salui fuerūt p' p'm suū ap'lis cor
 p'p'ra p'mis faciem eius i cōfessio
 ne. sic deitatis et hñanitatis. et di
 cit. potapem. i. tēptacōne dñabo
 li ab hac confessione intencō nos
 impedire. autapem. et i psalmis.
 i. laudibus deuotis. iubilem. et c.
Quia deus. hic com ad p'positum
 multiplex id adducatur. et p'mo ex
 regia ex regia dignitate cū dicitur.
Quia deus magnus dñs. q. d. bene
debemus iubilaire xpo qm xps est
deus. et p' cōis magni dñs aut ma
gitudinis nō est finis. Et tñ ma
gnus s' omis deos. i. angelos scōs
et p'p'as dei amicos qm in l'ap
tina dicitur. dñ p'ncipatū. Sed
 ex eius potestate cū dicitur. quia
in manu ei' sunt omis fines t're.
 i. in eius potestate. qua potest
 eos ad nichilū redigere. quod p'
 bat com: d. Quia ip' est mare et
ip' fecit illud. congregans aquas
in vñū locū. gen. p'mo. et sicam.
 i. p'tem t're andā. man' eius

formauerunt. p hoc enī q congregant
aquas in locū unū quid dicitur occa
mus. appmt ps tunc aquas distopata
genet. i. et hoc p hītatōne hoīm et
aliū. tūc adducitur id ex vīficijs
hūane creaturē qālī collatis. int que
pīmū est creatō hoīs ad ymaginem
dei. quod non cōtēit alijs corporali
bus creaturis. et mītaginōne hū
dicit. venite adorare. adoracōne la
trie. et pīadamus. hūmīlī adorando.
et pīoremus. pām nām confitendo.
aīl deī qui fecit nos. ad ymaginē
et silitudinē suā. qz pē est dō de
ni. dms se nobis p suam bīdictā
māmacōne. scīdū bīficiū est dī
ne gubnatōnis. que qālī modo se
extendit ad hūanā naturā ultm
vīta alia. p qd dicit apō pīma cor.
v. Non est cura dō de vībus. et qm
ad hoc dicitur. Et nos populus pa
laie eius. qz nobis prōmīdet qālī
modo. pōt ē hoc referri ad populū
hebraicū q deus pamt manna. xl.
annis mīdeserto et ad pīm catholi
cū que in eā pascit cotidie n eua
ngelīa. **H**odie. hic cōm. concludi
tur intentū pīnapale quod pīna
pīstolū est mīduē populū marīne
hebraicū ad obediendū epō hūmīlī
et deuote ne mīpēdiatur ab mīgīlī
terre vīuentū. sicut pīes eius īp
diti fuerūt ab mīgīlī sic pīmissio
nis pī rebellione cor. Et cī istam
conclusionē. pīmo pōmītur mom
cō. sed adducitur etī. ibi. Sicut
in irritacōne. et tīo pīna illata ex
pīmtur ibi. Quadraginta. Cū p
mī dicitur. Hodie. i. tempore gīe
quod notatur. Ro. xij. Non pīe mī
dies aīl appropīquante et ē. vbi
p noctē intelligit vīus testamē

nī p diem nomī. si uocem dīi audie
rit. et accipitur hic. si pō qz qīna
vōx dīi audita est in lege noua q
data est adeo mīuīne appēte. vō
aīl testamētū fuit datū p angīlū
loquentem. tū in pīona dei. sīn quod
dicitur actū. vij. Hic est moyses
et ē. et subditur. hic est qui fuit
in ecclā in solitudine cū angelo qui
loquebatur ei in monte syua. Nolite
obdūmare corda nām. legem enīgīlī
repellendo. obdūmacō enī cordis hūa
nī in malo nō pīet pīmo ex pīe dei
et ex pīe liberi arbitriū hoīs adeo se
adūtentis. Et id cōm. mīte deus re
trahit grāam suā cor mīolūscan
tem. et sic in mīfidelitate et malo
obdūmatur. **S**icut in irritacōne.
hic cōm. ad pōmī adducitur ex
pīlī de illis qui tēnt vīus ex pīo
ratorū rebelles fuerūt dīo et mīpī
et uoluerunt rēnt mēgīptū. mī
vīij. et hoc est quod dicitur. sicut
in irritacōne. i. nolite obdūmare cor
da uestra sicut fecerunt in deserto.
In irritacōne secūndū dīc tēptacō
nis. uocatur aīl illud pām mīta
cō dīi qz vīderunt tot mīrabilia
eius mīfatu maris rubi et alijs
mīrabilibz q nullo mō debent
dubitare de īplecōne pīmissionis
dīne. s. q abqz dīffīcultate mīu
duēt eos in fīam pīmissā. vbi tē
pīauerunt me pīes mī. mīlton
eius ut dī. mī. vīij. Jam tēptā
uerūt me pī decem vīces. pīolū
uerunt et vīderunt opā. i. tot vī
derunt opīa mea mīrabilia q
nullo mō debent facere talia.
Quadraginta. pī quod hic cōm
pōmītur pīna debita qz. vī. āmīs
fuit pīb īcīl mīpīditus ab īgīlī

tunc promissionis in quibus omnes
mortui fuerunt in deserto qui viderunt
mirabilia dei et in arduis fuerunt.
ut h^{ic} m^o. viij. et hoc est quod d^{icitur}.
Quadragesima annis offensus sui g^{enerati}
illi. retardans eos ab ipleione p^{ro}missi.
Et d^{icitur} camper enant corde. et talis
erit e^{ius} affectat^{us} et sic n^{on} alema
bit s^{ed} mag^{is} aggruabit. Et ita n^{on} co
gnoverunt vias meas. i. p^{re}cepta mea
in quibus debebat ambulare et hoc
materia eor^{um} eos exteante p^{ro}pos. qui
v^{er}is n^{on} n^{on}. i. irrevocabile desin
it. in n^{on} mea. i. in effat vnde me.
si m^o viderunt. i. n^{on} mirabunt. in
requiem mei. i. iⁿta p^{ro}missionis in
q^{uod} dedit de^{us} filiis isrl^{em} in requiem.
et q^{uod} illa fuit figura q^{uod}etis b^{ea}t^{us}
iⁿ p^{ri}a. q^{uod} oia iⁿ figura c^{on}tegebant ill^{ud}.
p^{ri}ma ad cor^{um} v. Ideo p^{ro} hoc m^o d^{icitur}
dauid induc^{it} populu^m. marie hebra
ia. ne p^{ro} rebellion^{em} ad xpm^{um} p^{ro}hibeat^{ur}
ab ing^{ressu} h^{ic} vnde d^{icitur}. v^{er}o est qui es
deatorum. **psalmus. lxxv.**
Antate d^{icitur}. hic p^{ro} p^{ro}mitti
tur t^{em}p^{or}al^{is} iⁿ t^{em}p^{or}al^{is} c^{on}te. **ps**
ps d^{icitur} q^{uod} d^{icitur} de^{us} edificabitur p^{ro}ta
capit^{ul}at^{us}. et s^{ed} m^o t^{em}p^{or}al^{is} d^{icitur} f^{uit}
h^{ic} p^{ro} psalmu^m. s^{ed} m^o hebreos aut^{em} mo^{ys}
les fecit ip^{su}m ut d^{icitur} est s^{ed} psalmo
octog^{esimo} nono. s^{ed} hoc narretas
actoris n^{on} multu^m refert ad p^{ro}ta.
quia utq^{ue}. s^{ed} mo^{ys}les et dauid q^{uod}u^m
p^{ro}ph^{et}ia h^{ic}uit et de^{us} iⁿ m^o d^{icitur} p^{ro}ph^{et}
trant. ut patuit p^{ro} p^{ro}ta. s^{ed} de ma
teria h^{ic} p^{ro} p^{ro}ta. s^{ed} q^{uod} dependet intellec
tus h^{ic}us. est mag^{is} curand^{us}. et
s^{ed} m^o t^{em}p^{or}al^{is} iⁿta p^{ro} p^{ro}ta est qued^{am}
d^{icitur} g^{ra}ti^{as} act^{us}. s^{ed} d^{icitur} d^{icitur} lau
dac^{on}em. de reedificac^{on}e t^{em}p^{or}al^{is}
p^{ro}ta cap^{it}at^{us} babulonia t^{em}p^{or}al^{is} 20
volubet ut h^{ic} e^{ius} p^{ro}ta. s^{ed} h^{ic} d^{icitur}

impugnat p^{ro}ta. p^{ro} h^{ic} quod d^{icitur} in
p^{ri}ncipio h^{ic} p^{ro}ta. Cantate d^{icitur} d^{icitur} c^{on}te
c^{on}te n^{on}. q^{uod} n^{on} legit^{ur} t^{em}p^{or}al^{is} s^{ed} mag^{is}
cantant^{ur} c^{on}te antiqui. s^{ed} m^o q^{uod} d^{icitur}
p^{ri}mo e^{ius} d^{icitur}. m^o d^{icitur} c^{on}te d^{icitur} iⁿ o^{mn}i
nati suo c^{on}te tub^{is}. et leu^{ite} fili^{us} asaph
in c^{on}te d^{icitur}. ut laudat^{ur} de^{us} p^{ro} manu
d^{icitur} regis. i. p^{ro}ta ab eo f^{uit}. ut ibid^{em}
fuit d^{icitur}. A t^{em}p^{or}al^{is} n^{on} d^{icitur} usq^{ue}
ad illa^m edificac^{on}e f^{uit}unt q^{uod}u^m
a^uum ut^{em} ar^{ch}ite^{ct}. quia p^{ri}mu^m t^{em}p^{or}al^{is}
p^{ro}ta f^{uit} d^{icitur}. m^o anno salom^{on}is ac
tit. e^{ius} v. annis. et t^{em}p^{or}al^{is} apti
tatis d^{icitur}. h^{ic} annis. Item p^{ro} hoc
quod subditur. Annunciate n^{on} gen
tes et c^{on}te. q^{uod} gentiles n^{on} fuerunt admi^{ss}
si ad illa^m reedificac^{on}e s^{ed} mag^{is} rep^{ro}lli
ut h^{ic}. i. e^{ius} m^o. p^{ro}ta in hebreo
et t^{em}p^{or}al^{is} d^{icitur}. m^o null^{us} p^{ro}ta e^{ius} t^{em}p^{or}al^{is}
et iⁿ p^{ro}ta t^{em}p^{or}al^{is} v^{er}o app^{ro}p^{ri}at^{us} abah
quo exp^{ro}te^{re} caid^{us} p^{ro}ta m^o d^{icitur}
s^{ed} m^o h^{ic} h^{ic} p^{ro}ta ad d^{icitur} edi
ficac^{on}e applicat^{ur}. ka. sa. v^{er}o d^{icitur} q^{uod}
hic p^{ro}ta loquit^{ur} ad t^{em}p^{or}al^{is} futuri
t^{em}p^{or}al^{is} m^o d^{icitur} quod p^{ro}ta et alij in
dei d^{icitur} e^{ius} futuri et tunc edifi
cabitur eis t^{em}p^{or}al^{is} nobilissimu^m.
in quo fient iⁿte laudes t^{em}p^{or}al^{is} obidues
q^{uod} vident^{ur} t^{em}p^{or}al^{is} m^o h^{ic} p^{ro}ta d^{icitur} iⁿ p^{ro}ta.
Cantate d^{icitur} d^{icitur} et c^{on}te p^{ro}ta iⁿ m^o d^{icitur} sub
dit. tollite hostias et in h^{ic}ite iⁿta
e^{ius} et c^{on}te. s^{ed} m^o f^{uit} e^{ius} enouci^{us}. s^{ed} q^{uod}
p^{ro}ta f^{uit} n^{on} t^{em}p^{or}al^{is} iⁿ m^o d^{icitur} et reedifica
tur^{us} m^o d^{icitur} t^{em}p^{or}al^{is} sic f^{uit} s^{ed} f^{uit}
est exp^{ro}ta. s^{ed} p^{ri}mu^m est v^{er}o. s^{ed} q^{uod} p^{ro}ta
iⁿte loquit^{ur} p^{ro} t^{em}p^{or}al^{is} t^{em}p^{or}al^{is} q^{uod} p^{ro}ta in
cepit a p^{ri}ncipio p^{ro}ta d^{icitur} enu^{er}g^{it}.
Et ex tunc m^o d^{icitur} t^{em}p^{or}al^{is} p^{ro}ta p^{ro}ta re
edificari n^{on} ex lapidibus iⁿ sensibi
libus. s^{ed} ex f^{id}elibus qui sunt la
pides iⁿ m^o d^{icitur} celestis iⁿta
collocandi. et s^{ed} m^o hoc p^{ro}ta iⁿta iⁿta

ptes diuiditur. qz pmo psalmista i
ducat ad t pcomu. et so ad ei^o devi
tu obsequiu ibi. Confessio. pma m
duas. qz pmo induat ad actu pco
mij. so ad diuulgacoe euiglu. ibi.
Annuaate. circa pmi dicit. cantate
dno. i. ibi qd qm est rex regu dno
duauu apoc. xix. cantate uouu.
ad nouu. n. testamtu pmi: caaai no
uu. sm qd d^r nonus rre. uona ler.
nana gaudia. bi i angli nouu ca
ticu cantauerit i uatitate t luce. ij.
olia i altissimis deo et c. cantate dno
ois terra. i. os litorozes fir quibz
aduent^r t fuit causa leticie. cantate
dno. i. rexico t ad ei^o ad ma
iorem exultacoe sicut solet fieri
in cantas. Et bndiate uoi eius.
gras agendo de tanto bnficio. Annuaate
de die in diem. i. continue
hanc laudem. Annuaate. hic
conr ps induat ad pdicacoe euu
gli que fia est no coluui iudeis s
t gentilibz p orem discipis. et hoc
est quod pdiat inc. Annuaate i
gentes gloriam ei^o. i. gliam lue re
surrectois et ascensionis et alia ad
fide pancia. Moibz populis muna
bilis eius. i. opa munaudora xpi
que annuauerit apli ali qz xpi
discipuli. no colu i lro t f^r fco. facie
tes munauda i uoie et uatit t. sm
qd d^r ai^o ult. Hi aut pfi pdicau
ut ubiqz dno cooante et sermone
cofirmante sequentibz signis. Qui
magis dno. q. d. no est muni lita
lia sicut uirtute ei^o qz magis est
in potencia au^o magitudis no est
finis. et laudabilis muni. qz tunc
dit lmites auctiqz arate uatit. p
qd d^r ca. xliij. magisate cu qntu
potatis maior est ei oi laude. et tri
blis n^o os deos. qz tribus est deuo

nibus. qm pro dno i idolis agen
libus colabam. so cudi. Qui omis
dij genau demonia. dno aut celos
fecit. no aut dij genau. Confessio.
hic conr psalmista induat ad ob
sequiu t debitum. et so adducat ad
hoc motum. ibi. Comoneat. ad
debitu aut obsequiu xpi. pmo req
ritur interioz et exteroz mndia
qz xpe est scis scdz dno. y. et qtu
ad diatur. Confessio. qz tollitur
i mndia exteroz appote. Iuco
pectu eius. i. in altu ipi. ij. dicit
ad excludendu i mndias que fie
bant in altu gentiu. sicut in sa
cis papa uiri et mulieres incedebat
mudi et fiebant ibi alie uirtutes
quas no facerent modo mndies
Sili. in altu uetris legis erit ali
que i mndia corporales i effusio
ne sanguinis aliu imolator. qno
t i altu none legis ubi offert cor
pus et sanguis xpi sub qzibus m
nis et uini. Annuaate. i. applicat
ad dno. et magisate in lita
one eius. i. in altu none legis. q
litaone dicitur. eo qz cificat altu
res. quod no facerat altis uer
ris legis. p quod dicitur. apoc. xij.
x. i. pssibile. n. est sanguis tantu
et hircor auferri pan. pater cu
ditur. litaone sum^o p oblatione co
poris xpi ihu. In hac g^o litaone
et magisate. qz i encanilla totis
xpiis continet. qno no pt aliquid
maius cogitari idne lue deitas.
so cudi. Afferre dno pnc genau.
ad fidem xpi coustau. Afferre dno
gloria et honore. sm cometato
re pmo. ethij. honori est iuen
aa exhibita altu in testimoniu
i lue uirtutis t a fiat in sermo
lue cora panas t tunc est gloria

qui exhibet ei i palā et corā multis. p
 hoc q̄ iudicamur ad exhibendum
 reuerentiā dñi ur̄d ih̄u xp̄i i pub
 lico et sec̄to. tollite hostias. i. lau
 dibz dñis extollite corpus et sanḡ
 nē & sub q̄bus panis et vinū. que
 dicuntur hostie in plurali. qz l̄ sit
 bonū sacramentū p̄fectū. s̄i sunt
 ibi due consecraciones dicuntur q̄z
 una alterā nō expectat. Itē qz hoc
 sacrificiū oibz sacrificijs et obliu
 bus veteris legis varijs et nulla
 plurius succedit triquā p̄fectū
 mystis. Et inuolte in atriā eius.
 i. loca aulā xp̄i dedicata. qz tū in
 omibz est vna eccl̄a. Ideo subditur
 Adorate dominū i atriā cōeius.
 cōmoneat. Hic cōlū adducitur
 ad h̄ motū p̄cipuū. et s̄o subdi.
 Exultatō fidelū. ibi. Retenar celi.
 Enm p̄mū dicitur. cōmoneatur
 a facie ei⁹ vniuersa t̄ra. i. oēs h̄itato
 res s̄e moueantur corā xp̄o mo
 tu timoris et reuerentiē. cū m̄ s̄
 dicit al dī. dicite in gentibz qz dō.
 s̄. ih̄u xp̄i. reḡint. i. regnū s̄i stam
 creaturā accepit in sua resurrexō
 ne et ascensione. s̄m quod dicit.
 ap̄ iul. Data est m̄ oīs potestas
 in celo et in terra. et ap̄ iul. Et
 domine quidē ih̄u p̄p̄ loquens ē
 est eis assūptus est in celū et sed
 ad dexterā dei. aug⁹ et cassiodor⁹
 hic addit dñtes. qz dō reḡint a
 liguo. qz tū nō est in hebreo. nec i
 greco. nec i t̄lclacōe ioh̄n loquēdo
 de t̄lclacōibz eius q̄z uidi. et idē
 dō qz assūptū sit de t̄lclacōe theo
 doctōis uel symachi uel aliau⁹ al
 ter⁹. qz p̄m̄s fecerut diuclās t̄l
 lacōes. et qz r̄ exaltacōe reḡ me
 runt p̄ sua p̄ccatiōe i atriā s̄m qd

dicatur phil. ij. humiliant semz ip̄m
 factus obediens usqz ad mortē mor
 tē aul̄ aul̄as. p̄ quod deus exaltauit
 itū et c. Ideo aliquis t̄lclacōum
 hic addidit. A liguo. s̄. aul̄as. et s̄m
 hoc dicitur in h̄mno eccl̄ico. im
 pleta sunt que cōmūit dauid fidel
 carniē dicēdo naciōibz reḡint i li
 guo deus et p̄ qz h̄mno iste proce
 dit s̄m op̄ionē augustinū dicētis
 qz dō fecit h̄ic psalmū et oīs alios.
 Et cū cōtēnt orbem terre. ab eno
 re p̄dolacōe que a tempore p̄dicatō
 nis xp̄i et ap̄l̄bz cepit cessare s̄m
 qz p̄dāi s̄nt zach. iij. In die illa
 p̄dāi noīa p̄doloz de terra. qui nō
 cōmoneb̄. s̄. a ueritate fidei h̄ane
 que stabit usqz ad finē mūdi q̄n
 tūqz tribulacōibz ip̄ellat. Iudi
 cabit populos iniquitate. quod i
 tolligitur de iudicio discarctōis
 quod a tempore s̄ incipit. qz p̄ p̄di
 catōe eius et suor discipuloz ali
 qui aliqui uocati s̄nt ad fidē alijs
 in infidelitate dimissis uocō dei in
 dicio. s̄ nob̄ occulto de quo dicit sal
 uator jo. ij. Nunc iudiciū est mū
 di. iudiciū autē discarctōis pro p̄mis
 et p̄m̄is reddendis expectatur i fine
 mūdi. et de isto duplici iudicio est
 nōm̄s psalmus sicut dāi s̄nt s̄i
 psalmo illo. Retenar celi. Hic cōm
 pōit exultatō fidelū qz aduētus
 s̄ in mūdi. non solū s̄nt causa exul
 tatōis fidelibus. s̄ & aul̄as oīm
 v̄is. et hoc est quod dicitur. Retenar
celi. i. aul̄as celia aul̄as mōi s̄ angli
 cā q̄ in natiuitate xp̄i cantauerūt cā
 ticū leticie. ut dictū est in p̄m̄o h̄mno
 ps. celi & materiales letati s̄nt
 qz p̄ nato stellā nouā int̄sūt ap̄
 is. Et exultet t̄ra. i. p̄ncipes s̄e. qd

impleti est qui reges uenerunt ipm na
al adorare ay. 11. eomoneatur mare
et plenitudo eius. i. mare et c. vii
s' iudicia exhibeant qd' facti sunt qui
mare et vii eius ceteri calamitates pre
buerit ay. viii. gaudebit campi etc.
quod impleti sunt qui pastores i capis
et greges sui vigilantes ipm natu
adorauit gaudentes luc. 11. et reu
si et pastores gloriantes et laudan
tes dñi et c. Tunc exultabit. i. signu
exultationis. erit oia lingua siluay.
hoc sunt ad impleti in aduentu et
ad utm. qui populi cedentes ramos
de arboribz. stuebant i via clauantes
bant et dicentes. o lamina filio dd.
et c. ay. xxi. in signu mane exul
tationis. q' aut dicitur. oia lingua. ip
bole est. sicut dicitur. os de aitate
annuit ad tale spectacu lu i ples re
maneat q' uadant. Qui uenit in
dicare fia. iudicio. c. dicatōis se
pando fideles ab infidelibz. notando
electos ad fide p suam et ceteri p di
uocem. p quod dicit saluator
jo. xij. hic iudiciu est in uidi. iudi
cu cui de causationis p pems et pmi
is reddendis de quo agitur sequenti
ps. expectat in futuro. iudicabit
orbē tē i equitate et c. iudiciu ei
dicatōis quo aliq' uocāt ad fi
dem et gñm alij nō. est ualde in
ctu l' h' sit nob' oia. p qd' dī
ps. verbo. iudicia tua abyssus mlt'
ta Canorati. pot' expoi ps iste de
q' fidei q' est dei filius p gñm et
adoptionē. sicut xpc est dei filius p
natum. et id ac rō accipit accipit
iudiciu dicatōis si alios nō pre
dicto. in aut fidei ipm est iudi
cu dicatōis si pps cogitationes
locutiones et opationes. ut mlti in
iusto cōsentiat corde nullu iustu

profert ore. nec cētat iopre. ps
Quis regit. Hinc ps. iudicabit
pmittitur tal' titulus i tūla
cōne coi. ps dd' qui aia ei' iudicabit
est ei. et fm hūc titulu dd' fecit hūc
psalmu. fm hebreos dō moyses fe
cit ipm ut dan est s' ps. lxxv. c.
de hac uarietate nō est magna bis
ut dan est ps. pcedenti. s' magis
amandū est de materia hūc psalmi.
et fm hūc titulu dñt doctores a
liqui q' ps iste est gñz actō ipi
dauid qui debellatis philistinis qui
regnu eius uniauerunt. et alijs
gentilibus maritima que regnu
sui molestant. tūa sua sunt re
stituta in pace et quiete. s' hūc
psalmu nō bī cōcordatū dicitur.
Quibz et caligo maritima ei. et
pōt subdici. Janis an ipm paret
et c. q' in bellis ipm dauid cōf
adu sanos nō legit' appmte tūa
signa. Item apō hebr. i. Allegat
scriptura hūc psalmu dauid a iustis
de xpc. d. et ai introduat pgrati
i orbē tē. dicit. et aduent ei ois
angeli dei. appli cui allegantes cap
tantū ueteris testamenti. nō q' acci
punt eam ubi ad ubi c' sufficit
eis alij accipere sentē. q' nō non
sit hūc magna uirtutē in ubi q'
in hoc psalmo ponitur i peratū
se p' ai dī. aduate. hebr. i. ipm
mī tae. Sciendū ē q' duplex est
et aduentus. c. in mūdu qui pteat.
et ad iudiciu q' futurū est. ps aut
iste loqr' de aduentu ad iudiciu et sic
intelligit' appli ubi. et ai mēdu
at pmogetū. i. pdiat introducēdu
ad iudiciu. sicut ibid' expōit. et
u. appert i potestate cōstatūis tū
q' pmogetū. In pmo ante adue
tu appert hūis et abiectus. hic

aut concordat ka. sa. i pte dicens. q
hic ps loquitur ad tempus futuri
qd vocat tempus messie. & expectat
puni ei aduentu ad hinc futuri er
roneos. ut sit qd dicitur est. p q q
fm finiam apli. et ka. sa. ps iste ad
hinc intelligitur de xpo no de do
nisi figurat. nec titulus i pmo po
tus multu ualet ad ppositu. qz i hinc
et cunctis ioum. nullus est omo
titulus. et ideo iste videtur fuisse
appositus ab aliquo expositore pro
sua voluntate. **D**icendum g q iste
ps loquitur de aduentu x dicitur
nis. sicut pcedens de aduentu eius
ad iudiciu dicitur. et dicitur
in tres ptes. qz pmo describitur
ipius xpi generale diuini. po
aduentus eius ad iudiciu ibi. mi
les. et exultatio fidelium. ibi. Audi
unt et letantur. et non. et ista ma
seconferantur ad iudiciu ut videbit
psequendo. Cuius pmi facundia q ipse
in sua resurrectione et ascensione
accepit si oia aeterna generalia diu
inu. p qd dicit. as. ult. Data est
in ois potestas in celo et i terra.
et hoc est quod dicit. Do regnate.
c. do n. ihis xps. exultet a
i. hiantes in a quia xpus p
resurrectionem et ascensionem pre
buit alijs ingressu ad gliam. Te
tentur in fine multo. qz fides ca
tholica pducata est p aplos alios
qz discipulos x. hiantes i insu
lis maris oceanum ut p de angua
et poma et plibus alijs pducata
et x maris mediterranei ut p de
caalia et cypro et plibus alijs.
Pubes qz ad quale diuini sed
tur iudiciu extenit a quo non
pot applicat. so pot xpi diuini

hic autem describitur ergo quale iudiciu.
ad quod ueniet in magna potesta
te. et hoc est quo dicitur. Pubes
et aligo in arantibus eius. xps ascen
dens in celum hinc nubem et ob
sequium. fm qd dicitur. i. videtur
illis eleuatus est et in ares susce
pit eum i oculis eorum. et subditur hic
ihis qui assumptus a nob in celum.
sic ueniet. c. ad iudiciu. ex quo inu
itur q obsequio nob uenit. sedm
quod dicitur luce. xxiij. Tunc vi
debunt filii hois ueniente i iu
be ai potestate mag et maiestate.
Deo subditur. Iustitia et iudiciu
correctio sedis eius. i. correctio or
bis pcedens a potestate eius iudi
catoria. que p sede designatur. co
qz finia iudias sedendo datur. erit
iustitia et iudiciu. i. recta et iustitia
abilis. Igne aut ipm pcedet. c.
igne cōflagracionis qui pcedet iu
diciu. et inflama bit ianitu
inimicos eius. qz data aia iudi
as. i. pbi ullo igne inuoluet. et sic
in inferno reuidentur. Alluēt
fulgur ei oib fac. qz an iudiciu
fient multae ipressiones ignee et
terribilis. Deo subditur. vidit et
comota est aia. i. hiantes i ea. qui
videntes aia comonebunt como
co timoris. Montes sicut cera flu
terunt. i. fluent qz loqr de futuro
p modu pterit p cōtitudine pphie.
qz tunc erunt tremotus magni
p loca ut dicitur as. xxiij. Ex qz
ruent montes. Amicant celi
iustitiam ei. qz p signa i celo appe
aa. manifestabitur iudias adue
tus p iniquis. et vident ois populi
gliam eius. qz os ei electi q re
probi videbunt xpm hoem de

mente in pte et glia. q. vno ent
tribus regib et delectabil electis. Jo
cudi. cofidit. i. confidit. os q' ado
rant salpalia et c. i. os idola q'
tut marie confidit. qm' azaanis
attineit autai soli deo debui no co
lumi ab hoibz q' f' ab angelis. Jo
cuditur. adorate eu' os angli eius.
i. adorate xpm' adorate iak. qz
est verus ds. **A**ndunt. hic incipit
iusus in hebreo et tustacoe idum
v' describitur exultaco fidelu qz sic
iudiciu' extitit eut reprobis tri
bule. iam iustis delectabile. vnde luce
xx. dicit de illo iudico. auertenti
bz hoibus pre timore et expectaco
et c. et p' cudit' hys aut fieri in
apientibz respicite f' leuate capita
vra. i. exultate corda. f' qd' ex
pmit ggo' omie. i. et h' dan' sunt
aplis p' oibz elis. igit' c' h' p' p'it
exultaco fidelu. Jo qd' d' conplari
u. i. q' diligitis. entra p' d'. **A**ndi
unt q'p. i. c' p' p'it x' f' aplos q' p'
uilaauit iudiciu' futuru. et letitia
est. qz h' e' matia exultacois p' elis
ut dan' est. et exultauit filie iude.
i. fideles aie et electe. f' cudi' al' hmo
leticie aldi. ip' iudicia tua dile. et
dicit. iudicia i' plati qz no colu' iudi
ai' datu' p' glia electoz eut eis ca' le
ticie. qz iudiciu' datu' p' d'pnae' reg
bor. f' qd' d' p' lvi. letabi iustis
ai' vident vident et c. et qz ai' oia
p' f' x' cubiaet. Jo cudi. **Q**ui audis
altissimu' ai' oem tra. i. ai' os hoies
q' m' tra nascitur. nimis exultantes
ti' os d'os. i. anglos scos q' d' m' d'.
p'ncipatue. dan. ij. excepas d'is qz
ni no est ai' hoibz coillaco. **Q**ui
diligitis. hic iustio cocluditur qd'
da' correlatiu. qz iudiciu' etimmi

trible eut iustis. ut p'dane. Jo p's
hortatur hoies ad iustiaz et ab i
iustia retrahit. d. q' diligitis d'm
odite mali. c. alix quod oppoie' iu
tati diue. et q' possint p'au' m'ole
euntare. o'ndit. d. custodit d'as
scos suos. qui in temptacoibz ne
amit ad enis auxilium. f' qd' d'
cor. x. fideles d'os q' no p'actur nos
teptari s' id qd' p'actis. f' facit ai
temptaco p'uetu' ut possitis sustine.
Jo cudi. de mani p'actis iustit' eos.
i. de manu demonis q' obstat' e
i' p'ad. f' p' hoies t'ahere iustit' ad
p'au'. et qz hec liberae' fit p' g'iam
dina. Jo cudi. Iux orta est iustia. i.
lux diue g'ie est queda' aita glorie.
ip' quod iustit' id' ai' dicitur. Je
tami iusti in d'no. que est leticia de
uocoms. et co'fitemi' memore' tra
catoms ei'. g'ias agentes de dono g'
ne nos scificamus. **C**oniali' p' et
p'om p's ista de quobz fidei qui est
filius dei p' adp'one' sicut x'p' est
filius dei p' natura. et io sicut ad r'
p'inet iudiciu' distictionis g'iale.
ita ad q' f' fidele' p'inet iudiciu' di
stictionis singla' re p'ria co'fien
cia' d'icacoe. ut quod ibi m'ueit
de male actis. d'is et cogitatis. sic
p'nnat p' p'nam. ut p'na iudici
futu' euadat. f' qd' dicit ap' p'
ad cor. xi. **S**i nocinet ipos iudici
rem' no vtiqz iudicant. **p' lxxv.**
Autate d'no. hic p's p'untat'
tal' aul' i' hebreo f' tustacoe io!
psalm'. ai' aliq' addic'ne. et acp' n
tuu' iust' no app' actor psalmi. ut
ei' matia. f' in hebreos moyses f'at
psalmi iust'. ut dan' est s' psalmo
et. scdm' augustinu' Jo d' d' f'at huc
psalmi et os alios. f' de hac uarie

tate non est magna vis. ut dñi est ps
 nouagesimo quinto. **De** matia uero
 huius psalmi dicit r. s. hebreus q
 ps iste loquitur de tēpore futuro p qd
 intelligit tempus messie quod uideri
 expectat futurū. in quo dicit nlla
 mirabilia fienda p regem messiam
 .i. x. et hoc em q dicitur in pncipio
 huius psalmi. Cantate dño cantici
 uonū q mirabilia fecit. i. facit s
 ipm q scriptura hic loquitur de fu
 turo p modū pēnti p cūctudine p
 phetie tempore em quo facti sunt qd
 ps xp̄s erat uenturū in mūdū. s. mi
 rabilia quēdicit iste fienda. iam ē
 facti in aduentu xpi q q dei filiū in hu
 mana natura appuit. uirgo cōcepit
 et peperit et cetera mirabilia que
 xp̄s fecit non solū sunt mirabi
 lia s. x. mirabilissima. et em hoc dor
 tores nri exponit psalmū istū de
 duplici aduentu xpi. s. in mūdū et
 ad iudiciū gērale et ultimū quod
 uocatur iudiciū discessioms. s.
 saluo meliori iudicio uideatur michi
 q cōueniē potest exponi de adue
 tu x. in mūdū. et de iudicio discessio
 nis qd incipit a tempore p̄dicatio
 nis xpi et ap̄lōrum. ut s. dictū est.
 et em hoc ps iste est nouagesimū
 qntus sūt cē canē materia uide
 et sūt. inapuit et magna hnt cō
 ueniencia nō solū in sūa s. in u
 bis. bñ em reperitū psalmū plu
 res de eandem materia sūt nō solū
 ap̄lōribus actoribus. s. x. ab uno
 actore ut in sup̄is dñs patuit
 in psalmis ipius dñs. **Agitur** s
 h ps iste i duas ptes didicitur. In
 pma ponitur gratia actō de bñ
 factō in caruatiōnis. In scda de bñ
 factō iudiciū discessioms quo electi

sunt ad fidem uocati. Ea ibi. Pub
late dño omīs terra. Cū p̄m dñ
Cantate dño. c. ihu xp̄o. cantici no
uū. tanq̄ actori noui testamenti.
 In anō ortu noui cantici cūta
 uenit angli luc. ij. Quia mira
bilia fecit. nascendo iugūdōs au
 rando mortuos suscitando. resur
 gendo. et ascendendo et spm sctū i
 signo uisibili mittendo quo sim
 plices et illiterati illustrati sūt
 notia scripturā et linguis
 oīm loquebantur. act. ij. Salua
uit. .i. salutē fecit s. hoc est ad
 honorem sūi. c. dei p̄s. De
in brachiū scti eius. .i. xpc dei p̄s
 filius qui dñ eius uirtus pma.
 cor. i. Predicam⁹ xpm dei uirtutē.
 uirtus aut consistit in pte dextera.
 p̄ quod et frequē dexta nōiat
 in scriptura. sūt xp̄s brachiū dei
 dicitur ysaie. liij. Domine quis ac
didit auditū mō et brachiū dō
tu reuelatū est. que scriptura in
 telligitur ad hān de xp̄o ut plen⁹
 oīdatur dño cōcedente. qñ ad locū
 illū uenim⁹. Potū fiat dñ. .i. dñ
 p̄. Salutare sūi. .i. filii pro salu
 te mūdi hūanitatē. et sic uisibile
 factū. in cōspectu gentiū reuelant
 iusticiā suā. .i. fidem catholicā
 iustificante. que p p̄dicatiōē ap̄
 stolorū. et aliorū xpi discipulorū pub
 licata est gentibus discipulis p̄orbē
 terrarū. Recordatus est nūc dñe
et ueritati dñe domini israel. .i. pro
 missionis scē p̄ribus eius. sicut
 gen. xij. Promissū sunt abrahe.
 uindicant in semine tuo omīs gen
 tes tē. que pmissio misit et
 ueniat̄ impleta est in xp̄o nato de
 semine abrahe p iacob qui alio

noīe dictus est israel gen. xxi. Et effe-
tus hmo pmissiois extensus est ad
os gentes. Ideo subditur. vident os
fieri tū. i. p fidem cognoverūt. et p
mirabilia corā eis facta. salutare
dei nū. i. domini nūm ihu xpm
p quē est salus oīm. sūm quod dicit
actū. m. et nō est in aliquo alio sa-
lus. Jubilate. Hic incipit vāis i
in hebreo et tūllacōne idōmū ubi po-
nitur mutacō ad grārum actōne
p iudicō discarōnis quo electi ad
fidem et grām sūnt vocati. cū dicit.
Jubilate deo omīs tū. qz de omīb;
tū ptab; aliqui sūnt vocati. muta-
te. i. laudate in cordib; nūis itūis
et exultate in signis deūōnis et
terris. et psallite recitādo ore psal-
mos ap̄his ad dei laudē fīs. et
quia ite psalmis tempore vāis
testamenti cantabāt a leuitis p
expectacōne dā bñficij. quātū cā
tabant nō solū vāb; hūanis s; et
mūsicis instrumētis. Ideo subdit.
psallite dño in cytharā et c. in tubis
ductilibus. i. cū martello fīs. et
nō tūle corneē corneē. qz aliqui
vtebantur instrumētis de corinb;
alīi fīs. marie in festo iudāi qd
celebrabatur in p̄ncipio septimi mē-
sis. Jubilate in conspectu regis dō.
.c. ihu xpi qui est rex regū et dñs
domināti ap̄. vi. ajoucatū
mare ad eis rēuēciā quod fāci
it qū p̄dib; eius se calcabile p
bunt. Et plenitudo eius. i. hīstātes
in mīculis manus quorū multa
cōuerā sūnt ad fidem ut dā est
psalmo p̄cedenti. orbis tū. et
p id est. qui hīstāt in eo. qz non
solum de mīculis manus s; et de tūis
oīb; aliqui sūnt cōnā ad fidē

flūia plaudēt. i. hēbunt occasionē
exultacōis si hēnt sensū. et hī sūnt
impletū qū xplis tactu tūe sātū
amīs vīm rēuēciā dedit aquis
in baptismo. sūnt montes exulta-
bunt. i. cū exultacōis erunt. quod
sūnt impletū. qū xplis in monabīs
legem emīglicā p̄dicant et ibi mī-
rabilia fecit. ut hī ap̄. v. et io. vi. et
in plurib; alijs locis. et qz p sūā
p̄dicacōne cepit vocare electos ad fi-
dem. quod p̄net ad iudiciū discar-
cōis. Ideo subditur. p̄ocula p̄e
dicte exultacōis seu grāz actōis.
Qui venit iudicare tū. et qz itū
iudiciū est nū. qūis ar uolō dā
tū. Ideo subditur. Iudicabit orbem
tūm in iustia. Capitū. ps̄ ite p̄e
exponi eodē modo sicut et nouag-
simō q̄ntus. qz sūnt de eodē mātā
ut dā est in p̄no hmo psalmo.
Omnīs regū. Hinc psalmo
psalmo nullis titulis p̄p̄t
in hebreo nec in tūllacōe idōmū.
Dicunt autē hebrei qz moyses fecit
ipm ut dā est ap̄. nonagēsimō.
s; hī nō videtur verū. qz in hoc psalmo
dicitur. moyses et aaron sacerdō-
bus ei et samuel et c. et subditur.
Ipi inuocabant dñm et exaudie-
bat eos. et sic actor hmo psalmi v̄
loq̄ de ipis tanq̄ de p̄teritis. p̄ qd
ps̄ ite loquitur v̄ cē fāis nō solū
p̄t tempus moysi. s; et p̄t tem-
pus samuelis. Et ideo doctores mī
dicunt ipm cē fāi adamū qui sa-
mueli sūuē. et dicit qz fecit p̄e
mū itū de regno xpi. S; salmo nū
hōi iudicō. ita expō videtur mū
magis mūstia qz itāis. qz in hī
psalmo fit iustacō ad dei cultū
secūdi modū veteris legis ut p̄

tebit prosequendo. qui modus nō hī
loca in xpi regno. Et salō nō dīat.
q̄ psalmus iste loquitur de regno ier
sic q̄ de bellatūis est reges gog et
magog et multos alios populos
ann eis secundum quod videtur p̄ten
dre dāi ezechiel. xxxv. Et tunc reg
mūdi pacifice obtinebitur a iudis.
Et hoc dictū est enonemū tū quia
adnētus messie tūc tūc in p̄teritū.
tū q̄ sū dictū augustini. xv. de ci
dei. ij. m. et alior scōz. gog et ma
gog. de quibz loquitur ezechiel nō
sunt aliqui populi de āia. Et p̄se
autores eadē a diabolo ad hoc mīdne
a marie et finem mūdi. **Igitur**
saluo meliori iudicio psalmus
iste in videtur eē factus adāud
ad inducendū populum ad dñm
cultū de quo sunt valde solliciti
ut p̄ p̄ pal. et so. v. Et hī sunt p̄
q̄ de bellatis philiſtis et alijs cōt
regni eius insurgentibz ip̄ addu
rit archam dñi i mōte sion.
mē mīuaculū recederat et conu
tuit ibi sacerdotes et leuitas ad cul
tū dei celebrandū. ut hī p̄mo pal.
vbj. Et sū hoc p̄s iste mīduas
p̄tes diuidit. quia p̄mo dō mā
tat populi ad cultū dñi. **Sed** et
hoc recitat exempla scōz p̄m. i.
moyses et aaron. p̄ma in duas.
quia p̄mo dō declarat cōstatuō
nem sui regni. **Sed** induat ad
laudē dei. ibi. **Confiteantur.** Quia
p̄mū dīat. **Domine regnauit.** i. re
gnare me fecit. p̄ talem modū.
dīat dō genēl. xxy. **Ad abrahā**
mīc r̄rogauit q̄ tuncas deū. i.
cognoscē feci. q̄ cī dō fecit re
gnare dauid p̄ so. v. vj. **Ipsē dīat**
dō cētūm. ego te tū de pascuis

sequente greges ut cēs dñi sī p̄
puli mei israel. p̄ quod regni dō
dīat. regni dei. i. pal. xxy. **Sedit**
q̄ salō sī solū dñi in regem p̄
dō p̄e suo. nascantur populi. q̄ p̄bi
lūci audita vinctōne dō fuerunt
uati et conati sunt regni eius de
struere. so. v. v. et sū alienigenie
qui emut manūtu mīde. Et q̄ fue
runt de bellat de dō. maḡ vnture
dīna q̄ hīana. **Deo** subditur.
Qui sedes sī cherubim. **Ipsē dīat**
q̄ p̄piciatorū sustentabatur. q̄
ip̄s cherubim. ut dāi sunt. exo. xvj.
Et dicebatur sedes dei. eo q̄ in dāi
tur dīna responsa. moneatur sū.
In tūlāone iōnni hī. **Conuaciat**
sū. i. hītautes in sū inuicōz mīdē
oiaamur amore a nob̄ subiacu
tur. et q̄ hoc sit decens fieri allegat
.d. **Domine in sion magnus.** ille
qui a nobis colitur in monte sō
est magnus dō et erectus sī oīs
populos. **Confiteantur.** **Ipsē cōm**
dauid induat populi ad cultū dei
dīans. **Confiteantur** noīaio ma
gno. confessione debite laudis. **Qui**
temū. i. uenerabile sicut genēl
xvj. q̄ tribus est locus iste et c.
et sanctū. sōlū et cōm. q̄ oīs sū
fiamō sit mīdei noīe. et honor regis.
In hebreo et tūlāone iō hī. **Et mīp**
in regis. et i idē redit q̄ obedire im
perio dei est cū honorare. **Iudiciū**
diligat. i. equitate sicut p̄ mīnē
et nouo tād v̄ eam p̄p̄it. **In p̄m**
directores. i. p̄cepta moralia que
dīngunt mīdem ultīmū. q̄t. r̄v.
si uis ad vitā mīgdi serua manda
ta. iudiciū cū. i. p̄cepta iudicialia.
et mīstiaam. i. ceremonialia q̄ dīa
tur mīstificacōnes i scriptura x̄tis

testamenti. In iacob tu frater. ad hunc
enim tria genera preceptorum. reducitur
tur: omnia mandata que dedit populo
israel in monte synai. Ideo subdit dicitur.
Exaltate. i. quoniam potestas laudibus
extollite. Domini dei nostri. propter hoc
conue suorum benefactorum. Et adorare scilicet
tabulam pedum eius. i. autem tabulam pe
dum eius et istud scilicet dicitur
archa testamenti. ita quod prophetarum
erant quasi sedile et archa tanquam sa
cramentum illius sedis. sicut dicitur. ex
xxv. Quoniam sancti est. dicitur. ii. archa
sancti. eo quod sancta continetur. scilicet tabulas
digito dei scriptas. et uirgam auream
et uirgam auream manna plenum.
Moyses. hic ad prophetam adducit
exemplum suorum prophetarum cum dicitur. mo
yses et aaron in sacerdotibus eius. hoc
est fuerunt uirum sacerdotes dei cole
tes quod per de aaron. quia sunt similes
sacerdotes. sicut moyses officio sacer
dotali usus est in consecratione aaron
et filiorum eius. ut dicitur. ex. xv.
viii. Et samuel inter eos qui inuocant
nomen eius. perit enim caneo prophetarum
domini colentium. ut hic primo x. xix.
Inuocabant dominum. hinc et deuote
et ipse exaudiebat eos. sicut per de
moysen et aaron in exodo et pluribus
alijs locis. et de samuele primo x.
vii. et xix. In conspectu nubis loque
batur ad eos. hoc inuenitur scriptum
de moysen et aaron in pluribus lo
cis. Et idem accedendum est de samu
ele eo quod hic dicitur. et marie quod
deus cepit loqui alio eo amentute
ut hic primo x. ii. Et causa huius
exauditionis subditur. alio dicitur.
Custodiebant testamentum eius. quoniam
ad iudicialia que dicitur. que
dam dei testimonia. Et preceptum quod

dedit illis. i. precepta moralia que
magis dicitur precepta prophetarum. pon
tur hic singulariter pro pluri eo modo
quo dicitur. ex. viii. Et in multis
grammaticis. i. multis. Die dominus no
ster. laudandus eos. repetitio est
enim ad maiorem affirmationem
et ulascens in omni ad inuentiones
eorum. i. pleniens defectus eorum. qui
non procedebant ex ministerio suo
magis ex eorum arbitrio sicut per de
moysen et aaron. iiii. xv. ubi dicitur
per aquas contradictionis. dicitur quod
deus ad moysen et aaron. quod non cre
didistis in me ut confirmaretis me coram
filijs israel. uos introducetis hos
populos in terra quam deus per prophetas con
firmat. Exaltate. i. laudibus extollite.
dominum. id est generalis gubernationis.
dei. id est creationis. iiii. id est cau
tis spiritualibus. Et adorare in monte
sacro eius. i. in monte syon quia
erant domo altaris applicatus. quod id
erant ibi archa testamenti et minister
ium ordinatum a leuitis et sacerdotibus
celebrandum ut predictum est.
Constante exponitur per istam de regno
christi quod accepit in sua resurrectione
et ascensione. quod quidem est
quoniam principes iudeorum iusti. con
ti sunt destruxerunt. et post ea principes
romanorum. et cetero factum est. quod prin
cipes romani uoluntarie submiserunt
colla regno christi a tempore constantini
tanti. et inde. in scripturis. huiusmodi
principes sunt redacti. hoc ergo dicitur in
pudens per regnum suum figuratur. in
dixit christum regnante. dicens. Dom
inus regnat et ceterum. et ad eius laudem
inducit prophetam catholicum ad hoc ad
ducens exempla antiquorum prophetarum

id. qd. dicitur
in archa.

qui de regno xpi noticia habuerunt
et deuotione letati sunt. vii et sal
uator 30. viii. dicit de abraham.
pater uester exultauit ut videret meum
diem. vidit et letatus est. hanc
autem exponit in particulari non pater
quod. quia dicitur tradita est. in glo
ria psalmi q ubiq h. Et mercedem
inibus aliorum doctorum. **ps. lxxxv.**
Jubilate deo. hunc ps psimul
talis titulus in hebreo. psalms
ad celebrandum. et in iudicia id est
et in ista q vult vult dicitur.
ps pro confessione. et idem pater
ipitatur. ex hoc autem titulo non
apparet actor psalmi. Et amicus dicit
fuisse moyses ab angustiano uo d. d.
Et hoc non est magis vis. quia actor eius
quicunq fuit. quoniam sancti sunt. Et ex
tulo predicto scias apparet ad quid ps
fais fuit. scilicet ut cantaretur in oblatione
hominis pacifice de qua h. leuitici. vii.
Que offerretur domino pro aliquo vi
ficio ab eo obtinendo ad quod peti
gitur. divina plantatio. ut p vi ficio
iam obrento ad qd debet sequi q
narr. actio. et p hoc talis oblatio dicit
batur quedam confessio divine laudis.
et cum ps iste qui de cantabatur in
eius oblatione. Et didicitur in tres
partes. In primo ad dei laudem inducit
omnis generaliter. In secunda populus
iudicus offerens spali. ubi. In ter
tia in conspectu. tunc nullo. et tunc
singulariter. ubi. **populus eius** cir
ca pmi sciendum q omnis homo a
dno recipit spale beneficium. scilicet rationem
et intellectum p quod est capax ipi
dei. quod aliis creaturis inferio
ribus non conuenit. p quod ad lau
dem dei tenetur accingere. et h
est quod dicitur. **Jubilate deo ois**

terra. i. habitantes in omni terra. sicut do
minus in leticia. quia non placent deo
seruicia coacta et uoluntaria. et
hec sunt delectabilia. **Introdite.**
hic comit inducitur pater hebraice
spali. qui afferebat homines pac
ficas ad hostium atq sacerdotum. itaq
videbat oblationem sui sacrificij. et
quantum ad hoc dicitur. **Introdite**
in conspectu eius. i. ad locum ubi conspici
poterat dominus altus in altari ho
locutionem. quod non pmitteretur
gentilibus. **In exultatione.** i. in mens
deuotione. cum id subditur. **Sato**
te qui ipse est deus. i. creator omni.
quod declaratur in hoie ad dicitur.
Ipse fecit nos etc. dandam intel
lectuale que non educatur de potentia
matie. ubi dicit ph. libro de alibi
q intellectus est ab extrinseco. et
sic per arationem que soli deo co
petat qui est virtutis infinite. que
ad arationem requiritur. eo q int
ens et nihil nulla est pporio. et
ex hoc sequitur q sit creator omni.
quia virtus infinita multiplica
ri non potest. Et est una cum. **Pop**
ulus eius. hic inducit iudicem
et tunc spali. quia in oblatione hostie
pacifice sacerdotes et leuite intan
bant ad altare. ubi ad offerendum.
isti ad cantandum. Et quoniam ad
hoc dicitur. **Populus eius et oues**
pastue eius introite etc. licet ii.
omnes hebrei essent populus dei cum
sacerdotes et leuite spali modo diceba
tur eis pater. quia ad eius obsequi
um deputati erant. **Et oues pa**
stue eius. quia de oblationibus et de
carnis de oblationibus erant nutriti et
sustentati. eo q deserviebant domino
cultum. Ideo subditur. **Introdite por**

no. q dicit
in ch. n. lla
proprio.

tas. ad altare dñi aulis. in confectio
ne. l. laudis dñe. offerendo sacrifici
a et cantando cantica. et ad hoc pñ
net quod subditur. atria eius. i. in
trouit atria eius. qz altare holocausto
rum erat in atrio sacerdotu. quod
dicebatur atriu interius. et sic pñ
lia atria vñ laici erant. nñstant pñs
in hymnis. i. laudibus ad hoc scis
acris pñs. confitemini illi. confes
sione laudis. laudate nomē eius
qui firmis. i. cito placabilis hostijs
et laudibus deuotis. metum mea
eius. qz seipñ pñs est indulgere
penitentibz. Et usqz in generatione
et generationis iustas eius. psalmus 22

Miserere. In uic pñs pñit
titur tal' titulus in hebreo.
et in clacōne idem. et cō. pñs dñ.
et quo titulo appz actor hñr pñal
m. l. dauid qui uidetur fecisse hñc
psalmu qñ cognouit se stabilitum
in regno israel adeo. Cui quod hñc
so. v. d. Et cognouit dauid qui cō
firmasset ei deus regem sñ israel.
et id tunc firmat pñs hñc ut
regia potestate. ad sui nientu et a
lior exemplū. l. ex pñia fragilita
te et diaboli insignacōne ab hoc pñ
posu alii cadent. ut in fñ dñe.
et populi insignacōne. seu aliquibz alijs
de quibz ai ñc pñtunt. Et didian
mñs pñs. qz pñs oñditur quali
dauid se hñt deuote erga deum.
sed mñde ad se ipñ. ibi. pambula
bam. fño mñs ad ipñ. ibi. Non
ponebam. et in mñs a tñz cōfidebat
bonis vñs regie dignitatis. Cui
a pñm diat. Miserere et in
dicu cantabo tibi dñe. i. laudibz
recognoscens. miserere et in
dicu quo cantauit et domū eius

abicañ. Aliter expñit ka. salomon
sic. Miserere et in dicu et in dicu
et in dicu. i. recognoscens tñ
miserere. i. pñs attribuet
illa tue me. et non mee mñs seu
potestate. et in dicu tñ. in aduñs.
illa attribuetis equitati tue mñ
ac pro dñito mee adpñ. psallam
et intelligam qui venies ad me. r
nclaudo in secreta tua. pñ spñ pro
phie que est grana gratis data. et
ab hñte atitudinaliter cognita. nñ
sic aut est de grana facite grana.
In via in maculata. qz spñs non
tangit corda pñarum qui sunt actu
maculati macula carnaliu volu
tatu. pñ quod moyses qui ai deo
hñs erat loqui. itñat se ab a
tu mñmōmali ut dñi sint. mñ.
xi. Pambulabam. hic cōf
oñditur qualis mñde se hñt ad
se ipñ. ai diatur. pambulabam
. i. in opibz meis procedebam. in
innocentia cordis mei. i. in pñ
tate conscie. In medio domus meae.
. q. d. multo forñ certia. qz hoies
et mñs pñs et potentes ma
gis sunt solhati seruare honesta
tem int' erueos qñ int' domesticos.
Non ponebam. hic cōf oñdit
mñs dauid erga populu. et pñ
qñtā ad malos. Sed qñtū ad bone
ibi. Sauu mei ad fideles. Cui pñ
mñ oñditur pñs dñ affectus ai
diatur. Non ponebam an oculos
meos rem in iniqua. l. ad cōcupiscē
dum aliquid iniquu cupiditati
ductus exemplo mptoz. facie
pñ narracōnes. i. dñe legis nñ
tiones. edm. l. cor malicia quā
enica virtutis est diliger bonu.
et odire malū ei oppositū. Non ad
hic in cor pñ. q. d. et sic pñ

hinc sunt motus ad horam ad aliquam
malitiam. non tamen adhefit in p[ro]p[ri]a
nationem. Declinantem ad me mali
gini. i. malo igne ignitum. c. igne in
indie. ne scire. et huiusmodi qui de
clinabat a dauid. talia deestante. non
cognoscebam. p[er] approbatione. quoniam
aiq[ue] est in proximo. sicut p[er] de iacob
nepte suo. an[te] malicia non approba
uit. s[ed] magis rep[ro]bans ea cu[m] iusticia
iustit. Et q[ui] d[icit] non solum p[ro]m[er]ebat
p[ro]p[ri]a op[er]is. s[ed] et oris. Ideo subditur.
Declinantem secreto primo suo. i.
primo suo m[er]ito absentia. et sic est
et relatu[m]. q[ui] non pot[est] audire. hunc
p[ro]sequitur. ad p[ro]m[er]endu[m]. et q[ui] non
solum p[ro]m[er]ebat p[ro]p[ri]a op[er]is et oris.
s[ed] et app[er]ua malis signis. Ideo sub
ditur. Sup[er]bo oculo. q[ui] d[icit] cor
dis marie app[er] moalis. Et m[er]ita
cauili corde. qual[is] est auarus. p[er] q[uo]d
diatur auarus q[ui] auarus est. q[ui]
non pot[est] cauari p[er]cauia. Et hoc non
edebam. i. tales non erant com[er]cia
les mei nec de domo mea. **Q**uaili
mei. Hic com[er]cia ostenditur. q[ui] se h[ab]uit
ad bonos. et eo iteratur. qual[is]
se h[ab]uit ad malos. i. non habitabit.
cum p[ri]mu[m] diatur. Quaili mei ad
fideles t[er]re. i. fin[is] sollicitus inq[ui]re
re tales possent in e[is] et in loari.
Et sedat meum. i. c[on]silijs et iudi
cijs et m[er]itis. et q[ui] non solum h[ab]uit
bonos consiliarios. s[ed] et bonos iu
stos. Ideo subditur. Abiit in via
innoculata. p[er] vite honestate[m] et sa
lute[m]. Hic in m[er]itabat. i. in domo
mea seruiebat. **N**on habitabit.
Hic reuocatur ad ostendendu[m] qual[is]
se h[ab]uit ad malos eos a se repell[en]te
do cu[m] diatur. Non habitabit in medio
domus mee. i. int[er] multos meos.
Qui facit s[er]uam. Alios despiciat

do ut conuincendo. Qui loquit[ur] n[on]
no[n] dixerit i[n] c[on]spectu oculor[um] meor[um].
q[ui] tales non audebant loqui in p[re]
sentia dauid nec et app[er]it. Et q[ui] aliqui
sunt ita mali q[ui] non solum sunt
a p[ri]ncipibus bonis repellendi. s[ed] et
vita p[ro]uandi. ut iusticia seruetur.
et alij t[er]reantur. Ideo subditur. In
matutino. i. celere s[er]u[er]e expectacione.
ne t[er]reantur et impediantur. iusticiae
boni om[n]is p[ro]p[ri]os t[er]re. qui p[ro]p[ri]os su
is erant digni morte. quod p[er] de re
chab. et b[er]ana qui p[ro]diciose m[er]itabat
p[ro]fiteri. p[er] hoc ardent[er] placere ip
si d[icit]. s[ed] ip[s]e eos iusticia statim m[er]it
fo. w. iij. Si aut[em] in contrariu[m] argu
atur de ioab qui p[ro]diciose m[er]itabat a
bner. fo. w. iij. Et t[un]c dicitur p[ri]mo
nem eius usq[ue] post morte[m] suam.
dicendu[m] q[uo]d dauid n[on] fuit ita f[er]u
in regno nec ita p[ro]pens[us] sicut salom
on filius suus. ut p[er] ex fo. et t[er]o. w. et
ideo non p[ro]u[er]it eis in vita sua ita p[ro]u
re absq[ue] p[ro]dicio seditionis. sicut t[er]p
re salom[on] de quo fuit d[icit] reuelatu[m]
q[uo]d regit pacifice absq[ue] populi seditione.
Et ideo p[ro]m[er]it[us] eius r[ati]onabil[iter] d[icitu]r
lit p[er] dictu[m] fuit fo. w. Ad quid aut[em]
d[icit] iusticiae p[ro]p[ri]os. subdi. ut di
cederem de a[nt]e d[omi]ni. i. de n[on] h[ab]u[m] qui
dos ad a[nt]e suu[m] elegit. ut h[ic] fo. pa
ly. vi. Et p[er] ip[s]am intelligit totu[m]
regnu[m] dauid in quo n[on] h[ab]uit metropol[is]
erat. Om[n]es op[er]antes iniquitatem.
quoniam poterat fieri p[er] viam h[ab]itatu[m].
Amorality aut[em] h[uius] p[er]s[on]ae est. q[uo]d q[ui]
p[ri]ncip[er] se h[ab]eat s[ecundu]m formam h[ic] add[it]
tradit[us] deuote se h[ab]uit erga d[eu]m. m[er]it
de et h[ab]et ad seip[su]m. et iuste ad p[ro]
puli subiectu[m]. **platinus. 21.**
Quoniam exaudi. Hinc p[er] p[ro]
mittitur talis titulus in
hebreo et in c[on]t[ra]ctate ieronimu[m].

Oro pauperis al' aueretur. et ora
dno effident eloquiū suū. ex quo
titulo non appet aliquis actor de
fiatus. si secundu angustiuū dō
fecit hunc psalmū s'm hebreos
uero actor in p'tialari est in cogi-
tus. tenetur tū absq' dubio. q' ali-
quis hūs spū s'm fecit illū qui
alq' fuerit ille. **De materia dō**
hū p's. dicunt expōitores aliqui
q' loquuntur ad l'ram de aueritate in
qua fuerunt fuit populus syon. i.
illū qui remanserunt ibi de volun-
tate dū dō yō fugiente inde p' ab
salon. scd. x. xv. an. Et isti fuerūt.
sadoth et abiatthar et alii sacer-
dotes. ibi. **De mandato dauid ar-**
cham reportantes. et chusi am-
chites amicus dauid. et deē cō-
cubine ad custodiam domū dēlicte
ut hētur ibidē. Et isti afflictī p'
fugā dō d'm fuit. Vocabant ord-
nem pro eius reditu. et sic intitu-
latū iste psalmus. **Oro pauperis**
.i. populi in syon remanētis in dō.
S'z her expō nō habet appen-
diam. q' in hoc psalmo fit mēdō
de edificōne syon que in reditu da-
uid nō fuit edificata. q' absalō
nichil ibi legitur destruxisse. Itē
multa que dicuntur in hoc p's nō
possunt ad hoc hōc applicari nisi
ualde extorte. **Propt'** quod ali-
dicit magis appenter. q' p's iste
loquitur ad l'ram de aueritate
populi isrl' in captiuitate bābi-
lonica detenti. q' deuocōnes illū
populi erant ualde auerati de de-
structōe citatis et templi v' bige-
bat cultus dei. p' quod uocabat
ordm pro populi liberacōe et cita-
tis et templi reedificacōne. et
posset ad hoc l'ra satis applicari

S'z her expō et consimiles dñi in
fingi p' dān appli heb. i. v' appō
allegat l'ram hū p'salms. que
h'z infra. **Quia tu dñe tū fū**
dasta et c. usq' ibi. Et amn tui
non deficiunt. dñm de q' ad
l'ram. p' hū p' eam equalitate
fili apiem in p' et dñe
dū dñe. ut dñi fuit ibidē. et
satis app' apli p'ccū mētia.
Et s'm hoc p's iste loquitur de
aueritate populi israel in hē
captiuitate positi. orantis et de-
siderantis ab ea liberari p' regem
messiam venturū. et reedificari
in templū et citatem. et sic se-
cundu cum loquitur de tempore
xpi. q' quod dicit ipm venturū.
et templū materiale reedifica-
m fūm est. ut est s' psalms lxxvii.
Acapiendo de dās eius quod
uerū est videtur in salus melio-
ri iudicio. q' psalmus iste loquitur
ad l'ram de aueritate populi is-
rael cū de sideno depaūtas p' ad-
uentu xpi. quod maxie contigit
tempore antiechi illudis qui
supra modum afflxit populi.
ut h'z p' et so machab. et q'm
plus affligebatur. tanto mag
deparatur p' aduentu saluatoris.
et s'm h' p's iste mōnas p'tes dī-
ditur. q' p'mo ponitur afflicti
populi depaū. **Sed p'mis p'p'm**
subleuacō ibi. Tu autem
dñe. p'ma in duas. q'ma p'mo
ponitur populi p'tas. et so ad
hoc allegatur iaco. ibi. Q' dñe
cent. Enca p'mū dicit psalmi
sta in p'sona populi auerati.
Dñe exaudi ordinem meū. pro
cedentem ex corde. q' oro est alē
sus mentis in deum. secundum

damasceni. et clamor meus. procedes
 ex ore. ad te ueniat. i. acceptus sit co-
ram te. ne auitas faciem tuam a me.
 repellendo orationem meam. sicut ho-
 mo auit faciem ab eo quem non
 vult exaudire. Iniqua quid die tu-
bulor inclina ad me aurem tuam.
 loquitur de deo ad modum hominis
 qui inclinat aurem ad audiendum
 precationem quam vult exaudire. et quod
 non solum petit exauditionem. sed et
 audicionis velocitatem per magnitudi-
 nem tribulationis preteritis. pro sub-
ditur. Velociter exaudi me. **¶** Quia
defecerunt. Hic contra per dei exaudicio-
 nem allegatur id. et primo ex fec-
 to ex illo ibi. Tota die exprobat
in. facti quod primo allegatur est po-
pus tribulationis populi mada-
tempore antiochi. qui interbat
 totaliter destruere legem dei. ut per
 primo machab. 7. 12. et hest quod dicitur.
Quia defecerunt sicut fumus dies mei.
 i. sunt propinquum defectum nisi tu
 adiuues. et sicut aerumina auerunt
 circumdantur a aemo. as. et est
 illud quod in patella remanet de fu-
 rione. Antiochus illo volentes di-
 metere ritum iudaicum. faciebat fir-
 gi in cartaginibus et nemari. ut hest
 so machab. 7. 12. passus sum ut fe-
ru. quod sicut ad ardorem solis desicca-
 tur. sic populus israel ex ardore tribu-
 lationis antiochi pro magna parte
 deficiebat. aliqui per mortem. et alii
 per transfugam ad gentem. ut hest
 machab. 1. Quia oblitus sum comedere
panem meum. quod multi de populo fu-
 gerunt ad loca deserti vnde habebant
 panem ad comedendum. Cum quod dicitur
 scd machab. 7. Judas autem macha-
 bens suavit in desertum locum ibique

inter frigus vitam in montibus cum suis
 agebat. et semper alio uelentes de-
 morabantur. Auoc gemitus mei
adhesit os meum carui me. hic
 accipitur caro pro cute. Cum quod
 dicitur Job et hebrei quia tam ex
 fame quam animi auaritate caro ta-
 lescebat. et sic citis oculis ad-
 herebat. Summis facis cum pollicem
no solitudinis. quod sicut dictum
 est populus fugerat ad desertum.
factus sum sicut mitorax. que
 non apparet de die nec clamat. sic mul-
 ti de populo absconditi in locis
 occultis non audebant de die copere.
 nec et aliquid strepitum emittere ne de-
 phenderet vigilam. non potes dor-
 mire per auaritatem animi. Et facis
sum sicut passer solitarius. fu-
 gitum enim non vadunt vinti. sed ma-
 gis dispersi. et et quilibet abscondit
 se ubi potest. **¶** Tota die. hic
 contra allegatur id exaudicionis.
 et verbis iniuriis et inperio-
 sis. que satellites antiochi prece-
 bant contra populum et deum.
 et hoc est quod dicitur. Tota die expro-
abant in iuniora mei. et populus af-
 fligebatur populus ex blasphemis
 contra deum quod contra se ipsum. Et qui
laudabant me. scilicet derisores. sicut ho-
 minum timido alii dicitur. ecce homo
 magne constantie. et tale imperium
 per oppositum inrogatum. magis colet
 pungeri. aduersum me iurabant
 i. iurantes exorando sicut malum. po-
 nebant me tamquam exemplum. dicen-
 tes si non fecero hoc. ita male acci-
 dat in sicut populo iudeorum. et quod
 sensus sit iste. ostendit transfugam id.
 que sic habet. Exultantes in per-
me iurabant. exultantes in. id est

deudentes me nō pō. per me unū
creantōis iuramento. ponentes in
fena meam pro exemplo. que mag
expmitur annū subditur. quia que
rem tūq̄ panem māducauā. mo
diam hīs de pasta eam de quoquens
in aneubus. Et sic aneas erant ad
mira in pane. Et potum meū ai
fletu miscebam. i. lacrimis flebant
de oculis meis pro dolore. ita q̄ ade
bant in cypho uel in nase in quo de
uam bibere. et quia ista miscua cō
tigit populo ex dei pmissiōe p̄
pōa populi. Ideo subditur. A facie
ut indignatōis tue. i. vnde tue
secundum quod dicitur. i. machi. i.
Et tū est na magna s̄ populi ual
de. quia eleuans allisisti me. i. gra
uiter sicut grauius alliditur qm
de alto dicitur. p̄t̄ f̄ dia q̄ uideri fue
rant eleuati tempore hest̄ et mardo
chei. ut h̄r̄ in libro hest̄. et h̄ tem
pore monarchie p̄lar. an successit
regni grecorum de quo erunt iudice
p̄t̄ illustis antioch̄. p̄ machi. Et
iste grauius afflirit iudeos q̄ aliq̄s
precedenti regim. Dies mei sicut
umbra declinauerūt. i. q̄ ad nichil
um redati sunt sicut umbra. Et
ego sicut feni arui. i. p̄ fenoze tu
biatōis q̄ d̄t̄. Tu aut̄. hic
conī. d̄t̄ d̄t̄ cololacō p̄ aduentum
xpi que hic p̄ p̄lūm̄tā p̄dicitur. et
sic p̄ xpm̄ p̄t̄ ca sicut m̄pleta. Et
diuiditur relidm̄ h̄m̄ p̄lūm̄ in
tres p̄tes. quia p̄mo d̄t̄ d̄t̄ c̄c̄e
p̄mo p̄ aduentū xpi. S̄c̄d̄ futu
ra tribulacō aū xpi. i. Respondet ei.
Tercō uite p̄t̄as cessacō in fine nūi
di. ibi. p̄mo tu d̄t̄. p̄ma i diuas
quia p̄mo d̄t̄ d̄t̄ c̄c̄e p̄mo
ao. S̄c̄d̄ et hoc concluditur ḡn̄r

actio. ibi. sc̄bantur hec. p̄ma in du
as. quia p̄mo p̄ntur c̄c̄e p̄mo
per xpm̄ immediate. S̄c̄d̄ mediantib̄
ap̄st̄is. ibi. Qm̄ placuerunt. d̄t̄
p̄m̄ sc̄ndū q̄ xpm̄ rōne d̄t̄t̄
p̄manet metm̄. et hanc uenit
confessi fuit iudei. jo. iij. dicentes.
nos audim̄ ex lege. quia xpm̄
manet metm̄. et sic p̄ suā et̄nā
potenā mutat temp̄a et et̄tes
nūf̄t̄ regna atq̄ conſtant. d̄t̄.
ij. Et sic alii de tribulacōib̄ reſeruat
ad p̄ſp̄it̄. et c̄o d̄t̄t̄ sc̄ndū
ſuam uoluntatem. et hoc est quod
dicitur. Tu aut̄ d̄t̄ metm̄ p̄ma
nes. i. ſtabilit̄. et quia ſtabilis ma
nēs dat amata moim̄. ut dicitur
de conſolacōe. jo subditur. Et mem
riale tūi in ḡn̄eracōe t̄ ḡn̄acōe
quia uno m̄t̄u uideri ſuccellōne
oim̄ ḡn̄acōm̄. et subditur. conſolō
iudeoz xpm̄ ex̄t̄antū. Tu cūq̄
d̄t̄. uidetur cū homib̄ iacere qm̄
nō p̄t̄ eis auulū. et p̄ opp̄ſit̄ ſur
gere qm̄ p̄t̄. m̄ſer̄bens ſyon. i. popu
colentis d̄i in ſyon de quoz erit ſc̄
ſymeon luc̄. ij. p̄ quod reſponſum ac
cepit a ſp̄i ſc̄o nō uisum ſe mori nū
p̄us uideret xpm̄ d̄m̄. q̄ ōs alij nū
caam ex̄t̄abant. quod ſunt m̄ple
tum qm̄ ibi in templo ſunt oblati.
quod erit in monte ſyon. et qm̄
ibi p̄dicant et m̄m̄a ſc̄at. et qm̄
in cenaculo ſyon ſi ap̄ſt̄os ſp̄m̄
ſc̄m̄ m̄ſit. ſc̄ndū quod d̄t̄t̄ uero
numus in epla ad paulm̄ de om̄ib̄
ſc̄atē ſc̄pt̄ur lib̄is. ex tunc ſunt
ad m̄pleta p̄ph̄a. zach. iij. Exult
ſatis filia ſyon. nūbila filia iudei.
c̄c̄e ier̄t̄is uenit tibi m̄tus et ſal
uator et ip̄e paup̄r. ſc̄ndū alle
ḡt̄. q̄r̄. iij. Et p̄ hoc quod dicitur

hic pauper manifeste p: q: consolo p:
puli in aduentu xpi non erat intelli
genda per exhibicionem bonorum tē
poraliū. s: spūaliū que meliora sūt.
q:to que sunt annue corporalibus pre
feruntur. quia venit tempus misere
di eius. secundū quod faciunt daū p:
pūas et marie daniel. iv. ubi adue
tus xpi s: cētis ebdomadibz annor: de
finitur. quia venit tempus. hoc re
duplicatur ad maiore assentionem.

Quā placuerunt. hic conr: ponit
pūonem eē factā per xpm median
tibus aplis. qui p:dicauerūt fidem
xpi. pmo in nrm et nōda ut h: in
actibus apostolorū. p:do subditur.
Quā placuerunt seruis tuis. i. aplis
lapides eius. i. fideles de iudeis oīsi.
qui fuerunt pmi lapides in edificao
spūali ex eo positi. sicut p:dictum fue
rat zach. iv. post ista sup: p:erunt
sa de aduentu xpi. et saluabit eos
dominus deus eor: in die illa ut gre
gem populi sui. q: lapides sancti ele
uabuntur s: terram eius. Et terre
eius misericordibz. i. nōda in qua
pmo apostoli p:dicauerunt et mul
ta miracula fecerūt act. ii. multa
s: p:digia et signa p: aplōs in nrm
fiebant. et ibi s:ditur. omīs x: qui
credēbant erant piter et hēbant oīa
cōia possessiones s: et substantias
uendebant. et diuidebant omīa oī
bus p:ut anq: opus erat. et ideo la
pides isti s: terram eleuati p: cōtēp
tūm tēporaliū aplis merito placu
erūt. Et timebunt gentes nomen
tui dñe. q: fides xpi p: aplōs alios q:
xpi discipulos diffusa est ad gentes
p: alias orbis p:tes. et oīs reges tē
gloriam tuā. q: nō solum iulgaus
recepit fidem xpi. s: x: p:ncipes

maximi. ut p: impletū in plibus
regibus terrarū. et in omībus imple
bitur ante finē mūdi. Quia edifica
bit dominus syon. i. eētam que merito
syon uocatur q: ibi incipit per xpi
obidm. p:dicatōne. miraculor: opacō
nem et spūs scī missionē. ut sup: dā
est. Et videbitur in gloria sua. ibi
eū manifestant gloriā sue resur
rectionis aplis. et x: ascensionis. q:
de monte olueti ascendit qm est nū
nrm actū. i. Reuertit in ordinem
hierusalem. x: ad impleto p:ecōne illorū
qui hūilē et deuote p:cebat eius ad
uentū. **S**cribantur. hic conr: ad
cluditur grāo actō. q: tantū bñficiū
non est dō obliuioni. et ideo dicitur
scribantur hec. q: scriptura dēfinit
meritorie. in genēratione altera. i. ut ge
neratōnes sequentes hēant de hoc
noticiā. et sic fām est p: cūiūctas
et apostolos qui doctrinā xpi et opem
scripserūt et p:dicauerūt. ut fideles
populi assingere ad laudem xpi. p:
subditur. Et populus q: creabitur
laudabit dñm. i. populus xpianus
qui creatur p: baptisimū p: que cōsti
tuitur in eē grē que creatur in aīa.
Quoniam p:perit de exilio suo. et c.
tunc em p:perit tām p:perit oculis
sue mē. qm uisitant nos oriens ex
alto in sua incarnatione. Ut audiet
gemitus cōpeditōr. i. p:ccōrū q:
ad diabolo tenebantur cōpediti consue
tudine p:ccandi. Et coluerit filios
interceptor. i. uiculis ignorancie.
et infidelitatis. Ut annūciat in
syon nomen dñi et c. i. in eētam que
uocē syon et nrm designatur. scdm
quod dicit ap: hēb. xij. Accursas
ad syon montē et citate dei uicini
tas nrm crebitem et c. p: fideles

annuntiant nomen dñi. eius fidem li
berit conuincendo et p̄dicando et laudes
dei debitas exhibendo. Inconueniēdo
populos. p̄ diuicias p̄tes orbis dixer
los. in vñ. i. in vnitatem fidei p̄
caritatem formate. et q̄ nō solum
vulgares venerit ad vnitatem fidei.
s̄ p̄ p̄ncipes. Deo subditur. Et re
ges ut seruiant dño. Rñdit. h
com. de caribz tribulacō fidelium tē
pore antip̄i. que erit acerbissima tū
bus in tempore. scdm̄ quod dicit
ayt. xxiij. Erunt enim tribulacō maḡ.
qual' nūq̄ fuit ad faciem mūdi usq̄
modo neq̄ fiet. et nisi breuiati fūnt
cent dies illi. nō fieret salua omnis
caro. s̄ p̄ electos v̄nabuntur. et
hec breuitas petatur in p̄sona ec
cl̄ie tunc tribulande ai dicitur. Re
spondit ei. i. eccl̄a ē xp̄s. et loquit̄
de futuro p̄ modum p̄teriti p̄ cer
titudinem p̄phie. In via virtutis
sue. i. pacencie que tunc erit ma
xime nōcia. paucitatem dierum
meorū. i. dierū afflictōnis mee.
mīa mī. ut ex v̄uitate valeam ali
qualit̄ confortari. Ita hebraica et
ieyūmū p̄lamoī est que sic h̄.
affl̄it in via. c. v̄it h̄m̄. for
titudinē meā. q̄ma tunc fortes in
fide sup̄ modum. affligent. Abre
mauit dies meos. i. afflictōnis
meę p̄ electos ut p̄dictū est. et
q̄ma tunc tanta erit tribulacō q̄
videbitur aliquibz de eccl̄a q̄ fides
catholica debeat totalit̄ deficere. id
subditur. in p̄sona eccl̄e. Reuocet
me. totalit̄ auferendo de p̄nti v̄ita.
In dimidio dierū meorū. i. an̄ mū
di finū quod est tempus statim
dimatōnis eccl̄e militantis. sm̄ qd̄
dicit saluator. ayt. ultimo. Et ecce
ego nobiscū sum omnibus diebus

usq̄ ad cōtinuacōnem sc̄li. in gene
racōne et gēneracōne am̄i an.
.q. d. tūdm̄ue an̄o dñm̄ est ec
na. potes facit hoc facere pro
voluntate tua. Incō tūdm̄.
hic cōm̄ describitur. v̄it p̄ntis ec
cl̄ie. que erit in gēnerali resurre
cōe. motus enī celi ordinar̄ ad
cōpletōnem nū electōnū. et id
ip̄o h̄ito cessabit. et hoc est quod
dicitur ap̄c. v. m̄. p̄manet p̄ v̄ni
entem in sc̄cula sc̄aloz q̄ temp̄
ampli⁹ nō erit. et q̄na talia p̄o
cedent ex potestate et volūtatē
dei que v̄na est in p̄e et filio et
sp̄i sc̄o. Deo dicitur. Incō tūdm̄
nūne tiam fundasti. i. tū domū
ih̄i xp̄i fundasti tiam mūdi.
p̄ncipio temporis. et dicit. fun
dasti. q̄ma tū est centū mūdi.
Et orem̄ manū tuā. sunt celi.
et p̄ ista duo intelliguntur om̄s
al̄ie creaturę. Ip̄i p̄bunt tuar̄
p̄manes. sicut enī eccl̄as sequi
tur omnimodam stabilitatem et
immutabilitatē. ita tempus mōti
et mutacōis solus aut̄ deus est
oīno immutabilis. celi aut̄ cōiōes
sunt mutabiles q̄ntū ad situm.
inferiores aut̄ ut aer q̄ntū ad
alteracōnē. In om̄i aut̄ mutacō
est aliqua deperdicō. q̄ cessat
aliqū et q̄ prius erat. et sic i fine
mūdi celi p̄bunt. nō quantū ad
cl̄am. s̄ q̄ntū ad aliquā dispōn.
q̄ corpora celestia cessabunt a
motu locali. et elementa a mu
tua actione et alteracōne. si celi
ays corū irruanentibus. p̄do sub
ditur. Et om̄s sicut vestimentū
detraherent. a statū in quo sunt.
Et sicut oportet m̄ mutabis eos.
q̄ma aducente etate. v̄ltis h̄ic

malis mutatur quia amplius nō est
natura remanente tū eius substantia.
sic corpora celestia et elementaria mu-
tabuntur a statu in quo sunt. qui nō
est amplius natus copiato nūo et
toni. Tu autem idem ipse es. scilicet omnis in-
mutabilis. Et tamen tu nō deficiens. nō
est per hoc intelligendum quod mecum
tate que est mensura diuinitatis diue
sit aliqua successio. et quia eam con-
prehendere non possumus nec per cons
explicare nisi per comparationem ad tempus. filij
seruorum tuorum. id est apostolorum. quos
genuerunt per verbum euangelij. secundum
quod dicit apostolus corinthiis. In ipso
ihesu per euangelium ego uos genui. et
isti sunt sic epistolam. habitabunt. scilicet et
naturaliter coram te post terminum huius
uite. et semen cornu in seculum diu-
getur. quod semper actu et continue in
deum fructur. **Moraliter** potest expo-
ni per istam de quolibet uere penitente.
qui de peccatis commissis affligitur per
penitentiam. et deum deprecatur ut ad se
ueniat per gratiam. et ipsum in aduersis sta-
biliat per pacem. ut sic in futuro vi-
tę pias pueniat ad gloriam.

Benedic. Huius per **psalmum. cxi.**
promittitur talis titulus in hebreo.
dauid. nisi quod promittitur ista laudibus.
ad denotandum quod est datus castus.
Et videtur quod iste per sic quedam laus
diuina ab ipso deo composita. Et sic huius
diuiditur in tres partes. quia primo deo
ad dei laudem exultat naturam huius
nā. scilicet angelicam. Dominus in celo.
facto deum creaturam ibi. **Benedicite deo**
omnia. prima ad hunc in tres. quia primo
deus inuitat se ad dei laudem ex bē-
ficiis collatis populo israel adeo quod
collatis singulantur. **Secundo** ex bēfi-
ciis collatis populo israel specialiter
ibi. **faciens nūas.** scilicet omnibus

in istis generaliter. ibi. **mia.** Cuius primi
dicit sic dauid se exultans ad dei lau-
dem. **Benedic anima deo.** Et accipit
hic benedictio confessionis. scilicet laudis di-
ne. quia minor benedicit maiori. et
nō per benedictionem conuincens quia
fit eo. scilicet secundum quod dicit apostolus
hebrei. vii. **Sic** ulla contradictio
ne quod nūus est a meliore benedicitur
per hoc autem quod dicit. anima mea
intelliguntur potencie anime exterioris.
ut visus auditus et sic de alijs.
et omnia que intra sunt. supple ben-
dicat. **noī te deus.** et per hoc intelligi-
tur potencie interiores anime. scilicet intel-
lectus et voluntas. fantasia sensus
coris. et appetitus sensitivus. omnia
enim ista diuinitas laudibus debent
applicari. **Benedic anima mea deo.** expo-
natur sicut prius. **Et noli obliuisci**
omnes retribuciones eius. quia secundum quod
dicit seneca de beneficiis. omni ingratul
simus est. qui beneficia accepta oblitus
est. dauid autem a iuuentute magna
beneficia adeo recepit. quia ex tunc leo-
nem et bēsim. et goliath gigante
infectat. et nimior inter fratres in regē
vinctus fuit per samuelem. **Qui** prius
tunc omnibus iniquitatibus tuis. deo
enim ualde gratus legitur peccasse i
adulterio cum bethsabee et hominatio
vne. et in populi iniuria. et tū de istis
obtinuit remissionem adeo. ut bē-
.n. r. r. et ultimo. et per cons de ali-
is minoribus peccatis. **Qui sanat om-
nes infirmitates sanas tuas.** scilicet spirituales
ut dān est. et corporales. quia deo
deus afflictiis. Alii sustinuit plagas
et graves ictus de quibus beneficia dei
fuit sanatus. **Qui** redimit de manu
tuam tuam. qui laud fecit auidi
et domū dauid de nocte. ut mēfiere
tur mane. et fugiens saluatus est.

pmo. R. rre. fili qñ sal et vnicus an
gebant dauid in modu corone. ita q de
spabat se posse euadere. et tñ saluatus
fuit dei ordinacone. pmo R. rem. Qui
coronat te in uia. qñ fuit coronat⁹
in regem si tribu iuda. scd R. q.
Et misericordibus. qñ fuit coronat⁹
post ea si totum israel. ij. R. v. Qui
replet in bonis desideria tua. dando
dauid de aduersarijs victoria. ij. R. v. 7
vj. Et diuicias et gloria. renouabit
ut aquile iuuentus tua. s. in resur
rectione futura. quia resurgent in
etate vtri. dauid aut mortuus fuit
in etate senili. m. R. ij. **¶** Delict⁹ hoc
refert ad coronacione saloms. qui
vniuerse adhuc institutus est ab
eo rex ai est. adhuc iuuenis. et sic se
nectus dd fuit quod mō imitata
in iuuentute. in qñtū filius reputat
patris psonā. scdm illud eccl. rre.
mortuus est pī eius et qñ nō est
mortuus. reliquit eñ similem p
se. **¶** Faciens misericordias. hic
conr itat⁹ bñficia populo israel
collata. ut sic non solum pē. s. eā
totus populus israel ad dei laudē
exaltetur. Et diuiditur in duas. q
pmo itat⁹ bñficia collata. so
ad hoc induatur. iō. i. **¶** Quomodo
misericor. Cura pmi pmo pōt
bñficia libetacionis de egypto ai
dicat⁹. Faciens unias dñe et iudi
cū omnibus iniuriis paenitibz.
i. filijs israel qui multas iniurias
passi fuerunt ab egyptijs ut p
in exodo. quibz fecit misericor. eos
liberando. et iudiciū. egyptios mil
tiphater pmiendo. secundo pōt
tur bñficia date legis ai dicat⁹.
natus fecit vias suas moysi. i.
pcepta legis que erant hic tēn
di ad salutem. filijs israel volū

limitates suas. i. mandata sua. sive to
limitatis christiana. que non fecit filius
i mediate p seipm quantum ad pop
ta dealogi. exo. rre. et p moysen qñ
tū ad alia. sive pōtatur bñficia dñe
misericordis ai dicat⁹. **¶** Misericor
et misericor dñe. qui dicat⁹ mis
ericor. sive affectus intencions. et in
seruator. actu. idne effectus extero
ris. **¶** Iungamus dñi expectans per
atores ad piam. et multi mis
cor. qñ uia ferebat iudiciū. p
ij. **¶** Non ipetū ualeat. s. electus
suis quibz finalit placatur. Non
secundū pā nra fecit nob. pmi
do nos aia condignū. quia tantū
est offensa qñtus ille qui offendit
dñs aut misertus est. et p con
fessa p pā mortale dimissa. **¶**
Secundū alacritudine aī in terra et
altitudo aī in terra accipitur. sive
dñm medietate diametri aī et
ad huc dñat spissitudo tē a sīne
usq ad centrum. pñctus aut orien
tis dñat a pñcto occidentali iālo.
Secundū toni aī diametri. et id
p minore distantiā intelligitur. ut
missio pñe. et p maiore remissio aī
p que est manis malū. quia oppo
nit bono spūali. pena aut corpora
li. et hoc est quod dicat⁹. Qui in
altitudine aī aīa. i. secundū ma
giā mētiā sive uic. corrobora
uam suam si timētes se. libera
do eos a malo pñe. **¶** Quantū dñat
ortus ad occidente. i. secundū mēsi
am maiore sive mē. longe fecit
a nobis iniquitates nias. libera
do nos a malo aīpe. **¶** Quomodo
misericor. hic conr pōtatur iū
misericordis iō. et pmo ex pte dñe
bonitatis ai dicat⁹. Qñ misert⁹
pī filiorū et c. scd ex pte humani

fragilitatis. et primo quia ad animi
ai dicitur. Qui ipse cognovit figure
ai in i. i. fomite induit nos ad
pari. et sic expunit hebrei. mē illd
geri. vni. Scilicet et cogitacō hois
proua sunt ad malū ab adolescentia
sua. Sed quia ad corpus. ai dicit
Recordatus est qm pulvis sum. q
ai ad corpus quod impulerit resolu
tur vni qd q. autē resoluatur in ea
et quibz cōpūntur. homo sicut fe
mī. virtus ad tempus modica. dies
eius. i. vita eius. tanq̃ flos agri
sic effloret. q. sicut flos agri ad ca
lorem solis deaatur. sic vita hois
ad calorem febris ul' altius infirmi
tatis. statim exiatur. Qm spūs
pūabit in illo et nō substat. qd
pōt duplī expm. vno mō de spū vita
li qui egreditur a corde. et in alijs
pnibus facit sensū et motū. et ipō de
facite. defiat corporalis vita. alio
mō de spū iōuali. qui ai pūit a
corpore delectus ipm informare de
fiat vita. sū quod dicitur. pmo de
anima in fine. q. egreditur aia cor
pus expnat et maureat. Et non
cogitacōt amplius loci sui. In tūl
lacōne idemū hētur. et nō cogitacōt
cum ultra locis eius. et vtiq̃ de
rum est. q. sicut crūtes in m vita
pūti nō cogitacōt ea que sunt in
irreptuālis defūctōz. sic nec defūc
a ea que sūt in locis vmenāli. sū
quod dicit aug⁹ libro de ciuitate p mor
tuis agenda. et ea intelligendū
ea de lege col. q. alii sūt alī. ex reue
lacōne spūli. sciendū ē q. vti vider
in vbo ea que faciunt ad augumentū
beatitudinis sue. et sic vident ibi ea
que sūt hic a mīus ad eor reuēciā
et honorem. Miserordia hie cōm
acipitur id laudandi dñi ex vñfais

omnibus mīis collatis. ai dicitur.
miserordia aut dñi ab etno et usq̃
metū. i. abq̃ continuo a pte suis.
Et timentes eū. timore filialis reue
ruac. qui manet ē m pūa sū illud
ps. xvij. Timor dñi scīs pmanet
in scām ceti. Et iustia illius in filios
filiorum. qui sunt imitatores pmo
rum bonoi. hys qui seruant testa
mentū eius. corde tremendo et ope ad
implendo. et hoc p. lūā vñs sequen
tis. Domino in celo. hie cōm dauid
induat ad dei laudem. angelicā creatu
ram. Cura quod sciendū. q. h. deus sit
vq. p essēciā. pūāā et potēciā.
tū est in celo spūli modo. s. p pūā vñ
ouem. et hoc est quod dicitur. Domino
in celo et c. et q. ibi videtur clare a scīs
angelis. Ideo subditur. Benedicite dō
oīs angli eius. vñdictōe laudis dñe
qua minor vñdict maior. ut supdā
est. potētes virtute. quia virtus cor
ecā naturalis sup modū excedit vir
tutem oīm corporaliū. et quia hoc vir
tus remansit in demōmbz. Ideo dicit
job. xli. Non est pūctas cō tenam que
ei cōpūtur. Imptū quia sancti angli
oīs sūt obediētes dñe voluntati.
Ideo subditur. facientes vñū illius ad
audiendū vocē sermonū eius. Ita
sermones sūt dñe reuelacōnes. que
pmo sūt angli sioribus. et p illos
medijs. et p medios inferioribz. et p
inferiores scīs hoibus. sciendū dñm
sū de angelicā ierarchia. Benedicite
domino oīs virtutes eius. hoc expō
nitur duplī. vno modo de oīmibus an
gelis cōm qui aliū dicitur. virtutes ip
excellēciā sue virtutis. alio mō
spūli. de ordine medio angelorum
sū ierarchie. qui dicitur ordo virtu
tū. eo q. mīāli. opantur i mīāci
lis scīs dñna virtute cōm solitū

cursum nature. sed subditur. intra eis
qui facit voluntate eius. p. taba cui
miracula ostendit. q. deus in creaturis
non agit ex necessitate nature sed libera vo-
luntate. Benedicite. hic ultimo
inducit dauid omni creaturam ad dei
laudem. d. benedicite domino omnia opera eius. ar-
ature enim intellectuales laudant eum
p. p. q. quia capaces sunt ipsius p. co-
gnitionem et amorem. alie autem crea-
ture laudant eum metaphorice. in q.
in eis et eorum proprietatibus relict
dei sapientia et bonitas eius. et in quibus
sunt materia laudis domini creaturis
intellectualibus. psalmus. Enj.

Euedic. hunc ps. multus titu-
lus ponitur in hebreo n. i. tit.
laude domini p. quod dixerunt aliqui q.
uod est ps. descriptus a preteritis. sed
in libris hebraicis quos vidi. p. p.
ps. distinctus et simul in translatione
ieronimi. q. vocatur ps. canticum
sanctus. p. p. canticum sanctum. scilicet
et hoc idem dicit ieronimus in pro-
logo n. librum psalmorum. et videtur
in tres partes. q. primo psalmista ad
dei laudem se inducit. Sed ad hoc
rationes adducit ibi. Confessionem. et
dictam laudem resumit. ibi. Canta-
bo domino. Entra p. p. dicit. benedic-
ite michi domino. et dicit. aita mea. q.
d. non tua lingua sicut fecit populus
psa. xix. populus hic labijs meis lo-
quatur. cor autem cor longe est a me.
domine deus meus magnificatus es
vehementer. i. tante es excellencie q.
non potes laudari a creatura quicquam
es laudabilis. canticum. xlm. aita mea
enim omni laude. Confessionem.
hic contr. adducitur id motum ad
dei laudem. et primo ex ordinata
productione p. p. mundi. Sed ex de-
bita p. p. veneratione. ibi. Entra

emittis. Entra p. p. facendi q. p. p.
ps. et p. p. mundi est celum em-
pyreum. a principio hinc creaturis
angelis repletum. sicut dicitur in
p. p. geu. et hoc notatur in dicitur.
Confessionem et decorem inducit. p. p.
p. decorem intelligitur celum empyreum
dicitur a p. p. quod est ignis. non q. sit
ignis. sed splendor. et sic aliquo mo-
do conuenit ad ignem in splendore. p. con-
fessionem intelligitur congregatio ang-
lorum secundum deum non constituta in con-
tinua confessione laudis domini. Et dicitur
duobus dicitur indutus metaphorice. q.
sicut indumentum facit ad ornatum
hominis indutus. sic in istis creaturis p.
apaliter relict gloria dei. et ideo di-
citur. amittis inde sicut vestimen-
to. q. hinc magis p. p. est in q. p.
bus substantiis quam in corporalibus.
Sed ps. machine mundi est celum
crystalinum et ordinatum continens
sp. p. stellarum fixarum. et orbem septem
planetarum. et quicquam ad hoc dicitur.
Extendens celum. i. c. p. p. dicitur. sicut
pellis. videtur enim extendi super
emphyreum mundum. q. p. p. dicitur. Amittis
aquas superiora eius. in hoc tangitur
celum crystalinum quod est super
p. p. dicitur. quod dicitur aqueum. p. p.
conuenit ad aqua in dyaphanitate
sicut et empyreum dicitur ignem in
p. p. dicitur. Tertia ps. est elementum
ignis et aere continens sp. p. quod
est n. p. p. hinc et sicut taret
aque. et quicquam ad hoc dicitur. Am-
ittis mitem ascensum tuum. in hebreo
et in translatione ieronimi h. amittis tu-
um. q. mitem p. p. vult ferri ad
modum ventum. et q. talis motus
fit contra p. p. ventum. p. p.
subditur. qui ambulat super p. p.
ventorum. et dicitur p. p. ventorum

metaphorice. ad designandum uoluntatem motus ipsorum. quod ante dicitur. hic deus ambulare si penitus uentorum et agitare nubes quasi aurum suum. designatur quod tales impressiones et consilium nubes sunt in aere ex divina dispositione. Et quod deus naturam corporalem per angelos administrat. ut dicit augustinus in libro genesis. Ideo subditur. Qui facit angelos tuos spiritus. i. spirituales substantias facit angelos tuos. i. nuntios tuos. angelus enim est magis nomen officii quam nature. et nuntios tuos ignem uicem. hoc dicitur quia angeli leguntur frequenter apparere in igne. ut in libro in rubro audenti exo. iii. dicitur. tunc ille angelus dominus. quod persona dei representabat ut dicit gregorius. in libro x. y. in libro i. in libro i. helix que facta est ministerio angelico. apparet aurum igneus et equum ignem suum. in libro x. y. apparet mons plenus equorum in aurum helix. quod sicut dicit iohannes ad deificationem eius uenerunt angeli. et dicit igne breuitate. quod angeli audent aurum. et sunt effigies ad creationem uoluntatis domine. Quarta pars est elementum terre et aque quod simul continentur in terra sic. et de primo dicit. Qui condidit terram. quia sicut in damentum. est inferior pars machine mundi. si stabilitate suam. i. super centrum mundi ad quod undique tendunt naturaliter partes terre. Et ideo subditur. non inuabitur in terram. deinde accento in aliqua parte. quod hoc est in naturalis de elemento uero aque subditur. abyssus. i. oceanus qui dicitur abyssus pro profunditate. sicut uelamentum amittit eius. quod oceanus auidat terram undique excepta una parte. que re

manet arida. pro uitam hominum et alium circum. ut dicitur sunt plenus gratia. primo. Super montes stabunt aque. ex hoc loco dicitur. scilicet. quod aque in medio oceanum sunt altiores quam montes in terra positi. hoc est factum. quia cum aque sunt grues et flumina equaliter tendunt ad centrum undique. et sic non sunt altiores in medio quam in ripa. et ideo illud quod dicitur hic intelligendum est de aquis pluvialibus que generantur in nubibus. secundum quod dicitur job. qui ligat aquas in nubibus suis. nubes autem generantur si quacumque mouantur. Ab inceptatione tua fugerunt. quod nubes pluviosae mouentur de loco ad locum secundum ordinem uoluntatis domine. Alii exponuntur hoc referendo ad homines. in nubibus enim frequenter generantur impressiones turbules. ut tonitrua fulgura. et turbines que dicitur inceptationes domine. quod frequenter et signa in te. et sic homines facti fugerunt de campis ad loca magis securam. Contra restituitur ad dispositionem elementa terre. d. finem posuisti. scilicet. aquis oceanum. neque conuidentur opus terram. sicut fecerunt tempore diluuii. sicut promissum deus noe gratia. i. d. neque erit deinceps diluuium dissipans omnem terram. Qui emittis. hic contra adducitur ratio domine laudis ex debita promissione uiuentium. et primo ex promissione hitancium si terram. sed ex promissione hitancium intra aquam. ibi. hoc mare. Tercio quod ad uitamque naturam ibi. Sic autem expectant. prima in diuinitas. quia primo designatur divina providentia et uincula si terram in corpore corporum. sed in alienatione temporum. ibi. fecit luna in tempora.

no de mari
oceanus

Cum pñm carbitur. nistm pñsione
alium. a mñ. et hominū. et primo
quantum ad pñsione. al hñdi
sine quo vita scilicet nō pñt con
tinuari. Qui emittit fontes in
conuallibus. quia in descensu ul' pñ
de monaii omittitur cōf fontes ma
gnū et quibz omittitur flumī notabi
les. et hoc ad sustentacōne vñen
tium. Ido subditur. Potabunt omīs
bestie agri expectabunt onagri. qñ
multū hñt de calido interiori in sua
sua. i. rēta dñs aquis in sua sua.
Vnde et tñsclad idmū sic hñt. Et
refragant onagri sitm suam sñ ea w
lucis celi hitabunt. quia sunt ali
que volucres aquatiles. in flumībz
ul' pñ hitantes. alie pñ volucres cā
pales et nemorose vñunt ibi ad bi
bendū. et ad loca sua reuñtū gau
dentes. Ido subditur. De medio pñm
nū dabunt vocēs. hoc dicitur pñ aues
i foramībz hitantes ul' pñ i rupībz.
sicut dicitur de aquila. Job. xxxiy.
In petris moratur. et inaccessis rupi
bus. In hebreo tñ hñt. de medio in
mori. et in tñsclad idmū. De me
dio nemori. et hoc qñtū ad aues
in arboribz cāpūm ul' siluam
cōmorantes. Rigais montes. s. de
us. de sñonibus suis. i. de nubībz
pluuīs sñ montes generatis. ut
ibi ardeat liba alibz siluestribz
oportuna. De fructu operū tuorum
sanabi terra. i. de fructu pluue qñ
est opus aui. frigidabitur tñ. Ido
subditur. producat semū iunietis.
ad eorum nutrimentū. Et herbam
seruati. i. vñm homī. granū. u. semī
nati in tñ. pñmo pñuat herbam
post ea spīam. et vñmo granū.
vñ sit panis ad vñm homī. Ido
subditur. vt educas panem de tñ

Et quia ad sustentacōnem vite hñm
nō solū requiritur abns sñ pñs.
qm pñapale est vñm de vite. Ido
subditur. Et vñm letificet cor hoīs.
requiritur pñ cōdimentū. Ido subditur.
Vt rehilaret faciem moleo. et pñ
m quod est pñapale cōdimentū i
telligunt alia. et quia pñmā tñm
hñmētis fructat arbores. Ido sub
ditur. Saturabuntur ligna amni
et c. dicit emī pñ sñ de amnia. qñ
in arboribus radices sunt similes
ori in aialibus. quia per radices ar
trahuntur alimentū arboris ad cō
nutricōnem et fructificacōne. In
hebreo hñ sic. Saturabuntur lig
dui. et sñ. ka. sa. ligna dñi. hñ i
telliguntur paradisi fructus. s. quia
illa mō nō vñunt in vñm hoīs
mñ enodi. et hñ. et hñ agnū
de lignis sementibz ad vñm hoīs. pñ
pñt dñ qñ omia alia ligna cōnect
dicitur ligna dñi. quia sunt cō
arantur. Alie passerēs indifcabit.
In hebreo et tñsclad idmū hñm.
Aues indifcabit. Aues emī alie
rūs qñ magis indifcāt i cōdus
qñ passerēs qñ cōt indifcāt mētis
domori. Herodi domus dñe est.
Herodius est nōm aui pñdū
que gall' vocatur. gēfaut. et mñ
fiat mēdus. et dñ dñe passerū
ul' aui cōmodo loquendi quo lo
dicitur. ite alium. et ideo ai dicitur.
Herodi domus. ibi est pñctus et
refertur ad cōdus vbi indifcāt
herodius. an' mēdus dñe domū
eius. et qñ sequitur. dñe et c. re
fertur ad herodū nō pñdū. mon
tes cēfeli. supple sunt refugia. et
uis. sicut pñmā cōnuota. herma
is. est aut hermaus animal pñm
spinosū. Estat hñm. hñ cōt

ostenditur qualiter deus puidet vinen
tibius de alternacōne temporū. cum
diatur. fecit lunam in tempora. Cui
cū uariū motū hunc magis apper
sentibilibus imitacō acris quā secūdū
alios planetas. Sol cognouit occa
sum lunā. i. de terminante uadit ad
occidit ac si hūc intellectū qz tūc
motus est ab actu intelligēcie. p
finit tenebras. in cuiusqz nō pr
ocallum solis. et facta est nox. quia
sicut dies est laco solis si tūm. ita
noctis est laco enis sub tū. in ipā p
tūcibunt omis bracie tūne. quia tū
magis disantur ad querendā pre
dam qz de die. Ideo sequitur. cauē
lecomletē. et quia oīa ita proce
dunt ex dīna providēcia. ideo sub
ditur. et querit ad deo etā s. et qz
hūc pda iritā. ad sua latibula
Ideo subditur. Oras est sol et ē. Er
ibit homo ad opus suū. sicut enī
fer disantur de nocte p victū que
ritidm. sic cōsūo homo qm est
animal mansuetū natura de die
erit ad opera sua. et de nocte qelat.
et quia ex talibus effectibus. apper
stādo dīne pīdenae nobis in
comprehensibilibus. Ideo aduīnatiue
subdit dāud. Quā magnificata. i.
ualde magnificata. sunt opa tua.
ouia in sapia frati. qz est qā irgu
la veritatis. Impleta est tū pōf
sione tua. i. hoībus et alibis que
sūt de creatur. **Hoc mare.** hic
cōnū agitur de pīncone vīnēnū
tū aquam. et pmo describit corū
locū cū diatur. Hoc mare magnū.
i. ocean⁹ ubi aurūt os aque. et
spacīosū mīambz. i. locis. dictō. ii.
hebraica hic posita equiuoca est.
ad significandū man⁹ et locū. illuc
reptilia. i. pisces dūscōū generū.

quorum non est nūs. quia nō possūt
ab hoīe nūari. s. deo oīa sunt nūa
ta. alia pusilla cū magnis. In ma
ri enī sunt pisces aliqui ualde pm.
et aliqui ualde magni. ut cetegāu
dia. quorū magnitudo est quatuor
nigerū terre. ut dicit plinius. Ille
naues pūlibit. ut bona mīa tū
hūdānaa deportentur p nauigū
ad aliā talibus amētem. et cōūlo.
Dracho iste quē formasti ad illud
dūm ei. In hebreo et tūflacō idm
mī hētur. lematū istū i formasti
ad ludendū in eo. et dicit hebrei q
est vīnis pīcis singulans et mac
dibilis magnitudinis. Ideo diatur.
lematam istū in singulari. dicit tū
hebrei qz deus apm⁹ arauit dno di
uidua hūc qm masculū et fem
nam. s. qz deus puidit qz si nulla
plicauerit nauigacō īpēdīretur.
que deseruit utilitati mūdi. Ideo
ocidit femellā et tale cōdūit res
uans iustis post resurreccōnem.
quod aut subditur. quē formasti
ad ludendū in eo. dicit hebrei
qz tribus oīs hōis in die deus lu
dit cū lematā. s. pmi dān est d
saat scripturā genē. i. qz forma
tis generalit⁹ omībus pīcibus. di
xit deus. arscit et multiplicamī.
et sic nō arauit aliquam qm in
masculo et feia qz nollet multipli
can. Item qz dicit aures femelle
reseruat⁹ iustis in resurreccōe est
eroris sanacōnū. in quē mīderi mo
dū acceperit. credentes qz resurre
cō sit futura ad vitā alēu abis ī
dīgētem. qz aut diatur qz deus lu
dit in eo ut al eo tribus hōis in
die. pūle est et fictiā. Et ideo ali
dd. qz sic psalmīsta loquitur de cō
an⁹ sunt plura in didua in mari

no. magnitudinis
pīcis

no. intellectus pīcis
que hūc dān
magnitudinis
pīcis que hūc
mīderi mo

noians cum leuitatam. sicut iob
xl. qui noiatu: f. dracho in tilla
cone coi. quia genes pmo ubi dicit
rete grandia. in hebreo heitur. Dra
chones magnos. tñ sub istis noibz
intelligatur hic pnapali: dyabolus
sicut in libro iob fuit dictu et iō
hā pmo est exponenda de ppetati
bus aei. et secundo de ppetatiuis
dya: p illas significatis. quod er
go pmo ponitur: draco iste. in coi
tūclacōne. ul' leuata istu. in tūc
lacōne idē p pronomem demō
stratiū et nomē an adnigatur. de
signatur eius magnitudo emendat
credens magnitudinē aliorū alii
fictiū et marmorū. et p hoc quod
subditur. Ad illudendū ei ul' hūc
dm meo. non est intelligendum
q' h ad tūcatur mulatiter. q. ad h
finalit' leuata sit formatus. Et te
netur consecutue quod eius forma
cone consecuta est illūio illa. et h
enī q' leuata sit fās a deo in corpore
tam magno. sequitur q' nāa sit ei
magna alacō ex alijs pilabus ma
ris quos deuorat. p quod alij pisces
retū videntes. ex mictu natura
li fugiunt vltis rypam. v' cetis
natare nō pōt p aque pūitatem.
et ideo cetis eos insequēs ipigit
se ad finem. et apiscatoribz ibi oc
aditur quia non pōt se mouē. et
sic illūis sua hē frustratur. per
hānt pnapalit' intelligitur pū
ctates demonis. qz p demōstratiū
corpus credentem al dicitur. Dra
cho iste. intelligitur potestas demo
nis credens omēm potestatem
corporalem si s' dūmittatur. p illu
sionē uero aei dictam. intelligit
illūio demonis. quia credens
xpīn in sedenoiare in sua passione

et membra sua intemprah pscu
cone p eū contra eos eritata. de fā
datur ab intento. et remanebit
post iudiciū ligatus in mētro.
quia non erit amplius ad eāu
sanctorum in hor acie caliginoso.
Omnia in sperant. hic incipit i
sus in hebreo et in tūclacōne iō.
v' psalmista declamat. pūitionem
dūiam et vtrūqz naturā pūitū
simil. d. omnia. s. vniuersa s' finem
et magnis. A te expectant ut des
illis escam. quia p appetitū nati
ralem et sensitiū tendunt drachi.
et sic dān est s' q' opus nature est
opus intelligentie. Dāte et illis
colligent. hoc dicitur spūaliter p
illa vniuersa que nō solū ad horā.
s' f' congregant p tempore futuro.
sicut fornica colligit grana in
estate vnde vniū in hyeme. app
iente te manu tuam. p diffusio
nem tue bonitatis in effectibus.
Omnia implebuntur bonitate. i. lo
no conuicenti sue nature. Autē
aut te faciem. denegando pūitū
diffusione. tūclacōne. et de fā
tu nutūet. auferes spū coram.
i. vitam. et deficiet. a vita pscu
Et in puluere suū reuertetur.
i. in materiam vni fuerunt forma
ta. que pro maiori pte est terra.
emittet. i. emittet sicut hē in he
breo et tūclacōne iō. spū tuū.
i. tue voluntatis effectū. et aca
buntur. i. de nouo formabuntur.
eadem in hē sedm auctū natur.
et alii nio ad declarationem po
testatis dūe in opibus mirabil
locis. Et renouabis faciem hē.
sicut patet in estate quia tunc
renouatur hōis et floribus et
fructibus quibus pūata fuerat

in hyeme. Sit gloria dñi. i. laus et
honor s' debitus imputatur. In
seculum seculi. i. abqz annuo apte
finit. Ietabitur domus in operibz
suis. i. maraturus ad suā gloriam
ordinatis. scdm quod dicitur ps
vii. Omnia ip̄ sanctipm opatus
est dñs. Qui respicit terrā et facit ea
firmare. ut p̄ in firmam pcedente
ex diuina ordinatione. qm tangit mō
tes. tactu fulguris quod sequens
cadit in montibz altis. et annūgat
quia ignis fulguris magis su
ungat q̄ mclanuet. Scendum
aut q̄ omnia p̄dā de ordine crea
turā. et p̄missione viuencū. adh
inducta sunt. ut ex eis ignalis ar
atura mungat ad laudem et ho
nore conditoris. Cantabo. hoc
est ultima ps in qua psalmista re
sumit dei laudem in p̄cipio ps
inchoatā. d. Cantabo dño in vi
ta mea. i. quādiu uiuā. Ido sequi
tur. psallam dō mō q̄dm cum. et
dicit. Cantabo et psallam. q̄ dñs
laus debet pcedere ex corde et ore.
Iocūdi sit ei eloquū meum. i. co
m eo placitū. Ego uero delectabor
in domno. i. in cōsolōribz dñis
et nō in āriis. deficiant p̄dres
a terra et c. loquimur de p̄dribz
et miquis nīcia malicia obama
tis. hūdic aīa mea dño. et sic termi
nat amicaī. sicut incepit ip̄m. qd̄
frequenter fit i cātilems. et exponat
sicut i p̄mo psalm. psalmus. am?
Confitemini domino. scdm
quod dicit ieronim⁹ in plogo
s. libul uti. psalmus iste p̄mus
est nīc illos qui dicuntur alleluia
ta. et scdm hoc alleluia. quod po
nitur nīc p̄cipiū hui⁹ psalmi et

finem p̄cedentis nō p̄tinet ad psal
mū p̄cedentē quāms hoc aliqui
dicunt. s. ponitur magis in p̄mo
hui⁹ psalmi tanq̄ eius titulus. q̄
psalmi titulus sine denotatur.
Scendum ē q̄ alleluia nō est una
dicto ut credunt aliqui. q̄ due in
hebreo. quia allelu. sigt laudate.
et est verbum ip̄atū modi. i. si
guificat deū. et tunc hīc macu
lacio casu. patet igitur q̄ ps iste ē
quedam inuicō ad laudem dñā.
et duo seq̄tes similit. et scdm aug.
fī sunt aduud. sū dō ieronim⁹
et hebreos. actor ignorat. in p̄ci
lar. tunc al q̄ fī sunt ab aliquo
viro s. ul' pluribz sp̄m sū hūi
bus. Scdm dñm. aut ps iste indu
as p̄tes. quia p̄mo psalmista crea
tat ip̄m ad laudem dñā. Scdm ad
hoc efficacius agendum. recitat be
neficio dñi memorā. et mēmen
tote. Entra p̄mū dicit psalmista.
Confitemini dño. Confessione lau
dis pro bñficijs ab eo obtentis. et
innocente nomē eius. pro obtinen
dis. quia gratitudo de p̄teritis bñ
ficijs est optima dispō pro alijs
sp̄randis. amūcate nīc gētes
opra eius. sue bonitatis et p̄stā
tis declaratiua que exp̄muntur
mā. Cantate ei. ore. et psallite
ei. corde. narrate omnia mirabilia
eius. i. aliqua ex omnibz. q̄ non
omnia possunt enūari p̄tālarē.
Iaudamū in noīe s̄s eius. i. op̄m
facit bona de ḡie et ē ex intente
glorie dñe. ut de ex illis op̄ibz.
laudamū in noīe dñi ad quē illa
op̄a sunt dñecta. Ietatur cor que
renū dñi querens enī aliq̄ in
materiam leticie qñ est certus

no. d. alle
luia = c.

de inuentione. querentes autem dominum si
deliter inueniunt eum infallibiliter. secundum
illud apostoli. Omnes qui querunt inueniunt
et cetera. Ideo subditur. Querite dominum et con-
firmamini. id est. sine certi de inuentione. Qu-
ia in facie eius. id est. placere in conspectu
tui eius. auementote. hic contra per sal
muta iratit. dei beneficia ad laudem
eius exaltatua. et diuiditur in quatuor
partes. Em quatuor partes quorum temporibus
deus beneficia contulit israeli. partes pate
bunt persequendo. prima autem pars conti
net tempus abrahe usque ad iacob.
dicitur g. Memorote mirabilia eius
que fecit. quia abraham et fornice mul
terum inuincibiliter liberant. ut dicitur
fuit gen. xi. c. et per uxorē eius pro
nem regē egypti. et abymelech regē
geniur flagellauit gen. xii. et. xv. Pro
digia eius. signa predestinati uocantur per
digia quia paul adigito dicit. eo quod am
sa effectua tunc est hominibus occulta.
quia fuit contra aurum nature. et
sic dependent immediate ad inuolun
tate que nobis occulta est. et iudicia
ons eius. quia flagellatio regum dic
ta. sunt quidam effectus diuine iusticie. pot
est uia huius iusticie iusticie ad inuicibiliter
que facta fuerunt in terra egypti per moysen
et aaron ad predestinationem illius po
puli. que replicantur in terra per
isto. Semen abraham. id est. uos qui
estis semen abraham debetis ista
memorari. semen eius. quia alius ad iacob
latra declinantibus abraham confes
sus est se solido seruire tempore ne
proch. filii iacob. id est. uos qui estis filii
iacob debetis ista memorari. quia fi
des abrahe per isac deuota est ad
iacob. alius ad inuicibiliter declinant
tibus. electi eius. quia cum adhuc
esset in utero matris cum elau. electus
fuit a deo. elau resau reprobato cum tunc

in nihil boni aut mali egissent ut dicitur
ad apostoli. no. ix. Ite deus israel per ue-
rum cultum et fidem. id est. ut dominus
et deus omnium per rationem et gubernationem
ne. In uoluntate terra iudicia eius. quia
pro sua uoluntate potest patres punire.
memorantur in scriptis testamenti
in uerbi quod uoluntate in uoluntate
in uoluntate. id est. in uoluntate
deus. et ponitur ibi uis de iusticia
per iudicia. quia non tunc iusticia in
lenam. non sunt nisi replicationes
ul' pau eius. Quod disposuit ad
abraham. d. ci. gen. xii. per mem
ipsum uoluntate dicitur deus quia facta rem
hanc et cetera. sequitur. uoluntate
tiplicabo semen tuum sicut stellas
celi. et subditur per cetera. uoluntate
in semine tuo omnes gentes terre. quod
impleti est in ipso. et uoluntate
in ad isac. quia in uoluntate dei pre
dicti implendi sunt in semine de
scendente per isac. em quod dicit
deus abrahe. gen. xii. In isac uo-
cabitur tibi semen. et cetera.
hic contra describitur tempus a iacob
usque ad ioseph cum dicitur. et cetera
illud iacob in preceptis. id est. uerbi diuini
ad abraham et isac de cultu dei
eo quod de seie eius eius nascaturus
erat christus. unde dicitur dominus
genes. xviii. Ego sum deus ab-
raham patris tui. et deus isac. nam
iniqua dormis tibi dabo. et semen
tuo. et in illa terra christus natus fuit.
et miserum nunc redemptionis imple
uit. per hoc autem quod dicit deus ego deus
abraham patris tui et cetera. Inuenit
cultu uoluntate uoluntate. unde et iacob eu
gilans dicit. Est in deo in deum
et cetera. et isac. iste est iacob predestinatus.
qui primo uocatus est iacob eo quod
nascens tenebat plantam hirsutis.

genet. xv. Post ea ait uentus est
 israel eo qd ai angelo locutus fuit
 gen. xvij. Dicens tibi dabo filium dñi
 nam ait iam allegam est. qd in
 illa iacob dormiebat. fumachū hēdi
fatū nīr. eo qd illa terra conditus ē
 diuidenda. quod nuplētū fuit tēp
 re iohue post ea. Ennēt nūo dñm.
 .i. iacob et et familia sua mī. Et
pūfūcūit de gente i genam. qd ia
 cob ai familia sua de terra chanaā.
 tūfūit in egiptū. gen. xli. potest
 ē hoc referri ad abrahā. quia i fa
 milia sua tūfūit de caudā in qñā
 genet. xi. Et de qñā mīā chana
 am et inde i egiptū gen. xij. et mī
 redit in terram chanaā gen. xij.
 Et inde pēguatus est et in genam
 gen. xv. sūt pīac de terra amam p
 gūatus fuit in genam gen. xv.
Don reliquit hominē uocē eis. no
 tabili uocāuēto. unde et iacob pīe
 quētem iacob pīequentem iacob
 pībūit ne ei malū agnet gen. xvi.
 et similit̄ interfectis hītoribus sī
 dñm. tūo dei mīalit̄ ōs pīantū
 mīitates. et non sunt aulī pīequi
 iacob et filios eius inde ardentēs
 gen. xxi. Et corrupit pīeīs regis
 .i. phōnē regem. et ab pīeclē re
 genū genam. ut dñi et sūt. No
lite tangere xps meos. vūctō au
 tē corporalis regū et pontificū. pūo
 fuit ordinata. a deo tempore moy
 si. et ideo isti dñi hic xpi. i. vūcti
 nō ab vūctōne corporali sī spūa
 li que est p gīam dei. et in pīis
 meis nolite malignari. qd ab hī
 cū pīlā fuerit hētur gen. xv. sūt
 pīac pīhīc pīdīit uentura ia
 cob et scīm eius. gen. xxi. sūt
 iacob pīhīc pīdīit uentura no
 uissimus temporibus genet. xli.

Et uocauit. hic describitur tem
 pus ioseph ad moysen. qui ex ordi
 natione dñi ductus fuit in egiptū
 tum ad mentū sue pacencie. et ad
 pīuidentū pī suo et aībus tem
 pore futuris futur. de qua dicitur hic
 Et uocauit. r. dñ. famem sī terrā
 .i. v. amoz. de qua hī gen. xli. et
 omīe famamētū panis. i. sūtū
 tacōne ut mīamentum. contra
 uī. per hoc non est mītelligendū
 qd panis simplē defecit. qd ē hīc
 uendebantur alimentū de egiptū.
 ut hī gen. xli. sī tunc fuit maxima
 sterilitas. et defectus panis. Misit
ai eos. i. iacob et eius filios. vūcti. i.
 ioseph. qui dī uīr a uīrtute. eo qd no
 luit aduīcō sue dñe consentire. gen.
 xxi. In terrā uenditū est ioseph
 pīncipi mīlīe egiptū gen. xxi.
Ipīmīhaucit i cōpīdibus pīeīs
 eius. quia ad flām acūfācōnem
 sue dñe fuit in carcerē relīgātis.
forū pīfūit aīam eius. qd ex cōp
 dibus fūctis nō solū fuit afflīct
 in corpore. sī ē i mēte qñis nō
 cecident ab uīrtute pacencie. donec
 uenīet uīrtutē eius qñ ad dō mī
 tractus expōfuit sūmpnā pīlar
 ue regis. et pīdōis ipī et hoc ne
 rāter sicut probant rei euentis
 gen. xl. Eloquū dñi mīflāmāt
eum. In tūfācōne rōmī hētur
probat eum. .i. hīc dei spū. et qd
 amīl probatur in igne. ideo hic
 pōntur. inflāmāt pīpīdāt.
mīfūit rex et soluit eū. audito
 pī magīrū pīeīuaz. qd optime
 mīpīetātis fuerat sūmpnā pī
 dicta gen. xli. cōfūatant eum
 dñm domus sue. eo qd per mīte pīe
 tacōnem sūmpnā sū cognōūt
 eum hīc spū dñi gen. xli. Et pī

apex omnis possessionis sue. scilicet
quod dicitur gen. vii. Dicit qd natus
pso ad ioseph. ecce constitui te se
vniuersam terram egypti. ut erudiet
principes eius et c. quia non habent
sciam nisi humanitas acquisita per
exercitum audiri. quod pmo viguit in
terra egypti ut hatur pmo methe
ibi p^o gens sacerdotu vacat conce
ta et et c. Et senes eius prudentiam
doceret. qz no solum dant eos de di
nis. s. et de agribus humanis. Et m
ut israel in egyptu. al filius et am
lis eorum. et hoc ad madata ioseph.
ut possent ibi vniere famis tempore.
ut h^o gen. xli. Et iacob acola fuit
in tra cham. i. in egypto que sic no
uatur. eo q methepui aquo denota
ta est egyptus. fuit filius cham ge
nes. v. Unde vbiqz in veteri te
stamento hatur egyptus egyptus
in latino. In hebreo h^o methepui.
Et auarit populum suu vehement.
.c. do^o quo p^o dicitur iacob et fi
lij eius. eo q enim colebant. alijs ad
idolatriam dedinantibus. et finna
uit enim si inimicos eius. qz p^o pte
nam ioseph timebantur. omis de co
gnate eius. Constitit cor eoru. s.
egyptoru. ut odirent populu eius.
.c. filios israel. qz sicut dicitur ge
nes. i. surrexit rex novus in egyptu
qui ignorabat opera ioseph.
et cepit affligere filios israel et
per populum suu. ita q amantitu
dine pducebant vitau eoru. ut
dicitur ibidem. Et dolui facere
in seruos eius. i. in filios israel p
cepit. quia rex egypti pcepit obte
nere masailos alando q palle fuit
sent aborhmi. exo. i. quisit moyses.
hec est quarta pars in qua desai

bit tempus moysi. Et pmo ponit
miracula fra in egypto. scilicet fra
in deserto. ibi. prociuit. Qm pmo
ponitur plura de mirabilibus adeo
fais pro filiis israel tempore moysi.
s. non ponitur sedm ordinem h^o co
re. p^o q dimitto istam parte indi
miam. dicit q. quisit moyses ser
nu suu. ad liberandum filios isrl
de egypto de qua missione h^o exo. iij.
Moysi quem elegit ipm. hinc eni
admirat moysi. ut pro eo loqueret
multitudin. eo q erat eloquens. sm
quod dicitur. exo. xij. Moysi fuit
tius et leuites scio q eloquens sit
et c. sequitur. Ipse loquebatur pro te ad
populu. posuit in eis signa et signa
num. illa eni signa fiebant virtute
dina ad illa ti moysi et aaron. p^o
ad hoc ex^omedii comitente dicit
posuit in eis verba signoru. et no
fra. et prodigoru in tra cham. i. in
egypti rone supdicta. quisit teneb
et obscurant. ista sunt plaga egypti
nona. quia fuerit tenebre palpa
biles in tra egypti. ita q tribus die
diebus nemo vidit firm suu nec
mouit se de loco in quo erat vbi
qz aut habitabant filij israel lux et
exo. x. Et no ex^obaunt sermones
suos. qz ai p^o pmittebat p^ona
deus remouebat plagam. et ac di
corabat suu sermone. Constitit ags
eorum in sanguine et c. hec sunt p
ma plaga que hatur exo. vii. et de
dit tria eoru iamas. in tanta mul
titudine q mirabant omia loca
et offianas. et hec sunt plaga sed
que h^o exo. viii. Dixit et uenit
anomia. idem est multa anima.
ti ai hoc uenerit multa granes
diuisi geius. et hec sunt plaga q
ta. que hatur exo. viii. omnes in

omnibus fimbriis eorum. Hec fuit
tertia plaga cro. viij. posuit pluvias
 eorum grandinem igne et c. ita fu-
 it plaga septima. in qua grandis et
 ignis murtu piter ferebantur cro.
 iv. Et percussit vineas eorum et c.
 in grandine et igne pdictis. Dixit
et venit locusta et bruchus. ita fuit
 octava plaga in qua corrodierunt
 quod remanserant ex igne et gran-
 dine. cro. x. pdeo subditur. Et cecidit
omne fenu et c. Et percussit omne pmo
genu in terra eorum. Et hoc fuit pla-
 ga decima in qua mortua sunt oia
 pmogeta hoim et bestia cro.
 xij. De quinta vero plaga et sexta
 non fit hic mencio. Et eduxit eos
 cum argento et auro. quia de ma-
 dato dñi acceperunt mutuo a vicinis
 vasa argentea et aurea. Et sic spo-
 liaverunt egypci. cro. xij. Non
 ni in hoc commiserunt fatal. quia
 de mandato dñi fuit an^o sunt oia.
 sicut ibidem plenius fuit dictu.
 Et no erat in tribubus eorum
 marm^o. hoc ideo factu fuit. ut os
 mil^o absq^{ue} impedimento possent eg-
 di de egypto. Itata est egyptus in
profecione eorum. qm^o causa subdi-
 am dicitur. q^{ia} incubuit timor
 eorum si^o eos. ex hoc eni pmogeta
 erant subito mortui. timebant
 omis alij mon si amplius in tra-
 filij israel morarentur. scdm quod
 h^o cro. xij. Expandit nubem in
ptecutione eorum. contra solis estu.
 et ignem. i. colupna ignis. ut lu-
 cret eis p noctem. scdm quod
 dicitur. cro. xij. Dominus autem
 precedebat eos ad ostendendu via
 p diem in colupna nubis. et per
 noctem in colupna ignis. ut dix

esset illis utroq^{ue} tempore. Pe-
ccaverunt. hic conr describuntur
 mirabilia facta in deserto post exi-
 tum de egypto. quia deficientibus
 abaiis que acceperant in egypto.
 ceperunt murmurare. dicentes. Uti
nam mortui essemus per manu
dñi in egypto qm^o sedebamus a^o ollas
carui. et cederamus pane in sa-
 tuitate. et tunc dominus fecit a-
 uolare multitudinem confutu. et
 hoc est quod dicitur. Peccaverunt
et venit coturnix. i. multitudo co-
 turnicu. sicut cro. viij. Venit mu-
 sca grauis. i. multitudo muscaru.
Et pane reli saturavit eos. i. ma-
 na de celo descendente. ut hetur
 cro. xvi. Dirupit petram et flux-
erunt aque et c. hoc hetur cro. xvij.
 et xviij. Qui memor fuit ubi
sancti fuerat c. q. d. ista beneficia no
fuerunt illi populo collata p sua
merita. ai eet rebellis et murmurans
 contra dñm. s. p merita abrahe et
 ad implendu pmissionem factam ei.
 gen. xxiij. Et eduxit. hic ultio
 pmitur beneficia facta tempore iosue
 qm post mortem moysi eduxit p-
 pulum israel de deserto et induxit
 in terram pmissionis de mandato dñi.
 ut hetur iosue. i. et hoc est quod dicitur.
Et eduxit. i. dñs populum suu. eduxit
 au iosue. in exaltatione. quia nullu
 fuit gemitus populus qm iordanis
 in suo cursu fuit delatatus. iosue.
 iij. Et dedit illis regiones gentiu.
 videt etiam chanan. ubi prius
 habitabant gentiles ut diffuse tra-
 ditur in libro iosue. Et labores po-
pulor possederunt. i. ciuitates edifi-
 catas laboribus alioru. et alia bo-
 na eorum laboribus acquisita. Et

custodiant iustificationes eius. i. ma-
data eius in lege tradita et quādm
ea seruauerunt. in illa tñ pāstia
bitauerunt ut p: ex deorsu uetris
testamenti. Sciendū tñ q: hoc nō
erat pñcipale pñmū. s: possessio tñ
vniuersū p illā pñcipalit̃ intellec-
ta. sicut frequē dñi est s: pñmū
pñcipale est quid melius merito
no ope. opus aut̃ virtutis est me-
lius simpliciter q: quicūq: possessio
temporal: p: quod uō pōt esse vñtis
pñmū pñcipale. psalmus. c. v. 9.
Confitemi. hunc ps ps pñmū
talis titulus in hebreo et in
cūclacōne coi. Alleluia alla. cemel
p laudē dei in pñā. Et iterū pro
laudē eius in ātate celesti. scdm h
dicatur apoc. xix. Audiu uocē i ce
lo anglōrum multōm dicentiū. Al
leluia. et sequitur pñt ea. Et ite
rū dicunt alla. p: quod in eā.
qñ pñmū tatur. iñsus alla in pñ
dicatur. alla. et infine resūmū. Di
inditur aut̃ ps iste in duas ptes.
quia pñmo psalmista inuitat ad
laudē dñā. Scdm postulat eius
gratiam. ibi. memento mī. Cir
ca pñmū dicit. Confitemi do
mino quoniam bñs. bñtate
ans non est finis. et quia non
soli bñus est in se. s: bñtā
tem suam cōmunicat creaturis.
Idco subditur. quoniam in celi
lū mīsericordia eius. et quia
ista non possunt sufficere enar
ian ad creatura intellectualia.
Idco subditur. Quis loquetur
ptencias dñi auditas faciet etc.
.q. d. nullus cū sit potēde iñ
te et maior omī laudē eēt.
in. Exan qui custodit nudi

anni. ite iudicando quātm ad m-
dices. et facit iusticiā. ite vniuersū
cum pñmo quātm ad oīs. in oī
tempore. quia qui pñmū tatur uq:
in fine mōno ope. hic saluus erit.
scdm dñi saluatoris apc. r. Cōf
mēto. hic cōfīr psalmista iplozāt
dñā grām. et pñmo pñt hūmō
supplicacō. Scdm pñmū: confessio.
ibi. pñmū? tñ resūmū dñā de
pñmū. ibi. Saluos fac nos. eum
pñmū dicit. memento mī dñi. con
ferendo tuam grāam. Idco subd:
In bñplacito populi tui. quia suā
grām habens. placet ei. vñtis nos
in salutem tuā. i. ad salutacōne nū:
non ad dampnacōne qualis bñt
tas reprobos. et quia salus etiā
conficit in bñtione dñā. Idco subd:
ad videndū s. te facie ad facie. in
bñtate electōrū tuorū. q. d. ad hū
bñtione solū pñducuntur electi
descēdentes in bñtate finali. ad
tandū in leticia grātis tue. quia
illā bñtione mīsepabili cōmunicat
delectacōe sūmā et leticia. Et laudē
is cū bñtate tua. i. cū electis
qm sunt hēditas tua. pñmū?
quia uen bñtate facit de pñmū
cōnem efficiem. scdm illud etc.
xxxv. Qd bñtate se nubes p
ne trahit et c. Idco psalmista tñ
de pñmū inqñit pñmū cōfessio
nem. et cū hoc recolat dñāz bñt
acōrum exhibicōnem. ut sic non
solū conficitur pñmū. s: corū
aggrauacōne ex dñorū bñtate
in gratitudīne cōfingenti. Et
diditur in octo ptes scdm octo p
cata et dei bñtate partes patē
prosequendo. pñmū aut̃ pñmū c
infidelitatis. quia cum populus

israel vidisset tot dei mirabilia i egypto. tñ diffusus est de dei potestate i tñli
tu maris nubri dicentis moysi. ero.
viii. forsita non erant sepulcra i
egyptu. Ideo tulisti nos ut moreremur
in hac solitudine. et hoc est quod dicitur.
Petramus ai pñbus nris. i. sic
pñs nri. commi parā mīcātes. et qñ
ius psalmista est sanctus. tñ tñnu
merat se pñobus. eo qñ erat membrū
illius ppli. in mīcā egyp̄i. contra pro
rimū. Iniquitātē fecim⁹. contra deū.
pñs mī i egypto nō intellēgit mī
rabilia tua. quia si bñ intellerent
deo de caris finit⁹ adhaerent. Non
fuerunt memores altitudinis mīc
tue. pro eis egyp̄os multiplicat fla
gellando. et eos a flagellis pñuādo.
sicut pñ pñcedenti psalmo. et hanc mī
gratitudinē pñm oñdit pñ effān dīcēs.
Et irritauerunt et c. l. moysē cō
mare nubri. et pñ cōis ieo dñm. dñtes.
forsita nō erat sepulcra et c. vt pñ
allegatū est. Et saluauit eos pñ uo
men suū. et nō pñ iusticiā comm.
vt notam faceret potētiā suā. qñ oīa
in opa ordiantur ad eius gloriā. pñ.
vñ. ca. vñuīsa pñ semetipm opat⁹
est dñs. Et marauit mare nubri
et c. hoc hēat⁹ satis dñte. ero. viij.
Et saluauit eos de manu odicāi.
.i. egyp̄cōz pñcāi cos ad oñcedū.
Et redemit eos de manu iūua. de
pñtē pñdñs regis egyp̄i. Et opuit
aq̄ tribulantes eos. .i. pñdñē + eius
cōatū cos pñcēntes. cōdñ quod
dicitur ero. viij. Reuēti est mare pñ
dñtādo ad pñorē locū fugientibus
qñ egyp̄cōz occurrūt aq̄. et inuolūt
cos dñs i mediis fluctibz. vñ⁹ ex eis
nō remansit. sicut ibidem dicitur
nec vnus quīdē sicut ex eis. Et at

diderunt nris eius. dicit hñc ka. ca.
qñ filij israel timebant egyp̄os se
qui eos i deserto pñ aliam viam. qñ
uicq̄ viderūt egyp̄os mortuos sup
litus maris. & videntes tñc credidē
runt verbis dei et moysi. Et lauda
uerunt laudē ei⁹. dñtes illud cñtāi.
Et cñm⁹ dñs gloriē et c. ero. vñ. **Ei**
to fecerūt. hñc pñnt⁹ sñm pñm. c. nñm.
maris pñ defectu abi et potus. ut hñ
ero. vñ. ca. et. vñ. pñ mñ. vi. De mñ
mñnt pñ defectu aque. et hoc est quod
dñ. Et fecerūt. i. parū steterūt i dei
laudē. obliuī sūt opñi eius. quibz
eis pñndiat i pñdñs maioribus.
Et non sustinuerūt cōsiliū ei⁹. .i. nō
expectauerūt pñcēnt⁹ tempus i qñ
deus dispñnerat eis subuenire sñm
cōsiliū voluntatis sue. & pñcēnt⁹
illud mñntādo sñm cōne. Concupie
runt cōcupiam i deserto. c. amñū
ut dñū est. Et temptauerūt deum
i aquo b. .i. i loco aque pñmñoto.
et dicit. temptauerūt. qñ nō solū pñcē
runt aquas ad sitim suā releuā
dam. & pñ ad expñcēndū sensibñ ei
cñplo si deus est i eis uel non.
scdm quod dicitur ero. vñ. Et dedit
eis petraonem ipōz. c. carnes et aq̄s.
vt plen⁹ cōtinet⁹ i locis pñllegans.
et mñnt cōtūritatē i aīas eoz. quia
dedit eis carnes ad uescēdū uicq̄
ad mñcē mtegrū. ita qñ iitēbāt eis
i nauicā cñmñia repleōne. vt hñ
mñ. vi. In helo aut et tñstācōe iōm
hēt. Et mñnt tenuitatē i aīas
eoz. .i. defectū vñntificandi corpora.
qñ sicut dñ ibi. Adhuc carnes erant
i ore eoz. et ecce finit⁹ dñm cōtū
ritatis i pñm pñuīst cñ plaga
magna mñnt. romāis que est ille
locus sepulcra cōcupie. ibi enim

carum et. vñ. pñ defectu

seperuerunt populi qui desiderauerat
carnes. **Et irritauerunt.** hec est scia
ps in qua describitur peccatum seditionis
choze et s' ad heremum. qui pro am
bitione sacerdotum mouit seditionem
contra moysen et aaron. nu. xvi. pro
ut ibidem diffusius sunt dñi. et hoc
est quod dicitur. **Et irritauerunt**
moysen in aulis aaron san dñi. i.
consecrati ad fungendum sacerdotio
coram deo. scilicet quod dicitur leuit.
ix. **Irritatio autem ista fuit.** qz chore
et s' adherentes diuinitatibus. suffia
at nobis quia omnis multitudo scilicet
est. q. d. debet vobis sufficere qz sitis
in eodem gradu ad alios. unde subdit
ibidem. **Cur eleuamini super populum dñi.**
Et aptra est scia et deglutit dathan.
et c. pnt diffusius traditur nu. xvi.
Et exarsit ignis in synagoga eorum.
et ducentos quinquaginta viros
qui offeriebant incensum tanquam uen
dicantes s' uitate sacerdotum ut hñt
ibidem. **Et fecerunt.** hec est quarta
ps in qua describitur peccatum adora
tionis vituli. in istud precessit tempore
immediate preceptum. scilicet quod hñt
cro. xxv. **Et hoc est quod dicitur.**
Et fecerunt vitulum in oreb. Et ad
rauerunt sculptile. et posuit hic scul
ptile pro conspectu. qz vitulus ille
nō fuit falsus sculptura. s. p. fusu
ram. ut hñt cro. xxv. p. quod
in hebreo et translatione idem hñt
Et adorauerunt conspectile. qz tñ
utrumque est nomen idoli. Ideo po
nitur hic vñ pro alio in translatione
coi. **Et mutauerunt gloriam tuam.**
i. dei veri in quo debebant gloriam.
et qui gloriose eos eduxat de terra
egypti. **In similitudine vituli.** qui
est animal iracundiale. et p. cons

crucis adimitate. **Obliti sunt**
dñm qui saluauerunt eos. de serui
tute diua egypti. qui fecit mira
bilia in egypto. egyptios multipli
ater flagellando. **Quibilia ihera**
cham. i. in egypto sic notata sunt
predicta. populum israel a plagis
egyptiorum protegens. **Quibilia i ma**
ri rubro. pharaon et eius eduxit sub
mergendo. **Et dicit. c. dominus.** ut
discederet eos. p. eorum migratu
dñm. si nō moyses steterat i con
fractone. suis orationibus impediendo
effugium dñe vindicte. vñ dicit egypti
cro. xxv. scio qz populus iste dñm
ceruas sit. dimitte me ut iras
tur. suorum mens contra eos. et de
leam eos. et idem subditur. pla
tus qz est dominus et c. Et p. scia
eius quod subditur. ut auerteret
nam eius et c. **Et pro nichilo.**
hic incipit usus in hebreo et in
translatione idem. **Et est quinta**
in qua ponitur peccatum rebellionis
p. titis uerbis exploratorum
lunt reueri in egyptum. prout dis
se traditur. nu. xvi. **Et hoc est**
quod dicitur. **Et p. nichilo hñt**
sciam desiderabilem. i. sciam abra
he promissa lacte et melle man
tem. eā enim pro nichilo hñt
qm in egyptum reueri noluerunt.
Non crediderunt uerbo eius. quo pro
misit promiserat eos introducere
in terram illam. **Et infurauerunt**
in tabernaculis suis. scilicet quod
dicitur nu. xvi. **Igitur uas**
omnis turba fletit nocte illa. et
murmurata sunt contra moysen
et aaron et c. **De nocte autem mori**
bant inter tabernacula. **Et eleua**
uit iram suam ad eos ut pater

naet eos in deserto. Tunc eni data
est contra eos diuina sententia ut os
qui nati fuerat a viginti annis
et sup. no ingredirentur itam pnu-
sionis. Et moierent in deserto pter
caleb et ioseph. Num. xvi. Et ut dei
ceret semen eoru in nationibus etc.
Ita pena fuit tunc continuata. tñ
precibus moysi impedita. Et in-
nati sunt. Hec est septa ps in q
describitur pñi populi israel in
p̄dolatia beelphegor. Num. xvi. Eu-
ca quod sciendum q̄ nimis re-
assuorū qui condidit minime
p̄t suo mortuo beo noie. ymagi-
nem fecit quā belum noiauit.
et hoibus iras ad ymaginē confu-
gentibus p̄cebat. p̄ q̄ hoies ce-
perunt illi ymaginē exhibere di-
nos honores. et nū deuata est
p̄dolatia ad alias gentes. et fili-
noia p̄dolorū. q̄ sicut asyri p̄do-
li sui uenerūt belū. ita alij bel-
ut babiloni. et alij beal. et alij
beel. sedm uarietates p̄domati.
moabitae aut uenerūt beelphe-
gor de quo hic agitur. et est no-
mē cōpositū ex duobz integris. sc.
beel et phegor quod est nomē mō-
tis ubi colebatur. Igitur balath ier-
moabitae. de cōsilio balam mi-
sit puellas pulcras et nobiles p̄-
tentoria filiorū israel. ut p̄ eas in-
ducerent ad p̄dolatia. et sic deus
offenderentur contra populi isrl.
Et aliqui de populo luxuriosi ac-
cedebant ad eas. et cū uellent eas
cogno scire. nō assensiebant sūm
p̄ceptū regis balath. nisi p̄ns ai-
eis p̄dolanarent. ut dñi sint
pleni. Num. xvi. Ex quo secuta
fuit dei ira contra p̄m et plaga

magna. et hoc est quod dicitur.
Et inuati sunt beelphegor. i. ap-
plicati cultui illius p̄doli. Et tunc
derunt sacrificia mortuorū. i. de car-
nibus alium p̄dolis ymolatori.
Et irritauerunt eū. i. deum. in ad-
iuentoribz sing. i. in p̄ns ab eis
studiose factis. Et multiplicata ē
in eis ruina. q̄ tunc orati sunt
viginti quinque milia hoim ut ibide
di. Et stetit phinees cōstant. cō-
tra p̄dolatias. q̄ occidit zambri
duam tribus symeonis cū milite
madianite. Et plamuit. sc. deum
p̄ sui boni zelum. et cessauit cal-
sac. i. plaga a filiis israel. Et re-
putati est ei ad iustiam et c. q̄
p̄ hoc certatus fuit a deo q̄ suc-
cederet p̄i in summo sacerdotio. ut
ibidem dicitur. in generatione et
generatione. q̄ istud fām adhuc
recolitur in memoria natiue xp̄i.
Et irritauerunt. Hec est sep-
tima ps de p̄do contradictionis
p̄ aque defectū. quod plenū p̄t
Num. xvi. Et contigit aut fām p̄e-
cedens h̄ post ~~tempus~~ scilicet
quia psalmiste nō semp tenet
ordinē hystorie. et hoc est quod
dicitur. Et irritauerunt eū. sc. de-
um. ad aquas contēdōnis. q̄
impacient et contēdōse loqui
sunt contra moysē p̄ aque de-
fectū. et p̄cōis cōtra dñm non
expectantes debite eius bñplaa-
tū. et ueratus est moyses p̄
eos. i. turbatus mente i tñ q̄
timuit ne deus denegaret eis
aquā p̄ eorū maliciā. et sic nō
credidit plene uerbis dñi quibz
dixit ei et aron fratri suo. lo-
quimur ad penam coram eis et illa

dabit aquas. p̄ quod p̄cedo petra
protulit uerbiū dubitacū dicens.
non de petra hac aquam uobis pote
rim⁹ eicere. ut ibidem plen⁹ expō
tū p̄deo subditur. Et distinxit in
labijs suis. i. manifeste ostendit i mō
loquendi hesitacōem cordis sui. p̄
quod statim fuit ad dñō rēphensus
et ab ingressu ēre p̄uocacōis exclu
sus. ¶ Non discipiderunt. hic est
p̄napm̄ n̄lus. et est octaua ps in
qua agitur de p̄cō p̄dolacōe m̄tra
p̄uocacōis iam ad p̄cō p̄tato. et
d̄nuditur in duas. q̄ p̄mo de sc̄b̄
culpa. et s̄o pena. ibi. et uacis est.
Cura p̄mū sciendū q̄ dō p̄cepit h̄
tatores ēre d̄nam m̄tra. n̄m. xv
r̄m̄. Ne p̄cos filij israel ad p̄dolacōem
traherentur. et ipi cupiditate
ducti. p̄miserunt eos vnicere p̄p̄
tributum quod eis reddebant. ut
dictū fuit in libro ioseph. et sic t̄ac
ti fuerunt ad p̄dolacōem cor. et h̄
est quod dicitur. Non discipiderūt
et ē. ut p̄ ex d̄cō h̄a usq̄ ibi. et
imolauit filios suos et filias su
as demonis que in p̄dōis colebant.
et ex hoc app̄et rehemencia p̄m̄ p̄do
lacie in filijs israel. quia nō solū
imolabant demonijs alia sicut in
cultu d̄mo. s̄ p̄p̄olacōem suā quā
naturaliter diligunt et cōseruat
bruta alia quantūcūq̄ ferua. sap
tulibus d̄nam. i. d̄nam corū
ut eos h̄tēnt. ut dictū est. et
m̄fecta est t̄ra in sanguinibz. i. p̄o
luta et contaminata. sc̄idū quod
subditur. et cōtaminata est et ē. et
fornicata sunt. i. p̄dolacōem uenit. q̄
p̄dolacōem fornicacōem nōiatur i sap
tina. q̄ in ea recedit a n̄a a sponso
suo uero. s. d̄o. in adiucacōibz

luis. i. audiose et cū magna dilige
tia. ¶ Et uacis est. hic corū p̄
nitur debita pena. que est a p̄m̄
d̄m̄ substantio et adūcācōe d̄m̄.
Et hoc est quod dicitur. Et uacis est
sup̄re d̄m̄. in quo notatur gra
uitas culpe d̄m̄ p̄uocantis. Et
hoiatus est hereditatem suam. i.
filios israel. qm̄ dicitur de h̄d̄
tas in carpatia qui p̄ p̄m̄ sua f̄
runt reiecti a p̄tōne d̄m̄. sicut
abus ab h̄m̄abilis reiat. et
tradidit eos in manus grauū. p̄
latie deditur. Et d̄m̄ sunt qui
oderunt eos. et sic odio p̄cedit
grauis afflictiō eos. p̄deo sequit̄
et tribulauerunt eos et ē. et h̄m̄
liati sunt. corā d̄o. sub manus
eor. pena m̄fecta dante eis in
tellectū. s̄p̄e liberant eos. sicut
p̄ ex d̄m̄tubū n̄dic. q̄ q̄dō
ab inimas afflicti h̄m̄ d̄m̄
dep̄dantur. suscitabat eis in
dices ad cor liberacōnem. sc̄idū
quod dicitur. n̄dic. ij. Cūq̄ d̄m̄
iudices suscitaret eis. in diebus
corū flectebatur m̄tēdia. et an
diebat afflictorū gemitus. et h̄
leuabat eos de cōde uacacōem. p̄
aut̄ eradicauerūt eū in cōsilio
suo. q̄ malū culpe p̄uenit ex d̄
fectibilitate lib̄m̄ arbitrii et nō
ex d̄o. et h̄m̄liati sunt et ē. p̄ ex
d̄cō usq̄ ibi. Et memor fuit te
stamenti sui. i. p̄m̄tū sui p̄m̄
cōm d̄cō. d̄m̄. xxv. Si ad audire
celi fueris dissipatus. s. p̄ p̄m̄
tua. n̄de irascet te d̄o d̄m̄
si ne te p̄m̄tueris. et assumet
atq̄ m̄troducet in aīā quā p̄tē
derunt p̄ēs tui. et p̄m̄tuerūt eū
et ē. i. ad modū p̄m̄tueris se h̄m̄

quando quos captiuauit de captiuitate
reducit. Et dedit eos misericordias
et c. hoc patet de manasse rege iuda.
que de captiuitate in regnum suum resti-
tuit. ii. pal. xxviii. Et de iochan-
rege iuda. que rex babilonis de manu
abstulit. et inter maiores sui reg-
constituit. iii. r. ult. **Saluos**
fac. hoc est ultima ps huius psalmi
in qua psalmista reseruit suam de-
precationem ad p[ro]phetam israhel liberand[um] dicens.
Saluos fac nos d[omi]ne deus n[ost]r[us]. De
seruitute et angustijs in quibus
populus tuus est afflictus i[n] diuisi-
tis. quia a tempore iudicij sunt po-
pulus frequenter captiuatus a diuisis
gentibus. Et congrega nos de nati-
onibus. in locum cultus. s. in iu-
dea. Ut confiteamur noi s[an]cto tuo.
confessione tue laudis. Et gloriam[ur]
in laude tua. in p[re]s[ent]ia p[er] gratiam. et in
futuro p[er] gloriam. Benedictus de-
us israhel. monibus que facit. et
facit nobis adiutor et p[ro]p[ri]us. et
dicit. i. dicat. q[uod] hebrai pro optato
utuntur futuro iudicij. fiat fiat.
in hebreo h[ab]etur. amen. quod sig-
nificat stabilitatem ueritatis. et ponitur
hic semel tantu[m]. **psalmus. lxxi.**
Confitemini. h[uius] psalmi p[ri]m[us]
inuenitur talis titulus i[n] he-
breo. alleluia. ut p[er] s[an]cta ex p[ar]te.
ps[almus] c[on]fitemini. De materia aut[em]
huius psalmi dicit ang[elus] quod est
grat[ia] actio. pro redemptione generali
sua p[ro]p[ri]am psalmista p[re]iudicium in
sp[iritu]. et ad hoc inducit quod sub-
ditur. Dicant qui redempti sunt
ad d[omi]n[u]m et c. et sequitur. ui s[an]c[t]a sit ista
redemptio. a solis ortu et occasu. ab
aquilone et mari. s. h[uius] sequens
huius psalmi n[on] consonat. que n[on]

que non videtur loqui de redemptio-
ne p[er] xpm s[an]c[t]a. s. mag[is] de liberatione aq[ui]-
busda[m] p[er]iculis corporalibus ut ma-
gis videtur p[ro]sequendo. p[er] quod
Ra. la. dicit quod iste ps[almus] est quedam
similitudo ad grat[ia] actionem quorundam
liberatorum d[omi]ni a p[er]iculis et angustijs.
et hic sentus satis meliori iudicio
videtur in l[ite]rali. ex p[ar]te uero angustia
in magis multum videtur. nec ua-
let motum quod pro ea inducitur.
Dicant qui redempti sunt ab or-
tu solis et c. quia sicut p[er] er dicitur
in l[ite]ra iudicij. et q[ui]a. Plus tem-
p[or]ibus populus israhel fuit frequen-
ter captiuatus. et si n[on] tota h[ic] t[em]p[or]e
p[er]iculis ad om[n]em disposu-
tionem in auctu terre p[er]uicacius
erant. et per co[n]s[uetudinem] inde p[er]uenit
redim[er]e et in iudea reduci. **Post-**
cedim[us] sensu istum ps[almus] iste in duas
p[ar]tes diuiditur. quia p[ri]m[us] psalmista
inducit ad grat[ia] actione[m] liberatos
a p[er]iculis generaliter. Sed libera-
cos sp[irit]uali. ibi. Enauerunt. Cuius
p[ri]mi sciendum q[uod] psalmista indu-
cit inducit ad grat[ia] actionem. n[on]
solum a p[er]iculis liberatos. s. et alios
p[er] q[uos]. Et ideo constructio p[ri]m[us] p[ar]tis
incipit ibi. Qui redempti sunt. i.
liberati a quibuscunq[ue] p[er]iculis. ad d[omi]n[u]m.
i. p[er] d[omi]n[u]m. quos redemit de manu in-
imici. eos affligentis qualicunq[ue]. et
de regionibus. diuisis ubi erant dis-
si. congregauit eos. in t[er]ra sua. s. in
iudea. A solis ortu et c. i. ab omnibus
t[er]ris et iudeam p[er]tinet in quacunq[ue]
plaga p[er] uel longe. Ita in qua. dicit
deum laudando et alios ad hoc in-
uitando sicut d[omi]n[u]m liberans de ma-
nibus regis adis regis rex geth. di-
cit s. xxviii. ps[almus]. significat d[omi]n[u]m.

meam. Ita ista liberata dicant alijs
Confitemini dño quomam bonus.
cui⁹ bonitate in mīa liberacōne ex
pti sum⁹. qm̄ in scdm̄ nūa enis. qz
mīq⁹ denegatur uere penitentibus.
Enuauerunt hic conr̄ iūtat li
beratos ab aliquibus pīculis qm̄
licet. que dñs solet accidē hoīb;
Et diuidit in sex ptes. sū sex pīcu
la. et patebunt ptes psequendo. pī
mī pīculū est de macōis sitūere.
ad quod scilicet alia. s. famis et
mortis et consiliū ad hoc hētur ex
emplū. gen. xv. Dragar et pīmaele
filio suo que erat in solitudine
lētistatē et cōstita aqua in vāc pu
er fuit in pīculo mortis. s. dñs ma
tū et puerū liberant de pīculo p
angelum. et sile contigit multis
alijs. et hē qd dī. Enuauerūt i lili
tudine i maquoto. qz i lili bus desertis
nō sunt aque nisi valde rare. vīam
ciuitatis hitacū nō inueniunt.
i. nō inueniūt vīā statā ducētem
ad aliquā citatē v̄ possent hitare se
ant. quia i desertis nō sūt tales vīe.
et ex hī seq⁹ pīculū famis et sitis eo
qz vītualia nō inueniūt i des. p̄
subdī. Esiuerentes et sitiētes. aīa
cor̄ i ipīs defecit. qz ex defectu victu
aliū sequit⁹ defectus mīalū vītaliū.
Et clamauerūt ad dñm. ut liberatū
tur. Et de nātātib⁹ cor̄. i. de dñs
pīculis. eripuit eos. clamātes ad
se deuote. Et deduxit eos i vīam
rectā. sua pīndēcia nō hūia.
ut uenit i citatē hitacū. i. i qua
possent hitare seant. et s de victua
libus pīndere. et qz adhī debz sequi
grāz actō. sequit⁹. Confiteant⁹ dñō
mīe sue ei⁹. i. induant ad confite
dum illos quibus fcti sunt. Et

mirabilia ei⁹ filijs hoīm. i. que
fcti sūt filijs hoīm induant
supple eos ad grās agendum. qz
saciant animā i anem. i. de bī
tatem ex deūo itneris. Et aīa
esimientem. ex defectu abi. saciant
boms. i. accipiant aīa pro qd hoīe
eo mō quo totū denoiat a nobilitate
sui pte. **S**edentes. hic ponitur
liberacō a scd pīculo. s. captiuitate
ab hostibus a quo multi sunt li
berati dñitatis. exemplū hmo hē
scd. pal. xxxij. de manasse regē
da liberato dñitatis a cātere et cō
pīdib⁹. et simile contigit multis
et hoc est quod dicitur. Sedentes
interiebris et vmbra mortis. que
cāteres cōit sūt i locis tenebris
vinctos in mendicitate in ferro. qz
talibus datur strictus vinctus et
austerus. et causa talis subditur
qz exacerbauerunt eloquia dei. i.
dei loquentē p legē et pphās. et hī
hātū est in laborib⁹ cor̄ cor̄. i. a sup
bia deiecit afflictōe dante eis mīalū
lectū. Et infirmati sunt. i. de bī
ti vītute. nec fuit qui adiunget
auxilio hūano eis deficiente. tales
supple. frequēt dñs liberant. et
causa subditur. Et eleuauerūt
ad dñm. vīe penitentes et pīet
eius auxilii. et de necessitatibus
cor̄. i. de pīdictis malis. ex quo te
nentur ad grāz actōne. p̄
subditur. Cōstat⁹ dñō et c. et p
hā ex dñs. **S**uscepit eos. hic est
tota ps i qua ponitur liberacō a scd
pīculo. s. infirmitatis corporal⁹ que
alīi adeo induantur p̄ pīa. et a
deo sanatur ad uēiēte uera pen
tencia. exemplū hētur. m. x. v.
De exēna rege mīde. et sile multis

alijs contigit. de qbz dicit. Suscipit eos
de via iniquitatis eorum. c. ad pueniendu
 infirmitate corporis. sicut p̄ accipit
 filii ad castigandu. p̄ natus m. lu
 as iniliat sunt. i. ea addebilitata i
 firmitate. Omniem etiam abhosiata
est anima eorum. infirmitate ignave
 sciente. Et appropinquaverunt usq; ad por
 tas mortis. et de spaciō reaperiendū
 sanitatis. sicut exerbias infirmat⁹
 sunt dicit. Ego dixi i didio dices meoꝝ
uadi ad portas inferi. p̄. xxviii. Eo
q; plenas dicit s' ex pte dñi. dispo
ne domui tue moriens em tu et
nō vives. Et clamaverunt et c. ex
 ponat sicut sup̄. quisit ubi suum.
i. effectū ubi suū. Et sanavit eos.
 quia dicere dei est facere. p̄. xxvii.
 p̄ dicit et f̄m sunt. Et eripuit eos
 de manibus eorum. i. ab infirmita
 tibus dicitur ad meritū mor
 tis. confiteantur dñō. exponatur
 ac s. Ut sacrificent sacrificiū lau
dis. quia in veteri lege sacrificia
 offerbantur. cū dñs laudibus.
 et sic est in nova lege de sacrificiō
 charitatis. Et annuient opera
 eis. in scriptis egypti p̄ mirabilem
 sanationē. In exultatione deuotio
nis et nō dissolutionis. Quia de
scendunt. hoc est q̄ta ps i qua
 ponitur ḡaz actō pro liberatione
 a q̄to periculo quod est tempestas
 i mari adeo immilla. et a quo fre
 quent⁹ hoīes dñi tuis liberantur.
 exemplum hētur iōne p̄mo. Quia
p̄ tempestatem adeo immillam p̄
iditabantur et dñi tuis fuerūt
liberati. et hoc est quod dicitur.
Et descendit mare in manibz mare
ei quē distat a cenao analquaq;
 et ideo est inferius ip̄a sua ubiq;

sicut in ip̄a prout dñi sunt p̄s
 centesimo t̄io. faciunt operacionē
i aquis multis. ibi em est magn⁹
 labor dirigendo nauem et remigā
 do et sic de alijs. p̄i viderunt opa
dñi. q; multa m̄sota vidēt i ma
 ri. Et mirabilia eius p̄fido. Alii
 em descendunt aliqui de navis
 ad recoligendū anchoras p̄ctas
 usq; ad p̄fidiū maris. Dicit et
 statit sp̄t p̄celle. q; ad impiū dñi
 exaltatur nentus amonens mare.
 et ideo cū dicitur hic. statit. uō ip̄i
 tatur quietatō nenti. q; magis for
 tificatō. sicut homo stans foras
 est q; iacet iū sedens. p̄ quod in
 tūllatione idem hēat. dicit et sur
 rexit nentus tempestatis et exal
 tati sūt fluctus eius. ascendit usq;
 ad celos et c. q; qui vnde sunt ma
 ri. manus eleuata sūt vnde nentus
 dit usq; ad magnā p̄tem aeris q;
 uocatur celum i scriptura. vnde di
 citur aues celi quia uolant per
 aerem. et qui de altitudine vñ de
 scendit videtur q; debeat descende
 re usq; ad p̄fidiū maris q; dicit
 abyssus. aia eorum in malis ta
 beſcebat. p̄ periculū imminens nau
 fragi. Turbati sunt et moti sūt
sicut ebrius. q; ex magna cōmo
 tione maris mouetur cerebrū. et
 p̄ cōis turbatur caput et vñes aie
 sculsiue. et oīs sapia eorum dñō
 iata est. q; turbato cerebro et vir
 tute fantastia. impeditur intellē
 tus ab actu suo. q; scdm̄ quod di
 citur. de aia. intelligētijs nobis
 nōc est fantasmatata speculati. Et
 clamauerunt ad dñm. exponatur
 sicut supra. Et statim procellam
 eius. i. tempestatē. m. amari. i. m

uentu suauē sū in tranquillitate. Et
suscipit fluctus eius. quia fluctus
maris conturbati faciunt turbulem
somnū. qui cessat fluctibus quiesca-
tis. Et letati sunt. scilicet homines in nam-
bus existentes. Et deduxit eos. scilicet de
ipsum uoluntatis illorum. id est ipsum
ab eis desideratum. et quia ad hoc
de sequi gratia actū subditur. Confi-
teantur dño et c. et exponatur ut s.
Et exaltent eū. debitas laudes red-
dendo. In eā plebis. id est in loco diu-
nitatis ubi conuenit populus fidelis.
et in cathedra senior. h dicitur quia in
uesti lege doctores magis pueri scia-
et etate. docebant legem et prophetas
nū templi et in noua lege predi-
catores annūciant in eā iūbū dñi.
Posuit flūia. Hec est quinta ps in
qua describitur liberatio a periculo quā-
to. quod procedit ex silitate sive que
dñs accidit ex nimia silitate. que
alī a deo p pccā homī mittitur.
et secūdu ordinē dñe sapientie re-
mittitur. de h hētur exemplū. in. v.
vñ. De silitate scā tempore adiab
ad iūbū helix et ad preces eius re-
uocata. in. x. vñ. Et sile plies cō-
tingit uel in toto uel in pte. qñtū ad
hoc ergo dicitur. posuit flūia in
desertū. ea desiccando ad modū de-
serti. qñ alī ex magna silitate et lon-
ga. non solum desiccantur torrentes
generati ex aquis pluvialibus. s.
et desiccantur fontes ex quibus flūia
oriunt. s. s. dñ. Et erit aquar. id est
fontes in quibz aque exeunt de sub tunc
is locis. in sūm. id est in ariditate. et qñ
ad h sequitur desiccatio de. sequitur. Ter-
ram fructiferā in salūginem. id est posuit
tiam que prius pferbat fructus ole-
ris. in ariditate. sal enī reddit tñ

silēm. et cā subdit. A malicia hitan-
cū in ea. id est talia facit deus in pccā-
tū hitancū. et succedente ueni pccā-
tenaa condescendit dñs inia. pccā
subditur. Posuit desertū. id est pccā
mō desiccatum. in magna aquarū.
dando plūuā et mites in tanta in-
dancia qñ in statū suū reducantur tor-
rentes. fontes et flūia. Et collige-
unt illuc esurientes. reducendo hi-
tatores qui inde fugerunt p mī-
sericordiam. et constituerit ciuitatem
hitancū. repando loca que ppter
in hitancū scā fuerant in pccā
inola. ita qñ fuerint apta ad hī-
dñm. Et seminauerit agros ad hī-
dñm. Et plantauerit omnes ad hī-
dñm pccā. Et fecerunt fructū na-
turalitatis. id est fructū naturalē et
bonū. scā enī que dñi quoniam a al-
tura qñ iterum inapit coli solet
sūt fructus multiplicēs et bonos.
et uidetur eis multiplicando eis
na spūalia. et inuenta cor nō in-
norant. nūm dñat et plus sūt
id est multiplicat. Et pccā. id est
est scā ps in qua ponitur liberatio
a secro periculo qd ē dissensio inter
contines. que quanto est i itūne
tūto periculosior et mea solent p-
maiores qui sūt capita dissensio-
et pauperes euadere p oppoiā. et
qñtū ad hoc dñat. et pccā scā sūt.
conuēnes aliam cūctas uel apatū
etc. Et uerba sunt attribulōne. in
terius contingente. et unde conuē-
gat subdit. Effusa est contritio
scā pccā. ut patet manifeste in
cūctibus libar die. et in alijs lo-
cis. Et errare fecit eos in uino.
id est uisio suo iudicio pmissit eos er-
rare demandando a iudicio idms recti

Cor. meū et caro mea exultauerūt ī
deū uiuū. in gl'ia mea. gloria est da
ra notitia anni laude. Dauid autē
inter alios p'sas h'nt ualde clarā
noticiā. et p'siam suā p'ulit p'mo
dū d'ne laudis. ut dictū fuit ī p'ro
ph'ia lib' diffusus. p' hoc p'sia sua
uñ uocatur hic gloria. Erurge p'sal
teru et cythara. q' dō p'salmos si
os cantabat w' p'na. et m'ias in
strumentis. Eruga diluio. illan.
hora hoies deuoti surgunt ad laudē
dei. unde et angeli deū laudantes
d'st' astra matutina. Job. xxxv. Cū
me laudarent astra matutina. et
inbularent os filij dei. et gen. xxij.
Angelus luctans cū iacob dixit ei.
Domine me iā cū ascendit amora
. q. d. iam est hora laudandi deum
nō luctandi sicut dictū fuit ibidem.
Confitebor tibi. confessione laudis
in populis et c. p'ndit cū ī spū
q' p'salmi sū forent ī futuris glo
riis deantandi sicut uidemus ī
pletum ī eccl'. Quia magna est
s' celos m'ia tua. quod cū aliq'z
ang'lis de celo m'dab; alij remanē
tes fuerint confirmati. p'cessit ex
m'ia dei. Et usq; ad m'bes uentis
tuas. i. uentis iustie tue. p' quā
angeli subiectos ceciderūt ī hoc ae
re caliginoso ubi generantur mi
bes. p' quod dicitur aeres p'testa
tes. Eualtare s' celos deus et s' oēm
firmam et c. p' celum et firā intelli
gitur omnis creatura. q' excellēcia
dei excedit. Et librentur. Hic iā
p'it i' l'us ī hebreo et ī t'raclacōne
idm'm. ubi dō reddit rōnem sue
exultacōis que est restitucō reg'
israel ī melius. quā exprimit
p'mo p' modū p'ticōis adeo. d.

Et librentur et c. Et exponatur ite
littera usq; ad finē p'salmi sicut
exposita est p'salmo. lxx. ps. cxxxv.
O deus laude me. Hinc p'salmus
p'ntitur cū t'racl' ī hebreo.
Ad uictoria dō p's. et ī t'raclacōne dō
p'ro uictoria dō cantatū. et p' c'm
ex sup'das p's. iij. et. xij. De matutina
uero h'm' p'salmi. dicit b'us petrus
actū. ij. q' hā h'm' p'salmi intelli
gitur de passione xpi sp'at'iter. quon
tū ad hoc quod fuit traditus a iude
p'ditore. qui motus fuit ad hoc ex
raia et iudei ex m'udia. uñ dicitur
actū. ij. Indiebus illis erigens
petrus ī medio firmi dixit. Vñ
fids oz impleri scripturā quam p'o
erit sp'is s'ais pos dauid de m'ia q'
fuit d'uecori qui cōp'elenderūt
ih'm. et subdit post ea. scriptū est
cū ī libro p'salmō. fiat cōmo
racō eorum deserta. et nō sit
qm ī h'at m'ca. et ep'atū eius ac
apiat alt'. p'ma uo p's h'm' ubi
h'etur sup'. lxxij. ps. Et c'ā m'li
p'salmo tū uertus petrus cōuertit
uñq; scripturā actū. ij. ut alle
gati est. q' uñq; p's loquitur de
passione. et q' p'ma p's cepit p'
nā iudeoz p' xpi morte qua fuit
uñt captiuitas p' rōnos et f'm eoz
destructa. c'ā uero p's cepit tū
statucōne matthe loco iude. ad p'
dicōne nō xpi cōuertit istū. cū
das uedendo. et iudei emendo. ut
describunt q'tuor enūg'ista. Et
tur s'm h' dauid ī hoc p'salmo lo
quitur ī p'sona ē hois qui fuit
ter. legit' deū p'rem orasse t' p'nt
hinc ī uñtē sua passione. et
s'm hoc p's iste diuidit m'ies p'
tes. q' p'mo p'ntur ordms xpi

inchoat. sed ad hoc adducitur is
ibi. Os patris. et os subdi ordo
me inchoate consummatio ibi. Et tu
dic. Entra pmi dicitur in persona
i. deus. l. p. quem xp̄s hō legitur
frequentem deum suū uocasse. ar. xviij.
heli heli lamazabatani. quod
interp. deus meus deus meus quare me
derelinquas. Iamde mea uenacueris.
.i. orōm mea ad te directa. i. oī cū
orōne debita laudat dē. nō dīcūtes
neq. differas exaudire. Os p.
atoris. hic cōit adducitur rāo.
ut sua orō fiat aō exaudibilis. et
accipitur ex dolositate sue traditōis
immitas. vbi p. dicitur p. ditioni
culpa. et sed pena. ibi. sicut dicit.
proditores aut fuerunt iudei emē
tes. et iudas venditor. et alipani
utroq. sū dicitur. sicut ūba emē
tes et vendentes sū cōamrūt. et q.
tū ad dicit. Quia. l. ceteris sacerdo
tū qui pmo hūerūt noticiā de x̄o
q. cēt a deo nullus scdm qd dān
fuit sū illud. ar. xvi. agricolae
videntes filii dixerunt hic est he
tes et c. et q. xp̄s cepit rephēn
tere eorū uicia. et hēre grām corā
oī p̄lo. ista cognitō de xp̄o fuit in
eis obsecra iūdia et odio ā xp̄m.
q. obsecra mag. aggrauat q.
alemarēt p̄m. et id os ceteris sacerdoti
di. Os patris. et os dolosi. l. iude p
ditōis qui faciens p̄māp̄s sacer
dotū congregatos. et tractandū de
moite p. accessit ad eos tractās cū
eis de eorū uēditōne. luc. xvi. ca. Jo
qui sunt adulcūm me lingua do
losa. l. iudei et iudas sū tractā
do de traditōe mea. Itē q̄nti ad iu
deos singlārē sū dolos querētes
cū capere in sermone. ar. xvi. di

centes. magi. sam. q. uenay es et c.
hoc dicebant dolose ut facilius posset
cū capere. ut hē ibidē. Itē. Jo. viij. p̄p̄
nentes questionem de muliere depre
hensa i adultero. ut si diceret eam
dimittendā. arguerent eū legis tūc
grēssorem. si lapidandā dicerent eū
aridelem. et sic redderent eū populo
odibilem. ut plenius dān fuit ibid.
et sermonibz odij amidecedunt me. di
centes ei ex odio. Jo. viij. Samaritanus
es tu. et demoniū hēs. et jōh̄s. ix.
dicentes de eo. nō est hic hō a deo q.
sabbatū nō custodit. Et expugnauerūt
me gēntes. vñ dicit eis. Jo. v. multa
bona opa ostendi uobis ex p̄e meo.
p̄ qd eorū opus me lapidatis et i tota
passione expugnauerūt me gēntes. i. sū m.
p̄ eo ut me diligerēt. i. p̄ bono quod
eis feci vñ me diligere debuerūt. dētia
hebant in. dicentes de me luc. vi. in
beelzebub p̄ncipe demoniorū erat de
monia. et luc. viij. Ecce homo no
tax et potator uini publicanorū et
p̄corū amicus. Ego aut orabam. vñ
dicit de eo luc. vi. ar. q. erat puatans
morōne dei. et p̄uenerūt adūcū me
malap̄ bonis. reddētes illa inuolosa.
detractōes et p̄secutōnes. p̄ bonis que
fecit mē eos. docendo. laudantes cōfite
do. sic p̄ ieuigilio. Et odni p̄o delec
taōe mea. q. ex maria dilectōne mea.
q. ex maria dilectōne erga ip̄m iudei
cū. opabatur salutē i medio t̄r. p̄t
quod dicit ar. xviij. quocies uolui cō
gregare filios tuos q̄admodū gallina
conggat pullos suos sub alis. et p̄
istā dilectōne cōcepit populū iudeorū
marinū odni ā ip̄m. cōmāne ē cū.
.i. cōstitues. p̄corē. i. cappham qui
erat pontifex anni illij. q. dī h̄ p̄cor
eo q. ultimā cōsiliū dedit de mor

proib. v. Memoria iusti al laudibz.
 et nom ipiorz putret. Pro eo qd
 hic recollat de pmois mal dicitur
 pro eo qd no est recordat et incipit
 hic iustus i hebreo et in tislacoe idm
 facere miaz. miaz dicit et plus figt. i.
 qd populus iudaicus fecit crudelitatem
 mariam i psecutione saluatoris. ib
dit. Et psecut est hoicm. xpm de vir
 gine nati. ei cu deuenit psecm no
 potuit. iopeu et mendia. v. em du
 rit vni pauperi ualde et copietu corde.
 i. afflictu mente. i. iudeoz i gratitudi
 ne. mortificare. qd pilato iudicante
 illum dimitti deie. noluerit acquie
 scere. dicentes si hunc dimittis no es
 amicus celans. jo. xiv. Et dilexit ma
ledictione. que mepretatur psecutori
 bus inuocatu dent. ex vii. Et in mil
is alius locis. Et neiet ei. qd psecu
 ne atrocissima sustinuit a iudis. Et
uoluit bndictione. que in lege mepi
 pro opibz mie. et elongabitur ab eo.
 qd idm no fuerunt miseri populo
 iudaico. et idm maledictione sic
testamentu. i. sunt amictatus ma
 ledonibz sicut homo amictatur re
 smeto. et quia pena hmo maledo
 nis no tantu tetigit iudeos i eioribz
 bonis. s. i interioribz aie et corpo
 ris. ideo subditur. Et intantur sic
agua i interiora ei. sicut ei sicut re
 smentat et e. p. ex dais sua. et sic
 zona qua semp pangitur. quia fue
 runt ligati. et sic violente tracti. fi
am suam et captiuam. In fine hmo
 maledonibz condudit psalmista loqz
 i pso y hois. hoc opus coru. i. hoc pe
 na q pda est pro opere inallo reddita
 illis qui detrahunt m. i. iudeis q
 multiplicat detrahunt exponit pda
 est. et qui loquitur mala aduersus ai

nam me. i. vitam mea de auo detrahe
 donec me te trahant ut pda est.
Et audie. hic ulao ponitur idm
 xpi finis inchoat cōfirmatō dicens
 ad prem. Et audie dñe. a. dñe anglor
 et hoim. fac meai. i. miam me resusa
 tando. et glificando. ip nome tuu. i. ut
 nome tuu glorificetur p mea exaltatō
 ne. qz suavis est mīa tua. sanans os
 morbos et uulnra. libra me. a iude
 oz psecutōe. qz egen et pauper ego. qz
 ut dñi est. dñi vitam talde paupere.
Et cor meū contritū est. inira me.
 ex iudeoz ingratitude. sicut vmbra
 ai declinat ablatu sum. de vita pna
 p mortem et passionē mea. et cruci
 fixus sum sicut locuste. i. tūcicus de loco
 ad loco fugiendo psecutionē. sic pz m
 .ij. v. dñi qd p psecutionē hodie fuit por
 tatus i egyptū. et fugiens psecutionē
 iudorum abiit tūsiordane. jo. v. Et ali
as p cor psecutionē abiit in regione
hu desertū iertatem que dicitur et
firm. jo. xij. gema mea infirmata
sunt a ieiunio. ieiunant. n. xpus. xl.
 diebus et xl. noctibus cōtinue. af. xij.
 Et post ea elinūt ex actenuatione cor
 poris. et non solum ex illo ieiunio. s. et
 alijs. et laboribus et vigilijs passus
 est fatigationē corporis que maxie sen
 tian. in gembus eo q sustinet pondus
 corporis. vñ dicitur. jo. iij. Ius aut
fatigatus ex itinere sedebat sic si fon
 tem. et caro mea immutata est. In ma
 nem. ip oleu. i. ex defectu olei i quo
 notatur tristitas abi sui cōdimento
 carnis. et hunc cōcordat tislacoe idm
 que sic hz. et caro mea macallent
est abiqz oleo. In hebreo sic hētur. et
 caro mea macallent est a pinguedi
 ne. corpus eni xpi optime cōplexionis
 tū erat. qz virtute spūs scī formatū

que nō pōt deficere. et iō i mūctute hūit
cōneicēte caruolitate. que tū fuit in
mutata i macie. ex ieiunijs labōibz
et vigilijs. p̄ quod jo. viij. dūmit
in di ad eū. qūq̄ginta annos nūdū
hēs et c. sic em loq̄ti sūt. qz q̄nis
hēt tū. xxij. ānos cū diuidio. nō
xxij. scādiū alios. videbatur tū sa
tis plus hē. p̄ mutacōne corpōis
et sacri ex p̄dīs. Et ego scis sum op
probū illis. ut p̄ ex sup̄dīs. et ma
rime hoc fuit in sua passione. p̄do
subditur. Vidēit me et monerūt
capita sua. me dēdendo sicut dicit
ap̄. xvij. p̄terentes autē blasphem
abant eū mouentes capita sua.
et dicentes bāth qm̄ destruis tem
p̄lū dei et c. Admīa me dīe deus n̄s.
in passione cōfortando. saluū me
fac. a morte suscitādo. Et scient
quia manus tua hēt. i. potestas tua
qua sola mortuū resurgere possūt.
maledicet illi. qm̄ iudi in malicia
obstinat. apostolis gl̄iam resurrec
tōis xpi p̄dicantibus illi maledi
cebant. act. xij. cū autē quidā iudi
inueniunt. et nō ardeant maledi
centes viam dñi corā oī mltitudi
ne paulus discēdens ab eis legga
uit discipulos et c. et tū b̄ndices.
quia p̄dicacōne apostolorū cōfirma
uit p̄curacōnes languorū et su
sancōnes mortuorū et alia dei b̄n
ficiā que dicuntur b̄ndicōnes in sc̄p
tura. jō subditur. qm̄ insurgūt
in me cōfundentur. qz ex dictis mi
raculis cōfundebantur. adiutoriū ue
ritatis. seruū autē tuū letabitur.
quia xp̄s letabatur in se et in mē
bz suis. Induant qui detrahunt
in pudore. i. vndiqz hēant cūm vere
cūdie hant v̄timentū cūcidat v̄n

diqz. et opiantur sicut discipuli etc.
In tūlacione iōmū hētur. sicut pa
lio. et ex dās p̄ sn̄a. quia est rep
tū cūcō sub alijs ūbis sicut solet
fieri i ordinibz et anticijs. cōfite
torū domino. confessione laudis.
et in medio multorū laudabo eū.
quod nēficatū fuit in xpo qm̄ p̄t
lūitacōne suā discipulū appuit mal
fetiāis resurrectōne suā ad laudē dei
p̄is. et t̄ in mēbris suis p̄ que lau
dant deū p̄m et laudat v̄qz. Qui
astitit ad dēns paup̄is. i. xpi hoīs
in se et in mēbris suis. ut saluam
faceret a p̄sequentibus aīam meā.
me resuscitādo et mēbra n̄a p̄o
tegit. et sua qm̄ b̄nificādo. ps. cxi.
Dixit dominus. hūc
incipit sa ps p̄na
palis i exatōne h̄
hūc. sicut dāi fuit
a p̄ncipio in qua agi
tur de sacerdotio xpi. tū ista dūctio
non est p̄sa. qz cū hoc tractantur
multa alia. s̄ est p̄ redūctōne ad
istud quod in hoc ps tangitur an
p̄mittitur talis titulus in hebreo.
dānd ps. s̄ p̄ponit l̄ra lameth ad
designdū qz dō est datū m̄ et sic
appet actor psalm. qz app̄at ip̄i
dō sicut actor. De materia vero
hūc ps dūt aliqui hebrei. qz est gra
ciar actō p̄ victoria dñi cōtra
abrahe de quatuor regibus. ut hēt
plenus gen̄. xij. Et sic exponit
quod dicitur in ps̄. Dixit dñs do
mino meo. ut sint ūba elp̄er s̄
in abrahe dicentis. Dixit dñs. i. dō
qm̄ est dō oīm. dñs meo. i. ab̄h̄.
sece a dēns meis. ut sis securus
de protectōne mea i bello contra
amraphel. et alios reges qui cūit

que est in bñ ioden. s. illud ps. xvij. et
dedisti m̃ p̃tōne salus tue. et dexte
ra tua suscepit me. glō. In futurū de
us scis et bñdictus cōtere faciet regē
messiam ad dextera sua sicut scriptū
est ps. cix. Dixit dñs dñs meo sedea
dextis. et idē dicit. Ra. moyses har
dasan. s. illud gen. xviij. Appunt aut
illi dō ad p̃lucem manibz et c. p. q.
ex dñs xpi. et apli planti. et doctorum
antiquorū apud hebreos. et adhuc
appetit p̃legēdo hñc psalmū. q. ps. iac
intelligens est de xpo. **H**is g̃ pre
missis ps. iac i duas p̃tes diuiditur.
quia p̃mo describitur xpi conditō. s.
agitur de ei⁹ laetidoao. ibi. putant
domin⁹. Condico aut xpi⁹ xpi est. q.
est deus et hō i vna p̃sona. Ita q. sū
hñmā naturā est in uo. p̃r. sūdi
uam equalis ei. p̃mo ergo ostenditur
ista minoritas. et scō equalitas. ibi.
Teai p̃ncipiū. minoritas aut sunt oñ
sa p̃ hoc q. xpi⁹ in hñmā natura sunt
exaltatus a deo p̃r in sua bñdīcā ascē
sione. nullus ei exaltatur n̄ a maiore
se. et h̄ est quoddam dāuid loquens
de futuro p̃ modū p̃teriti. p̃ certitudi
nem p̃phie. Dixit domin⁹. c. deus p̃r.
dñs meo. xpi xpo quē dō dñm sūm dē
idne deitatis. sedea dextis meis. qd
impletū fuit i sua ascensione. scdū qd
dictū marti ultio. et dō quidē
ih̄c postq. loquutus est eis assūptus
est in celū. et sedet adextis dei. donec
ponā inimicos tuos. i. iudeos qm p̃
sequia fuerūt xpm ad mortē. scabel
lum pedū tuorū. i. subiectos tibi. qd
videmus adimpletū. quia illi qui de
iudeis crediderūt sunt x̄ subiecti p̃
fidem. illi uo qui maledicti remāse
runt sunt meribus xpi subiecti.
q. i. sū p̃ncipiū eorū. manet sicut

serm et abiecti. **H**ic sarracenos aut
hñtū nō p̃mittūt ut a fide dig
audim. ad ascensionē nō ē secuta ē
missio sp̃s sc̄ i signis visibilibz. ut
h̄ act. ij. p̃ quod dicit. jo. viij. nūdi
erat sp̃s dñs q. nūdi erat ih̄s
glificatus. Ita fuit missio fuit sc̄
in monte syon ut jo. iij. in eplā ad p̃m
lūm de oñibus sacre scriptur libris. et
apostoli alij q. discipuli sp̃i sc̄o confir
mati de syon exierunt ad p̃dicandū
p̃ orbem gloriā xpi. scdū quod dicit
at eis saluator act. i. Accipietis sp̃is
sc̄o in uos. et eritis m̄ testes i ierl̄m et i
oñi iudea et samaria usq. ad vltimū
terre. et hoc est quod p̃dicit h̄c dāuid
dirgens sermonē ad xpm. Rega vir
tutis tue. i. p̃tēstātē docendi i oñibz
linguis et faciendi miracula ad cōfir
macōne doctrine. Emittet domin⁹.
i. deus p̃r qui cū sūo m̄ltis sp̃m sc̄o
conferentē p̃tēstātē itā aplis. ex syon.
quia sp̃s sc̄s in syon aplis fuit
missus ut p̃dīcā est. Et ex syon m̄lti
si sunt apli ad p̃dicandū nō solum a
ho s. r̄ ap̄c. et q. p̃ doctrinā et mira
cula aplorū. illi qui p̃ orbem p̃ p̃dīcā
xpi p̃sequēbantur cōmūsi sunt ad
fidem et subiecti xpi xpo. s. subditur
dñare. s. tu xpi⁹. in medio iuniorū
tuorū. notandū nō q. p̃tēstas docē
di p̃dīcā cōcienē s̄ḡtur p̃ vngam.
q. doctores hebreorū antiquit⁹ vngā
portabant in signū doctrine et s̄lī
baculū portant p̃statores eccl̄e. vii. ap̄
stolis ad p̃dicandū missis. ap̄. vi. dī
q. nō p̃tēnt aliquid in via nisi v̄n
gam tñ. s̄lī p̃tēstas miracula faci
endi p̃ vngam designatur. vñ moysi
missō a dño in egiptū dicitur. ex.
m̄. Vngam quoq. hanc sūm m̄
in manū tua in qua factus es s̄

gna. **T**ecum pnapui. hic conr. oñdi
 tur equalitas xpi ad pñem q̄ conuenit
 ei rōne diue uatur que est eadem i
 pñe et filio. et hoc est quod dicitur.
Tecum pnapui. dñi hic ip̄e pñ. scdm qd̄
 dicitur. jo. pñio. In pñapio erat uer
 bum. i. in pñe filius. qui est cū filio
 inq̄ntū est unus cū eo in natura. et
 distinctus in pñona. hoc cū ip̄stat
 hoc dictō. Tecum. s. uimōne distinctō.
In die virtutis tue. hoc est mēdanta
 te pñe que est dies siue nocte. apoc.
 .xv. nor cū nō erit illuc. in qua die
 uidetur ap̄te virtutis xpi quāti ad
 deitatem et hūanitatē. qz sū pñia
 reficiunt interius malp̄ctu deita
 tis. et exterius in aspectu hūanitatis
 ut dicit auguſt. s. iohēm id̄ subd̄.
 In splendoribus scōz q̄ illūati hūc
 glie eleuant ad dñm uisionē. ex vñ
an luciferū genuit. hoc dicitur in
 pñona pñis. ut unū qz mod̄ loquē
 di imitatur. sicut in pñis. et ma
 rime in psalmis ut frequē app̄nt
 in pñis. Et oñd̄ hic coēntas filij
 ad pñem. Ex vñ. qz filius est de sū
 pñis. An luciferū genuit. i. an pñe
 cōne stellaz que noie luciferi desiḡn
 tur. sicut a nobili pñe de noiatur totū
 et p cōis generacō filij pñedit aca
 cōnem celi. cū quo tūc sūt stelle. tem
 pus aut sequitur motū celi. et p cōis
 an tempus est generacō filij. et p
 oñs etia. qz an tempus nō est in li
 cētias lū aut hebraica sic h̄z. pñi
 tui pñapes in die virtutis tue i deo
 re scō de matrice aurore tibi ros ad
 lectuac tue. et sū istam lūm in
 pñia pñe hūm̄ n̄lus nō ostenditur cū
 lūas filij ad pñem. s. magis continu
 atur sūle n̄lus pñedens in q̄ agit
 de pñestate docendi et miracula fa

ciendi aplis data. p quā cū sūt pñia
 pes s. oñem sū in spūalibus. sū
 quod d̄ ps. vlmj. Constitues eos pñia
 pñs s. cū tūc et c. et h̄c est quod dicit
 hic. populi tui. i. apostoli alij qz disci
 puli cū eis erātes in die pñthecostes.
pñapts. supple sunt constituti. qz col
 ter hoc libum est. in oñibus suis
 modis et temporibus. sup̄p̄it in he
 breo. In die virtutis tue. i. in die pen
 thecostes qua declamata est virtus aia
 i nūllone sp̄s sū in signo uisibili. sū
 qd̄ d̄ act. ij. Doctrinā dei exaltatus et
 fudit hūc que uos uidetis et auditis.
In deore scō. qz grā sp̄is sū sūstinet
 deorat. De matrice aurore et c. hic
 conr. oñditur qz sicut apli confirmati
 fuerunt uirtute sp̄is sū. sic eadem uir
 tute formati sunt corpus xpi de uirg
 ne. et h̄c est cūa raby barachie. ex
 ponentis s. grā. illud h̄enoz ultimo.
Supilli sū sūm̄ absqz pñe. Deus scō
 et bñd̄s ait israeli. uos dixitis corā
 me pupilli sū sūm̄ absqz pñe. redē
 ptor quem ego ex uobis suscitabo. sū
 pñe erit. sicut scriptū est ps. cur. De
 matrice aurore tibi ros in facie tue.
 ex hoc ḡ deo pñ qz pñ ite sū interuō
 nē illi doctoris loquitur de rō qui
 expectatur ut redemptor. et qz ualat
 us erat in t̄is de matre sū pñe. et se
 cūdū hoc exponit ista h̄a. De matre au
rore. i. de utero uirginis que aurore
 dicitur. qz sicut sol uisibilis oritur
 de loco aurore. sic xpius de uirgine or
 et. qm̄ dicitur sol nūtie. malachie. m.
 Quietur uobis t̄mētibz uonē meū
 sol iustie. tibi ros. i. corpus formatū
 uirtute sp̄is sū de pñatō sanguine
 beate uirginis. sicut ros generatur
 uirtute celesti in matia hūoris. adole
scētie tue. qz dei filius i m̄itabilis

et ceteris in corpore assumpto de vir-
gine factus est infans et adolescens et ta-
dem vir perfectus. **Iuravit dominus.** hic
agitur de sacerdote et quod ad sacerdo-
cium in difficilibus dubijs pertinebant ul-
timum iudicium. dicitur. **Gen. xviij.** Si diffi-
le et ambiguum apud te iudicium esse
propteris. **Gen. xviij.** ascende ad locum quem
elegit dominus deus tuus. venies quod ad
sacerdotes legitur. **Gen. xviij.** et cetera. Sed
de iudicio finali. **ibid.** iudicabit.
Cum primum dicatur. **Iuravit dominus.** et
non perimitur enim. **i.** firmum statuit
et absque retractatione. **Gen. xviij.** per
memetipsum iuravi dicit dominus. **Gen. xviij.**
In semine tuo benedicentur omnes gentes
terre. quod impletum est in sacerdotio christi
de semine abrahe descendens benedictio
ii. pertinet ad officium sacerdotis. **Tu**
es sacerdos in eternum. quod intelli-
gitur de sacerdote christi. ut s. declaratum
est. et idem dicit **Rabbi moyses ha-**
darsan s. illud **Gen. xviij.** ac illo mel-
chisedech rex salem. hoc est ac si di-
xit scriptura **ps. cix.** Tu es sacerdos
in eternum secundum ordinem melchisedech.
Iustus et salvator. ut dicit **zach. ix.**
Iubilia filia utrum. ecce rex tuus venit
iustus et salvator. ex hoc dicto
habetur quod melchisedech quod interpretatur rex in
salem. fuit figura christi. et quod hoc scrip-
tura huius psalmi. **cix.** intelligenda est
de christo. **In ordine melchisedech.** quod si
aut melchisedech obtulit panem
et vinum in sacrificium. **Gen. xviij.** sic
christus in sacrificio eucharistie conse-
crat corpus suum et sanguinem. quod in
sacrificio ipse est sacerdos et hostia.
Dominus a dextris tuis confregit in die
ire tue reges. Isti sunt qui adversus
christum surrexerunt. **i.** herodes et po-
rrius pilatus et principes iudeorum
regentes populum. sicut dictum fuit dis-

cernimus sed per exponendo illud. **ad-**
terunt reges. sic et cetera. Et isti fuerunt
confuncti in die ire dei. **i.** vincti per
quia pilatus et herodes fuerunt ex-
tincti. **Iudicabit.** hic contra agitur
de iudicio finali quod fiet per christum au-
toritate et deitate et deitate. cre-
ditur in humanitate. quod in forma huma-
na in iudicio apparebit. et hoc est quod
dicatur. **Iudicabit in nationibus.**
quod illud iudicium erit generale. imple-
bit ruinas. **In hebreo hic. funem.**
quod corpora defunctorum que per mortem
meruerunt a vita presentis. resuscitabuntur
divina virtute. et sic replebuntur in
vitis ea vivificantibus. ut sic nunc
sunt viti in aia et corpore et impij
dampnati. **Jo sequitur.** **ad quassa-**
bit capita. **i.** graviter dampnabit
tyrannos huius mundi qui fuerunt
sicut alios principes et capitanei. In
tota militia. quod in multis terris magis
viget et viguit tyrannis quam iustus.
Contra ostenditur viti presentis iudicandi
mentione. **concessa est a christo homini aia dei.**
De torrente in via bibit. **i.** de fluxu
sive ipsa tribulationis bibis in via
vite presentis. et magis in sua passio-
ne. **ps.** quod dicit iacobo et iohanni
xx. **Potestis bibere calicem quem ego bi-**
bimus sum. quod autem per torrentem
intelligatur impetus tribulationis
per **psa. xxx.** **Spiritus eius velut tor-**
rens inundans usque ad medium
colli ad percutiendas gentes in nichil-
um. **ps.** **exaltabit caput.** **potest**
tunc iudicando. et omnibus dican-
do. secundum quod dicitur **psal.**
lcaido. **humiliavit semetipsum factus**
obediens usque ad mortem mortis
autem crucis propter quod et
deus exaltavit illum et cetera.
psalmus cxxxviii. dextimus

Confitebor tibi domine. psalmo p
cedens actu est de sacerdotio xpi.
et eius sacrificio quod est eucharistia.
In isto agitur de eucharistie efficacia.
quia sicut baptizatur et quidam spual'
generatio sic eucharistia et regenerator
spualis nutritio. tunc al hoc agitur h
de quibusdam alijs operibus domini ex
quibus omnibus est laudandus. et
ideo hunc psalmo p mittitur p titulo.
Alleluia. qz sicut laudate deum. et est
hic dicitur sicut dicitur dicitur sicut dicitur
ps. ciii. Omnia autem psalmi A. r. l. f. u.
istud in duas ptes. qz pmo psalmista
deum se laudare p mittit. sicut ad h
nes adducit ibi. Maqua opera domini.
Et tunc pmi dicit. Confitebor tibi do
mine. confessione laudis. in toto meo
corde. intellectu. s. et affectu. et non
soli labijs. sicut illi de quibus dicit
do. isa. xlv. Populus hic labijs
me honorat. cor autem domini longe
est a me. In consilio iustorum et cogi
tacone. et non in conciliis mude
lum et hereticorum. **M**aqua. hic
ad ppositum rones adducit. et p
divis opibus generalit. Sed ex du
ficio eucharistie spualit. ibi. Memoria
fecit. Et tunc pmi dicit. Maqua ope
ra domini. quod p in rem. pductione et
et quibuscumque. Et quicquid et omis
voluntates eius. qz si aliquis que
rat rone operum domini. in ueliet q
oia dependent ex eius mera uolunta
te et gra. p q ex suis opibus e mag
laudandus. p quod subditur. Confec
to et magnificentia opus eius. qn ei anq
ppietas aliam concit excellit no
soli di talis i cocto. s. s. mabstrato.
sicut ille an largitas concit p ex
cellenciam. no soli di largus. s.
s. ipa largitas. Deus autem ex suis op

ibus est excellent' laudandus. ut dani
est. Jo conr dicitur hic. Confecio et ma
gnificencia opus eius. i. opus dei et
confecio laudis. s. laus ipa et ma
magnificencia. Et uirtus eius manet in
seculi scilicet. In ista est ei q eius uoluntas
ip ipletur. **M**emoria. hic ponitur
ro dme laudis ex bnficio eucharistie
spualit. et pmo ponitur huius sacra
ti condico. scd eius institucio. ibi.
Redempcone. pma i duas. qz pmo
ponitur eius condico respectu pntis
uite. Sed futare. ibi. Memoz erit
condico aut eucharistie respectu uit
pntis est nutritio spualis. que fuit
figurata in ueteri testamento p ma
na quo deus nutritiuit filios isrl i
deserto. exo. xvi. Cibis aut uis capi
dis erat ualde et nutritiuis bo
nis. s. m qd di cap. xvi. Pame patu
de celo pstant eis si batorie omie de
lectamentu in se hnt. mal aut est
insipidus et ab holnabilis. vñ dice
bant. Rm. xxi. Naueat aia nra s
abo isto lenissio. sic eucharistie abz
sapidus est gustu spuali et nut
ritiu i gra ipis bonis. p quod di
at saluator. jo. vi. Siquis man
ducuerit ex hoc pane uiuet seculu.
malis aut est ualde nocuus. s. m
quod di pma. cor. xi. Qui madu
cat et bibit indigne. iudiciu s ma
ducatur et bibit. et p hoc et qued
alia. dicit a doctoribus q illa ma
na fuit eucharistie figura potissia.
figuratu aut reduat ad memoria
ipm figura pntiam. et p hoc di
ctum. hic. Memoria fecit diis mi
rabiliu suoz. etia dedit timetibz
se. s. corpus suu i sacramento eu
charistie. p quod reduatur ad me
mona mirabilia dei que fecit fi

hys israel in manate. amoz erit. h
conr deservitur condicio seu efficacia
eucharistie respectu vite future. Ist
enim efficacia introducendi ad vitam
beatam si devote fiat. et p hoc via
tañ noiatur. et quātū ad hoc dicitur.
amoz erit i scdm testamenti sui. h
est hmo sacramētū qd dicitur testamētū
ut videbitur infra. Quātū opmū fūoz.
.i. efficacia hmo sacramētū a deo nob
collat. Amūiaabit populo suo. qz
xpīs p se ipm hoc amūiauit apostol.
et apli eāt pmutē. et sic conr amūia
tur in eē condic. que aut sit virtus
hec amūiata. Audiat. Et det illis
hereditatē gentiū. i. vitam beatā ad
qz introducat hoc sacramētū. et dicit
vita beata hereditas gentiū. eo q omīs
gentes inqūti sunt ad ymaginem
dei hnt qdam aptitudinē ad hanc
hereditatē. p quod dicitur p^o thm.
.ij. Qz deus vult os hoies saluos fi
eri. et agnōcōe veritatis venire. qd
est vni voluntate accedente. nō tū
voluntate obseqr. Pa manūier
marie in h sacramēto. veritas. qz
ibi continetur corp^o xⁱ vni. Et nidi
cū. i. vite amūentibz devote. et in
diciū mōis amūentibz mēbit. fidē
ha oia mandata eius. et marie mā
datū eius de consecracōe et vni h
sacramētū quod hētur in textu euā
glij. Cōfirmata i scdm scdū. qz māda
ta euāglij sunt mūnialis confir
mata. scdm qd dī ay^o iul. Illi aut
pfecti p dīa uenit ubiqz dīo cōpau
te. et smōnē confirmāte seqr. b
signis. et p h nō pōt subcē falsitas
cū deus nō possit cē trās fūitatis.
Jo lboz. scd i veritate et equitate.

Redemptio hic ponitur ipius eu
charistie institutio. Hoc aut sacra
mentū xpīs instituit i cena iūi

neute sua passione ut p i euāglio.
et hoc est quod dicitur hic. Redemptio
uem misit dīs pō suo. tūc cū deus
p^o misit pō suo redemptōnē. qū
ex obedientia dei pīs venit ad suā
passionem. p quā redēptū est genus
hūmū. amandant mēfūi testamētū
sūi. qz tūc instituit eucharistie
sacramētū quod uocatur testamētū.
vū dicit xpīs mēfūi institucōe. et
vbi. Hic est sanguis meus non
testamenti et c. et pma ad cor. vi.
Dicitur hic calix nonū testamētū
est in sanguine. p h aut quod dicit
mēfūi. designatur qz hinc sacra
mentū nō succedet alia. sicut sa
cramētis ueteris legis succedent
nonū testamētū sacramēta. hūc
autē sacramētū succedet vita be
ata in qua est plena finis. ipō
ē contenti in h sacramēto. amōi
tate bī reficiunt mēfūi. in hūm
tate cūis. Em qd dicit ang^o si io.
qz aut mandatis dei et spālū mā
dato eius de eucharistia sit firmi
ter obediendū oīdit cū dicit. San
et arblē nomē ei^o. qz scdm ē i se for
litar. et effectū obediētiā. et in
bile mōdificā. et qz p timōrē dei
declinat oīs a malo. pū. xv. Jo sub
ditur. hūcū sapie timor dñi. qz re
cedens a malo accedit ad bonū s^o op
pōitū. Intellectus bon^o oīmbz fa
cientibz cū. i. intellectus dñi mān
datū est ualde bon^o illis qui adi
plent mādatū in ope. Em iūi intel
lectū ei^o. illis aut qz nō adiplent
etis intellectus est mag^o notūis
qz pfectus. scdm quod dicit hūc. m.
scimus qui cognouit voluntatē dñi
cū et fecit. uapilabit plagis mē
tis qui aut nō cognouit voluntatē
dñi cū et fecit digna plagis. uapū

labit paucas. Laudatio eius. q̄ nup̄le
int mandatu scdm̄ dei intellectum.
manet in scdm̄ sc̄li. q̄ c̄nalt ma
net p̄m̄i op̄is v̄tuosi. psalm̄ 7. cxx.

Beatus vir. Hunc psalm̄ p̄mit
titur pro titulo Alleluia. an̄
exp̄ d̄a est s̄. in aliquibus t̄i libris
additur ip̄i alleluia. r̄sionis agi
7 zacharie. s̄ h̄ nō in hebreo et t̄isla
tione iō. Et iō videt̄ c̄e additi ab ali
quo exp̄itore pro sua volūate. ad
intellectū aut̄ h̄m̄ psalm̄i sciendū.
q̄ licet beatitudo sit reddenda p̄ op̄i
bus v̄tuosis generalit̄. t̄i p̄ quādam
app̄atōnem dicitur reddenda pro
op̄ibus m̄ic sp̄ali. vnde dicit salua
tor ap̄. xv. Venite b̄dicti p̄ris mei
possidete. pat̄i nob̄ regni a consti
tutione m̄udi. c̄surū eū et deditis
in manducare. sicut et dediti in
bibere et c̄. Et p̄ hoc in ps̄ hoc dicit
reddenda felicitas p̄ op̄ibz m̄ic. et
p̄mo oñditur p̄positū in misericordiis.
s̄o in misericordiis op̄ibz. ibi. p̄cor.
p̄ma i duas. q̄ p̄mo oñditur p̄xi
tūm de felicitate i uia. S̄c̄o i pat̄i
ibi. In m̄oria et̄na. Enta p̄m̄i sa
ciendū q̄ felicitas que potest h̄i
in vita p̄nta p̄ncipal̄ cōsistat i bo
nis aīe interioribus. sano uero
sc̄i actū cōsistat in bonis exte
rioribus. p̄nt sit ip̄is v̄tuosis
quedā instrumenta virtutis. scdm̄
quod dicit ambrō s̄ lucā. Sicut
dūnac̄ ip̄edūnēta sunt r̄p̄bis. ita
p̄bis s̄ adūnēta virtutis. et ideo
psalm̄ista in hac p̄te p̄m̄i loqui
tur de iustis et de illis dicens. Beatus
vir. s̄ i p̄nti in quo pro bono v̄tu
tis h̄ito in te. h̄atur b̄tudo futura
in se. qui timet d̄m̄. timore f̄i ha
li. qui reformidat offensam. pro

subditur. In mandatis eius uolet in
uis. p̄tū m̄is nō ip̄tat viciū. s̄
actū intensū ad īplendū d̄m̄ p̄ceptū
et potissime in op̄ibus m̄ic. et q̄ m̄
bona exteriora bonū plis est p̄ncipū.
Ideo sequit̄. potens in aīe c̄m̄e et̄.
hoc siquē videtur contingit q̄ hoīes
misericordes h̄nt filios potēs s̄ suar
deute. sicut salū potētissimū succēssit
d̄o pio et misericordi. et q̄ potētia tem
poralis nō est laudabilis nisi h̄nt boni
tatem moris aūctā. s̄o subd̄. Sciatis
rectorū b̄dictur. q̄ boni et imp̄ia
bitur a populis. p̄ boni v̄tutis. gl̄ia.
i. bona fama. et dūnac̄. i. temporalū
hūidū. in domo eius. i. in familia
timētis d̄m̄. et op̄a m̄ic facientis. et
in aīa eius. i. meritum sue iustit̄e. n̄a
net in scdm̄ sc̄li. h̄ est d̄m̄ i filiis suis
s̄ succedentibz. scdm̄ quod dicitur. exo
xxiii. Qui custodit m̄iam i iustis. et c̄.
Exortū est i tenebris lūm̄ iustis. q̄
iustī v̄nientes i p̄nta m̄e p̄ccōs tanq̄
in tenebris. illinant̄ sp̄alit̄ a d̄o lūe
sue gr̄e p̄ quā n̄h̄itat m̄ente. et p̄ h̄
subd̄. Misericors et̄. q̄ d̄. istud lūm̄
est ip̄e d̄us illuminans m̄etē. et p̄ illū
cōne aratā sp̄ali modo īn̄h̄itat m̄etē.
qui est misericors. q̄nt̄ ad h̄itū. m̄ic.
et m̄isericors. q̄nt̄ ad actū. nō est per
hoc intelligēdū q̄ m̄d̄ sit aliqua di
stinctio h̄itus et actus sicut i nobis.
s̄ p̄fectionē d̄nam app̄hendē nō possu
mus p̄nt est m̄ic. nec p̄cōis nōlare.
s̄ sicut est in nobis ubi h̄itus v̄tutis
et actus itahter distingūt̄. Et iustus
q̄ semp̄ iustia aī m̄ia cōsistit in
d̄m̄is op̄ibus. In t̄islacone nero. lxx.
addit̄ d̄m̄. ad oñdendū qd̄ illud qd̄
dicitur. hic. Misericors et m̄isericors
et iustus. refertur ad ip̄m̄ d̄m̄. pauid
homo qui misertur. d̄m̄do lib̄alit̄

no. hic. 3.
illic q. d. ar.
ad. u. l. u. r. u. b. y.
2. x. f. r. c. i. b. a. z.
no. p. a. n. p. i. b. a.

vñus est ad bonū vultus. Exaltabitur
in gloria. s. celesti. v. augmentabitur
in gloria eius potest. **ps. cxi.** In hoc
sequenti ostenditur q. in misericordiis
reddet oppositū. s. dolor et tristitia qd
pot. exponi de pñta vita sic. **ps. cxi.**
videbit et iustificatur. q. ipi. vident
pñtate iusta cōtribuitur. et nō
colūm inter. i. aīo. s. x. in cñon. s.
gno. pño sequitur. denabis suis.
fiet et tabetet. q. mot. ai. reddi
dat ad corpus. desiderii pño. vbi
q. pñores desiderat manere i. temp
nali pñtate et desiat eis in mo
te. et alii ualde repute. alio modo
exponitur. pro vita futura i. qua in
pñ torquebuntur nō solū de pñna
s. i. inflicta. s. x. de iustoy gloria. q.
h. ipi. nō cognoscant intuitu et
pñtate. tū cognoscant ab iustis
et generalit. in quātū i. quodam
generalit scit eos ē i. maria delec
tatione. quod facit ad augmētū s. i.
misericordie. psalm. cxi.
Laudate pueri. In hoc ps. pñit
atur. alleluia. pro titulo.
quia in eo psalmista induat ad
laude dei ex cōsideratōe s. i. exaltatōe
pñtate. q. a. i. i. et dēpños in
nūte. alii subleuat ad statū mag
honoris et glorie. sic ioseph. clena
ut subito deante ad hoc q. ēēt pñi
tus egypti. et scōis a regē. gen. xli.
Et sui hoc ps. i. i. dñas pñes didi
tu. q. pñmo psalmista ad laudem
dei induat. Et sō ad hoc rōne i. i.
duat. ibi. exaltatus. Ena pñmū dñ.
Laudate pueri dñm. Non accipit
hic pñm rōne etatis dñatōne m
rentes. s. x. accipit. hic pñm p. sub
iectis et mñtis. sicut dicit adn
melech ad dauid de vñis q. erant

ai co. pmo. x. xvi. si modi sunt pue
ri a mulieribus marie. inducent
et c. et hoc mo frequenter loquitur sp
tural. omis aut sunt deo subiecti.
et eius serui et laudibus obliga
ti. Sit nomen dñi bñdictū. i. sicut
est in seipso bñdictū. sic bñdicatur
a subditis. nō bñdōne cōsecratiōis
que fit tñ a maiori. s. bñdōne lau
dis que pñduntur a minor. Ex li
mit et usq. mētm. i. scdm extensio
nem omis diuinitatis. a solis ortu
usq. ad occasum. i. scdm omem ex
tensionē distantiæ localis. Ex cel
sus. Hic cōtur pñmista rōnem i
duat ad pñmial que accipitur ex
cellencia sue pñdenac ex qua me
rito dñ laudari. Ideo dicitur. Ex cel
sus s. omis gentes dñ. quāq. sit
magis et diuile. et s. celos. i. s. i.
angelos qui sunt aues celestes.
gloria eius. qz dñm hōibus
et angelis ad suam gloriam ordi
nat et disponit. Ideo subditur. qz
sicut dñs deus noster. q. d. nullus.
qui malis hñat. p sue glie reful
gentia. et hñlia respicit. p suam
refulgentiā pñdenā. mēlo. qz
sibientes angelos inde deiecit. et
hñlter s. adherentes i gloria cō
sumant. et in fia. qz i pñia etia
te reuelantes hoies in diuino lib
merit. et hñlem nocū sua fa
milia saluant. et qz sile fit fir
quent in pñciantibz pñoms. Ideo
subditur. suscitans in fia mox
et de sterore erigens paupē. i.
de loco mli et fetido. erigens paup
em. hoc patuit i manasse rege in
da qui p sibiā de regno suo fu
it deiectus a deo. et ab inimicis
 suis in carere fetido reclusus. et

fame afflictus. et pñt hñlitate su
am inde a deo fuit reuelatus. et in
reg^m restitutus. n. pal. xxviii. Ideo
subditur. ut collocet eū ai pñcipi
bus. tanq. eis pñdens. pñ quod sub
ditur. Et in pñcipiis populi sui.
pñt aut hoc referri ad exaltatiōē
hñlū in glia celesti. in qua collo
cantur hñles ai angelis. quidi
cantur in scriptura pñcipis et di
stinguuntur p tres pñcipias. Ierai
chia aut idem est qd sacer pñcipa
tus. et qz dñ exaltatō nō fit solū
in seru. vñli. s. i. m femineo. Ideo
subditur. Qui hñtare facit steri
lem in domo. dans ei fecunditatē p
quam est honorabilis i domo ma
ri in q pñs erat cōceptibilis et
abierat p sterilitatē. Ideo subditur.
qz athen filior letantē. exemplū
hñt. i. v. i. De anna que p sterili
tatem cōtempnebant i domo hel
chane a fenemā. et cōcessa s. a deo
fecunditate prohs. fuit honorabilis
et letabunda. vñ fecit amicaū illd
Exultant cornū i dño et c. pmo
x. ij. Allegorice expñt ps iste
de abiectōe pñi iudaici p mardu
litatem. et exaltatiōē populi i gen
tis in bonis gracie. eo qz deuote re
apit fidem catholica. et sic sy
nagoga fñā est sterilis et abiecta.
et ecclā infide gentiū fñā est fertil
et letabunda. Et hoc modo loquit
apō galathas. nñ. inducēs illud
psa. lxx. Letare sterilis que nō pa
ris erūpe et elama que nō pñris.
qz multa filij deserte mag. q. eius
que hñ vñli. et vocat geutilitatē
sterilem et desertam. qz multo
tempore fuit deserta a deo p per
cium pñdlatie. et sterilis i pro

no. quid sit
sterilitas

le ad dei altum educare. et ibide pmut
tit apostolus scriptu est. qui abrahā
duos filios hñit. vñi de ancilla et v
ñi de libera. et sequitur hec p allego
riam dñi sunt. hec enī sunt duo te
stamenta et c. hanc aut expōne nō
psequor. qz distulse tractata est ab ali
is in pluribus locis. *¶ 1us psalm⁹*

Exertu israel de egypto. hinc
psalmo i tñsacōne iōnni p
ponit. Alleluia. protitudo. tñ
in hebreo est finis psalmi pceden
tis. pñ hñit pñ induat psalmista
ad dei laude ex cōsideracōne bñficij
populo israel *et hñit* exhibu i eriau
de egypto. et pñ illud bñficiū reco
lit. Sed ex hoc dei laus concluditur.
abi. Non nob. Lūm pñū recolitur
plina mirabilia adeo frā in exitu de
egyptō. nō tñ secundū ordinem hñ
storie. aliqua narrando post. que
tñ fuerunt pñs frā. sicut frequē
fit in scriptura. et maxie merita cō
posita. qualis est ista. dicit g. *¶ In ex
itu israel de egypto.* qui hñtur. geo.
xij. *¶ Dominus iacob.* qz totius populus
israel descendit de iacob qui abo noie
diatur israel. gen. xxiij. *¶ De populo bar
baro.* omis ppli diatur barbari ex
ceptis hebreis givas et latinis. quia
alia ydiomata diatur barbari. frā
est iudea sñficacō ei⁹. qz i iudea vi
guit altus dñus et sñia legis et p
phetiū. israel potestas eius. sicut ei
ctus regis diatur eius potestas. qz
deus pñ filios israel tñqz p cōtati sñi.
eieat chananeos de sñia illa. ut hñtur
in libro iohie. et sic israel diat^r pote
stas dei. iquū p pñtatem adeo s' cō
cessa eieat gentē illā. Et pñ hñ lñ
ista. *¶ Facta est iudea et c.* respicit ter
minū exi⁹ de egypto. pñ hebreo aut

et tñsacōne iōnni sic hñtur. *¶ Facta
est iudea et c.* Et secūdu hñ respicit pñ
apñ exi⁹ de egypto. qz tribus iu
da pñia intravit mare rubrū seqs
moysē. alijs forundantibz et tñdan
tibus et sic frā est de sñficacō iquū
frā istud declarant dei sñtate. man⁹
confidētia tribus iudea cōtū secūta
est moysē. israel potestas eius. qz
pro israhel pugnat qz egyptos ex. xij.
Et dixerūt egypti. fugiam⁹ israel.
dñs enī pugnat pro eis contra nos.
¶ Mare vidit et fugit. qz sñm pñs di
uinit⁹ retrahendo se a medio ad pñp
tū dñi. ac si hñret sensū et inteller
tū. qz aratūa obedir arator adim
tū. *¶ Iordane cōfusus est.* retrorsum.
hoc fuit meriti de deserto. ut hñ iohie
xij. quia aque iordans ex origine
sua descendentes. *¶ Steterūt et eleuare
fuerūt ad modis collis.* et sic mpt
retrabantur. vñs locū originis. sicut
aq fluminis inueniens obstaculū
retrahit^r brñs originis locū. *¶ Anon
tes exultauerūt ut anetes et c.* i. an
sa exultacōnis dñm filijs isrl. qz
in tñsacōne fluminis ammon. scopuli ex
vna pñe inclinati sunt usqz ad
rupam oppositā fluminis. et sic pñue
rūt tñsacōne fluminis israel. et mpt
runt mñdrias ibi latentes cōtū
filios israel sicut dñi sunt. *¶ Rñ.
xvi.* *¶ Obiscribitur sic.* sicut fecit i
man rubro. sic faciet in torrentibz
ammon. scopuli torrentiū inclinati
sūt et c. et sic dñs x in se exultasse
metaphorice sicut et de man rubro
dñi est. *¶ Mare vidit et fugit.* quia
ad modū cognoscētis. it sicut filijs
israel pñbuit. et sicut scopuli dñi
modo inclinati videbantur. applan
dire aduentū filior isrl tñsacōne.

quid est tibi mare quod fugisti etc. q.
d. vii. trinitas ista mirabilia i man
rubro et iordane et collibus ut dan
est. et videt. A facie dñi mota est tra.
q. d. a dñi voluntate percellunt ista
an obediunt i insensibilia. q. sicut
ad dei mutū mota est terra qñ ab
sorbuunt dathan et abiron. ita aque
et colles in pñas et consiliis alijs.
vñ et subditur aliud mirabile factū
quod fuit in deserto aidi. Am coñit
petra i angua aquarū. dando hui
dñi aque de petra. cro. xviij. Et
iuxta i fontes aquarū. Pin. xx. vñ
dicitur. ai q. moyses eleuasset ma
nū pñacens buga bis silicem. egres
selunt aque largissimē et c. Non
nobis. hic expñas miraculis dñi
dñi huius hominē cōcludit. et oñdi
tur q. sic honorandus. Sed aquibz
ibi. Non mortui laudabunt te. pñia
in duas quia pñio dei gloria ex dñs
concluditur. ibi. Similitudo gentiū.
Cum pñi dicit psalmista. Non
nob dñe. attribuitur gloria depre
dñs mirabilibus et consilijs. s. no
minu tuo. q. in talibz tota id fñ est
potencia facientis. s. in qd dicit aug.
sup mīa tua et veritate tua. talia ei
sunt a deo facta populo israel. ad decla
rationē dñe veritatis qua ipse pñ
missiones factis pñibus. s. abrahe.
isac et iacob. et silie ad declaracō.
uē dñe mīe. q. qñis populus isrl
ipm frequē pñocaret ad iram. vt
in adoracōe vituli. et alijs malis
que facta in deserto. ai adimpleuit pro
phetia pñibus facti in hoc declaramus
uñe sue effectū. neqñ dicunt gentes.
a. gentiles pñola colentes. v. est dñs
eorū. s. hebreorum. si cñ nō adun
pletet pñia eis facta. videtur gen

tilibus q. defecisset virtus sua. et q.
tot mirabilia fecit pro eis. potuit vi
ber dicere gentilibus. Deus aut nri i
celo. q. ibi magis relict sua potestas.
Quipñ quia se extendit ad oñia isrl
noia quod pñ pñis miracula facta in
man et in terra. ut pñissū est. pñio
subditur. Omnia quecuq. uoluit fecit.
Similitudo. hic cōit cōcluditur
pñolatria aut pñio oñiditur uirtus.
et sed latere uirtutis. ibi. Domus isrl.
pñi oñiditur pñ hoc q. pñola facta sñ
desensibili materia artificiali. et li
est quod dicitur. Similitudo gentiū
argenti et auri. q. materia artifi
ciali est tota cōa cor sñ pñm. opñ
manū homin. pñ facta. sicut aut
ligna et lapida. uñ pñ facta sicut
metallica. os hñt et c. oñdit eundē
q. tantum uita pñ uirtutē effectus.
uirtus auditus olfactus. tactus et gñ
sus. quibz uita manifestat in hoibz
et animalibus. et pñ hñ uñq. ibi. Nullus
illis fiant qui faciūt ea. s. artifices.
q. meret uita spñali. sicut illa sen
sibili. Et omnes qui confidunt i
eis. s. pñoloz auctores quia confidunt
in nichilū. sicut et pñoli nichil est
pñia ad cor. vñ. Domus isrl. hic
cōit oñiditur latere uirtutis. et pñio
in uisione mali. sed in adpñone
boni ibi. Domus memor. pñi pñ pñ hoc
q. colentes dñm pñegit ab eo i pi
culis. et hoc est quod dicitur. Domus
isrl. qñtuit in deo. ipm deuote colen
do. Adiuuor et pñtor eorum est.
sicut pñ contra pñionem et cōstanc
cro. xviij. Et cōtra reges cananeoru
ut pñ i libro ioseph. Domus amon et c.
pñ domus amon cōmunit i domo is
rael sicut ps in toto. inde ea fit spñ
mencō q. ad eam pñuebat sacro

ai quod est laque officii. adiutor & pter
tor commun est. sicut p. in deuotione
choire attenta eo q uolebat & et sine
vltimipare sacerdotum contra aron et
filios eius. m. vi. Qui timent do
minu sperauerunt in dno. dicit. ka.
sa. q hoc dicit p. commissos de gruti
htate ad iudicium. qui no erant de
filiis isrl et tū deus erat adiutor eo
rū simul ai filiis isrl. qz mlti de talibz
ascenderunt ai eis de egypto. ut hī evo
rij. pōt & hoc exponi de gentilibus
dei colentibus qual' fuit sanctus
iob et multi alij. Do' memor fuit
nri. hic com. diuiditur vtilitas laste
in psecutione boni temporalis & spūa
lis. et hoc est quod dicitur. Do' me
mor fuit nri. h. obliuio nō cadet i
deo. nec p. cons. recordatō p. deā. tū
scilicet cōm modū loquendi hoīm
dē recordari aliquorū. qī facit eis bo
mī. Deo subdit. Et bndixit nobis.
quod declarat com. in toto iplo isrl
ai dicitur. bndixit domui isrl. sed
spūalī i tribu sacerdotali. d. bndixit
domui aron. tūo gūali. in omibz
deu colentibz sū sint cōfisi ad iu
diciū. sū gentiles recte uiuentes.
quibus psalmista impetrat bonorū
augmentū. d. Adiacat dñs. p. eum
alia bona conferendo. bndicti uos a
dño. p. cōsecutione grē in pñti et glie
in futuro. Qui fecit celum et terram.
ppter quod pōt dare sua bndictionē
grē in pñti uita que p. terrā designat
et glie in futuro que p. celum signi
ficatur. quod ad huc amplius decla
rat dicens. Celi celi dñs. qz ibi ma
gis relucet glia sua in angelis suis.
tūm aut dedit filiis hoīm. i. hīta
cōm commun pro uita pñti in qua
si debite uiuant ad dñm colant
assumentur ad hītacone celestem

ai angelis. sū quod dñs. ai terrā. p.
reurrectione ciuit sicut angeli
dei in celo. Non mortui. Supra oī
dit q' deus est colendus. hic com.
ōndit a quibus. et loquitur de au
tu meritoria d. Non mortui lauda
bunt te dñe. quia aut ē statim
merendi. qz sū damat. quod est
hoībuz mors. hoc est anglis calus.
neqz omis qm detrahunt in inferni
qz si accipiant pro inferno dampna
torum. ibi nō est dei laus. & mag
blasphemia. Si aut d. lūdo pñti.
ul' pñti mōgnali descendenti
iam ē cē mti statū. Et nos qm vi
uim. in uita pñti. bndicti dño.
meritorie. qz status meriti durat
usqz ad mortem. p. quod in ipso lauda
tur deus meritorie. Et hoc nūc et
usqz in celū. i. usqz finem pñti
celi. qz tūc desinet tempus meriti
pmanebit tū laus cōmū in pñti
pñti. lxxij. Deia qm hītauit in domo
tua dñe in celis celoz laudabunt te.
Hi hoc pñti moralit' intellecto. in
uitatur quibz pñti mīam cōsecu
tus ad dei laudem pro bñficio eritis
de pñti. quod p. egypti designatur.
eo q' egyptus tenebra interpretat. an
iudea fit cāfictio. eo q' interpretatur
cōfictio. Tūc fugit mare. i. aua
ritudo culpe. iordans. qm mēp
tatur nimis iudici. i. iudiciū cō
uictiū. Ca iudiciū cōdempnationis
ad iudiciū saluationis. tū meuet
a facie dñi. qz homo dñs ab iu
mo monetur bone opationis mo
tu. De pñti. i. corde pñti dñi. sū
it a que deuotionis. ydolatria abi
atur. qz auaricia que est ydolo
rum finis. eph. v. ca. p. hīta
uitatem abiatur. et deus. fide.
p. et caritate colant et sic ab

hōie bñificato p grām bñdicatur.

Plervi. hñc ps psalmus. xxiij.
pñtatur pñtatio. Alleluia
In hñstacōe iōnni. tñ m hebreo po
ntur m fine pñdētis ps. scdm aut
hebreos alios q; doctores cōf. dauid
fecit hñc psalmū pro libracōe sua
apiculis m pñcōne saulis. de q;
matia fecit plures psalmos ut pa
tint p pñdā. Et didatur m duas
ptes. q; pmo confitetur suā libracō
nem. Scdm monetur ad grām
actōne. ibi. Conūtere. Cñta pñi
scndū q; psalmista alñ mutat
modū loq;di de futuro ad pñtāi
ul' cōf. s; sit locutō de cōf. s; q; ma
hic modus est fñps i pñtāis et
marime m cautāis mēuē cap
tis. q;lis est iste ps. et alij psalmi
diat g. Dilexi. c. dñm. qm exaudi
et dñs etc. Et cñ deus sit p; sedū
gendus et cōf. oia. tñ qñ aliau cō
descendit. pñt ei occasione magis
diligendi ipm. Quia inclinat
aurē suā m. loquitur de deo mo
re hñmo q; inclinat aurē ad pñcō
nē q; vult exaudire. et id amīs i
clmācō m dñō nō est aliud q; exau
dicō. Enaidederunt me dolores mor
tis. c. iminentis qñ saul fecit cu
stodiri domū ipm dauid ut maue
moretetur. primo x. xij. et qñ saul
et ei cōfatus cingebant dñs i mod
corone. ita q; dñs deq;ratat se pñte
cuadē. pmo x. xij. Et pñula m
scdm mmetūt me. In hebreo pro
mferuo pñt. scil. q; nō solū signi
ficat mferuū. s; et significat fossam
sine sepulchrā. et sic accipit hñc eo
q; sequitur ad mortē. tñbulacōm.
m corpore. et dolorem m mente. m
uem. m pñcōne saulis me hñste

pñcōne. Et nomē dñi mnotam.
frequent cñ dñm rogant pro li
beracōne a saulis pñcōne. Q
dñe libera aīam meā. i. vitam me
am. ansericōis domini et iustus.
.q. d. deus est ut a te cōsequar
miam m mēa libracōne. et m mē
as m saul cōdempnacōne. Cñto
diens pñilos dñs. pñi cñ est cō
tatis succurre m casibus deq;atis.
pñili cñ nō possūt se defendere a
potētibz. et ideo deus est ut deo
succurrat eis. In talē nēo statu
erat dñs respectu saulis regis. vnde
vi dicebat pmo x. xij. q; pñque
ris rex israel. quem pñqueis. ca
nem mortuū pñqueis et pulcē
vini. Ideo subdit. Hñstatis sum.
mente corā deo. et pñtate corā
mūdo. Et liberauit me. sua grā
et virtute. Conūtere. hñc post
sue libracōis cōfessionem cōuer
tatur ad grām actōne m quo solo
mens hñstatis qñtatur. scdm
quod dñt angust libro cōfessionū.
Inq;etum est dñe cor meū. donec
quiescat m te. q;ma dñs bñficat
tibi. pñ quod debet ei regnare. et
repetit bñficiū s; pñtū. d. Quia
eripuit aīam meam de morte. im
nente. ut pñ ex das. Saulos meos
a lacrimis. legitur cñ dñs plorat
se m pñcōne saulis pmo x. xij. v
dicatur. Fleuerunt pñ. c. dñs et io
nathas. et subditur. Dauid aut
amplius. pedes meos a lapsu. c.
innam saulis. q; qñcūq; sol
litate et audent querebat eum.
ut pñ pñ. Tñ m māmibz eius
nō cadit deo ipm pñtegente. sm
quod dñ pñ. x. xij. querebat
saul dñ cñtis diebz et nō edidit

cum dñs in manu ei⁹. Ideo cōcludit
dd. Placito dño. ei deuote seruiedo.
in regione uiuor. i. in uita pñti.
et post ea in uita celesti que dicit
tia uincenti. Capitulum pñt ex
ponit. pñt ite de quorū fidei libe-
ra dñatus ab afflictōe corpora
li uel spūali. qui itognoctis suā
liberacōne singit ad grāz actionē.

Redidi. Hinc pñt psalm⁹.
Nullus dñs atulus pñt
in hebreo. quem exponit ra. sa. de
dd. pñto in pñtione Absalon. i.
qua legitur pñtisse pñtione.
et tollente pñtente illam pñtione.
et grāz actionē pñtente
se ad suā liberacōne ut mag⁹ ui-
debitur prosequendo. et ideo psalm⁹
iste in tres pñtes dñditur. qñ pñ-
ponitur pñti. fo. l. m. i. b. And re
tribua. fco tñi. i. b. Nota mea.

Intra pñti sciendi qñ fugiente dd
de uñti pñt Absalon. spūa sermō
miphilosech omittit ei al duobus
alimīs oneratis panibus et alijs
uictualibus. querit pñt hoc dd
fauorem. que credat firmū rei
ti ad dignitatē regiam. et diffama-
uit miphilosech cōcupiscens ei
hēditatē au⁹ fco et uñtis dauid
deceptus. dixit ei. tua sunt oīa
que fuerunt miphilosech. ut hñ
fo. v. xvi. et hoc est qñ dñt dd.
Creddi. uñtis spūa mñtis fco.
pñt quod locutus sū. mñtis pñti
tant ei concedendo hēditatē dñi
sui. Ego aut. mñtis sū mñtis.
quia pñt Absalon erat fugitiu⁹
in hebreo hñtur. Afflictus sū
mñtis ex fili⁹ mei pñtione qñ
debet me liberare honorare.
hoīes aut afflicti sūnt ipñtōi

ad loquendum. pñt quod dñt pñt
eleu⁹. conturbati mñtis pñtente. et
ideo subdit dauid. Ego dñi i cñt
sui meo. i. pñtente dñi tñtione.
uñtis in hebreo hñtur. Ego dñi in
festinacōne uel cñtione mea.
quia ex tñtione mñtis. pñtente
ter locutus sūnt. Omīs homo me
dauid. Videbat enī fili⁹ pñti se pñ-
quentem. et totū pñti israel qui
a pñtis mñtione liberauerat.
ei fauentem. sedm quod dñtur
fo. v. xv. Toto corde uñtis uñ
sequitur Absalon. et ideo cito m-
didit qñ miphilosech in hoc se
queretur Absalon cñt alijs. uñtis pñ-
ca dauid uidens se deceptū. itine-
rant sñam quantū ad hēditatis
medietatem. sed v. xv. et hoc
tunc dauid grātū pñtente. ut
dauid sūnt fo. v. xvi. Intra pñti
est probabilitate qñ pñtente. et
qñ pñtente medietate quam dñtis
spūa eo qñ sñt ad hēditatē in pñtione
fco mñtis sñtis miphilosech.
hñtis sit scriptū. qñ non omīa sūnt
scripta. Quid retribuam. Hñtis
com⁹ scribitur pñtis dauid in illa
pñtione. que pñtente qñ illa sñtis
sñtis maledicentis ualde pñtente
portant. pñtis. v. xvi. Et ideo illa
pñtione pñtis pñtis. et pro uñtis
fco sñtis ad eo collatis. acceptant.
et hoc est quod dñt. Am retribuā
dñtis. pro omīb⁹ que retribuā mñtis.
de manib⁹ sñtis me liberando et
ad regnū pñtente. et mortē mñtis
debitam pñtis adulterio et homicidio
relando. et respondet. calicem salu-
tatis accipiam. i. actiuitatē pñtis
tūctōis. que in scriptura calicē dñtis
acceptando. Et nomē dñi inuocabo.

pro mea liberatione a dicta persecutione.
Vota mea. Hic conueniuntur
 gratia: a deo ab eo pmissa in
 predicta fuga. secundum quod habetur scilicet
 re. xv. v. dicit ad sacerdotem. reposita au-
 tem dei in iherusalem si inuenio gratiam
 in oculis domini reducat me et ostendat
 in eam et tabernaculum suum. hoc autem
 dicebat proponens et promittens ibi
 facere sacrificium. et ideo dicitur hic.
Vota mea reddam coram omni populo
cuius. i. in templo ubi conueniebat po-
 pulus. Et subdit canticum. dicens. Pre-
ciosa in conspectu domini mors sancti.
 i. non de finali promittit eos morti si
 aut res preiosa non contempnit de fa-
 ali. Et per hoc intelligit liberationem
 suam a morte. nec ponit se in medio
 consilii ex clacione. sed magis confitetur
 dei bonitatem in se. sicut ecclesiastes. iii.
 is. ix. dicit de se ipso inuenio domine
 quod ambulauerim coram te in
 veritate et corde perfecto et c. Canticum
 autem sue liberationis ostendit dicens.
O domine quia ego seruus tuus. et c. to-
 do. et filius ancille tue. in hoc de-
 notans merita matris sue. ut sicut
 dicit. ka. sa. Vocat se seruum natum
 in domo patrum suorum qui est ma-
 gis dilectus domino quam ille qui est
 emptarius de foro. ipse autem erat na-
 tus in domo dei. i. a fidelibus per-
 titibus deo seruientibus. Gentiles autem
 ad fidem conuersi dicebantur magis
 serui dei. i. a fidelibus. penitus deo-
 seruientibus emptarij. Dirupisti
vincula mea. i. ipse predicta liberauit me
 de persecutione abscalon et aliorum ubi
 facientium impedientium me a regni me-
 regnante. sicut vincula materia-
 lia impediunt hominem ne possit liber
 agere. Itaque quia persecutiones abscalon sunt
 mota contra deum in pena peccati pro

adulterio lechale. et homicidio bne.
 secundum quod predictum est in iherusalem. ii. ka. xij.
 Hec dicit dominus. Ecce ego visitabo
 te et remane de domo tua et c. Et ideo de-
 liberatus ab ea persecutione. dicit scilicet
 iherusalem a vinculis domini predicti. eo quod
 ipse illa erat obligatus ad illam penam
 sustinendam. Tibi sacrificabo hostiam
laudis. s. per sacerdotes hostias offeren-
 tes. et cantores in sacrificijs laudes
 dominas dantes. Et nomen domini inuocabo.
 quia non solum per alios laudant deum.
 sed et in persona propria hunc psalmum
 et alios decantando. Vota mea. quia
 facta positus in persecutione abscalon.
 domino reddam. sicut promissa in conspectu
 domini populi cuius. i. in loco domini cultus
 ubi poterat et debebat accendere omnis
 populus israel quia ad macabros in
 vultu temporibus in anno. scilicet
 quod dicitur exo. xxij. Et ubi erat
 talis cultus ostendit. d. In altis domus
 domini. i. tabernaculi in quo erat archa
 posita. quia templum tempore domini non erat
 adhuc edificatum. in medio tui iherusalem.
 quia illud tabernaculum erat in civitate domini.
 so. x. vi. Que civitas dicebatur for-
 talitatem ipsius iherusalem. Moraliter potest
 exponi per istam de quolibet fidelis. qui si
 alii deficiat per alterius deprecationem suam
 ignorantiam confitetur humiliter. et tri-
 bulacione insurgente sustinet patienter.
 et aqua liberatus agit deo gratias reuerenter
 et a qua liberatus agit deo gratias reuerenter
Andate dominum. psalmus. cxxij.
 Hinc per in translatione iherusalem
 promittitur. Alleluia. pro titulo. quod
 significat laudate deum. quia in ipso
 cantatur omnis populus tam gentiles quam
 iudei ad laudem dei pro aduentu ipsius
 christi. qui manent una ecclesiam ex
 iudeis et gentilibus ad dei gloriam
 et honorem. et hoc modo allegat a
 postolus scripturam huius psalmi. ro.

ro. dicens. dico enim illi in ipso natiui
fuisse circumcisioms. i. populi natura
in fide instruendi et post ea subdit
de gentilibus. gentes autem sunt omnia ho
minum domus. sicut scriptum est. ip
sa confitebor tibi i gentibus et c. et
sequitur et iterum. laudate omnes
gentes dominum et magnificate eum omnes
populi. quod accipitur ex psalmo
ps. 135. autem prudens psalmista in
suis dicit. laudate dominum omnes gentes.
i. omnes gentes ad fidem christi nota
di. laudate eum omnes populi. i. in
duodecim tribubus domus et po
nit gentes iudeis. quia pariter de
iudeis pariter crediderunt. et multi de
gentilibus. scilicet quod inquit ap
ro. vi. ecce ego exprobo contigit in is
rael donec plenitudo gentium imple
ret. et sic omnes israel salui fieret
quia iudei convertuntur et tunc mundi.
et deo hic imitatur ad laudem pro
gentes. et per de laudis obueni
pote dicens. Qui confirmata est
et nos omnia eius. loquitur de futu
ro per modum presentis. per certitudinem
prophetie. in aduentu enim christi et non
ante fuit omnia dei confirmata per
effectum. que ante expectabatur per
magnum desiderium. et veritas domini.
i. ipse christus qui dicit de se ipso. ioh.
xiii. Ego sum via veritas et vita.
manet in eternum. secundum quod dicit
apoc. i. vii. Ipse christus huius et
hodie ipse in secula. psalm. 9. c. vii.

Confitemini domino. hunc psalmum
in ecclesia iohannis premissum per
titulo. Alleluia. quia psalmista
inimitat ad dei laudem. et dicit
aliqui quod deus fecit hunc psalmum
imitans populi ad dei laudem pro
sua liberatione de caula persecutione
et populi israel agnitionem crucis

dei per tuam bone sub suo regimine
ut ps. 118. Et hoc fiat in hoc psal
mo usque ad locum istum. Aperte in
portas matris et c. ab illo non loco us
ad finem. induat ad laudem dei pro
edificatione templi quod premit
et premit edificandis temporis salu
tis filii sui. et laudandi hoc quod
ibi subditur. Lapide quem reproba
verunt edificantes et c. Exponit
de quodam lapide illius edificii qui
frequenter a latronibus fuit obla
tus in edificatio muni. et tempore
metatur nimis longus vel nimis
cortus. et sic plures iterum fuerat
eis tanquam ineptus. et i confirmacione
muni i confirmacione duorum pictum
inuentus fuit aptissimus quod
pro mirabili fuit. tunc reputati
quod premit deus et sapienter fecerit.
Et sic sensus huius est hic de illo
lapide materiali. Et de christo muni
et tunc exponit. et saluo meliori in
dico hoc non videtur michi bene co
cordare verbis christi. ost. vii. Qui
loquens de se ipso a iudeis reproba
re. dicit eis. nunquam legis in scrip
turis lapideum qui reprobaverunt edi
ficantes. hic est et i capite angu
li. Adhuc foris est istud et c. et de
habetur hic. re. Item actum. iii. x.
trius ostendit principibus sacerdotum
christi glorificationem post eius passio
nem actum. iii. dicit de eo. hic
est lapis qui reprobatus est a vo
bis edificatus qui factus est i ca
pite anguli. et non est maliquo
alio salus. ex quibus patet quod per
quantum ad istam partem intelligi
dus est de christo ad hanc. tamen quia pro
batio non valet ex scriptura sacra
nisi per sensum spiritalem. secundum quod di
cit augustinus de vincendi dona

metam. tū q̄ mēdi nō recipiebant n̄
sensum hūilem. Item hoc dicit. Ra. sa.
hebreus s̄ illud nūctec. v. Et tu
iherosolim effrita p̄m̄us es i m̄li
bus mēdi. ex te m̄ egredietur qm̄ sit
diator in israhel et c. glia. ex te m̄ eg
dientur messias filius d̄i. sicut p̄di
at psalms. c. vii. lapidem q̄ repro
bauerit edificantes hic fals est in
caput anguli. Et hoc eius d̄o. fira
patent s̄cūm eius s̄m̄am p̄m̄i est.
q̄ d̄o hūit psalmū fecit. s̄m̄ quod
in hac p̄te loquitur. d̄o p̄ ad hūm.
fira q̄ p̄p̄is p̄us erat reprobandus.
et postea glificandus sicut narrant
euēgēlīc. Quod aut sup̄ induat
de lapide angulā in edificō tem
pli salūm nō obstat. tū q̄ illud
d̄m̄ non hēt. ex biblia. m. x. et
n. pal. Vbi agitur ad hūm de il
lo edificō nō a iosepho s̄ solum
hoc fira d̄m̄ a magis petro cōme
store. in hystoria scolastica s̄ ter
m̄ u. Et sic eis d̄m̄ scatus fū
at. xvi. Et id suppono. q̄ d̄m̄ eis
sit uerū. tū sensus hūilis in hoc
psalms. est de x̄p̄o. sensus cū hūil
est qm̄ p̄mo intenditur a scriptore.
et ideo si de hoc lapide fūisset scriptū
m. u. Vbi intenditur de x̄p̄o h̄y
storia illius edificas. sensus hūilis
est de illo lapide mēdi. S̄ ubi
scribitur. illius lapidis mēdi.
sensus hūilis est de x̄p̄o figurato
p̄ lapidem mēdi. sicut est in p̄posito.
ut p̄ p̄d̄m̄ x̄p̄i et l̄ati petri. et
ra. sa. hebrei. sicut exo. xvi. Vbi
moyses intendit s̄cūm hystoria
aque de petra p̄ducte. sensus hūil
is est de illa petra materiali. s̄
cor. x. v. paulus ap̄s intendit
s̄cūm mēdi hūm̄ hystoria. d.
bibebant a. de sp̄ali cōfite eas

petra aut est x̄p̄c. sensus hūil est de x̄o
et nō de lapide materiali. **H**is ḡ
p̄m̄is p̄s ite induas p̄tes diducit.
q̄ p̄mo dauid induat ad dei laudē
cōm̄. S̄ ad adducat ad hoc rōnem
ibi. De tribulacōne. Enra p̄m̄i m̄
duat ad dei laudandū. p̄m̄i ḡali.
d. Confitemi. confessione laudis
ōis ḡali. d̄m̄ qm̄ bonus. bonitate
an̄ nō est fims. qm̄ in s̄cūm m̄ia eis
q̄ s̄m̄ s̄m̄ent en̄ deuote requiren
tibz. S̄ ad m̄m̄at sp̄ali populi
israhel. d. Dicat nūc israhel et c. fira
sp̄alius tribuni sacerdotali. d. Dicat
nūc d̄o aron et c. et p̄ s̄m̄a en̄
sū p̄cedenti. et q̄ nō est sp̄sa laus
in ore p̄p̄is. et. xv. Deo et p̄dictos
ad dei laudē m̄m̄atos. ondit quoz
laus est accepta deo. d. Dicant nūc
q̄ timent d̄m̄. timore filiali qui
vitat p̄is offensam. qm̄ bonus
et c. Exp̄m̄at. sicut supra. De
tribulacōne. hic cōm̄ d̄o adducat
rōnes induentes ad dei laudē. et p̄
ex libracōne s̄m̄. S̄ ad ex redēp̄cōne
genus hūm̄. ibi. fortitudo. p̄ma
induas q̄ p̄mo recolat suā libra
cōnem. S̄ ad attingit ad ḡm̄m̄
actōnem. ibi. uox exultacōis. En
ra p̄m̄i dicit dauid. De tribulacōne
inocam̄ d̄m̄. p̄itus cū i p̄scu
cōne saulis eligatur. d̄m̄ cōsiliū
p̄. x. xvi. Et in p̄scuacōne filii au
absalon. n. v. xv. Et in illis p̄sc
auacōibus multos psalmos fecit
ad dei laudem ut patuit ex sup̄d̄o.
Et exaudiat me i latitudine d̄o
dilatando potestatem meam et
d̄m̄m. d̄o michi adiutor. ut p̄
te in bello cōt̄ gobath gigante.
Et in p̄iculis p̄ laudem p̄sequen
tem. et cōsiliis et id dicit. nō time
bo quid faciat in homo. s̄ timore

deracina virtute. alii enim dō in pial
lis potius timuit. sicut qm mutauit
os corā achis. p. w. xxi. Et ille timor
nō fuit violus deracina in de pial
nem de deo. dō in admittor. an vir
tut nullus resistit. Et ego de pial
innuocōs meos. sicut goliath de pial
de dīno auxilio dīctus ē cūm. vii di
xit ei. p. w. xxi. Tu venis ad me cū
gladio et hasta et clupo. Ego autē
necio ad te in noie dñi. et sequar.
et auferam caput tuū apte. et da
bo cadavera castrorū philistinū ho
die uolatilibus celi et bestijs terre
et c. lōmī est cōsiderare i dō. qm nō
desiat in uacitate. quā cōfide i hoie
hor dicit p hitatores ceple et xph
os. i quibz cōfidebat. eo q cōfide ab
hostibus liberauerat. et de genit xph
onū erat. et tū ita uoluerit eū in
manū saul tradere. p. w. xxi. lō
mī est cōfide i dīno. qm reddit p
mū p dīctū opibz. absq dubio.
q sperare in pncipibz. hor dicit p
pncipes. xxi. tribuū istū qm adhe
serunt absalon i pscuōe dō. red
dentes ei malū pro bono. Os gen
tes transeunt me. i. filij israel
a gentes contra me sicut cōtra et
gentiles. qz existeres cū absalō
intendebant dō obsidere ita q non
posset euadē. ut h. j. w. xxi. Et
in noie dñi. in pple contigit contra
iū. qz ultus sum in eos. qz mlti
ocasi fuerūt et alij cōfusiūliter
fugerunt so. w. xxi. Enuadentes
circūderūt me sicut apes. nolen
tes me pūgere gladiis suis tanq
auleis. et exarserūt. nimia na cō
tra me. sicut ignis in spms. mte
tes me uelocit oīu ad modū
ignis spmas uelocit cōburens. fm

A ciga

pūlus. fuger de loco ad loco i pscuō
ne saul. et in pscuōne absalon de
citrate regia ad desertū. Et uersus sū
ut maderim. uidet qz i se uidet nob vi
sus sunt pauter dō. s. pscuō fuit ei
absalon filius saul. n. w. xxi. Jo sub
ditur. Et dñs suscepit me. sicut
rens in p. absalon. et malis ma
tis pialis dñs suscepit ei. forti
tudo. hic cōm. post huc saluacō
nauacōne insingit ad gñā actō
nem. d. fortitudo mea et laus mī
dō. q. d. ex quo de pscuō pialis di
na virtute sum saluatus. a me est
magnifice laudandus. et iō cōm
imitat dei mīstos ad laudandū. d.
cor exultacōis et salutis. i. pro
mea salute iōnet. in tabnaculis
uacōnū. i. in loco dñi auleis et q
mīstū hitabunt. deretm dñi. i. vir
tus eius que p dētrā designatur
eo q est fortior manū. ferat dñi.
me de pscuōne saul. librandū.
Deretm dñi exultauit me. loco
ad regnū me pmonendo. deretm
dñi ferat virtutē. me ap pscuōne
absalon saluando. ideo subditur.
Non moriar. s. uiam. post pscuō
pscuōnes. caidū totū cū dñi vir
tute natural. fm quod dicit dñs p
pino. et ier dō semine hēbat q
etatis pūuinos dies. et c. Et nar
rauo opa dñi. Quia circa finē uite sue
precipit salom edificare templum
dans ei exemplar pī. et edificacō
in cūmū. ut h. pmo pal. xxi.
Amphauit et aultū dñi p ordi
nes sacerdotū et leuitarū. pmo
pal. xxi. et xxi. Castigans ca
stigaunt me dñs. pscuō cū fili
sū absalon cūmū fuit s' ad dō
ad pūcudū eius adulterū am

exiliter. et hominam vne secundum
 quod p̄dicit ei nathan. n. r. m. Et
 mortuū nō tradidit me. h. nūllum p̄
 adulteriū et hominam quem morte
 p̄munt sed in lege. **Capitulum. dñi**
 p̄caus et saluacō ip̄ius dñi dñi fuit
 figura p̄caus ip̄i xpi. et sue sal
 uacōis m̄le. p̄ resurrexōe et cor
 poris glorificacōem. et in mensis
 suis p̄ gr̄e collōem in p̄nti. et gl̄e
 in futuro. **Idco** postq̄ dñi addu
 cit iōnem laudandi dñi ex h̄e
 racōe sū. **Hic** cōr adducat ad
 h̄iōnem ex saluacōe gr̄is h̄i
 in p̄p̄m. Et dimittat in duas.
 q̄ p̄mo describitur dñi saluacō.
Idco et hoc subditur gr̄is actō. i.
Hec dies Cum p̄mū sciendū q̄ sal
 uacō gr̄is h̄i fuit ex p̄ fidei i
 passi et glorificati. p̄ quod dñi loq̄s
 in p̄sona gr̄is h̄i p̄mo p̄t̄e s̄
 ap̄m ingreſſi h̄i fidei. d. **Ap̄t̄e**
 in portis iherosolē. i. accessi ad fidē
 et sacramēta eccl̄e p̄ que dñi ingre
 ſus ad locū gl̄e. sacramēta cum
 verbis legis nō iustificabant. sū
 qd̄ dñi. Ro. m. Ex operibus le
 gis nō iustificabitur. iusticia autē
 dñi ex p̄ fidei xpi. a sacramē
 ta noue legis iustificat. et idco
 dñi. pro te iustie. Et ingreſ
 ſus meas confitebor dñi. et quid
 dñi confiteri subditur. **Hec** p̄
 t̄a dñi. i. xpi xpi qui dñi. **Hic**
 porta singulari. q̄ om̄is artia
 h̄i fidei. et sacramēta eccl̄e. que
 dñi p̄t̄e in p̄nti. non h̄t
 efficaciam. n̄ ad xpi. q̄ om̄is artia
 h̄i sunt de eius dñitate ul' h̄ia
 int̄e. et oīa sacramēta fluerūt
 de latere ei⁹ dormientis i iherosolē. **Idco**
 dñi. **Hic** porta i singulari. sū

quod dñi. Jo. v. Ego sum homin
 y me si quis m̄tuerit saluabitur.
Idco subditur. **Hic** intrabūt i eccl̄a.
 p̄ fidem et deuocōem. et sic p̄ cam
 intrabunt gl̄iam. **Confitebor** ē qui
 exaudiat me. dñi cū et alij i m̄
 lūlo detenti hoc cōfessi sunt. q̄
 xpi eduxit eos de loco infirm. et quia
 hoc fuit p̄ mentū sue passiōis. **Idco**
 subditur. **Lapidem**. i. xpi qui uentus
 est lapis ut sup̄allegatum est. et ē
 dñi. n. **Obidiatur** de xpi. **Lapis** ē
 qui p̄tulerat statuiam sū est mons
 magnus. Et impleat vniuersam t̄rā
 quod intelligitur de xpi. sciendū ex
 p̄t̄ores hebraeos et latinos. quem
 reprobanerūt edificantes. i. sacerdo
 tes iudeorū et doctores ad quorū p̄t̄e
 tat officii edificare i fidē et moribz
 populū. **Hic** fuit ex incipit anguli
 constituens vna eccl̄am ex iudeis et
 gentilibus. autē xpi est capud et pa
 stor. p̄ quod dñi. Jo. v. Et alias o
 ues h̄eo. que non sunt ex hoc ouili.
 et illas oī me adducē. et fiet vni
 ouile et vni pastor. Adñi fuit ex
 utud. i. adñi ih̄i xpi fuit ex ista vniō.
 Et est mirabile in oculis n̄ris. si
 deles. n. qui ex iudeis addiderunt
 in xpi. ad m̄tati fuerunt. q̄ iude
 runt sp̄m s̄cū dñi in signo visibi
 li cornelio et alijs gentilibus qui
 erant cum eo act. v. Et obcupue
 runt ex amilatione fideles qui uene
 runt cum petro. q̄ et in nacōes ḡ
 cia sp̄s s̄cū effusa est. que gr̄a vni
 ut gentiles et iudeos in vna xpi
 eccl̄a. **Hec dies**. **Hic** cōr. p̄mū
 gr̄is actō ad dñi. **Hec dies**. i. tem
 pus nomi testamenti qd̄ uocat
 dies iōne ueritatis reuelato que
 latebat in iure testamenti sub

audie. In quo uisus inapuit ordia
 et plius alphabeti latini inapue
 do ab a. usq. ad g. inclusine ut p
 matura hpmu illi. **S**z in hoc ps
 octo uisus inapuit aqua: lra. ibi
 aut unus an. nec uideo ibi aliam
 significacoe n modu blificandi qn
 lem ut dicit. loquendo de sensu lra
 h. **D**e materia no hmo p saluu
 sciendum q aliqui doctores exponit
 cu tota de d. ad hnm. sz qz in q. oc
 tonario eadem hystorias de d. re
 petant. q. alibi no inuenit i eodem
 psalmo. nec uidetur probabile fuit
 se inueniome psalmiste. **I**n eod ps
 rogens eade hystoria repte. p
 qd alia ma incedo proce. **E**nta
 qua sciendu q sciendu plures exp
 sitores catholicos. psalm. ite lo
 quntur de beatitudine q fignit in h
 ps sub noie beatitudinis. ul' in te
 spial memoratur. beatitudo aut
 dupli. h. vnus i re. et sic hetur
 an in pna. alio mo in q. et sic
 hetur in via p bonoru opriu me
 rita. sicut dicit ph. p. eth. **D**e
 felicitate pollicata que consistit
 in usu utut. q pnos beatificamus
 in q. non qz adhuc opentur uauo
 le. sz qz uidentur bene indolis. et ap
 ti ad hndu uitute pollicitas tem
 pore pcedente. **I**gitur de beatitudine
 prout hetur in via loquitur ps
 ita. et dicitur in duas ptes. qz po
 agitur de beatidie i gual. **S**ed de
 ptinentibus ad ipm mag. in sp
 h. ibi. **I**n quo conuget. pma i duas
 qz pmo agitur de beatitudinis statu.
Sed de eo appetitu. ibi. **Q**uana di
 gnatur. pma adhuc in duas p
 onditur qm stat beatitudinis alle
 amur. **S**ed qm ab ip. excludit
 ibi. **N**on eni. **E**nta pmi sciendu

q beatitudo prout hetur in via. consi
 stit in pfectone uite actiue et cotem
 platiue. uita uo actiua pcedit cotem
 platiua qz mes no pt eleuari hie
 in cotemplacoe iustas. nisi passiones
 appetitus sensum fuerint modera
 te p cetia moralis uirtutis. quod
 ptinet ad uitam actiuam. **U**n dicit
 gg. vi. moralu. ai aliqui cotempl
 nis arcem tene desiderant. pus se in
 campo p cetia opus probent. ut sol
 licite sciunt. si nulla iam mala p
 rimis inogant. si inogata ab alijs
 equanimut portant si optatus bo
 nis temporalibz nequaqu mes leti
 tia soluntur. si subiacis no immo
 dolore sanatur et c. **E**t ideo pmo
 ponitur pfectio uite actiue ai dicitur.
Beati immaculati. i. carnes macu
 la mortalis pni. in via. uita pntis.
Qui ambulant in lege dñi. man
 data eius ope ad implendo. qz no fit
 sufficiat declinare a malo. sz ai hoc
 requiritur opari boni. p quod di
 cit gg. omelia. xxv. nū. est ma
 la non agere. n. qz quicq. studet
 bonis opibus insudare. lo tangit
 pfectio uite cotemplatiue ai dicitur.
Beati qui scrutantur testimonia eius.
 i. dñi p phas tradita que sunt
 mirabilis tanq dñis te adoms
 confirmata. **M**ana uis. **D**ño compa
 te et sermone confirmante seque
 tibz signis. **I**n toto corde exqui
 runt eum. i. intellectu et affectu.
 Differt eni cotemplio scōn. a cotē
 placoe phōz. qz cotemplacō phōz
 est ip pfectone cotemplantis. et
 id sicut i intellectu. sz cotemplio
 scōz que est cotemplio theologia
 et ip amorem pnis cotemplati
 .i. dei. et id no sicut i intellectu
 p cognicōne. sz hñt ad affectu

116. b.

per amorem. et ideo scilicet in contemplatione
ista ponitur amor dei tanquam principium
literi interioris. ¶ Non enim. Hic con-
finitur. qui a perfectione predicta exclu-
duntur. scilicet delinquentes quod notatur cum di-
citur. ¶ Non enim qui operantur iniquitatem
in iustis suis ambulaverunt. scilicet magis
in deus a via virtutis et per negligentias
quod notatur ibi. Tu manda-
sti mandata tua custodiri iustis.
.i. cum magna diligentia et solitu-
dine. quia carere negligentibus. et
per consilia mandatorum dominorum implere
ne. quorum aliqua pertinent ad vitam
actiuam. scilicet illa que pertinent ad carni-
tatem primum. aliqua ad contempla-
tiuam que directe pertinent ad amo-
rem dei. ¶ Utinam. Hic con-
finitur de utilitatis appetitu dicitur
in persona totius ecclesie. Utinam dirigatur
bene. .i. perfectus cogitacionum
et operum meorum. Ad custodiendas
instructiōnes tuas. .i. mandata
tua ad vitam actiuam et contempla-
tiuam pertinentia. que continent
iusticiam perfectam. et quia hoc non
potest fieri nisi per cognoscantur. quia
ad cognoscendum nullus dirigitur nisi
a casu ideo subditur. Time non
confundar cum prospero. .i. perfecte
misericordie. omnibus mandatis tu-
is. cognoscendis. et quia ad hoc
requiritur illustracio et directio
dei. ideo subditur. Confitebor tibi in
directione cordis. .i. quod directio cordis
mei ad intelligendum predictam sit ad te.
¶ Non audire. In eo quod didici mandata
iusticie tue. que non possem directione
didicisse. et quia sicut dictum est
talis notitia non habet in intellectu.
scilicet nisi ad affectum per dilectionem. que
secundum gradum operatur magis licet.

Idco subditur. Justificationes tuas.
1. mandata tua. custodiam. op
adimplendo. et qz ad hoc requiritur
assistentia dñie gracie que facit
opus mentium. Idco subditur. nō
me dēliquis usqz q̄. q. d. si me ad
momentū dimittens nō potero
custodire. psalmus cxxx.

In quo consistit. Hic incipit
ps octonarius. v. psalmodia
incipit tractatus de pñctibz ad
bitudine que consistit i opibz
vite actie et cōtemplatie ut dñi
est. et pmo de pñctibz ad acti
nam. sō ad cōtemplatiā. et de
tonario. **D**efeat i salutare xē. p
ma iuduas. qz cō pfectiōnem bi
tractue. pmo ponitur. remōdō i
peditiū octonario qñto. **I**te p
ne. **E**nta pñū sciendū q a pñ
ue vite actiue triplex est ipdū
tū. s. passiōis ipulsus. vntutis
hūic defectus. et corporis aggrauā
tis pōd. p pōitur pñū. sō fm. t.
retribue. tūo tūi. ibi. **A**d hē
pammeto. ad eundem dīcendū.
sciendū q pñctōes vite actiue
cōtemplatie sunt cōnere. qz sicut
dictū est actiā disponit ad cōtem
platiuam. et cōtemplatiā ex au
it dei fiat dīcendū ad actiā pñ
nāitū pñm relatiuā. **I**n am
cūo figura angeli dīstribuntur
ascendentes. et dīcēdentes i scala
iacob. gen. iij. **E**t p cōis pñcti
ciā ad vñqz vñā hñt ad iñne
cōnecione. et mltō foras dīstī
ad actiā pñctiā. ad iñne dīstī
tuntur. et sili pñctiā ad cōtem
platiā. p quod mīngulis oc
tonariis dīstīuū plura de cōtē
i aliis octonariis ponitur. **D**ana

his tñ verbis et ordine sicut p̄ iusticiam
lūam huius p̄s. p̄ qd̄ dīstīctus
p̄ octonarios quā m̄cipi. et p̄sc̄ q̄
nō est p̄sc̄a. v. g. q̄ in hoc s̄ octo
nario p̄sc̄e agatur de rēp̄sione p̄sc̄
sionū. Et aī hoc plūm alia p̄mīant.
in alijs octonarijs contenta. aī p̄
mīant. hīc p̄ qd̄ rēductōne ad hūc
mōi rēp̄sionē p̄ modū aīctōne
nī sc̄p̄sionē et hīc. l. talis rēdu
tō alī sit longinqua. et cod̄ modō
dicendum de alijs octonarijs. Ips
ḡ p̄mīssis. q̄ ite octonarijs m̄
aīctat. aīctōne p̄sc̄sionū. c. un
sc̄p̄sibilis et cōp̄sibilis. que maḡ
indigēte rēp̄sionē de cōi cōsū aī
p̄re mīentūas. s̄ dīctur. p̄ modū
q̄estīōis. In quo cōmīgit adole
scētiōz vīam suam. sequendo p̄sc̄
siones ut et cōp̄sionē. et rēp̄s
dīctur. In aīctōdīcō sērnōnes tū
os. q̄ mīduat ad rēp̄sionē p̄sc̄sio
nū. et q̄ cōp̄sionē sp̄m cōmīcto
m̄s. ut fīq̄t ex magno fīore mō
uentur m̄p̄m. p̄o m̄ p̄sona tal
subdīctur. In toto corde meo exqui
rā tē. ne rēp̄llas mē a m̄andatis
tuis. nūm̄ dīct̄ x̄ plus sīḡt. Re
p̄llas mē. i. ad mīttas mē ad cō
gūcōnē. et īp̄sc̄ōnē m̄andatorū tū
orū. et q̄ m̄cipiens m̄telligē dī
na m̄adāta affīct̄ ad ea. p̄o sub
dīctur. In corde meo abscondi elo
q̄ua tua. tūq̄ dīclāmū dīlectū
qm̄ absconditur ut sērnētur. et
nō p̄ccetm̄ tibi. quia m̄andata dī
ct̄ abscondita p̄sc̄rīat ab offēn
sa dē. et q̄ tal̄ dēbet cē ḡtus cīga
dēm. s̄ p̄ modū ḡtū actōis
subdīctur. Benedictus es dñs. de b̄
no qd̄ ī mē ap̄m̄. dēct mē mīstīfīcā
cōnes tuas. p̄fīcēdo qd̄ mīstīfīcā
tīct̄. ḡtūctō cī dē iā accepto.

est meritoria respectu accipiendi.
et quia hīs noticiam m̄andatorū
mīlt. alios vīr ad cōgūcōnē
eorūm. p̄o subdīctur. In labijs
meis p̄mīctam alijs mīdīctando.
omīa mīdīctā oīs tū. ut m̄tēn
dant sūc cōmīctōm. Et q̄ p̄ tale
cēctū aggēctatū hīctus quo
mēus dēlectabīlīter op̄atū. p̄o
subdīctur. In vīa tēstīmōnī tūorū
dēlectatus sūm. Nam sīgnū hī
ctus acq̄sītū est dēlectatō ī op̄
dō. ī. et hīc. Sicut ī omībus dī
mīctis. hī fīct nō īp̄rtat cōp̄a
līctatē tū. s̄ x̄ s̄ hīct dāctā. sū
īlīd sc̄p̄e. vī. cā. Et dīctas
mīctū cē dīr cōp̄ctōne īlīct. et
q̄ dēlectatō mīduat ad fortīus
op̄andū et mēdīctandū. p̄o subdī.
In m̄andatis tuis cēctōr. et cō
sīctatō m̄as tuas. et q̄ cēctatō
ab actū cōsīctandī tandē ī
duat obīctōnē. p̄o subdīctur.
In mīstīfīcācōm̄bus tuis mēdīctā
bōr et c. et p̄ cēctis sūa. p̄s. cxxvii.
Etribue. hīc rēmonet sū
īp̄dīctū p̄ctōm̄ vīct
actīne. quod p̄onem̄ ex dēfēc
tū vīctis hīctāne que hīct p̄sīt fa
ctē op̄us bōm̄ de gēctē. nō tū op̄
mēctōm̄ vīct cēctē ad quod rēq̄
ūtū ḡtū dē. x̄o. vī. ḡtū dē vīct
cēctā. et ideo īctūd īp̄dīctū
nō est p̄ alīquīd p̄ctūm̄ s̄ m̄a
ḡs negatīvū fōm̄e p̄ quā sūt
op̄us mēctōm̄. Itā aut̄ nega
cō sūc dēfēctus tollīct p̄ cōlō
nē m̄ ḡtū sūplēctis dēfēctū nā
tūc. Itā p̄mō p̄ctāct hūmīl
mōdī sūplēctatū. s̄d̄ tangīctū
hūmīl sūplēctōm̄ sūp̄dīctū.
ībī. m̄ctp̄ctī cēctā p̄mīl s̄ctūdū
q̄dūp̄ est mēctū. c. cōgūctū et

condignū. meriti aut condignū sup
ponit grām hūmālem in mente.
meriti uero congruū ipm pcedit.
qz meriti congruū est qm hō ex v
tute naturali studet bonū opari.
et sic facit quod in se est. et p cōis
meretur de condigno. et hoc est
quod petitur hic ex psona natur
hūane. cū dicitur. retribue ser
uo tuo. i. hōi ad bonū cognāti fa
cultate nature. retribue de con
gruo grāciam tuam. Ideo subdit.
Unifica me. qz grā aīam unifi
cat. sicut aīa corpus. Et custodia
sermōnes tuos. i. mandata tua
meritorie quā ad meritū condi
gni. et qz grā illūiat intellectū
ad si naturalia cognoscenda. Ideo
subdit. Revela oculos meos etc.
et nēitate hūi⁹ illūatōis sub
dit dicitur. Incipit eā sum mīa.
q. d. incipit celū. i. angeli sa cla
re vident talia s; hōies firm nō
possunt abiqz illūatōne tua nō
abstendas a me mandata tua.
i. reueles mī ea. qz mīn⁹ dicendo
et pms sūt. et qdīne reuelatō
nes sūt desiderantibz eas. sapie
vi. Concupat eos qm se cōcupiscūt
ut se illis pōr oīdat. Ideo subdit.
Concupuit aīa mea desiderare etc.
Ista aut cōcupiscētia est i appetitu
intellectuo. qm reflectitur s; actū
suū. sicut cū intellectus intelligit
se intelligi. ita voluntas mult se uel
le. nō pōuit amīa p voluntate et
sic dicit. Concupuit anima mea
desiderare iustificationes etc. quia
sicut uotiā intellectus procedit
de ipso ad pām. sic amor volunta
tis. Quarepā. hic tangitur collo
mis qz iudiciū quod est sibi.
sicut hūmāns est grē meritoria

vūdiatur. iacobi. iij. Deus tribus
sistat. hūmābz aut dat grā. et sū
qd dī. quarepā s; bōs. angelos
bientes de celo ciendo. et pmos p
tes contēpientes mandati dei. de
padiso tēctui. Maledicti qui trā
nant a mandatis. pmi cū pētes
p tūlgrēssionem dīni mandati
mauerūt maledictōne. s; mō
dī grī. m. Maledicta sū i opē
et c. Et iō cōm. petitur hūi⁹ qd
mētā auod. Auffer a me opprobri
um. maledictōis. et cōtēptum.
tūlgrēssionis. qz mandata tua
erqūlm. ad sciendū ea et in
telligendū. et ideo si tūlgrēssio
nō esset ex ignorācia. s; cōtēp
tu. Et cā dā pūitōis subditur
cū dicitur. Et cū sederūt pīap
et aduersū me loquebantur. pī
pīapēs sūt dēones s; mō dīat
cplū. vi. Noncā nob colluctatō
adūsus carnem et sanguinē. s; ad
uersus pīapēs et potēstates ter
bīanū contra spīalia nequīa.
et isti pīapēs frequēter tractat
ad hūc qualī possūt hōies s; s;
et hīatos dīcere p cōtēptū dīne
mātor. sic nariat gē. iij. dīal
qz mīdē mīphano pōtū abscōdē
audnūt dēones tractātes de dī
cōne andree epī fūidane citatis
sū⁹ aut tu⁹ estebat i iustificatō
mībz tūis. qz qto homo pāpī
a dēombz foras ipugū. tūto mī
gis dī m bōis opibz exercet. ad
quod requiritur diligēis cōsū
dracō. Ideo cōditur. Quā et tēctū
mōia tua meditacō mea est. i.
meditacō mea nīgīr ūsatur a
pā. et cōsūmī meum. quod mī
do sūmplīat pscqm. iustificacō
nes tue. i. iplētōnes mandator

tuor que in faciant hoiera.

Adhesit. hic ponitur tui ip
dimeti quod est pondus cor
pus aiam aggrauans ab opibz
virtutis fm quod dicitur sapient.
Corpus quod corripitur aggrauat
animā et depunit sentit mltā co
gitantē frena mltitudo. Hoc autē
ipeditenti aggrauans auferretur
in resurrexerit. qz si glia aie redida
bit ad corpus faciens qm glia
anime obediens aduotū. fm qd
di. Ro. vii. Ipā creatura liberabi
tur a seruitute corruptōis i lib
tate glie filiorū dei. m pscuti a
non auferit nisi p modū alleui
atōis. quod fit vno mō p augmē
tū grē aiam fortificantis ad dic
tum pondus leuius portādū. sic
ille qui grauit' portat decem. si mlt'
tū augeatur virtus ei' cū dicto pō
derit nō solū poterit ambulare. s.
p'curare. et de tali alleuatiōe di
cat. Ro. vii. Iusthe homo q's me
liberabit de corpore mortis huius.
et respōdet. grā dñi mī ihū xpi.
inquit fortificat contra corpus
aggrauatiōem. Igit' in hoc octona
rio q'ito. pmo petit huiusmōi alleui
atō. Secūdo alleuatiōis cōfirma
cō. i. Dormitant. tūo utriusqz de
claratō. ibi. Diam mandatorū.
Enta p'mū dicitur. Adhesit pa
nimento aia mea. p ammetum
est tēna ill' aliquid fērmū ut la
pidēs. et idō ai dī. Adhesit panime
to aia mea. sent' est anima mea
corpora tēro et corruptibili aiam
aggrauatā est cōnata. viuifica me.
i. fortifica in me vitam grē. ad
pondus corporis leuius ferendū.
scādū ubi tui. de quo scribitur

deut. viii. Non in solo pane uiuit
homo. s. in omī alio quod egredit'
de ore dei. qz sicut abus corporat'
fortificat robur corpus. sic ubi
dñi robur mentis. vias meas
i. p'cessus meos difficiles in via
virtutis p' aggrauatiōe corporis.
amittam tibi. i. oīdne deuota pe
tens alleuari. et exaudiat me. per
augmentū tue gracie. et qz augmē
tū illud semp debet plus + plus
appeti. p' deo subditur. Docce me in
statuatiōes tuas. que doctrina fit
per augmentū grē amplius illūā
tis. viā m'ificatiōis tūe. m'ificac
me. n'ptat' est ei' de fine ad maiore
affectus expressiōe. et cōtētor i
mirabilibus tuis. i. in opibus v
tutū moralū m'ificatiū. que sunt
mirabiles. tū qz cāntur in nob' ex
dñia infusione scādū quod dicit
aug'. Virtus est bona qualitas mē
tis qua quis bñ utitur. et mltā
male utitur. q' deus in nobis sū
nob' opatur. tū qz hinc aliud medi
ū et alni finem. quā virtutes ac
quisite. qz itēmpancia acquisita
in suspēōe aliorū. mēdū instatu
tū a rōne est. ut nō noccat nali
tudini corporis. nec ipediat actū
rōnis. Intēmpancia infusa. me
dū statutū a legē dñia est. ut ca
stiget corp' et i sūritutē aie redi
gatur. sili' finis virtutis moralis
acquisita est. ut hō bñ se hēat
i pollicia hoim. finis autē infuse
ut bñ disponat' ad pollicia cūmū
tēro. fm qd dī. ephē. ii. nam nō
estis hospites et aduēne. s. estis a
ues scōe et domestica dei + c. Dor
mitant. hic cōn' p'curatur p'de
alleuatiōis cōfirmatō. qz semp

homo debet timere casu agra. aliam
aut. p. variabilitate fragilitatis huius
ne. Idco dicitur. Dormitavit anima
mea p. tedio. Cum quod dicit hic casus.
dormire est p. pigri. sed in illud
p. v. r. m. Idco quod piger dormis
dormitavit aut. lassus est seu fatiga
ti. sanctis aut. hominibus: tediosa est
sartina corporis an optet cedere
cedendo ei refectioe sufficienti et
quiere. in quo cedere scilicet facit de
cit homo minus copacendo. et sic
disponit ad casum. Idco subditur.
Sonfirma me. gra. tua i me cōfua
do. et q. ad h. facit divi verbi frequēs
meditatio. Idco subditur. In verbis
tuis. viam iniquitatis. i. dispo. nem
ad lapsu p. in in cōfessu ad cor
pus. amone a me. tua gra. in pre
mucendo. et q. in talib. nō est tan
ta p. lenacio q. ali. maneat aliqd
p. in saltem uiale. Idco subditur.
Et in lege tua miserit mei. si ab
ea declinam p. p. in mortale ul. in
ea cōspiciam seu retinens fin p.
uiale. et hinc iniquitatis animi
allegat ex p. fin. dicens. viam
vitatis elegi. fin p. t. a. n. i. o. r. e. m.
que ad optima dēpat. iudicia tua
nō solū oblitus. quib. p. cōres fir
biliter p. in in i. cōs. cō. i. g. e. n. d. o. tē
pore diluuij et igne sulphuris itē
dēdo q. i. s. o. d. o. m. ā. s. u. b. u. a. t. i. s. et i. cō
siliis. et q. ex fide talis homo
a malo retineatur et ad bonū cō
siliatur. Idco subditur. Adhuc testimon
is tuis dñe. firmet. p. ones ea a. i. d. o.
dur. Noli me cōfideri. i. p. m. i. t. t. e. r. e.
cōfidi p. i. c. a. d. m. i. p. c. a. i. Idco.
hic cōf. d. e. l. a. i. b. u. s. n. i. t. u. l. q. p. e. t. i. t.
d. e. l. a. i. t. i. s. i. a. l. l. e. i. n. a. c. i. o. i. s. et cōf. i. r. o.
m. s. q. f. u. i. t. p. a. n. g. i. n. e. t. i. g. r. a. l. l. e. i. m.

antis et stabilientis. ut dñi est. ang.
mētā nō grā caritas angētū quia
sunt idem realiter. ul. saltem cōte
ra insepabilit. p. caritate nō ex dila
tatur. et sic quod a p. erat s. g. r. a. u. e.
lenit. portat. et hoc est q. d. Idco
mādatoz tuoz aiaui. i. via vir
tutis faaliter ambulando. ai dila
tasti cor meū. p. domi caritatis que
mandata dñi facit lenia. sed in q.
dicitur p. ma. jo. v. mādata eius q.
ma nō sunt. glō. amāti. q. caritas
vires augmentat. q. g. v. i. r. e. s. q. u. a. s.
ipia denegat. caritas admittat.
Egem pone. Idco q. actū est
de remotione i. p. d. m. e. t. i. a. p. p. o.
hinc vite actiue. hic cōf. agitur
de assuetudine p. motu. q. d. est p. l. e. v.
i. f. i. d. e. s. d. i. u. i. g. n. s. q. u. e. s. c. o. l. e. n. t. i. a. s. et
caritas simulas. et p. p. o. i. t. p. m. i.
so fin. i. Idco m. o. r. e. s. e. s. t. i. o. i. n. i. a. b. i.
bonitate fecisti. e. i. n. a. p. m. i. s. a. c. i.
dū q. fides dupl. hētur. vno mō
q. n. i. t. i. l. i. s. u. s. i. a. t. a. d. p. p. i. a. s. a. l. u. t. e. t. s.
hētur. et a simplici. f. i. d. e. l. i. b. u. s. a. l. i. o.
mō ai hoc q. n. i. t. i. a. d. e. i. u. s. d. e. f. e. n. s. i. o.
nē contra hētiōs et infideles et
sic hētur a maiōibus. p. m. o. g. a. g. i.
tur de fide simplici. et scō de fide
maiōrū. i. b. i. et uciat. p. ma ad i.
niduas. q. p. m. o. p. e. t. i. t. u. r. f. i. d. e. i. d. i. c. t. o.
cō. f. i. d. e. d. e. i. u. s. r. e. m. o. t. i. o. i. Idco iudicia
cor. e. i. n. a. p. m. i. s. a. c. i. d. u. q. h. u. e. r. i. t. a. s.
p. m. a. l. i. t. o. b. i. e. c. t. i. f. i. d. e. i. f. o. r. m. a. l. e. et
f. i. n. h. o. r. p. t. i. n. e. t. a. d. v. i. t. ā. cō. t. e. m. p. l. a. t.
nam. t. i. m. a. t. r. i. a. l. i. e. t. p. i. n. d. u. c. t. i. o. n. e.
ad fidei p. t. i. n. e. t. o. i. a. q. u. e. o. r. d. i. n. a. u. t.
ad i. p. s. i. d. e. i. q. m. e. t. u. e. r. i. t. a. s. p. m. a.
h. i. c. h. e. c. a. n. t. cō. t. i. n. e. t. o. p. a. v. i. t. u. t. i. q.
p. r. o. c. e. d. u. n. t. e. x. f. i. d. e. p. d. i. l. e. c. t. i. o. n. e. o. p. a. u. t.
et p. t. i. n. e. n. t. a. d. p. h. o. n. e. m. v. i. t. e. a. c. t. i. u. e.
et hoc mō agitur hic de fide. p. i. t.

dirigit in opibus intrinsecis. et sicut
hoc dicit psalmista loquens in p[ro]p[ri]o
hunc uatant. Legem pone in d[omi]no in
infirmis tuis. sicut enim lex h[um]ana
dirigit in opib[us] m[er]it[is] p[ro]p[ri]is
sic fides in opib[us] m[er]it[is] d[omi]ni. Et ex
quiram eam semp[er]. q[ui]a h[ic] fide q[ui]
t[ame]n ad p[ri]ma cordib[us] erant a[n]i[m]a
ad inquirendu[m] de h[is] que seculu[m]
ad ip[su]m. et q[ui] ad hoc requiritur q[ui] in
tellectus a deo moueatur. p[ro]p[ri]o d[omi]n[us].
Da m[hi] intellectui et sanctu[m] legem
tua[m]. p[er]fectio cognoscendo q[ui] n[on] possem
sine tuo auxilio. et q[ui] talis cognatio
ordiatu[r] ad opus. p[ro]p[ri]o d[omi]n[us]. Et alio
dian illis in toto corde meo. q[ui]ntu[m]
ad actus interiores. et q[ui] ex tali co
gnatio aggruatur quedam inclinatio
ad act[us] s[an]ctos. p[ro]p[ri]o d[omi]n[us]. q[ui] ip[su]m uo
lun. Michia. Hic conu[er]titur
remoueo impedimenta. quod est duplex.
p[ri]mu[m] est concupiscentia oculor[um] q[ui] resp[icit]
at aggruati bonor[um] temporalium. et
q[ui]ntu[m] ad hoc dicitur. Michia cor me
um i[n] testimonio tua et n[on] i[n] uanitate.
a[n]i[m]a a d[omi]nis opib[us] retrahentem.
Secundu[m] est concupiscentia carnis que ut
p[ri]mu[m] accenditur ex aspectu i[m]pudic[ie].
et quantu[m] ad hoc subditur. auerte
oculos meos. ne uideant uanitate[m].
i. Spectacula ad malu[m] h[um]ane idu
ciana. t[ame]n est s[an]cti b[eat]i v[er]it[as]. et q[ui]ntu[m]
ad hoc dicitur. statue seruo tuo elo
qui[u]m tuu[m] i[n] amore tuo. Timor enim
d[omi]ni facit hominem ueracem h[um]ilia
ti. Amputa obprobri[u]m meu. occasio
nem labendi i[n] p[er]p[et]ratu[m] q[uo]d est obprobri
um. quod suspicatus s[un]t. i. timor.
v[er]u[m] i[n] t[ra]llac[i]one idu[m] h[ic] h[ic]. quod
reuerentia s[un]t. q[ui] i[n] iudicia tua iocunda.
desiderantib[us] absq[ue] mortali culpa.
v[er]u[m] i[n] iud. vi. Saluator loquens de
signis p[re]cedentib[us] extenuat iudiciu[m]

dicit. h[ic]s aut[em] fieri sapientib[us] resp[icit]
ate et leuate capita m[ea]. i. ex h[um]ila
rate corda ut dicit g[reg]o[ri]us. ibide[m] nec
miru[m] q[uo]d audient illa d[omi]n[u]m seu
tena[m]. Venite v[er]ba p[re]s mei etc.
art. xxb. Ece conu[er]tuntur mandata
tua. scire et opari. iniquitate tua
unifica me. Angustando i[n] me
vitam g[ra]t[ie]. et dicit. iniquitate tua.
q[ui] tal[is] equitas i[n] iustie p[er] qua[m] homo
dirigitur i[n] deu[m] meritorie. n[on] est
i[n] iustia p[er] g[ra]t[ia] a deo homi[ni] datam que
iustificat ip[su]m.

Et ueniat. hic conu[er]titur
fides n[on] solum ad simplicitate[m]
ardulitate[m]. s[ed] ad c[on]stanciam confes
sione et defensione quod fidei f[aci]t
est i[n] simplicitate p[er] sp[iritu]s s[an]cti a[n]i
stetia[m]. et hoc est quod dicitur. Et
ueniat s[er]u[us] me[us] m[is]ericordia tua d[omi]ne. largie
do fidem m[is]ericordia dicto. p[ro]p[ri]o subditur. sa
luta[m] tuu[m] s[er]u[us] eloqui[u]m tuu[m]. ut s[an]ctus
sp[iritu]s tuus loquatur i[n] me. s[ic] q[uo]d
dicit art. x. Non enim estis qui loqui
mini s[ed] sp[iritu]s p[re]s n[ost]er q[ui] loquitur
i[n] uobis. Et resp[icit] obprobria
i[n] i. obprobria loquentib[us] m[is]ericordia
p[er] fidem. sicut f[aci]t est m[is]ericordia catho
licis. i[n] iud. i. ueritatis a sp[iritu] s[an]cto m[is]ericordia
ad iustificandu[m]. q[ui] s[er]u[us] i[n] sermoni
bus tuis. i. i[n] sermonibus ad te m[is]ericordia
conferendis. et n[on] i[n] sermonibus
tuis ex mea sciencia p[ro]ferendis.
p[ro]p[ri]o subditur. Et ne auferas de ore
meo. nimis dicendo et plus s[an]cti. i.
co[n]ferat ori meo. i[n] iud. ueritatis. q[ui]a
sp[iritu]s s[an]cto n[on] potest p[er]di s[an]cti. q[ui] i[n]
iudiciis tuis s[er]u[us] s[an]cti. d[omi]no enim
iudicio. s[ed] hoib[us] occulto f[aci]t aliqui
simpliciter tales illustraciones v[er]ita
tis. et q[ui] ad tal[is] illustraciones s[an]cti
d[omi]ne legis impleat. p[ro]p[ri]o sequitur. Et
custodiam legem tua[m] semp[er]. eam op[er]

Memor esto. hic contr ponit
 fin pmoctm in psona vite
 actie. quod est spes. Clemen. ex
 h em q spes subleuat ad expecta
 conem vite beate in pna. confor
 tatur ho i opibz vite actie i via.
 spes aut est certa expectaco futu
 re bntudinis ex gra et meritis.
 pueniens aut no esset spes sz p
 i nro. p^o q agit de spe put respi
 at gram dei. Sed put respiciat
 vbi bonu liberi arbitrii. ibi. por
 tio mea. pma induas. q: p^o agi
 tur de spe put respiciat dnam
 gram. Sed de noze respiciente
 fragilitate ppaam. ibi. Defecto
 Cura pmi dicit. **Memor esto**
 nbi tui seruo tuo. i. quod dixisti
 seruo tuo. iste seruis fuit abra

hanc an dñs pmissit beatā beatitudinem
et scām eius. gen. xv. Supra ce-
lum et iura cæli et iura ptes. et
dixit ei. sic erit semē tuū in quo
pmissit abrahe et imitatoribz
fidei sue glāriam celestis pūe. ut i
plenius fuit dictū. vñ accipitur
i officio mortuorū illud. significat
scām michael representat eos i lu-
cem scām quā olim abrahe pro-
missa et scām eius. In quo in
spem dedisti. i. oī imitanti fide
abrahe an teneclatū sunt misse
rū xpi. vt dicit saluator. jo. 11.
Abrahā pī nī crūta nī vt vide-
ret diem meū vidit et gaudis
est. hec. c. spes future bñtitudinis
me consolata est in hūilitate
mea. In hebreo hētū. In afflic-
cōne mea. fideles em a tyran-
nis oppressi et afflicti. ex ista spe
fuerūt in tormentis multiplici-
solati. in tñ q non solum pae-
ter s; et gaudent incedebant. qz
eloquū tū. quo pmissi abia-
he et scām eiā vitam beatā. Vi-
nificauit me. i. cōfortauit i afflic-
cōne. et qz ex patientia et constā-
tia fidelū tyranū affligebant.
excogitantes adhuc gñora tor-
menta contra eos ideo subdit.
Supbi inique agebant usque
querentes quare fideles mul-
timode. a lege at tua nō declina-
ui. qz fideles i talibz constāt ste-
terūt. Armoz sin iudicorū tuorū
a sclo dñe. quibus malos pōi-
diti. et confidentes in te liberasti.
ut nō de diuino loth de sibiho-
ne gomone. et tres pueros de ca-
mino. et cōsolatus sum. Sperans
q liberabis me. et et si alii dō
nō liberat fideles suos a morte

temporalis sicut machabees nō libe-
runt de tormentis antiochi. sed
machab. vii. tñ fuerunt melius lile-
ra q̄ tres pñi de camino arden-
ti. sñ quod dicit aug⁹ q̄ illi fue-
runt liberati de igne postea mo-
niti. machab. vii. fuerunt li-
berati de pñi misera in finem
victuri. **Defectus.** Hic con- agi-
tur de timore pñe fragilitatis. q̄
quicūq; hō sperare debeat de deo.
nō d̄ timere ne labatur in pñem
ex pñia fragilitate. et sic frustre-
tur sua spe. **Deo** dicitur. **Defectus**
tenet me. i. timor magn⁹. vñ in
tñlatione iohanni dī. **tenor te**
nit me. i. timor magn⁹. vñ in
tñlatione iohanni dī. **pro**
peccatis de linguibz legē tuam.
qui sunt multi valde. scdm quod
dicitur cōstitutes pñ. **multos in**
finitus est m̄is. et q̄. vii. **lata**
porta et spaciola via que ducit
ad pñationem et nō sunt qui
intant pñem. et ideo quibz quicūq;
alq; nullus debet tempore timere ne
sibi s̄ amdat ex pñia fragilitate.
cum sit eisdem sp̄i et nature.
et q̄ ad talem casum evitandū
multū valet oīo p quā mēs a
aīem retribuitur. et ad dīna cō-
lenatur. **Deo** subditur. **quantabi-**
les in erant iustificacōnes tue.
i. laudes dīne. **In loco pēgrinacō-**
nis mee. i. in via pñas vite q̄
tendit ad pñam sicut pēgrinū.
et q̄ dīne laudes non solum dīcunt
sunt de die. s̄ et de nocte. et ideo
subditur. **agimor tñ nocte noi-**
nis tui deus et q̄ orōne dī cōm-
itari scā opaco. **Deo** subditur. **et**
austodini legē tuā. p mandator

tuor iplationem. et q̄ ista h̄z hō
a dei grā. **Deo** subditur. **hec facta**
est michi q̄ iustificacōnes tuas
exequi sum. vñ dicit saluator aīe
vñ. **Quente et iucietis.**

+ i. h̄z grā in a dō scā est. vñ
tñlatione iō iux̄ hebrei h̄z
h̄z s̄m ē michi

Deo mea. **Hic** con- agitur
de q̄ pñt pñem ex bono vñ
liberi arbitrii aīa dicitur. **porao**
mea dūca. sicut s̄p̄ q̄ tu sis
ps et porao mea in futura bñtu-
dine. et vñ singat ista s̄p̄s sequi-
tur. **dñi custodire legem tuam.**
p boni boni liberi arbitrii tua
grā. **p boni vñ liberi** i forma-
ti. et quia ad hū vñs cōtinu-
acōnem facit oīo deuota. sequit̄
Deprecatus sum facē tuā i toto
corde meo. i. in intellectu et affectu
miserere mei. cōtinuacō i me
boni vñ liberi arbitrii aīa cō-
tinuacō procedit ex grā dei. s̄m
eloquiū tuū. quo dixisti. **pñte**
et accipietis. **Exequam vias meas**
i. pñssus in bono. qui sunt tar-
di ex fragilitate hūia. s̄ s̄clau-
ex dīna grā. **Deo** subditur. **et**
comiti pñes meos i testiona-
ria. **vigoratus ex tua ex tua**
grā. **Deo** subditur. **patus sum**
et nō sum turbatus. hūis enī
facilitat hōiem ac opus. et ideo
hūites hūi grā dispositi ad faci-
liter agendū bona opa vite ac-
tine. in quibz alij difficultatem
paciuntur. et q̄ aīsum bonor
demonos m̄tuntur ipe dñe s̄m
temptacōnibz. **Deo** subditur. **si-**
nes pñor. i. temptacōnes deuio-
mī. **et nō pñer sumt me.** ad ipe
diendū me in bono ope. et legē
tuā non sum oblitus. tua grā
conformatus. et quia de h̄ debet

homo est deo gratus. Subd. Media nocte
 Surgebam ad confitendum tibi. confite-
 sione laudis. si iudicia iustificationis
 tue. .i. de hoc q. tuo scd iudicio lo-
lunt me in iustia custodire. Ideo
subditur. Princeps ego sum. ex tua
 bonitate. omni timentium te. timore fi-
 hali qui timeat offensam. et custo-
 dientium mandata tua. p. animi opaco-
 nem. Pre cui sunt due ptes iustie.
fm quod dnm sunt sup psalmo. re-
 declinat a malo et fac bonum. et quia
 pda gra dina ceteris omnib: scad-
 cam debuit disponendi. Ideo subd.
via tua dñe plenacet fia. et quia
 qto plus hntur bona qñata. tñto
 magis desiderat. Jo subd. Et iusti-
 ficationes tuas doce me. bona qñia
 ha. in me augmētando.

Spiritum fecisti. hic pñtatur
tertiu pñtū in pñtūe
vite actue. quod est caritas stimu-
lans ad opus bonū. scdm quod dñs
scd cor. v. caritas ē viget nos. si
mulat a adopō bonū ex considera-
tōe bñficōz i mēte et corpore recep-
tor. et pō pñtū stimulat caritatis
ex bñficiis in pte mentis. et scdō
corpus. ibi. manus tue. Cū pñtū
scdndū q. sicut caritas stimulat
ad bonū. ita recalcitat cōf. malū.
et pō pñtū pñtū scdndū. ibi. an-
 tiphata est. bñficia autē dei ex pte
 mentis sunt duplicia. scilicet bona na-
 turalia et gratuita. et qñi ad hoc
 subditur. Bonitate fecisti ai seruo
 tuo dñe. amina et confitendo ad yma-
 gine tua creatā. et lō grē si addēdo
 que fuerunt data hoī in statu in-
 nocencie. et post lapsū dantur in
 baptismo. et an dantur reglan-
 ter iurisdictione. fm eloquū tuū.

prout hi gen. i. et ait deus. faciam
hōiem ad ymaginē. qñtū ad bonā
natur. et similitudinē miam. qñtū
ad bonā grē. et qñtū nō dñs hoc hōiem
sufficere. s. leny dñs pñtū i spūa
libus querere. fm quod dñs aug.
libro de pñtūe iustie. nemo cū mul-
tū pñtū dñt in sufficit. erunt
cū de via an terminū. Ideo ult pñtū
Bonitate. qñtū ad pñtūe appetitus. et
 disciplinā et scienciam. qñtū ad pñtū
 nem intellectus. doce me. illūm-
 ratione tue grē ampliore. et dñt. di-
 sciplinam. qñtū ad cognitiōne
 rationali. et scienciam. quantū ad cog-
 nitivem speculabili. qñtū ad pñtūe
tus addidi. .o. discipulū magis a-
dē si velit pñtūe. heb. n. ardē
 ardē. qñtū est f. et pñtū. fm alia
 tñtationē. et si nō ardētias nō
 intelligas. et qñtū mē dei bñficia ad-
 aiam pñtūe nō solum est collatō
 grē. s. et correctō aape. pñtū. qñtū ei
 diligit dñs corripit. si qua nō tñtū
 tur pñtūe vita. Jo subditur. pñtū
 hñtūe. pñtūe correctōm. Ego
 deliqui. manendo culpa. pñtūe
 quū tñtū custodim. ex dñtā cñtū
 correctōne expiat. hōiem qñtū lo-
 mū sit deo obedire. pñtūe quod effia-
 tur magis sollicitus eiō manda-
 ta custodire. Bonus es tu. grām
 conferendo. et culpam corripiendo.
 et qñtū bonū est fm ipñtū diffusiū.
 Ideo subditur. Et in bonitate tua
 doce me iustificationes tuas. boni-
 tatem tuā in omniūm. Ampli-
 pñtūe. hic cñtū pñtūe recita-
 tūe caritatis contra malū. quod
 fit recitendo temptatōibz demoni.
 et hoc nōt ai dñs. Ampliata est
 qñtū mē iustias scdō. .i. demoni mē

mentari ipellere ad penam. Ego aut
 caritate stimulatus. In toto cor
 de meo. i. in intellectu et affectu.
scilicet mandata tua. ad intel
 ligendum et opandum ut sic eua
 dam cor temptamenta. coagu
lati est sicut lac cor corum. i.
 in malicia compressi. q. spūs
 maligni sunt in malicia obtrua
 ti. Ego uo lege tua meditatus
 sum. ad faciendū resistentium.
boni in q. humiliasti me. i. q. per
 multus demoni dediti in cog
 itationem fragilitatis mee. ne ex do
 mis tuis caderem in scribiam. hoc
 mō dicebat paulus scilicet cor. xij.
 Re magnitudo reuelationū extol
 lat me dat. ē in stimulis carnis
 mee angelus sathane qui me
 colat. ut discā iustificaciones
 tuas. ex p. p. meo em. p. p. fragi
 litatis. mouetur homo ad ma
 gis addicendum arte se defendē
 di cōt. ipugnationē demonis que
 hētur p. uentus et noui testa
 mentum. Deo subditur. boni
in lex ouis tui. q. decem pcepta
 de calogi loquit. et dō i. mouit
 spūal pangelum eis psonā rep
 sentantem. et legem euāgelicā
 loquit. et est nob. p. filii i. carue
 appentem. Et q. d. heb. i. loqui
tus est nob. i. filio qui constituit
heredem uniuersor. r. c. Si milia
 aurū et argenti. q. bō spūalia ex
 cedunt temporalia. q. to que et
 aie corporalib. pferunt. **Exo**
M Amis tue. hic cōfir. p. p.
 stimulatō caritatis ex bñf
 aie exceptis apte corporis. Euita
q. d. facidū q. malia est p. form.
 et corpus p. aiam. et iō cōp. p.

ei formā b. p. p. p. ad aiaz.
 aia aut hūna ad p. imaginē dei
 arata est capax ipius p. cogitōne
 et amorem. et ideo corpus eius
 adeo fōitū est in statua recta.
 ut ex figura corporis disponatur.
 et quodam mō doceat cōtemplari
 amare celestia. vñ dicit petra. os
 hōi sublimē dedit. celi q. uidere
 iussit. et erectos ad sidem tollere
 vultus. et cū ai. querebat ab em
 pedocle cur uiuere. r. dicit. ut
 astra aspiciam. celi hūi sublimē
 nullus erit. hoc g. bñficiū recog
 scatur. cū dicitur. Quand. que dñe fe
cerūt me et plasmanerūt me. in
 statua recta ad videndū celi hūi.
Da m. intellectu. hoc est eleuatiōne
 intellectus ad te cognoscendū. ut
discam mandata tua. ut sic possi
 ca ope ad implere stimulatū tua
 caritate. qui timet te. timore fili
 ah amaro caritati. videbunt me
 et letabunt. q. caritas facit gau
 dere de bono p. p. m. Et q. d. dicit
cor. xij. De caritate. nō gaudet
q. iniquitate. cā gaudz aut uenta
ti. et quia hoies boni ahi ex fragi
litate hūna omittūt aliqua p.
que a deo p. p. m. p. p. ne p. p.
ea gaudis p. p. m. sicut p. p. m.
W. xij. De uno dei qui seductus a
flō p. p. m. i. bethel redit. p. p. quod
alcone oculus fuit. tñ leo cadaver
eius nō tetigit. s. mag. seruauit
ad ostendendū p. p. m. illa pena de
letū. et malis eius actib. vite sue
meritū. Deo subditur. Cognomi
dñe. q. equitas iudicia tua. quibz
 p. p. m. licet ahi sint occulta. et
 in ueritate tua humiliasti me. me
 compiendo iuste. fiat mīa tua.

in offensam meam dilectione. ut
consecratur me. de spe vite eterne.
sedam eloquiū tuū seruo tuo. i.
ipsi abrahe an pmo sua vitam
etiam et eius semini. ut dñi est
s. septimo octonario huius psal
m. remant in miserationes tue
et uiuam. vite grē in pñia. et
post ea glie in futuro. qz lex tua
meditacō mea est. dñs ad hū
dam grām et hūtam angustia
dam. et qz ex pfectu bonoz causa
tur confusio demonū sequitur.
Confidant tibi. i. qñs mali
gū qui de celo p suā sēbiam et
derecti. qz similitudo iniquitatis se
cerunt in me. h. enī mte adeo p
mittantur nos tēptare tū pñ
te s. cōcessa vñt iniqua volunta
te. Ego autē cōcelor in mandatis tu
is. qz qñ homo sciat se ademo
nibus plus temptari. tanto ma
gis delectet in bonis opibz. exeat.
et quia ipugna contra demones
indiget homo suffragiis bonoz.
ideo subditur. Comitant me.
i. ad auxilium meū. timentes te.
timore fibali. Et qui nouerūt
terribilitatem tuā. intelligēdo et opā
do. et qz p bonū cōtū pñifica
tur cor hūmū. Deo subditur. fiat
cor meū immaculātū i iustifi
cacionibz tuis. i. in creticio mā
datozū tuoz iustificancū. ut
nō confundar. in pñia p lap
sum. et tpe. et in futuro p lap
sum. inuolūta iehemie.

Defeat. postq actū est de
vīdine que cōsistat in
pñone vite actie. hic conuagi
tur de ea prout est in actibus
vite cōtemplatiue. Sicut quod

sciendū qz vita cōtemplatiua delecta
bilior et sublimior est actiua.
que cōtemplacō magis pñificat
deū. actio uero et pñia. pñ quod
dicit saluator. luce. v. martha
martha sollicita es et tur
banis erga pñia maria autē
optinā pñia elegit. et id pñio
agitur de eius suauitate. s. de eius
cōsuetudine. ibi. quid uolūta. pñia
i. duas qz pñio cōndit eius suauitas
ex pñia abiecti cōtemplati. s. de
ex mō cōtemplandi. ibi. Quid
dilexi legē tuā. pñia adhuc i
duas. qz pñio cōnditur dñi suauitas.
s. suauitatis stabilitas. ibi. In
esul dñe. pñia adhuc induas.
qz pñio pñit de suauitatis delecta
tione. Sicut subdit eius ipñia
tū. ibi. Parauit in iniquis. et
ca pñia sciendū qz quāto aīa i
cōtemplacōne magis elenatur. qz
to magis ab occupacōe exterioroz sen
sū reuoluitur. et qñ cōtemplacō
multū intendit sensus exterior
ab actu suo cessat et ipñia
ut in rapit. et sic aīa quodā mō
deficit iniquitū cessat ab actu ex
teriori. Absorta in cōtemplacōne
sūmū boni. et delectacōne sequi.
et hē qd dī. Defeat i salutare
tū aīa mea. qz tal defecto est
ualde salutaris. Et i ubi tū
i spūm. qz pñia abrahe vñ
beatam. et eius semini. qñto cū
aliqz pñio i cōtemplacōne elenatur.
tanto magis de ueritate hūm
pñio cōmīs certificat. Defecerūt
oculi mei i eloquiū tuū. qz qñto cū
h. itiores aīe plus elenat in
dū. tāto magis pñia dñam
bonitatem et ueritatem que i

istud ubi quodens alloquitur aures
celestes. Sit dñe illustracōnes. sen
revelacōnes angelis sē. quoz aliq
pmanebunt tñ usq; ad diem iudi
cij. s. ille que sūt de salutis hoīm p
arracōne seu promociōe que tē fiabi
tur. s. illustracō qñi ad noticiā dñe
cēnāe et psonā dñi dñi metū.
et q; revelacōnes pñcēs ad pñ
racōnem mē salutis. pñglos reue
lantur hoīb; sīs sū dñi dñe dñe
sapie. s. sōd. In gñone et gñone
veritas tua p angelos hoīb; reuela
ta i oib; gñacōib; s. succedentib;
sic enoch et noe. migracōe an dñi
ū abrahā et alijs pñarchis et pñis
i gñomib; usq; ad xpm et a tēpore
i aplis et alijs doctōib; sacris usq;
ad iudiciū. s. dñi sū et pñia
net. q. d. nī sū sit sū pñ hūmā
hoīm. mltō foras pmanebit tūc il
lustres nūc ad salutē eoz. mltē
rūs oñdit hoc idē alio exēplo.
Ordinacō tua pñciant dies. s. sibi
hs. qñ oīa fuerūt ē. obediciū ad
mitā suo creatori. q. d. mltō foras
pñciabit dies intelligētijs. i. reue
lacō tūc iūstis nūc ad directiōem
mē salutis. Ps. q. lxx. Hic cōm
tangit qddam ipdimentū. et est dñ
. s. ab mltis mltis et ab certis. s. m
pñt. ibi. Ne expectauerunt. Cum
pñt. s. s. q. corpore corruptibi
le aggruāt aīam. ut dñt sapie
uono. pñ quod mltis pñt dñat
illustracōne et mltis seq; cōdñt
cōne. et pñt alii mendi occasio
neni. contra quod pñt mltis
ualet dñe legis meditacō. vñ dñt
sō. ad iusticiā monachiū. ania
sāz scripturaz. studia. et carnis
mā non amabis et pñt dñt

psalmista. Ps. q. lxx. Hic cōm
tangit qddam ipdimentū. et est dñ
. s. ab mltis mltis et ab certis. s. m
pñt. ibi. Ne expectauerunt. Cum
pñt. s. s. q. corpore corruptibi
le aggruāt aīam. ut dñt sapie
uono. pñ quod mltis pñt dñat
illustracōne et mltis seq; cōdñt
cōne. et pñt alii mendi occasio
neni. contra quod pñt mltis
ualet dñe legis meditacō. vñ dñt
sō. ad iusticiā monachiū. ania
sāz scripturaz. studia. et carnis
mā non amabis et pñt dñt

est caritas. et dicitur. dicitur quod perit
deus tuus. Atque. nisi ut timeas et
sequatur. Et ut diligas eum in toto
corde tuo et c. p. q. saluator. ar. xxi.
dicit in his duobus mandatis tota
lex pendet et p. h. et loquitur de duo
bus p. p. dilectionis. i. dei et proximi.

Quomodo diligere. hic colligitur
tunc caritas seu bonitas vi
te contemplative et p. modi contemplandi.
et p. o. p. p. p. p. Sed excludit o. p. p.
ibi. Iniquos odio habui. p. ma. i. diabolus.
q. p. o. p. p. p. p. i. q. i. t. u. c. o. p. l. o.
p. h. i. a. t. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. m. Sed in q. i. t. u. c. o. p. l. o.
efficitur ibi. Ab o. i. via mala. Et in
p. m. u. l. a. c. e. n. d. u. m. q. m. o. d. u. c. o. t. e. m. p. l. a. n. d. i.
p. h. i. c. e. s. t. p. s. a. c. i. a. m. b. a. t. e. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s.
a. g. e. n. t. i. s. e. x. s. e. n. s. i. b. u. s. a. c. q. u. i. s. i. t. a. c. u. p. t. u. s.
f. i. l. i. a. s. a. d. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. m. e. r. r. o. r. e.
C. o. t. e. m. p. l. o. n. o. f. i. d. e. l. i. u. s. e. s. t. p. s. a. c. i. a. m.
s. c. r. i. p. t. u. r. a. b. a. t. e. s. p. e. s. i. a. s. i. m. u. s. r. e.
u. e. l. a. t. a. p. q. n. o. p. t. i. b. i. f. i. l. i. a. s. i. n. c. i. t. u. r.
p. q. u. o. d. t. a. l. m. o. d. u. s. c. o. t. e. m. p. l. a. n. d. i.
m. e. l. i. o. r. e. s. t. e. t. a. m. a. b. i. l. i. o. r. e. s. e. t. i. o. d. i. c. i. t.
p. s. a. l. m. i. s. t. a. i. p. s. i. f. i. d. e. l. p. r. o. Quomodo
dilexi. i. u. a. l. d. e. d. i. l. e. x. i. l. e. g. e. m. t. u. a. m.
die. q. u. e. m. s. a. c. i. a. s. c. r. i. p. t. u. r. a. c. o. t. i. n. e.
a. u. t. e. t. m. a. x. i. e. l. e. g. e. c. u. i. u. s. t. i. c. a. q. u. e.
d. i. c. i. t. u. r. l. e. x. a. m. o. n. i. s. c. o. t. a. d. i. e. m. e. d. i.
t. a. c. o. m. e. a. e. s. t. q. o. c. u. l. u. s. m. e. n. t. i. s. d. u. r.
g. r. a. v. a. d. i. l. l. u. d. q. u. o. d. i. n. t. e. n. s. e. d. i. l. i. g. i. t.
e. t. c. a. u. s. a. h. u. i. u. s. d. i. l. e. c. t. i. o. n. i. s. q. u. i. t. u. a. d.
p. r. o. p. r. i. e. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. s. u. b. d. i. t. u. r. s. u. p. i. n. n. i.
o. s. m. e. o. s. i. n. f. i. d. e. l. e. s. q. u. i. h. a. e. t.
q. u. i. t. u. a. d. n. a. t. u. r. a. s. u. n. t. a. n. i. m. a. s. i. n. t. e. l. l. i.
q. u. i. t. u. a. d. i. n. f. i. d. e. l. i. t. a. t. e. i. n. i. m. a. p. r. o. u. d. e.
t. u. m. m. e. f. r. a. c. t. u. i. c. o. g. n. o. s. c. e. n. t. e. q. n. o.
h. i. n. t. s. a. c. i. a. s. c. r. i. p. t. u. r. a. e. t. t. u. n. h. u. i. a. n. t. u. s.
r. e. p. t. a. m. q. u. i. t. u. a. d. g. r. a. t. i. a. s. u. n. t. s. i. m. i. t.
n. o. t. i. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. e. c. a. n. o. r. e. s. i. p. u. l. c. e.
h. u. i. m. o. d. i. s. i. n. t. n. u. d. i. e. t. l. i. c. i. t. a. m. a. d. a.
t. o. t. u. o. i. p. m. a. d. a. t. u. m. t. u. u. a. m. e. u. e. m.

tellectu ex tua illuminatione. q. i. n. e. t. u. i.
m. e. a. i. n. i. m. p. r. e. s. s. i. i. n. s. e. p. a. b. i. l. i. t. e. s. i.
o. n. i. s. d. o. c. e. n. t. e. s. d. e. s. a. c. i. a. a. u. t. s. c. r. i. p. t. u.
i. a. e. d. o. c. e. t. u. r. h. o. m. o. d. u. p. l. i. a. t. u. n. o. m. o.
a. b. h. o. i. e. p. r. o. i. n. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. a. c. i. a. s. c. r. i. p. t. u.
t. u. r. e. t. i. n. t. a. l. i. u. o. t. i. c. i. a. d. i. s. c. i. p. u. l. i. s.
a. l. i. i. t. u. l. e. n. d. i. t. i. m. a. g. i. n. u. m. q. i. h. i. c. l. a. n. u. s.
i. g. e. n. t. u. m. e. t. d. i. l. i. g. e. n. t. i. a. s. e. x. a. n. i. m. u. s. i. c. a. u. t.
c. o. n. g. i. t. i. n. p. l. u. r. i. b. u. s. f. i. d. e. l. i. b. u. s. e. t. i. p. r. o.
p. r. i. u. s. d. i. S. i. o. n. i. s. d. o. c. e. n. t. e. s. m. e. n. t. e. l. l. e. r. i.
s. a. c. i. a. s. c. r. i. p. t. u. r. e. u. r. i. t. a. t. e. a. m. i. s.
c. a. s. u. b. d. i. t. u. r. Q. u. i. t. e. s. t. i. m. o. n. i. a. t. u. a. m. e. d. i. t. a.
c. o. m. e. a. e. s. t. i. m. e. d. i. t. a. c. o. m. e. a. e. s. t. t. e. s. t. i. m. o.
n. i. a. t. u. a. c. o. t. i. n. u. e. u. s. a. t. u. r. q. u. i. t. u. h. u. i. a.
f. r. a. g. i. l. i. t. a. s. p. a. t. i. t. u. r. a. l. i. o. m. o. d. o. d. o. c.
t. u. r. a. d. e. o. s. i. a. n. t. e. d. o. c. t. i. f. i. c. i. e. n. t. e. a. p. s. t. o. l. i. d. e.
q. u. i. b. u. s. d. i. c. i. t. i. d. o. m. i. n. u. s. i. n. e. p. i. s. t. o. l. a. a. d. p. a. u.
l. u. l. d. e. o. i. b. u. s. s. a. c. i. a. s. c. r. i. p. t. u. r. e. l. i. b. r. i. s.
q. u. i. a. l. i. i. s. e. s. t. i. m. o. n. i. a. c. o. t. i. d. i. a. n. a. i. l. l. e. g. e.
m. e. d. i. t. a. c. o. t. i. n. u. e. s. o. l. e. t. h. o. c. i. l. l. u. d.
s. p. i. u. s. s. a. l. i. s. s. u. g. g. e. r. e. b. a. t. e. t. e. r. a. n. t. n. u. e.
q. u. o. d. s. c. r. i. p. t. u. m. e. s. t. d. o. a. l. e. s. d. e. o. h. o. c. t.
m. o. f. u. e. n. t. e. e. d. o. c. t. i. p. l. u. r. e. s. a. l. i. i. s. a. l. i. c. i. t. u. r.
d. e. b. r. o. f. r. a. u. s. t. a. c. o. l. e. g. i. t. u. r. e. t. p. l. u. r. i. b. u. s.
e. t. i. s. t. e. m. o. d. u. s. s. a. c. i. a. n. d. i. e. s. t. e. x. c. e. l. l. e. n.
t. i. o. r. p. r. e. c. e. d. e. n. t. i. p. q. u. o. d. i. n. p. s. o. n. a. t. a.
l. u. i. s. u. b. d. i. t. u. r. s. i. s. e. n. e. s. p. e. c. e. n. t. i. l. o. n.
g. i. t. e. m. p. o. r. i. s. s. a. c. i. a. s. c. r. i. p. t. u. r. e. n. o. t. i. c. i. a.
h. i. l. i. t. e. s. i. n. t. e. l. l. e. r. i. a. n. t. a. l. i. s. u. b. d. i. t. u. r.
Q. u. i. m. a. d. a. t. a. t. u. a. q. u. i. n. i. u. m. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. i.
u. l. o. r. t. u. o. r. a. t. e. i. n. f. e. r. u. e. n. t. i. e. t. d. e. u. o.
t. a. o. r. i. o. n. e. e. t. a. d. d. i. c. i. t. u. m. s. i. a. n. t. s. a. r. i. b. i.
t. u. r. s. a. p. m. i. n. u. o. t. a. m. e. t. u. e. i. t. i. n. e.
s. p. i. u. s. s. a. p. i. e. Ab o. i. h. i. c. c. o. n. t. r. i. p. i.
t. u. r. b. o. n. i. t. a. s. c. o. t. e. m. p. l. o. n. i. s. p. u. t. d. i. r. i. g. i. t.
e. f. f. e. c. t. u. m. e. t. p. r. i. m. o. i. n. i. t. i. a. c. i. o. n. e. m. a. l. i.
S. e. d. i. n. p. l. e. c. a. c. i. o. n. e. b. o. n. i. i. b. i. h. u. i. c. i. n. a.
p. e. d. i. b. u. s. q. u. a. n. t. u. a. d. p. u. n. i. d. i. c. i. t. u. r.
Ab o. n. i. v. i. a. m. a. l. a. q. u. e. d. u. c. i. t. a. d. p. d. i.
c. o. n. e. n. u. p. h. i. b. i. m. p. e. d. e. s. m. e. o. s. d. i. r. e. c. t. u.
p. c. o. n. s. i. d. e. r. a. c. i. o. n. e. l. e. g. i. s. t. u. e. u. t. a. u. s. t. o.
d. i. a. m. u. b. a. t. u. a. i. m. a. n. d. a. t. a. n. e. g. n. a.

no. p. al. p. p. d. i. a. g. n. o. l. i. t.
h. u. i. c. e. d. i. t. n. u. a. g. i. s. t. u. r.

na que prohibent mali. a iudicijs
tuis. in lege dina contritis. non de
cliam ad inuicta sententiam tū
re hūno ul' fauore. q' tu legem p
fui ul'. quā tūcor sequi abiq' de
clinatione. et q' ex tali cōtāo expe
tatur optima retribuō delectans
anīmū. jō sōdī. Quā dulaa fauor
meis eloquia tua et c. os et fau
ces ibi accipiūt methaphorice. pro
vūibz sūoribz aīe. quibus dulcedo
celestiū in pūta aliquo mō sentit
et p̄gustatur. et p' cōis p̄m qd
est hū' dulcedinis īpeditiū odit
jō sequit'. A mādatīs tuis intellexi.
dulcedinē tue retribuōis. p'm q'
dī p̄. lxxij. oculus nō vidit deus
abiq' te. et auris nō auduit que
p̄fata diligentibz te. p' ea odin om
nē viam iniquitatis. q' īpedit con
secratiōē p̄dē dulcedinis et suau
itatis pedibus. Quā
hic cōm. pōmē dūctō cō
templōis in p̄secutiōe boni. et
p'mo p̄it hū' mōi dūctō. sō īp
dimentū. ibi. hūiliatus sum. cir
ca p'mū dicitur. huarua pedibz
meis. i. p̄gressū in opibz bonis.
ibū tuū a me diliger cōsideraui.
et hūc sentitis meis. rephācio
est enūcō sūc sub alijs ūbis ad ma
iorem exp̄sionē. uel hoc additur
q' ūbū dīnū nō sōlū dūgit in ad
implendis p̄ceptis dīnis s' cōfī
lis enūgias. que dicuntur. sēmit
te. q' me struiores et magis cōpē
diote. et q' talis p̄secutiō est est ual
de bona. et p' cōis diligētē custo
dienda. jō subditur. huarua et ca
tū. i. firmū et sūc unitatiōe di
cposui. custodire iudicia iustitiae tue.
p' quā iustitiam pūcit homo ad sa

lutem. hūiliatus sum. hic cō
cept' pōitur īpeditiōi remociō. qd
est duplex. s. a carne et ab hoste. hū
audū pōmē ibi. p̄fuerūt p̄dēs. p'
mū īpeditiōi est actiue cōmū
bili que aggrauat aīam īpeditis p'
sam ab exp̄dica p̄secutiōe boni. et quā
ad hū dicitur. hūiliat' sum. ul' q' d'
i. nūcū mclmatus et aggrauatus a
carne. que est causa hūiliatiōis rē
bilitatis sue. uūificā me. fortificā
do q' gūtatē dāim. sōm ūbū tuū. i.
ut possim ereqm facili' legē tuā. et q'
ad h' īpeditiōi facit orō deuotiō. sub
dit'. uolūntaria oris mei. i. p̄cūia u
luntarie et deuote ex ore meo ad te
recta. uūplacata fac dīc. i. ut accē
ta sint corā te. Et iudicia tua doc
me. nō sōlū intelligenda. s' x' ope ad
implenda. et subdit' cā p̄ticiōis aī
dicitur. Quā mea i manibz meis sēp.
aīam i manibz hūc. in carptura li
gācat i p̄uillo cē. p' quod iudiciū
xij. p̄p̄te de bello p̄uilloso cē. quod
accipiat q' filios amon dicit. p̄m
aīam meam i manibz meis. et idē
dicit' de dō de bello cōtū goliath p̄mo
x. rix. p' hoc g' quod dī hūc. aīa mea.
et c. intelligit' p̄uillū aīe de lapsū
ex carne aggrauante cōtinue. p' quod
homo indiget ad dīnū amēlū reur
tere īplorandū p' quod optinet qd
sōdī. Et legem tuā nō sōlū obuius.
meditans eā in corde. et exequens
in ope. hūc pōmē
fui īpeditiū ab hoste q' tēp' m
tit' creatiōe boni opis īpedit. et
quā ad hū dicit'. p̄fuerūt p̄dēs.
i. dōnes. laqueum m. i. decapōnē
ad īpeditiū me a p̄secutiōe boni.
et de mādatīs tuis. nō erram. cōs
consecratiōe p' grām tuā me p̄fuerūt

et quia hoc tenendum est anime. seq[ue]r
hereditate acquisita testimonio tua.
 .i. inobli[sc]i q[ua]nta est ex desiderio meo.
 sicut hereditas est inobli[sc]is possessio.
 q[ui]a exultatio cordis mei sunt. p[ro]p[ter] hoc
 as[er]t. viij. figuratur p[er] thesauru[m] in
 agro absconditu[m] quem qui inuenit
 homo abscondit. et p[er] gaudio illu[s]
 vadit et vendit o[mn]ia que h[ab]et et enut
 ritu[m] illu[m]. et q[ui] ad h[oc] requiritur di
 ligentia magna. et labor. Ideo ad
 ditur. inclinam cor meum ad facie[m]
domini iustificationes tuas. et no[n] au
 diendis tuis. q[ui] no[n] auditores legis
 s[ed] sc[ilicet] iustificationes. Ro. ij. as[er]t.
inclinam cor meum ad facie[m]
domini iustificationes tuas. q[ui] qui p[er]seu
 rant u[er]oq[ue] in fine. hic saluus
 erit. as[er]t. v. Ideo subdit. p[ro]p[ter] retribu
tionem. que est id[em] q[uo]d salus eterna.

Iniquos. o[mn]ia bonitate co[n]te
 plens facit sapientie. hic con
 cluditur oppositu[m]. i. malicia de
 ceptio[n]is erronee doctrine. et p[ri]mo
 ostenditur de testabilis. et sedo formi
 dabilis. ibi. fra[n]da iudiciu[m]. Ena p[ri]mo
 mu[m] dicit psalmista i p[er] cuius fide[m].
iniquos odio habui. quor[um] natura e[st]
 diligenda. s[ed] infidelitas detestanda.
 et p[ro]p[ter] opp[ro]briu[m] ueritas fidei diligenda.
 Ideo subditur. et legem tuam di
lexi. et quia ad hoc requiritur auxil
 iu[m] dei. subditur. adiutor iusticie
stans. et susceptor meus. i. fide
 veritatis. es tu. qui es veritas in
 fallibilis. p[ro]p[ter] quod subditur. et in
auiliu[m] tuu[m] confidam. quo vita beata p[er]
 misericordiam abrahe et semin[is] eius. i.
 o[mn]i fide[m] eis mittanti. gen. xv.
 ut d[omi]n[u]s est s[ed] et q[ui] infideles n[on]
 infidelitatis non solu[m] s[ed] odiendi.
 s[ed] fugiendi p[ro]p[ter] p[er]iculu[m] corruptio[n]is
 ab eis. Ideo subditur. Declinate a
me maligni. et sanctabor iudicia

dei mei. sicut si aduersione carnis
 mi. et q[ui] deus tales recipit ut filios
 carnis. sc[ilicet] illud sc[ilicet] ad cor
 vi. Erige de medio cor. i. infidelu[m] et
 separam[us] dicit d[omi]n[u]s. sequitur. et ego re
capiam vos et ero uob[is] in p[er]petu[u]m et p[er]p[etuo]
subditur. Suscipe me in eloqui[u]m tuu[m]
ia allegatu[m]. et in uiam. uita[m] g[ra]t[ia]m. et no[n]
 co[n]fide[n]s me. i. co[n]fide[n]di p[er]mittas i[n] su
 stratu[m] spei mee. p[ro]p[ter] quod subditur.
ab expectacione mea. sp[iritus] eni[m] est ar
 ta expectacio futur[um] beatitudinis. et q[ui]
 ho[m]o no[n] p[er] eam o[mn]i[u]m uirtute[m] p[er]p[etua]m.
 Ideo subditur. adiuua me et sal
uus ero. q[ui] dicit nullo mo[do] possem
 si tuo auxilio. Et meditabor i[n] iusti
 ficacionib[us] tuis semp[er]. s[ed] q[ui] d[omi]n[u]s ap[er]t
 ren[et]. iustus iustificatur adhuc. et q[ui]
 p[er]dores a spe dei b[eat]itudinis defrau
 dan[ur]. subditur. Supremu[m] o[mn]is
discedentes a iusticiis tuis. qui di
 amittu[n]t a deo sp[iritu]m. q[ui] non sunt
 ad gra[m] suam admissi. nec p[er] co[n]s[il]ia ad
 gl[ori]am a[n]i[m]e causa[m] subditur. q[ui] mu
 ta est cogitacio eor[um]. i. reu[er]sa a recti
 tudine iusticie ad malu[m] op[er]andu[m]. p[ro]p[ter]
 quod adhuc subditur. p[er]uicaces
reputam o[mn]es p[er]dores terre. p[er]uari
 cantes. i. a lege dei uariantes seu
 declinantes. Ideo dicitur testimonia tua.
 que recte faciunt incedere p[er] uiam
 ueritatis et iusticie. et q[ui] carnis
 p[er]uicacia frequ[enter] impedit i[n] hic uia
 subdit. Confige timore tuo carnes
meas. i. motus carnales mortificas.
a iudiciis eni[m] tuis timu[m]. quib[us] to
 tu[m] iudiciu[m] submisisti aquis diluuij
 p[ro]p[ter] p[er]niciem luxurie. o[mn]is eni[m] caro corrupe
 rat uia sua gen. vi. et sedo ma[n]u[m] cu[m]
 alijs quatuor a[n]i[m]ab[us] igne sulphu
 reo succedisti. p[ro]p[ter] enormitatem luxu
 rie. gen. xix. et horu[m] iudicio[rum] con
 siderato carne[m] co[n]figit timore mor[is]

cuius illatos reprimendo.

Et iudicium. hic com. ondi-
tur malicia redemptoris er-
rone formidabilis. qz adones qui se
malicia et nob' inuisibiles. ma-
rime conantur hoiem inducere ad er-
rorem in fide. et id est h' immet ho'i
periculum marini. n' p'seruet p'dimi-
ni auriliu ad quod ipetrandum
multi facit q' homo ai primo m'lti
inertit de p'ento. et id hoc allegat
ai dicitur. Non tradas me. i. tradi p'mittas. ai
h'ipmanti bz me. i. demonibz n' no
acit semper querentibus. ualeat x ad
dau auriliu ipetrandu. obsequiu
do p'tati. quod allegatur am dicit
Suscipe seruu tuu in bonu. protecto
ris tue. no calumpnent m' sibi. i.
sp'us maligni qui s'it s' b'issimu.
fm q' d'z. job. xli. de demone. ip' est
rex s' omis filios s' b'ie. Oculi mei
defecerunt in salutare tuu. q' dicit
no possum ipm assequi vn tute p
p'ia qz t'iscendit natural' hois
facultatem. et in eloquiu m'itue tue.
quia t'iscendit vututem natural'
intelligencie. p' quod subditur. fac
ai seruo tuo fm m'iam tua. supple
do defectu h'mie nature p' tua g'ia.
et m'itificacones tuas doce me. ut
possum eas intellectu cape et ope ad
implere. et ad h' id allegatur am
subditur. seruus tuus ego sum. et
ideo t'iteo: ip'ere mandatu tuu. qd
no possum nisi intelliga ipm. Ideo s' b'
ditur. Da m' intellectui ut sciam te
stimoia tua. et sic adimplere uale
am ipm ipa. tempus faciendi d'ne.
.q. d. no differas intellectu m' d'are
qz tempus est dandi. au' id subdi
ai dicitur. dissipauerunt legem tua.
heretici et doctores pueri p'ntentes

cuius vniu intellectui. et ideo n'can ca-
ut seruis aus des et cōserues vniu
ei intellectui. et qz h' d'z h'ā tang'
domu carissimu. subdit. Id dilexi
mandata tua. vacat intellectu. s' b'
auri et thopazion. i. lapidem p'cioli.
fm q' d'z sap. vii. Nec cōpam m' la
p'idem p'cioli. qm omne aurū i cōpa
cōne illis heretia. est erigina. i. cōm
pacōne sapie que consistit in uero i
tellectu mandator' dei. et qz quanto
plus p'ciolitas sapie cognoscatur
tanto pl' queritur et amatur. cō
ditur. p' ca ad omnia m'adata tua
dingebat. toto conatu intellectus
et affectus. et p' cōis opo' odio h'etū
Ido sequitur. Omnem viam u'quā
. i. errorem ad p'atā deducere. odio h'ui

Probilia testimoia. Descripta
bonitate vni cōtemplatione. hic
com. descript' ei' sublimitas. et co-
amnera iocunditas. ibi. ph'ap'es. Cu
ca p'mū notandū q' ad sublimita
te cōtemplōis ascenditur frequē
meditatione. et fementa orōne. Ige
p'mo ponit p'mū et cōd' cōdū. ibi.
Clamau. p'ma induas qz p'mo
ponitur. cōtēplōis ascensū. Sed
ex hoc cōis z elus. ibi. p'm' es d'
p'ma adhuc induas. qz p'mo ara
cōtemplōnem describitur. mentis
elevacō. Sed p'atū ip'eduenti
ablaao. ibi. Gressus meos. Cū
p'mū notandū q' ascensū cōtēplō
is philosophice incipit ab admi
racōne. scdm quod d'z p' meth'
ip' admiuā ceperunt hoies phi
losophari. audentes. n. effectus na
tur mirabiles. ut coruscacōes.
fulgura. tremotus. et silia. incip
it' causas p'larictari et sic pl'
phari. et eod' modo ad sublimita
tem cōtēplōis h'olof' s'ā doctores

ut for ang. et similes. inceptit a se
 de ex ad miracione. q. videntes sap
 ientias sacras mirabiles. confidentes
 de dno auxilio. intellectui eius canu
 inquirere ceperunt. et deo inuante repe
 ruerunt. et qntu ad hoc dicitur. anun
tilia testidonia tua. i. mirabiles sap
 ientiae sacre diuis testidmjs comuntur.
 fm q. d. q. ill. Dno coopante et f
 monem cofirmante sequentibz signis.
Ido sanctata est ea aia mea. quare
 docet intellectui in tan aduocato ad
 fidei. et q. vna scriptura intellecta
 apit via ad aliam intelligendum.
Ido subditur. declarat sermone tu
or illuminat et intellectu dat pmlis.
 i. uere huiusmodi. s. absconditum a
 sibi. fm quod dicit saluator ant
 r. Constat tibi p. die celi et t. r.
 q. abscondisti hoc a sapientibz et pu
 dentibz. et reuelasti ea pmlis. et
 q. cognosce veritatis exatit appetit
 ad amplius cognoscendum. Id subditur.
Os meum apertum. i. intellectui p. cogni
 tiu certandi ad capiendum vbum dei
 quod est abus aie. fm illud dicit.
 vni. Non in solo pane viuit ho.
 s. in omni vbo quod procedit de ore dei.
 et id intellectus hic noie oris deli
 guatur. q. i. alibus os dicitur illa
 ps corpus p. quatuor abz accipitur.
 et actuari spm. s. intelligetie q. dat
 desiderantibz spm. Id subditur.
Qui mandata tua desiderabam. et
 q. hoc pcedit ex diu liberalitate et
 mia. subdi. Aspice i me et misere
mei. eleuando intellectui meum
 ad capiendum veritate transcendentem
 intellectus mei facultate. scilicet
 iudicium diligenti nonne tuu. i. sic
 nite diuoluntate facere diligentiabz
 te. q. sic dicitur. si septuaginta capitiu
 celestis ierarchie. v. dilecto fons stat

dilectio manat. Excessus meos. h
 conr. p. tatur. i. p. d. m. t. i. r. m. o. c. o. c. a
 ca quod sciendū q. m. cōtemplōne di
 ne veritatis i. p. d. i. t. a. s. i. t. a. s. p. s. t. a. t.
 tantis. fm q. d. p. i. b. z. r. y. b. q. m. p. s. t. a. t.
 tator est maiestatis opprimetur a glo
 ria. et ideo hoc pmo p. tatur. r. m. o.
 ueri cū dicitur. Excessus meos. i. p.
 cessus meos in cōtemplōne. Dur
ge seridū eloquū tuū. et nō fm
 motum animi aurolum et p. s. p.
 tuolum. Et nō dicitur mei omnis
in iustia. et accipit hic in iustia p.
 q. uol. p. tatur quod p. tatur contingit
 ex iniquitatis aurolitate. sicut n.
 omis virtus dicitur quodā mō iustia.
 sic omis deuiatō a virtute in
 iustia noiatur. Sed i cōtemplō
ne veritatis impedit p. tatur ab
extrinseco motu. et hoc p. tatur r. m. o.
 ueri. d. Redue me a colhipiis ho
 iū. ut nō impediāt a quiete cō
 plōnis aīn meū. Et custodiā man
data tua. que custodiū nō possunt
 absq. eoz notitia. et sic cōtempla
 tiua dirigat actiuam. et q. illūia
 tus adeo in cognicōne veritatis
 desiderat amplius illūstari. sub
 dicitur. faciem tuā illūia et c. v.
 r. i. p. tatur q. d. p. u. t. t. e. n. t. e. et d. i. a. l. o.
 lo instigante. in tali altitudine
 cōtemplōnis instigat aliū motus
 uane glie. scdm q. d. cor. vij. Re
 magnitudo reuelacōm extollat
 me et c. qm motus statim cū pa
 patur d. p. u. g. a. r. i. lacrimis cōtactō
 nis. Id subditur. Eritus aquar
deduerunt et c.

Eritus es domine. Postq. de
 scriptus est cōtemplōnis ascen
 sus. hic conr. describitur sequens
 zelus. discipuli cū p. s. a. e. n. t. e. s. i.
 cognecōe aliam doctrine solent p

ea inuicibiliter zelare. Cuius quod
notandum q' calor natural' dupli-
acenditur. vno mo ab extrinseco
ad p'senciam sui contrarij. ppter
q' uentres alium i hyeme sunt
calidissimi ut dicit p'p'a. alio mo
ab intrinseco ex virtute natura-
li sicut calor naturalis fortior est
in inuentute q' in senectute. eode
mo zelus d'ne legis dupli' accendi-
tur. vno mo ex p'uaa t'nsgressions
p'p'is. sicut p'mo machab'. ij. dicitur
de mathathia. accensus est cu
vix eius secundu iudiciu legis. et
insiliens trucidauit illu s' amicum
.c. iudeu in cōspectu eius p'dolis s'
p'molauit. et iiii. rrv. dicitur de
phinees qm fuit fecit sile. zelo
meo cōmotus est etc. Aliomodo
ex condico ubi d'm quod est in
centinu ad d'mine legis zelum.
secundu quod dicitur deut. rrvij.
Indertera eius ignea lex. p'mo q'
ponit p'mus modus. scd scdus
ubi. Igitur eloqui. Cuius p'mu
scandum q' quanto lex est rectior
et iustior. tanto zelus pro ead'
e' feruentior. et ideo p'mo ponit
rectitudo legis d'ne a'm dicitur.
Iustus es d'ne. q' est regula iustie.
p' quod lex ab eo data nō p't e'
mā recta. Ideo subditur. Et rectu
iudiciu tuu. i. lex tua s'm qua
de alijs debet fieri iudiciu. q'ma
quidquid inuenitur ei repugās.
iudicandū est falsū. et p' cōis
lex d'na est s'ine custodiēda. s'o
subditur. mandata iusticia. i. le-
gem tuam iusticiam continēt.
Et testimonia tua. et p'videt. i.
testimonia tua que sunt idem q'
p'a lex a deo data et testificata. et
q' ite sit intellectus. p' ex t'nsa

cōne iorun mē hebreu. que sic
h'z. p'cepisti iusticiam testimoni-
tu. et veritate legis tue. iiiiij.
.i. ualde. et subintelligitur cultu
d'ni. p' quod zelatores ipius vi-
dentes eam t'nsgrēdi interius q'
accenduntur. s'o subditur. t'nsgrēdi.
.i. liquefi. me fecit zelus meus.
et lege tua. quia obliu sunt ubi tu
a i'mia mei. facientes contra eam.
ac sicam pro nichilo reputare ut
et os tales reputat psalmista i'm-
cos suos. quia sunt aduersarij ve-
ritatis. Igitur. hic cōm-
ponitur scdus modus accensio-
nis zeli. .c. ex condicoe uerbi di-
ni. cum dicitur. Igitur eloqui.
tuu. q' inflāmat ad amorē d'ni.
qm p'ne dicit zelus eo q' est amor
singularis. Adolecentulus sum.
hoc dicit psalmista in p'sona p-
puli d'niue legi subiecti. Ierant
vetus fuit data p't duo milia
annoru ul' artat ap'ncipio mundi.
et sic p'p'is sub hac lege crāsens
dicitur adolecentulus respectu p'p'i
qm p'cessit a p'p'o mudi. et nul-
to fortius populus xp'ianus qm
p't ea cōp't e' per duo milia an-
norum et plus. et cōtemptus. q'
p't legē datam et ingressum t'ns-
p'missionis. p'p'is iudaicus fuit
multiplicat' subiectus varijs gen-
tibus. ut p' libro iudici. Iusticia
cōdones tuas non s'm obliu.
hoc uidetur repugnare ei quod p'
dictū est immediate. q' p'p'is israel
traditus fuit seruituti p'dictē p'
t'nsgressions legis. ut p' libro
iudic. Dicendum q' in illo p'p'o
semp' remanserunt aliqui iusti
habiles in lege dei. p' quorū me-
rita populus frequēte h'bitatus

fuit a seruitute. ut p^r in eodē libro. et
pro illis dicitur hic de populo in co^l.
iustificationes tuas et c. secundum
illam regulam q^u posui in p^ro gen.
de corpore dⁿⁱ p^ruerto ex bonis et ma
lis p^r quod in scriptura boni frequē
t^r vituperantur rōne maloz. et ma
li cōmendantur rōne bonoz. clarius
aut^r exponitur hoc l^rā de populo epi
ano qui in p^rntia ecclⁱae sunt multi
pli^r afflictis et cōtemptis a tyrānis.
et tū p^r hoc a fide catholica recessit.
p^ro subdi. Iustitia tua domine iusti
cia meum. q^u iusticia que est p^r fidem
ducit ad cōtinentiam v^ritutis. Et
lex tua veritas. quia nulla p^rōt conti
nere f^ritatem. p^r q^u non solum dⁱna
s^r veritas in abstracto ad denotan
dum veritatis puritatem. tribulacō
et angustia inuenerūt me. In t^rā
nomi p^rsecutōne. mandata tua
meditacō mea est. meditacō cū di
ne legis p^rbet constantiā in adūsis.
Equitas testificatio tua metum.
tantam cū equitatem continent
q^u nō solum dicunt^r equa i^rdictio
s^r equitas in abstracto. Intellectu
da m. ad ea cognoscendū et opere
adimplendū. et nūam. vitā grē
in p^rntia et glorie in futuro. secundū
illud dicit^r viij. Non in solo pane vi
uit homo. s^r in omni verbo quod
procedit de ore dei.

Clamam in toto corde. Hic cō
sequens agitur de sublimi
tate cōtemplōnis prout requirit^r
rōne fruendi. ad quod duo faciūt
s^r condico orōnis. et hūiliacō orā
tis. p^rmo ponitur p^rmi. scdō scdm
ibi. Dice hūilitatem meam. pu
ma in duas. q^u p^rmo ponitur orō
nis condicio. Secundo i^rpedimēti

remotio. ibi. Appropinquauerunt.
Entra p^rmi dicit. Clamam i toto
corde. hoc est intellectu et affectu
feruēt^r et deuote. Exaudi me dñe
eleuando me ad cognitiōem tue v^r
itatis. p^ro subdi. Iustificationes
tuas requiram. q^u q^uto plus cogō
scdm^r tanto amplius requirunt^r
Clamam ad te. orando deuote. et
est repetitio sūte p^rdictae ad exp^rssio
nem affectus maiore salū me fac.
illustrando tua veritate. vt custodiā
mandata tua. que custodiri nō p^rōt
sunt nisi p^roguta. p^rueni in ma
tate et clamam. q. d. iste clamor
fecimus nō p^rcedit ex i^rtu passio
nis s^r ex de lib^racōne rōnis. q^u m^rba
tua t^rspant. i. plus q^u in v^rbis alio
rum quozuicūq^u. q^u verba tua f^ri
tatem nō possūt continere. p^rueni
unt oculi mei. i. intellectus et af
fectus. ad te dilucido. i. a tempore
inuentus. ut meditarer eloqui
a tua. que sunt a tempore inuen
tus meditanda. secundū illud ecclⁱs
xij. Memento creatoris tui in dieb^z
inuentus tue. et q^u orō talū di
exaudiri. sequit^r. Exceam meam
audi. me illustrando. secundū mi
sericordiā tuā dñe. quia dona dei
predunt ex sua misericordia et
liberalitate. Et secundum iudiciū
tū. i. p^rmi in quo iudicas tūcquā
litate et mīa. Dirigam me. hūc
tue grē. Appropinquauerunt.
Hic cōm^r ponitur i^rpedimēti remo
tio quod est maloz p^rsecutō tur
banū p^r hoc mentes deuote cōtē
planatū. quozū mala p^rmo ponit^r
cū dicitur. Appropinquauerunt
me iniquitati. i. appropinquauerunt
m^r p^rsequentes me inique. A lege

8
no. aliq. dei
supra iudicio
invenit. et
vi

autem tua longe fā sunt. que phibet
psecutionem innocentū. px es tu do
mine. ad me servandū et eos repel
lendu si tibi placuerit. et omis vie
tue veritas. q. d. si dimittes me in
tribulatione. sū liberes. totū facis nūc
qz alū suo iusto iudicio innocentes
punitat tribulan ad augmentū sui
meriti. sicut pz de sō iob et aliis mil
lis. In quo cognovi de testimoniois tu
is. i. a pio quo hū vāi rōnis et in
cepi tua testimonia intelligere. qz
metūi fundasti ea. et hoc est uerū
generaliter de testimoniois noue le
gis. et de testimoniois veteris legis q
tū ad moralia pcepta que manent
in noua lege. et effectus istoz ipse
meū manebit metūi.

Uide humilitatē. Hic conr agi
tur de altitudine cōtemplōis
pū acquiratū hūilitatē orantis
cū dicitur. Vide humilitatē meā.
scdm q dicitur. ecclia. xrv. Oro
hūilitas se miles penetrabit. et do
uer aspiciat altissimi. nō consolabi
tur. Et eripe me. de tenebris ignorā
cie. eleuando ad cōtemplōne veritatis
tue. qz legem tuam nō solū obliuiscis.
q. d. illud modicū quod de lege tua
potui capere finitū retinui. et id
decens videtur ut addas amplius.
et quomā tempore quo psalmista
loquebatur totam genus hūanū
erat ipeditū a visione beata in qua
pfiatur vita cōtemplatiua. Proclū
ditur. Iudiciū iudiciū meū. i. fer p
me finiam contra diabolu me deti
nente captiuū. et redmte me tuo
sanguine ab eius potestate. pp eloq
uiū tuū vniūca me. quod osce a
te misit dicit. vi. vniūcabis
uos post duos dies. in tertia die

salutabis nos. v loquitur ppha de
resurrectōe xpi. p quā genus hūanū
est iustificatū vita grē et glorie et
qz pccatū demonis nō est hic reme
diabile. subditur. Tongre a pccatū
salus. i. a demonibus in pccō obta
natis. quia iustificacōes tuas nō
exquirunt. subiacendo se hūiliter
disponit. s. magis p cōbiam ab
ea resiliunt. nūc tue multū dūc.
ciga genus hūanū cui pccatū
est remediabile. secundū iudiciū
tuū. i. discarōis. quo nūc discer
is pios ab impiis. vniūca me. p
augmentū tue grē. au nūc tatem
subdit. d. multi qui psecut me sū
. q. d. multi sunt demones. et ma
li hoies. a cōtemplōne tua bonos
ipredientes. pp quod indigent auxi
lio tue grē ut possint i dono pū
nerare. Ideo subditur. A testimo
niis tuis nō declinam. sicut in
lore auxilij tui. vidi pūamitū
. i. impios legē tuam cōscedentes.
et tabescebant. i. lacrimis fluebant.
ut in tūclacōne sōmni hētur. et
meiebant. sicut em abntuolū pū
net letari obseruacōne dñe legis.
ita et tridant de eius cōscessione.
nō solū nūc s. x malis. et qz hoc
est meritū augmentū grē. sub
ditur. Vide quā mandata tua di
leri dñe. relans pro eis in me et
malis. In mīa tua vniūca me.
p augmentū grē pcedens ex tua
misericordia et liberalitate. et ad
hoc consequendū. allegatur veri
tas dñi ad quam pūnet ipse
pūssa augmentacōis grē dispo
nentibus se ad eam. cū dicitur. pū
capū liboz tuoz veritas. i. vba tua
pcedunt a mente tua que est v

ntis macula. et omnis venetas citate
regula. et ideo sunt stabilia. p̄ quod
subditur. p̄tenti omnia iudicia in
facie tue. q̄ sententia dei in extremo
iudicio de gl̄ia bonor. et pena reprobo
ri. stabit iudici. secundū quod d̄
ast. xv. Et ibunt in ignem eternū.
iusti autē i vitā eternā.

Primus p̄secuti. postq̄ de cap
tū est vite contemplatiue subh
mitis. hic cor d̄struitur et anime
ea iocunditas. Et p̄mo ponit huius
modi exultatio. Sed patitur eius
augmentatō. ibi. Appropinquet de
p̄secuti. Circa p̄mū p̄mittitur p̄tū
vicio acquiete contemplatiue. ut p̄
hoc exultatō sequens cōtemplō
ne cindens appetat. hoc autē p̄tū
vicio vno mō est ab exultatō. s.
admonitōibz deuotis a cōtemplōne et
oione p̄tūbantibz. sicut legitur fir
quent de multis sc̄is. et quātū ad h̄
diatur. Primus p̄secuti sunt me
quas. i. demones de quibz diatur
ephe. vi. m̄. Non est nobis colluc
tāō aduersus carnem et sangui
nē. s. aduersus principēs et potēti
as aduersus mundi rectores tenebra
rū contra sp̄salia nequitiē. Alio
mō ad intus. s. a fragilitate hū
ana. p̄ q̄ homo quātūq̄ iustus
timore cōstituitur ne fiat tūgret
for legis dīne et quātū ad hoc d̄.
Et a verbis tuis formidant cor me
um. s. quia ad utrumq̄ cōtemplō
affert solaciū. Subditur. Retor
q̄ c̄ eloquia tua. meditando ip̄a.
sicut qm̄ inuenit spolia multa.
aut gaudiū duplicatur. s. de obten
tu victorie. et p̄de magnitudine. sic
cōtemplatiue delectatur de victo
ria contra hostes quā h̄ in ip̄a. et
p̄tōis de obtutu glorie q̄ spes est

certa expectatō future beatitudinis. et
q̄ amor vniū contrariū induit
odiū altitius et cō. Subditur. In
quantē odio h̄m et ab hostibus su.
tanq̄ quid vile. Regē autē tuū dile
xi. tanq̄ quid vale et honorabile.
etiam iugiter meditando. et q̄ ex
hoc promittit hō in laudem dīnam.
Ideo subditur. Septies in die laude
dixi tibi. In septem hōis canomas.
s. iudicia iustitie tue. confitendo oīa
opa tua ista que sunt quedam cre
aciones iustitie tue letantis in tua
mentē. et qm̄ vita contemplatiua
est quia respectu actiue que h̄ la
borem annexum. Subditur. Par
multa diligentibz legem tuam.
quia ex tali dilectōne q̄ iuditer
meditatur. sciam scripturā. Et
nō est illis scandalū. i. tanta oca
sio inuendi in p̄tū. sicut actiuis.
qui frequēt h̄nt materiam tur
bationis. p̄ quod d̄s dixit. luc. v.
anathā martha sollicita es et
turbas te erga p̄sina. et sequitur.
mana optima p̄tū elegit et ē.
et ē. et quia vita cōtemplatiua p̄i
atur in p̄sina. Subditur. Saluare
tui dīe expectabam. i. claritatem
visionis tue et firmitatis beate. et
q̄ ad hoc puenitur p̄ obseruantiā
mandatorū dei. sc̄idū quod dicit
ast. xv. Si vis ad vitam ingredi
serua mandata. Ideo subditur. Et
mandata tua dilexi. ea tanq̄ rem
māssimā diligēt custodiendo. cu
stodit amnia mea testimonia
tua. i. illa que p̄tinent ad altum
latitē. q̄ sunt quedā testi ficiōes
deitatis. et dilexit ea vehementer
q̄. valde iustit. ita q̄ p̄ vehementer
non intelligatur aliquis ex illis
indebitis. et h̄m̄ obseruatiōis

causa subditur. ai dicitur. Seruam
et c. quia omnis via mee in conspectu
tuo. i. omnia facta dicta et cogitata mea.
patent conspectui tuo. quod debet mo
ueri hominem ad tue legis obseruanti
am absque aliqua obligatione et re
misionem. ip q dicit beatus. v. de
consolatione. O vir magna est nob
indicta neccitas probitatis si dissimulare
non multis. qm aucta a
gitis ante oculos iudicis aucta cer
nentis

Appropinquet. Iste com. petit
augmentatio de iocunditatis
amere contemplationi. et quia p ta
lem amorem augmentata co
templatione augmentatur talis ex
ultatio. pro petitur augmentu
contemplationis. ai dicit. Appropinquet
de precatio mea in conspectu tuo. p
effectum exauditionis. et que sit illa
petitio subditur. nre eloqui tui
da in intellectu. i. secundum altitudi
nem eloqui tui que ascendit fa
cultatem humanam uigam. elaua
intellectu meum ad ipm intellige
dum. Inget postulat mea. repeti
co est siue promissio ad exprimere
dum magnum desiderium petitionis sue.
secundum eloqui tui erpe me.
a meditatione flectui. ad que
meditanda natura humana est
prona. eleuando me ad contem
plationem celestem. et q ad talem
eleuationem sequitur laus cordis
et oris. sequitur. Eructabunt
labia mea hymnum cum docius
me et c. p dicto mo eleuando.
et q ex cognitione diuino eloqo
rum descendit homo ad docu
dum primum. subditur. pnuia
bit lingua mea eloqui tui.

ex caritate docendo primum. ai dicitur
cessitas subditur. ai dicitur. Q
oia mandata tua equitas. quia
sunt recta via benemedi ad salu
tem ad qm no pot alit trueni.
et q talis doctrina no est effici
sine spm adiutorio dei secundum q
dicit p. vii. hois est anim iparare
sz diu gubernare linguam. Jo subdi
fiat manus tua ut saluet me.
i. dirigat linguam meam iudican
do ad meum et aliorum salutem
qui mandata tua elegi. p com
bus temporalibus ad ea med
tandum. opandū. et docendū. et
ad hoc mouet amor etm pmi
subditur. Concipiam salutare
tui dñe. i. salutem etiam que est i
te obiectiue. et lex tua meditatio
mea est. eo q dirigit ad celestium
ne huius salutis. p. vii. manda
tu lucerna est et lex huius et c. et
q ad hoc sequitur augmentu gre
in qua est spiritualis vita. sequit
viuet anima mea. vita gre i pnti
et glorie infinita. et laudabit
te. laude ipstra in pnti vita. sz lau
de pstra in futuro. secundum quod
dicit sup. ps. lxxviii. Beati qui hi
tant in domo tua dñe i celis scilicet
tu laudabunt te. Etiam sicut
omnis que pnt. hoc no videtur i
telligi de errore in moribus. quia
statim subditur. Mandata tua
no sunt oblitus. sz de errore scilicet
dum modum commune loquendi homi
num. Ad aut intellectui
secundum q omnis dicitur errare q
segregat se a grege. hoies aut
tendentes ad contemplationis pfo
nem. seegant se a coi hitione
hominum ut bilere possint uerum

contemplatione diuine. et tales ab
hoibz modanis reputantur stulti
et hinc scillo p diti. vñ et religio
si dicuntur mudo morari. et se
cundū hoc dicit psalmista in pso
na contemplatiui. Errant sicut
ovis que pñt. qñti ad reputaco
ne homi modanoru. et qz refugi
entibus amore dei modami cosol
ari. cōceditur diuini. sñ illud osee.
11. Duce eam i solitudinē. et loquar
ad cor eius et c. Jo subdit. Quere
serui tui. cum interius consolati
do. Quia mandata tua nō sunt
oblitis. tēms nūherendo p amo
rem. s. celestia appetendo. ad qd
tridit mandator tuor observa
no. **psalmus. cxviii**

Ad diuin cōtribularet. hūc
psalmo pñmittitur tal' titul'
in hebreo. Canticū gradui. et si
multe in alijs qñtū deā seqñtibz.
s. in aliquibz cor fit. Aliqua ad
dico videbitur. dicitur aut ista
quidam psalmi. canticū gradu
um scāidū doctores hebreos et
latinos. eo q' ascensu templi qui
erat p quidam gradus cantabā
tur a sacerdotibz et leuitis. pñmo
psalmus in pñmo gradu. scāidus
in scādo. et sic de alijs. s. utiū isti
psalmi ad hoc fuerint fī. hanc di
ctam. dicunt cū aliqui q' dauid
qm pcepit salomonem edificari tē
pli. et tradidit ei de sacroponem
templi et portam. et p cōis gra
dum. pñmo pal. xviii. fecit psalmos
istos ad decantandū in gradibz
modo pñco. dicunt f. q' p ascensū
gradui corporaliū. intelligitur
ascensus in gradibus virtutum
qm tanquintū i psalmis istis q'
dantur ascendendo. s. cōt pñmū

videtur. cē. qz scāus psalmus. qñt'
duodecim. qñtusdecim. in titula
tur add sic. Canticū gradui dauid.
sibi octau' a scāone sic. Canticū q'
diuī scāoms ul' scāoni. Ceteri aut
oñs intitulantur sñ tituli addico
ne sic. Canticū gradui. et ex tali
nauacōne intitulationis. videtur.
q' nō oñs fī sunt adaud. s. solū
illi qui ab eo sunt intitulasi. mñ
appet alunde q' dauid fecerit. sicut
dicitur nñia de aliquibus psalmis.
et q' octauus scāis sit a scāone. ceteri
vero ab aliquibus alijs spñ pphete
hīstibz quoz noia sunt ignota. et
ex hoc sequitur q' nō fuerint fī
adaud ut decantarentur. mō sup
dicto. Contra scāidū dāū videtur
cē. q' ita altus gradus virtutis pñt'
in pñmo pñmo psalmo sicut i aliq'
sequenti scāidū expñe eorum
qua expñit illud. **Item** q' inco
latus meus plongatus est. de hoie
sic pñco q' ex desiderio vite celestis
vita pñens ei efficit tediosa q' est
maxime pñcōis in vita pñti. sñ
q' dicebat paulus de seipso phil. i.
Desideriū hñs discolor et cē cū x'
nec ordo istoni psalmoz ostendit
talem ordinem gradui virtuti.
liam qñm consideranti. **Item**
pñ pñdicta et alia. saluo nichoz iū
dicio. videtur in dicendum. q' oñs
isti psalmi nō fuerint fī ab eodē
actore. nec ad hoc ut decantarent
in gradibus mō pñco. s. aliquis
vel aliqui de sacerdotibus seu au
toribus deuotis. psalmos istos ab
alijs scōs ordinauerūt decantari
sollemniū diebus mō pñco ascē
dendo gradus templi. sicut vñs
ordinis qñ ordinauit officii ecclē
stici. psalmos adaud et alios scōs

antiquitas. applicavit ad diversa
festa. q. aliqui decantant in festis
aploz. alij in festis virginu. et sic
de alijs et aliq. ex modica con-
mencia sicut. vnde adus appropi-
angels. ex illo usu. qui facit ange-
los suos spūs et c. Et ideo intendo
p. mo exponere psalmos istos hiali-
hialit scilicet modicam intel-
lectus mei. postea foris in utine
aliquid addere breuit de mistica ex-
pone. **Ad dñm cōtribulaver.** ex ti-
tulo huius psalmi sup. p. lito. nō ap-
paret. actor eius. De materia vero
eius dicit. Ra. la. q. est orō pro libe-
ratione populi israel a tribulatione cap-
tivitatis in qua sunt nūc per orbem
dispersi. a qua expectant uideri p. mel
sp. am futuri liberari. an. aut rō
sit. non dicit. s. supponitur q. sit
frā ab aliquo scō spm dei hūte.
quod est uerū. s. p. m. eius dictū est
filiū. q. aduentus xpi iā tūc nūc
terru sicut frequēt dñi est. p. qd
videtur michi melius dicendū. q. sit
orō aliau. s. vni quicūq. fuerit
pro liberatione populi israel de cap-
tuitate babilonia. pro qua multa sū
illius temporis psalmos. et orōnes
fecerunt. ut p. de daniel. iv. ca. Et i
hoc libro psalmoz in phuribus locis.
Et scdm hoc psalm. iste in tres par-
tes diuiditur. q. p. mo petitur dicta
liberacō. **Secdō p. diatur babilonior**
p. m. ibi. Quid datur tibi. tūc plā
gitur liberacōis dilacō. ibi. heu
m. Cū p. m. sciendū q. gratitudo
de bñficio p. terito. est dīpō ad ipeā
dñi futuri. p. quod psalmista in
p. sona ipi israel tanq. gratus reco-
quoscat p. teriti bñficiū. d. **Ad dñm**
cōtribulaver clamau et exaudiuit.

me. quod cōuenient intelligit de tri-
bulacōne quam passus fuit ipi
a sennacherib ante captitatem bā-
loniam. pro qua excednas rex et p. s-
tas et ipiis clamauerūt ad dñm.
et exauditi fuerunt. q. dñs misit
anglm suū. et p. uisit m. castus sen-
nacherib centū octoginta quinq. mi-
lia leuatoz. p. quod cōp. illis fuit
fugē ad terrā suā ubi interfecit
fuit ahijs suis. ut h. m. r. **Com**
psalmista petit liberacōne de cap-
tuitate babilonia in p. sona cap-
in ipi. O dñe libera animam meā
a labijs iniquis. babilonior qui
nūque blasphemabant dñi dī-
tes uideris. q. dñs eoz erat ipi
ad liberandū eos de manibz suis
et tales dñe minime magis gra-
uabant deuotos. q. p. p. ne. Et alij
grauolosa. q. babiloni frequēt
imponēbant eis falsa. ut sic dolo-
retorquerent eoz bona. **Quid**
datur. Hic p. diatur babilonior
p. m. que sū aut postea p. m. t-
daru destruentes ciuitatem bā-
loniam et occidentes ipi. ut h.
dñi. v. Et hoc est q. dicit psalmi-
sta cōstitus ubi sū ad ipi bā-
loniam. **Quid datur tibi aut q.**
apponatur t. ad linguā dolosam.
i. que pena inferatur t. ad p. m.
p. m. lingue lingue tue p. dñi. et n.
spondet. sagitte potentis accute. i. p.
puli p. latur et m. dñi qui sagittas
interfecerunt ipi babiloniam. s. m.
quod datur. p. ca. xij. Custatelo
eos m. dñs qui argenti nō quod
et aurū non uolunt. s. sagittas
facient p. m. los et c. ut alij. **Sag-**
te potentis. i. ipi dñi omnipotens.
an. p. s. t. medi fuerūt ista uita.

ad piliendū babilonis pccā. ai au-
tomibus desolatoris. qz menderūt
babilonem. et fā ea ita desolata.
qz nō hitatur ab hoībus s; a fens
et venenosis alibis. scāidū quod p
diat pīas. xij. ca. De babilone.
nō hitabitur usq; in finem. et seq;
s; hitabunt ibi bestie. et domus eoz
replebuntur drachonibus. **Itūl**
lacōne iomni. et in hebreo hētur.
Cū automb; nūmpz. qui dū con-
servant ignem. s. per. annū ut
diatur in libro qui uocatur catho-
licon. qū carbores ita cineribus s;
opti. unde diatur. **Humus** a gigno.
gignis. et pū qd est ignis. q. gignis
ignem. ut dicit. Ra. sa. per hoc in-
telligitur. ignis ichenne mering;
vils in quo pūitur babilonij. q;
fuerunt pīdlatre pccūm. **Ihu**
m. **Ihu** con. plangitur. pīdā hīe
mānis dilacō cū diatur i pīona
populi in babilonia detenta. **Ihu**
m. qz incolatus meus. i. mora me
a itēra aliena. vñ in hebreo 7 nūl
lacōne iomni hētur. **Dequā**
mea plangata. valde cū tūta
hīe est populo fidelī. ai pīdlatre
moran. et marē in eoz serui-
tute. **hīam** cū hīamab; cedat. i.
ai hīamab; in terra cedat. qui fu-
it filius pīmael. gen. xvj. De quo
ple et sua posteritate. diatur gen
xvj. **Ihu** erit fens homo man;
eius cōtra omes et c. Et pīdlos in-
telliguntur babilonij qui contra
filios israel fuerunt a iudeles et
diur. **Ihu** replantat. plangatus de
mora cū ipīs ai subditur. **Amīlā**
mola fuit anima mea. **an** 7 cū
replātur. ai diatur. **Cū** hīs qui
oderūt pacem. i. ai babilonij rōm
bus dictis. **cū** pīdlatre. non

reddendo eis iniurias p iniuriis. **Cū**
loquebar illis. modest et iōna
bīlī. **impugnabant** me. calum-
pnijs grātis. i. in causa. **Mora**
hīe potest exponi pīdā de quo
hīdēlī crīte in tribu lacōne corp-
rali. seu spīalī i demoni tempta-
cōne. aqua pīat deuote liberari.
et q; demones circantur ab ipu
grācō fidelī in iohanna retuli. et
sūpīat p dilacōne cū remediū.

Euam oculos. **psalm.** **cxv.**
titulus hūi psalmi est.
Cantici gradui. de quo dicendum
est sicut in psalmo pcedenti. De
materia iō hūi psalmi. vñ in cal-
no meliori iudicio. quod sicut pīe
deus est oīd aliam s; spīdēlī
hūis. pro reditu populi israel de
babilonica captiuitate. s; ite pīd
est oīd aliam vñ s; pro lūo sta-
tu populi de captiuitate babilonica
reūsi. de quo hētur pīdē. **Diat**
q; psalmista in ipī pīona. **Iena**
m oculos meos i mōtes. mīa pīd
cūtelimo. **xvij.** **montes** i carantu
eius. i. angī. ut exponit ang. vñ
veniet auxiliū mī. dīna cū admi-
tona hoībz pīdlatre. cōit p angelos
ad mīstīantur. pīapalī tū sunt
adco. pī quod subditur. **Auxilium**
meū ad dō qui fecit celū et terrā.
et nō ab pīdhs que nullā hūit v-
tutem. nec ab angelis scīs nisi mī
scīalī tū ut dictū est. qz nō sunt
creatores celī et terre. **Conī** pīd
mīstā cōitāt sermone hūi ad popu-
lum israel. d. **Ponder** i cōmōcōne
pedem tuū. i. nō pīmittat amplius
te dūa i captiuitatē cē terrā tuā.
Requ dormitet qui custodit te. s. dō
et angeli s; quib; cōmittit custo-
dīam fidelī. qui diatur ab hoī

bus dormire. qm subtrahunt sue
 fingui. Imptu secundu veritatem
 in eis no cadit somnus qui est
 passio sensitue ptis. p quod dicitur
 tur nigriles dui. m. In sententia
 vigiliu dectum est et c. Ideo sub
 ditur. Ece no dormitabit neqz
dormet et c. Dns custodit te dñs
 pterao tua. contra malu tibi inferē
 diu. si manu dextera. i. plulq ma
 no tua dextera posset te pgrede
 et custodire. et p manu dextram
 intelligitur omis potestas hūana.
 Per diem sol no vret te. i. no vret.
 qz hebrei non hnt optatiuū mod
 sz loco eius vauit fūtuū iudica
 tūū modi. q. d. auct solis no ex
 urat te p diem. sicut fecit in babilonia
 vbi cogebatis opari i agris
 inferuore diei sicut cogūt serui.
 neqz luna p noctem. i. gelu et hie
 me. quod maxie intenditur de
 nocte qūdo aer est depuratus a
 nubibus nebulis et luna luat
 clare. p q dicebat iacob gen. xxxj.
 Die nocte qz estu vrebam et gelu.
 Dns custodit te ab oi malo. i. potes
 est te custodire a malo aīre et
 pene. Custodiat aīam tuā dñs.
 i. vitam tuam corporalem et spū
 alem. Dns custodiat introitum
tūū et exitū tuū. i. dirigat te in
 omibus operibus tuis a pnapio
 usqz in finem. Ex hoc mīc et usqz
 in seculū. i. semper. psalm. cxxj.
Etatis simi. titulus. Ea
tūū gradūū. Et pī sūa ex
 sup dictis. De matena autem hūa
 ps videtur in saluo nichon iudi
 cis qz sit oīs dō exultantis i dño
 de edificacōne ciuitatis et templi.
 quam pūdit fūendam p salone

filii simi. sicut dicit ei nathan p
 pheta de mandato dñi. sedo R. vii.
 Et diuiditur in duas ptes. quia
 pmo pmtur exultacō p hūa mī
 edificacōne. secundo subditur de
 pūacō pro edificacō conseruacōne.
Pogate. Enī pūū dicitur. Ietate
simi in hīs que dicta sunt nūū.
 p dñam reuelacōnem fiam na
 than pphē. et que sunt illa subdō.
 ai dicitur. In domū dñi letantes
ibim. ubi expūitur templi edi
 ficacō. quo edificato populus ibat
 illuc in diebus sollempnibus. p
 hoc subditur. Stantes erant pōs
mī. loquitur de futuro p modū p
 tenti. p certitudinē pphē. Ina
tūū nīm. erant ibi tūa aīa p
 salonem edificata. i. aīū sacra
 tum. vbi erat altare holocausti.
 et aīū mūdōz. v. orabant hoīes
 mūdi et aīū in mūdōz. v. erāt
 in mūdi. Penulā que edificabitur
ut ciuitas. i. ualde notabilis sū
 de aliquo notabili clīco dī. hic est
 clāus. i. p excellenciam. et eodem
 modo dicitur hic. ut ciuitas. i. ual
 de excellens. in hoc expūitur edi
 ficacō aīatis qm fecit salōn ualde
 nobilem claudens cam triphē
 mō. et edificā ualde sollempna
 faciens in ea. ut p. m. R. m. c.
 m. R. xxxj. Enī pūapacō i idipm.
 i. ai qd templo de aīū edificacō
 pūmīū est qz fecit salōn ualde
 notabile. vūdiat. y. pal. ij. Dom
quā edificare cupio magna est
minis et mīcta. et ad correpon
 denciam nobilitatis templi. edi
 ficatū aīatem nīm in qua erat
 ualde notabilem. Ideo de ea dicit.
Enī pūapacō i idipm. vnde in

no. p. dñs no
 hnt optatiuū
 modū. i. c.

hebreo hⁱ. Jerusalem que edificatur
ut ciuitas que associatur ei al.
i. que associatur templo p^{ri}us edi-
ficato in nobilitate et fama edifi-
cat. Illuc em ascendunt tribus.
i. duodecim tribus dñi. qm p^{ro}lo
israel induodecim tribibus dñi
sio. erat verus cultus dñi ceteris ge-
tribus ad p^{ro}latiā dēdmanatibus.
Testimoniū israel. i. scdm testimo-
niū ip^si israel qui testificando p^{ro}
dixit edificatiōe templi futuram.
gen. xviij. ad confitendū noi dñi.
confessione laudis et oblationis. qz
illuc sederunt sedes. i. sⁱ sedes. In
iudicio. ad detrahendū calus dubi-
os i alijs ciuitatibus et locis con-
tigentes. qui detrahantur p^{ro} sac-
dotes et reges. fm qd dicitur.
den. xviij. Ideo subditur. sedes sⁱ
domni dauid. intelligunt reges
ab eo descendentes. Rogate.
hic conr ponitur deprecacō pro
ciuitatis et templi conseruacōe.
pro qua psalmista nō solum orat
sⁱ ad orandū alios inuitat. d.
Rogate que ad pacem sunt v^{ost}ri.
hoc est ad tūcquillū statū i cahi-
tanai. et hūdanai. suple sit
bonorū temporaliū et quialiū.
Diligentibus te. quia es ciuitas
ad dei cultum electa. Ita q^{uod} p^{ro}ci-
mita uerbi sui dūrgit ad ciui-
tatem n^{ost}ram. fiat par in verita-
te tua. i. fortitudo minor et edifi-
cō tanta sit. q^{uod} aduersarij non
possint p^{ro}tinere pacem ciuitatis.
unde in tūllacōe ionimi hētur.
fiat par i muris tuis. et quia
par ciuitatis nō conseruatur
ex muris tū. sⁱ cū hoc ex hūdan-
ai virtualiū et armoriū. Ideo
subditur. Et hūdanai i tui

tus. in quibus solent arma et vir-
 tualia reponi. p^{ro} f^{aci}es meos. i. p^{ro}
 iudeos natione quos psalmista vo-
 cat f^{aci}es secundū modū consuetū
 sapientie. et p^{ro}imos meos. i. conuiles
 de gentilitate ad iudaismū. quia
 plures tales erant int^{er} iudeos. lo-
 quebar pacem d^ete. orādo dēi de tua
 pace. tempore em orōnis. homo fide-
 lis cū deo loquitur. de qua psalmista
 nō solum modo desiderabat pacem
 p^{ro} edūcos et iudeos. sⁱ p^{ro}napati. p^{ro} cul-
 tum dei qui videbat in n^{ost}ra. Ideo
 subditur. p^{ro} domni dñi dei n^{ost}ri. i. p^{ro}
 templū dñi cultui deputatū. Queli
 in bona tibi. adeo tibi impendenda
 p^{ro} orōnem meam. **ps. cxxij.**
Ad te leuam oculos. Titul^{us}
 hui^{us} psalmi. Cauaci qua-
 dū. au^{tem} patet sūa ex supradictis.
 Et videtur p^{ro} sⁱce eē oīo aliam^{us}
 cā p^{ro}lie. p^{ro} liberacōe populi isrl
 ab afflictōe inducta p^{ro} antiochi
 illust^{re} in qua p^{ro}his mirabilē
 fuit afflictus et despectus. ut hⁱ
 p^{ro}uo machabeor. et scd. quod p^{ro}
indens p^{ro}ha dixit in p^{ro}ona popu-
 li israel in illa afflictōe futuri.
 Ad te leuam oculos meos. cordis
 et corporis. Qui hitas in celis. hⁱet
 em deus sit ubiq^{ue} p^{ro} cēnaam t^{uam} p^{ro}
 tenā. tū q^{uod}ali modo dicitur. hita-
 re in celis. vbi facie ad faciem vi-
 debatur a cāis. populus em polaus
 i illa afflictōe sub antiocho p^{ro}
 sua liberacōe p^{ro}lies orant dēi
 deuote. ut hⁱ p^{ro} mach. t^{uam} scd. **Ec-**
ce sicut oia seruorū et c. seruus
 enim et ancilla mēhi hⁱit n^{ost}ri
 adūo et dñi. et p^{ro} cōis filij ser-
 uorū. totū aut^{em} tūi dñi expectat
 adūo pat^{ris} et fili^{us} ancilla ad dñi
 sua. et hⁱ mō p^{ro}his inducta tribu

lacōne constitutus. nō vidēbat se
posse liberari mā hilana. p̄ quod
adō erat tota expectatō et spes sua.
Deo subditur. Ita oculi mī ad dñm
domini donec miseretur mī. hīc
rando nos. de plectōne. antiphona.
ansere mī dñe miserere mī. ad
hoc enī replicatur p̄tō. ut ostēda
tur affectōnis intensio. p̄ qm̄
sit magis credibilis. et ad hoc
subditur. id ē dicitur. q̄ nūl
tū repleti sumy de p̄tione. quia
antiphona in templo posuit ab
hōinandū ydolum. ut hētur p̄
mach. i. populum & iudaicū cō
pellabat multū afflictione & cō
temptuē tūne ad gentile n̄tū.
Deo subditur. Quia multū re
pleta aīa mī. i. vita mī. et sup
plendū est afflictōne & cōtemptu.
et est modus loquendi dolens.
qm̄ ex vehementia doloris tūnt
ūba sua. p̄ quod aliquid est sup
p̄tendū ad hūmā intellectū. op
probriū hūmāntibus. i. antiphona
et eius cēntū qui hūmāntant
dūmā. eo q̄ spoliāntant regnū
egyp̄ti. et templū dñi in iherosolē
& ciuitatē. ut hī p̄ mach. i. Et de
suetio sup̄bis. quia p̄ ista erant
ualde elati in sēbia. m̄tantū
q̄ de antiphona dī sēdo mach. v.
Et erat ita elatus. ac si hīet p̄la
gis ad ambullandū et terrā ad
uāugandū. psalmus. cxxv.

Psi quia dominus. hūc
psalmus p̄m̄ctatū tēdis
titulus in hebreo. Canticū gra
dū dāuid. et app̄t actor psal
m. De materia autē eius nō
videtur q̄ dāuid fecit hūc
psalmū gr̄as agens de sua li

beracōne et populi sui. a philistinis
ascendentibus contra eū qm̄ cū
dixerunt eē inunctū regem sup̄
isrl. n. r. v. 20. sic dāuid occiderunt.
et regnū eius destruerent. & fue
runt de bellati. vultū dñi aue
li. ut ibidem hētur. et dixit dñs
ad dāuid. dabo tibi philistinim in
manu tua. secundū hoc q̄ dāuid i
m̄at populum ad dñm laudandū
d. Dicat nūc israhel. i. populus is
rahel. hūc victoria de philistinis. Qui
quia dō erat in nobis. p̄ adm̄tōnū
sp̄le. et replicatur hoc dicitur. nūc
quia etc. ad ostendū maiorem
gratitudinem de auxilio dño. Et
erurgent hoies in nos. i. philis
tini p̄dicti est. forte v̄mos de gl̄ia
lent nos. i. nō potuissent resistē
eorum impetu. sicut nec illud
quod de gl̄ia. Enū nascitur
furoz eoz in nos. q̄ philistini tene
runt contra dāuid et populi ei
cū magno furore et desiderio eos
destruendi. Deo subditur. foras
aqua. i. tribulacōnis que p̄p̄tū
aque designatur. psa. vii. Addu
cet dō si eos aquas fortes et m̄
tas regem assyrior et c. Absorbu
isset nos. includendo nos v̄ndiq̄.
sicut ille qui absorbetur aqua.
v̄ndiq̄ am̄datatur ea. quasi
dicat nō potuissent aliquā
cualitate. torrens p̄tūct aīa
mī. In hebreo hētur et tūlact
ionum. torrens tūlisset si aīa
mī. et p̄ torrens intelligitur
sp̄tus philistinor quo dō et po
pulus suis fuissent obruti. nūc
fuisse dñm saluati. Et idō
cū dicitur. Inc. Torrens p̄tūct
anima nostra. locutio est fugi

matia. sicut illud potius. plamit
 fistula bucas. et sicut ai subditur.
 forsitan ptilicet annua nra a
 quam intollerabilem. qz in helo +
 tillacone idum hctur. forstam
ptilicet si aiam nostra aque
sibie ill' fortes. Ideo subditur progra
 nae actione. benedictus do' qui non
dedit nos in capone dentibus. min'
 diat et plus significat. qz no solum
 eos a philistis capi no pmitit. s. +
 philistis eis subicit. Jo subditur.
Annua nra sicut passer erecta est
de laqueo venandi. i. de insidijs phi
 listinor. et p que modum subditur. la
queus contractus est etc. quia crea
 tus philistinorum adam et popu
 lo suo fuit delectatus. et qz hoc fuit
 virtute diua. subditur. Ad iutoru
min in noie dñi qui fecit celu etc
ram. q. d. no in noie ydolor qui ul
 lam hnt virtutem. quod idco dicitur.
 qz philisti tunc fugientes reh
 queru idola sua ad salutem phi et
 + an ipotenaa qz dd' exvni eius
 tulerit ea. ut hctur scd regl. v.
 apitulo. psalmus. cxxviii.
Confidunt. Titulus hui'
 psalmi est. Canticu graduu.
 Cuius sententia p ex supradictis.
 de materia vero hui' psalmi no vi
 detur qz intelligatur de nrm materi
 ali an' nūq' fuit tanta par + sub
 limitas quata describitur in hoc psal
 mo ut videbitur. qz multoacens fuit
 ipugnata. et plies destructa. bis to
 tali. i. semel p nabuod. et semel p
 idnos. et plies pcalit qtu ad ali
 quam ptem unior et edificor aut
 p ex libris r. et psal. et mach.
 et io exponitur de nrm spuali. i.
 calia de qua di appe. xxx. vidi am

tatem cam nrm delectem de celo
 etc. In qua p fidem p hitant xam.
 Quod pndens psalmista i spu p
 phio. diat. Qui confidunt in dño.
 no in ydols vains. nec in rebus mu
 danis. sicut mons syon. qz sicut
 mons syon est immobilis. ita qui
 verit confidunt in domino a stabili
 tate fidei no moventur. Ideo subdi.
Non movebitur iectum qui hitant
in ierlm. Quia p fidem caritate fo
 mata. Et am hui' stabilitatis sub
 dit. dicens. montes in circuitu eius.
 i. angeli ad custodiam ecc' deputa
 ti. Et do' in circuitu populi. p qd
 diat. ap. ult. Ecce nobiscu cu oi
 bus diebus usqz ad consumacione
 populi schi. Quia non relinquet
 do' vngam pcor. i. potestate cor.
 si fortem iustoru. i. pualer iustis
 in tantu ut moveantur a statu
 fidei et virtutis. qz facit ai tempta
 cone puentu ut possint sustinere
 ut diat apo. cor. x. Ideo subditur.
Et no extendant iusta ad iniquita
tem manu sua. et quia boni meri
 tur pmiari et mali pmini. sub
 dit psalmista. bus fac dñe bonis
et rectis corde. conferendo eis bona
 gr' impiti et glorie in futuro. De
 cmanates aut. a rectitudine fidei
 et virtutis. In obligationes. i. ad
 pccata que obligant ad penam. Jo
 in tillacone idum h' sic. Qui
aut declinant ad pravitates suas
etc. adducet do'. ad penam eter
 nam. Cum opantibus iniquitate.
 i. ai de moribus obstinatis i in
 quitate. p quod dicitur. m' rrb.
 Itc maledicti in igne etnu qui pa
 tus est dyabolo et angelis eius. p
 si' isrl'. no si' isrl' senidii amnem

Reconuertendo. *ms. e' xvij.*

Titulus huius psalmi est. Cau

dominus facit nobiscum. de reditu
no et confusione gentiliu. facti
sumus sicut letantes. Omnia q
adhuc non erat edificatū tempū.
nec ciuitas repata. Ideo subditur.
Conuite die captiuitatis nram q
torrens in aulio. lentus aulio
est phumolus. et ideo facit flue
re torrentes plus delictatos. et sic
pstat psalmista q' grā dñi efflu
at in p'lo de captiuitate reducto.
sicut tempore salom̃is p' redifica
tōnem ciuitatis et tempū. v' dabi
tur dñi responsa. et ad hoc p'p'ia
dñi allegat psalmista populi
penitentiā. que est dispo ad gra
tiam i'petandā. d. Qui seminat
in lacrimis. p' uerā cōstructionem
de p'cis. In ierusalōne metent.
cōsecratione grē dñe. et cōm' app
cat ad populi israel. d. Euntes.
in captiuitatē babilonicā. Plaur
et flebant. ex contractionē de p'cis
p' que captiuitatē in meruerunt.
nuttentes semina sua. sicut cū
fructus p'duatur ex semine. sic ex
uera et p'p'ia p'ina suo modo repa
tatur. bñficiū dñe grē. Ideo sub
dit. Armentes autē uolent et c.
et p' hā ex dās. Clamant p'p'
exponi p'p' iste de quoz redemptio
a p'cc' mo'li tanq' de babilone q'
confusio inepē. et p' uerā p'p'ia
consequitur domū grē i' p'p'ia et
glorie i' futuro. Psalmis. arbor
Dominus hunc psalmu
p'mittit talis titulu' in li
bro et t'itlacōne io. Canticiā grē
dñi salom̃is. et fin quod dicit. Ra
sa. ite p'p' intitulatū a salom̃e.
nō sicut ab actore. s' q'z suis fuit
pro q' ab ipso dauid. qui sicut

pudat eū edificatū dñi dñlo. ita
pudat eū acceptū i vrozē filiā
phoms d legē dñam. que prohi
let iudeis accipere vrozē alienige
nas et scdm hoc dicit. Nisi domus
edificauerit domū. in vanū labora
uerit qui edificauit eam. q. d. si
sua edificat domū dñlo. qui tūgē
ditur eius mandatu. q. melior ē
obediē qm victime. pmo R. xv. Et
ad hanc sententiā applicat hāc
sequentiē s. istud dictum videtur
ē manifeste contra laiciā carpt
am. que dicit. m. R. vñ. et cā p
h. v. q. edificata domo nebula im
plet eam insigni dñe acceptō
nis. et cā pal. vñ. Q. ignis tunc
descendit de celo. et deuorauit holo
causta et victimas et maiestas dñi
impleuit domū. Item. m. R. iv. Dicit
q. dñs appuit salom sicut appuierat
ei in gabaon. dicit q. dñs ad eum
audia orōnē tuam et c. Et subdi
et sciam domū hanc quā edifica
sti. et p omnia ista ostenditur q. illa
edificatio fuit dñi accepta. Itē salom
n videtur in aliquo pccato accipi
endo filiā phoms in vrozē. sic
dñi fuit displic. m. R. m. Et ideo
dicendū q. salom fecit psalmū istū.
q. tū reputabat se et totū populū
sū nō sufficere ad edificatiōem
domū dñi. scdm quod ipse dixit. n.
pal. ij. Quis enī pualere poterit
ut edifice ei domū dignā. q. dicit
nullus nisi ipsemet deus apponat
manū suā. Ideo scdm hoc di
xit. Nisi domus edificauerit do
mū i vanū laborauerit et c. Enī
q. scdm q. domus dñi dupl. edi
ficatur. vno nō corporali. ex li
gnis et lapidibus. alio nō spūa

liter p doctrinā in fide et moribz.
et in utraqz edificatiōe requirit
dñi auxiliū. Igitur in hoc ps
agitur pmo de edificatiōe corpo
rali. ibi. Cum dederit dilectis suis.
Enī pñi dicit salom. Nisi dñs
edificauerit domū. dirigitur et cō
fortando artifices. In uanū labo
rauerūt et c. vñ et lapis angula
ris cōsummas edificatiō pietū. plices
fuit reiectus ab artificibus sicut
in vtilis et tū in cōsummatiōe edi
fici fuit aptissim. quod a dño fac
tū fuit. scdm quod dñi est supra
ps. ex viij. Iapideū quē reprobaue
runt edificantes. hic factus est
in caput anguli. a dño factū est. idē
et c. Scdm opinionē aliquo
rū. et ad hoc adducit exemplū
de custodia ciuitatis hīemā que
non valet sine dñā al dicitur.
Nisi dñs custodierit et c. et scdm
sententiā pdictā alloquitur
psalmista artifices dicens. Manū
est nobis an lucem surgere. i. d. ma
ne nō hz tūlāc iōmū. et hēc
ante solis ortū. nisi supple assit
dñi adiutoriū ut premissi est.
Surgite postq. cederitis qui man
ducatis panem doloris. in hebreo
sic hētū. retardantes sessionem
et manducantes panē laboratū. et
est sensus sicut nām est nobis
mane surgere ad incipiendū opus
nā assit dñi adiutoriū. ita sine ta
h adiutorio nām est retardare ses
sionem. i. quietē ab opē. opus nū
tū contruando. manducantes
panem laboratū. et isti sunt ar
tifices manualit opantes. Tūl
lāc aut cōis pōt sic exponi. Sur
gite postq. cederitis. q. d. nō oz nos

minis ato surgere ad opus. q: si uob
assit dñi aduitoru. plus faciet q:
sollicitudo mra minia. et ideo. sur
git pñq: sederitis. i. pñq: conueni
ent quicueritis. Qui mauducatis
panem dolens. i. nos opant qui he
tis mēti. ex labore corporali aqñi
ti. qñ labor est causa doloris i corpo
ribus vñs. **¶** Et dedit. hic cōseqt
agitur de edifico spūali p doctrinā
sanam fidei et mor. Circa quod sa
cudu q hec est uera lñ hebraica
ut dicit hebrei saltē modern. sic
dabit ex tanta se a sompno. et est si
nis uertus pcedentis. In hebreo et
tñsacōne iōnni. et continuatur cō
tinuac pcedenti. quia dicit opus hñc
vitiū p laborem magnū corporalem.
subdit. d. sic dabit vitiū cōcipientem
sine tali labore. ex tanta se a sompno
p amorem studiū legis dñe. sicut
facit doctor studiosus. et subditur.
ecce heditas dñi. q: magis approbat
deus q: donū materiale. filij. i.
discipuli edocti a doctore pñcto. Cir
ca quod sciendū q: h filij. prout sci
bitur in hebreo nō pñt cē qñtū
singulans min. s. est uolunt pñ
ialis. et quid sit illud bonū quod
acquirunt dñs discipulis. ostenditur
cū dicitur. uirtus fructus uirtutis
.i. bonū quod reportant discipu
li fructus legis qui est sapien.
et dicitur. fructus uirtutis. eo
q: letet in corde. quod hic nota
tur uirt. eo mō loquendi quod dñ
pñ. xxiij. Appone cor tuū ad doctri
nam meam. que pulchra erit tibi.
Et si fueris eam in uirtute tuo.
sic exponit. Ra. sa. Adhuc autem
intellectū pñt aliquo modo redu
ci tñsacō cōs que sic hz. Cum

dedit dilectis suis. i. studiosis do
toribus in doctrina fidei et mor.
qui sunt a deo dilecti. Compmittit
.i. requit p mortem. que dicitur
compmittit in scriptura. Jo. xi. Lazarus
amicus mī dormit. s. uado ut ali
pño exitem eum. Ecce heditas
dñi filij. i. fideles edocti ab ipis in
fide et moribus qui dicitur. ecce
filij in scriptura sicut hereditas
dñi magis dilecta. quā donū ma
terialis. et quid sit bonū quod re
portant finaliē. ostenditur cū dicitur.
maiores fructus uirtutis. i. xpñs q:
est fructus uirtutis uirginal. et
maiores corū. q: est bñdictio obiecti
in aspectu aī. s. luc dñitatis refici
bñ interioris. et in aspectu luc hñ
nitatis exterioris. sciendū quod di
at angustin^o s. iohē. sicut fage
te in manu potens. que sunt pa
te ad aduersariōz destructionem. et
filij exaltōz. i. de nūo ipediciōi a
pugnā tanq: ~~exaltō~~ exaltō ab ip
dimentis. In hebreo aut. In filij
numentutū. et est eadem sñs. q:
numentutū sunt magis expedit ad
pugnandū. et isti sunt illi filij
de quibz pñctū est qui sunt edo
ti in fide et moribus a scis do
toribus. et sic sunt pati delectari
aduersarios uirtutis. sciendū quod dñ
ad tñal pñ amplexetē eū qñ
sciendū doctrinam est fidelem e
monem. ut potens sit exhortari
in doctrina sua. et eos qui cōf
diant arguere. beatus vir qui
impleuit desiderū suū ex ipis. In
hebreo et tñsacōne iōnni hñt.
pharisa^{am} suam. p quā intelligit
scola doctoris ut etia bonū pasto
ris u congregant tales filij sic

edocti. et ad eundem sensum reducat
 in eis ai dī. Desiderium suum ex ipsis.
 q: boni doctori desiderat hīc tales
 filios et alī boni pastor. et quia bo
 nitas bonitas eorū redimunt ad men
 ti doctoris ul' pastoris. Ido subdit.
Beatus vir. c. ex congregatōe eorū.
 nō confunditur. talis doctor ul' pastor.
 ul' hoc refertur ad quem edocet.
 Cū loquitur multis suis. i. aduer
 sarijs beatitudinis eos potest arguendo.
Importa. hoc est in loco patria. uel
 in porta. i. in iudicio. quia iudices a
 liquibus iportis sedebant et ibi co
 ram eis alii se sunt disputaciones
 fidelium cū infidelibus. ps. cxxv.
Erat omnis. Titulus huius ps
 est. Quasi graduū. aut finis
 p: ex supradis. De materia uero huius
 psalmi videtur q: sit quedā iuncta
 cō ad timorē dei. p:mittendo deum
 timentibz. p:feritatem temporalem
 securitatem modū veteris testamenti
 in quo pro talibus bona tempora
 na p:mittebantur. em q: dī. psa. i.
Si uolueritis et audieritis me. bo
 na tē comeditis. et securitatem hoc
 dicitur. Beati omnes qui timent
dominū. et dicitur. omnis iudiciū
ter. q: nō est psonarū acceptio a
 pud deū actiui. x. Qui ambulauit
in uerbis eius. mandatis suis ole
 dicendo. que sunt uie deueniendi ad
 salutem. Labores manuum tuarū
manducabis. i. a timore dei
 habebis humilitatem bonorum tēpora
 liū. ita q: nō oportebit de alieno
 uiuere. sed promittitur humilitas
 na in prole. que magis est reputa
 da q: diuitias humilitas. cū dicitur
 uxor tua sicut uitis humilis. q:
 pariet tibi filios multos. In late
ribus domus tue. q: habebis humilitatem

unde poterunt nutrire. s: ad aug
 mentū p:duca. Ido subditur. Fili
tui sicut nouelle oliuarum. gra
 tiolē crescentiū. Ma iuranti meuse
tue. p:ta ad multitudinem tibi hono
 rificā. Tercio p:mittitur celebri
tas fame. cū dicitur. Et sic uindi
cetur. i. cōmendabit. et ei bona tui
 p:cabuntur. q: quilibet dicit de eo.
uindicta tibi dñs ex syon. i. ex tē
 plo quod erat in monte syon ubi
 fiebat oblationes pro salute timentia
 rum deum. et dabatur dñia respon
 sa. Et uideas bona iherusalem
diebus uite tue. magna enim erat
 consolatio populo deuoto. q: ciuitas
 nra in qua uigebat cultus dñus
 erat in bono statu. Et uideas filios
filiorū tuorū. i. longuam uitā
 hēas. pacem s: israel. reuincatur
 h: uideas. c. pacem s: totū israhel.
 magna enim erat consolatio timentibz
 deum uidere populi pacificū statu.
Exprimantur me. ps. cxxv.
 Titulus huius psalmi. Canti
onū graduū. et p: finis ex supradis.
 De materia uero huius psalmi uidetur
 saluo meliori iudicio q: sit gratū
 actio p: liberatione populi israel a p:se
 autoribus suis. que frequenter legi
 tur s: ad dō. et diuiditur in duas
 p:tes quia p:mo p:mittitur dñi libera
 cō. secundo p:sentia p:mittit. ubi dñs
 iustus. Ergo p:mi dicitur. Dicit
mīc israel. gratantē recognoscendo
 liberationem suā a p:culis. Ex
pugnauerunt me a inuentur. nme
 tus aut israel dicitur q: sunt in
 egipto. ubi dicit dñs. 3c. ij. ca. re
 cordatus sum adolescentiam tuam
 q: secuta es me in deserto. Et loq:
de congregatōe populi israel. tūc
 em liberant eos dñs ab egiptis

cos psequenabius in mari eos sub
mergendo. cro. xiii. Et postea ab
amalecthis eos suadentibus cro.
.xvi. Et ideo replicatur. Exer
guauerunt me et c. et nō potue
runt m. c. pualere. quia egypci
fuerunt submersi. et maledite
debellati. Supra dorsū meū fa
bricauerunt pades. i. egypci fi
lii israel grama onera iponentes.
ut hī meredo. plongauerunt
iniquitatē suam. volentes diuine
terre populi ad dei mandati. et
sic nō solū fuerunt filijs israel
arudeles. s. cū hoc deo rebelles.

Domini iustus. hic conr. poi
tur dōr psecutor pñcio. cū dicit
Dō iustus cōidet cernices pades.
eos malis gratibus suis hñhā
do. Confundantur et cōstantur
retorsū. tanq. debellati a deo. c.
qui oderunt syon. que tunc erat
loquutus dñi aultus. et p hoc in
telligitur filij israel qui locū
illius causa denocōnis frequen
tabant. Stant sicut femi tector
et c. q. post modicū virorem desic
cant et deficiat. et in hoc petit ps
q. pseritas psequenatū populi
israel. Cito tūscat et deficiat. de q.
. i. de feno tectorum. nō implemt
manū suam qui metet et c. quia
reputat ipm inutile. et in hoc desi
gnat psalmista q. pseritas tem
poralis maloz nō est valis s. mag
nocua. Et nō dixerunt qui pre
teribant bñdictō dñi et c. modus
est cū hōm tūscant nū tene
nascencia bonū fructū faciendā.

Et p hoc petit psalmista q. psecuto
ribus populi isrl nō imprecantur
phera. s. mag. adūsa secūndum

ordinem diuine iustie mala corum
pñcia. psalmus. cxxviii.
De profundis. Titulus. Can
tium gradū. Et p. sūa
p pñcia. De materia vero huius
psalmi dicunt aliqui q. est oīo ipm
dauid pro sua libatōne a pñs ad
ulteri cū bethlabee et hominū vne.
s. finis psalmi videtur magis pñ
dere q. sit oīo pro libatōne populi
israel a babilonica captiuitate. s.
ab aliquo spm dei hñte. qui loquē
in psona populi dicit. De profundis.
. i. de terra babilonis que est de mī
ca respectu iudee. et q. in babilo
ne aliqui de iudeis erant pñti
cantibus subitanis. Clamant
ad te dñe. orando corde et ore. s.
ant aures tu intendentes. loqui
tur de deo ad modū hōis. cū au
res sunt attente ad pñtiōne quā
mult exaudire. Si iniquitates
obseruaueris dñe. nolendo eas
usq. ad ultimū pñre. Dñe quis
sustinebit. q. d. nullus quia pñ
p que populus fuit captiuatus.
fuerunt multa et grama ualde.
ut p. cro. iii. v. et secūdo psal
ma apud te pñciatō est et pñ
geni tua sustinui te. in hebreo.
quia tal est pñciatō. i. quia tu
solus potes peccata remittere. p
hoc timebis. i. es timendus. s. cū
alius posset peccata remittere. nō
sic esses. q. ad illū posset ee reau
sus. et ad idem videtur tendere
tūscatō iōnū que sic h. Quia
tal est pñciatō cū sis tribus.
sed in nō tūscatōne cōmuni
hic allegatur iō q. deus nō pñ
mat pñci ad plenū ex allega
tōne sue mīe. cū dicitur. Quia

ipm bñdictōne dñi super
ipm et nō s. s. nāscencia
nullam bonū fructum
faciendā.

Eniēto dñe dauid. *p̄savy.*

adire. et quod plus est de manibus
viri sui suorum saule occidere uolenti
aut. liberantur ipm. ut hi pmo x.
rem. et. xvi. Et quia non solum
fuit mansuetus sed et ualde deu
tus. subditur. Sicut mirantur dno
notum uouit deo iacob. Hic em
sit deus omni annu dicitur deus iacob
spalit. quia uouit ei exhibere spa
lem cultum grū. rem. d. Erit in
domin⁹ in domo ex lapide iste quem
erri in titulum uocabitur dom⁹
dei etc. et quale fuit notū dauid sub
ditur. si introiero. i. nō introibo.
In tabernaculum domus mee. Ibi hi
taudo in mentis quiete. si ascendo.
i. nō ascendam. In lectu stanti m.
ibi dormiendo deliasce. si dederō. i. non
dabo. Sompni oculis mei. et pfectum
et quietum. donec misericordiam loam
dno. i. apti pro templi edificacōne. p
subditur. Tabernaculum deo iacob. i. edi
ficium a templi. quod alii uocatur
tabernaculū. sic em pposuit dd firmū
facere. suppositi tū de uoluntate. nec
est p hoc intelligendum q. nullo mō
intaret domū suam. ul lectū seu do
mum. s. quia talia nō faceret ann
bona et pfecta quiete mentis. donec
domini dñi cōplect. et in hoc cepit
magis eius desiderium ad domū
dñi cōplementū. et hoc mō dicitur
secundum cōmune modū loquenti
de hoie multū desiderare suam ali
am⁹ uocari. q. non dormiet bonum
sompniū. donec cōplectat tale nego
cium s. quādo uoluit q. ipē edifi
ciet s. expectaretur tempus filij
salomonis. fuit lib a uoto. d. tū ha
buit acceptū eius bonū ppositum. sc
quidum quod dicitur. i. n. x. vmp.
A cogitasti in corde tuo edificare

no. mra
en. l. 1. p. 100.

nica cristauerunt in deum unum.
p. dauid seruū tuū. i. p. merita ei⁹
et deprecationem. Non adiutas fa-
ciem xpi tui. i. salōnis de manda-
to tuo in regem vincti. **D**icunt enī
hebrei q. cū sacerdotes tūsserunt
archam ad templū salōnis. porte
clā clauserunt se contra eos. et
cū orarent dñm et cantarent psal-
mū isrl. qm̄ venerunt adūcū isrl.
porte apuerunt se. et sic vidit oīs
populus q. dauid erat deo acceptus.
usq. cū ad illud tempus multi de
populo tenebant contrariū. p. ad
ultimū annū bethsabee et hominū
vne. et ad deducendum q. illa p. ca-
erant ei diuina. fuit scā illa clau-
sio portarū et ap. o. sicut dictum
fuit plenius. m. x. viij. et ij. pal.
vi. **I**urauit dñs. **H**ic con- a-
gitur de pmissione successionis
regni in prole dauid. et pmo de lar-
bitur dñs pmissio. scd pmissio-
nis racō. i. **Q**uā elegit. Cūta p. i-
mū dicitur. **I**urauit dñs dauid.
i. p. dauid. veritate. quia est ve-
ritas pma. **E**t non frustrabitur
eum. denegando pmissū. et q.
sit illud subditur. **D**e fructu ven-
tis tui p. nam cū cecidit tua. hoc
enī ei p. m. l. p. nathan p. hām.
ij. x. viij. **E**t hoc pmissum pmo
fuit impletū in salōne filio dauid
qm̄ in regno ei successit. et multo
pfectius in xpo descendente add.
secundū carnem. au. salōn fi-
gura fuit. et in quo regnū acce-
pit p. tinitatem. **S**icut dicitur
fili tui testamentum meū. i.
decem legis pcepta que deus p-
tulit in monte synai. exo. xx.
Et testimonia mea. qm̄tum ad

alia mandata que dñs dedit p. lo
p. moysen. **E**t fuit eorum usq. i
seculum. i. absq. temporis deter-
minatione. **S**edebunt s. cecidit tua.
i. regnū et ita finisset tū. si ser-
uassent dei mandata. s. q. reges
add. descendentes multiplic. tūc
si fuerunt legem dñam. ut p. ei
decursu q. tū. et scd. pal. **I**deo
successio indiguitate regni temp-
sedechie fuit interrupta. ut hētur
m. x. ult. **Q**uā elegit. **H**ic p-
nitur p. dñe p. m. o. m. s. racō. que
fuit deuotō p. p. dauid ad dñm
cultum. et ideo dñs noluit q. loc-
fui cultus eēt p. dauid palacii.
Et hoc est q. dñs. **Q**uā elegit dñs
syon. i. montem syon ut ibi edifi-
cassetur templū suū. **I**deo subditur
Elegit eam et habitaculū s. **H**ic
enī deus sit ubiq. dicebat. tū
ibi spāl. habitare. eo q. dabatur
ibi diuina responsa de p. i. a. t. o. n. o. q.
dicebatur. sedes dei. **E**lectōne aut
hmo loca oñdit deus. qūdo deus p-
cepit ipi dauid p. gad. p. hām q.
erectueret ibi altare et offerret
hostias. et exaudiuat eū dominus
in igne de celo descendente s. alt-
re. ut hē pmo pal. rei. p. quod
dñs hoc videns dixit. **H**ec est dom-
dei et hoc altare in holocaustū
in israhel et c. ut hē ibidem. in
p. i. p. i. o. x. ij. **C**apituli. **H**ec reg-
es mea. quia archa dñi mē nō
fuit ad aliud templū tūclata.
Quādam enī bñdicens bñdixit
et c. i. p. sonas hñtes deuotionem
ad hñc locum. q. tūcūq. sint p. m-
pondens in populo. in bonis spūa
hñbus et temporalibus multaph-
cabo. **S**acerdotes enī midnam

salutari. i. saluabo eos undiqz. sicut
indimentum circumdat hominem cir-
cūquaqz. et scilicet eius. militantes
ei deuote. Exultatione exultabit
i. exultatione mentis et corporis.
nō p dissolutionē. s. p deuotionem.
Illuc pducam eoz dauid. i. digni-
tatem regiam ipis prolongabo in
filiis suis. p ipm. Ideo subditur.
pam lucerna xpo meo. i. memo-
riam regni ipi dō. vñ tō. r. r.
Vbi agitur de translatione decem f
vini ad iohannem. dicitur de ioh-
annē nepote dauid. filio autē eius
dabo vinum tribu et remaneat
lucerna dauid seruo meo et c. Et
simile verbum dicitur. de pluribz
regibus ad dauid descendebat.
qui p pā sua meruerant destruc-
tionem regni. q hoc nō fiebat ut
remāret lucerna dauid. Numi-
cos eius induam confusione. quod
fuit tempore dauid et salo-
nis et plur aliorū regū ad dauid
descendebat qñ bñ se hēbant ad
altū dñi. ut p de ezechia au-
tempore angelus dñi paussit cen-
tum octoginta centū milia iheru-
salem. Et sic fuit cōpulsus
fugere confusione. ut h. n. r. r.
xv. r. ipm aut. quantū ad psonā
eius et domū ipius. afflorebit
sanctificatio mea. i. victo regia
que durauit usqz ad sedechiam.
In hebreo hētur. habet corona
mea. quod pōt intelligi de coro-
na regni materiali que erat de
aurū et gemis et c. ps. cxxxv.
Ecce q bonū. In hoc psalmo
premitatur talis titulus
in hebreo. Cantū graduum ipi
dauid. Et quo p actor huius ps.
de materia uero eius dicunt expo-

sitores cōter q loquuntur de unita-
te populi israel adiuuāt p caritate
sub uno rege. et sub altu vnius
dei. de quibus fals fuerat sermo
psalmo pcedenti. et secundū hoc
dicit dauid. Ece q bonū et q io-
aidum. i. ualde bonū et ualde de-
lectabile. hētur fies. i. filios israel
qui dicitur fies p unitatē auctō-
rū. vnde dicit dñs. xxij. Non facie-
ratis fies tuos ad uisum. i. iudeos
et alienos. gentes. in vnu. p con-
cordiam caritatis sub vna lege.
et sub vno rege. et hoc adducit du-
plex exemplū. pmiū est de bugue-
to vñ consecratur sūm sacer-
dos quod erat ualde piosū. redoles
et suane cū dicitur. sicut bugue-
tū in capite. s. sūm sacerdos.
Dicit enī ra. sa. q vinctio illa fie-
bat cū digito consecratis itine-
to in illo buguento qui digittus
pmo applicabatur capiti. et tra-
hebatur uersus palpebras et
vtraqz. Et sic descendeat uisus
barbam. Ideo subditur quod de-
scendit in barbam. nō autē qz.
s. barbam aaron. i. sūm sacer-
dos ab aaron descendens. Alij
enī minores sacerdotes nō tōcan-
bantur p talem vinctiōē. sicut
dauid fuit plenius. ero. xxix. et
leuitici. viij. q descendit ioram
vestimenti eius. hebrei dicunt.
Que descendit s. os vestimentoz
eius. et est istud de versu pceden-
ti. et refertur ad barbam sūm
sacerdos que descendeat sup
oram sūorem tunice iactan-
te et s. humeris. que ora dñi
os vestimenti. et ideo p q am-
dicitur in translatione nra. in ora
et c. nō intelligitur ora inferior

vestimenti. s. s. s. et referenda e. s. s. s.
huius usus ad precedentem. ut sit sensus.
sicut vnguentum tale est ualde ualde
et sicut. sic hitare fuit in vni
modo p. d. e. est ualde bonum. sicut
ros hermon. hic est p. d. e. s. s. s.
s. s. et u. s. s. huius ps. ubi ponitur
secundum exemplum ad p. d. e. s. s. s.
s. s. s. q. m. est ualde suavis et bo
nus s. s. nascentibus. ita s. s. s. s.
est hitare s. s. s. in vni. et addit
sicut ros hermon. q. m. mous est
fructuosus et paschal. s. s. s. s. s.
ibi descendens. Qui descendit in
monte sion. non est intelligendum
q. idem ros u. s. s. de monte hermon
descendat in monte sion. s. s. s. s.
mous multum distat. ab alio. t. s.
q. mous hermon est d. s. s. s. s.
q. s. mous sion. p. quod dicitur
mous modicus s. s. p. s. s. s. s.
De tra iordans et hermonis am
te modico s. s. idem ros s. s. in qualita
te suauitatis et s. s. s. s. s. s.
s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s.
est sensus q. sicut ros descendens
in monte hermon et ros descen
dens in monte sion. s. s. s. s. s. s.
u. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s.
est ualde bona. et q. s. s. s. s. s.
le tale rorem in monte sion desc
der. ostenditur. a. d. d. d. s. s. s.
mandauit dominus benedictionem.
i. in monte sion s. s. erat templum
et sacerdotes ibi benedicebant p.
pulum. et vitam. In hebreo h. e. s.
benedictionem vite. quia sacerdotes
benedictes imprecabantur p.
pulo bona temporalia et spualia
quibus contumitur et contum
tur vita corporis et anime. et e.
dem s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s.

que habet. et intam u. s. s. in s. s. s.
ut p. de s. s. psalmus. c. x. x. x.
Benedicite. h. e. s. s. s. s. s. s.
p. d. e. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s.
hebreo. Cantici gradum. et p. s. s.
tenaa ex s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s.
huius psalmi satis p. q. est quod
mutatio sacerdotum et leuitarum. s.
laudem dei s. s. s. s. s. s. s. s. s. s.
Ecce nunc benedicite
domini omnes serui domini. i. uos sacer
tes et leuite qui ad dominum obsequi
mini estis ad eo electi p. quod s. s. s.
Qui stas in domo domini. ad ip. s. s. s.
s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s.
in a. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s.
la eoz. ut e. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s.
officia uo s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s.
te. p. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s.
lite man. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s.
s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s.
et p. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s.
benedictione confessionis d. s. s. s. s.
que s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s.
et uo benedictione confessionis que
contumitur modo s. s. s. s. s. s. s. s.
v. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s.
u. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s.
m. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s.
psalmista p. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s.
laudem mutauerat. e. s. s. s. s. s. s.
dictionem dei optat. d. benedict
te ex sion. i. ex templo quod est
in monte sion in quo templo erat
p. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s.
s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s.
et benedictio diuina. et dicit. ben
dicat te. in singulari. q. in p. s. s.
psalmi dicitur q. s. s. s. s. s. s. s. s.
cordia caritatis. Am fiat celum
et terra. hoc dicitur ad exclud
dum m. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s.
inferiora ad diabolo e. s. s. s. s. s. s.
t. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s. s.

p̄dictos ponenda est quedam brevis
 expositio iusticia. ad dandū occasio
 nem ulterius meditando magis
 deuotus ad aū intellectū facundum
 q̄ macrobius s̄r cōp̄mū capionis
 distinguit virtutes īphaticas. pur
 gatorias pingatī aī. et exempla
 res. uero p̄mit m̄deo m̄q̄itū m̄eo
 sicut exemplaria oīm. et p̄ cōis
 virtutum. et ideo de istis nichil ad
 p̄positum. q̄ hic agitur de virtutib;
 p̄ut p̄ficiunt aīas hōmī. virtutes
 aut ab hōib; h̄nt duplī. vno
 modo q̄ et hūano. et sic dicuntur
 pollicat. quia homo est al' pollicatī.
 alio modo excellēt q̄ m̄o dūmo.
 et tales virtutes a p̄b̄ uocantur. h̄
 rōde seu dūc. vii. eth̄. h̄c aut
 modū h̄ndi virtutes. Distinguit
 macrobius in duos. vñ est p̄ut
 homo est m̄ tendē ad talem p̄fō
 nem dūam. et sic dicuntur virtu
 tes purgatorie. alius modus est
 p̄ut homo iam aīatū est ter
 minū dē tendēne q̄ntū p̄t h̄ā ī
 vita p̄nā. Et scādū hoc dicuntur
 virtutes pingatī aīam. H̄c aut
 distinctō virtutū in aīib; gradib;
 sub aliis uerbis ponitur a cātholias
 doctoribus scādū tres gradus hōm.
 n̄l p̄aus m̄statū hōm p̄ut gradi
 tū tendunt ad p̄fōnem. itaq̄ pu
 nius gradus est incipientiū. seu
 p̄fōr. et tanguntur in tribus q̄m
 nariis quidecū p̄salmoz dradū.
Igitur c̄ p̄mū q̄m nariū ī quo
 tangitur p̄fō incipientiū. confide
 rāndū q̄ incipiens aggredi aīatū
 virtutis. p̄atū diffīcultatem
 et tūbācōnem p̄ resistēciam
 passionū sentātne p̄tis. ita q̄ c̄
 tempanaā magis est dicenda

continencia que aī diffīcultate te
 net se contra passiones. et sili
 dicendū de aliis tribus virtutibus
 cardinalibus q̄ deficiū scādū
 sui modū aīfectione virtutis. p̄
 quod n̄cē h̄r requirere ad dūm an
 rēni īplorandū. et scādū
 hoc dicuntur in p̄mo p̄mo p̄salmo.
ad dūm cōtribulātī. damam. s̄o
 ex hoc ulterius conapit q̄lām
 fiduciam h̄ndi aī dūno aīrīlio. de
 passionib; anīphī. et q̄ntū ad h̄
 dicuntur in p̄salmo. n̄. Tenui
oculos meos in montes vi xxi
et aīrīlū m̄ et c̄. c̄no ex h̄ alī
 rūs cōapit q̄m dēuendū ad
 dēū debite colendū passionibus
 quētatis. ideo dicuntur in c̄no p̄sal
 mo. letatus sum in hīs que dā
sunt m̄ ī domū dñi ubi m̄ et c̄.
 to ex hoc ulterius conapit q̄m
 reprimendi celestī p̄mū ex dēo ob
 sequio. et scādū hoc dicuntur ī
 quarto p̄salmo. ad te leuam oī
culos meos qui hīlas m̄c̄is c̄c̄
sicut oculi seruoꝝ in manibus
dñoz suoz. s̄ ad recipiendū m̄c̄
cedem ab eis. Ita oculi m̄ et c̄.
 Q̄ntus gradus est. ut de nichoa
 ta p̄fōne scādū p̄dā. homo nō
 gloriēt s̄ totū attribuat dūcē
 cie. et s̄ m̄chī scādū dāū saluato
 ris. luce. xvi. Cū oīa feceritis que
 p̄cepta sunt nobis dīate serui m̄
 uales sum. Cū scādū quinquar
 tū in quo describit aīatus p̄ficiē
 tū. p̄mū gradus est. q̄ se dātis īā
 passionibus p̄c̄nq̄ū virtutis. cō
 fidat de stabilitate in bono aī dēi
 adiutorio. p̄ quod dicuntur ī p̄ p̄s.
Qui confidunt in dño sicut m̄os
sion et c̄. Scādus gradus est

ut liberatis a passionibus ipsi prius
in capiti deueniant ad percipi-
endum diuinas consolationes assignat.
¶ ¶ q. m. ps. dicitur. Inconsolatus
dominus captiuitatem non fui sicut
consolatus. Tertius gradus est ut
perfectionem iniqua cum dei adiutorio
iam proficiat ad alios deuotet. per pro-
rium edificacione. iniqua scilicet se
nichil posse agere sine dei assisten-
tia. ¶ ¶ q. d. m. psalmo. Pili domus
edificauerunt domum
etc. Quartus gradus est ut ex
edificacione priorum scriptus debitos
non requirant. sed gratis impendant.
secundum quod dicit apostolus ad thessal.
-ij. Porte et die operantes. ne que
vostri grauaremur. non quod non huius
modi placeamus. sed ut nos incipimus
formam vobis daremus ad imitationem
domini nos. et per hoc in quarto ps.
dicitur. Beati omnes qui timeant dominum
qui ambulant in vijs eius.
gratis exemplo et verbo. primum
edificando. Deo subditur. Labo-
res manuum tuarum manducabis
brutus es etc. Quintus gradus
est ut per tribulationem insurgentem.
a predictis bonis operibus non desistat
Iob dicitur in quinto psalmo. Sepe ex-
pugnauit me a civitate mea
etc. Sexta tantum quinquarum in
quo describitur status perfectionum.
considerandum quod sicut dicitur iacobus.
paciencia opus perfectum habet. paciencia
vero habetur in dupli gradu primo
est quod homo tribulationes pacien-
ter sustineat et propter eas a bono
opere non desistat. et hic est ulti-
mus gradus precedentis quinquarum
ut dictum est. Sedus quoniam est al-
ior et ubi incipit tertius quatuor

est qui non solum homo perfectionem
patienter tolerat sed et persecutoribus to-
mum optat pro eis orando. exemplo
christi marce dicentis luce. xviij. ¶
ignosce illis quia nesciunt quid faci-
unt. et per hoc dicitur in primo
psalmo. Deprofundis clamauit ad
te domine. de profundo tribulacionis or-
do et pro nimias vestri subditur. Sin-
guitates obseruans etc. et
quia ex tanta perfectione hinc defici-
at in surgat aliquis motus sol-
tem leuis propter elacionem dyabolus
insurgente qui insidiat huius
perfectis. Deo secundo est. ut ex perfec-
tione nullus motus elacionis
gat interius. nec aliquod signum
appareat exterius. Deo dicitur ps.
lxxv. Domine non est exaltatum cor meum.
neque elati sunt oculi mei etc.
Tertius autem gradus est. ut homo
quidquid est cordis et operis corporis
applicet per notum dominum obsequio.
Deo dicitur tertio psalmo. reuerentia
domine deo et omnis mansuetudinis
eius. sicut nutant in domino notum
nouit deo iacob. etc. et quod cantus
est vnicuius perfectionis secundum quod
dicitur col. iij. Deo quartus gra-
dus est ut homo sit in caritate
perfectus secundum quod traditur act.
iij. multitudinis credentium est
cor vnum et anima vna. et per hoc dicitur in
quarto psalmo. Ecce quod bonum
est quod iocundum habitare fructus in vni.
etc. Quintus vero gradus est.
quod homo ex perfectione caritatis quan-
tum possibile est obliuiscatur huius
seculi. et occupetur dominis laudibus
quod mente habitans in ciuitate celesti.
secundum illud phil. iij. Postea autem
commiscio in celis est. et per hoc

dictum psalmo .v. Ecce nunc benedicite
domino omnes serui domini qui statis in
domino domini etc. **psalmus. cxxviii.**

Benedicite nomen. hinc ps
premittitur talis titulus i
hebreo. Alleluia. i. laudate dominum.
et quo titulo non appet actor psal
mi. si satis appet qd ps iste est q
dam multitudo in generali. sed ma
gis in speciali. secundum diversos status
ibi. **domino israel.** prima induas
quia primo ponitur deus multitudo.
Sed subditur ad hoc multiplex
ratio. ibi. **laudate dominum.** intra pu
mum dicit psalmista. **laudate no
men domini.** ipsum laudibus extollen
do. **laudate serui domini.** cum omnes
tenentur seruire deuote pro beneficia
actionis. et generalis gubernationis.
Qui statas in domo domini iacob etc.
propter actum sacerdotum ubi offerre
bantur hostie. erant alia tria u
vulgares uabant ordini et munio
conum recipiebantur gentiles qui
inueniebant in uisum cum ordinis.
secundum quod dicitur. **io. vij.** Erant
autem gentiles quidam ex hijs qui
ascenderant ut adorarent in die
festo. **laudate.** hic induatur
multiplex ratio laudis domine. et po
terit hic dicitur ueritate. Sed ex ipso
longum salutare. ibi. **Simulagrum ge
nium.** ueritas autem dicitur ex duo
bus allegari. primo ex sua bonita
te. sed ex sua potestate. ibi. **Quia
ego cognoui.** intra primum dicit psal
mista. **laudate dominum quia bonus deus.**
est enim infinita bonitas. propter quod
est summe laudabilis. psalmita non
enim. **qui suauis.** est enim nomen
domini in ore. uel in ore. in aure.
et in uisus in corde. ut dicit beatus

bernardus. et licet omnes teneantur
deum laudare ut patet est. tamen primum
patet populus israel quem elegit
ut inde in humanitate sumpta
nascetur. propter quod legem diuinam
ei dedit. et hoc est quod dicitur.
Qui iacob elegit etc. **Quia
ego cognoui.** hic accipitur ratio
domine laudis ex sua potestate que
appet in affectibus et beneficiis ho
minibus exhibitis. et primo hoc
ostenditur in beneficiis exhibitis o
mnibus generantibus. sed populo israel
specialiter. ibi. **Qui prouidit.** intra
primum dicit psalmista. **Quia ego
cognoui etc.** q. d. **hic dicitur ratio
laudandi deum.** **Quia ego cognoui**
in quo magnus est dominus. ma
gnitudine cuius non est finis.
et deus in omni uisus. Et
accipiuntur hic duo participatue
autem modi sunt angelorum sancti qui
hijs preest ipse deus tanquam minister
deus. pro subditur. **Omnia quaecumque
uoluit deus fecit in celo.** aliquos
angelos ibi stabilendo. et alios
propter tribum suam inde erigendo. et
in terra. aliquos homines propter suam gra
tiam uocando. et alios in istos dei
iudicio locustis dimittendo. **in
man et c.** aliquos inde tempore
tempestatis mirabiliter saluando
alijs perichlanibus propter uentorum fla
tus. pro subditur. **Educentis mi
les ab extremis.** i. aquarum occi
denti. uel et phrygiis eleuantur
uapores huiusmodi ex quibus nubes
generantur. et iste oceanus est
terre habitabilis terminus. **si uisum
pluuiam fecit.** quia frequenter
in diebus nubibus generantur to
nentia et inde procedunt cornuta

cones et fulgura. que dicuntur. quia
nubes in pluviam resoluuntur. Am
probat ventos de thesauris suis. i.
de locis hominibus occultis sicut the
sauri reperiuntur in locis occultis.
A Am probat. hic conr adducit
dine laudis ratiō ex effectibus dei
mirabilibus pro populo israel fas.
cū dicitur. Am probat primogeniti
egypti et ē de qua paco ne hētur
cro. xij. Emisit signa et prodigia
medio tui egypte. pro populo israel
liberacōne. sicut p. mero. ubi desai
buntur decem plage egypti. in pho
nem et i omīs servos eius. quos
post multa flagella finaliter cū
mergit in mar rubro. ut hē cro.
viii. Am probat gentes multas.
in cōspectu filiorū israel post egres
sum de egypto. Et occidit reges
fortes. et qui sunt illi. subditur.
Con regem amorim. et oge re
gem basani. de quoz occasione hē
nii. xxi. Et omia regna chanaā.
ubi interfecit p ioseph et filios israel.
reges. xxi. ut hē ioseph. xii. Et de
dit fratri corū hereditatem. nō aug
s. populo israel. ut hē in libro ioseph.
et quia ex istis est affilijs spālū
laudabilis. subditur. Dne nomē
tui mefui. sit laudabile a nobis.
Domine memoriale tui. i. rema
neat memoria bñficioz tuoz.
in glorie et generacōnem. i. in
generacōnibus s' cūcedentibz. sic
videmus ipse. Quia iudicabit
dn̄s pplm suū. dauid p eo sūmā
contra psecutores eius iniuste.
et misericors suis deprecabitur.
i. deprecabilis efficiatur. orōnes
eorum exaudiendo. **S** imilac.
hic adducitur rō dñe laudis ex

stitate idolorum que pro dñs a
gentibus colebantur. et hoc est
quod dicitur. Similac. gentium.
i. agnibus p dñs uenerata. ar
gentum et aurū. supple sunt q
tum ad materiam. opa manū
hōm. qñtū ad formam et artū
cū frām. os hūc. i. silicidane. q
pbat p hoc q subditur. Et ne
loquentur. q. caruit p pā onis
ope vniūqz. n. hūc p pā opus
in quod cū pōt dicitur. aliud. cū
aut nō pōt non dicitur. aliud. nō
equivoce sicut oculis lapideis
aut depictus. eo q nō pōt videre.
ut dicit ph. scd de anima et col
modo exponendū est. q subditur.
Oculos hūc et ē. quoz rō redditur.
neq. em spūs est in ore ipōrum.
et id ex quo nō hūc spūs nō pōt
hēc opa vite que mediocribus sp
ritibz cōceditur ut dī libro de dñā
spūs et aīe. Similes illis fiant
qui faciunt ea. quia caruit seu
su distacōnis. et motu bono op
acōnis. Et omīs qui confidunt
in eis. quia confidunt in nich
eo q vultū nichil est. scd dñi
quod dicit apō. cor. vii. **D**
nm̄s israel. postq induit pā
multa ad dei laudem in genera
li. hic conr. induit ad idē ma
gis in spālī distinguendo statū
populi israel. Cū dē. Domus isrl.
qñtū ad duodecim tribus. bñd
atē dñs. bñdictōne que consistit
i confessōne laudis. Dom̄s caion.
qñtū ad sacerdotes qui distingui
bantur contra alios de tribu leui.
bñdicat dñs. bñdictōne laudis.
In cū teuebantur ad hoc pre ce
teris rōne officij. Domus leui. q

ad leuitas. prout distinguebantur
contra sacerdotes. isti tñ et illiciat
de tribu leui. benedicite dño. cum
laudando p̄ccens populis de officio
imposito. Am timetis dñm. hoc dñ.
p̄ consilos de gentilitate ad iuda
isim. qui nō erant de aliqua duo
tribui tribui. benedicite dño. eo q̄
de grā sua nūnt nos populo suo. be
nedictus dñs ex syon. i. ex templo
quod erat in monte syon. q̄ ibi cū
magna sollempnitate celebrabā
tur laudes dñe. qui hñat mñm.
q̄ dñ eo q̄ elegit eam ut ibi esset
templum suo nōi dedicati. ut hñ
ij. psal. vj. Elegi iherlm ut sit no
men meū. et in illo templo erat
ypocritonū quod sedes dei dicebat.
ut dñi sint diffusus. exo. xv. ps

Confitemi. Tractus. xxxv.
hinc psalmi ca. Alleluia.
ex quo p̄ q̄ ps̄ iste est mutatio ad
dei laudem. dñi et p̄cedens. sñ ab
aliquo uno scō aut nōmē scādi
hebricos et iōmū ignoratur. Et di
uiditur in tres p̄ces. q̄ p̄mo p̄
maur mutatio ad laudem dei ex te
nefariis collatis omnibus genera
lis. scō ex collatis populo israel
q̄ alit. ibi. Am paullit egypti.
scō ex bñficio collato oī vniuersi vi
ta sensibili. ibi. Am dñi etiam. Am
ca p̄mā dñi psalmista. Confite
mī dño. Confessione laudis. qui
bonū. voluntate aut non est finis.
Am in scāi nūa eius. quia temp
patus est p̄ccare et misereri uere
penitentibus. Et notandū q̄ in
quolibz usu hinc psalmi ponitur
ista clausula. Am in scāi nūa
eius. in hebreo. ita q̄. xvi. via
bus ponitur in hoc psalmo eo q̄

dicit ka. sa. a principio mñdi usq̄
ad dñonē legis in monte syon
fuerunt. xvi. gñones in quibz
mñdus fuit sustentatus sola di
na misericordie. et nō ex aliqua le
gis date adeo obseruacōne. Ita a
xvi. gñones sic colliguntur ex
scriptura. gen. v. hñtur q̄ adam
genuit sech. qui sech genuit enos
qui enos. qui enos. qui enos. qui
jared. qui enoch. qui matulale.
qui lameth. qui noe. qui sem. Ita
gen. xi. dñ q̄ sem genuit arph
xath. qui sale. qui heber. qui
phalech. qui iri. qui saruch. q̄
nachor. qui thare. qui abraham.
Abraham uero genuit isac. gen. xxi.
Ita iacob. gen. xxv. iacob leui. gen.
xxv. item exo. vi. hñtur q̄ leui genuit
caath. qui amram. qui moysen.
qui genuit gerson. exo. ii. Et in hac
generacōne fuit data lex. exo. xx. Con
fitemi deo deo. i. angeloz qui dñat
dñi p̄cipatū. Confitemi dño dñor
i. p̄cipiū terre. ps. vii. p̄ me reges
regnant etc. Am facit mirabilia ma
gna solus. mirabile dñatū aliam
quod ascendit cognōne eius. et
ideo aliqua sunt mirabilia simpli
cibus. que tñ non sunt mirabilia
sapientibus. sicut eclipsis solis
ut hinc mirabilis est laico. non
aut astrologo. et p̄ hunc modum
aliqua sunt mirabilia hoībus nō
tñ angelis. illa uero sunt mirabi
lia simpliat siue magna. que
transcendunt facultatem totius uatē
arati. et hec sunt soli deo p̄missa.
Am fecit celos i intellectu. i. p̄
intellectū et voluntatē et nō p̄
nature uatē. Am firmant
firmi sicut aquas. i. nū aquas sicut

nō p̄p̄
gñones x

communē modum loq̄di q̄dī tal
 ciuitas est s̄ mare et talis supra
 terram. Qui erat iherusalem
 et que sunt illa subdit. Solem
in potestate diei. quia dies est
 latio solis s̄ terram. luna et cel
las in potestate noctis. i. ad illumi
 dum noctē. Qui paussit. hic
 ponitur mutatio ad laudem dei ex
 beneficiis diuis collatis israel cū dī.
Qui paussit egyptū. nouē plagis
 p̄ p̄m israel luxuridū. vt hēt
 in erodo. Cum p̄uogenitis corū.
 ista fuit decima plaga. ero. vii.
Qui eduxit israel de medio corū.
 i. egyptiorū. In manu p̄tenti et b̄
chio excelso. timebant enī os egypti
 et mori. si populus israel amplius
 detineretur in egypto. Qui dūm
lit mare rubrū in diuisiones.
 Ex hoc dīcunt aliqui q̄ mare
 rubrū fuit diuisū in. xij. locas.
 Ita q̄ quēlibet tribus h̄uit viam p̄
 se dīstinctam ab alijs. s̄ hoc fuit
 iprobatum. ero. xij. et l. mare
 diuisū fuerit in vno t̄m loco. p̄tes
 t̄m illius diuisionis dīant hic
 diuisiones. quia aque erant eis
 p̄ nimio adterris et asinistris. et
 eduxit israel p̄ mediū eius. pre
bens eis iter sicut. Et exauisit p̄p̄
 nem et virtutē eius. i. centum
 eius. in mari rubro. vbi p̄sequēta
 tur populū israel ex nimia obsti
 natione contra deum. Qui t̄mdu
xit populū suū p̄ desertū. qua
 draginta annis quousq̄ morau
 fuerunt oīs qui erant de egypto
 p̄ter caleb et iohue et filios leui.
 eo q̄ fuit ibis exploratorū. vbi
 reuerit in egyptū ut dictū fuit p̄
 nius. P̄m. xij. Qui paussit reges

no p̄ om̄
 fuit in
 12 p̄ 12

magnos etc. Expōitum hoc psalmus
 usq̄ ibi. In eruditatē israel seruo suo.
 inclusiue hoc excepto q̄ iste uersus.
Et omnia regna chaucan. nō est
 in hebreo nec in t̄lacione iōnni.
 Et ideo uidetur hic appositus ab
 aliquo expōitore sicut ponitur
 tertio psalmi p̄cedentis. q̄ in lu
 militate m̄a. q̄ finis uade dīc
 ti et cōtempti in seruitute egypti
 ti. memor fuit m̄i. nos inde lux
 rando. Deo subditur. Et redēnt
 nos ab inimicis n̄is. i. egyptijs
 qui vitam filiorum israel p̄du
 cebant ad amaritudinē fluctu
 nibus dīnis. ut h̄ erodi. Qui
dat. hic ponitur mutatio ad
 dei laudem ex beneficiis collatis om̄i
 uiuenti vita sentibili cū dīcatur.
Qui dat escam om̄i carni. uiuenti
 cia cui vita negotabili t̄m ut
 plante non h̄nt aurē sicut nec
 angelī in quibus est t̄m vita in
 tellectua. quia quis carnem
 et ossa non h̄bet. luce ultio.
Confitemini deo celi. s̄ enī sit deus
 totius creaturę. t̄m q̄ali modo dī
 deus celi eo q̄ ibi uidetur clare.
Confitemini dño dñorū etc. totus
 iste uersus uidetur hic appositus
 ab aliquo expōitore. q̄ nō est in
 hebreo. nec in t̄lacione iōnni.
Super flumina. ps. xlvj.
 In hoc psalmo nullus oī
 tiō titulus p̄mittitur. in hebreo
 nec in t̄lacione iōnni. et ideo
 titulus qui i aliquibus biblīs
 ponitur. c. ps. dō p̄ ierusalem. fuit
 appositus ab aliquo expōitore eo
 q̄ cū psalmi cōsonat lamen
 tationibus ieremie. quia iste ps
 loquitur de templi destructione

et de babilonica captiuitate. cuius
actor ignoratur. secundum iohanni
et hebreos. et diuiditur in duas
partes. quia primo describitur populi
captiuitas lamentatio. sed aduer
sarius primus. ibi. Memor esto.
Et nunc panni dicitur. Sup flum
babilonis. quia terra illa humidat
aquis fluminalibus. hic sedunt.
1. diu habitant. sicut dicitur deus.
1. De istis ergo in cordis barue mil
to tempore. Et fleunt. habitando
ibi in amaritudine. cuius causa
subditur ad dicitur. Dum recor
datus tui syon. 1. templi quod
erat in monte syon incens et
destructi de qua destructione plus
affligebantur. quod de sua captiuitate.
In salicibus in medio eius. 1. in
medio babilonis que est plena
salicibus pro humiditatem flumi
ni. suspendunt organa sua. 1.
subtrahunt nos ab omni carmine
leticie. non solum ratione captiuita
tis et destructionis templi. sed
ratione ex aggregacionis mali. quia
babiloni exercebant carmina leti
cie ad homines in tanta amaritu
dine constitutas. et hoc est quod
dicitur. Quia illic interrogauit
nos etc. Et qui adduxerunt nos.
de iudea in babilonem captiuos
dicebant nobis suple. In ymnis
cantate nobis de ciuitas syon.
hoc est de cantibus que cantaban
tur in templo quod fuit in mou
te syon. et subditur responsio
iudeorum. quo cantabimus ciui
tati dñi. 1. deputati dño cultu.
patria aliena. 1. idolatrie ad
dita. quia dicant nullo modo
debet fieri. vñ et balthazar rex

apheus vasa dñi cultus humanis
visibus. statim sunt a deo puniti.
ut hetur daniel. v. Si oblitus fue
ro tu nrm. 1. destructionis tue. can
tans anticum leticie quod oblitus
destructionis tue. obliuioni datur.
dextera mea. 1. tota virtus mea
pro infirmitate vel mortem. adhuc
at lingua mea fauibus meis.
Ita quod non possim loqui. si non memi
nero tui. dolendo quod contumie de tua
destructione. si non posuero tui nrm
in principio leticie mee. 1. si acciden
te vel causa aliam leticie non reor
dabor in principio de tua destructione
dolendo et supplendi est puniar
a deo. vñ dñi etc. xi. In die bonor
um in memor sis malorum. Memor
esto. hic contra ponitur aduersaria
um punitio. et primo ydumeorum
qui temp fuerunt iudeis molesti.
sicut esau a quo descendunt
ydumei. querebat occidere iacob
a quo descendunt iudei. uel hetur
gen. xxi. i. dñi dicit. Memor esto
dñe filior edom. 1. ydumeorum
ad puniendum eorum nequam.
In diem nrm. 1. destructionis nrm
in qua fuerunt ydumei ad ba
bilonis eos inuadentes ad tale
destructionem ciuitatis. i. dñi sub
ditur. qui dicunt. 1. dñi babil
lonis. exmanente et c. 1. totale
extinere nrm usque ad fundamen
ta. Contra psalmista preat pñi
tionem babiloniorum dicens. filia
babilonis. 1. gens babilonica. un
sera in hebreo et in translatione io
hetur. uastata. et loquitur de
futuro pro modum preteriti pro cer
titudine prophete. preuidit enim
regni babilonis destructioni

per cyrum et dauid. Ideo creditur:
vires qui retribuere tibi retribuo-
nem tuam. i. pna tibi debitam.
quam retribuisti nobis. i. p ma-
la que fecisti nobis. vires qui treue-
bit et allidet pueros suos in he-
breo letur tuos et in iusticiae co-
niti. ex quo p q hia cois que h
pueros suos intelligitur de pu-
lis babilonis quos audet in iust
cerunt medi et pte. in babilonis
destructione. fin q di pta. pti. De
babilonis suscitatio si nos mudo
qui argentu non querant nec au-
rum uelint. s. sagittis pueros in-
ficiant. et lactantibz nris no mlt
rebuntur. et si filios no pnt oai-
lus eorum. Et allidet eos ad pta.
Et audelitate em accipiebant pu-
eros p pedes et allidebant capita
eorz contra pietes. **C**onualiter
potest exponi ps iste que quolibet
penitente qui lamentatur se fuisse
se in captiuitate demonis p pec-
catum mortale. et petit pnuone
demonis et membrorum suorum in
iehemia. **secundum ordinem di-**
ne iustie. psalm. xxxviii.
Confitebor tibi domine. hinc
psalms premititur talis ti-
tulus in hebreo. psi dauid. Ex quo
appet actor psalmi no tñ eius ma-
teria. s. ex circustanda littere videt
q sit gratum actio pñis dauid.
postq liberatus fuit a psecutione
absalon et rebellionem hie filii bo-
chi. et venit ad templum dñi ad
orandum et regnandū sicut
pñis erat fugiens a facie absalon.
prout hētur. q. v. v. Et dixit
rex ad sadoch reposita archam dei
in vberem si inueniero gratiam in

in oculis dñi reducat me et oider
in eam et tatabuaculū suū. et
secundum hanc sententiam ps iste
induas ptes diuiditur. q pmo
dauid ipi deo regnauit. secundo
ad simile alios reges hortatur.
ibi. Confitebor tibi. Curra
mi diat dauid. Confitebor tibi
domine. confessione laudis et gra-
rum actionis. in toto corde meo.
i. toto intellectu et affectu. Qui
audisti uerba oris mei. hoc non
est in hebreo nec in iusticiae iom
im. vnde videtur q pmo fuerit
quedam glō ad oīdendū arā qñ
dō grās a deo agebat. s. eo q oīdē
suam exaudierat. qua pñis
a psecutione absalon liberari. et
post ea hec glōa forte in iusticiae
fuit inserta tertū p iperitiam
scriptorum. Nam et in multis alijs
loas biblic fāi est simile. pñis
sepectu angelorum. tibi assisten-
cium secundū illud math. vii.
Angeli eorum semp vident facē
pñis qui in celis est. psallam ē.
querens tibi placē et angelis
no hoibus uanis. Adorabo ad
templū san tuū. i. uerba facē
et extensis manibus ad ipm.
sic em orabant iudei ubiqz
sent ut h. iij. R. Et confitebor
noī tuo. in laude et gratū acton.
et subditur causa. sup nra tua
quam nichil fecisti liberando me
de psecutione absalon. et discen-
ne exatata p sybam. scd. R. v.
Et ueritate tua. i. iustia tua q
fecisti pñendo eos p sua culpa.
quia absalon ai suo cōtū fuit
debellatus. et syba decapitatus.
quī magnificasti. i. magnificasti

frasti. si omne. i. si omnem virtutem
 civitatem. nomen tuum. omnis enim
 hoies boni audientes predictam mi
 sericordiam dei erga dauid. et in
 stitutam erga absalon et solum.
 magnificabant deum. nomen
 eius laudibus extollendo. In qua
 annqz die invocaueris te exaudi
 me. hoc dicit qm abbas dnu
 nu iam pstatum. pter confiden
 am obtinendi futurum. Ideo sub
 ditur. Amplificabis manum
meam virtutem. i. sapie et obtine
 re victorie. **C**onsecratur. hic
 com. inducat alios reges ad lau
 dem dei ex cuius virtute dependet
 status et dignitas eoz. d. Qui
fitiantur tibi dñe omnes reges ter.
regno scientes tui diuini gene
rale. Am audierunt omnia in
oris tui. i. illa que frasti in cont
 absalon et solum. et no loquit
 de regibus sic generalit. s. de regi
 bus in circuitu iudee enarra
 bus. ad quos venit rumor p
 torum qm cito divulgatur. et
 bu noiantur fra dei eius verba.
 quia eius facere et dicere sunt
 idem. secundum q. dñe sup ps
 .viii. Dixit et facta sunt. et au
 tent in vis dñi. i. p vias dñi. q
 sunt eius opera. qm magna est
 glia dñi. istud debent cautare ca
 tico laudis dñe. et quia no solu
 glia dñi est magna in se. s. qm
 in effectu. Ideo subditur. Qui ce
rellus dñs et humilia respicit. ut
 attollat. et alta a longe cogno
 scat. i. sba ab eterno cognoscat
 ut depriuat. vi in hebreo hatur.
 Et alta a longe configit. et hoc
 dicitur spalius p humilitatem

dauid fugientis a facie absalon. nu
 dus pedibus succedendo et lamen
 do ut hatur. ps. xv. v. Et nimias
semei humile dissimulando. ps. xv.
vij. qm humilitate deus respicit pñ
dauid in regno restituito. et p
 sibi am absalon que debeat a regno
 quod inuasciat. p mortem vilem
 et asperam. nec potest relinquere pro
 lom masculina ad sui memoriam.
 ut hatur. ps. xv. v. Et quia vil
ficii adeo obtineat pñat confiden
obtinendi aliud de futuro in casu
sui. ideo subdit dauid. si ambulatio
in medio tribulationis. sicut fra
 fugatus ab absalon. unificabis me.
 i. saluabis me a morte iminenti. et
 sciam inimicor meor. s. absalon.
 achitofel sybe et olin. Extendi
manu tuam. faciendo de eis vici
 tam. Et salui me fecit. a pterito
 nibus comm. dextera tua. i. virtus
 tua. et no mea. et quia dauid sic
 spabat de futuro si talis colimi
 his contingeret. subdit. Domine
retribuet pro me. pena michi ad
 uersantibus. dñe misericordia tua i salu.
 quia semp patius est recipere re
 currentes ad pñ. Opera manu
tuaz. i. me et regni meum quod
 pte coleatus sum. ne despicias.
 subtrahendo a me manu p
 uis tue. **C**apitalit pot exponi ps
 iste ut sit gñz acto denata au
 libet literati diuinitas a psequen
 um tribulatione. et iusticia alioz
 ad confessionem deuotam laudis
 diuine. **psalmus. xxxviii.**

Quie pbaui me. Hunc ps
 pmitatur talis titulus
 in hebreo. Ad victoriam ps dd.
 In quo apper actor psalmi. c. dd.

et modus canendi hunc psal-
mū. cū punctatur. ad victoriā.
quia cantabatur alemtis cum
quod conati vni⁹ con contra al-
terum ad hūdū victoriā iūm
tū fuit frequenter dñi fuit
supra. De materia vero hui⁹ ps
videtur ex circumstātiā hē qd sit que
dam assurrectio ad confessionem
dñi laudis. ex consideratione e-
minencie dñe. et diuiditur in
duas ptes. quia pmo desatut
dandū dei eminenā. Ad con-
surgit ad eius reuerentiā. ibi.
Am tu potedisti. pma in duas
quia pmo desatut celsitudinē
dñe scē. Ad latitudinē sue
pñe. ibi. Quo ibo. Cū pri-
mi dicit. Domine pñe me et
cognouisti me. i. cognosce me
fecisti. homo em probat aliquid
ad hoc qd noticiā accipiat de iud.
s; deus ans sciencia est infinita.
non sic probat ut accipiat no-
ticiā. s; ut alii accipiant. et
hoc molo loquitur. gen. vii. sic
cognom qd timeas deum. i. co-
gnoscere feci. p hoc em qd abra-
ham ad mandatū dei uoluit fi-
liū imolare. fuit nota hoib⁹
pmpitudo sue obediencie. et si-
milis p tribulaciones quas dd
sustinuit a caule. abalon et
alijs patient. nota fuit hoib⁹
pñe sue paciencie tu cognoui-
sti lesionem meam et resur-
rectionem meam. i. quidq; feci
sedendo ul' cingendo. quiescen-
do ul' ambulando. alie expone-
re. Tu cognouisti lesionem me-
am. i. intrinsecam nem meam
fr' regni israel. et resurrexisti

mem meam. i. rectitudinem me-
am in regno post mortem. abla-
lon. quia utiq; a deo fuit. et qd
non solum cognoscat eiora s;
et latencia in corde. Deo subdit.
Intelleristi cogitaciones meas.
De longe. i. ab eciuo. conuictam
meam et fumum meū. i. mē-
te et animū. secundū quod dicit
.ij. R. vii. Et mensis est dandū
duos fumulos. vni ad occiden-
dū. et aliud ad vniificandū. vni-
ficatū. i. pfecte cognouisti. sic
res que inuestigantur usq; ad
infinitū. pfecte cognoscuntur. quia
inuestigatio ipse dñi que ipse
tat disausum vni⁹ rei note
ad aliam cognoscendam nō est
in deo et omis bias meas pñem
disti. anq; eū in rerū natura.
Ma non est sermo in lingua
mea. suple sufficiens ad expri-
candū altitudinē tue sapie.
Secundū subditur. Ecce dñe
tu cognouisti oīa nouissima et
antiqua. i. omnia que erunt et
que fuerunt quādiq; sint a
illis latencia. tu formasti me.
pñe pñe quia cause scē non
agunt nisi in virtute pñe.
et posuisti sē me manū tuam.
ad tenendū me in te. artifex
creatus completo artificio
remouet manū suā ab eo. sic
crepator admo fā. quia
nō est ei⁹ conseruator. s; tū fac-
tor. s; artifex oīū deus. forma-
ta creatura nō subtrahit ma-
nū suā ab ea. quia nō est tū
eius fecit. s; et conseruator. et
ideo si retraheret manū suā
ab eius conseruatione. deideret

.i. conabitur quatinus poterit ad
cognoscendum opera tua et ma-
xime beneficia michi facta. inter
que est forma mea. Id subdit.
Non est occultatum os meum a te.
et accipitur hic os ossis quod la-
cet in carne. Id subditur. quod
facti in occulto. q. d. quod esset
occultatum tibi. qui facti illud in
carne ubi occultatur alijs. s. non
tibi. et substantia mea in
inferioribus terre. i. substantia
corporis mei non latebat tibi al-
adhuc est materia vi facta est. que
quidem materia pro maiori est
terra que est inferius elementum.
Imperfectum meum viderunt oculi tui.
In translatione iorum habetur. Infor-
mem me adhuc viderunt oculi
tui. res enim antequam sit formata est
imperfecta. est q. sensus. cu esset
adhuc infirmus. viderunt me oculi
tui. quia deus cognoscit res perfecte
antequam sint in se. Et in libro
tuo. i. in notitia tua que dicitur
liber eo q. ibi omnia retineantur
firmiter oblivione. omnes scriben-
tur in notitia enim predestinationis
dne que dicitur liber vite. soli
electi sunt scripti. et in notitia p-
ccati sui reprobationis. que potest
dici liber mortis. soli reprobi sunt
scripti. s. in notitia divina generaliter
sumpta. prout extenditur ad p-
destinationem et predestinationem. omnes
sunt scripti. et sic accipitur hic
liber dei ut dictum est. Dies forma
bitur. in futuro sicut tu prius
dictum est. et nemo in eis. q. nemo e-
intempore futuro. quod nudum
est adhuc. p. hoc intelligit dandum
q. tempus futurum. et ea q. futura

sunt in eo. sunt preterita cognita prius
deus. q. eius notitia inclinat
eternitate que afficit omni tem-
pori presentis preteriti et futuri.
Michi. Hic contra dicitur ostendit se
habe reuerentiam ad deum. ad soli
in se. s. in animas suas et primo
ostendit in animas dei proprias. s.
in eius immas oppositas. s. Sic
adversis. Enim prius dicit. Michi
autem minus honorati sunt a
mea tu deus. In hebreo habetur
Sodales tui. Et p. hoc intelligitur
angeli sancti qui sunt in societate dei
et eius anima de quibus dicitur deus
psalmo precedenti. In conspectu
angelorum psallam tibi. Annus con-
fortatus est. i. summe stabilitus.
principatus eorum. angeli enim sancti p-
ordines tui ierarchiani sunt di-
stincti. Ierarchia vero id est quod
sacer principatus. et q. ista res i-
erarchie. et ordines in singulis
ierarchis inuolunt stabilitati.
Ido conuenienter dicitur. Quis con-
fortatus est principatus eorum. et
quia angeli sunt in maximo mo-
do illud iob. Quis est nimis in
litu eius. Id subditur. Dimin-
to eos et se harenam multiplic-
bitur. i. si uelle eos uideat no-
possent. sicut nec maris harenam.
videmus enim sensibili q. corpora a-
lecta que sunt incorruptibilia.
super modum excedunt corpora
elementaria. et mixta que sunt
corruptibilia. incontinua quanta-
tate. et eodem modo ualde proba-
bile est. q. angeli qui sunt adhuc
srioris nature tui excedant in mo-
dum omnem corporalem creaturam. p.
q. d. d. vi. milia milia milia

hant ei. et decies milies. centena
 milia. afflicti sunt ei. ubi designat
 marina multitudo angelorum no
 bis in cognita. p. replicacione et mul
 tiplicacione maximorum. minor. et q.
 ipsa de cognovit p. revelacionem
 se futurum in societate angelorum.
 ad quam electi assumunt. Ideo subdit.
Cruxi. p. tua gratia a peccatis que
commisi. c. adulteri al. bechalee et
homini dñi. vne. et uilacionis populi.
 et adhuc sum tene. in pñia per
 gram et in futuro p. gliam. de qua
 loquebatur dauid p. modum pñis.
 p. certitudinem s. fac revelacionis.

Si occideris. hic con. ondit
 oppositum de iunctis videt. q. nō
 sunt honorabiles s. s. magis de
 testabiles. d. **S**i occideris dens per
 cutores. et accipitur hic. si pro
 quia. ut sit sensus. q. certū est
 q. tu occides peccatores obstatos
 morte iehenne que dicitur mors
 scda apoc. xv. **I**deo supple dico. **Vir**
sanguini declinate a me. q. hono
ri nos videt. an. causa subditur
am di. Quia dicitis in cogitacōe.
s. nra. accipiant in uanitate aīa
tes suas. vñ. cui sanguini temp
cogitant quomō possint alienas
auitates et loca rapere. populū oc
cide et bona rapere. et istud pced
criminate s. hic eritis in eis et
quia tales sunt deo et iustis hoī
bis odibiles. Ideo subdit dauid.
Romne qui odierunt te dñe odia.
q. d. sic quia corū viciū est odiu
bonis hoībz. sicut est odium deo.
et s. inimicos tuos calcetram
. i. resoluatur. interius. ex zelo in
nie tue. contra eos iustus. Ideo sub
ditur. p. odio odiam illos et c.

Et quia homo iustus semp debet
 timere ne in tali zelo credat modū
 et incutiat aliquod peccatū saltem
 leue. Ideo subdit dauid. **proba me de**
us et scito cor meum. et fac me sa
tare ea que latent in meo corde.
 probatō em dei nō est ad hoc q. ip
 noticiam accipiat. s. alius. sicut
 dñi sunt in principio huius psalmi.
Introga me et cognosce. i. fac me co
gnosce. semitas meas. i. facta et
cogitata mea occulta. et vide. i. fac
me videre. q. nra iniquitatis i me
est. i. aliqua latens culpa. ut p. v
ram pñiam expeditur ab ipa. et
adduc me in via eterna. i. ad bñti
dinem eternam. ad q. nullus pōt
pucire nisi fuerit totatē expeditus
apccō. secundum quod dicitur ap.
pr. Non intrabit in eam aliquid
coquinatū. Moralitas huius
psalmi q. quib. exemplo dñi dilige
ter consideret dei noticiam oīa
intuitū. et attendat ipm ubiq.
p. sentem. et sic assingat ad dei scōr
q. eius reuerenciā. et ad detestacō
nem oīm iniquorum. ps. cxxv.

Expe me. huius ps. pñitacō
 talis aīa in hebreo et tñla
 cōne iouini. Ad victoriā ps dauid.
 et p. sñia ex dñs in titulo ps p. c
 dentis. Denotatō nō huius psalmi
 videtur ex cūstācia hē. q. fuerit
 ab eo talis aī cēt in p. caūne saul
 petens ab ea dñitus liberari. pro q.
 fecit multos alios psalmos. ut
 p. ex sup. dñs. quia illa p. caūne sunt
 lingua. et dñs sunt in multis pñi
 lis sicut p. ex dñs pñi Regi.
 Igitur. secundū hoc ps iste in duas
 p. tes diuiditur. In pñia dauid p
 tit suam liberacionem. In secūda

prophetar p̄dicit p̄secutorum p̄uicō
nem. ibi. Caput ciuitatis. p̄uicō
duas. quia p̄mo dauid p̄sua
liberacōne impetranda. Allegat p̄s
cutorum nequitiam. Et secūdo
suam iudō confidenciā. ibi. Dñs
Dñs. Entra p̄mū sciendū q̄ aid
lit in iusticiā. ad eū p̄tinet libera
re innocētes de p̄secutoribus im
piorum. p̄mo dicit dauid. Entra me
dñe ab hōie malo. i. a saul. i. dñe
te michi mali pro bono. A viro
magno eripe me. i. a dōg in ciuitate
saul. i. ad p̄sequendū me. Qui co
gitauerunt cogitacōnes i corde.
cogitantes nullas machinacōni
būs me occidere. totadie consiliu
ebant p̄lia. quia de consilio dōg
et aliorum magnāciū. saul
frequentē eduxit exercitū ad capi
endū dauid. accucurunt linguas
suas sicut serpentes et c. quia
dōg et alij detractores. inatābit
māligue saulem ad p̄sequendū
dauid. p̄ q̄ dicit dauid. ad saul
p̄mo R. xxi. Quia audis libatō
nimū aliquem. dauid quērit
mali aduersū te et c. p̄mo subdō.
Eucrodi me de manu p̄ccōis. i.
saulis obstinati in p̄ccō odij cō
tra me. Et ab hōiūbus iniquis
eripe me. i. a dōg et aliis s' in
mālia adherentibus. qui co
gitauerunt supplantare gressū
meos. ut ad regnū puenire nō
ualeam. sicut adiō p̄missum
est michi p̄ samuelem. Abiō
derunt sibi laqueū mī. quia
frequentē p̄suerunt mīdias
occultas contra dauid. et fines
extenderunt in laqueum. que
rentes me capere & p̄ulos qui

deberent me diligere. i. p̄ hīatores
ceyle quos dō deliberant de p̄
hīatis. et p̄phēos de quorū genē
re dauid erat. et in ista uoluerūt
cum in manibus saul tradere.
ut hētur p̄mo R. xxi. p̄mū
saulem posuerūt michi. i. q̄
ficiunt me capere p̄ consuetudī
locorum ubi consueuerā ne. vii
p̄mo R. xxi. dicit saul ziphers.
abite g' et diligētius p̄ate. et
curiosius agite et considerate lo
ann ubi sit p̄s eius et c. Dñs
dominus. hic cōf. dō. p̄lia al
gacōne allegat suā in dñō con
fidenciā. modus cū est magn
fici liberare cōfidentē meo. p̄
quod dicit dauid. Dñs dñs deus
meus es tu. In quo confido et nō
in mea virtute. Evandi dñe co
cem de p̄ccōis mee. liberando
me a saulis p̄secutōne. et quia
gratitudo de bñficio iam p̄feto
est dispō ad aliud obtinendū
ideo dauid. ad impetrandū libe
racōne suam de p̄secutōne saul.
recolit tamq̄ grātus bñficiū
quod ei deus p̄stiterat liberando
eum in manu goliath ḡgū
tis. d. Dñe dñe virtutis me.
i. p̄ aū virtutē sui saluatus.
Obumbrasti s' caput meum.
me protegendo. In die belli. q̄
accepi cū goliath ḡt̄ho. Non
tradas me dñe a desiderio meo.
i. certā desiderii mei. p̄ccōi
i. saul obstinato in p̄ccō odij
contra me. mīd' cū dicit et
plus significat. p̄ hoc cū quod
dicit q̄ talis traditio eēt certā
desiderii sui. significat q̄ eam
horrebat. sicut in cōi modo lo

quendi quādo contigit aliam q̄ est s̄
 horridum. dicit hec non desiderabā
 uel non prebā ad significandum
 illius quod accidit s̄ horrorem. et
 subdit cū dā honoris. n̄ subdē.
et cogitauerūt contra me. p̄ vias di
uerſas me occide. ne forte exalten
tur. de me inimici hūiles. p̄ hoc
 supple peto ne tradas in manibz
 eorum. et est modus loquendi tū
 catus sicut solent loqui hoīes in
 timore positi. **Capitulum arantis.**
 Postq̄ dauid p̄xit suā liberacōne.
 hic corū p̄phie p̄dicat p̄secutor
 suoz p̄mōnem faciendā. ad animis
 intellectu sciendū q̄ saul p̄sequēs
 dauid ex desiderio occidendi eum. cu
 gebat eum et viros eius in mod
 corone ut nō posset evadere. ut h̄
 p̄mo x. xxij. Ad hoc autē matā
 adog et alius detractoribus s̄o dis
 famantibz dō apud eū. et ita in
 quitas saulis et detractorum da
 uid. fuit occasio q̄ deus p̄misit
 eos occidi in monte golboe. ut pu
 niretur ita malicia eorum. et
 hoc est quod dicitur. caput aran
tis eorum. i. saul qm erat caput
 evadens arantis dauid modo
 dicto. labor labiorum q̄dē. i. fir
 quens detractio dog et aliorum
 fūm. opiet eos. i. erit occasio q̄
 opiantur morte i monte golboe.
 sicut auen capta opit retit. et
 quia nō solū fuerūt p̄mitti tem
 p̄rah morte. s̄ & igne iehenne sū
 cōm opinione. Ideo subditur. ea
dent s̄ eos carbonem etc. i. in
 scis nō subſistent. quia pena in
 fernalis est iportabilis. et quia
 dog detractor p̄ssim⁹ nō solū fuit
 p̄ntus in se. s̄ & in prole quia

dauid filiū eius fecit occidi eo q̄
 dicit se saulem interfecisse. quē
 p̄ hoc dauid placere ut dā fuit
 q̄. & i. Ideo subditur. vir lingu
ſus nondurgetur in terra. quia
 dog non reliquit filiū s̄cūm.
 Ideo adhuc subditur. omni inſu.
.i. dog p̄dumē. mala capient
in interitū. i. suo et filij sui. et
 ito dicitur hic mala in p̄ali.
 et quia sicut dictū est ita p̄mō
 fuit s̄ ad vindicandū mala q̄
 facta fuerant dauid et viis ei.
 Ideo subditur. cognom. i. p̄phie
q̄m. quia facit dō iudiciū iōpis
 .i. p̄mō dauid qm fuit mops in
 fuga saulis in tū q̄ anabal p̄xit
 abum. p̄mo x. xxv. et vindictā
pauentū. i. virorum dō erant pau
 peres scādim quod dicitur p̄mo
 x. xxij. et conueniunt ad eū
os qm erāt in angustia constituti.
 et opprellere alieno. et amaro
 animo. et factus est corū p̄ncps.
 et quia dauid et viciis in illa
 p̄secucōne. nō dēmanerunt a
 fide vni⁹ dei et ip̄i cultu. Ideo
 subditur. Omptū mlti confi
tebuntur. noi tuo. & in tribula
 tombubus p̄ſiti. et hitabunt
recti cū mlti tuo. i. placētes
 in conſpectu tuo. **ps. cxl.**
Omnine clamaui. hūc ps
 p̄mittitur talis titulus
 in hebreo. ps dauid. ex quo app
 actor psalm. de materia uero
 eius videtur ex circūſtancia. q̄d
 exptus se p̄ccasse p̄ccō lingue ut
 appēbit p̄sequendo. fecit hūc psal
 mū p̄tens adiū ut nō patere
 tur amplius itadiū. Et didi
 tur in duas p̄tes. quia p̄mo dō

cruidini postulat. Sed peccatum
suum explicat. ibi. pne dñe. Cuius
primū dicit. Domine clamam ad
te. corde et ore deprecando. Et audi
me peccatorem meum ad implendo.
Intende voca mee. etc. repetitio est
eiusdem sententiae ad maiorem af
fectus expressionem. Diligatur oꝝ
mea sicut incensū in conspectu tuo
oblatis enim sacrificiis malis ho
lorum istorū. quod erat subditio.
sacerdotes qui obtulerunt sacri
fia lauabant manus et pedes et
sic intrabant p̄mā p̄tem templi
ubi erat altare incensi. ubi crema
batur thymiana. quod hic dicit
incensū. et tunc dicebantur. sacri
ficia cōsumari p̄ hoc ergo quod di
cit dauid. diligatur oꝝ mea etc.
petit q̄ sua oꝝ sit cōsumate crau
dita. et idem petitur p̄ hoc quod
subditur. Elevatio manuum me
arum sacrificiū verum. q̄ post
oblationem iugis sacrificij in regē.
non offerebatur aliud usq̄ i ma
nu dñi sequentis. Pone dñe.
hic cor̄r dñs explicat suā pec
cātōne. et diuiditur in duas p̄tes.
q̄ p̄mo petit p̄seruari a lingue
culpa. Sed a culpe pena. ibi. Qui
ad hunc. p̄ linguā enim homo mul
tipliciter peccat et contra hoc pe
tit. d. Pone dñe custodiam ori
meco. ut uō peccem p̄ papitacōne
loquendi. sicut alias feci dicendo
sp̄s. omnia tua sunt que fecerunt
mihi phibitō. in quo peccauit dñs
sicut dñs fuit x. rvi. et supra
ps. cvi. Et ostiū amittitiae la
bys meis dicitur. aut ostiū amittitiae
quod retractat uerbum
male prolātū. anō contrarium

ferent dauid. qm̄ in iacōne populi
male precepit. nec ad uerbum uolū
retractare noluit. sedm̄ quod hī
sād x. ultimo. et ideo petit dauid
ut hoc ulterius s' non contingat.
d. Et ostiū amittitiae etc. Con
declines. i. declinare p̄mittas. q̄
meū in uerba malicie. i. ad profi
tendum uerba malicie cōposita
sicut feci qm̄ dixi uirē ut descende
ret in domū suam et lauaret p̄des.
ut sic cū uirē sua dormiret. et
puer d̄ meo conceptus s' actibz
retur. et adulteriū meū celare
tur ut hī. sād x. n. Adersaui
das etc. resumatur li. nō decli
nes cor̄ meū. i. declinare p̄mittas
ad exaltandas exaltacōnes i pr
catis. i. ut p̄uaciter deffendam
p̄mā meū exaltacōnibz. Et dñs
in hoibz opantibz iniquitatē
i. cū saule et s' similibz qm̄ p̄
actū suū de reuerentiā agag re
gis amalech et p̄uacitū alium
contra dñi preceptū. p̄uaciter
deffendit contra samuelem cū ar
guentem. p̄mo x. xv. Et nō cō
municabo cū electis eorū. In hī
brece et in iacōne iōnūm hētur.
In delictis eorū. est ḡ sc̄dus q̄
dauid nolebat cōmunicare cū ta
libz etiā in mēsa ubi hūtur. alia
ira delicta sū electa. et quia hū
liter recipiebat correctōne iusto
rum. ut p̄. sād x. rñ. ubi corre
cionem nathan p̄phē de adulte
rio cū bethsabee. et hominadab
hūm̄l̄ recepit. et filiū correctōne
gag p̄phē de populi in iacōne. ut
hētur. sād x. xñ. Deo subdit.
Corripiet me iustus i mēsa. q̄
utiq̄ p̄phā post penitentiā d

micanit sibi vinam. ut p. ibid.
 olimi autem pccus no impinget
caput meum. In hebreo hctur:
Oleu aut capitis no prohibebit
caput meum. q. exponit. ka. sa. de
 vinctioe regia. et sic dicit dauid.
Oleu capitis. i. vinctio regalis in
 capite meo recepta. no prohibet cor
 meum. ipm p sibi am eleuando. ut
 non acquiescam correctioem in
 storum sicut eleuante saulem.
 ut pdictum est. ad hunc aut sen
 sum pot redna tñclacō cois. oleu
 aut pccus. i. vinctio regia hois
 inde sibi entis. qui dicitur pccor
 eo q. in omi pccō includitur sibi.
Non impinget caput meum. cōf
 drum et enis mñcios sibi eudo.
 et hoc mō dicitur de sibi iob. xv.
 Enauit ad iussus dei erecto col
 lo et pingui cūce armatus est.
 tñclacō ionium hē. Oleu amari
tudinis no impinget caput me
um. i. hmo diuinitatis est. qz
 dictio hebraica hic pñta. C. iog.
 est equiuoca ad significandu
 caput. qm significacōnem scāi
 tur hic hebrei. et ad significan
 dum fel loco cui tñclacō sō.
 amantudinis. quia frequē
 in scriptura amantudo ligatur
 uoie fellis et eo. pōt tñ trahi
 ad sensum pcedentē. ut p ama
 ntudine intelligatur sibi pro
 cedens alii ex vinctioe regia. ac
 p. in saul. ita tñ sibi. Oleu at
pccus no impinget caput me
um. exponitur a doctōribus iuss
 de sibi adulatoris ligto noie olei.
 sicut dicitur psalmo. lxx. mol
 liti sunt sermones eius tñ olei.
 et sic pccat dauid q. p sibi adula

torum no erigatur in sibi am et
 dei cōtempit. pma tñ expō vñ in
 magis hñlis. Am adhuc. hic
 colit. dauid pccat pccuam a pena
 pro pro pccō lingue debita. et pmo
 a pena iustitūda in pñta. Ad
apena iustitūda in pñta. Sicut anstati
do. Cūta pñti dicit. Am adhuc
et ord mea. supple protenditur
In vñplacitis eorum. In hebreo
 hctur. In malis eor. cui conuor
 dat tñclacō ionium que sic hz pro
 malis eorum. ut non sint in
 occasio delinquendi. et p cōis q. de
 beam pñti in pñta. adhuc f. sen
 sum pot redna tñclacō cois. a un
 dicitur. In vñplacitis eorum. i. in ma
 lis eor in quibus delectantur. eo
 q. pccat in hitu qui caulat delec
 tationem in ope malo. scāidū illud
 pñti eor. Am leuantur ai
male fecerunt. et exultant in re
 bus pñtiis. Conr adduat exem
pñ ad pñtiū. i. q. aliqui sancti
 pro malis uerbis aliorum delin
 querunt. et sic pñti fuerunt in
 pñta cum dicitur. Absorti sunt iud
 ti pccat iudices eorum. vñ hz tñclacō
 co ionium. et sibi sibi hebraica.
Sublati sunt iudices pccat iudices
eor. et est eadem sibi hic et ibi.
 et exponit hoc hebrei de moise et
 aaron qui fuerunt iudices popu
 li israel et cā. et tamen pro mu
 numōmbz populi contra deu. pcc
 auerunt ad aquas contradiacō
 nis dubitantes de mñclacōneū
 bi dñi quodci dicitur. loquimū
 ad pccatū coram eis nulla dabit
 aquas. et pro illo pccō fuerunt
 puati in gressu terre pñtiō
 nis. vñ hz inu. xv. Et hoc est q.

diatur hic. Abfora sunt. i. p. pe-
ccatum lapsi. nicti pte. i. merta
prauu de qua dicitur aquam
cicere. iudices coru. i. moyses et
amou. q. d. dauid multo forius
debo ih timere deo ih timere. et
p. cons. dei orare ne p. uerba ma-
lorum trahat ad peccandu. et
p. cons. ad pena sustinendu. au-
dient. i. audiant. q. hebrei pro
optatulo vtiuntur. futuro indica-
tui ut frequenter dñi est. verba
mea qm potuerunt. In hebreo
et tñlaco ionum hētur. Verba
mea qm decora sunt. et in hoc
dauid sermonem dñi ad ma-
liloquos. et est sensus. audiant
uerba mea. s. maliloqui ad sua
correctionem. qm potuerunt. s. se
corrigere ad monitione uerbor
mconum. Sicut crassitudo terre
et c. hie incipit nñs in hebreo
et tñlaco ionum. vbi dauid p-
tit pseruari a pena ichenne. p-
tamen oñdit modū mautudi.
Sed pñt ab ea literari. ibi. Q.
ad te domine. Cum pñm facidu
q. hec est lra in hebreo. Sicut su-
dens et sandus uerba. Et tñl-
laco ionum. Sicut agricola
ñi scindit terram. sic dissipata
et c. Et est eadem lra ut p-
et est sensus q. sicut ille qui ca-
dit terram facit ibi qdam pñ-
dacone et tene dissipacone. Dissi-
pata sunt ossa nra. i. sic dissipa-
ta est virtus martis nre que p
ossa deliquatur in quibus est
iobur corporis. secus infernu.
.i. p. infernu. vñ in hebreo et
tñlaco ionum hētur. In
ore inferni. dissipaco eni vñt

ris que fit p. bñtia facit. appropin-

quare ad pena ichenne ad em-

dem sensum reductur. reducte

lra cois ai diatur. Sicut cras-

tudo terre. et c. crassitudo pñe est

in ali et letet sub pñle. et ad ali-

tudinem hñr crassitudo terre di-

atur. que latet sub eius sifici.

qm uero terra auatur sificies

substatu. et sic crassitudo eius

suissim erigitur. Et g. sensus. si-

cut crassitudo terre. sicut appo-

terit scissione ai uincere. sic ossa

nra dissipata sunt etc. et exponit

ut supra. Q. ad te dñe et c. hñ-

incipit uersus in hebreo et tñ-

laco ion. vbi com. dauid pñt

pseruari a dicta pena ichenne.

Et incipit hic constructio. Non

auferam animā meā. i. no pñt

tas eam auferri a conspectu grē

tue et p. cons. trahi ad penam ic-

henne. quia ad te dñe oculi mei.

tanq. ad protectore meū. in te sp-

ram. q. d. docet ut me pserues

a pena ichenne. quia modus est

magistra literari qñantes in

se. Custodi me a laqueo. s. de p-

comis. quem statuerunt in. s.

spñs maligni. Et scandalizet

c. scandalum eni est dictu ul-

tractu nñm. sicut pñbens alie-

ri occasioneu rñue. et sic pñt

dauid ne pñm lingue aliene

pñbeat s. occasioneu rñue. m-

dent in renaculo eius pñores.

.i. occasioneu pñandi amant.

secundu illud etc. xij. Qui

amat pñdum in illo pñbit.

Singularit sum ego. s. a coacta

te male loquendi me subtra-

hendo uelut in pñandi occasio.

donec susceam. de p[ri]ma vita ad
secundam requiem. **C**onfortati-
tas autem huius psalmi est ut
homo qui alias captus est per
linguam peccasse. ul' ad hoc pec-
catum sentiat se promi esse. exem-
plo dauid penetrat. ut sicut a re-
admo p[er] deuotam orationem p[er]ueni-
tur. et a p[ri]ma debita liberetur.

Poce mea. **psalms. cxi.**
Hunc psalmum p[ro]mittitur
talis titulus in hebreo. Et uide-
dauid cum esset in spelunca orans.
p[er] hoc autem q[uod] dicitur. Et uide-
ostenditur q[uod] dauid in compositione
huius psalmi fuit eruditus a
sp[irit]u sancto. et illam scripsit
ad eruditionem aliorum. p[er] hoc
autem quod d[icitur]. orans. designa-
tur q[uod] factus fuit p[er] modum simpli-
cis oratoris. p[er] hoc q[uod] d[icitur]. Cum esset
in spelunca. ostenditur locus ubi
fuit factus. et secundu[m] q[uod] dicit
ieronimus in prologo s[ecund]i libri
psalmorum. intelligit de spelun-
ca odollam ad q[uam] fugit dauid p[er]
q[uam] euasit de manibus philis-
tinorum cu[m] occidere uoluisset in
geth. ut h[ab]etur p[ri]mo regu[m] imp[er]i-
re. cap[itu]l[um] et fuit. xxi. Et fecit
hunc psalmu[m] anteq[uam] uenirent
ibi ad eum om[n]es de cognatione sua.
et ho[mo]s amaro animo et oppressi
ere alieno eriscentes. **I**gitur
secundu[m] hoc psalmus iste in
duas p[ar]tes diuiditur. quia p[ri]o
dauid ostendit anxietatem animi
sui. Secundo petit diuinitus co-
solari. ibi. Clamam ad te. Circa
p[ri]mu[m] dicit. Poce mea ad d[omi]n[u]m
clamam. quia ex magna an-
xietate non poterat a clamore

continere. Poce mea ad d[omi]n[u]m
deprecatus su[m]. repetitio est eius-
dem s[entent]ie ad maiorem affectus
expressionem. Effundo in conspectu
eius et c. hoc dicit quia orando
lacrimas effundebat. et hoc mo-
do loquebatur anima. i. x. i. Effundi
animam meam in conspectu d[omi]ni. et
tribulationem meam ante p[re]s[ent]em p[ro]-
nuncio. non ad aliquid s[ed] manifeste
st. m[od]u[m] quia omnia nuda et ap[er]ta
sicut oculis eius. s[ed] ad consolo-
nem aliq[ui]us interpretati. au[tem] cu[m]
subditur. Iudicando ex me spi-
ritum meum. q[uod] d. in tanta afflic-
tione sum q[uod] fere cepiro. Et tu
cognouisti secretas meas. p[er] q[uod] s[ed]
ego possum incedere magis securus
q[uod] d. illas no[n] uideo. nisi dirigas
me. Ideo subditur. In via hac
qua ambulabam absconderunt
laqueum michi. quia saul et
eius satellites in terra israel
queriebant p[er] multa insidias eu[m]
capere. et cum inde fugeret in
geth. philistiini uoluerunt eum
occidere. Ideo subdit. Considerabi-
ad dexteram. i. ubi possem mune-
rire aliquam p[er]sonam que
p[er] dexteram designatur. et non
erat qui cognosceret me. q[uia] in
terra israel nullus auderet ei
h[um]ilitatem p[re]stare. timore re-
gis saulis. p[er]stet fuga a me. q[uia]
dauid fugiens in terram philis-
tinorum fuit ibi in p[er]iculo ma-
iori. ut p[re]dictu[m] est. Ideo subdit.
Et non est qui requirat animam
meam. ad saluandu[m] ip[su]m. **C**la-
mam. Postq[uam] dauid explicauit
anxietatem animi sui. hic
con[tra] petit ab ea liberari. d. Clamam

manu ad te domine. positis in die
ta amittente. dirigentes spes mea.
quia p[er] te solum sp[er]o liberari. po-
cio mea in terra viuentium. i. aut
viuentes huius seculi. nō habeo
vū viuentium nisi p[er] tuam p[ro]mis-
sionem. quod dicit quia erat erul
et p[er]fugus ab hereditate sua tem-
porali. Intende ad deprecationem
meam. quia humiliatus sum nimis.
.q. d. ita afflictus sum et abiectus.
q[ui]a magna difficultate possum
sustinere. p[ro] subditur. libera me
ap[er]sequentiabz me. s. laul. dec[em] et si-
milibus. Quia confortati sunt
super me. i. foriores me in terra.
p[ro] non possum resistere p[er] regia-
potestatem me p[er]sequentem. Educ
de custodia. i. de carcere sicut dicit
gen[esis]. xliij. Tradidit illos custodie
tribus diebus et tribz noctibus
tuo uero die eductis de carcere et
vnde in hebreo et t[er]minacione io-
nani h[ab]etur hic. Educ de carcere
animam meam. i. incipit a nobiliori
p[ar]te deuotando totum carcerem
autem vocat dauid illā speluncā
in qua erat absconditus. nec au-
debat erui. Ad confitendum nomi-
ni tuo. ad hoc enim p[ri]ncipalit[er] desi-
derabat dauid de p[er]secutione saul
liberari. ut posset libere accedere
ad tabernaculū d[omi]ni. et ibi cōfite-
ri d[omi]no confessione laudis. me
expectant iusti. s. samuel et alij
iusti de populo israel qui expecta-
bant cū desiderio coronacionē da-
uid in regem. sicut dicebat p[er] sa-
muellem. donec retribuas michi.
p[er] p[er]secutionē q[ui] p[ri]ncipalior dignitate
regni. in hebreo h[ab]etur. ex coro-
nabunt iusti cū retribuieris m[ichi].

quod fuit impletū q[ui] seniores de
omnibus tribubz israel vixerunt
dauid in regem. n. r. v. **C**onora-
liter posset exponi psalmus iste
de quolibet fidei in ma afflictione
erit exemplo d[omi]ni explicante co-
ram deo amittente animum suū. p[er]
tendo deuote ab ea dimittis libe-
rari. ut sic confessio laudis d[omi]ni
posset libere d[omi]no cōfiteri.

Omnine exaudioracionem.
In hoc psalmo p[re]mittit
talis titulus in hebreo et t[er]minacione
ionani. psalmus dauid. In aliq[ui]bus
t[er]m[in]is biblis ponitur. talis addi-
cio. psalmus dauid quando p[er]se-
quebatur eum filius limus ab sa-
lon. que quidem addicio videtur
apposita ab aliquo doctore seu exp[re]-
sore. eo q[ui] h[ab]et huius psalmi videt[ur]
satis ad hoc concordare. Illa enim
p[er]secutio durauit pluribus diebus.
et ideo dauid in illa cr[ist]is fecit plu-
res psalmos. ut p[er] e[ss]e supradictis
orando deū deuote p[ro] sua lib[er]a-
cionē. Igitur secundū h[uius] psalmi
iste in duas p[ar]tes diuiditur. In
p[ri]ma ponitur p[re]catio lacrimosa.
Sed subditur exaudico gratiosa.
ibi. spiritus tuus. p[ro]p[ter] ad huc
induas. quia p[ri]mo ponitur d[omi]ni
p[re]catio. Sed p[re]catio r[ati]o. i. q[ui]
p[er]secutus est. cura p[ri]mū dicit d[omi]n[u]m.
omne exaudi oracionem meam.
p[er]secutione absalon. me liberando.
Auribus p[re]cipue obsecrationē meā
reptio est eiusdem sentencie ad
maiori deuotionis exp[re]ssione.
In veritate tua exaudi me i[n] tua
iusticia. i. in veritate tua que est id
quod iusticia tua. et in hoc allega-
tur vrbium d[omi]num quo p[re]cepit

filios parentes honorare. cro. xv. ho
nora p̄rem et c. Et ideo ad uirtutē
dīnam et iusticiam p̄tinebat. hīc
narrat dāuid a p̄secutore filij sui aq̄o
debebat honorari. Et non intres
in iudiciū cū seruo tuo. i. meam
sciebat cū dāuid q̄ illa p̄secutō ex
p̄uisione dīna erat mota contra
eum p̄ p̄uisionem adulteri sui cū
bethsabē et hominū vne. secundū
quod dicit s̄ nathan p̄ph̄a scd̄o r̄.
vii. Hec dicit dominus. Ecce ego susci
tabo s̄r̄t malū de domo tua et c. p̄do
dicebat dāuid. Non intres in iudi
ciū cū seruo tuo. q. d. nō p̄uicias
me scd̄ū rigorem iusticie. scd̄ū
quēdā dāuid meruerat mortem.
quia secundū legem dīnam vtrū
q̄ viciū p̄tendit morte. et ad hoc
allegat fragilitatē hūanā qua
peccauerat. d. Quia nō iustificā
bitur in conspectu tuo om̄is uiuēs.
i. nullus homo uiuens iustificā
bitur. quia quācūq̄ s̄r̄t caueat tū
si frequēter labitur. saltem uigilātē
peccando p̄uicioz. r̄viii. sep̄ies i die
cadit iustus et c. Et in hoc allegat
dāuid q̄ deceat dñm rigorem iu
sticie temperare p̄ hūana fragilitate.
Quia p̄secutus. hic p̄ponitur
p̄dicta p̄secutōis r̄d. que accipitur
ex attritu p̄secutōis q̄ dāuid
sustinebat. p̄do dicit. Quia p̄secu
tus est inimicus. i. abalon et
achitofel eius consiliarius. Aiam
meam. i. vitam meam querebant
eū cū occidē. Humiliant in t̄ra vitam
meam. tunc tunc eū fugit dāuid
p̄ditando. Acus et op̄o capite. ut
h̄i. ii. r̄. v. p̄uicias s̄r̄t semper ual
de hūilē sustinuit. ii. r̄. v. Col
locant me in obscuris. q̄ dāuid
fuit cōpulsus se abscondere i locis

desertis et caueriosis. Ac mortuos
scd̄i. qui p̄ponitur in fontibus subter
ranis. et amarus est s̄r̄t me sp̄s
meus. ex uimā afflictione. In me
turbatū est cor meū. p̄ malicia
filij mei me p̄sequens. Agemur
sui dicit antiquorum. i. dicunt
noe in quibz modū submeristi
diluuio pro p̄ccō luxurie. et in qui
bus p̄uocāuisti tuū maledicta
cham pro patris derisione. gen. ix.
q. d. dāuid. ex istis ualde timēo p̄u
isionem meam pro p̄ccō adulteri cū
bethsabē. et dampnationem filij
mei pro mea p̄secutōne. p̄ quod cū
mortuū ualde luyt. ut h̄etur scd̄o
r̄. viii. ut ibidē plenius dictū
fuit. meditatus sum in omnibz
operibus tuis. in quibus semper
conuincit iusticia in factis manu
um tuarū. repetitō est eiusdem
sine ad maiorem expressionem.
et quia diuina iusticia est formi
danda. p̄do subdit dāuid. Expandi
manus meas ad te. s̄r̄t. hūilē
deprecando. Animā meā sicut fūa
sine aqua tibi. in hebreo h̄etur.
sicut fūa lassata. et est eadem sen
tentia quia terra sine aqua in
pulueres resoluatur. et quasi res
res lassata dissipatur. et ex hoc
designat dāuid q̄ erat totus disso
lutus timore dñe iusticie. p̄ quod
subdit adhuc. velociter exaudi
me dñe. d̄f̄at sp̄s meus. i. ex p̄
defectum sicut de hōie ad mortem
appropinquante dicitur iam est
mortuus. Reauitas faciem tuā
amē. tanq̄ offensus contra me.
et loquitur de deo ad modū ho
minis qui indignantē auertit
faciem suam ab eo contra quem
est offensus. Et similis est de sen

dentibus in laam. s. si auitas facit
tuam a me mo predicto. Auditam
fac in mane. i. celeriter sine retar
datione. iniam tuam. p effectum
euidetem. quia in te speravi. non
in virtute humana. Rotam fac in
viam in qua ambulavi. ut sic ad lo
cum securitatis perveniam. hoc dicit
dauid quia fugiebat vagabundus
p desertum. quia ad te levavi ani
mam meam. de auxilio tuo sperando.
Eripe me de inimicis meis. i. ab sa
lou et s. ad heritabz. Dice me fa
cere voluntatem tuam. hoies. u. co
turbata nimis preudent. et ideo
tunc maxime indigent a deo edo
cari. Spiritus tuus. hic con
ponitur exaudicio gratiosa. hinc
enim dauid responsum ex divina re
velatione se fore liberandum de pse
cutione absalon. et regno suo resti
tuendum. ut dictum fuit plenius sup
psalmo. iij. Ido dicit dauid. Sps
tus bonus deducet me in terram
rectam. i. in terram ubi erat taberna
culum et archa dni. p nomen tu
um domine vivificabis me. de pi
casso mortis michi immineute.
In equitate tua. et non mea. edu
ces de tribulatione animam meam.
i. vitam meam ul meipm. Et i
n misericordia tua discipos inimicos
meos. quia illi qui erant cu ab
salon ad psequendum dauid. fugerunt
discipuli ad diversa loca secundum
quod dicitur. scd R. xvij. Omnes
autem israel fugerunt in tabernaculum
etc. Et pdes omnes qui tribulant
animam meam. Quia achitofel
se suspendit. ij. R. xvij. Et ab sa
lou effectus fuit. et multi de po
pulo. scd regum. xvij. Et syba

filius bechri monens contra dauid
seditionem. decapitatus fuit. so
regum. xv. Moraliter exponitur
psalmus iste de quolibz fidei ex
istente in psecutione gravi. a qua
lacrimose petit dimittis liberari.
p quod meretur graciosse exaudiri.
Benedictus dominus. ps. cxi.
In hoc psalmo premititur
talis titulus in hebreo et titula
ne iohann. dauid. sine aliqua
additione. dicit tu iohann in plo
go si huius psalmorum. q dauid
fecit hunc psalmum cu stetit con
goliath gericum de quo hz pnu
R. xvij. Cur q sciendum q dicit
angustius de pugna dauid et goli
q dauid accepit hanc pugnam et
instinctu sps sancti et revelat
precia. q dicit volebat p eius victo
riam philisteos debellare. p quod
dicit goliath. pnu regis. xvij. Tu
venis ad me cu gladio et hastis
clixo. Ego autem venio ad te in no
mine dni. et subditi. Et dabit
te dominus in manum meam. et p
cuciam te. et auferam caput tu
um a te. et dabo cadavera carner
philistinum hodie volatilibus ali
et bestis terre. ut sciat omnis fia.
quia est dominus deus in israel.
Agitur secundum istam scda
nam psalmus iste in duas p
dividitur. quia pmo dauid sibi
adstans adiutori confitetur.
scd laudare dni pollicetur.
Deus anciam novum. pma ad
induas. quia pmo confitetur
adstentia adiutori dni. scd
hoc attribuit voluntati dne et
non s. ibi. Quis est homo. cu
ca pmi sciendum q dauid p

cessit ad pugnam contra goliath
 ierimus excepto baculo et funda.
 ut hētur pmo. x. r. vii. ut p hoc
 in eius victoria magis relucet
 virtus diuina. homo autem in
 baculo pugnat cū manibus. et
 quantū ad hoc dicit. benedictus
dominus deus meus qui docet
manus meas ad piliū. pugna
do uero mētra. utitur magis p
prie digitis. et quātū ad hoc subdi.
et digitos meos ad bellū. mētra mea.
 quia pprimū est ipius dei pēre et
 nūsciri. Ideo dauid uocat eum
 mētra in actū. d. anfer cordia
mea. in uisibilibus in confectis.
Et reliquū meū. in pialis pte
cintandis. susceptor meus. tanq̃
pī mētra. Et hōrator meus. in
pialis oamentibus. ptecor
meus. contra goliath mētra.
et in ipō herai. de victoria obta
nenda. Am subdis populū meū
sub me. In hebreo et tūclacōne
ionni hētur. Am subdis popu
los mē. i. philistinos erigentes i
magna magna multitudine. p
quod dicit populi in pial. p hoc ei
q̃ dauid goliath mētra. fuerūt
omēs philistini de bellā. ut hē pō
x. r. vii. Ad hūc alit intellectū
reducitur hā col. Am subdis
populū meū. i. populi israel.
et me. i. in obediētia mea. p h
cum q̃ dauid goliath demat.
hūc magnū nomen in populo
israel. et fuit positus s̃ uros bel
li contra aduersarios regni. et p h
fuit dispositus ad hoc q̃ popul⁹
desideret dñum eius. unde cum
populus uenit ad eum ut unge
ret eum regem. dixerunt ei. so

regnum. v. Cum eēt saul rex sup
 nos. tu eras educt⁹ et inducens
 israel. Domine. hic colū attri
buit totum dñum bonitati. et pō
quātū ad reuelacōnem sibi fac
tam contra goliath ut predictū
est. d. Domine quid est homo. i.
ip̃e dauid. quia inuocasti ei. vic
toriam de goliath reuelando. Aut
filius hominis. i. ip̃emet dauid
qui uocatur filius isai. pmo. x.
et. ij. in pluribus locis. quia re
putas eum. tanta victoria dignū
. q. d. hoc prouēit ex tua bonita
te tui. Ideo subditur. homo. i. dñ.
bonitati sūm̃is fals est et c. i.
multis momentis in se et in sua
reputacōne. p quod pōtū iam
adeptus fuerat regiam dignita
tem dicit. scd. x. vi. uolū fū
plusq̃ fals sum et c. hūc in
oculis meis. Scd. Attibuit dñ
ne bonitati obtentiū victorie. d.
Domine inclina celos tuos et
descende. p loci imitacōnem s̃ pi
etatis condensationē. tange mō
tes. i. pte philistinos s̃ibos. et
fumigabunt. i. uirtus eētatis
eorū extinguetur. Fulgura cor
rūscacōnem. i. oīde tūc uirtu
tis ciuidētia. Et dissipabis eos
. i. aces corū. emitte sagittas
tuas. i. dirige lapides meos qui
dianitur hūc sagitte eo q̃ cūnt
tuntur a longe de funda. sicut
sagitte de arcu. et conturbabis
eos. quia prostrato goliath ictu
lapidis. philistini conturbati et
stuprati fugerūt. et filii israel
eos i sequentes multos occide
runt. pmo. x. r. vii. Emite
manū tuam de alto et eripe me.

de manu goliath. Et libera me de a
quis multis. i. de philisteis. eo mo
loquendi quo dicitur apoc. xvij. a
que quas vidisti si quas mulier
sedet. populi sunt et gentes etc.
Et de manu filiorum alienorum.
et. p. id est. i. de manu philistinorum
qui dicuntur filij alieni eo qd erat
idolatrie dediti. Quorum os loqui
tum est vanitatem. quia goliath
noie omni philistinorum exprobat
agrimibus israel iactant. d. Ego
reprobavi agrum ibz israel hoie.
p. mo. x. xvij. Et de terra commun.
i. virtus ad bellandum. de terra in
quiritas. quia contra israel habet
inimici belli. **D**eus cantuum
nouum. hic conu dauid pro bñficio
predictis dei laudare punitat. in
qua quidem laude. primo dñm
bñficiu recognoscat. Et cado profe
rum statu gentis sue deposcat. i.
Quorum filij. i. ira pñi dicit.
Deus cantuum nouum cantabo tibi.
in recognitione noui bñficii. in
psalterio de racordo. i. decem cor
das hñt. psallam tibi. Cantus
enim hñs psalmi magis approp
abatur hunc instrumento qua
alteri. quem decantabat dauid
no solum voce humana. s. etia
musico instrumento. qm das sa
lutem regibus. i. michi et saul.
vocat enim se regem eo qd erat in
vinctus p samuelem et simili
saullem eo qd adhuc actu tene
bat regnu. et vñs tunc fuit sal
uatus. quia dauid hñt victo
riam de golia. et saul de ceteri
philistinorum. quia tñ hoc procer
sit ex victoria dauid. ut predictu
est. Pro subditur. Qui redemisti

seruū tuū de gladio maligno. i. de gl
dio golic cuius hostile erat quasi li
catoruū reueruū. et seruū seruatus
sictos habet feru. ut habet pñi.
x. xvij. Expe me. Et cuic me. hñ
incipit vñs sequens immediate
precedentem. in hebreo et tñsio
ne ionum. De manu filiorum
alienorum etc. exponatur sicut sup.
quia est reprobatio eiusde. sicut sup.
t sit in cantas. **Q**uorum filij
etc. hic conu dauid progitatem
israel deposcat pñt sonat tñ hebra
ica. et tñsio ionum que sic lo
bent. **V**t sint filij nri. i. filij isrl
iuuencs quasi plantatio arboru
in adolescentia sua. i. proficiunt
in virtute corporis et mentis.
sicut nri quasi angeli oriant ad
sistudinem templi. i. ut ornent
et tradantur nupti. ut sic po
sit melius populus multipli
car. et in hoc pñt dauid pñt
tatem populi israel qñti ad m
titudinē pñonau. Consequen
idem pñt quantu ad multipli
cationem bonorum temporalium
sine qua non pñt multiplicatio
populi sustentari. et pño nri
nascuntibus. s. blado et vmo et
similibus. d. pñptia nri pñ
na et s. cñmndena ex hoc mñ
Sed in aialibus. ai subditur. p
cora nri in milibus iniuablia
incompitis nris tñm nri pñ
gues. sic hñ tñsio ionum. et
tñ hebraica est eadem in sen
aa que talis est. **Q**ue nri a m
libus in decem milia in egu
bus nris boues nri pñgues.
tño medifias et clausuris. ai
dicitur. **N**on est inuupto. s. m

minus amittant. et non est questus.
 unde possit fugere illi qui apud nos
 detinentur. aptum de alienis gen-
 tibus. Et non est ululatus in
placitis suis. p. inuitos inos ubi
 ito inuicentes quasi dicat. sint a-
 tates nre ita fortes et inuicite. q.
 no hcamus timere in ausum sub-
 itum hostium nec mirandum
 est de mutacone modi loquendi.
 videt de optatio modo ad iudici-
 um. et de futuro ad presens. quia
 talis mutatio frequens est in
 prophetis et maxime in scripturis
 metrice compositis. cuius modi est
 liber psalmorum. et quia prope-
 ritas temporalis no est ad bonu
 male vtentium. s. tñ bñ vtentia-
 um. secundu quod dicit beatus a-
 brosius sup lucam. sicut diuicie
 sunt impedimenta reprobus sunt
 adiuuamenta virtutis. Pro subdi.
beatus populus cuius talia sunt.
 si tñ bñ vtantur. p. quod subditur.
 beatus populus cuius est dominus
 deus suus. quia ille qui uere
 deum colit bñ vtatur temporalis
 prosperitate. **A**liam uero expo-
 sitores nri lram pdictam ab illo
 loco. Quorum filii sunt iacet in tñc
 latione comun. exponit de philiste-
 is coniungendo lre pcedena. quia
 ut ista dicant gloriabuntur de mul-
 titudine et pulcritudine proles ma-
 sculine et femine. et de humiditate
 in ar nascenabus et alibus. et de for-
 titudine ciuitatum. et sic in fine
 subditur. beati diuicunt. s. phi-
 listei. populum t. hec sunt. uel bea-
 tus populus cuius sunt talia. iar
 tñc se de pdictis. s. quia male
 vtentes cuius modi erant philistei
 nouerant p hoc traiores. s. mule

nores. Pro ad repellendum dicti
eorum subditur. beatus populus
cuius dominus deus eius. qual erat
 populus iudeorum colens unum
 verum deum. Sed quia hebrei et
idum. lram predictam non re-
 ferunt ad philisteos. s. magis ad
 hebreos ut visum est. Pro tñc lra
comunis potest reduci ad intellec-
tum eorum suppositum sic ut ab
 illo loco. Quorum filii et. sic co-
 structio suspensiva usq. ad illum
 locum. beati diuicunt et. Et ibi
 incipiat constructio. beati diu-
icunt. beatitudine que habetur in
 pñti. populum au hoc sunt. s.
 premissa in lra ad idiam. Quorum
filii sunt nouelle plantacones et
.i. qui hndant in bona prole ma-
sculina et femina et in ar nascen-
tibus. ppter quod subditur. puppu-
aria eorum plena eructatione.
ex magna humiditate. et hoc in
 illud. ppter diuicias species ar-
 nascenauim hndantes. et simili-
 in alibus ppter quod subditur.
Quos eorum fetose et. Et filie
 in fortibus ciuitatibus. ppter quod
 subditur. Non est ruina maris
neq. tñctus. ubi hostes possint
 facili inuicere. et p. cons. neq. da-
 mor in placitis eorum. ex subito
 inuicte hostiu. et q. dicit deum
 dare talia populo israel. ostenditur
 cum subditur. beatus populus
cuius dominus deus eius. q. d. hic
 solus est iudaicus in quo pro tñc
 uigebat fides unius dei et eius
 cultus. et ideo cum ex hoc sit btis
 pñcipali. deest q. heat humidita-
 tem bonoru temporalium. que i
 hoibus bonis facit ad futurum
 virtutis. **M**oraliter pot. exponi

psalmus iste de quolibet fidei. qui
hita victoria de hoste victor seu in
victoribus eius modi est spilis malignis
exemplo dauid insurgit ad laudem
dei. psalmus. Cxliij.

Exaltabo te. Hinc psalmo pre
mittitur talis titulus in hebreo
et translatione ieronimi. hymnus
dauid. Circa quod sciendum qd hym
nus ppe est laus diuina cum
canto seu exultatione. et ideo
si non sit laus dei. sed alterius
persone. non est hymnus si fiat ad
exultatione. et similiter si sit laus
diuina. et non fiat cum cantu seu
exultatione. sed magis cum flor
tu sicut tunc ieremie. non est ppe
hymnus. et ideo per hoc quod de
in titulo. hymnus dauid. designa
tur qd dauid fecit hunc psalmum
ad dei laudem cum cantu seu
exultatione. Et diuiditur in tres
ptes. quia primo dauid deum lau
dat. Secundo alios ad huiusmodi
laudem excitat. ibi. Generatio.
Circa primum dicit. Exaltabo te
deus. per arationem. mens. per fidem
et spalem deuotionem. res per omni
gubernationem. res enim dicitur a re
gendo. Et benedictionem noī tuo. non
benedictione consecrationis que a
maiori nupritur minori. heb. viij.
sine ulla contradictione quod
minus est a meliore benedicitur.
sz benedictione gratiarum actionis
et laudis que fit a minore. In
scilicet et in scilicet scilicet. preuidit
enim dauid qd iste psalmus et
alii ab eo facti essent cantandi in
futuris generationibus ad laudem
dei. per singulos dies benedictionem et
quia dauid singulis diebus aliquā
hora vel pluribus. intendebat

diuis laudibus. cuius ratio sub
ditur. ibi. magis domini. non
magnitudine molis sz virtutis.
Et laudabilis nimis. i. plusq̃ pot
sit acerrima laudari. etc. plus. be
nedicentes dominum exaltate ipsum
quā tum potestis. maior est enim
omni laude et magnitudinis eius
non est finis. quia potestas eius
non est determinata ad aliquā ter
mini effectum. sz omni fide potest
semper manus facere. Generatio. h
consequenter dauid alios ad deum
deum excitat. et primo excitat pps
veteris testamenti. Sed non. ibi.
Confiteamini tibi. fno omni i. etc.
ibi. Alleluia dñs. Circa primum dicit
Generatio et generatio laudabit
opra tua. i. laudet. hebrei enim pro
optatiuo vtuntur futuro indica
tini modi. per hoc autem qd dicitur
hic. generatio et generatio. intel
ligitur generatio fidelium veteris
testamenti que precessit cap
tiuitatem babilonicam. et gene
ratio que secuta est usq; ad xpm.
et potentiam tuam promissa
bunt. quia eduxisti hebreos po
tentiter de egipto ut pz mero. et
f de captiuitate babilonica. ut in
lectur eodre. i. magis faciemus
glorie scitatis tue loquentur.
quam ostendi in datione laude
legis. Et mirabilia tua nana
bunt. quetūc diuina virtute ap
paruerunt ut hētur exo. rui
virtutem terribilium tuorum
dicunt. i. iudicia tua terribilia
In appone tunc et denotatione
choze et aliorum sibi ad hērem
cuius in rebellionē nū. vbi. et
in alijs pūmō nibus terribili
bus. Et magnitudinē tuam

narrabunt. quam ostendisti in
 debellacione og regis balaam. et se
 ou regis amoritornum. memori
am huiusmodi suavitatis tue.
 qua pascisti eos manna inde
 scito. et potasti eos aquis pduc
 tis de saxo. Exultabunt. i. de corde
 deuoto proferunt et narrabunt.
Et iusticia tua. qua amancos
 de terra promissionis eicasti.
 et filios israel ibi habitare fecisti.
Exultabunt. i. cum exultacione
 deuota referunt hec et predica opa
 tua. Miserere. quamam ad ef
 ferunt. Et misericordes domini.
 quantal ad effectum. paciens. qz
 nom statim refert punitione pro
 peccatis. s. alii differit et per totam
 vitam peccatis. quod videatur ho
 minibus minus differre. Ideo sub
 ditur. Et multum misericor
des totam visitat secundum
ordinem sue sapientiae. Sua
ius domini visitas. quia omni
 bus creaturis dat ee quod est
 de necessitate omnibus secundum se.
 s. alii maiore mali admitti
 efficiatur aliquibus tediosum.
 ita cum hoc aliquibus dat viuere
 ut negetabilibus. et ultra h
 sentur alibus. et ultra predica
 intelligit hoibus hominibus et
 angelis. et miserationes eius
 s. omnia opa eius. quia diffusio
 sue bonitatis ad omnem creaturam
 modis predictis. procedit non ex
 aliqua obligacione seu debito ex
 pte dei. s. ex mera bonitate et pie
 tate ipsius. Confiteantur. h
 consequenter dauid inuitat fideles
 noui testamenti ad laudem dei. d.
Confiteantur tibi domine omnia
opa tua. i. laudent te secundum

suum modum. quia et si inno
 tabilia non laudent te. et inle
 cibilia non laudent deum. ppter
 eoqz carent intellectu bonu qd
 hnt in deum inquantum sunt
 materia dñe laudis intelligibi
 libus creaturis. et sancti tui. i. f
 deles noui testamenti tibi conse
 crati p sacramenta noui testamen
 ti que sunt efficacia ad sanctificatio
 nem. non sic autem erant sacra
 menta legalia que apd appellat
 infirma et egrua. ad gal. iij. be
 nedixit tibi. p patribus vetis
 testamenti. eo qz i ipsis completum
 est misteriu xpi. gloriam regni tui
 dicunt. i. predicabunt gloriam ce
 lestis regni. quod fecerunt aposto
 li alij qz discipuli p orem disci
 pli. patres aut veteris testamenti
 annuntiauerunt gloriam regni tui.
 denf. xviij. Si audieris vocem do
mini dei tui et c. sequitur. faciet
 te dominus deus tuus excelliore
 cunctis gentibus que versantur
 in terra et psa. i. Si volueritis
me bona terre cedere. tñ in istis
 promissionibus et consiliis. in
 telligebantur bona spualia pri
 cipaliter promissa. ut frequenter
 dictum est supra. qz tñ populus
 rudis illa non capiebat. Ideo ptes
 veteris testamenti illa tacebant q
 per ptes noui testamenti sunt a
 pte predicata. Et potentiam tuam
loquentur. i. ostendit p miracula
 doctrinam euangelicam confirma
 aa. secundum quod dicitur ap
 ultimo. Illi autem pfecti predicau
 runt bñ. dñs cooperante. et sermo
 nem confirmante sequentibus
 signis. Ut notari faciant filijs
hominum potentiam tuam. per opera

totam virtutem nanciare creata tunc
dicitur. Et gloriam magnificencie
regni sui. gloria est clara notitia
cum laude. In regno autem celesti de
quo est hic sermo. est clara dei visio
et iugis laudatio. Ideo regnum illud
dicitur gloriosum. est etiam eternum.
propter quod subditur. Regnum tuum
regnum omnium seculorum etc. scilicet
dum quod dicitur. hinc. i. regnum eius non
erit finis. fidelis dominus etc. totus
iste uersus videtur hic appositus
ab aliquo tractatore uel expostore.
quia non est in hebreo nec in tunc
latine idem. potest tamen sic exponi.
fidelis dominus in omnibus uerbis suis.
quia semper implet et non fallit
in nanciare. secundum quod dicit sal
uator. Mat. v. pater unus aut unus
apex non preteribit a lege. donec
omnia fiant et c. Et sanctus in omni
bus operibus suis. sanctum cum dicitur
tunc quod est ad dei gloriam ordi
natum. propter quod res et in sen
sibiles. ut calyx et uestes et huiusmodi
moi dicuntur. scilicet eo quod sunt ad di
uinum cultum ordinate. omnia autem
opera diuina sunt ad dei gloriam
ordinate. secundum quod dicitur
psalm. cxvi. Omnia propter semetipsum
operificus est dominus. et ideo dicitur
sanctus in omnibus suis operibus.
Allegat. hic consequenter psal
mista induat omnis generaliter
ad laudem dei et hoc ex beneficiis
contra omnibus exhibitis. et ideo
primo de beneficiis ad memoriam
reducit. Sed propositum concludit.
ibi. Laudationem dui. Et tunc primum
primo tangit diuina beneficia reuelan
do a maius. d. Allegat dominus os
qui committit. quia committens in
culpam semper patius est reuelare

quantum est in se. et aliqui reman
ent. secundum quod dicitur psalm.
Extendi manum meam et non fu
it qui acciperet. ex hoc sequitur.
quod patius est reuelare a peccata ictu
ne que pro culpa mortali debet.
Conuenientes autem in penam tem
poralem. Alii reuelant sicut per de mu
nasse regem iuda. iii. r. Quem de
captiuitate et carcere reuelant. al
lium regem. et tunc de scilicet iob et uis
tas alius quos temporaliter reuelan
t de misericordia sui non sic est de o
bus et dilectis suis. ut per in scilicet
martyribus. et alienant eos tunc
reuelando de misericordia patris ad gloriam
celestem. Et erigit omnis electus
electos. eodem modo exponatur. quia
est repetitio eiusdem sententie sub aliis
uerbis. Consequenter tangit di
uina beneficia in bonis promouendo.
d. Quali omnium in te sperant dominus.
per hoc autem quod subditur. Et im
ples omne al et c. per quod hoc scriptum
non intelligatur generaliter de om
ni creatura ut exponunt aliqui. sed
tamen de creatura animata anima sen
sibili. Cuiusmodi est homo. et anima
vitalis per hominem facta. dicitur g. Quali
omnium in te sperant dominus. quia
a deo expectant punitionem in vite
huius. non solum homines. sed et
bestie et auces. secundum quod dicitur
psalm. vi. Considerate uolatilia ce
lestis pacat illa. Et audas illas
estam in tempore operum. aliqua
etiam alia sunt que secundum condicio
nem naturae suae per magnam temp
us spaciū non comedunt. sed inuen
iuntur prius recepto viuunt. sicut
hermudices non comedunt in huius
modi. sed viuunt de alimentis recep

no dabo
tunc
lms

inestate. Ut dicit commentator albi
 tus sup secundū de anima. et de pū
 bus alijs ponit exempla. Apis tu
 manū tuam. p bonitatis tue diffu
 sionem. Et implet omne animal
 benedictione. i. conuincit refectō
 ne. Iustus dominus in omnibz vjs
 suis. i. processibus suis cum sit
 ipa regula iustitiae et veritatis. Et
 sanctus in omnibus opibus suis.
 exponatur sicut supra. p est dñs
 omnibus innocantibus cum in re
 ritate. Quia innocantes cum pia
 . i. de patientibus ad salutem. et p
 se et psecrantes. semp ab eo exau
 diuntur. cum tempore tñ debito in
 mutatem timentiam timore filiali
 qui est annexus caritati. facit.
 quia tales supponit voluntatem
 suam dñe voluntati. Et sicut in
 luitas dñi impletur. ita et sua.
 Et deprecationem. commouendū.
 si sit pro se pia et psecrans ut
 pdictum est. Et saluos faciet eos.
 salute eterna. et aliquando eam
 temporali ut dictū est supra. Cu
 addit dominus omnes diligentes se.
 sicut amicos carissimos in ciuita
 te celesti collocandos. et omnes pco
 res. in pco mortali decedentes. di
 gnet pcedere ichenne. **L**auda
 tōnem. hic ex predictis vñficijs cō
 cludit psalmista dñi ab hominibz
 omnibus celandandū. et pmo
 incipit a se ipso. d. Lauda dñm
 loquatur os meum. Et secūdo ali
 os ad idem inuitat. Et vñdicat
 omis caro. Lomis homo qui fac
 quenter. in scriptura caro nota
 tur. secundum qd dicitur supra
 psalmo. Irēdm. Et recordatus est
 quia caro sunt et c. et gen. vi. Rō
 pmanebit quis meus in homine

incanum quia caro est. omni scō crī
 . c. dñi a quo omis scitas dñiatur.
In secundū et in tertiū scadi. i. et
 naliū vñficijs. n. sit talis replica
 tio hñs dictionis scadium. car
 itas designatur. scilicet a pte pte.
 secundū doctores hebreorum. Scilicet
 sus autem hñs hñs psalmi est
 eadem moralis ut patet ex dictis
 p quod non oportet aliam mora
 litatem addere. nec in cōsilijs
 psalmis. **psalmus. cxxv.**

Lauda anima mea. Hunc psal
 mo pro titulo preponitur.
 Alleluia. quod significat laudate
 dñm ut dictum est supra. Cūta
 materiam hñs psalmi considerā
 dum q ex de cursu veteris testame
 ti p. q. qdñ filij israel considera
 am hñerunt in domino. vñ sunt
 eis. qñ autē diffidentes de domino
 auxilio recurreunt ad hñanū.
 male sunt eis. vnde et sedechias
 rex confidens de adiutorio regis
 egypti contra regem babilonis.
 fuit captus et exoculatus. et ci
 tas iherusalem destructa. et populus
 captiuatus. ut hñtur. in j. x. et
 eo palij. in fine. multa et alia
 exempla possent ad hoc adduci de
 scriptura sed p breuitatem omit
 to. quod considerans actor hñus
 psalmi qui secundū hebreos igno
 rat in hoc psalmo declarauit.
 q nō de hoibus. s. de deo est con
 fiteundū. Et diuiditur in duas
 ptes. quia pmo psalmista laudat
 dñm secundum hñs psalmi ti
 tulum. **S**ed descendit ad ppositū
 . i. **Polite.** Cū pmo dicit lau
 da anima mea dñm. q. d. nō lau
 dent eum labia mea tantū. sicut
 illorum de quibus dñt psa. xxiij.

populis iuxta ore suo et labijs suis
glorificat me. cor autē eius longe
est a me. laudabo dñm in vita mea
.i. in vita pñti quādiu diuabit.
psallam deo meo quādiu fuero.
.i. in futuro laus em̄ diuina
nō extollitur a sanctis p morte.
s; magis pñtiatur. **N**olite con
fideri. hic consequēte descendit
ad pñtum. et ostendit pñtio qd
fidencia in deo est amplexenda
ibi. beatus cuius et ē in honib;
est fugienda. Secundo qd conside
cia in deo est amplexenda. ibi.
beatus cuius et ē. Cura pñm
dicit. Nolite confidere in pñcia
pñbus. qui sunt pñcipales et
potēiores nñ alios. et ideo si
non est ponenda fiducia in tali
bus. multo minus in alijs. pñ
subditur. In filijs hoīm inquit
bus non est salus. .i. non possunt
se ipsos saluare quod statim decla
rat. d. exibit sp̄s meus. .i. ani
ma cuius hoīs egreditur de cor
pore etiam malis gratibus suis.
Et reuertetur. c. corpus in tñā
suam. unde hñt originem. se
cundum dñi sententia. gen. iii.
Donec reuertaris in tñā de q
sumptus es. quia pulvis es et
in puluerem reuertens. In illa
die. c. separacionis anime a cor
pore. Rebunt omnes cogitacō
nes eorum. quia nō poterunt
exequi quod facere pñsuerant.
p dñā non est intelligendum.
q homo nullo mō debeat de hoīe
confidere. s; q non confidat in
hoīe pñcipalit. et ex diffidencia
dñi auxili de quo debet pñcipa
liter confidere. ex oñti uero de bo
nitate. in qñtum est in caritate.

in caritate pñs dei. **B**eatus
hic corā ostendit qd de deo est pñ
cipalit fiducia. d. Beatus
cuius deus iacob. adiutor eius
et magis notatur hic deus iacob
q; alterius pñcipalit. quia hic h
quintur psalmista de fiducia
in deo qui dicit iacob ut hñt con
fidenciam meo gen. xlv. Nolite
me descendere in egyptum. et seq
eo descendam tecum illuc. Et ego
adducam te reuertentem inde. Cuius
enim in domino deo pñs. tanq
in sua protectore et saluatore. cū
iaco consequēte redditur. et p
ex diuina potestate am dicitur.
Qui fecit celum et terram et c.
sic potest sp̄s saluare. quia eius
potestas attingit ubiq;. Secundo
ex diuina ueritate que adimplet
promissa. pñ subditur. Quia
scodit ueritate in scallum. cū
ex di equitate. cū dicitur. scodit
iudicium iuriam patientibus.
eos vindicando. Quarto ex di
prietate cū dicitur. Dat escam
crentibus. suplex dñi mē
menti. Domino soluit cōpēdēs
acarceribus liberando. Domino
illuat ceos. uisum restituendo.
Domino erigit elisos. claudos
erigendo. unde in hebreo et tñā
tōne ionā hñt. Cunios. et
de omnibus istis possunt pñm crea
pla de scriptura s; p ueritate
omitto pñta fñia predicta sū
intelligitur immo cū q; alij
impedimenti. Quinto adducitur
rō ex diuina caritate am dicit.
Domino diligit iustos. quia ip̄
est regula iusticie et similitudo
est causa dilectionis. et quia diu
na caritas se extendit potest

ad debiles et imptentes personas. Ido
subditur. Dominus custodit adue
nas. extra terram natiuitatis sue
erantes. puerulum infantem in fi
te inter clementem et viduam orba
tum marito. suscipiet in sua arm
spali. et vias pacis. i. processus
iniquorum contra huiusmodi
personas imptentes. dixerunt. sic
frequenter factum est ex diuino benefi
spali. et quia potestas dei ex eterna.
Ido infine concluditur. Regnabit
dominus in secula deus tuus syon.
 Et cum sit deus omni locorum tra
 uenit hic dicitur spalius deus sy
 on. quia ibi fuit templum suo au
 tui dedicatum. ibi et misit spm
 sanctum sicut aplos in signo visibili
 in die pentecostes. in generatione
 et generationem. alleluya. i. lauda
te deum in omnibus generationibus
succedentibus. et sic terminatur
in laudem dia quod incipit. ps
laudate dominum. Exling
 Hic psalmus in hebreo est in
 titulo. quia alleluya. possumus i aliq
 bus biblis pro titulo huius psalmi.
 et de psalmo procedit. si dicat q
alleluya possumus in principio huius
psalmi sit eius titulus. ubi enim
nos habemus. Laudate dominum quoniam
bonus est ps et c. in hebreo habetur.
alleluya quoniam bonus est
ps. et c. Et secundum hoc iste psalmus
propter dia alleluia. quia apud
hebreos non solum psalmus sed etiam
aliqui libri notantur ab eo quod
ponitur in principio. sicut liber ge
nesis notatur apud hebreos. brexit.
quod significat in principio. et eode
modo alij quatuor libri moysi
denotantur alijs principijs. et se
cundum hoc iste psalmus dicitur

alleluiatus. quia incipit p alle
luia. et diuiditur in duas partes.
 quia primo psalmista ad dei lau
 dem inducit. Sed ad hoc id ues
adducit. ibi. edificans uisum. Circa
primum dicit. Laudate dominum quoniam
bonus est psalmus. i. boni est psal
ter ad honorem domini nostri. Idem co
ditur. deo nostro sit laudanda decora q
laudatio. i. procedens ex mentis et
corpus lauditate. secundum
istud psalmi lxxvii. Cor meum
et caro mea exultauerunt in deo
uiui. p deuotionem et non p di
soluacionem. et ex deore conscie ten
puritate. quia non est speciosa laus
in ore peccatoris. ecc. xv. Edificans.
 Hic consequenter psalmista addu
 cit id ues diuine laudis scriptas ex
 eius beneficijs. et primo ex beneficijs
 factis populo israel spali. Sed oi
bis generaliter. ibi. precamur.
beneficijs autem factis filiis israel qd
hic recitentur: est liberatio a capti
uitate babilonica. Circa qd primo
ostendit diuinam potentiam. d. edi
ficans uisum dominum. c. p necru
am cui dedit uoluntate. et potesta
tem reedificandi uisum. Dispo
nes israelis congregabit. s. pri
zorobabel. et ihu filiu ioseph
primo. et post ea p esdram et p nec
riam. Qui sanat contritos cor
de. i. filios israel qui ceciderunt in ama
ritudine animi in babilone. et al
ligat contriciones eorum. reducit
de eos in leuam ad terram nati
uitatis eorum. Secundo circa h
tangit diuinam sapientiam. d.
Qui misit multitudinem stella
rum. quia fecit eas in certo numero.
et omnibus eis praecepit. nota
uocat. nota. n. inponit a prae

tatibus rerum. ipse autem cogno-
 scit usque ad minima. omnes virtu-
 tes et proprietates stellarum. Secundo
ditur. et sapie eius non est mens.
 quia infinita est quantitas adco-
 gnita. quia non solum cognoscit
 facta et futura. sed etiam possibilis
 fieri. sicut quantum ad modum
 cognoscendi est infinita. quia da-
 ritas sue cognitionis est infinita.
 qua comprehendit se et omnia alia.
Tercio circa hoc tangit dei maiestatem.
.d. Suscipiens manuatos .d.
.i. filios israel de babilone eductus.
Qui inter babilonios erant humiles
 et manuati non reddentes iniurias
 pro iniuriis. Quarto tangit eius
 iusticiam. .d. Babilonius autem per-
catores. .i. babilonios in pacis suis.
 obstinatos. usque ad terram. per quem
 et danii qui pro magna parte babi-
 lonis populi occiderunt et babi-
 lonem destruxerunt. ita quod facta est in-
 habitabilis hominibus sicut danii est
 super psalmo. cxi. Precedite. hic
 consequenter adducit rationes diue-
 laudis ex beneficiis collatis gene-
 raliter et primo incipit ad dei laudem.
.d. precedite domino in confessione.
.i. in laude eius. psallite deo in
in cythara. q.d. non solum est lau-
dandus uocibus humanis. sed etiam
 multis instrumentis. quibus uter-
 bantur iherosolimitani cantores. Secundo
 subditur. benedicite deo in psalterio.
 cui dicitur. Qui operit celum nubi-
bus. et ad quid subditur. Et pat-
retur pluviam. ut fecundetur ad-
terre nascentium productionem. Secundo
 subditur. Qui producit montibus fr-
um. et herbam seruituti hominum.
 et qualiter deseruiat ostendit. dicens.

Qui dat in mentis escam populo.
 in menta dicuntur quod inuentiones.
 ut equi et muli. camelus. et huius-
 modi alia quibus utitur homo
 in uictibus et agriculturis. et huius-
 modi. et sic fit nascentia que est
 alimentum animi rationis. credunt in
 seruitutem hominum. et quia deus non
 solum promittit istis alimentis. sed etiam
 alijs et animabus. Secundo subditur.
Et pullos cornuorum inuocantibus
 eum. dicit enim psalms quod cornu-
 non ministrant abusu pullos suos.
 donec videant eos ingerere pluviam
 quia tunc recognoscunt eos terram
 suos. sed antequam habeant pluviam
 gratias mutantur. Secundo dicitur.
Et dicitur. inuocantibus eum. non est
 intelligendum quod ista inuocatio sit
 per aliquam cognitionem in pullos quod
 intem. sed quia unaquodque res per apti-
 tudinem naturalem tendit ad suam
 perfectionem. sic dicitur inuocare
 deum a quo recipiunt omnis perfectum
 et omne bonum. non in fortitudine
equi. hoc est in equitibus de sua for-
titudine confidentibus magis quam
de deo. voluntatem habet. .i. non pla-
cent sibi. nec in sibi ipsis. hoc est
in peccatis in suo robore confiden-
tibus. magis quam in deo. beneplacitum
est. quia tales frequentiter de-
lantur a paucis et male amantur.
 ita quod victoria magis appetit facta
 virtute diuina quam humana. per quod
subditur. beneplacitum est. beneplac-
itum est deo sibi timentes eum.
Et deo non confidunt de virtute
 sua. sed diuina. Et in eis qui sperant
 super misericordia eius. quia non presumunt de
 sua iusticia. sed dei misericordia

et ideo et libus frequent datu victoria h: sunt pauca et q̄merites et de hoc h̄m̄ exempla multa i libris R. iudith et machi. que p̄ v̄nta tem onuto. et quia sunt satis nota. **psalmus. clyvi.**

Lauda n̄m̄. Hunc psalmo p̄mittitur pro fatis in aliq̄bus biblis. **Alleluia** aggei et zacharie. quod videtur appositum ab aliquo fūclatore seu expōitore. eo q̄ videbatur s̄ q̄ ps̄ iſte eēt quedā laus pro reedificacōe populi et ciuitatis n̄m̄. quod fūcl fuit tempus aggei et zacharie p̄pharum. ad hoc p̄lin exhortacōem. Et in hebreo nullus penitus est titulus. nec videtur in saluo iudicio melior. q̄ psalmus iſte loquitur de reedificacōe n̄m̄ post captiuitatem babilonicā. quia in n̄m̄ tūc reedificata non sunt tanta par habundantia quanta describitur i hoc psalmo. imo frequenter sua debatur a gentilibus circūstantibz et et subiecta sunt seruituti p̄larum et medorum. et post ea grecorū. et post ea romanorū. fuit et tanta penuria bonorum temporalium quod tempore neemie qui ciuitatem tūc edificauit multi de populo disponebant vendere filios suos in seruos et filias in auallas. ut de prece comm possent h̄c alimēta. ut h̄. b. ca. neemie. Et ideo videtur in q̄ ps̄ iſte loquitur de edificacōe sp̄ialis n̄m̄. que est ecclesia secundū quod dicitur ap̄c. xxi. oñ dit michi ciuitatē scām n̄m̄ dē dntem de celo etc. Que edificata est a x̄p̄o. non de lapidibus materialibus et sp̄ialibus qui sunt fideles ad inuicem caritate et fide

coniuncti. **I**gitur secundū hoc psalmus iſte diuidit̄ in duas partes. quia p̄mo ecclā ad laudem dei imitatur. **Sed** ad hoc id assignatur. ibi. **Qui confortant.** Ecclā p̄m̄i facit q̄ sicut ecclā uocatur iſm̄ ita et uolatur sicut fuit templum diuino cultui deputatum. et quia in n̄m̄ et sicut fundata sunt ecclā. unde dicitur hebreis. xii. **Accessitis** ad montem sion et ciuitatem dei uentis n̄m̄ etc. et ideo sub varq̄ uolē imitatur ecclā ad dei laudem cum dicitur. **Lauda n̄m̄ dñm̄ etc.** potest etiam dici q̄ hic imitatur n̄m̄ et sicut ad h̄am addet laudem. p̄pter hoc q̄ ibi ecclā incipit p̄ doctrinam x̄pi. quia in templo quod erat in n̄m̄ et in monte sion frequenter **doct̄** et doctrinam suam miraculis confirmant in n̄m̄. et passus fuit et resurrectionem suam discipulis manifestant. et ibidem sp̄m̄ scām in die penthecostes apostolis dedit. ut p̄cedat in euāgeliis et actū. ii. **Qui confortant.** Hic com̄ dē m̄nta rōnis mao assignatur que p̄mo accipitur ex b̄nficio noue legis. secundo ex b̄nficio x̄p̄is ibi. **Qui annūciat.** p̄ma in duas. quia p̄mo ponitur dñm̄ b̄nficiū. **Sed** declaratur qd̄ dñm̄ dñm̄ ibi. **Qui dat nūc.** Ecclā p̄m̄i dicit psalmista. **Qui confortant** scms portarum tuarū. simple debet laudare deum. dñm̄ autē hic porte n̄m̄ sacramenta noue legis. et maxime sacramentū baptisam. p̄ quod est inḡsus ad cām. scit autē h̄m̄ modi portarū sunt uirtutes sacramentorū. que dicuntur hic confortate. quia sacramenta noue legis h̄nt uirtutē

sacramenti. que virtus non erat in
sacramentis veteris legis. Ido co
ditur. videtur filius eius inter be
nedictione gerit. Qui voluit fines
tuos pacem. p. quod nato xpo an
geli misauerunt eam luce. i. di
centes. gloria in altissimis deo et
in terra pax hominibus bone volun
tatis que est pax cordis istius. per
q. acquiritur pax celestis et eterna.
Et adipe frumenti sicut te. in
sacramento eucharistie quod co
ficatur in pane de frumento. et ex
spualibz refectio. Qui emittit eloq
uissimum sic. i. verbum euangelii
quod pcepit publican p. orem ter
rarum. p. aplos alios q. xpi discipu
los ad hoc missos. ap. ultimo. en
tes in modum vniuersi p. dicare
euangelii omni creatur. VELO
citer currit sermo eius. quia eu
angelii in breui tempore fuit
publicatum ubiq. in tota terra hi
tabili. s. vniuersa adhuc beato p. tro
sicut fuit declaratum diffusius
sup. psalmo. xviii. Qui dat
nuem. hic consequenter declarat
ultimo dictu de uelocitate publica
tione euangelii. et hoc p. effectus
mirabiles qui fiunt velociter
ex voluntate dei annuat. Qui
dat nuem sicut lana. hoc est
ad modum lane albam et mol
lem. et hoc fit ualde velociter.
cum indissolubile nubiu in
pluuia. coeuntur. auq. desce
dat ad terram. nebulam sicut a
nerem sp. it. ad modum cinis.
coloratam calore subalbedo. et ta
lis etiam sp. sic nebulae fit ual
de subito. emittit cristallum suu.
in hebreo haur. emittit glaciem

suant. et idem est. quia cristallus
est glaciem longo tempore indura
ta et est ualde mirabilis mutatio
cum aqua tam molli et flu
ida et glaciem tyam duram et
solidam. ita cito mutatur. videt
in una nocte. ul. minori tempore.
ante faciem frigoris eius quiesci
t. q. d. missus si deus uel
let ipm intendere. tunc enim posset
adde frigus intendi. q. n. posset
sustineri. et sicut aqua veloci
induratur et soli datur ita co
molli et fluida eius volun
te efficitur. Ido subditur. Em
ittet libum suu et liquefaciet ea. Ido
Qui annuat. hic contr. ponit
ratio diuine laudis ex b. facio veteris
legis. Entra quod sciendum q. q.
xpis erat nasciturus de populo il
rael a iacob descendente. Ido popu
lus ille potere debuit pre ceteris
sp. ali. scire. sicut dictum fuit
diffusius in principio exodi. p.
quod illi populo fecerunt co
ter reuelaciones p. phice. et ali. q.
litter data fuit lex diuina in mon
te synai. vbi dicit ap. Ro. in q.
cigo amplius in deo est. et re
det. multum p. omni modum
p. m. quidem quia credita sunt
illis eloquia dei etc. et hoc est
quod dicitur hic. Qui annuat
verbum suu iacob. hinc enim
reuelacionem de xpo de tribu iuda
nascituro. ut p. gen. xlv. vbi
dicit uo auferatur scaptil de iuda
et dux de femore eius donec ven
at qui mittendus est. i. xpis. vbi
et in translatione caldaica haur.
donec veniat messias et iudica
tua israel. i. legem populo israel

in qua cum alijs preceptis ponit
iudicialia. Non fiat taliter omni
nationi. reuelaciones enim prophete
non sic fite fuerunt alijs gentibus
coiter. Et ualde raro. ut scilicet iob et
aliquibus alijs ualde paucis. et
iudicia sua non manifestant
eis. i. legem ueritatem quam solum
dedit iudeis. Et alij gentes admittuntur
ad ritum illius legis. **ps**

Laudate dominum de celis. *psalmus*
Hinc psalmo proutatur
talis titulus in hebreo. et in cunctis
cone idem. Alleluia. In aliqui
bus autem biblis additur. Aggei et
zacharie. quod fuit additum ab
aliquo translatore seu expostore. ne
scio tamen quare. quia psalmus iste non ui
detur plus falsus ab eis quam ab alijs
sed est quedam imitatio omnium
et aratum ad laudandum deum.
scilicet ab aliquo uero scilicet quicunque
fuerit cuius nomen ignoratur se
cundum hebreos. et prophetauit
de primo christi aduentu in fine huius
psalmi. qui diuiditur in duas
partes. quia primo ad dei laudem
imitatur creaturæ superiores. se
niores ibi. **Laudate dominum de
celis.** Cum primo prout deus iustitiam.
Secundo iustitiam in eo. ibi. **Quia
ipse dixit.** imitantur creaturæ se
niores generaliter cum dicitur.
Laudate dominum de celis etc. Secundo
eius specialiter ubi primo exprimitur
natura angelica cum dicitur.
Laudate eum omnes angeli eius.
qui sunt in tribus ierarchijs
et uocem ordinibus. **Laudate
eum omnes uirtutes eius.** ad
laudem dei imitatur specialiter
ordo uirtutum. quia per angelos il
lius ordinis sunt effectus in

uirtutes in adiunctionem diuine po
tentialis homines inducentes. et per
sequens ad eius laudem. Secundo na
tura celestis corpora. et primo qui
tunc ad celum spectant quod est nobis
magis notum cum dicitur. **Lau
date eum sol et luna etc.** licet ei
corpora celestia sint et in aëre
ut dicit damascenus. tamen diuine
laudare. in quantum ex sua pul
critudine. et uirtute ducit homines
in cognitionem et laudem ipsius
dei. d. **Laudate eum celi celorum.** dicit
autem empiricus celi celorum. quod est
scilicet alios celos. quod autem prout
celi in psalmo hoc est per diuinas ma
nifestaciones electorum ibi erantes. secundum
quod dicit saluator. Jo. xxiij. In
domo patris mei mansiones mul
te sunt. Contra imitatur celum ci
stallinum. quod dicitur aqueum
per similitudinem in dyaphanitate.
sicut empiricus dicitur a patre quod
est ignis per similitudinem in clarita
te. d. **Et aque que sunt celi.** sunt.
quia celum cristallinum est si
celi specterum. **Laudet nomen domini
eo in eo quod dicitur.** **Quia ipse
dixit.** hic contra prout deus laudem
domini in eo que est duplex. una est
ex beneficio creationis cui dicitur. **Quia
ipse dixit et facta sunt etc.** et sic habet
ab eo esse. et per hoc excluditur er
ror illorum qui dicunt quod creatu
re in corruptibiles. ut intellige
re et corpora celestia. non sunt
deum pro causa efficiendi. sed in per
finem. Secunda uero accipitur
ex diuinatione eorum etiam a patre
propter. cum dicitur. **Statuit ea
in eternum et in seculum seculi.** si quia
ista conseruatio in eis dependet
ex diuina uoluntate. pro subdit

de h. pph. p. v. q. dabit impu
regi suo. et oblimabit coram p. an. et
q. aduēt. i. in iudū fuit angli
ualde iocundus. p. quod cantauit.
glia in alustimis deo i. nativitate
xpī. luc. 1. q. d. subd. h. ymnus oibus
sās eius. i. angelis beatis qui spali
mō dicūt. scilicet. deus. rym. dō. d. q.
na vrit. et addit. Appuit de mōte
phara et alio cōd. multa. i. ange
lorum. ut ibidem fuit expōitū.
et q. nō solū fuit iocūd. angli s.
f. hōibz. et nariē debuit ēē iocūdus
p. d. i. d. de quo natus fuit scdm
carnē. i. d. subdit. filius i. i. i. i. i.
tur h. ymnus. q. sigt. laudē de deo cū
cāto. sū. erulacō. ut dā. ē. s. p.
exhū. p. d. appropiāti. s. i. p. d.
i. d. p. m. g. n. p. i. q. u. s. ut dā. ē. c.
p. i. m. i. c. u. s. f. u. t. d. p. d. i. l. l. o.

Cantate domino. **ps. cxlv.**
h. m. p. s. i. h. b. o. et cū. i. a. c. i. o.
p. d. i. p. t. i. t. i. o. a. l. l. e. l. u. i. a. et p. l. i. d. e. l. i. g. t.
q. e. a. q. d. i. a. u. s. d. i. n. a. et s. m. h. e. b. r. e. o. s.
e. s. t. d. i. n. a. i. a. u. s. p. v. i. c. t. o. r. i. a. q. e. x. p. r. e.
t. u. n. t. s. a. f. f. i. t. u. r. p. r. e. g. e. n. e. l. l. i. a. m.
q. e. m. e. o. s. c. o. b. i. a. c. t. p. l. o. m. i. d. e. o. r. o. n. i. s.
n. a. t. i. o. n. e. s. et r. e. g. e. s. e. o. r. u. m. s. m. q. d. v. r. i. t. a.
p. t. e. n. d. e. m. i. f. a. d. f. a. c. i. e. n. d. a. v. i. d. i. t. a. m.
n. a. t. i. o. n. e. m. b. z. et c. l. i. b. e. t. e. x. p. o. i. n. t. a. t.
f. a. l. s. o. f. u. n. d. a. m. e. n. t. o. c. q. e. p. i. s. s. i. t. v. e. n.
t. u. r. i. m. i. d. i. u. c. i. i. s. t. e. a. d. u. e. n. t. u. r. i. a. m.
t. i. l. l. i. e. n. t. m. p. t. e. n. t. u. r. u. t. f. i. e. q. r. d. a. m.
e. s. t. s. et i. d. q. a. d. h. o. c. i. s. t. a. e. x. p. o. t. i. n. q.
e. r. o. n. e. a. d. i. m. i. t. t. a. t. et p. r. o. q. r. o. p. o. t.
h. r. e. v. e. n. t. a. t. e. a. c. c. i. p. i. t. u. r. u. t. p. s. i. s. t. e.
s. i. t. q. u. e. d. a. m. l. a. u. s. f. a. a. b. a. l. i. q. u. o.
s. c. o. b. i. o. v. i. c. t. o. r. i. a. p. s. t. a. q. i. h. i. a. m. s. e.
f. i. d. e. l. e. s. p. l. i. m. s. a. d. a. d. u. e. n. t. u. s. x. p. i.
c. a. d. n. u. d. i. a. m. q. u. a. t. u. n. t. t. h. r. a. m.
et p. r. e. n. t. e. s. h. i. n. s. m. o. d. i. q. u. i. f. i. d. e. l. e. s.
a. f. f. i. c. i. e. n. t. u. r. i. n. c. o. r. p. o. r. e. et a. n. i. m. a.

detudent in inferni. et sū cū xpō
regnabunt metm. quod puidens
in spū sō aliquis un. sanctus an.
nomen ignoratur scādū hebreos.
fecit psalmū istū. scdm uero bñ
augustinū. dā. d. fecit p. m. **C**
tur scdm hanc sū. p. s. a. l. m. u. s. i. s. t. e. i. n. d. u. a. s. p. t. e. s. d. i. u. i. d. i. t. u. r.
q. u. i. a. p. m. o. f. i. d. e. l. i. s. p. l. i. s. a. d. d. i. l. a. m.
d. e. m. i. n. d. u. a. t. u. r. i. b. i. **Q**uā. b. i. p. l. a. c. t. i. u. m. e. s. t. **E**nta p. m. i. d. i. c. a. t. p. s. a. l. m. i.
s. t. a. **C**antate dñō cā. n. a. c. i. u. n. o. m. i. n. i. p. r. o.
n. o. n. o. h. i. s. t. o. r. i. a. s. f. i. d. e. l. i. b. u. s. a. f. f. i. c. i. u. r. o. **L**a. u. s.
e. i. u. s. m. e. c. a. t. a. s. c. o. n. i. c. i. u. r. a. c. n. o. m. i. n. i. s. a. c. n. o. m. i. n. i. s.
t. e. a. m. e. n. a. q. u. o. r. u. n. a. e. s. t. e. a. t. a. l. i. b. z.
a. l. i. i. e. a. m. a. g. s. m. i. d. e. a. c. c. i. p. i. a. t. p. r. o. u. t.
c. o. n. t. r. a. s. y. n. a. g. o. g. a. d. i. u. i. d. i. t. u. r. **L**e. c. t. u. r.
i. s. t. i. c. o. q. f. a. c. t. e. m. i. n. a. i. r. o. i. r. n. a. n. d. o. a. d.
n. u. d. i. a. m. q. u. i. p. o. t. e. n. c. i. a. s. i. n. c. d. e. n. t. a. s.
f. e. c. i. t. t. o. t. a. m. m. u. n. d. u. m. et n. o. a. t. u. r. h. i. c. p.
p. u. l. l. u. s. f. i. d. e. l. i. s. q. u. i. q. u. e. t. p. o. a. s. t. i. c. i. a. n. a.
i. s. r. a. e. l. v. i. d. i. c. a. t. k. o. n. **P**o. n. e. n. t. q. u. i.
i. m. a. i. f. e. c. t. o. n. u. d. e. n. s. e. s. t. n. e. q. q. m. m. a.
i. n. f. e. c. t. o. i. c. a. r. n. e. e. s. t. a. m. i. a. s. i. o. s. q. m.
a. b. s. c. o. n. d. i. t. o. m. i. d. e. o. e. s. t. et a. m. i. a. s. i. o. c. o. r.
d. i. s. i. s. p. i. n. o. h. i. a. et f. i. l. i. e. s. y. o. n. i. e. c. c. e.
q. u. i. n. o. a. t. u. r. s. y. o. n. u. t. d. a. m. e. s. t. s.
p. s. c. x. l. v. i. i. m. r. e. g. e. s. u. o. i. m. x. p. o. q. m.
n. u. d. i. a. m. a. p. p. e. b. i. t. i. n. n. e. a. r. e. s. t. a. t. e. s. i. a. u. r.
i. p. a. d. u. e. n. t. u. r. a. p. p. u. n. t. i. n. s. a. m. i. f. i. r. m. i. t. a.
t. e. l. a. u. d. e. t. n. o. m. i. n. i. c. i. o. i. c. h. o. r. o. a. a. s. o. c. i. e. t. a.
t. e. c. o. o. r. d. i. c. a. r. i. t. a. t. e. q. r. d. b. i. s. f. i. a. s. o. i.
b. u. s. d. e. u. s. i. d. e. i. e. a. l. a. u. d. a. u. d. u. s. **I**n.
t. h. i. m. p. a. n. o. et p. s. a. l. m. o. p. s. a. l. l. e. n. t. e. i.
p. i. s. t. a. i. s. t. i. n. c. t. a. d. e. s. i. g. n. a. t. s. p. i. a. l. g. a. u.
d. i. i. r. e. d. u. d. a. m. d. e. m. i. t. e. s. t. e. n. o. r. a. a. d. e. r. u. a.
s. m. i. l. l. o. p. s. l. r. y. m. c. o. r. m. e. i. t. a. t. u. o.
m. e. a. e. r. i. a. t. a. n. e. r. u. t. i. d. e. i. v. i. u. i. et f.
q. r. nō. s. o. lū. m. u. t. e. r. i. t. e. s. t. a. d. s. i. f. i. n. o. u. o.
e. c. c. e. v. a. t. nō. s. o. lū. s. o. n. o. n. o. c. i. s. i. f. i. t. a. u.
m. e. t. o. r. u. t. a. p. a. m. u. s. et o. r. g. a. n. u. s. i. n.
p. l. i. b. u. s. l. o. c. i. s. **Q**uā. b. i. p. l. a. c. t. i. u. m.

349

probabunt. ideo subditur. **Exultatio**
 nes dei in gutture eorum quia in his
 vocalibus incipit agitur et actus
 eius. Et gladij accipitis. i. ex utra
 que parte sanctentes. in nambus
 eorum ad faciendam vindictam etc.
 per hoc intelligitur constantia ius
 tium et potentia in extremo iudicio
 contra illos qui inuita opprimerent
 eos in hoc modo. secundum sapientiam v.
 Tunc stabunt iusti in magna co
 nstantia aduersus eos qui se augu
 stauerunt etc. vel per ista littera
 referri ad angelos sanctos qui erunt
 executores domini iudicij. secundum
 impios a iustis et mittendo eos
 cum demonibus in ignem inferi. secundum
 quod dicitur ant. viij. Erubunt
 angeli et sepabunt malos de me
 dio iustorum. et emittent eos in cam
 ini ignis. et quia ab illa pena non po
 terunt solui seu liberari. ideo sub
 ditur. Ad alligandos reges eorum
 etc. ut faciant in eis iudicium ad
 scriptum. i. executionem eternam iu
 dicij in eterna pena ab eterno consup
 ti. et per multos veteris ac noui
 testamenti. et quia talis executio domini
 iusticie cedet ad augmentum glorie
 electorum. secundum quod dicitur super psalmum lviij. Ista
 bitur cum viderit vindictam. per apostolum.
 Gloria hec est omnibus sanctis eius. in
 istud potest referri ad vitam eternam
 pro electis. quia sicut angeli erunt
 executores domini iudicij mittendo
 malos in iherusalem. ita erunt ex
 ecutores iustificando electos in anima
 et corpore ad gloriam sempiternam.
Laus domini psalmus ad
 i sanctis eius. hinc psalmo
 promittitur talis titulus in he
 breo et translatione iohannis anthonij

ad desiderandū q̄ psalm⁹ iste est q̄
 dñm inuitat ad laudem dei. exp̄
 nitur cōter ad hñm referendo ad
 tempus veteris testamenti. et fin
 hoc in hoc psalmo tua tangunt
 p̄mū est laudandus locus. cū. lau
date dñm in sanctis eius. et vocantur.
 hic scā p̄ma ps̄ templi que dicta
 tur. scā in scā. et scā que dicta
 tur scā scōr. ubi sacerdotes dicta
 tur dinas laudes. quia p̄ma p̄tē
 mirabant cotidie sacerdotes sacri
 aor̄ officia cōsumantes. Secū
undo p̄tem mirabat hñm⁹ sacerdos
scincl in amio ut hētur hebreos
. ix. et quia deus nō sōli est et lau
dandus in firs s; x. michis. Idē
subditur. laudate eū in firmamē
to virtutis eius. et vocatur hic a
 hum emp̄nē firmamentū eo q̄ est
 immobile et firmū et sic dñe cōtem
 plōm et eius laudibus aptissimū.
Laudate eum. hic p̄mit scdm
 . c. ip̄s dei laudandi in laudibus
 natus. cū dī. laudate eū in virtu
tibus eius. h. cū dñm virtus
 sit vñca sicut et eius substantia.
 tñ est multipliciter in effectibus. ita
 q̄ nūq̄ tot effectus producat qm̄
 adhuc p̄dnt plures. Idē
tibus eius. i. in effectibz suis iam
 firs et fieri possibilibz. et quia ma
 gnitudo virtutis eius est nob̄ i con
 prehēbilis. Idē subdī. laudate eū
secundū multitudinē magnitudinis
eius. i. quālibz potētis quia ad
 huc ad debitam eius laudem nō
 attingetis cā. plm̄. bñdicentes do
 minū exaltate eum quā potētis
 maior est. n. om̄ laude. **Lauda**
te eum. hic cōm̄ ponitur t̄mū
 . c. laudandi modus. et quia in ve

teri testamento non sōli laudabant
 dñm uocabus hñams. sed x̄ mu
 lias instrumentis. Idē dicitur. lau
date eū in sono et tūle et c. et uoian
 tur hic plura instrumenta mu
 sicis quibus utebantur sacerdotes
 et leuite et de descriptione eorum
 p̄t̄isco. quia hñt satis nota excep
 to uio cum dicitur. et d̄oro. et
 dicunt aliqui q̄ d̄orus est instru
 mentū de sono scā. et h̄i duas fistu
 las de ligno. et aham p̄ q̄ emittit
 sonū et vocatur gallus. Idē dicitur.
Idē tñ magis q̄ hic accipit d̄o
 rus p̄ societate laudantū. lau
date eum in cordis. i. in instrumentis
 hñtis cordalē est seu m̄st̄is. s;
 quia iste modulacōes instrumen
 tor̄ seu uocū deo non sunt accepte
 m̄a inq̄ntū procedūt ex meritis
 deuocōne. Idē concluditur i fine.
Idē hñs sp̄s laudet dñm. Idē
 dicitur autē n̄ q̄ ps̄ iste potest as
 cepm̄. ut sic conclusio totius libri
 psalmorum. et cōsequēter se hñs
 ad p̄cedentē psalmū. qm̄ firma
 tur in t̄st̄acōne electorum ad ce
 lestē gl̄iam pacto iudicis cyre
 nis. et ideo in hoc psalmo mul
 tantur dñes. celestes ad dei laudē
 p̄t̄uam. inter quos p̄m̄ inuitā
 tur homines ad gloriam assumpti.
 quia xp̄s in humanitate assūp
 tū. et tr̄ata uirgo maria credūt
 omnes angelos in celesti gloria.
 Et ideo dicitur. laudate dominū
in sanctis eius. i. in societate scō
 rum in hominibus. laudate eū in
firmamento virtutis eius. i. in
 celo emp̄nē qm̄ est b̄d̄orum lo
 cus. et dicitur firmamentum
 rōne p̄fecta. Secūdo inuitant

anes celestis quoniam ad angelos.
cui dicitur. laudate eum in virtu-
tibus eius. id est in societate angelorum
qui noverantur nomine virtutum. eo quod
medius ordo medie ierarchie no-
minatur ordo virtutum. extrema
autem aliqui nominant amie-
dio. laudate eum secundum multi-
tudinem magnitudinis eius. laudate
autem magnitudo eius. sit una
et non multiplicata in se. dicitur
tamen quodam modo multiplicari.
in quantum ab ea produciuntur
multi effectus magni. et quia
isti effectus maxime videtur ma-
nibus celestibus tam angelis quam
hominibus. Ideo variis dicitur.
laudate eum secundum multitudi-
magnitudinis eius. laudate eum
in sono tube etc. secundum quod
dicit beatus gregorius. balbuac-
do. prout possumus excelsa dei re-
sonamus. id est per sensibilia nobis.
nota. Ideo hic exprimitur mul-
ta instrumenta musica. non
quia habeant locum in celesti
patris. sed ad designandum ma-
gnitudinem iocunditatis ce-
lestis in qua licet sit laus vo-
lis secundum aliquos doctores.
ut dictum est psalmo preceden-
ti. tamen laus mentalis sine
spiritualis est principalior. ideo
in fine concluditur. Omnis spi-
ritus laudet dominum. id est
spiritus angelicus et humanus
qui ibi continue laudant deum.
secundum quod dicitur supra
psalmo. lxxvii. Beati qui ha-
bitant in domo tua domine. in se-
cula seculorum laudabunt te.
ad quam laudem nos producat.

qui cum patre et spiritu sancto
vivit et regnat in secula seculi-
rum. Amen. A. G. R.

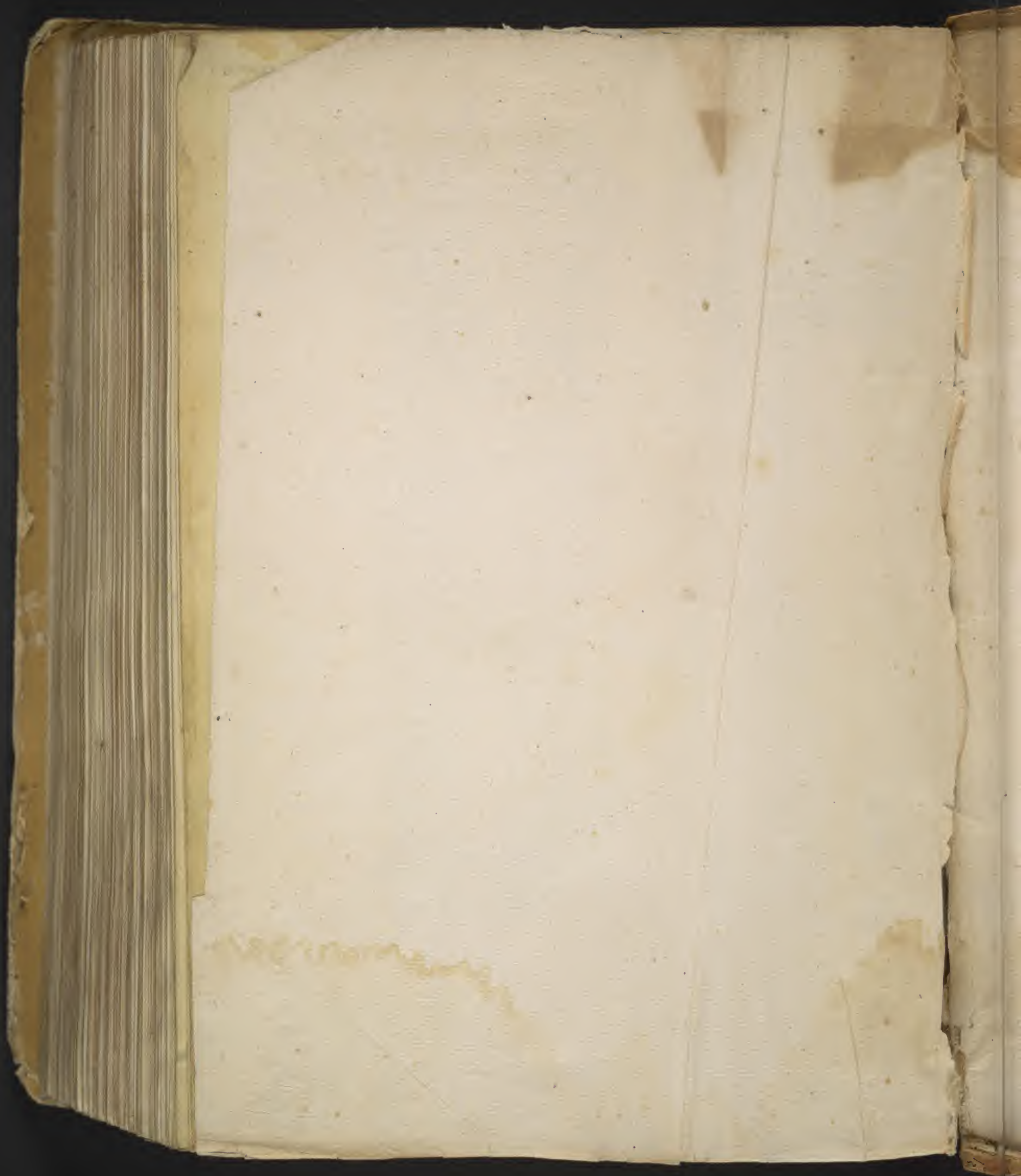
Explicit portula cum librum psal-
morum edita a fratre nicholao
de lyra de ordine fratrum minorum
sacre theologie veritabilis doctore.

u. d. m. d.
la. l. m. d.
R
un p. l. a.
n. d. e. l. a.
r. u. n. i. o. r.
i. d. o. c. t. o. r.

C. 1400

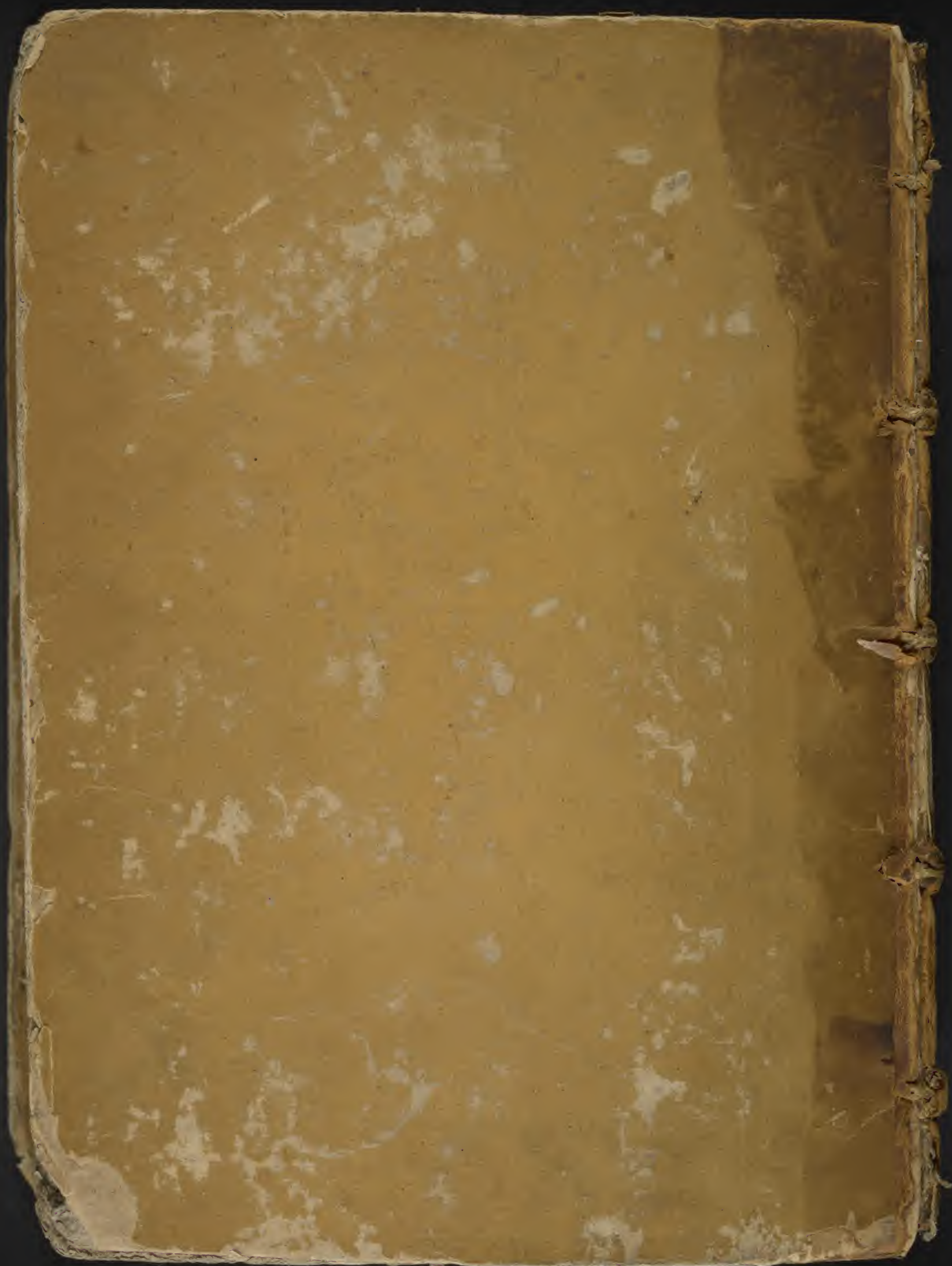

III. Cap. fol. 5. 42. 84. -175-

387

RECEIVED BY
THE
LIBRARY

12
2

